Publicatieblad van de Europese Unie

L 11

Uitgave in de Nederlandse taal

Wetgeving

60e jaargang

14 januari 2017

Inhoud

II *Niet-wetgevingshandelingen*

INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN

★ **Besluit (EU) 2017/37 van de Raad van 28 oktober 2016 betreffende de ondertekening namens de Europese Unie van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds** 1

★ **Gezamenlijk uitleggingsinstrument betreffende de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada en de Europese Unie en haar lidstaten** 3

★ **Verklaringen voor de Raadsnotulen** 9

Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds 23

★ **Besluit (EU) 2017/38 van de Raad van 28 oktober 2016 betreffende de voorlopige toepassing van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds** 1080

NL

Besluiten waarvan de titels mager zijn gedrukt, zijn besluiten van dagelijks beheer die in het kader van het landbouwbeleid zijn genomen en die in het algemeen een beperkte geldigheidsduur hebben.

Besluiten waarvan de titels vet zijn gedrukt en die worden voorafgegaan door een sterretje, zijn alle andere besluiten.

II

(Niet-wetgevingshandelingen)

INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN

BESLUIT (EU) 2017/37 VAN DE RAAD

van 28 oktober 2016

betreffende de ondertekening namens de Europese Unie van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 43, lid 2, artikel 91, artikel 100, lid 2, artikel 153, lid 2, artikel 192, lid 1, en artikel 207, lid 4, eerste alinea, in samenhang met artikel 218, lid 5,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Raad heeft de Commissie op 24 april 2009 gemachtigd onderhandelingen te openen over een brede economische en handelsovereenkomst met Canada.

(2) Die onderhandelingen zijn afgerond en de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds (hierna de „overeenkomst" genoemd), moet namens de Unie worden ondertekend, onder voorbehoud van de voltooiing van de procedures die noodzakelijk zijn voor de sluiting ervan op een latere datum.

(3) Overeenkomstig artikel 30.6, lid 1, van de overeenkomst houdt de overeenkomst geen rechten of verplichtingen in die rechtstreeks voor de rechterlijke instanties van de Unie of van de lidstaten kunnen worden ingeroepen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Er wordt machtiging verleend voor de ondertekening namens de Unie van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, onder voorbehoud van de sluiting ervan.

De tekst van de overeenkomst, samen met het gezamenlijk uitleggingsinstrument en de daarmee verband houdende verklaringen, zijn aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon (personen) aan te wijzen die bevoegd is (zijn) de overeenkomst namens de Unie te ondertekenen.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt vastgesteld.

Gedaan te Brussel, 28 oktober 2016.

Voor de Raad
De voorzitter
M. LAJČÁK

Gezamenlijk uitleggingsinstrument betreffende de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada en de Europese Unie en haar lidstaten

1. **Preambule**

a) De Europese Unie en haar lidstaten en Canada stellen bij de ondertekening van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) het volgende gezamenlijk uitleggingsinstrument vast.

b) De CETA geeft gestalte aan het gedeelde streven van Canada en de Europese Unie en haar lidstaten naar vrije, eerlijke handel in een dynamische, toekomstgerichte samenleving. Het betreft een moderne, vooruitstrevende handelsovereenkomst die mee zal zorgen voor een toename van de handel en de economische activiteit, en tegelijkertijd onze gedeelde waarden en opvattingen over de rol van de overheid in de samenleving zal bevorderen en beschermen.

c) De CETA schept nieuwe mogelijkheden voor handel en investeringen voor Europeanen en Canadezen. Het eindresultaat belichaamt de kracht en de intensiteit van de betrekkingen tussen de EU en Canada, alsmede de fundamentele waarden die wij koesteren. Met name wensen wij te herinneren aan het volgende:

— integratie in de wereldeconomie is een bron van welvaart voor onze burgers;

— onze sterke gehechtheid aan vrije en eerlijke handel, die ten goede moet komen aan de breedste geledingen van onze samenlevingen;

— het hoofddoel van handel is het vergroten van het welzijn van de burgers, door werkgelegenheid te bevorderen en duurzame economische groei te creëren;

— Canada en de Europese Unie en haar lidstaten erkennen de betekenis van het recht op regulering in het algemeen belang, en hebben hieraan uitdrukking gegeven in de overeenkomst;

— economische activiteit moet plaatsvinden binnen een door de overheid opgesteld kader van duidelijke en transparante regelgeving.

d) De Europese Unie en haar lidstaten en Canada zullen derhalve werk kunnen blijven maken van de legitieme doelen van het overheidsbeleid die hun democratische instellingen hebben gesteld, zoals volksgezondheid, sociale diensten, openbaar onderwijs, veiligheid, milieu, openbare zeden, bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van gegevens en de bevordering en bescherming van culturele diversiteit. De CETA zal evenmin afbreuk doen aan onze respectieve normen en regelgeving in verband met voedselveiligheid, productveiligheid, consumentenbescherming, gezondheid, milieu- of arbeidsbescherming. Geïmporteerde goederen moeten blijven voldoen aan binnenlandse voorschriften, waaronder de wet- en regelgeving, net zoals dienstverleners en investeerders zich hieraan moeten blijven conformeren. De Europese Unie en haar lidstaten en Canada bevestigen de beloften tot voorzorg die zij met betrekking tot internationale overeenkomsten hebben gedaan.

e) Deze interpretatieve verklaring biedt, in de zin van artikel 31 van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht, duidelijke en ondubbelzinnige toelichting bij hetgeen Canada en de Europese Unie en haar lidstaten zijn overeengekomen met betrekking tot een aantal CETA-bepalingen die het voorwerp waren van discussie en bezorgdheid bij het publiek en biedt een overeengekomen uitlegging daarvan. Daarbij gaat het met name over het effect van de CETA op het vermogen van overheden om te reguleren in het algemeen belang, alsmede over de bepalingen inzake investeringsbescherming en geschillenbeslechting, en over duurzame ontwikkeling, arbeidsrechten en milieubescherming.

2. **Recht op regulering**

De CETA doet geen afbreuk aan het vermogen van de Europese Unie en haar lidstaten en Canada om hun eigen wet- en regelgeving ter regulering van de economische activiteit in het algemeen belang vast te stellen en ten uitvoer te leggen, of om legitieme doelen van het overheidsbeleid te verwezenlijken, zoals de bescherming en de bevordering van de volksgezondheid, sociale diensten, openbaar onderwijs, veiligheid, het milieu, openbare zeden, sociale of consumentenbescherming, bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van gegevens en de bevordering en bescherming van culturele diversiteit.

3. **Samenwerking op regelgevingsgebied**

De CETA biedt Canada en de Europese Unie en haar lidstaten een platform ter facilitering van samenwerking tussen hun regelgevende instanties, met als doel de kwaliteit van de regelgeving te verbeteren en de administratieve middelen efficiënter aan te wenden. Deze samenwerking zal vrijwillig zijn: regelgevende instanties kunnen op vrijwillige basis samenwerken, maar zijn niet verplicht om dat te doen of om gevolg te geven aan het resultaat van hun samenwerking.

4. **Openbare diensten**

a) De Europese Unie en haar lidstaten en Canada bevestigen en erkennen het recht van overheden, op alle niveaus, om openbare diensten en diensten die zij openbaar achten, te verlenen en te ondersteunen, onder meer op het gebied van volksgezondheid en onderwijs, sociale diensten en huisvesting, en het winnen, zuiveren en distribueren van water.

b) De CETA belet de overheden niet om de verlening van deze diensten te definiëren en te reguleren in het algemeen belang. De CETA verplicht de overheden er niet toe diensten te privatiseren en belet hen niet het scala van diensten dat zij aan het publiek aanbieden, te verruimen.

c) De CETA belet de overheden niet publieke diensten te verlenen die voorheen door particuliere dienstverleners werden aangeboden, noch om diensten die de overheden hadden geprivatiseerd, opnieuw onder zeggenschap van de overheid te brengen. De CETA impliceert niet dat door het uitbesteden van een openbare dienst aan particuliere dienstverleners, deze dienst onherroepelijk deel uitmaakt van de commerciële sector.

5. **Sociale zekerheid of sociale verzekering**

Canada en de Europese Unie en haar lidstaten kunnen de verlening van openbare diensten zoals sociale zekerheid en sociale verzekering reguleren in het algemeen belang. De Europese Unie en haar lidstaten en Canada bevestigen dat verplichte stelsels van sociale zekerheid en sociale verzekering zijn uitgesloten van de Overeenkomst uit hoofde van artikel 13.2, lid 5, of zijn vrijgesteld van de liberaliseringsverplichtingen van de Overeenkomst op grond van de voorbehouden die de Europese Unie en haar lidstaten en Canada hebben geformuleerd met betrekking tot sociale en gezondheidsdiensten.

6. **Investeringsbescherming**

a) De CETA bevat moderne investeringsvoorschriften waardoor de overheden het recht behouden te reguleren in het algemeen belang, ook wanneer dergelijke regulering van invloed is op buitenlandse investeringen en waarbij wordt gezorgd voor een hoog niveau van investeringsbescherming en een eerlijke en transparante geschillenbeslechting. De CETA zal er niet toe leiden dat buitenlandse investeerders gunstiger worden behandeld dan binnenlandse. De CETA bevordert niet dat een beroep wordt gedaan op de door de overeenkomst ingevoerde regeling inzake het investeringsgerecht. In plaats daarvan kunnen investeerders de rechtsmiddelen aanwenden die hun voor de binnenlandse rechtbanken ter beschikking staan.

b) De CETA verduidelijkt dat overheden hun wetgeving mogen wijzigen, ongeacht of hierdoor een investering of de winstverwachtingen van een investeerder ongunstig kunnen worden beïnvloed. Voorts maakt de CETA duidelijk dat een aan een investeerder verschuldigde compensatie zal worden gebaseerd op een objectieve vaststelling door het Gerecht, en niet groter zal zijn dan het door de investeerder geleden verlies.

c) De CETA bevat duidelijk omschreven normen voor investeringsbescherming, onder meer met betrekking tot eerlijke en billijke behandeling en onteigening, alsmede duidelijke richtsnoeren over de manier waarop geschillenbeslechtingsrechtbanken deze normen dienen toe te passen.

d) Op grond van de CETA moet een onderneming een reële economische band met de economieën van Canada of de Europese Unie hebben om profijt van de overeenkomst te trekken, en mogen „lege" of „brievenbusondernemingen" die door investeerders van andere landen in Canada of de Europese Unie zijn opgericht, geen vorderingen instellen tegen Canada of de Europese Unie en haar lidstaten. De Europese Unie en Canada verplichten zich ertoe de inhoud van de verplichting tot eerlijke en billijke behandeling regelmatig te evalueren, teneinde erop toe te zien dat deze verplichting strookt met hun intenties (mede zoals geformuleerd in deze verklaring) en niet ruimer wordt geïnterpreteerd dan zij hadden bedoeld.

e) Om ervoor te zorgen dat de rechtbanken de opzet van de partijen als geformuleerd in de overeenkomst in alle omstandigheden eerbiedigen, omvat de CETA bepalingen die de partijen in staat stellen bindende interpretatienota's op te stellen. Canada en de Europese Unie en haar lidstaten zijn vastbesloten een beroep op deze bepalingen te doen om eventuele onjuiste interpretaties van de CETA door rechtbanken te voorkomen en te corrigeren.

f) De CETA wijkt in beslissende mate af van de traditionele aanpak van beslechting van geschillen tussen investeerders en voorziet in onafhankelijke, onpartijdige en permanente tribunalen voor investeringen, geïnspireerd door de beginselen van de rechtsstelsels van de Europese Unie en haar lidstaten, en van Canada, alsook in internationale rechtbanken zoals het Internationale Hof van Justitie en het Europees Hof voor de rechten van de mens. Volgens de CETA zijn de leden hiervan personen die in aanmerking komen voor het bekleden van rechterlijke ambten in hun

respectieve landen, en worden zij door de Europese Unie en Canada voor een vaste termijn benoemd. Zaken zullen worden gehoord door drie willekeurig gekozen leden van het Gerecht. Er gelden strikte ethische regels voor deze personen om hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid, alsmede de afwezigheid van belangenconflicten en van vooringenomenheid of schijn van vooringenomenheid, te waarborgen. De Europese Unie en haar lidstaten en Canada komen overeen onmiddellijk van start te gaan met de verdere bespreking van een gedragscode met het oog op het waarborgen van de onpartijdigheid van de leden van de gerechten, van de methode en het niveau van hun bezoldiging en van de selectieprocedure waaraan zij zullen worden onderworpen. De gemeenschappelijke doelstelling bestaat erin de werkzaamheden vóór de inwerkingtreding van de CETA te voltooien.

g) De CETA is de eerste overeenkomst die een beroepsmechanisme omvat, waardoor fouten kunnen worden rechtgezet en wordt gezorgd voor samenhang van de beslissingen van het Gerecht van eerste aanleg.

h) Canada en de Europese Unie en haar lidstaten verplichten zich ertoe de werking van al deze investeringsvoorschriften te monitoren, eventuele gebreken die zich voordoen tijdig te verhelpen, en na te gaan hoe de werking ervan voortdurend kan worden verbeterd.

i) Daarom betekent de CETA een belangrijke, radicale wijziging van de investerings-voorschriften en de geschillenbeslechting. Met deze overeenkomst wordt de basis gelegd voor een multilaterale inspanning om deze nieuwe aanpak van beslechting van investeringsgeschillen verder te ontwikkelen tot een multilateraal investeringsgerecht. De EU en Canada zullen voortvarend werken aan de oprichting van een multilateraal investeringshof. Het moet worden opgericht zodra een minimale kritische massa van deelnemers is bereikt, moet onmiddellijk in de plaats treden van de bilaterale systemen, zoals dat in de CETA, en moet volledig openstaan voor toetreding door elk land dat de aan het hof ten grondslag liggende beginselen onderschrijft.

7. **Handel en duurzame ontwikkeling**

a) De CETA bevestigt andermaal het reeds lang bestaande engagement van Canada en de Europese Unie en haar lidstaten voor duurzame ontwikkeling, en is bedoeld om de bijdrage van de handel aan deze doelstelling te bevorderen.

b) De CETA bevat derhalve ruime en bindende toezeggingen voor de bescherming van werknemersrechten en het milieu. Voor de Europese Unie en haar lidstaten en Canada is het de hoogste prioriteit ervoor te zorgen dat de CETA concrete resultaten op deze gebieden oplevert en aldus maximale voordelen biedt voor werknemers en voor het milieu.

8. **Arbeidsbescherming**

a) De CETA verbindt Canada en de Europese Unie en haar lidstaten ertoe hun wetgeving en beleid te verbeteren met als doel een hoog niveau van arbeidsbescherming tot stand te brengen. De CETA bepaalt dat zij hun arbeidsrecht niet mogen versoepelen om de handel te stimuleren of investeringen aan te trekken, en in het geval van een schending van deze verbintenis kunnen de overheden deze schendingen verhelpen, ongeacht of deze een negatief effect hebben op investeringen of op de winstverwachtingen van investeerders. De CETA verandert niets aan de rechten van werknemers om over collectieve overeenkomsten te onderhandelen en deze te sluiten en de naleving ervan af te dwingen, noch aan hun rechten om collectieve actie te ondernemen.

b) De CETA verbindt de Europese Unie en haar lidstaten en Canada ertoe de fundamentele verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) te ratificeren en daadwerkelijk ten uitvoer te leggen. Canada heeft zeven fundamentele verdragen geratificeerd en heeft de procedure ingeleid voor de ratificatie van het resterende verdrag *(Verdrag betreffende het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen, 1949 (C98)).*

c) De CETA schept tevens een kader voor Canada en de Europese Unie en haar lidstaten om samen te werken inzake handelsgerelateerde arbeidsvraagstukken van gemeenschappelijk belang, onder meer door de IAO hierbij te betrekken en een volgehouden dialoog met het maatschappelijk middenveld aan te gaan, teneinde ervoor te zorgen dat de CETA handel aanmoedigt op een manier die de werknemers ten goede komt en arbeidsbeschermings-maatregelen ondersteunt.

9. **Milieubescherming**

a) De CETA verbindt de Europese Unie en haar lidstaten en Canada ertoe hoge milieu-beschermingsniveaus te bepalen en te bevorderen, en te streven naar een voortdurende verbetering van hun wetgeving en beleid ter zake alsmede van de onderliggende beschermingsniveaus.

b) De CETA erkent uitdrukkelijk het recht van Canada en de Europese Unie en haar lidstaten om hun eigen milieuprioriteiten te stellen, hun eigen milieubeschermingsniveaus te bepalen en hun wetgeving en beleid ter zake dienovereenkomstig aan te nemen of te wijzigen, met inachtneming van hun internationale verplichtingen, onder meer die welke in multilaterale milieuovereenkomsten zijn vastgelegd. Tegelijkertijd zijn de Europese Unie en haar lidstaten en Canada in de CETA overeengekomen de niveaus van milieubescherming niet te verlagen om handel of investeringen aan te moedigen, en in geval van niet-naleving van deze verbintenis kunnen de overheden deze schendingen verhelpen, ongeacht of deze een negatief effect hebben op investeringen of winstverwachtingen van investeerders.

c) De CETA bevat toezeggingen voor het duurzame beheer van bossen, visserij en aquacultuur. De overeenkomst bevat tevens toezeggingen met het oog op samenwerking inzake handelsgerelateerde milieuvraagstukken van gemeenschappelijk belang, zoals klimaatverandering, waarbij de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs een belangrijke gedeelde verantwoordelijkheid voor de Europese Unie en haar lidstaten en Canada zal vormen.

10. **Evaluatie en raadpleging van belanghebbenden**

a) Voor verbintenissen in verband met handel en duurzame ontwikkeling, handel en arbeid en handel en milieu gelden specifieke, bindende evaluatie- en toetsingsmechanismen. Canada en de Europese Unie en haar lidstaten zijn vastbesloten deze mechanismen daadwerkelijk te gebruiken gedurende het bestaan van de overeenkomst. Voorts verplichten de partijen zich ertoe deze bepalingen tijdig te evalueren, onder meer met het oog op de daadwerkelijke afdwingbaarheid van de CETA-bepalingen inzake handel en arbeid en inzake handel en milieu.

b) Belanghebbenden, waaronder werkgevers, vakbonden, arbeids- en bedrijfsorganisaties en milieugroeperingen, dienen een belangrijke rol te spelen in de ondersteuning van de effectieve uitvoering van de CETA. De Europese Unie en haar lidstaten en Canada verplichten zich ertoe regelmatig het advies van de belanghebbenden in te winnen bij de beoordeling van de uitvoering van de CETA. Zij ondersteunen hun actieve betrokkenheid, onder meer door de oprichting van een CETA-forum voor het maatschappelijk middenveld.

11. **Water**

De CETA zal Canada of de Europese Unie en haar lidstaten er niet toe verplichten het commerciële gebruik van water toe te staan indien zij dit niet wensen. De CETA doet geenszins afbreuk aan hun beslissingsvermogen inzake het gebruik en de bescherming van waterbronnen. Voorts belet de CETA niet dat een beslissing wordt teruggedraaid om het commerciële gebruik van water mogelijk te maken.

12. **Overheidsopdrachten**

De CETA handhaaft de mogelijkheid voor aanbestedende entiteiten in de Europese Unie en haar lidstaten en Canada om, overeenkomstig hun respectieve wetgeving, bij de aanbesteding van overheidsopdrachten milieu-, sociale en arbeidsgerelateerde criteria, zoals de verplichting zich te houden aan en te voldoen aan collectieve overeenkomsten, in aanmerking te nemen. Canada en de Europese Unie en haar lidstaten zullen dergelijke criteria in hun aanbestedingen kunnen gebruiken op een manier die niet discriminerend is en geen onnodige belemmering voor de internationale handel vormt. Ook in het kader van de CETA zal dit zo blijven.

13. **Voordelen voor kleine en middelgrote ondernemingen**

De CETA voorziet ook in voordelen voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), ten behoeve van personen voor wie de eisen van afnemers inzake de kosten een voortdurende uitdaging zijn. De CETA zal dit probleem oplossen door: het mogelijk te maken vrijwel alle geproduceerde goederen vrij van rechten uit te voeren; de afhandelingstermijnen aan de grens in te korten en het goederenverkeer goedkoper, sneller, voorspelbaarder en efficiënter te maken; de belemmeringen op het gebied van regelgeving aan te pakken, in het bijzonder via de mogelijkheid om producten binnen de EU te testen en te certificeren volgens de Canadese normen en omgekeerd; het verkeer van dienstverleners als contractuele dienstverleners, beoefenaars van een vrij beroep en zakelijke bezoekers voor een kort verblijf vergemakkelijken zodat kleine en middelgrote ondernemingen vlotter klanten kunnen ontmoeten en klantenservice kunnen aanbieden; de toegang tot overheids-opdrachten voor kmo's bij de centrale, regionale en lokale overheden sterk te verruimen. Kleine landbouwers zullen evenzeer baat hebben bij de toegang tot markten en betere verkoopmogelijk-heden, ook voor specifieke kwaliteitsproducten.

14. **Preferenties voor de Aboriginals van Canada**

Canada heeft in de CETA uitzonderingsbepalingen („carve-outs") opgenomen om ervoor te zorgen dat het maatregelen kan aannemen ter vrijwaring van rechten van en preferenties voor de Aboriginals. Canada is vastbesloten actief overleg te plegen met de inheemse partners om erop toe te zien dat bij de uitvoering van de CETA aan hun belangen recht wordt gedaan.

Concordantietabel — Gezamenlijk uitleggingsinstrument met verwijzingen naar CETA-tekst

Deze tabel is bedoeld als hulpmiddel bij de uitlegging van de CETA, door de verklaring van de intentie van de partijen in dit instrument te koppelen aan de desbetreffende bepalingen van de CETA. Onderstaande lijst van verwijzingen is bedoeld zo volledig mogelijk te zijn, maar is niet-limitatief.

Verwijzing gezamenlijk uitleggingsinstrument	Verwijzing CETA-tekst
1. Preambule	
1.c) en d)	CETA-preambule, artikel 5.4, artikel 6.1.5, artikel 21.2.1, artikel 21.2.2, artikel 22.1, art 23.3, artikel 23.4, artikel 24.3, artikel 24.4, artikel 24.5 en artikel 28.3
2. Recht op regulering	CETA-preambule, artikel 5.4, artikel 6.1.5, artikel 8.9, bijlage 8-A, artikel 21.2.1, artikel 21.2.2, artikel 22.1, artikel 23.3, artikel 23.4, artikel 24.3, artikel 24.4, artikel 24.5 en artikel 28.3
3. Samenwerking op regelgevingsgebied	Artikel 21.2.6
4. Openbare diensten	Artikel 8.2.2 (b), artikel 8.9, artikel 8.15, artikel 9.2.2 (a) (b) (f) en (g), artikel 9.7, artikel 13.2.5, artikel 13.10, artikel 13.16, artikel 13.17, artikel 28.3, bijlage I Voorbehouden en bijlage II Voorbehouden
5. Sociale zekerheid of sociale verzekering	Artikel 13.2.5, artikel 13.10, artikel 28.3 bijlage I Voorbehouden en bijlage II Voorbehouden
6. Investeringsbescherming	
6. a)	Preambule, artikel 8.2.2 (b), artikel 8.36, artikel 8.6, artikel 8.9, bijlage 8-A, artikel 8.22.1 (f, g) en artikel 28.3
6. b)	Artikel 8.9.1, 8.12, bijlage 8-A en artikel 8.39.3
6. c)	Artikel 8.9, artikel 8.10, artikel 8.11, artikel 8.12 en bijlage 8-A
6. d)	Artikel 8.1 en artikel 8.18.3,
6. e)	Artikel 8.31.3
6. f)	Artikel 8.27, artikel 8.28, artikel 8.30 en artikel 8.44
6. g)	Artikel 8.28
6. h)	Artikel 8.31.3 en artikel 8.44.3
6. i)	Artikel 8.29
7. b) Handel en duurzame ontwikkeling	Artikel 22.1, hoofdstukken 23 en 24
8. Arbeidsbescherming	
8. a)	Artikel 23.2, artikel 23.3.1, artikel 23.4.2, artikel 23.4.3

Verwijzing gezamenlijk uitleggingsinstrument	Verwijzing CETA-tekst
8. b)	Artikel 23.3.4
8. c)	Artikel 23.7 en artikel 23.8
9. Milieubescherming	
9. a)	Artikel 24.3
9. b)	Artikel 24.3 en artikel 24.5
9. c)	Artikel 24.10, artikel 24.11 en artikel 24.12
10. Evaluatie en raadpleging van belanghebbenden	
10. a)	Artikel 22.3.3, artikel 22.4, artikel 23.8, artikel 23.9, artikel 23.10 en artikel 23.11
10. b)	Artikel 22.1.3, artikel 22.4.3, artikel 22.4.4, artikel 23.6, artikel 23.8.4, artikel 24.13, artikel 24.14, artikel 24.15, artikel 24.16 en artikel 24.7,
11. Water	Artikel 1.9
12. Overheidsopdrachten	Artikel 19.9.6 en artikel 19.3.2
13. Voordelen voor kleine en middelgrote ondernemingen	Bijlage 2-A, hoofdstuk 4, hoofdstuk 6, hoofdstuk 19, hoofdstuk 20 — onderafdeling C
14. Preferenties voor de Aboriginals van Canada	Artikel 12.2.2 en desbetreffende Canadese voorbehouden

Verklaringen voor de Raadsnotulen

Inhoudsopgave

Bladzijde

1. **Verklaring van de Raad betreffende artikel 20.12** „Maken van video-opnames" (strafrechtelijke handhaving van intellectuele-eigendomsrechten). 11

2. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van artikel 20.7** „Geboden bescherming" (bevoegdheden van de lidstaten inzake morele rechten die door de Berner Conventie worden beschermd). 11

3. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van vervoer en vervoersdiensten** (inzake de verdeling van bevoegdheden). 11

4. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van de hoofdstukken 22, 23 en 24:** „Handel en duurzame ontwikkeling", „Handel en arbeid", en „Handel en milieu" (inzake de verdeling van bevoegdheden). 11

5. **Verklaring van de Raad betreffende de toepassing van Verordening (EU) nr. 912/2014** inzake de „financiële verantwoordelijkheid" aangaande de beslechting van investeringsgeschillen. 11

6. **Verklaring van de Commissie betreffende de bescherming van geografische aanduidingen.** 11

7. **Verklaring van de Commissie betreffende de bescherming van het voorzorgsbeginsel in de CETA.** 12

8. **Verklaring van de Commissie met betrekking tot water.** 12

9. **Verklaring van de Commissie betreffende de inhoud van de rechtsgrondslagen** die zijn toegevoegd door de Raad. 12

10. **Verklaring van Ierland** (betreffende titel V van het derde deel van het VWEU). 13

11. **Verklaring van het Verenigd Koninkrijk** (betreffende titel V van het derde deel van het VWEU). 13

12. **Verklaring van Hongarije** (betreffende de voorlopige toepassing van de CETA). 13

13. **Verklaring van Portugal** (betreffende de voorlopige toepassing van de CETA en de besluitvormingsautonomie inzake kwesties die onder de nationale bevoegdheid vallen). 13

14. **Verklaring van Griekenland** (betreffende de bescherming van de beschermde oorsprongsbenaming (BOB) „feta" in de CETA). 13

15. **Verklaring van de Raad met betrekking tot de reikwijdte van de voorlopige toepassing van de CETA.** 14

16. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties** (verdeling van bevoegdheden). 14

17. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van de bescherming van werknemers** (verdeling van bevoegdheden). 14

18. **Verklaring van de Commissie met betrekking tot besluiten van het Gemengd Comité van de CETA.** 15

19. **Verklaring van de Raad en de lidstaten met betrekking tot besluiten van het Gemengd Comité van de CETA.** 15

20. **Verklaring van de Raad met betrekking tot de beëindiging van de voorlopige toepassing van de CETA.** 15

21. **Verklaring van Duitsland en Oostenrijk met betrekking tot de beëindiging van de voorlopige toepassing van de CETA.** 15

22. **Verklaring van Polen met betrekking tot de beëindiging van de voorlopige toepassing van de CETA.** 15

23. **Verklaring van Slovenië** (over het systeem van het bilateraal investeringsgerecht en verschillende andere kwesties). 15

24. **Verklaring van Oostenrijk** (over de namens de Unie in te nemen standpunten in het Gemengd Comité). 16

25. **Verklaring van Polen** (over de onder zijn nationale bevoegdheid vallende aangelegenheden en verschillende andere kwesties). 16

26. **Verklaring van de Commissie over de handhaving van het verbod op stoffen met hormonale werking als groeibevorderaar bij landbouwhuisdieren (zoals met hormonen behandeld rundvlees).** 17

27. **Verklaring van de Commissie over overheidsopdrachten.** 17

28. **Verklaring van de Commissie over het Belgische verplichteverzekeringsstelsel en de onderlinge maatschappijen krachtens de Belgische wetgeving.** 17

29. **Verklaring van de Commissie over overheidsdiensten.** 18

30. **Verklaring van de Commissie over de handhaving van de EU-wetgeving betreffende genetisch gemodificeerde producten, betreffende levensmiddelen, diervoeders en teelt.** 18

31. **Verklaring van de Commissie over de betekenis van de term „zakelijke activiteiten van betekenis" in artikel 8.1 van de Overeenkomst** („Definities" van investering). 18

32. **Verklaring van de Raad en de Commissie over landbouw in de CETA.** 18

33. **Verklaring van de Europese Commissie over het bewerkstelligen van volledige visumwederkerigheid met Canada voor Roemeense en Bulgaarse burgers.** 19

34. **Verklaring van Bulgarije** (betreffende visumvrij reizen). 19

35. **Verklaring van Roemenië** (betreffende visumvrij reizen). 19

36. **Verklaring van de Commissie en de Raad over de bescherming van investeringen en het investeringsgerecht („ICS").** 20

37. **Verklaring van het Koninkrijk België betreffende de voorwaarden wat betreft de volledige bevoegdheid van de federale staat en de deelentiteiten om de CETA te ondertekenen.** 21

38. **Verklaring van de Juridische Dienst van de Raad over de juridische aard van het gezamenlijk uitleggingsinstrument.** 22

VERKLARINGEN:

De volgende verklaringen maken integraal deel uit van de context waarin de Raad het besluit tot ondertekening van de CETA namens de Unie vaststelt. Zij zullen worden opgenomen in de Raadsnotulen naar aanleiding daarvan.

1. **Verklaring van de Raad betreffende artikel 20.12:**

De Raad verklaart dat het door de lidstaten bereikte akkoord over de strafrechtelijke handhaving van intellectuele-eigendomsrechten geen precedent vormt voor toekomstige overeenkomsten tussen de Europese Unie en derde landen.

2. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van artikel 20.7:**

De Raad verklaart dat zijn besluit, voor zover het voorziet in de voorlopige toepassing van artikel 20.7 door de EU, niet vooruitloopt op de bevoegdheidsverdeling tussen de EU en de lidstaten wat betreft morele rechten die door de Berner Conventie worden beschermd.

3. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van vervoer en vervoersdiensten:**

De Raad van de Europese Unie verklaart dat zijn besluit, voor zover het voorziet in de voorlopige toepassing door de EU van bepalingen inzake vervoersdiensten, ten aanzien waarvan de bevoegdheden gedeeld worden door de EU en de lidstaten, niet vooruitloopt op hun onderlinge verdeling van bevoegdheden op dit gebied, en de lidstaten niet belet hun bevoegdheden samen met Canada uit te oefenen voor aangelegenheden die niet onder deze overeenkomst vallen, of met een ander derde land op het gebied van vervoersdiensten die onder de gedeelde bevoegdheden vallen.

4. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van de hoofdstukken 22, 23 en 24:**

De Raad van de Europese Unie verklaart dat zijn besluit, voor zover het voorziet in de voorlopige toepassing door de EU van de bepalingen in de hoofdstukken 22, 23 en 24, ten aanzien waarvan de bevoegdheden gedeeld worden door de EU en de lidstaten, niet vooruitloopt op hun onderlinge verdeling van bevoegdheden op dit gebied, en de lidstaten niet belet hun bevoegdheden samen met Canada uit te oefenen voor aangelegenheden die niet onder deze overeenkomst vallen, of met een ander derde land.

5. **Verklaring van de Raad betreffende de toepassing Verordening (EU) nr. 912/2014:**

De Raad wijst erop dat Verordening (EU) nr. 912/2014 tot vaststelling van een kader voor het regelen van de financiële verantwoordelijkheid in verband met scheidsgerechten voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten die zijn ingesteld bij internationale overeenkomsten waarbij de Europese Unie partij is, van toepassing is op alle vorderingen en geschillen ten aanzien van de EU of een van haar lidstaten overeenkomstig afdeling F (Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten) van hoofdstuk acht van de CETA.

6. **Verklaring van de Commissie betreffende de bescherming van geografische aanduidingen:**

1. Tijdens lopende of toekomstige onderhandelingen over geografische aanduidingen, met inbegrip van BOB's en BGA's, zal de Commissie via de beschikbare overlegstructuren nauwe contacten onderhouden met belangstellende lidstaten, en zij zal ad-hocaanvragen voor verder overleg inwilligen.

2. De Commissie verbindt zich ertoe om in het kader van lopende of toekomstige onderhandelingen over handelsovereenkomsten — rekening houdend met de marktsituatie van de handelspartner en de belangen van de lidstaten — te zorgen voor de best mogelijke bescherming van in de Unie geregistreerde geografische aanduidingen.

3. De Commissie neemt nota van de bezorgdheid van Griekenland over de resultaten ten aanzien van de bescherming van bepaalde geografische aanduidingen in het kader van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, met name wat betreft de beschermde oorsprongsbenaming feta. De Commissie erkent dat de resultaten die zijn bereikt ten aanzien van de benamingen welke door CETA-artikel 20.21 worden bestreken, waaronder FETA, voorzien in een niveau van bescherming dat geen precedent voor lopende of toekomstige onderhandelingen schept.

4. De Commissie bevestigt haar voornemen om met het oog op de CETA toe te zien op een strikte toepassing van de bescherming van geografische aanduidingen waarin bij deze overeenkomst is voorzien, en onder meer, van de bepalingen ervan met betrekking tot administratieve handhaving en betreffende entiteiten die gerechtigd zijn om gebruik te maken van uitzonderingen krachtens artikel 20.21.

5. De Commissie verbindt zich ertoe ten volle gebruik te maken van de mechanismen van het bij artikel 26.2 van de overeenkomst ingestelde CETA-comité voor geografische aanduidingen, dit om ervoor te zorgen dat de Canadese consumenten adequaat worden geïnformeerd over de intrinsieke kwaliteit en de kenmerken van de producten die onder CETA-artikel 20.21 vallen.

6. De Commissie verbindt zich ertoe uiterlijk binnen vijf jaar gebruik te zullen maken van de passende mechanismen binnen de CETA, met als doel voor alle in bijlage 20-A van de overeenkomst opgenomen geografische EU-aanduidingen, met inbegrip van feta, hetzelfde niveau van bescherming te verwezenlijken.

7. De Commissie verbindt zich ertoe ten volle gebruik te maken van de mechanismen die zijn vastgesteld in artikel 26.2 van de CETA inzake geografische aanduidingen (GA's), teneinde op verzoek van een lidstaat nieuwe GA's in de overeenkomst op te nemen.

8. In het licht van de mogelijkheden in Verordening (EU) nr. 1144/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 inzake voorlichtings- en afzetbevorderingsacties betreffende landbouwproducten uitgevoerd op de interne markt en in derde landen, zal de Commissie zowel de lidstaten als de producenten en exporteurs van geografische aanduidingen, en met name de meest kwetsbaren onder hen, blijven steunen ter bevordering van geografische aanduidingen.

7. **Verklaring van de Commissie betreffende de bescherming van het voorzorgsbeginsel in de CETA:**

De Commissie bevestigt dat de CETA het vermogen van de Europese Unie en haar lidstaten om hun grondbeginselen voor regelgevingsactiviteiten toe te passen, intact laat. Voor de Europese Unie omvatten die beginselen de beginselen die zijn vastgesteld in het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en in het bijzonder het voorzorgsbeginsel zoals bedoeld in artikel 191 en weergegeven in artikel 168, lid 1, en artikel 169, leden 1 en 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Bijgevolg bevestigt de Commissie dat niets in de CETA de toepassing belet van het voorzorgsbeginsel in de Europese Unie als vervat in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

8. **Verklaring van de Commissie met betrekking tot water:**

De Commissie bevestigt nogmaals dat in de CETA zal geen afbreuk zal worden gedaan aan het recht van een lidstaat om autonoom te beslissen over het gebruik en de bescherming van zijn watervoorraden. Artikel 1.9 in de CETA bevestigt dat geen enkele bepaling in de overeenkomst de Europese Unie verplicht om het commerciële gebruik van water voor enig doel toe te staan. De CETA geldt in deze sector alleen als de Europese Unie besluit, of als de lidstaten autonoom besluiten het commerciële gebruik van water toe te staan.

Zelfs als een lidstaat van de Europese Unie besluit om commercieel gebruik van water toe te staan, waarborgt de CETA volledig de mogelijkheid voor een lidstaat om op zijn besluit hierover terug te komen, alsook het recht om regels uit te vaardigen voor het commerciële gebruik van water ten behoeve van overheidsbeleid.

9. **Verklaring van de Commissie betreffende de inhoud van de rechtsgrondslagen:**

De Commissie merkt op dat de Raad artikel 43, lid 2, artikel 153, lid 2, en artikel 192, lid 1, VWEU heeft toegevoegd aan de materiële rechtsgrondslagen die de Commissie voorstelt voor het „besluit van Raad betreffende de ondertekening van de Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds". De Commissie is van oordeel dat deze wijziging niet gerechtvaardigd is omdat alle betrokken aangelegenheden volledig onder het toepassingsgebied van artikel 207 VWEU vallen.

10. **Verklaring van Ierland:**

Mocht voor de uitvoering van de overeenkomst door de Europese Unie gebruik moeten worden gemaakt van maatregelen overeenkomstig titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, dan zullen de bepalingen van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat is gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, volledig worden geëerbiedigd.

11. **Verklaring van het Verenigd Koninkrijk:**

Het Verenigd Koninkrijk is ingenomen met de ondertekening van de Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds.

Het Verenigd Koninkrijk is evenwel van oordeel dat de overeenkomst bepalingen bevat met betrekking tot het tijdelijk verblijf van natuurlijke personen in het kader van handel en overname uit hoofde van titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Het Verenigd Koninkrijk herinnert eraan dat overeenkomstig artikel 2 van het aan de Verdragen gehechte Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, de bepalingen in door de Unie overeenkomstig die titel gesloten internationale overeenkomsten niet bindend voor, noch van toepassing zijn in het Verenigd Koninkrijk, tenzij het Verenigd Koninkrijk, overeenkomstig artikel 3 van het Protocol, er kennis van geeft dat het wenst deel te nemen aan de aanneming en toepassing van een voorgestelde maatregel.

Het Verenigd Koninkrijk heeft derhalve, overeenkomstig artikel 3 van Protocol nr. 21, de voorzitter van de Raad ervan in kennis gesteld dat het, voor zover de besluiten verband houden met het tijdelijk verblijf van natuurlijke personen in het kader van handel, wenst deel te nemen aan de besluiten van de Raad.

12. **Verklaring van Hongarije betreffende de voorlopige toepassing van de Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Canada, anderzijds:**

Hongarije wijst erop dat, indien zijn nationale wetgeving moet worden gewijzigd ten behoeve van de voorlopige toepassing, door de Europese Unie, van de onder een gedeelde bevoegdheid vallende onderdelen van de Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Canada, anderzijds, die wijzigingen vanwege de aard van het Hongaarse rechtsstelsel moeten worden aangebracht in samenhang met het nationale ratificatieproces, dat Hongarije voornemens is spoedig te initiëren.

13. **Verklaring van Portugal:**

Op grond van eerbiediging van de bevoegdheidsverdeling tussen de Europese Unie en haar lidstaten, als omschreven in de Verdragen, doen de besluiten van de Raad tot goedkeuring van de sluiting, de ondertekening en de voorlopige toepassing van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, geen afbreuk aan de beslissingsbevoegdheid van Portugal met betrekking tot de onder zijn nationale bevoegdheid vallende aangelegenheden; het besluit van Portugal om zich door de overeenkomst te laten binden is, overeenkomstig de grondwettelijke beginselen en voorschriften, afhankelijk van de voltooiing van de interne ratificatieprocedures en de inwerkingtreding van de overeenkomst in het internationale rechtsstelsel.

14. **Verklaring van Griekenland:**

Griekenland wijst erop dat de resultaten van de onderhandelingen over een Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Canada, anderzijds, betreffende de bescherming van „feta", een Griekse kaas die krachtens de EU-wetgeving inzake producten met een beschermde oorsprongsbenaming (BOB) recht heeft op bijzondere bescherming, slechts een minimale bescherming bieden en als zodanig geen precedent vormen voor toekomstige handelsovereenkomsten van de EU met derde landen.

Griekenland is van oordeel dat de BOB „feta" een van de toonaangevende geografische aanduidingen van de EU is en derhalve dezelfde bescherming verdient als geografische aanduidingen van de EU met een vergelijkbaar belang. Bovendien meent Griekenland dat de bescherming van de BOB „feta" en van andere geografische aanduidingen in aanzienlijke mate bijdraagt tot de bevordering van regionale ontwikkeling, groei en werkgelegenheid binnen de Europese Unie. Uit de geboekte resultaten inzake de specifieke bescherming van de BOB „feta" uit hoofde van de CETA blijkt dat hoegenaamd geen rekening is gehouden met het bovenstaande doel, en de volledige bescherming ervan op de Canadese markt wordt er dus niet door gegarandeerd.

In deze context neemt Griekenland ten volle nota van de toezegging van de Europese Commissie om a) terdege rekening houdend met het bovenstaande doel, in het kader van lopende of toekomstige onderhandelingen over handelsovereenkomsten met derde landen te zorgen voor de best mogelijke bescherming van alle in de EU geregistreerde geografische aanduidingen, waaronder de BOB „feta", en b) alle nodige maatregelen te nemen om de BOB „feta" niet alleen binnen de EU, maar ook op de markten van derde landen te beschermen, met name tegen oneerlijke praktijken die de consument misleiden.

In dit verband verwelkomt Griekenland de verklaring van de Europese Commissie betreffende 1) haar toezegging om bij lopende of toekomstige onderhandelingen over geografische aanduidingen nauw overleg te plegen met de betrokken lidstaten, 2) haar toezegging om in het kader van lopende of toekomstige onderhandelingen met derde landen te zorgen voor de best mogelijke bescherming van geografische aanduidingen, 3) haar voornemen om, in samenwerking met alle bevoegde Canadese autoriteiten, toe te zien op een nauwgezette toepassing van de bescherming waarin de CETA voorziet, met name de instelling van de geijkte Canadese administratieve handhavingsmechanismen en -procedures om de binnenlandse markt aan de CETA-bepalingen aan te passen, en de registratie van de Canadese entiteiten die gerechtigd zijn gebruik te maken van uitzonderingen uit hoofde van artikel 20.21, 4) haar toezegging om ten volle gebruik te maken van de mechanismen van het CETA-comité voor geografische aanduidingen teneinde ervoor te zorgen dat de Canadese consumenten adequaat worden geïnformeerd over de intrinsieke kwaliteit en de kenmerken van de producten die onder CETA-artikel 20.21 vallen, 5) haar toezegging om, binnen vijf (5) jaar na de inwerkingtreding van de CETA, de passende mechanismen aan te wenden om alle geografische aanduidingen van de EU, waaronder de BOB „feta", dezelfde bescherming te bieden, en 6) het ondersteunen van Griekenland in zijn inspanningen om geografische aanduidingen te bevorderen aan de hand van de mogelijkheden die Verordening (EU) nr. 1144/2014 biedt.

Griekenland is voornemens toe te zien op de bovenstaande punten en beschouwt die punten als onderdeel van de goede trouw bij de uitvoering van de CETA.

In haar verklaring heeft Griekenland ten volle rekening gehouden met de strategische politieke en economische dimensie van de CETA.

Met betrekking tot de reikwijdte van de voorlopige toepassing van de CETA:

15. **Verklaring van de Raad:**

De Raad van de Europese Unie bevestigt dat de voorlopige toepassing uitsluitend geldt voor aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de EU vallen.

16. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties:**

De Raad van de Europese Unie verklaart dat zijn besluit, voor zover het voorziet in de voorlopige toepassing door de EU van de bepalingen inzake de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties, en voor zover dit gebied binnen de bevoegdheden valt die gedeeld worden door de EU en de lidstaten, niet vooruitloopt op hun onderlinge verdeling van bevoegdheden op dit gebied, en de lidstaten niet belet hun bevoegdheden samen met Canada, of met een ander derde land, uit te oefenen voor aangelegenheden die niet onder deze overeenkomst zouden vallen.

17. **Verklaring van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van de bescherming van werknemers:**

De Raad van de Europese Unie verklaart dat zijn besluit, voor zover het voorziet in de voorlopige toepassing door de EU van de bepalingen op het gebied van de bescherming van werknemers, en voor zover dit gebied onder de bevoegdheden valt die gedeeld worden door de EU en de lidstaten, niet vooruitloopt op hun onderlinge verdeling van bevoegdheden op dit gebied, en de lidstaten niet belet hun bevoegdheden samen met Canada, of met een ander derde land, uit te oefenen voor aangelegenheden die niet onder deze overeenkomst zouden vallen.

Met betrekking tot besluiten van het Gemengd Comité van de CETA:

18. **Verklaring van de Commissie:**

Er wordt opgemerkt dat het onwaarschijnlijk is dat er in de nabije toekomst een besluit tot wijziging van de CETA of een door het Gemengd Comité van de CETA aangenomen bindende uitlegging van de CETA nodig zal zijn. De Commissie is derhalve niet voornemens uit hoofde van artikel 218, lid 9, een voorstel te doen met het oog op een wijziging van de CETA of om een bindende uitlegging van de CETA aan te nemen, alvorens de procedure voor het Duits grondwettelijk hof is afgerond.

19. **Verklaring van de Raad en de lidstaten:**

De Raad en de lidstaten herinneren eraan dat indien een besluit van het Gemengd Comité van de CETA onder de bevoegdheid van de lidstaten valt, het door de Unie en haar lidstaten in te nemen standpunt binnen het Gemengd Comité van de CETA bij consensus wordt bepaald.

Met betrekking tot de beëindiging van de voorlopige toepassing van de CETA:

20. **Verklaring van de Raad:**

Indien de ratificatie van de CETA permanent en definitief mislukt door een uitspraak van een grondwettelijk hof, of na de voltooiing van andere grondwettelijke procedures en na de formele kennisgeving door de regering van de betrokken staat, moet en zal de voorlopige toepassing worden beëindigd. De nodige stappen zullen overeenkomstig de EU-procedures worden ondernomen.

21. **Verklaring van Duitsland en Oostenrijk:**

Duitsland en Oostenrijk verklaren dat zij als partijen bij de CETA hun rechten uit hoofde van artikel 30.7, lid 3, onder c), van de CETA kunnen uitoefenen. De nodige stappen zullen overeenkomstig de EU-procedures worden ondernomen.

22. **Verklaring van Polen:**

Polen verklaart dat het als partij bij de CETA zijn rechten uit hoofde van artikel 30.7, lid 3, onder c), van de CETA kan uitoefenen. Alle nodige stappen zullen overeenkomstig de EU-procedures worden ondernomen.

23. **Verklaring van Slovenië:**

Ondanks het erg gevoelige karakter van het hoofdstuk inzake investeringen, is de Republiek Slovenië van oordeel dat de overeenkomst tot ondertekening van de CETA het hoofdstandpunt van de Republiek Slovenië inzake het systeem van het bilateraal investeringsgerecht onverlet laat. Gelet op de diverse bezorgdheden die tijdens de onderhandelingen over de bepalingen inzake het systeem van het investeringsgerecht zijn geuit, verwacht de Republiek Slovenië dat dit systeem voortdurend verder wordt ontwikkeld in overeenstemming met de gezamenlijke interpretatieve verklaring en het recht van de Europese Unie, en dat de desbetreffende bepalingen van de CETA worden aangepast om de verbeteringen in te voeren nog vóór de multilaterale investeringsrechtbank en het beroepsmechanisme voor de beslechting van investeringsgeschillen worden ingesteld.

Op grond van de verdeling van bevoegdheden tussen de Europese Unie en haar lidstaten, uit hoofde van de Verdragen, doet het besluit van de Raad tot voorlopige toepassing van de CETA tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Canada, anderzijds, geen afbreuk aan de autonomie van de Republiek Slovenië om te besluiten zich erdoor te laten binden met betrekking tot kwesties die onder haar nationale bevoegdheid vallen. Dit impliceert dat de in de genoemde overeenkomst opgenomen verwijzingen naar interne voorschriften en procedures die noodzakelijk zijn voor de voorlopige toepassing ervan, in het geval van de Republiek Slovenië moeten worden begrepen als verwijzingen naar de voltooiing van ratificatieprocedures.

De Republiek Slovenië gaat ervan uit dat de CETA geen gevolgen zal hebben voor de wetgeving van de EU en van Canada met betrekking tot het toelaten, op de markt brengen, telen en etiketteren van GGO's en door nieuwe kweektechnologieën verkregen producten, en in het bijzonder voor de mogelijkheid waarover de lidstaten beschikken om het telen van GGO's op hun grondgebied te beperken of te verbieden. Voorts begrijpt de Republiek Slovenië dat niets in de CETA de toepassing zal beletten van het voorzorgsbeginsel in de Europese Unie als vervat in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Met betrekking tot water gaat de Republiek Slovenië ervan uit dat niets in deze overeenkomst enige verplichting voor de EU en haar lidstaten schept die verder gaat dan de EU-wetgeving of die een inperking betekent van het recht van elke partij om maatregelen te nemen of te handhaven met het oog op het beheer, de bescherming en het behoud van haar waterbronnen (bestemd voor drinkwater of voor commercieel, gemengd of ander gebruik), met inbegrip van het recht van elke partij om de toegekende waterrechten te beperken of te herroepen. De Republiek Slovenië gaat er ook van uit dat waterbronnen voor drinkwatervoorziening (met inbegrip van waterbronnen die zowel voor drinkwatervoorziening als voor andere doeleinden worden gebruikt) niet onder artikel 1.9, lid 3, vallen.

24. **Verklaring van Oostenrijk:**

De Republiek Oostenrijk neemt er nota van dat er naar een interinstitutioneel akkoord wordt gestreefd dat ervoor moet zorgen dat de lidstaten, via de Raad van de Europese Unie, op passende wijze worden betrokken bij besluiten tot vaststelling van de standpunten die overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU namens de Unie moeten worden ingenomen in het bij de overeenkomst ingestelde Gemengd Comité. Voor het waarborgen van de medewerking van de *Nationalrat* aan dergelijke besluiten wordt verwezen naar artikel 23e van het Bundesverfassungsgesetz.

25. **Verklaring van Polen:**

Op grond van eerbiediging van de bevoegdheidsverdeling tussen de Europese Unie en haar lidstaten, als omschreven in de Verdragen, doen de besluiten van de Raad tot goedkeuring van de sluiting, de ondertekening en de voorlopige toepassing van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, geen afbreuk aan de beslissingsbevoegdheid van de Republiek Polen met betrekking tot de onder haar nationale bevoegdheid vallende aangelegenheden; het besluit van de Republiek Polen om de overeenkomst te sluiten is, overeenkomstig de grondwettelijke beginselen en voorschriften, afhankelijk van de voltooiing van de interne ratificatieprocedures.

De overeenkomst bevat een ruime definitie van „investering." Om twijfel in verband met de overeengekomen formulering van de definitie van „investering" te vermijden, verklaart de Republiek Polen dat zij begrijpt dat dit concept enkel juridische bescherming biedt voor „echte" investeringen. Onder „echte", uit hoofde van de CETA-overeenkomst beschermde investering, verstaat de Republiek Polen in de eerste plaats een investering in de fase na de vestiging, te begrijpen als de fase waarin de investeerder een administratieve beslissing (definitief/afdwingbaar, d.w.z., die het mogelijk maakt het door de genoemde beslissing toegekende recht uit te oefenen), of andere door de wet vereiste definitieve/afdwingbare toelatingen verkrijgt, indien een dergelijke beslissing of toelating wettelijk vereist is voor de investering. Ten tweede moet een dergelijke beslissing of toelating door de investeerder in de praktijk worden gebracht. Ten derde moet er, om aan te tonen dat een investering „echt" is, volgens de Republiek Polen sprake zijn van daadwerkelijke betrokkenheid van kapitaal of andere financiële middelen in de uitvoering ervan.

De CETA voert het systeem van het investeringsgerecht in. De Republiek Polen zal ernaar streven gedetailleerde regels vast te leggen voor de selectie van rechters, opdat de samenstelling van het gerecht de diversiteit van rechtsstelsels in de Europese Unie weerspiegelt en rekening houdt met een geografisch evenwicht onder de EU-lidstaten. Een ideale oplossing zou erin bestaan een rechter te selecteren die over een diepgaande kennis van het Poolse rechtsstelsel beschikt.

De CETA-overeenkomst geeft de partijen het recht op hun grondgebied regelgeving in te voeren ter verwezenlijking van legitieme beleidsdoelstellingen. De Republiek Polen verklaart in het bijzonder de regels ter waarborging van een hoog niveau van bescherming van het menselijk leven en de menselijke gezondheid gerechtvaardigd te achten, waaronder billijke arbeidsrechtelijke regels, bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van persoonsgegevens, een hoog niveau van bescherming voor planten en dieren, voedselveiligheid en -kwaliteit, de bescherming van het milieu en van consumentenbelangen, onder meer op gevoelige gebieden zoals de effectieve controle op en het gebruik van genetisch gewijzigde organismen (GGO's). Wat betreft GGO's is de Republiek Polen van oordeel dat de CETA geen afbreuk doet aan de bestaande EU-regels, en dat zij de bescherming van de EU-markt en de Poolse markt tegen de ongewilde toevloed van genetisch gewijzigde producten waarborgt.

De Republiek Polen is ervan overtuigd dat de CETA, door handelsbelemmeringen weg te werken en de kosten van handel te verlagen, voordelen zal opleveren voor de brede samenleving en voor het mkb. De CETA zal, met inachtneming van de EU-normen, bijdragen tot een verbetering van de levenskwaliteit van Poolse burgers.

26. **Verklaring van de Commissie over de handhaving van het verbod op stoffen met hormonale werking als groeibevorderaar bij landbouwhuisdieren (zoals met hormonen behandeld rundvlees):**

De Europese Commissie bevestigt dat geen enkele bepaling van de overeenkomst op enige wijze van invloed zal zijn op de wetgeving van de Europese Unie inzake met hormonen behandeld rundvlees. Meer bepaald, omvat de CETA geen extra verplichtingen voor de Europese Unie wat de invoer van met hormonen behandeld rundvlees betreft. De Europese Unie mag derhalve haar bestaande wetgeving betreffende het verbod op stoffen met hormonale werking als groeibevorderaar bij landbouwhuisdieren (Richtlijn 96/22/EG als gewijzigd bij Richtlijn 2003/74/EG), op grond waarvan zij de productie of de invoer van vlees en producten, verkregen van met dergelijke stoffen behandelde dieren mag blijven verbieden, blijven toepassen.

De Commissie herinnert er in dit verband aan dat derde landen die toestemming hebben om vlees naar de EU uit te voeren, en die het gebruik van groeibevorderaars wel toestaan voor binnenlands gebruik, verplicht worden gescheiden productiesystemen te voorzien om de afwezigheid van verboden stoffen in het naar de EU uitgevoerde vlees te waarborgen. Deze systemen moeten worden gecontroleerd overeenkomstig de bepalingen van de EU-wetgeving (Richtlijn 96/23/EG inzake controlemaatregelen ten aanzien van bepaalde stoffen en residuen daarvan in levende dieren en in producten daarvan). De CETA verandert geen enkele van deze vereisten.

Vlees en vers vlees dat afkomstig is van derde landen, waaronder Canada, kan enkel in de Europese Unie worden ingevoerd indien het voldoet aan alle invoervoorwaarden van de Europese Unie, zoals gestaafd door een veterinair certificaat van de bevoegde autoriteit van het uitvoerende land, die door de Commissie formeel is erkend als zijnde betrouwbaar om de naleving van de invoervoorwaarden van de Europese Unie te certificeren.

27. **Verklaring van de Commissie over overheidsopdrachten:**

De Commissie bevestigt dat aanbestedende entiteiten van beide partijen in hun aanbestedingsprocedures milieugerelateerde, sociale of arbeidsgerelateerde criteria en voorwaarden mogen toepassen. De lidstaten zullen gebruik kunnen blijven maken van de hun door de EU-richtlijn inzake overheidsopdrachten (Richtlijn 2014/24/EU van 26 februari 2014, met name artikel 67, lid 2, en artikel 70) geboden mogelijkheid om dergelijke criteria en voorwaarden toe te passen. Daarnaast nemen de partijen er nota van dat, voor subcentrale entiteiten zoals regio's, gemeenten en andere lokale entiteiten, het hoofdstuk overheidsopdrachten uitsluitend van toepassing is op de aanbesteding van goederen en diensten boven de waardedrempel van 200 000 bijzondere trekkingsrechten (zie bijlage 19-2). In dat opzicht gaan de verbintenissen van de Europese Unie krachtens de CETA niet verder dan haar WTO-verbintenissen krachtens de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (GPA), aangezien de drempels in de CETA voor de aanbesteding van goederen en diensten dezelfde zijn als de drempels in de GPA. Bovendien zijn de CETA-drempels hoger dan de drempels krachtens de richtlijnen van de Europese Unie inzake overheidsopdrachten.

28. **Verklaring van de Commissie over het Belgische verplichteverzekeringsstelsel en de onderlinge maatschappijen krachtens de Belgische wetgeving:**

De Europese Commissie en de Belgische regering gaan ervan uit dat geen enkele bepaling van de Overeenkomst België ertoe zal verplichten zijn bestaande stelsel van verplichte verzekering te veranderen.

De Europese Commissie en de Belgische regering bevestigen dat zij ervan uitgaan dat maatregelen die van invloed zijn op diensten die krachtens het Belgische stelsel van verplichte verzekering door de Belgische onderlinge maatschappijen worden aangeboden, als dienst van algemeen belang, door de toepassing van artikel 13.2, lid 5, zijn uitgesloten van hoofdstuk 13 (financiële diensten) van de Overeenkomst. Voorts gaan zij ervan uit dat, indien sommige van deze diensten niet als financiële diensten zouden worden aangemerkt, zij dan zouden vallen onder de EU-voorbehouden inzake sociale diensten, op grond waarvan de EU zich het recht voorbehoudt om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van alle sociale diensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen en die derhalve niet als particulier gefinancierd worden beschouwd, alsook met betrekking tot activiteiten of diensten die onderdeel zijn van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid.

Voorts brengt de Overeenkomst geen extra verplichtingen of disciplines qua particuliere gezondheidszorgverzekering met zich mee in vergelijking met het EU-recht of de bestaande internationale verplichtingen van de Europese Unie en België, met name de Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten (GATS) van de Wereldhandelsorganisatie.

29. **Verklaring van de Commissie over overheidsdiensten:**

Niets in de Overeenkomst doet afbreuk aan de mogelijkheid voor de Europese Unie en de lidstaten van de Europese Unie om overheidsdiensten, met inbegrip van diensten van algemeen economisch belang, te definiëren en te verrichten.

Niets in de Overeenkomst zal de werking van diensten van algemeen economisch belang die worden aangeboden in overeenstemming met de artikelen 14 en 106 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, Protocol 26 bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie alsmede artikel 36 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, beletten of verstoren. Met name wordt ervan uitgegaan dat, voor zover dergelijke diensten geen diensten zijn die worden verricht in het kader van de uitoefening van overheidsgezag, de aangegane verplichtingen (waaronder de verplichtingen inzake markttoegang in de artikelen 8.4, 9.6 en 13.6 van de Overeenkomst) en de voorbehouden van de EU en haar lidstaten, ten aanzien van diensten, waaronder overheidsdiensten zoals onderwijs, gezondheidszorg, en sociale diensten, waarborgen dat de lidstaten diensten van algemeen economisch belang, naar eigen goeddunken, kunnen blijven verrichten in overeenstemming met het EU-recht. Er wordt nota genomen van het feit dat het stelsel van investeringsgerechten niet van toepassing is op bepalingen inzake de toegang tot markten.

30. **Verklaring van de Commissie over de handhaving van de EU-wetgeving betreffende genetisch gemodificeerde producten, betreffende levensmiddelen, diervoeders en teelt:**

De Commissie bevestigt dat de CETA geen enkele wijziging van de EU-wetgeving inhoudt wat betreft de risicobeoordeling en toelating, etikettering en traceerbaarheid van genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1829/2003 van het Europees Parlement en de Raad inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders en Verordening (EG) nr. 1830/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad. Wat genetisch gemodificeerde producten voor teelt betreft, blijft de EU-toelatingsprocedure van Richtlijn 2001/18/EG van toepassing en behouden de lidstaten de mogelijkheid om de teelt van genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) op hun grondgebied te beperken of te verbieden onder de voorwaarden van Richtlijn (EU) 2015/412 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2015 tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG.

31. **Verklaring van de Commissie over de betekenis van de term „zakelijke activiteiten van betekenis" in artikel 8.1 van de Overeenkomst:**

De term „substantial business activities" (zakelijke activiteiten van betekenis) in de CETA moet in dezelfde zin worden opgevat als de term „substantive business operations" in artikel V(6) en XXVIII(m) van de Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten van de WTO. De EU heeft een formele kennisgeving aan de WTO doen toekomen [1], waarin wordt verklaard dat zij deze term interpreteert als gelijkwaardig aan de term „effective and continuous link with the economy" (daadwerkelijke en voortdurende band met de economie) die wordt gebruikt in het Algemeen Programma voor de opheffing van de beperkingen van de vrijheid van vestiging, op 15 januari 1962 door de Raad aangenomen uit hoofde van artikel 54 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap [2].

Gevolg is dat de Commissie ervan uitgaat dat een Canadese vennootschap die geen eigendom is van Canadese onderdanen, enkel een geschil aanhangig kan maken, overeenkomstig van hoofdstuk 8, afdeling F, van de Overeenkomst, indien zij kan aantonen dat zij in Canada zakelijke activiteiten van betekenis met een daadwerkelijke en voortdurende band met de Canadese economie ontplooit, in de zin van vestiging zoals van toepassing uit hoofde van het EU-Verdrag. De Commissie zal haar houding bij de uitvoering van de CETA hierop baseren.

32. **Verklaring van de Raad en de Commissie over landbouw in de CETA:**

De Raad en de Commissie wijzen nogmaals op het gevoelige karakter van de handel in landbouwproducten in de handelsbesprekingen van de Europese Unie met derde landen, met name een groot landbouwexporteur als Canada.

De Raad en de Commissie nemen er nota van dat de Europese Unie in de CETA openingen gemaakt heeft om te zorgen voor markttoegang voor bepaalde gevoelige producten als rund- en varkensvlees heeft gedaan, waar openingen van Canadese zijde tegenover staan die belangrijke Europese exportbelangen dienen, bijvoorbeeld in verband met kaas, wijn en gedistilleerde dranken, fruit en groenten, verwerkte producten en geografische aanduidingen.

---

[1] WT/REG39/1 van 24 april 1998.
[2] PB L 2 van 15.1.1962, blz. 32.

Tegelijkertijd nemen de Raad en de Commissie er nota van dat de Europese Unie in de CETA de hoogte van de tariefbehandeling boven de volumegelimiteerde concessies inzake gevoelige producten heeft gehandhaafd. Daarnaast behoudt de Europese Unie de mogelijkheid tot het gebruik van alle nodige vrijwaringsinstrumenten voor een volledige bescherming van alle gevoelige landbouwproducten in de Unie, overeenkomstig die WTO-verbintenissen. Tot de vrijwaringsinstrumenten, op basis van artikel XIX GATT en van de WTO-overeenkomst inzake vrijwaringsmaatregelen, behoren Verordening (EU) 2015/478 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de gemeenschappelijke regeling voor de invoer en artikel 194 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten, die onder meer de Commissie ertoe verplichten een verzoek van een lidstaat binnen vijf werkdagen te behandelen.

De Commissie zal de ontwikkelingen in de handel in gevoelige landbouwproducten, met name met Canada, nauwlettend monitoren, onder meer via de procedures waarin is voorzien in bijlage 2-A (tariefafschaffing) en bijlage 2-B (Verklaring van de partijen betreffende het beheer van tariefcontingenten in de CETA), en zal zo nodig de hierboven bedoelde instrumenten gebruiken. De Raad zal deze aangelegenheid periodiek evalueren.

In geval van een marktonevenwicht voor een landbouwproduct in een sector, verbindt de Commissie zich ertoe om zo spoedig mogelijk, en in ieder geval binnen vijf werkdagen, binnen het kader van de bestaande EU-verordeningen de noodzakelijke maatregelen te treffen om het marktevenwicht te herstellen.

De Commissie bevestigt dat de CETA geen gevolgen heeft voor de steuninstrumenten voor landbouwproducten waarin het EU-recht voorziet, in overeenstemming met de verbintenissen van de EU in de WTO.

33. **Verklaring van de Europese Commissie over het bewerkstelligen van volledige visumwederkerigheid met Canada voor Roemeense en Bulgaarse burgers:**

Wederkerigheid van visumvrijstelling is een beginsel van het gemeenschappelijk visumbeleid van de Europese Unie en een doel dat de Europese Commissie in haar betrekkingen met derde landen proactief nastreeft.

De betekenis van de niet-wederkerigheid tussen Canada en de Europese Unie inzake visumbeleid in het licht van zowel de Overeenkomst inzake een strategisch partnerschap tussen de EU en Canada als de voorbereiding van de ondertekening en bekrachtiging van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA), is ook door Bulgarije en Roemenië consequent benadrukt.

In het proces dat tot de sluiting van de CETA leidt, zal de Europese Commissie al het nodige doen om ervoor te zorgen dat Canada bevestigt dat de visumplicht voor Roemeense en Bulgaarse burgers binnen een voor alle partijen bevredigende termijn, en uiterlijk eind 2017, volledig wordt afgeschaft.

34. **Verklaring van Bulgarije:**

Bulgarije onderstreept dat het belangrijk is dat visumvrij reizen tussen de EU en Canada wordt gewaarborgd, zodat hun burgers in gelijke mate voordeel kunnen halen uit de economische en handelsmogelijkheden die de Brede Economische en Handelsovereenkomst schept.

Bulgarije wijst op de juridische verbintenis van beide partijen om alles in het werk te stellen om zo spoedig mogelijk visumvrij reizen tussen hun grondgebieden te bewerkstelligen voor alle burgers met een geldig paspoort, waarin wordt voorzien door de overeenkomst inzake een strategisch partnerschap tussen Canada en de EU en haar lidstaten.

Bulgarije verklaart dat de voltooiing van zijn interne procedures, die nodig is voor de inwerkingtreding van de Brede Economische en Handelsovereenkomst krachtens artikel 30.7, lid 2, van de Overeenkomst, afhangt van de volledige opheffing van de visumplicht voor alle Bulgaarse burgers.

35. **Verklaring van Roemenië:**

Roemenië wijst nogmaals op de waarde van versterkte mobiliteit, onder meer door visumvrij reizen tussen de Europese Unie en Canada voor al onze respectieve burgers, zoals dat in de strategische partnerschapsovereenkomst EU-Canada is voorzien.

In dit verband herhalen wij het belang van een integrale en spoedige tenuitvoerlegging van de met Canada bereikte overeenkomst betreffende de afschaffing, op 1 december 2017, van de visumplicht voor alle Roemeense burgers, wat de sterke culturele, educatieve, familiale, en zakelijke betrekkingen tussen Canada en Europa verder zal versterken. De integrale en spoedige tenuitvoerlegging van deze overeenkomst zal verder bevorderlijk zijn voor de vlotte afhandeling van de interne procedures die nodig zijn voor de nationale ratificatie van zowel de CETA als de SPO.

36. **Verklaring van de Commissie en de Raad over de bescherming van investeringen en het investeringsgerecht („ICS"):**

De CETA streeft naar een radicale hervorming van de beslechting van investeringsgeschillen, gebaseerd op de gemeenschappelijke beginselen van de rechterlijke instanties van de Europese Unie en haar lidstaten en van Canada, en van de internationale rechterlijke instanties die worden erkend door de Europese Unie en haar lidstaten en door Canada, zoals het Internationaal Gerechtshof en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; dit betekent een aanzienlijke vooruitgang voor de versterking van de eerbiediging van de rechtsstaat. De Commissie en de Raad zijn van oordeel dat dit op basis van de bewoordingen van deze verklaring herziene mechanisme een stap is in de richting van de oprichting van een multilateraal investeringsgerecht, dat op termijn de rechtsinstantie zal zijn voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staat.

Aangezien alle betrokken bepalingen buiten de voorlopige toepassing van de CETA vallen, bevestigen de Europese Commissie en de Raad dat deze niet in werking zullen treden vóór de bekrachtiging van de CETA door alle lidstaten, ieder in overeenstemming met zijn grondwettelijke procedure.

De Commissie heeft het vaste voornemen het mechanisme voor geschillenbeslechting (ICS) onverwijld volgens onderstaande beginselen verder te evalueren, en wel binnen een zodanig tijdsbestek dat de lidstaten zich in hun ratificatieproces over de evaluatie kunnen beraden:

Bij de strenge selectie van alle rechters van het Gerecht en de Beroepsinstantie, die geschiedt onder controle van de Europese instellingen en de lidstaten, zullen onafhankelijkheid en onpartijdigheid worden gewaarborgd, evenals de hoogste competentie. Met name wat betreft de Europese rechters dient bij de selectie tevens recht worden gedaan, met name op de lange termijn, aan de rijkheid van Europese rechtstradities. Derhalve:

— zullen de kandidaten voor het ambt van Europese rechter worden benoemd door de lidstaten, die eveneens de kandidaten zullen beoordelen;

— zullen de lidstaten, onverminderd de andere voorwaarden van artikel 8.27, lid 4, van de CETA kandidaten voorstellen die voldoen aan de criteria van artikel 253, eerste alinea, VWEU;

— zal de Commissie er, in overleg met de lidstaten en met Canada, voor zorgen dat de beoordeling van de sollicitaties van de andere rechters van het Gerecht even streng is.

De rechters worden betaald, op permanente basis, door de Europese Unie en door Canada. Er dient te worden toegewerkt naar rechters die hun ambt voltijds uitoefenen.

De ethische vereisten voor de leden van de Gerechten, waarin reeds wordt voorzien door de CETA, zullen zo spoedig mogelijk en wel binnen een zodanig tijdsbestek dat de lidstaten zich hierover in hun ratificatieproces kunnen beraden, in detail worden uitgewerkt in de vorm van een verplichte en bindende Gedragscode (waarin ook wordt voorzien door de CETA). Deze code zal met name voorzien in:

— nauwkeurige gedragsregels die van toepassing zijn op de kandidaten die kunnen worden benoemd tot lid van het Gerecht of de Beroepsinstantie, in het bijzonder met betrekking tot de bekendmaking van hun voorbije en huidige werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op hun benoeming of op de uitoefening van hun ambt;

— nauwkeurige gedragsregels die van toepassing zijn op de leden van het Gerecht en de Beroepsinstantie tijdens de duur van hun ambtstermijn;

— nauwkeurige gedragsregels die van toepassing zijn op de leden van het Gerecht en de Beroepsinstantie na het verstrijken van hun ambtstermijn; met een verbod op het uitoefenen van bepaalde functies of beroepen gedurende een bepaalde periode na het verstrijken van hun ambtstermijn;

— een doeltreffend sanctiemechanisme in geval van niet-naleving van de gedragsregels, dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht volledig in acht neemt.

De toegang tot deze nieuwe rechterlijke instantie voor de zwakste gebruikers, namelijk kleine en middelgrote ondernemingen en particulieren, zal worden verbeterd en vergemakkelijkt. Daartoe:

— wordt vaart gezet achter de vaststelling, door het Gemengd Comité, van aanvullende voorschriften waarin artikel 8.39, lid 6, van de CETA voorziet en die erop gericht zijn de financiële lasten te verlichten voor eisers die natuurlijke personen of kleine en middelgrote ondernemingen zijn, opdat deze vaststelling zo spoedig mogelijk kan geschieden;

— zal de Commissie, ongeacht het resultaat van de besprekingen in het Gemengd Comité, passende maatregelen voorstellen voor de publieke (co)financiering van rechtsvorderingen door kleine en middelgrote ondernemingen bij deze rechterlijke instantie, alsmede voor het verlenen van technische bijstand.

Het beroepsmechanisme waarin artikel 8.28 van de CETA voorziet, zal concreet worden uitgewerkt en verbeterd opdat het volledig kan zorgen voor samenhang tussen in eerste aanleg gewezen beslissingen en aldus bij te dragen tot de rechtszekerheid. Dit houdt met name het volgende in:

— de Beroepsinstantie wordt op zodanige wijze georganiseerd dat een permanente bezetting zoveel mogelijk wordt gegarandeerd;

— elk lid van de Beroepsinstantie wordt ertoe verplicht kennis te nemen van beslissingen die worden gewezen door afdelingen van het Gerecht waarvan hij geen deel uitmaakt;

— de Beroepsinstantie moet in „Grote Kamer" zitting kunnen houden in zaken betreffende belangrijke principekwesties of waarover de afdelingen van de Beroepsinstantie verdeeld zijn.

Daarnaast steunt de Raad de Europese Commissie in haar voornemen om werk te maken van de oprichting van een multilateraal investeringsgerecht dat, zodra het is ingesteld, en overeenkomstig de in de CETA voorziene procedure, het door de CETA ingestelde bilaterale systeem zal vervangen.

37. **Verklaring van het Koninkrijk België betreffende de voorwaarden wat betreft de volledige bevoegdheid van de federale staat en de deelentiteiten om de CETA te ondertekenen:**

A. België verduidelijkt dat, in overeenstemming met zijn grondwettelijk recht, de goedkeuringsprocedures zowel op het niveau van het federaal parlement als op het niveau van de parlementen van de gewesten en de gemeenschappen kunnen leiden tot de vaststelling dat de ratificatieprocedure van de CETA permanent en definitief is mislukt in de zin van de verklaring van de Raad van 18 oktober 2016.

De betrokken instanties zullen, elk afzonderlijk, op geregelde tijdstippen een evaluatie uitvoeren van de sociaaleconomische en milieueffecten van de voorlopige toepassing van de CETA.

Indien een van de deelentiteiten de federale staat in kennis stelt van zijn permanente en definitieve beslissing om de CETA niet te ratificeren, stelt de federale staat de Raad binnen één jaar na de kennisgeving door de betrokken entiteit ervan in kennis dat België definitief en permanent in de onmogelijkheid verkeert om de CETA te ratificeren. De nodige stappen zullen overeenkomstig de EU-procedures worden ondernomen.

B. België heeft er nota van genomen dat de voorlopige toepassing van de CETA, overeenkomstig het besluit van de Raad betreffende de voorlopige toepassing van de CETA, niet geldt voor diverse bepalingen ervan, met name wat betreft investeringsbescherming en geschillenbeslechting (ICS). België heeft er voorts nota van genomen dat elke partij, overeenkomstig artikel 30.7 van de CETA, het recht heeft een einde te maken aan de voorlopige toepassing van de CETA.

België zal het Europees Hof van Justitie om een advies verzoeken over de verenigbaarheid van het ICS met de Europese verdragen, met name in het licht van Advies A-2/15.

Onder voorbehoud van een andersluidend besluit van hun respectieve parlementen, zijn het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet voornemens de CETA te ratificeren met het systeem voor beslechting van geschillen tussen investeerders en partijen, bedoeld in hoofdstuk 8 van de CETA, zoals dat bestaat op de dag van ondertekening van de CETA.

Het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verwelkomen in het bijzonder de gezamenlijke verklaring van de Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie over het stelsel van investeringsgerechten.

C. In de verklaring van de Raad en de lidstaten betreffende besluiten van het Gemengd Comité van de CETA met betrekking tot samenwerking inzake regelgeving op gebieden die onder de bevoegdheid van de lidstaten vallen, wordt bevestigd dat dergelijke beslissingen door de Raad en de lidstaten bij consensus moeten worden genomen.

In dit verband geven de regeringen van de deelentiteiten aan dat zij voornemens zijn om voor aangelegenheden die onder hun uitsluitende of gedeeltelijke bevoegdheid vallen binnen het Belgisch grondwettelijk stelsel, voor iedere samenwerking inzake regelgeving de voorafgaande instemming van hun parlement te vragen, en melding te maken van een eventueel regelgevingsbesluit dat uit die samenwerking zou voortvloeien.

D. De federale staat of een voor landbouw bevoegde deelentiteit behoudt zich het recht voor de vrijwaringsclausule in te roepen in geval van onevenwichtigheid op de markt, zelfs wanneer deze onevenwichtigheid wordt vastgesteld voor één enkel product. Binnen twaalf maanden na de ondertekening van de CETA zullen specifieke drempels worden vastgelegd om te bepalen wat met onevenwichtigheden op de markt wordt bedoeld. België zal deze drempels, die zullen worden bepaald door middel van het Europese besluitvormingsproces, verdedigen.

België herhaalt dat de CETA geen gevolgen zal hebben voor de wetgeving van de Europese Unie inzake het toelaten, op de markt brengen, telen en etiketteren van GGO's en door nieuwe kweektechnologieën verkregen producten, en in het bijzonder inzake de mogelijkheid waarover de lidstaten beschikken om de teelt van GGO's op hun grondgebied te beperken of te verbieden. Bovendien herhaalt België dat de CETA geen risico inhoudt voor de toepassing van het voorzorgsbeginsel in de Europese Unie, als omschreven in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name het voorzorgsbeginsel als vastgelegd in artikel 191, en in acht genomen in artikel 168, lid 1, en artikel 169, leden 1 en 2, VWEU.

Indien een verzoek wordt gedaan betreffende de geografische aanduidingen (BOB en BGA) van een van de deelstaten, neemt de federale regering zich voor dit verzoek onverwijld aan de Europese Unie te doen toekomen.

38. **Verklaring van de Juridische Dienst van de Raad over de juridische aard van het gezamenlijk uitleggingsinstrument:**

De Juridische Dienst van de Raad bevestigt dat, op grond van artikel 31, lid 2, onder b), van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht, het gezamenlijk uitleggingsinstrument dat door de partijen zal worden aangenomen naar aanleiding van de ondertekening van de CETA, waarvan het de context vormt, een referentiedocument is waarop een beroep moet worden gedaan indien er een probleem rijst bij de uitvoering van de CETA in het kader van de uitlegging van de bedingen ervan. Met het oog daarop heeft dit instrument rechtskracht en een bindend karakter.

BREDE ECONOMISCHE EN HANDELSOVEREENKOMST (CETA)

tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds

CANADA,

enerzijds, en

DE EUROPESE UNIE,

HET KONINKRIJK BELGIË,

DE REPUBLIEK BULGARIJE,

DE TSJECHISCHE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK DENEMARKEN,

DE BONDSREPUBLIEK DUITSLAND,

DE REPUBLIEK ESTLAND,

IERLAND,

DE HELLEENSE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK SPANJE,

DE FRANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK KROATIË,

DE ITALIAANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK CYPRUS,

DE REPUBLIEK LETLAND,

DE REPUBLIEK LITOUWEN,

HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,

HONGARIJE,

DE REPUBLIEK MALTA,

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

DE REPUBLIEK OOSTENRIJK,

DE REPUBLIEK POLEN,

DE PORTUGESE REPUBLIEK,

ROEMENIË,

DE REPUBLIEK SLOVENIË,

DE SLOWAAKSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK FINLAND,

HET KONINKRIJK ZWEDEN,

en

HET VERENIGD KONINKRIJK VAN GROOT-BRITTANNIË EN NOORD-IERLAND,

anderzijds,

hierna gezamenlijk „de partijen" genoemd,

vastbesloten:

VERDER TE VERSTERKEN hun nauwe economische banden en voort te bouwen op hun respectieve rechten en verplichtingen uit hoofde van de *Overeenkomst van Marrakesh tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie* van 15 april 1994 en andere multilaterale en bilaterale samenwerkingsinstrumenten;

TOT STAND TE BRENGEN een uitgebreide en betrouwbare markt voor hun goederen en diensten door de verlaging of afschaffing van handels- en investeringsbelemmeringen;

VAST TE STELLEN duidelijke, transparante, voorspelbare en tot wederzijds voordeel strekkende regels voor hun handel en investeringen;

EN

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat zij sterk gehecht zijn aan de democratie en de grondrechten die zijn vastgelegd in *De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*, gedaan te Parijs op 10 december 1948, en van oordeel zijnde dat de verspreiding van massavernietigingswapens een ernstige bedreiging voor de internationale veiligheid vormt;

ERKENNENDE het belang van internationale veiligheid, democratie, mensenrechten en de rechtsstaat voor de ontwikkeling van de internationale handel en de economische samenwerking;

ERKENNENDE dat de bepalingen van deze overeenkomst het recht van de partijen op hun respectieve grondgebied regels te stellen en hun flexibiliteit bij het bereiken van legitieme beleidsdoelstellingen, zoals volksgezondheid, veiligheid, milieu, openbare zeden en bevordering en bescherming van culturele verscheidenheid, in stand laten;

BEVESTIGENDE hun verbintenissen als partijen bij het UNESCO-*Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen*, gedaan te Parijs op 20 oktober 2005, en erkennende dat staten het recht hebben om hun cultuurbeleid te beschermen, te ontwikkelen en ten uitvoer te leggen, hun culturele sector te ondersteunen met het oog op de versterking van de diversiteit van cultuuruitingen, en hun culturele identiteit te behouden, met inbegrip van gebruikmaking van regelgevingsmaatregelen en financiële steun;

ERKENNENDE dat de bepalingen van deze overeenkomst investeringen en investeerders met betrekking tot hun investeringen beschermen, en beogen een stimulans te zijn voor tot wederzijds voordeel strekkende zakelijke activiteiten, zonder afbreuk te doen aan het recht van de partijen op hun grondgebied regels te stellen in het openbaar belang;

OPNIEUW UITDRUKKING GEVENDE AAN hun engagement om duurzame ontwikkeling en de ontwikkeling van de internationale handel op zodanige wijze te bevorderen dat wordt bijgedragen aan een in economisch, sociaal en ecologisch opzicht duurzame ontwikkeling;

AANMOEDIGENDE de ondernemingen op hun grondgebied of binnen hun jurisdictie om de internationaal erkende richtsnoeren en beginselen van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap, zoals de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, te eerbiedigen, en naar de beste praktijken van verantwoord ondernemerschap te streven;

TEN UITVOER LEGGENDE deze overeenkomst op een wijze die strookt met de handhaving van hun respectieve arbeids- en milieuwetgeving en die hun niveaus van arbeids- en milieubescherming verhoogt, en uitgaande van hun internationale verbintenissen op het gebied van arbeid en milieu;

ERKENNENDE de sterke banden tussen innovatie en handel, en het belang van innovatie voor toekomstige economische groei, en bevestigende hun engagement om intensievere samenwerking op het gebied van innovatie, alsmede op de daarmee verband houdende gebieden van onderzoek en ontwikkeling en wetenschap en technologie aan te moedigen, en de betrokkenheid van de desbetreffende entiteiten uit de publieke en de private sector te stimuleren,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

HOOFDSTUK EEN

Algemene definities en inleidende bepalingen

Afdeling A

Algemene definities

Artikel 1.1

Algemeen toepasselijke definities

Voor de toepassing van de onderhavige overeenkomst wordt, tenzij anders aangegeven, verstaan onder:

administratief besluit van algemene strekking: administratief besluit dat of administratieve interpretatie die van toepassing is op alle personen en feitelijke situaties die in het algemeen binnen het toepassingsgebied ervan vallen, en dat of die een gedragsnorm vaststelt, maar niet omvat:

a) een vaststelling of beslissing in het kader van een administratieve of semi-rechterlijke procedure die in een concreet geval van toepassing is op een bepaalde persoon, een bepaald goed of een bepaalde dienst van de andere partij; of

b) een beslissing waarbij uitspraak wordt gedaan met betrekking tot een bepaalde handeling of een bepaalde praktijk;

Overeenkomst inzake de landbouw: de *Overeenkomst inzake de landbouw* die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

landbouwproduct: een in bijlage 1 bij de Overeenkomst inzake de landbouw opgenomen product;

Antidumpingovereenkomst: de *Overeenkomst inzake de toepassing van artikel VI van de Algemene Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel 1994*, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

CETA-contactpunten: de contactpunten die zijn ingesteld bij artikel 26.5 (CETA-contactpunten);

Gemengd Comité voor de CETA: Gemengd Comité voor de CETA dat is ingesteld bij artikel 26.1 (Gemengd Comité voor de CETA);

CPC: de voorlopige centrale productenclassificatie zoals vastgesteld in „Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers, Series M, Nº 77, *CPC prov*, 1991";

culturele sector: personen die zich bezighouden met:

a) de openbaarmaking, verspreiding of verkoop van boeken, tijdschriften of kranten in gedrukte of machinaal leesbare vorm, behalve wanneer het drukken of letterzetten met betrekking tot een van de voorgaande goederen de enige activiteit is;

b) de productie, distributie, verkoop of vertoning van films of video-opnamen;

c) de productie, distributie, verkoop of vertoning van geluids- of video- en geluidsopnamen;

d) de openbaarmaking, verspreiding of verkoop van muziek in gedrukte of machinaal leesbare vorm; of

e) radiocommunicatie waarbij de uitzendingen zijn bestemd voor rechtstreekse ontvangst door het grote publiek, en alle radio-, televisie- en kabelactiviteiten alsmede alle satellietnetwerkdiensten op het gebied van programmering en -omroep;

douanerechten: alle soorten rechten of heffingen die worden opgelegd op of in verband met de invoer van goederen, met inbegrip van aanvullende belastingen of heffingen die worden opgelegd op of in verband met die invoer, met uitzondering van:

a) heffingen gelijkwaardig aan interne belastingen opgelegd in overeenstemming met artikel 2.3 (Nationale behandeling);

b) maatregelen toegepast in overeenstemming met de bepalingen van de artikelen VI of XIX van de GATT 1994, de Antidumpingovereenkomst, de SCM-Overeenkomst, de Overeenkomst inzake vrijwaringsmaatregelen, of artikel 22 van het DSU; of

c) retributies of andere heffingen geheven in overeenstemming met artikel VIII van de GATT 1994;

Overeenkomst inzake de douanewaarde: de *Overeenkomst inzake de toepassing van artikel VII van de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel 1994*, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

dagen: kalenderdagen, inclusief weekenden en vakantiedagen;

DSU: het Memorandum van overeenstemming inzake de regels en procedures betreffende de beslechting van geschillen („Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes"), dat is neergelegd in bijlage 2 bij de WTO-Overeenkomst;

ondernemingen: entiteiten, naar toepasselijk recht opgericht of georganiseerd, al dan niet met winstoogmerk en ongeacht of de eigendom ervan of de zeggenschap erover in handen is van particulieren of van de overheid, met inbegrip van kapitaalvennootschappen, trusts, personenvennootschappen, eenmanszaken, joint ventures of andere samenwerkingsvormen;

bestaand: geldend op de datum van inwerkingtreding van de onderhavige overeenkomst;

GATS: de *Algemene Overeenkomst betreffende de handel in diensten*, die is neergelegd in bijlage 1B bij de WTO-Overeenkomst;

GATT 1994: de *Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel 1994*, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

goederen uit een partij: interne producten als bedoeld in de GATT 1994 of de goederen die de partijen in voorkomend geval overeenkomen als zodanig te definiëren, waaronder de goederen van oorsprong uit die partij;

Geharmoniseerd Systeem (GS): het *Geharmoniseerd Systeem inzake de omschrijving en de codering van goederen*, met inbegrip van de bijbehorende algemene interpretatieregels en de aantekeningen op de afdelingen, hoofdstukken en onderverdelingen;

post: een uit vier cijfers bestaand nummer, of de eerste vier cijfers van een nummer gebruikt in de nomenclatuur van het GS;

maatregelen: omvatten wetgeving, regelgeving anderszins, voorschriften, procedures, besluiten, administratieve handelingen, vereisten of praktijken dan wel enige andere vorm van maatregelen van een partij;

onderdaan: een natuurlijke persoon die burger is als omschreven in artikel 1.2, dan wel permanent ingezetene van een partij;

van oorsprong: wat voldoet aan de oorsprongsregels in het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures;

partijen: enerzijds, de Europese Unie of haar lidstaten of de Europese Unie en haar lidstaten binnen de grenzen van hun respectieve bevoegdheden zoals deze voortvloeien uit het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna „EU-partij"), en anderzijds, Canada;

persoon: een natuurlijke persoon of een onderneming;

persoon uit een partij: een onderdaan of een onderneming uit een partij;

preferentiële tariefbehandeling: de toepassing van het recht krachtens de onderhavige overeenkomst op een product van oorsprong overeenkomstig de lijst inzake tariefafschaffing;

Overeenkomst inzake vrijwaringsmaatregelen: de *Overeenkomst inzake vrijwaringsmaatregelen*, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

sanitaire of fytosanitaire maatregelen: maatregelen als bedoeld in bijlage A, punt 1, van de SPS-Overeenkomst;

SCM-Overeenkomst: de *Overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen*, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

dienstverlener: een persoon die een dienst verleent of aanbiedt;

SPS-Overeenkomst: de *Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen* die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

overheidsonderneming: een onderneming die eigendom is van of onder zeggenschap staat van een partij;

onderverdeling: een uit zes cijfers bestaand nummer, of de eerste zes cijfers van een nummer gebruikt in de nomenclatuur van het GS;

tariefindeling: de indeling van een goed of materiaal onder een hoofdstuk, een post of een onderverdeling van het GS;

lijst inzake tariefafschaffing: bijlage 2-A (Tariefafschaffing);

TBT-Overeenkomst: de *Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen*, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;

grondgebied: het grondgebied waarop de onderhavige overeenkomst van toepassing is, zoals bepaald in artikel 1.3;

derde land: een land of grondgebied gelegen buiten het geografische toepassingsgebied van de onderhavige overeenkomst;

TRIPs-Overeenkomst: de *Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom*, die is neergelegd in bijlage 1C bij de WTO-Overeenkomst;

Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht: het *Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht*, gedaan te Wenen op 23 mei 1969;

WTO: de Wereldhandelsorganisatie; en

WTO-Overeenkomst: de *Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie*, gedaan te Marrakesh op 15 april 1994.

Artikel 1.2

Partijspecifieke definities

Voor de toepassing van de onderhavige overeenkomst wordt, tenzij anders aangegeven, verstaan onder:

burger:

a) in het geval van Canada, een natuurlijke persoon die een burger van Canada is uit hoofde van de Canadese wetgeving;

b) in het geval van de EU-partij, een natuurlijke persoon die de nationaliteit van een lidstaat bezit; en

centrale overheid:

a) in het geval van Canada, de overheid van Canada („Government of Canada"); en

b) in het geval van de EU-partij, de Europese Unie of de nationale overheden van haar lidstaten.

Artikel 1.3

Geografisch toepassingsgebied

Tenzij anders aangegeven, is de onderhavige overeenkomst van toepassing:

a) in het geval van Canada, op:

   i) het grondgebied te land, het luchtruim, de binnenwateren en de territoriale zee van Canada;

   ii) de exclusieve economische zone van Canada, zoals bepaald door zijn interne recht en in overeenstemming met deel V van het *Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee*, gedaan te Montego Bay op 10 december 1982 (hierna „Unclos" genoemd); en

   iii) het continentaal plat van Canada, zoals bepaald door zijn interne recht, in overeenstemming met deel VI van het Unclos;

b) in het geval van de EU-partij, op de grondgebieden waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie worden toegepast en onder de in deze verdragen neergelegde voorwaarden. Voor de bepalingen met betrekking tot de tariefbehandeling van goederen is de onderhavige overeenkomst ook van toepassing op de zones die tot het douanegebied van de Europese Unie behoren maar niet onder de eerste zin van het hier onder b) vermelde vallen.

Afdeling B

Inleidende bepalingen

Artikel 1.4

Instelling van vrijhandelsgebied

De partijen brengen hiermee een vrijhandelsgebied tot stand in overeenstemming met artikel XXIV van de GATT 1994 en artikel V van de GATS.

Artikel 1.5

Verhouding tot WTO-Overeenkomst en andere overeenkomsten

De partijen bevestigen hun wederzijdse rechten en verplichtingen ingevolge de WTO-Overeenkomst en andere overeenkomsten waarbij zij partij zijn.

Artikel 1.6

Verwijzing naar andere overeenkomsten

Wanneer de onderhavige overeenkomst verwijst naar de totaliteit of een deel van andere overeenkomsten of rechtsinstrumenten, of deze met behulp van een dienovereenkomstige verwijzing in de onderhavige overeenkomst opneemt, omvatten die verwijzingen:

a) de bijbehorende bijlagen, protocollen, voetnoten, aantekeningen en toelichtingen; en

b) de vervolgovereenkomsten waarbij de partijen partij zijn, of de wijzigingen die bindend zijn voor de partijen, tenzij de verwijzing bestaande rechten bevestigt.

Artikel 1.7

Verwijzingen naar wet- en regelgeving

Verwijst de onderhavige overeenkomst naar wet- en regelgeving, hetzij in het algemeen hetzij door verwijzing naar specifieke wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen of richtlijnen, dan heeft deze verwijzing, tenzij anders is bepaald, betrekking op de wet- en regelgeving met inbegrip van de wijzigingen ervan.

Artikel 1.8

Reikwijdte van verplichtingen

1. Elke partij draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de naleving van alle bepalingen van de onderhavige overeenkomst.

2. Elke partij ziet erop toe dat alle noodzakelijke maatregelen worden genomen om uitvoering te geven aan de bepalingen van de onderhavige overeenkomst, inclusief de naleving ervan op alle overheidsniveaus.

Artikel 1.9

Rechten en plichten met betrekking tot water

1. De partijen erkennen dat water in zijn natuurlijke staat, zoals het water in meren, rivieren, reservoirs, waterhoudende grondlagen en waterbekkens, geen goed of product is. Derhalve zijn uitsluitend de hoofdstukken tweeëntwintig (Handel en duurzame ontwikkeling) en vierentwintig (Handel en milieu) op dit water van toepassing.

2. Elke partij heeft het recht haar natuurlijke watervoorraden te beschermen en in stand te houden. Niets in de onderhavige overeenkomst verplicht een partij om het commerciële gebruik van water voor om het even welke doeleinden, met inbegrip van het winnen, het onttrekken of het omleiden ervan voor uitvoer in bulk toe te staan.

3. Indien een partij het commerciële gebruik van een specifieke waterbron toestaat, doet zij dit op een wijze die in overeenstemming is met de onderhavige overeenkomst.

Artikel 1.10

Personen die gedelegeerde overheidsbevoegdheid uitoefenen

Tenzij in de onderhavige overeenkomst anders is bepaald, draagt elke partij er zorg voor dat een persoon aan wie door haar regelgevende, administratieve dan wel andere overheidsbevoegdheid is gedelegeerd, om het even op welk overheidsniveau, bij de uitoefening van die bevoegdheid in overeenstemming met haar verplichtingen uit hoofde van de onderhavige overeenkomst handelt.

HOOFDSTUK TWEE

Nationale behandeling en markttoegang voor goederen

Artikel 2.1

Doelstelling

De handel in goederen wordt door de partijen gedurende een overgangsperiode die aanvangt bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst, overeenkomstig de bepalingen van deze overeenkomst geleidelijk geliberaliseerd.

Artikel 2.2

Toepassingsgebied

Dit hoofdstuk is van toepassing op de handel in goederen uit een partij zoals omschreven in hoofdstuk 1 (Algemene definities en inleidende bepalingen), tenzij in deze overeenkomst anders is bepaald.

Artikel 2.3

Nationale behandeling

1. Elke partij behandelt de goederen uit de andere partij als nationale goederen, in overeenstemming met artikel III van de GATT 1994. Hiertoe wordt artikel III van de GATT 1994 in de onderhavige overeenkomst opgenomen en maakt het hiervan deel uit.

2. Lid 1 houdt met betrekking tot een andere dan federale Canadese overheid en met betrekking tot een overheid van of in een lidstaat van de Europese Unie in dat een behandeling wordt toegekend die niet minder gunstig is dan die welke door die overheid aan soortgelijke, rechtstreeks concurrerende of substitueerbare goederen uit Canada respectievelijk de betrokken lidstaat wordt toegekend.

3. Dit artikel is niet van toepassing op maatregelen, met inbegrip van de voortzetting, de onverwijlde verlenging of wijziging ervan, inzake Canadese accijnzen op absolute alcohol zoals vermeld onder tariefpost 2207 10 90 van de lijst van concessies van Canada (Lijst V), die als bijlage is gehecht aan het *Protocol van Marrakesh bij de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel 1994*, gedaan op 15 april 1994 (het „Protocol van Marrakesh"), die wordt gebruikt bij de productie overeenkomstig de bepalingen van de *Excise Act, 2001* (wet op de accijnzen), S.C. 2002, c. 22.

Artikel 2.4

Verlaging en afschaffing van invoerrechten

1. Elke partij verlaagt haar douanerechten op goederen van oorsprong uit om het even welke van de partijen of schaft die af, overeenkomstig de lijsten inzake tariefafschaffing in bijlage 2-A. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder „van oorsprong" verstaan van oorsprong uit om het even welke van de partijen volgens de in het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures neergelegde oorsprongsregels.

2. Voor elk goed is het basisdouanerecht waarop de achtereenvolgende verlagingen ingevolge lid 1 moeten worden toegepast, het recht dat in bijlage 2-A is vermeld.

3. Voor goederen waarvoor tariefpreferenties gelden zoals opgenomen in de lijst inzake tariefafschaffing van een partij in bijlage 2-A, past elke partij ten aanzien van goederen van oorsprong uit de andere partij het douanerecht toe dat na vergelijking van het overeenkomstig de lijst van die partij berekende tarief met het door haar toegepaste meestbegunstigingstarief het laagste van deze twee is.

4. De partijen kunnen, indien een van hen daarom verzoekt, in overleg treden om te bezien of invoerrechten tussen de partijen versneld en in ruimere mate kunnen worden afgeschaft. Met een besluit van het Gemengd Comité voor de CETA om een douanerecht op een goed versneld af te schaffen of versneld af te schaffen, worden douanerechten of afbouwcategorieën die voor dat goed overeenkomstig de lijsten van de partijen in bijlage 2-A zijn vastgesteld, vervangen indien elke partij daaraan in overeenstemming met haar toepasselijke wettelijke procedures haar goedkeuring heeft gehecht.

Artikel 2.5

Beperking inzake programma's voor terugbetaling van rechten, uitstel van betaling en schorsing van douanerechten

1. In verband met betaalde of verschuldigde douanerechten op niet van oorsprong zijnde goederen die in haar grondgebied zijn ingevoerd, gaat een partij, onverminderd de leden 2 en 3, niet over tot terugbetaling, uitstel van betaling of schorsing van deze rechten onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat die goederen of identieke, gelijkwaardige dan wel soortgelijke vervangende goederen worden gebruikt als materiaal bij de productie van een ander goed dat vervolgens naar het grondgebied van de andere partij wordt uitgevoerd onder een preferentiële tariefregeling krachtens deze overeenkomst.

2. Lid 1 is niet van toepassing op een al dan niet tijdelijke regeling van een partij inzake verlaging, schorsing of kwijtschelding van tarieven indien voor die verlaging, schorsing of kwijtschelding niet de uitdrukkelijke voorwaarde van uitvoer van het goed is gesteld.

3. Lid 1 is niet van toepassing gedurende de eerste drie jaar na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Artikel 2.6

Rechten, belastingen of andere vergoedingen en heffingen ter zake van uitvoer

Een partij mag noch rechten, belastingen of andere vergoedingen en heffingen ter zake van of in verband met de uitvoer van goederen naar de andere partij, noch interne belastingen, vergoedingen en heffingen ter zake van de uitvoer van goederen naar de andere partij instellen of handhaven die hoger zijn dan die welke ter zake van die goederen zouden worden geheven indien zij voor verkoop op de interne markt waren bestemd.

Artikel 2.7

Status quo

1. Bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst mag een partij niet bestaande douanerechten op een goed van oorsprong uit de partijen verhogen, en evenmin nieuwe douanerechten op dergelijke goederen instellen.

2. Niettegenstaande lid 1 kan een partij:

a) een douanetarief buiten het kader van deze overeenkomst wijzigen op een goed waarvoor geen tariefpreferentie geldt uit hoofde van deze overeenkomst;

b) een douanerecht verhogen tot het in haar lijst in bijlage 2-A vastgelegde niveau na een eenzijdige verlaging; of

c) een douanerecht handhaven of verhogen zoals toegestaan door deze of een in het kader van de WTO-Overeenkomst gesloten overeenkomst.

3. Niettegenstaande de leden 1 en 2 kan alleen Canada een bijzondere vrijwaringsmaatregel toepassen krachtens artikel 5 van de WTO-Overeenkomst inzake de landbouw. Een bijzondere vrijwaringsmaatregel kan alleen worden toegepast ten aanzien van goederen ingedeeld onder posten met de vermelding „SSG" in de lijst van Canada in bijlage 2-A. Gebruikmaking van een bijzondere vrijwaringsmaatregel is beperkt tot invoer waarvoor geen tariefpreferentie geldt, en wat invoer betreft waarvoor een tariefcontingent geldt, tot invoer die het contingent te boven gaat.

Artikel 2.8

Tijdelijke schorsing van preferentiële tariefbehandeling

1. Een partij kan de krachtens deze overeenkomst toegekende preferentiële tariefbehandeling overeenkomstig de leden 2 tot en met 5 tijdelijk schorsen voor een door een persoon uit de andere partij uitgevoerd of geproduceerd goed, indien zij:

a) vaststelt, naar aanleiding van een onderzoek op basis van objectieve, onweerlegbare en verifieerbare informatie, dat de persoon uit de andere partij systematisch de douanewetgeving heeft overtreden om een preferentiële tariefbehandeling te krijgen krachtens deze overeenkomst; of

b) vaststelt dat de andere partij systematisch en zonder rechtvaardiging weigert samen te werken bij het onderzoek inzake overtredingen van de douanewetgeving in het kader van artikel 6.13 (Samenwerking), lid 4, en de partij die op basis van objectieve, onweerlegbare en verifieerbare informatie om samenwerking verzoekt, gegronde redenen heeft om te concluderen dat de persoon uit de andere partij systematisch de douanewetgeving heeft overtreden om een preferentiële tariefbehandeling te krijgen krachtens deze overeenkomst.

2. Een partij die een vaststelling als bedoeld in lid 1 heeft gedaan:

a) stelt de douaneautoriteit van de andere partij daarvan in kennis en verstrekt de informatie en het bewijsmateriaal waarop de vaststelling werd gebaseerd;

b) start overleg met de autoriteiten van de andere partij om te komen tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing die tegemoetkomt aan de bezwaren die tot de vaststelling hebben geleid; en

c) stelt die persoon uit de andere partij schriftelijk in kennis en verstrekt daarbij onder meer de informatie waarop de vaststelling is gebaseerd.

3. Indien de autoriteiten na dertig dagen niet tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing zijn gekomen, verwijst de partij die de vaststelling heeft gedaan, de zaak naar het Gemengd Comité douanesamenwerking.

4. Indien het Gemengd Comité douanesamenwerking de zaak na zestig dagen niet heeft opgelost, kan de partij die de vaststelling heeft gedaan, de preferentiële tariefbehandeling voor dat goed van die persoon uit de andere partij krachtens de onderhavige overeenkomst tijdelijk schorsen. De tijdelijke schorsing geldt niet voor een goed dat reeds onderweg is tussen de partijen op de dag dat de tijdelijke schorsing van kracht wordt.

5. De partij die krachtens lid 1 de tijdelijke schorsing toepast, doet dit slechts voor een periode die in verhouding staat tot de gevolgen voor haar financiële belangen zoals veroorzaakt door de situatie die tot de vaststelling als bedoeld in lid 1 heeft geleid; deze periode bedraagt maximaal negentig dagen. Indien de partij gelet op objectieve, onweerlegbare en verifieerbare informatie gegronde redenen heeft om aan te nemen dat de omstandigheden die tot de oorspronkelijke schorsing hebben geleid, na het verstrijken van de termijn van negentig dagen ongewijzigd zijn, kan die partij de schorsing met maximaal negentig dagen verlengen. De oorspronkelijke schorsing en eventuele verlengde schorsingen zijn voorwerp van periodiek overleg in het Gemengd Comité douanesamenwerking.

Artikel 2.9

Retributies en andere heffingen

1. Overeenkomstig artikel VIII van de GATT 1994 stelt een partij ter zake van of in verband met de in- of uitvoer van goederen van een partij geen retributies of heffingen in en handhaaft zij deze evenmin, indien deze niet in verhouding tot de kosten van de verleende diensten staan, zij een indirecte bescherming van interne producten of een belasting voor fiscale doeleinden bij in- of uitvoer inhouden.

2. Voor alle duidelijkheid: lid 1 belet een partij niet een douanerecht of een heffing op te leggen zoals vermeld onder a) tot en met c) van de definitie van douanerechten in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities).

Artikel 2.10

Goederen opnieuw binnengekomen na reparatie of wijziging

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder reparatie of wijziging verstaan elke bewerkingshandeling ten aanzien van goederen die ten doel heeft een gebrekkige werking of materiële schade te herstellen zodat de oorspronkelijke functie ervan wordt hersteld of ervoor wordt gezorgd dat zij aan de technische eisen voor gebruik ervan voldoen, bij ontbreken waarvan de goederen niet meer op de normale wijze kunnen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij zijn bestemd. Reparatie of wijziging van goederen omvat het herstel en onderhoud, maar omvat geen bewerkingen of processen waardoor:

a) de wezenlijke kenmerken van een goed teniet worden gedaan, of een nieuw of commercieel verschillend goed ontstaat;

b) een onafgewerkt goed in een afgewerkt goed wordt getransformeerd; of

c) de functie van een goed ingrijpend wijzigt.

2. Behoudens het bepaalde in voetnoot 1 past een partij geen douanerechten toe op goederen die, ongeacht de oorsprong ervan, haar grondgebied opnieuw binnenkomen nadat zij tijdelijk, ter reparatie of wijziging, uit haar grondgebied naar het grondgebied van de andere partij waren uitgevoerd, ongeacht of die reparatie of wijziging kon worden verricht op het grondgebied van de partij waaruit de goederen ter reparatie of wijziging waren uitgevoerd. ([1]) ([2])

3. Lid 2 is niet van toepassing op goederen die in een douane-entrepot, in vrijhandelszones of met een soortgelijke status zijn ingevoerd, vervolgens worden uitgevoerd ter reparatie en niet opnieuw worden ingevoerd in een douane-entrepot, in vrijhandelszones of met een soortgelijke status.

4. Een partij past geen douanerechten toe op goederen, ongeacht de oorsprong ervan, die ter reparatie of wijziging tijdelijk zijn ingevoerd uit het grondgebied van de andere partij. ([3])

Artikel 2.11

Invoer- en uitvoerbeperkingen

1. Tenzij in de onderhavige overeenkomst anders is bepaald, mag een partij geen verboden of beperkingen vaststellen of handhaven ter zake van de invoer van een goed uit de andere partij of de uitvoer of verkoop ten uitvoer van een goed dat voor het grondgebied van de andere partij bestemd is, tenzij dit in overeenstemming is met artikel XI van de GATT 1994. Hiertoe wordt artikel XI van de GATT 1994 in de onderhavige overeenkomst opgenomen en maakt het hiervan deel uit.

2. Indien een partij een verbod of beperking vaststelt of handhaaft ten aanzien van de invoer van een goed uit of de uitvoer van een goed naar een derde land, kan die partij:

a) de invoer uit het grondgebied van de andere partij van een goed uit dat derde land beperken of verbieden; of

b) de uitvoer van een goed naar dat derde land via het grondgebied van de andere partij beperken of verbieden.

3. Indien een partij ten aanzien van de invoer van een goed uit een derde land een verbod of beperking vaststelt of handhaaft, voeren de partijen op verzoek van de andere partij besprekingen om onnodige inmenging in of verstoring van de prijsvorming, de verhandeling of distributieregelingen in de andere partij te voorkomen.

([1]) Canada kan met betrekking tot de volgende goederen van hoofdstuk 89 van het GS die opnieuw het grondgebied van Canada binnenkomen vanuit het grondgebied van de Europese Unie en geregistreerd zijn krachtens de *Canada Shipping Act* van 2001, ongeacht de oorsprong van die goederen, op de waarde van de reparatie of wijziging ervan het douanerecht voor die goederen toepassen overeenkomstig zijn lijst in bijlage 2-A (Tariefafschaffing): 8901 10 10, 8901 10 90, 8901 30 00, 8901 90 10, 8901 90 91, 8901 90 99, 8904 00 00, 8905 20 19, 8905 20 20, 8905 90 19, 8905 90 90, 8906 90 19, 8906 90 91, 8906 90 99.

([2]) De Europese Unie past dit lid toe onder de in Verordening (EU) nr. 952/2013 bedoelde regeling passieve veredeling, op een wijze die verenigbaar is met dit lid.

([3]) De Europese Unie past dit lid toe onder de in Verordening (EU) nr. 952/2013 bedoelde regeling actieve veredeling, op een wijze die verenigbaar is met dit lid.

4. Dit artikel is niet van toepassing op maatregelen, met inbegrip van de voortzetting, onverwijlde verlenging of wijziging ervan, inzake:

a) de uitvoer van stamhout van alle soorten. Indien een partij niet langer uitvoervergunningen verplicht stelt voor stamhout dat voor een derde land bestemd is, ziet zij voorgoed af van het verplicht stellen van uitvoervergunningen voor stamhout dat voor de andere partij bestemd is;

b) de uitvoer, gedurende een periode van drie jaar na de inwerkingtreding van de onderhavige overeenkomst, van onverwerkte vis op grond van de voor Newfoundland en Labrador toepasselijke wetgeving;

c) Canadese accijnzen op absolute alcohol zoals vermeld onder tariefpost 2207 10 90 van de lijst van concessies van Canada die als bijlage is gehecht aan het Protocol van Marrakesh (Lijst V), die wordt gebruikt bij de productie overeenkomstig de bepalingen van de *Excise Act, 2001* (wet op de accijnzen), S.C. 2002, c. 22; en

d) de invoer van gebruikte voertuigen in Canada die niet aan de Canadese veiligheids- en milieueisen voldoen.

Artikel 2.12

Andere bepalingen in verband met handel in goederen

Elke partij streeft ernaar te waarborgen dat een goed uit de andere partij dat is ingevoerd in en rechtmatig is verkocht of te koop aangeboden op enige plaats binnen het grondgebied van de partij van invoer, tevens kan worden verkocht of te koop aangeboden op het gehele grondgebied van de partij van invoer.

Artikel 2.13

Comité voor de handel in goederen

1. Het Comité voor de handel in goederen dat is ingesteld bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder a), heeft onder meer de volgende taken:

a) het bevorderen van de handel in goederen tussen de partijen, met inbegrip van overleg over een versnelde afschaffing van douanerechten ingevolge deze overeenkomst alsmede, in voorkomend geval, over andere kwesties;

b) het doen van aanbevelingen aan het Gemengd Comité voor de CETA met het oog op wijziging of aanvulling van bepalingen van deze overeenkomst die verband houden met het Geharmoniseerd Systeem; en

c) het onverwijld bespreken van kwesties die verband houden met het verkeer van goederen via de havens van binnenkomst van de partijen.

2. Het Comité voor de handel in goederen kan aan het Gemengd Comité van de CETA ontwerpbesluiten voorleggen inzake versnelde verlaging of afschaffing van een douanerecht op een goed.

3. Het Comité voor landbouw, dat is ingesteld bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder a):

a) komt bijeen binnen negentig dagen na de indiening van een verzoek door een partij;

b) biedt de partijen een forum voor de bespreking van kwesties die verband houden met onder deze overeenkomst vallende landbouwproducten; en

c) verwijst alle kwesties die niet in het kader van het onder b) bepaalde zijn opgelost, door naar het Comité voor de handel in goederen.

4. De partijen nemen nota van de samenwerking en de uitwisseling van informatie over landbouwkwesties in het kader van de jaarlijkse landbouwdialoog tussen Canada en de Europese Unie, zoals vastgelegd bij briefwisseling van 14 juli 2008. Voor de toepassing van lid 3 kan in voorkomend geval gebruik worden gemaakt van de landbouwdialoog.

HOOFDSTUK DRIE

Handelsmaatregelen

Afdeling A

Antidumping- en compenserende maatregelen

Artikel 3.1

Algemene bepalingen betreffende antidumping- en compenserende maatregelen

1. De partijen herbevestigen hun rechten en verplichtingen ingevolge artikel VI van de GATT 1994, de Antidumping-overeenkomst en de SCM-Overeenkomst.

2. Het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures is niet van toepassing op antidumping- en compenserende maatregelen.

Artikel 3.2

Transparantie

1. Elke partij past antidumping- en compenserende maatregelen toe in overeenstemming met de toepasselijke WTO-voorschriften en op grond van een eerlijke en transparante procedure.

2. Nadat voorlopige maatregelen zijn ingesteld en in elk geval voor de uiteindelijke vaststelling ervan, ziet een partij erop toe dat de belangrijkste feiten en overwegingen die aan de beslissing of definitieve maatregelen worden toegepast, ten grondslag liggen, volledig en duidelijk worden meegedeeld. Dit laat artikel 6.5 van de Antidumpingovereenkomst en artikel 12.4 van de SCM-Overeenkomst onverlet.

3. Voor zover zulks niet tot onnodige vertraging van het onderzoek leidt, krijgt elke belanghebbende in een antidumping- of antisubsidieonderzoek ([1]) ten volle gelegenheid zijn belangen te verdedigen.

Artikel 3.3

Overwegingen van algemeen belang en lager recht

1. De autoriteiten van elke partij houden rekening met in overeenstemming met het interne recht van de betrokken partij verstrekte informatie op grond waarvan de instelling van een antidumping- of compenserend recht niet in het algemeen belang zou zijn.

2. Na onderzoek van de in lid 1 bedoelde informatie kunnen de autoriteiten van de partij in overeenstemming met het interne recht van die partij overwegen of de hoogte van de in te stellen antidumping- of compenserende rechten de volledige dumpingmarge of het volledige subsidiebedrag zal betreffen, dan wel een lager bedrag.

Afdeling B

Algemene vrijwaringsmaatregelen

Artikel 3.4

Algemene bepalingen betreffende algemene vrijwaringsmaatregelen

1. De partijen herbevestigen wat algemene vrijwaringsmaatregelen betreft, hun rechten en verplichtingen die voortvloeien uit artikel XIX van de GATT 1994 en de Overeenkomst inzake vrijwaringsmaatregelen.

2. Het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures is niet van toepassing op algemene vrijwarings-maatregelen.

([1]) Voor de toepassing van dit artikel wordt onder **belanghebbenden** verstaan belanghebbenden als omschreven in artikel 6.11 van de Anti-dumpingovereenkomst en artikel 12.9 van de SCM-Overeenkomst.

Artikel 3.5

Transparantie

1. Op verzoek van de partij van uitvoer verstrekt de partij die een vrijwaringsonderzoek opent of voornemens is voorlopige of definitieve algemene vrijwaringsmaatregelen vast te stellen, onverwijld:

a) de informatie bedoeld in artikel 12.2 van de Overeenkomst inzake vrijwaringsmaatregelen, in het formaat dat door het Vrijwaringscomité van de WTO is voorgeschreven;

b) de openbare versie van de door de interne bedrijfstak ingediende klacht, indien van toepassing; en

c) een openbaar verslag met de bevindingen en gemotiveerde conclusies over alle in het vrijwaringsonderzoek aan de orde gekomen relevante feitelijke en juridische kwesties. Het openbare verslag omvat een analyse waarin de schade wordt toegeschreven aan de factoren die deze schade hebben veroorzaakt, en zet de bij de vaststelling van de algemene vrijwaringsmaatregelen gehanteerde methode uiteen.

2. Wanneer informatie op grond van dit artikel wordt verstrekt, biedt de partij van invoer aan met de partij van uitvoer in overleg te treden om de verstrekte informatie te onderzoeken.

Artikel 3.6

Instelling van definitieve maatregelen

1. Wanneer een partij algemene vrijwaringsmaatregelen vaststelt, beijvert zij zich om dat te doen op een wijze die de bilaterale handel zo weinig mogelijk beïnvloedt.

2. De partij van invoer biedt aan met de partij van uitvoer in overleg te treden, om de in lid 1 bedoelde aangelegenheid te bespreken. De partij van invoer stelt geen maatregelen vast totdat er vanaf de datum van het aanbod om in overleg te treden dertig dagen zijn verstreken.

Afdeling C

Algemene bepalingen

Artikel 3.7

Uitsluiting van geschillenbeslechting

Hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting) is niet op dit hoofdstuk van toepassing.

HOOFDSTUK VIER

Technische handelsbelemmeringen

Artikel 4.1

Toepassingsgebied en definities

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op het opstellen, het aannemen en het toepassen van technische voorschriften, normen en conformiteitsbeoordelingsprocedures die de handel in goederen tussen de partijen kunnen beïnvloeden.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op:

a) aankoopspecificaties die door overheidsorganen zijn opgesteld om in hun eigen productie- of verbruiksbehoeften te voorzien; of

b) sanitaire en fytosanitaire maatregelen zoals omschreven in bijlage A bij de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen (hierna „SPS-Overeenkomst” genoemd).

3. Behoudens wanneer in deze overeenkomst, met inbegrip van de daarin ingevolge artikel 4.2 opgenomen bepalingen van de TBT-Overeenkomst, een term wordt gedefinieerd of daaraan een betekenis wordt toegekend, hebben de algemene termen inzake normalisatie en conformiteitsbeoordelingsprocedures normaliter de betekenis die daaraan is gegeven in de definities zoals aangenomen in het kader van het systeem van de Verenigde Naties en door internationale normalisatie-instellingen, waarbij rekening wordt gehouden met de context ervan en met het voorwerp en doel van dit hoofdstuk.

4. Verwijzingen in dit hoofdstuk naar technische voorschriften, normen en conformiteitsbeoordelingsprocedures omvatten tevens wijzigingen daarvan, alsmede aanvullingen op de desbetreffende regelingen of op de producten waarop zij van toepassing zijn, met uitzondering van wijzigingen of aanvullingen van gering belang.

5. Artikel 1.8 (Reikwijdte van verplichtingen), lid 2, is niet van toepassing op de artikelen 3, 4, 7, 8 en 9 van de TBT-Overeenkomst, zoals deze in de onderhavige overeenkomst zijn opgenomen.

Artikel 4.2

Opneming van TBT-overeenkomst

1. De volgende bepalingen uit de TBT-Overeenkomst worden hierbij in de onderhavige overeenkomst opgenomen en maken hiervan deel uit:

a) artikel 2 (Opstellen, aannemen en toepassing van technische voorschriften door centrale overheidsorganen);

b) artikel 3 (Opstellen, aannemen en toepassing van technische voorschriften door lagere-overheidsorganen en niet-gouvernementele organen);

c) artikel 4 (Opstellen, aannemen en toepassing van normen);

d) artikel 5 (Procedures voor het beoordelen van de conformiteit door centrale overheidsorganen);

e) artikel 6 (Erkenning van de conformiteitsbeoordeling door organen van de centrale overheid), onverminderd de rechten of verplichtingen van een partij krachtens het Protocol inzake de wederzijdse aanvaarding van de resultaten van conformiteitsbeoordelingen, en het Protocol betreffende de wederzijdse erkenning van het programma met betrekking tot de naleving en de handhaving van goede fabricagepraktijken voor farmaceutische producten;

f) artikel 7 (Procedures voor het beoordelen van de conformiteit door lagere-overheidsorganen);

g) artikel 8 (Procedures voor het beoordelen van de conformiteit door niet-gouvernementele organen);

h) artikel 9 (Internationale en regionale systemen);

i) bijlage 1 (Termen en definities voor de toepassing van deze overeenkomst); en

j) bijlage 3 (Praktijkrichtlijn voor het opstellen, het aannemen en de toepassing van normen).

2. De term „leden" in de opgenomen bepalingen heeft in de onderhavige overeenkomst dezelfde betekenis als in de TBT-Overeenkomst.

3. Met betrekking tot de artikelen 3, 4, 7, 8 en 9 van de TBT-Overeenkomst kan hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting) worden toegepast in gevallen waarin een partij van oordeel is dat de andere partij in het kader van deze artikelen geen bevredigende resultaten heeft bereikt, en dat haar handelsbelangen ernstig worden geschaad. Dergelijke resultaten zijn wat dit betreft gelijkwaardig aan die welke zouden zijn bereikt indien het betrokken orgaan een partij was.

Artikel 4.3

Samenwerking

De partijen versterken hun samenwerking op het gebied van technische voorschriften, normen, metrologie, conformiteitsbeoordelingsprocedures, markttoezicht of -monitoring alsmede handhavingsactiviteiten, teneinde de handel tussen de partijen te vergemakkelijken, zoals uiteengezet in hoofdstuk eenentwintig (Samenwerking op regelgevingsgebied). Dit kan onder meer het volgende omvatten: het bevorderen en aanmoedigen van samenwerking tussen de respectieve openbare of particuliere instellingen van de partijen voor metrologie, normalisatie, beproeving, certificering en accreditatie, markttoezicht of -monitoring alsmede handhavingsactiviteiten; en, met name, het aanmoedigen van hun accreditatie- en conformiteitsbeoordelingsorganen om de mogelijkheden tot samenwerking te benutten die de aanvaarding van conformiteitsbeoordelingsresultaten bevorderen.

Artikel 4.4

Technische voorschriften

1. De partijen verbinden zich ertoe zoveel mogelijk samen te werken om te waarborgen dat hun technische voorschriften met elkaar verenigbaar zijn. Hiertoe zal, indien een partij belangstelling tot uitdrukking brengt voor de ontwikkeling van een technisch voorschrift met een gelijkwaardig of soortgelijk toepassingsgebied als dat van een technisch voorschrift dat bestaat in of wordt voorbereid door de andere partij, die andere partij desgevraagd voor zover uitvoerbaar de relevante informatie, studies en gegevens waarop zij zich bij de voorbereiding van haar technische voorschrift heeft gebaseerd, verstrekken, ongeacht of dit voorschrift al is vastgesteld of nog wordt geformuleerd. De partijen erkennen dat het noodzakelijk kan zijn een bepaald verzoek te verduidelijken en overeenstemming te bereiken over de reikwijdte daarvan, en dat vertrouwelijke informatie kan worden geweigerd.

2. Een partij die een technisch voorschrift heeft opgesteld dat zij gelijkwaardig acht aan een technisch voorschrift van de andere partij dat een overeenkomstige doelstelling heeft en dat op vergelijkbare producten van toepassing is, kan de andere partij verzoeken te erkennen dat het technische voorschrift gelijkwaardig is. De partij doet het verzoek schriftelijk en motiveert gedetailleerd, tevens met betrekking tot het toepassingsgebied qua producten, waarom het technische voorschrift als gelijkwaardig moet worden beschouwd. De partij die het er niet mee eens is dat het technische voorschrift gelijkwaardig is, verstrekt de andere partij desgevraagd de redenen voor haar besluit.

Artikel 4.5

Conformiteitsbeoordeling

De partijen houden zich aan het Protocol inzake de wederzijdse aanvaarding van de resultaten van conformiteitsbeoordelingen, en het Protocol betreffende de wederzijdse erkenning van het programma met betrekking tot de naleving en de handhaving van goede fabricagepraktijken voor farmaceutische producten.

Artikel 4.6

Transparantie

1. Elke partij waarborgt dat belanghebbenden uit de partijen op grond van procedures voor transparantie betreffende de ontwikkeling van technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures in een voldoende vroeg stadium kunnen deelnemen, wanneer wijzigingen nog mogelijk zijn en er nog met opmerkingen rekening kan worden gehouden, tenzij er zich dringende problemen op het gebied van veiligheid, gezondheid, milieubescherming of nationale veiligheid voordoen of dreigen voor te doen. Wanneer een overlegprocedure met betrekking tot de ontwikkeling van technische voorschriften of conformiteitsbeoordelingsprocedures openstaat voor het publiek, staat elke partij toe dat belanghebbenden uit de andere partij kunnen deelnemen onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke zij aan haar eigen belanghebbenden biedt.

2. De partijen stimuleren nauwere samenwerking tussen de normalisatie-instellingen die zich op hun respectieve grondgebied bevinden, ter bevordering van onder meer de uitwisseling van informatie over hun respectieve activiteiten, alsmede de harmonisatie van normen op basis van wederzijds belang en wederkerigheid, volgens door de betrokken normalisatie-instellingen overeen te komen modaliteiten.

3. Elke partij streeft ernaar om, nadat zij voorgestelde technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures aan het centrale register voor kennisgevingen van de WTO heeft doorgegeven, een periode van ten minste zestig dagen aan de andere partij te laten waarin deze schriftelijke opmerkingen kan indienen, tenzij er zich dringende problemen op het gebied van veiligheid, gezondheid, milieubescherming of nationale veiligheid voordoen of dreigen voor te doen. Een partij neemt redelijke verzoeken tot verlenging van deze termijn om opmerkingen in te dienen, in welwillende overweging.

4. Indien een partij opmerkingen over haar voorgestelde technische voorschrift of conformiteitsbeoordelingsprocedure ontvangt van de andere partij, antwoordt zij schriftelijk op deze opmerkingen, vóór het technische voorschrift of de conformiteitsbeoordelingsprocedure is aangenomen.

5. Elke partij maakt haar antwoord of een samenvatting van haar antwoorden op belangrijke opmerkingen die zij heeft ontvangen, uiterlijk op de datum van bekendmaking van het aangenomen technische voorschrift of van de conformiteitsbeoordelingsprocedure, op papier of elektronisch openbaar dan wel anderszins voor het publiek toegankelijk.

6. Elke partij verstrekt de andere partij desgevraagd nadere informatie over het doel van, de rechtsgrondslag en de grondgedachte voor een technisch voorschrift dat of een conformiteitsbeoordelingsprocedure die zij heeft vastgesteld of voornemens is vast te stellen.

7. Wanneer een partij, na de toezending van een voorgesteld technisch voorschrift, en voordat de termijn voor het indienen van opmerkingen was verstreken, een redelijk verzoek van de andere partij heeft ontvangen dat strekt tot vaststelling of verlenging van de termijn tussen de aanneming van het technisch voorschrift en de dag waarop het van toepassing wordt, neemt zij dit in welwillende overweging, tenzij de vertraging niet doeltreffend zou zijn om de nagestreefde legitieme doelstellingen te verwezenlijken.

8. Elke partij ziet erop toe dat alle vastgestelde technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures voor iedereen beschikbaar zijn op officiële websites.

9. Wanneer een partij goederen die zijn ingevoerd uit het grondgebied van de andere partij, in een haven van binnenkomst vasthoudt op grond dat de goederen niet voldoen aan een technisch voorschrift, stelt eerstgenoemde partij de importeur onverwijld van de reden voor het vasthouden van de goederen in kennis.

Artikel 4.7

Tenuitvoerlegging van het hoofdstuk

1. De partijen werken met betrekking tot de door dit hoofdstuk bestreken vraagstukken samen. De partijen zijn het erover eens dat het Comité voor de handel in goederen dat is ingesteld bij artikel 26.2, lid 1, onder a):

a) toeziet op de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk;

b) door de andere partij voorgelegde kwesties die verband houden met het ontwikkelen, het vaststellen of het toepassen van normen, technische voorschriften of conformiteitsbeoordelingsprocedures, onverwijld behandelt;

c) op verzoek van een partij de discussie over de beoordeling van risico's of gevaar door de andere partij vergemakkelijkt;

d) de samenwerking bevordert tussen de normalisatie-instellingen en conformiteitsbeoordelingsorganen van de partijen;

e) informatie uitwisselt over normen, technische voorschriften of conformiteitsbeoordelingsprocedures, met inbegrip van die van derden of internationale organen wanneer er sprake is van wederzijds belang daarbij;

f) dit hoofdstuk evalueert in het licht van ontwikkelingen bij de WTO-Commissie technische handelsbelemmeringen of in het kader van de TBT-Overeenkomst en, indien nodig, aanbevelingen formuleert tot wijziging van dit hoofdstuk, ter overweging door het Gemengd Comité voor de CETA;

g) andere stappen onderneemt die door de partijen worden geacht van nut te zijn bij de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk en van de TBT-Overeenkomst, en bij het bevorderen van de handel tussen de partijen; en

h) brengt over de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk in voorkomend geval verslag uit aan het Gemengd Comité voor de CETA.

2. Indien de partijen niet in staat zijn een onder dit hoofdstuk vallende aangelegenheid op te lossen via het Comité voor de handel in goederen, kan het Gemengd Comité voor de CETA op verzoek van een partij een technische werkgroep ad hoc instellen om de handel te bevorderen. Wanneer een partij niet instemt met een verzoek van de andere partij tot instelling van een technische werkgroep, licht zij desgevraagd de redenen voor haar besluit toe. De technische werkgroep wordt door de partijen geleid.

3. Wanneer een partij om informatie heeft verzocht, verstrekt de andere partij de informatie, overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk, op papier of in elektronische vorm binnen een redelijke termijn. De partij streeft ernaar om op elk verzoek om informatie te antwoorden binnen een termijn van zestig dagen.

HOOFDSTUK VIJF

Sanitaire en fytosanitaire maatregelen

Artikel 5.1

Definities

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk zijn de volgende definities van toepassing:

a) de definities in bijlage A bij de SPS-Overeenkomst;

b) de definities die zijn aangenomen onder auspiciën van de Codex Alimentarius Commissie (hierna de „Codex" genoemd);

c) de definities die zijn aangenomen onder auspiciën van de Wereldorganisatie voor diergezondheid (hierna de „OIE" genoemd);

d) de definities die zijn aangenomen onder auspiciën van het *Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten („International Plant Protection Convention"*, hierna het „IPPC" genoemd);

e) „beschermd gebied voor een bepaald gereguleerd schadelijk organisme": een officieel afgebakend geografisch gebied in de Europese Unie waarin dat organisme ondanks gunstige voorwaarden voor vestiging ervan niet voorkomt, terwijl het in andere delen van de Europese Unie wel voorkomt; en

f) „bevoegde autoriteit van een partij": een in bijlage 5-A vermelde autoriteit.

2. In aanvulling op lid 1 geldt dat de definities van de SPS-Overeenkomst voorrang hebben, voor zover er sprake is van strijdigheid tussen de onder auspiciën van de Codex, het OIE en het IPPC aangenomen definities en die van de SPS-overeenkomst.

Artikel 5.2

Doelstellingen

Dit hoofdstuk heeft tot doel:

a) het leven en de gezondheid van mensen, dieren of planten te beschermen en tegelijkertijd de handel te bevorderen;

b) ervoor te zorgen dat de sanitaire en fytosanitaire („SPS") maatregelen van de partijen geen ongerechtvaardigde handelsbelemmeringen in het leven roepen; en

c) de uitvoering van de SPS-Overeenkomst te bevorderen.

Artikel 5.3

Toepassingsgebied

Dit hoofdstuk is van toepassing op SPS-maatregelen die het handelsverkeer tussen de partijen al dan niet rechtstreeks kunnen beïnvloeden.

Artikel 5.4

Rechten en verplichtingen

De partijen bevestigen hun rechten en verplichtingen uit hoofde van de SPS-Overeenkomst.

Artikel 5.5

Aanpassing aan regionale omstandigheden

1. Met betrekking tot dieren, dierlijke producten en dierlijke bijproducten geldt het volgende:

a) de partijen erkennen het beginsel van zonering en hebben besloten dit concept toe te passen op de in bijlage 5-B vermelde ziekten;

b) indien de partijen met het oog op de erkenning van regionale omstandigheden een besluit nemen over beginselen en richtsnoeren, nemen zij die op in bijlage 5-C;

c) voor de toepassing van het bepaalde onder a), baseert de partij van invoer haar sanitaire maatregel die van toepassing is op de partij van uitvoer waarvan het grondgebied door een in bijlage 5-B vermelde ziekte wordt getroffen, op het zoneringsbesluit van de partij van uitvoer, mits de partij van invoer ervan overtuigd is dat het zoneringsbesluit van de partij van uitvoer in overeenstemming is met de beginselen en richtsnoeren zoals de partijen die hebben vastgelegd in bijlage 5-C, en het op desbetreffende internationale normen, richtsnoeren en aanbevelingen is gebaseerd. De partij van invoer kan aanvullende maatregelen nemen ter verwezenlijking van het door haar vastgestelde adequate niveau van sanitaire bescherming;

d) wanneer een partij met betrekking tot een bepaalde, niet in bijlage 5-B vermelde ziekte, van oordeel is dat zij een bijzondere status heeft, kan zij om erkenning van die status verzoeken. De partij van invoer kan voor de invoer van levende dieren, dierlijke producten en dierlijke bijproducten aanvullende garanties verlangen die passen bij de overeengekomen, door de partij van invoer erkende status; dit omvat tevens de in bijlage 5-E genoemde bijzondere voorwaarden; en

e) de partijen erkennen het beginsel van compartimentering en komen overeen, op dit punt samen te werken.

2. Met betrekking tot planten en plantaardige producten geldt het volgende:

a) wanneer de partij van invoer haar fytosanitaire maatregel vaststelt of handhaaft, houdt zij rekening met onder meer de status inzake plaagorganismen van een gebied, zoals plagenvrij gebied, plagenvrije productieplaats, plagenvrij productieterrein, gebied met een lage plagenprevalentie en beschermd gebied als door de partij van uitvoer vastgesteld; en

b) indien de partijen met het oog op de erkenning van regionale omstandigheden een besluit nemen over beginselen en richtsnoeren, nemen zij die op in bijlage 5-C.

Artikel 5.6

Gelijkwaardigheid

1. De partij van invoer erkent de SPS-maatregel van de partij van uitvoer als gelijkwaardig aan haar eigen maatregel, indien de partij van uitvoer voor de partij van invoer op objectieve wijze aantoont dat haar maatregel het door de partij van invoer vastgestelde adequate niveau van SPS-bescherming biedt.

2. Bijlage 5-D omvat beginselen en richtsnoeren om gelijkwaardigheid vast te stellen, te erkennen en in stand te houden.

3. Bijlage 5-E zet de volgende zaken uiteen:

a) het gebied waarvoor de partij van invoer erkent dat een SPS-maatregel van de partij van uitvoer gelijkwaardig is aan haar eigen maatregel; en

b) het gebied waarvoor de partij van invoer erkent dat het voldoen aan de specifieke bijzondere voorwaarde, in combinatie met de SPS-maatregel van de partij van uitvoer, het door de partij van invoer vastgestelde adequate niveau van SPS-bescherming biedt.

4. Voor de toepassing van dit hoofdstuk is artikel 1.7 (Verwijzingen naar wet- en regelgeving) van toepassing onder voorbehoud van dit artikel, bijlage 5-D en de algemene aantekeningen bij bijlage 5-E.

Artikel 5.7

Handelsvoorwaarden

1. De partij van invoer zorgt ervoor dat haar algemene SPS-invoervereisten voor alle handelsartikelen beschikbaar zijn. Indien de partijen gezamenlijk een handelsartikel van prioritair belang achten, stelt de partij van invoer specifieke SPS-invoervereisten voor dat handelsartikel vast, tenzij de partijen anders besluiten. Bij de vaststelling van welke handelsartikelen van prioritair belang zijn, werken de partijen samen teneinde een doeltreffend beheer van hun beschikbare hulpbronnen te waarborgen. De specifieke invoervereisten moeten gelden voor het gehele grondgebied van de partij van uitvoer.

2. Ingevolge lid 1 zet de partij van invoer onverwijld het proces in werking dat nodig is om voor de van prioritair belang geachte handelsartikelen specifieke SPS-invoervereisten vast te stellen. Indien over deze specifieke invoervereisten overeenstemming wordt bereikt, neemt de partij van invoer onverwijld de maatregelen die nodig zijn opdat handel op basis van deze invoervereisten kan plaatsvinden.

3. Met het oog op de vaststelling van de specifieke SPS-invoervereisten zal de partij van uitvoer, op verzoek van de partij van invoer:

a) alle relevante informatie verstrekken waarom door de partij van invoer wordt verzocht; en

b) redelijke toegang verlenen aan de partij van invoer voor inspectie, proeven, audit en andere relevante procedures.

4. Indien de partij van invoer een lijst bijhoudt van erkende inrichtingen of voorzieningen voor de invoer van een handelsartikel, erkent zij een zich op het grondgebied van de partij van uitvoer bevindende inrichting of voorziening zonder voorafgaande inspectie van die inrichting of voorziening, indien:

a) de partij van uitvoer om die erkenning van de inrichting of voorziening heeft verzocht, en haar verzoek vergezeld gaat van de geëigende garanties; en

b) de in bijlage 5-F vermelde voorwaarden zijn vervuld en de in die bijlage vermelde procedures zijn afgerond.

5. In aanvulling op lid 4 maakt de partij van invoer haar lijst van toegestane inrichtingen of voorzieningen openbaar.

6. Een zending van een gereguleerd handelsartikel wordt normaliter door een partij aanvaard, zonder dat voor het handelsartikel bij elke zending voorafgaande inklaring moet plaatsvinden, tenzij de partijen anders besluiten.

7. De partij van invoer kan verlangen dat de desbetreffende bevoegde autoriteit van de partij van uitvoer objectief aantoont, ten genoegen van de partij van invoer, dat aan de invoervereisten is of kan worden voldaan.

8. De partijen volgen de procedure van bijlage 5-G inzake de specifieke invoervereisten met betrekking tot de gezondheid van planten.

Artikel 5.8

Audit en controle

1. Met het oog op het behoud van het vertrouwen in de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk, kan een partij een audit of controle dan wel beide verrichten, ten aanzien van het geheel of van een deel van het controleprogramma van de bevoegde autoriteit van de andere partij. De partij draagt haar eigen kosten in verband met de audit of de controle.

2. Indien de partijen met het oog op de erkenning van regionale omstandigheden een besluit nemen over beginselen en richtsnoeren, nemen zij die op in bijlage 5-H. Indien een partij een audit of controle uitvoert, doet zij dit in overeenstemming met de beginselen en richtsnoeren in bijlage 5-H.

Artikel 5.9

Exportcertificering

1. Indien een officieel gezondheidscertificaat vereist is voor de invoer van een zending levende dieren of dierlijke producten, en de partij van invoer de SPS-maatregel van de partij van uitvoer heeft erkend als gelijkwaardig aan haar eigen maatregel met betrekking tot deze dieren of dierlijke producten heeft erkend, gebruiken de partijen het model van de gezondheidsverklaring dat in bijlage 5-I voor zo'n certificaat is voorgeschreven, tenzij de partijen anders besluiten. De partijen kunnen ook voor andere producten een modelverklaring gebruiken indien zij daartoe besluiten.

2. Bijlage 5-I omvat beginselen en richtsnoeren voor de exportcertificering, waaronder elektronische certificering, intrekking of vervanging van certificaten, taalregelingen en modelverklaringen.

Artikel 5.10

Invoercontroles en vergoedingen

1. Bijlage 5-J omvat beginselen en richtsnoeren voor invoercontroles en vergoedingen, met inbegrip van de frequentie van invoercontroles.

2. Indien uit de invoercontroles blijkt dat niet aan de toepasselijke invoervereisten is voldaan, dan moeten de maatregelen van de partij van invoer worden gebaseerd op een beoordeling van het betrokken risico en moeten zij de handel niet meer beperken dan nodig is om het door de partij vastgestelde adequate niveau van SPS-bescherming te verwezenlijken.

3. Waar mogelijk stelt de partij van invoer de importeur van een niet-conforme zending, of diens vertegenwoordiger, in kennis van de grond van niet-conformiteit, en biedt hen de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen het besluit. De partij van invoer neemt alle relevante informatie in overweging die ter onderbouwing van het bezwaar of beroep is ingediend.

4. Een partij kan vergoedingen vragen voor de kosten van de grenscontroles, die niet hoger mogen zijn dan de daadwerkelijk gemaakte kosten.

Artikel 5.11

Kennisgeving en informatie-uitwisseling

1. Een partij geeft aan de andere partij onverwijld kennis van:

a) significante veranderingen in de status inzake plaagorganismen of ziekten, zoals het vóórkomen en de ontwikkeling van een in bijlage 5-B vermelde ziekte;

b) bevindingen van epidemiologisch belang met betrekking tot een niet in bijlage 5-B vermelde dierziekte, of met betrekking tot een nieuwe ziekte; en

c) een belangrijke voedselveiligheidskwestie die verband houdt met een tussen de partijen verhandeld product.

2. De partijen streven tevens het uitwisselen na van informatie over andere relevante kwesties, waaronder:

a) een wijziging van een SPS-maatregel van een partij;

b) elke significante wijziging van de structuur of de organisatie van een bevoegde autoriteit van een partij;

c) op verzoek, de resultaten van de officiële controle van een partij en een verslag betreffende de resultaten van de verrichte controle;

d) de resultaten van een invoercontrole als bedoeld in artikel 5.10 in geval van een afgewezen of een niet-conforme zending; en

e) op verzoek, een risicoanalyse of wetenschappelijk advies opgesteld door een partij en van belang in het kader van dit hoofdstuk.

3. Tenzij het Gemengd Comité van beheer anders besluit, geldt het volgende: wanneer de in de leden 1 of 2 bedoelde informatie door middel van kennisgeving aan het centrale register van kennisgevingen van de WTO of aan de relevante internationale normalisatie-instelling, in overeenstemming met de desbetreffende regels, beschikbaar is gemaakt, dan is aan de voor deze informatie geldende vereisten van de leden 1 en 2 voldaan.

Artikel 5.12

Technisch overleg

Indien een partij aanzienlijke bedenkingen heeft met betrekking tot voedselveiligheid, de gezondheid van planten of de gezondheid van dieren, of over een SPS-maatregel die de andere partij heeft voorgesteld of doorgevoerd, kan die partij verzoeken om technisch overleg met de andere partij. De partij waaraan het verzoek is gericht, moet onverwijld op het verzoek reageren. Elke partij streeft ernaar de informatie te verstrekken die noodzakelijk is om verstoringen van het handelsverkeer te voorkomen en, in voorkomend geval, tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te komen.

Artikel 5.13

SPS-noodmaatregelen

1. Een partij deelt de andere partij een SPS-noodmaatregel mee binnen 24 uur nadat zij tot uitvoering van de maatregel heeft besloten. Indien een partij verzoekt om technisch overleg om de SPS-noodmaatregel te bespreken, moet dit technisch overleg plaatsvinden binnen tien dagen na de kennisgeving van de SPS-noodmaatregel. De partijen nemen via het technisch overleg verstrekte informatie in overweging.

2. De partij van invoer neemt bij haar besluit over een zending die ten tijde van de vaststelling van de SPS-noodmaatregel tussen de partijen wordt vervoerd, de door de partij van uitvoer tijdig verstrekte informatie in overweging.

Artikel 5.14

Gemengd Comité van beheer voor sanitaire en fytosanitaire maatregelen

1. Het Gemengd Comité van beheer voor sanitaire en fytosanitaire maatregelen (hierna het „Gemengd Comité van beheer" genoemd), dat is ingesteld bij artikel 26.2, lid 1, onder d), omvat vertegenwoordigers van elke partij op het gebied van regelgeving en handel, die verantwoordelijk zijn voor SPS-maatregelen.

2. Het Gemengd Comité van beheer heeft onder meer tot taak:

a) op de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk toe te zien, alle aangelegenheden die op dit hoofdstuk betrekking hebben, in overweging te nemen en alle vragen die naar aanleiding van de uitvoering van de bepalingen ervan rijzen, te bestuderen;

b) richting te geven aan het vaststellen, prioriteren, beheren en oplossen van kwesties;

c) elk verzoek van een partij tot wijziging van een invoercontrole te behandelen;

d) ten minste een keer per jaar de bijlagen bij dit hoofdstuk te evalueren, met name in het licht van de geboekte voortgang in het kader van het overleg waarin deze overeenkomst voorziet. Na de evaluatie kan het Gemengd Comité van beheer besluiten de bijlagen bij dit hoofdstuk te wijzigen. De partijen kunnen het besluit van het Gemengd Comité van beheer goedkeuren, overeenkomstig hun respectieve procedures die nodig zijn om de wijziging in werking te doen treden. Het besluit treedt in werking op een door de partijen overeengekomen datum;

e) de uitvoering van een onder d) bedoeld besluit, alsmede de werking van de hiervoor onder d) bedoelde maatregelen te monitoren;

f) een forum te bieden om regelmatig informatie uit te wisselen die betrekking heeft op het regelgevingsysteem van elke partij, met inbegrip van de grondslag voor de wetenschappelijke en risicobeoordeling van een SPS-maatregel; en

g) een document op te stellen en bij te houden waarin de stand van de besprekingen tussen de partijen over hun werkzaamheden op het gebied van de erkenning van de gelijkwaardigheid van specifieke SPS-maatregelen nauwkeurig wordt weergegeven.

3. Het Gemengd Comité van beheer kan onder andere:

a) mogelijkheden voor sterker bilateraal engagement in kaart brengen, met inbegrip van nauwere betrekkingen, welke mogelijkheden een uitwisseling van ambtenaren kunnen omvatten;

b) in een vroeg stadium wijzigingen of voorgestelde wijzigingen van een voorgenomen SPS-maatregel bespreken;

c) een beter begrip tussen de partijen over de uitvoering van de SPS-Overeenkomst vergemakkelijken, en samenwerking tussen de partijen bevorderen over SPS-kwesties die worden besproken in multilaterale fora, met inbegrip van het WTO-Comité voor sanitaire en fytosanitaire maatregelen en internationale normalisatie-instellingen, indien van toepassing; dan wel

d) in een vroeg stadium initiatieven in kaart brengen en bespreken die een SPS-component hebben, en waarvoor samenwerking een voordeel kan opleveren.

4. Het Gemengd Comité van beheer kan met het oog op het aanpakken van specifieke SPS-kwesties werkgroepen oprichten met vertegenwoordigers van de partijen op deskundigenniveau.

5. Een partij kan een SPS-kwestie voorleggen aan het Gemengd Comité van beheer. Het Gemengd Comité van beheer moet de kwestie zo spoedig mogelijk behandelen.

6. Indien het Gemengd Comité van beheer niet in staat is een kwestie spoedig op te lossen moet het, op verzoek van een partij, hierover prompt verslag uitbrengen aan het Gemengd Comité voor de CETA.

7. Tenzij de partijen anders besluiten, komt het Gemengd Comité van beheer bijeen en stelt het zijn werkprogramma vast uiterlijk honderdtachtig dagen na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, en zijn reglement van orde uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

8. Nadat het Gemengd Comité van beheer voor het eerst bijeen is gekomen, komt het zoals vereist bijeen, normaliter eenmaal per jaar. Het Gemengd Comité van beheer kan besluiten per video- of teleconferentie bijeen te komen, en het kan buiten de bijeenkomsten kwesties ook schriftelijk behandelen.

9. Het Gemengd Comité van beheer brengt over zijn activiteiten en werkprogramma jaarlijks verslag uit aan het Gemengd Comité voor de CETA.

10. Bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst stellen de partijen elkaar schriftelijk in kennis van een door hen aangewezen contactpunt voor de coördinatie van de agenda van het Gemengd Comité van beheer en de bevordering van de communicatie over SPS-aangelegenheden.

HOOFDSTUK ZES

Douane en handelsbevordering

Artikel 6.1

Doelstellingen en beginselen

1. De partijen erkennen het belang van douane en handelsbevordering bij de ontwikkeling van het mondiale handelsstelsel.

2. De partijen werken zoveel mogelijk samen en wisselen zoveel mogelijk informatie uit, waaronder informatie over beste praktijken, om eraan bij te dragen dat de handelsbevorderende maatregelen in het kader van deze overeenkomst worden toegepast en nageleefd.

3. Handelsbevorderende maatregelen mogen geen belemmering vormen voor mechanismen ter bescherming van personen door een doeltreffende handhaving en naleving van het interne recht van een partij.

4. Invoer-, uitvoer- en doorvoervereisten en -procedures mogen in administratief opzicht niet omslachtiger of beperkender voor de handel zijn dan nodig om legitieme doelstellingen te bereiken.

5. Bestaande internationale instrumenten en normen op handels- en douanegebied vormen de basis voor invoer-, uitvoer- en doorvoervoorschriften en –procedures, tenzij die instrumenten en normen niet passend of doeltreffend voor het bereiken van de nagestreefde legitieme doelstellingen zijn.

Artikel 6.2

Transparantie

1. Elke partij maakt haar wet- en regelgeving, rechterlijke beslissingen en administratieve beleid inzake voorschriften voor de invoer of uitvoer bekend of stelt deze anderszins beschikbaar, langs elektronische weg daaronder begrepen.

2. Elke partij streeft ernaar voorgestelde regelgeving en administratief beleid betreffende douaneaangelegenheden bekend te maken, mede via het internet, en belanghebbenden de gelegenheid te geven opmerkingen te maken voordat die regelgeving en dat administratieve beleid worden vastgesteld.

3. Elke partij wijst een of meer contactpunten aan of houdt contactpunten in stand, waaraan belanghebbenden vragen over douaneaangelegenheden kunnen stellen, en stelt via het internet informatie over de procedures voor het stellen van dergelijke vragen beschikbaar.

Artikel 6.3

Vrijgave van goederen

1. Elke partij stelt vereenvoudigde en doelmatige douaneprocedures voor de doeltreffende vrijgave van goederen vast of handhaaft deze, ter bevordering van de handel tussen de partijen en ter verlaging van de kosten voor importeurs en exporteurs.

2. Elke partij waarborgt dat deze vereenvoudigde procedures:

a) voorzien in de vrijgave van goederen binnen een tijdvak dat niet langer is dan vereist om te waarborgen dat aan haar interne recht wordt voldaan;

b) erin voorzien dat goederen, en in de mate van het mogelijke, gecontroleerde of gereguleerde goederen, worden vrijgegeven bij het eerste punt van aankomst;

c) de prompte vrijgave mogelijk maken van goederen waarvoor een spoedinklaring nodig is;

d) toestaan dat importeurs of hun agenten goederen uit het douanetoezicht halen voordat de uiteindelijke vaststelling en betaling van douanerechten, belastingen en vergoedingen plaatsvindt. Vóór de vrijgave van de goederen kan een partij verlangen dat een importeur een afdoende garantie stelt in de vorm van een zekerheid, een borgsom of een ander passend instrument; en

e) in overeenstemming met haar interne recht, voorzien in vereenvoudigde documentatieverplichtingen voor de aangifte van goederen van geringe waarde zoals bepaald door elke partij.

3. Elke partij kan in haar vereenvoudigde procedures verlangen dat in voorkomend geval uitgebreidere informatie wordt verstrekt door middel van boekhouding en verificaties na binnenkomst.

4. Elke partij moet de versnelde vrijgave van goederen mogelijk maken en, voor zover mogelijk en indien van toepassing:

a) erin voorzien dat informatie vóór de fysieke aankomst van goederen elektronisch kan worden ingediend en vervolgens ook elektronisch kan worden verwerkt teneinde hun vrijgave bij aankomst mogelijk te maken, indien er geen risico's in kaart zijn gebracht en/of er geen steekproeven moeten worden uitgevoerd; en

b) erin voorzien dat bepaalde goederen met een minimum aan documentatie kunnen worden ingeklaard.

5. Elke partij zorgt er voor zover mogelijk voor dat haar bij grens- en andere controles op in- en uitvoer betrokken autoriteiten en agentschappen met het oog op de handelsbevordering samenwerken en coördineren, door onder meer invoer- en uitvoergegevens alsmede documentatieverplichtingen te laten convergeren en door één adres voor eenmalige documenten- en fysieke controle van zendingen in te stellen.

6. Elke partij zorgt ervoor dat, voor zover mogelijk, haar in- en uitvoervereisten voor goederen worden gecoördineerd met het oog op de handelsbevordering, ongeacht of deze vereisten door een agentschap of door de douane namens dat agentschap worden geadministreerd.

Artikel 6.4

Douanewaarde

1. De Overeenkomst inzake de douanewaarde regelt de vaststellingen van de douanewaarde die voor de wederzijdse handel tussen de partijen gelden.

2. De partijen werken samen aan een gemeenschappelijke aanpak van kwesties met betrekking tot de douanewaarde.

Artikel 6.5

Indeling van goederen

De indeling van goederen in het handelsverkeer tussen de partijen in het kader van deze overeenkomst gebeurt volgens de respectieve tariefnomenclatuur van elke partij, in overeenstemming met het Geharmoniseerd Systeem.

Artikel 6.6

Vergoedingen en heffingen

Elke partij publiceert of maakt anderszins informatie beschikbaar over vergoedingen en heffingen die door de douane van die partij worden opgelegd, langs elektronische weg daaronder begrepen. Deze informatie omvat de toepasselijke vergoedingen en heffingen, de specifieke reden voor de vergoedingen of heffingen, de verantwoordelijke instantie, en het tijdstip en de wijze waarop de betaling moet worden verricht. Een partij legt nieuwe of gewijzigde vergoedingen en heffingen niet op totdat zij deze informatie publiceert of anderszins ter beschikking stelt.

Artikel 6.7

Risicobeheer

1. Elke partij baseert haar procedures voor onderzoek, vrijgave en controle na binnenkomst veeleer op beginselen van risicobeoordeling dan dat zij voor elke zending bij binnenkomst uitgebreid onderzoekt of aan de invoervereisten is voldaan.

2. Elke partij stelt haar invoer-, uitvoer- en doorvoervoorschriften en -procedures voor goederen vast en past deze toe op basis van risicobeheersbeginselen, en richt nalevingsmaatregelen op transacties die bijzondere aandacht behoeven.

3. Het bepaalde in de leden 1 en 2 belet een partij niet kwaliteitscontroles te verrichten en na te gaan of de voorschriften zijn nageleefd, waarvoor verdergaand onderzoek nodig kan zijn.

Artikel 6.8

Automatisering

1. Elke partij maakt gebruik van informatietechnologie die procedures voor de vrijgave van goederen bespoedigt, met het oog op het bevorderen van de handel, de handel tussen de partijen daaronder begrepen.

2. Elke partij:

a) zet zich in om langs elektronische weg douaneformulieren ter beschikking te stellen die voor de in- of uitvoer van goederen nodig zijn;

b) biedt, in overeenstemming met haar interne recht, gelegenheid die douaneformulieren in elektronische vorm in te dienen; en

c) voorziet erin dat haar douane zorg draagt voor elektronische uitwisseling van informatie met haar handelssector.

3. Elke partij streeft ernaar:

a) om volledig met elkaar in verbinding staande eenloketsystemen te ontwikkelen of te behouden teneinde het gemakkelijker te maken om de door de douane- en andere wetgeving vereiste informatie voor grensoverschrijdend verkeer van goederen in één keer elektronisch in te dienen; en

b) gegevensreeksen en -processen te ontwikkelen in overeenstemming met het gegevensmodel en de bijbehorende aanbevelingen en richtsnoeren van de Werelddouaneorganisatie, hierna „WDO" genoemd.

4. Met het oog op de bevordering van de handel tussen de partijen, streven de partijen ernaar samen te werken aan de ontwikkeling van interoperabele elektronische systemen, waarbij rekening wordt gehouden met het werk in de WDO.

Artikel 6.9

Besluiten vooraf

1. Elke partij stelt op schriftelijk verzoek besluiten vooraf vast inzake tariefindeling, in overeenstemming met haar interne recht.

2. Elke partij maakt, bijvoorbeeld via internet, de voor een goed begrip en toepassing van tariefindelingsvoorschriften relevante informatie bekend over besluiten vooraf inzake tariefindeling, tenzij vertrouwelijkheidsvereisten hieraan in de weg staan.

3. Om de handel te bevorderen, houden de partijen elkaar in hun bilaterale overleg regelmatig op de hoogte van wijzigingen in hun respectieve wet- en regelgeving en van uitvoeringsmaatregelen met betrekking tot de in de leden 1 en 2 bedoelde aangelegenheden.

Artikel 6.10

Toetsing en beroep

1. Elke partij zorgt ervoor dat ten aanzien van een administratieve handeling of officiële beslissing ten aanzien van de invoer van goederen een toetsing mogelijk is door gerechtelijke, scheidsrechterlijke of administratieve gerechten of door middel van administratieve procedures.

2. Het gerecht dat of de ambtenaar die optreedt naar aanleiding van deze administratieve procedures zijn onafhankelijk van de ambtenaar of de dienst die het besluit heeft genomen, en is bevoegd de vaststelling in overeenstemming met het interne recht van de partij te handhaven, te wijzigen of te herroepen.

3. Alvorens te verlangen dat een persoon, ingeval hij wil opkomen tegen een besluit, dit op een meer formeel of gerechtelijk niveau doet, voorziet elke partij in de mogelijkheid van administratief beroep of nadere toetsing, die losstaat van de voor de oorspronkelijke handeling of het oorspronkelijke besluit verantwoordelijke ambtenaar of dienst.

4. Elke partij waarborgt ten aanzien van vaststellingen van besluiten vooraf door haar douane, dat personen die uit hoofde van artikel 6.9 een besluit vooraf hebben ontvangen, in wezen dezelfde mogelijkheid van toetsing en beroep hebben als importeurs op haar grondgebied.

Artikel 6.11

Sancties

Elke partij draagt er zorg voor dat haar douanewet- en regelgeving erin voorziet dat wegens overtredingen opgelegde sancties evenredig en niet-discriminerend zijn en dat de toepassing ervan niet tot ongerechtvaardigde vertragingen leidt.

Artikel 6.12

Vertrouwelijkheid

1. Elke partij zal in overeenstemming met haar interne recht alle in het kader van dit hoofdstuk verkregen informatie die van vertrouwelijke aard is of die als vertrouwelijk is verstrekt, als strikt vertrouwelijk behandelen, en deze informatie beschermen tegen openbaarmaking die afbreuk zou kunnen doen aan de concurrentiepositie van de persoon die de informatie verstrekt.

2. Indien de partij die de in lid 1 bedoelde informatie ontvangt of verkrijgt, deze openbaar moet maken op grond van haar interne recht, stelt zij de partij of de persoon die deze informatie heeft verstrekt, daarvan in kennis.

3. Elke partij zorgt ervoor dat de vertrouwelijke informatie die wordt verzameld in het kader van dit hoofdstuk, niet wordt gebruikt voor andere doeleinden dan het beheer en de handhaving inzake douanezaken, tenzij de partij of persoon die de vertrouwelijke informatie heeft verstrekt, daarvoor toestemming heeft gegeven.

4. Een partij kan toestaan dat in het kader van dit hoofdstuk verzamelde informatie wordt gebruikt in administratieve, rechterlijke of semirechterlijke procedures die zijn ingeleid wegens niet-naleving van douanegerelateerde wet- en regelgeving tot uitvoering van dit hoofdstuk. Een partij stelt de partij of persoon die de informatie heeft verstrekt, vooraf van die gebruikmaking in kennis.

Artikel 6.13

Samenwerking

1. De partijen zetten hun samenwerking in internationale fora zoals de WDO voort, teneinde wederzijds erkende doelstellingen te bereiken, waaronder die welke zijn vastgelegd in het „Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade" van de WDO.

2. De partijen evalueren regelmatig relevante internationale initiatieven over handelsbevordering, waaronder het „Compendium of Trade Facilitation Recommendations", ontwikkeld door de Conferentie van de Verenigde Naties voor handel en ontwikkeling, en de Economische Commissie van de Verenigde Naties voor Europa, om uit te maken op welke gebieden nadere gezamenlijke actie de handel tussen de partijen en gezamenlijke multilaterale doelstellingen zou bevorderen.

3. De partijen werken samen in overeenstemming met de *Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Canada betreffende samenwerking en wederzijdse bijstand in douanezaken*, gedaan te Ottawa op 4 december 1997 (de „Overeenkomst douanesamenwerking EU-Canada").

4. De partijen verlenen elkaar wederzijdse bijstand in douanezaken in overeenstemming met de Overeenkomst douanesamenwerking EU-Canada, waaronder aangelegenheden in verband met een vermeende overtreding van de douanewetgeving van een partij, zoals omschreven in die overeenkomst, en met de uitvoering van deze overeenkomst.

Artikel 6.14

Gemengd Comité douanesamenwerking

1. Het Gemengd Comité douanesamenwerking, waaraan de bevoegdheid is verleend om op te treden onder auspiciën van het Gemengd Comité voor de CETA als gespecialiseerd comité op grond van artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder c), ziet toe op de goede werking van dit hoofdstuk en van het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures, alsmede van artikel 20.43 (Toepassingsgebied van maatregelen aan grens) en artikel 2.8 (Tijdelijke schorsing van preferentiële tariefbehandeling). Het Gemengd Comité douanesamenwerking onderzoekt aangelegenheden die zich voordoen door de toepassing ervan overeenkomstig de doelstellingen van deze overeenkomst.

2. Voor onder deze overeenkomst vallende aangelegenheden omvat het Gemengd Comité douanesamenwerking vertegenwoordigers van de douane-, handels-, of andere bevoegde autoriteiten zoals elke partij passend acht.

3. Elke partij zorgt ervoor dat haar vertegenwoordigers in de bijeenkomsten van het Gemengd Comité douanesamenwerking over een deskundigheid beschikken die in overeenstemming is met de agendapunten. Het Gemengd Comité douanesamenwerking kan in een specifieke samenstelling van deskundigheid bijeenkomen om aangelegenheden op het gebied van oorsprongsregels of oorsprongsprocedures aan te pakken, hetzij als „Gemengd Comité douanesamenwerking-oorsprongsregels", hetzij als „Gemengd Comité douanesamenwerking-oorsprongsprocedures".

4. Het Gemengd Comité douanesamenwerking kan resoluties, aanbevelingen of adviezen opstellen en ontwerpbesluiten voorstellen aan het Gemengd Comité voor de CETA, die het noodzakelijk acht voor het bereiken van de gemeenschappelijke doelstellingen en de goede werking van de mechanismen die zijn vastgesteld in dit hoofdstuk alsmede in het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures, in artikel 20.43 (Toepassingsgebied van maatregelen aan grens) en artikel 2.8 (Tijdelijke schorsing van preferentiële tariefbehandeling).

HOOFDSTUK ZEVEN

Subsidies

Artikel 7.1

Definitie van subsidie

1. Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt onder **subsidie** verstaan een maatregel die verband houdt met de handel in goederen en die voldoet aan de voorwaarden van artikel 1, lid 1, van de SCM-Overeenkomst.

2. Dit hoofdstuk is alleen van toepassing op subsidies wanneer het specifieke subsidies in de zin van artikel 2 van de SCM-Overeenkomst betreft.

Artikel 7.2

Transparantie

1. Om de twee jaar stellen de partijen elkaar in kennis van de volgende gegevens voor elke op haar grondgebied toegekende of gehandhaafde subsidie:

a) de rechtsgrondslag voor de subsidie;

b) de vorm van de subsidie; en

c) het bedrag van de subsidie of het bedrag dat voor de subsidie is begroot.

2. Kennisgevingen aan de WTO in het kader van artikel 25.1 van de SCM-Overeenkomst worden geacht aan het in lid 1 neergelegde vereiste te voldoen.

3. Op verzoek van de ene partij verstrekt de andere partij onverwijld informatie en beantwoordt zij terstond vragen met betrekking tot specifieke vormen van overheidssteun in verband met de handel in op haar grondgebied verleende diensten.

Artikel 7.3

Overleg over subsidies en overheidssteun in andere sectoren dan landbouw en visserij

1. Indien een partij van mening is dat een door de andere partij in verband met de handel in diensten verleende subsidie of specifieke vorm van overheidssteun haar belangen schaadt of kan schaden, kan zij haar bezorgdheid uiten jegens de andere partij en verzoeken om overleg over de kwestie. De partij waaraan het verzoek is gericht, neemt dit in zorgvuldige en welwillende overweging.

2. Tijdens overleg kan een partij verzoeken om aanvullende informatie over een door de andere partij in verband met de handel in diensten verleende subsidie of specifieke vorm van overheidssteun, waaronder de beleidsdoelstelling en de hoogte ervan, alsmede de maatregelen die zijn getroffen ter beperking van de mogelijke verstorende gevolgen voor de handel van die subsidie of steun.

3. Op basis van het overleg streeft de partij waaraan het verzoek is gericht ernaar, voor de belangen van de verzoekende partij ongunstige gevolgen van de met de handel in diensten verband houdende subsidies of specifieke vormen van overheidssteun volledig tegen te gaan of zo beperkt mogelijk te houden.

4. Dit artikel is niet van toepassing op subsidies in verband met landbouwproducten en visserijproducten, en laat de artikelen 7.4 en 7.5 onverlet.

Artikel 7.4

Overleg over subsidies voor landbouw- en visserijproducten

1. De partijen stellen zich beide tot doel gezamenlijk overeenstemming te bereiken:

a) om te komen tot een verdere verbetering van de multilaterale regels en disciplines betreffende de handel in landbouwproducten in het kader van de WTO; en

b) om bij te dragen tot de ontwikkeling van een mondiale, multilaterale oplossing voor visserijsubsidies.

2. Indien een partij van mening is dat een subsidie of het verlenen van overheidssteun door de andere partij haar belangen met betrekking tot landbouw- of visserijproducten schaadt of kan schaden, kan zij haar bezorgdheid jegens de andere partij uiten en verzoeken om overleg over de kwestie.

3. De partij waaraan het verzoek is gericht, neemt dat verzoek in zorgvuldige en welwillende overweging en zal zich zoveel mogelijk inspannen om de ongunstige gevolgen van de subsidie of de overheidssteun voor de belangen van de verzoekende partij met betrekking tot landbouw- en visserijproducten, volledig tegen te gaan of zo beperkt mogelijk te houden.

Artikel 7.5

Uitvoersubsidies voor landbouwproducten

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:

a) **uitvoersubsidie**: een uitvoersubsidie zoals omschreven in artikel 1, onder e), van de Overeenkomst inzake de landbouw; en

b) **volledige afschaffing van een tarief**: indien tariefcontingenten bestaan, de afschaffing van de tarieven van het contingent en van die van boven het desbetreffende contingent.

2. Een partij voert geen uitvoersubsidies in en handhaaft deze evenmin op landbouwproducten die worden uitgevoerd, of die worden verwerkt in producten die worden uitgevoerd, naar het grondgebied van de andere partij nadat deze laatste partij, onmiddellijk dan wel na afloop van de overgangsperiode, het tarief op dat landbouwproduct volledig heeft afgeschaft overeenkomstig bijlage 2-A (Afschaffing van rechten) bij hoofdstuk twee (Nationale behandeling en markttoegang voor goederen), met inbegrip van de tarieflijsten ervan.

Artikel 7.6

Vertrouwelijkheid

Bij het verstrekken van informatie in het kader van dit hoofdstuk is een partij niet verplicht vertrouwelijke informatie openbaar te maken.

Artikel 7.7

Uitsluiting van subsidies en overheidssteun voor audiovisuele diensten en de cultuursector

Deze overeenkomst is niet van toepassing op subsidies en overheidssteun met betrekking tot audiovisuele diensten wat de Europese Unie betreft, en tot de culturele sector wat Canada betreft.

Artikel 7.8

Verhouding tot de WTO-Overeenkomst

De partijen herbevestigen hun rechten en verplichtingen ingevolge artikel VI van de GATT 1994, de SCM-Overeenkomst en de Overeenkomst inzake de landbouw.

Artikel 7.9

Geschillenbeslechting

De bepalingen in deze overeenkomst inzake geschillenbeslechting zijn niet van toepassing op artikel 7.3 en artikel 7.4 van dit hoofdstuk.

HOOFDSTUK ACHT

Investeringen

Afdeling A

Definities en toepassingsgebied

Artikel 8.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

activiteiten uitgevoerd in het kader van de uitoefening van overheidsgezag: activiteiten die noch op commerciële basis, noch in concurrentie met een of meer marktdeelnemers worden uitgevoerd;

reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen: alle werkzaamheden aan een uit de dienst genomen luchtvaartuig of een onderdeel daarvan, met uitzondering van het zogenoemde lijnonderhoud;

exploitatie van luchthavens: de exploitatie of het beheer, voor een vast bedrag of op contractbasis, van luchthaveninfrastructuur, met inbegrip van terminals en start- en landingsbanen, taxibanen en platforms, parkeerplaatsen en interne luchthaventransportsystemen. Voor alle duidelijkheid: de exploitatie van luchthavens omvat noch de eigendom van of investeringen in luchthavens of vliegvelden noch de taken van een raad van bestuur. De exploitatie van luchthavens omvat geen luchtvaartnavigatiediensten;

beslaglegging: de inbeslagneming van vermogensbestanddelen van een partij bij het geschil tot zekerheidstelling of tot waarborg van de naleving van een uitspraak;

diensten die verband houden met geautomatiseerde boekingssystemen: de dienstverlening door middel van computersystemen die informatie bevatten over dienstregeling, beschikbaarheid, tarieven en tariefvoorwaarden van luchtvaartmaatschappijen, met behulp waarvan boekingen kunnen worden gedaan of vervoerbewijzen uitgegeven;

vertrouwelijke of beschermde informatie:

a) vertrouwelijke bedrijfsinformatie; of

b) informatie die is beschermd tegen openbaarmaking;

   i) in het geval van informatie van de verweerder, uit hoofde van het recht van de verweerder;

   ii) in het geval van andere informatie, uit hoofde van het recht dat of de voorschriften die door het Gerecht op de openbaarmaking van die informatie van toepassing is of zijn verklaard;

onder de overeenkomst vallende investering: met betrekking tot een partij, een investering:

a) verricht op haar grondgebied;

b) verricht in overeenstemming met het toepasselijke recht op het tijdstip waarop de investering wordt gedaan;

c) die een investeerder uit de andere partij bij de overeenkomst rechtstreeks of onrechtstreeks in eigendom heeft of waarover hij rechtstreeks of onrechtstreeks zeggenschap uitoefent; en

d) die op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst is verricht, of na die datum wordt verricht of verkregen;

partij bij het geschil: hetzij de investeerder die een procedure als bedoeld in afdeling F inleidt, hetzij de verweerder. Voor de toepassing van afdeling F en onverminderd artikel 8.14 wordt onder investeerder niet een partij bij de overeenkomst verstaan;

partijen bij het geschil: zowel de investeerder als de verweerder;

verbieden: het uitvaardigen van een bevel strekkende tot het verbod van een maatregel of tot beperking van de toepassing daarvan;

onderneming: een onderneming zoals omschreven in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities) alsmede een filiaal of een vertegenwoordiging van een onderneming;

grondafhandelingsdiensten: het verlenen, voor een vast bedrag of op contractbasis, van de volgende diensten: administratieve dienstverlening en toezicht op de grond, met inbegrip van ladingscontrole en communicatie; passagiersafhandeling; bagageafhandeling; vracht- en postafhandeling; platformafhandeling en servicing van luchtvaartuigen; brandstof- en olielevering; lijnonderhoud aan luchtvaartuigen, operationele gronddiensten en administratieve diensten ten behoeve van de bemanning; vervoer op de grond; en catering. Niet tot de grondafhandelingsdiensten behoren beveiligingsdiensten of de exploitatie of het beheer van de gecentraliseerde luchthaveninfrastructuur, zoals bagageafhandelingssystemen, ontijzingsinstallaties, brandstofdistributiesystemen of interne luchthaventransportsystemen;

Icsid: Internationaal Centrum voor beslechting van investeringsgeschillen;

Icsid-bepalingen betreffende aanvullende mogelijkheden: de *bepalingen betreffende de opening van aanvullende mogelijkheden voor het verlenen van administratieve diensten bij geschillen door het secretariaat van het Internationaal Centrum voor beslechting van investeringsgeschillen;*

Icsid-Verdrag: het *Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten*, gedaan te Washington op 18 maart 1965;

intellectuele-eigendomsrechten: auteursrecht en naburige rechten, recht op handelsmerken, recht op geografische aanduidingen, recht op tekeningen en modellen van nijverheid, octrooirecht, recht op ontwerpen voor schakelpatronen van geïntegreerde schakelingen, recht inzake bescherming van niet openbaar gemaakte informatie, en kwekersrecht, alsmede, indien het recht van een partij bij de overeenkomst hierin voorziet, gebruiksmodellenrecht. Het Gemengd Comité voor de CETA kan bij besluit deze definitie uitbreiden met andere categorieën intellectuele eigendom;

investering: elke vorm van activa die een investeerder rechtstreeks of onrechtstreeks in eigendom heeft of waarover hij rechtstreeks of onrechtstreeks zeggenschap uitoefent, die de kenmerken van een investering bezit; deze kenmerken zijn onder meer een zekere duur en de vastlegging van kapitaal of andere middelen, de verwachting van winst of voordelen, of risico-overname. Investeringen kunnen onder meer de volgende vormen aannemen:

a) een onderneming;

b) aandelen en andere vormen van deelneming in het aandelenkapitaal van een onderneming;

c) obligaties, niet-gegarandeerde schuldbekentenissen en andere schuldinstrumenten van een onderneming;

d) een lening aan een onderneming;

e) elk ander soort belang in een onderneming;

f) een belang dat voortvloeit uit:

   i) een krachtens het recht van een partij bij de overeenkomst of bij overeenkomst verleende concessie, onder meer voor de prospectie, ontginning, winning of exploitatie van natuurlijke hulpbronnen;

   ii) een sleutelklaar-, bouw-, productie- of inkomstendelingscontract, of

   iii) andere soortgelijke contracten;

g) intellectuele-eigendomsrechten;

h) andere roerende, lichamelijke of onlichamelijke, zaken of onroerende zaken en verwante rechten;

i) geldvorderingen of aanspraken op contractuele prestaties.

Voor alle duidelijkheid: tot **geldvorderingen** behoren niet:

a) geldvorderingen die uitsluitend voortvloeien uit commerciële contracten voor de verkoop van goederen of diensten door een natuurlijke persoon of een onderneming op het grondgebied van de ene partij bij de overeenkomst ten behoeve van een natuurlijke persoon of een onderneming op het grondgebied van de andere partij bij de overeenkomst;

b) de interne financiering van die contracten; of

c) een bevel, vonnis of arbitrale uitspraak verband houdend met de punten a) of b).

Alle rendement dat wordt geïnvesteerd, wordt als investering beschouwd. Elke wijziging van de vorm waarin activa worden geïnvesteerd of geherinvesteerd laat de kwalificatie daarvan als investering onverlet;

investeerder: een partij bij de overeenkomst, een natuurlijke persoon of een onderneming uit een partij bij de overeenkomst, anders dan een filiaal of een vertegenwoordiging, die een investering op het grondgebied van de andere partij bij de overeenkomst wil verrichten, verricht of heeft verricht;

voor de toepassing van deze definitie wordt onder **onderneming uit een partij bij de overeenkomst** verstaan:

a) een onderneming die is opgericht of georganiseerd naar het recht van die partij bij de overeenkomst en die zakelijke activiteiten van betekenis op het grondgebied van die partij bij de overeenkomst heeft, of

b) een onderneming die is opgericht of georganiseerd naar het recht van die partij bij de overeenkomst en die rechtstreeks of onrechtstreeks eigendom is van of rechtstreeks of onrechtstreeks onder zeggenschap staat van een natuurlijke persoon uit die partij bij de overeenkomst of een onder a) genoemde onderneming;

plaatselijk gevestigde onderneming (locally established company): een rechtspersoon die is opgericht of georganiseerd naar het recht van de verweerder en die rechtstreeks of onrechtstreeks eigendom is van of rechtstreeks of onrechtstreeks onder zeggenschap staat van een investeerder uit de andere partij bij de overeenkomst;

natuurlijke persoon:

a) in het geval van Canada, een natuurlijke persoon die burger of een permanente ingezetene van Canada is; en

b) in het geval van de EU-partij, een natuurlijk persoon die de nationaliteit van een van de lidstaten van de Europese Unie bezit, in overeenstemming met de respectieve wetgeving daarvan, en, wat Letland betreft, ook een natuurlijke persoon die een permanente ingezetene van de Republiek Letland is en die geen burger van de Republiek Letland of van een andere staat is, maar die op grond van de wet- en regelgeving van de Republiek Letland recht heeft op een paspoort voor niet-staatsburgers.

Een natuurlijke persoon die burger van Canada is en de nationaliteit van een van de lidstaten van de Europese Unie bezit, wordt geacht uitsluitend een natuurlijke persoon van de partij bij de overeenkomst van zijn of haar overheersende en feitelijke nationaliteit te zijn.

Een natuurlijke persoon die de nationaliteit van een van de lidstaten van de Europese Unie bezit of burger van Canada is en die tevens een permanente ingezetene van de andere partij bij de overeenkomst is, wordt geacht uitsluitend een natuurlijke persoon van de partij bij de overeenkomst van zijn of haar nationaliteit of burgerschap, naargelang het geval, te zijn;

Verdrag van New York: het *Verdrag van de Verenigde Naties over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken*, gedaan te New York op 10 juni 1958;

niet bij het geschil betrokken partij bij de overeenkomst: hetzij Canada, wanneer de Europese Unie of een lidstaat van de Europese Unie de verweerder is, hetzij de Europese Unie, wanneer Canada de verweerder is;

verweerder: hetzij Canada, hetzij, in het geval van de Europese Unie, de lidstaat van de Europese Unie of de Europese Unie overeenkomstig artikel 8.21;

rendement: alle bedragen verkregen uit investeringen of herinvesteringen, met inbegrip van winsten, royalty's, rente of andere vormen van vergoedingen en betalingen in natura;

verkoop en marketing van luchtvervoerdiensten: de mogelijkheid voor de betrokken luchtvaartmaatschappij haar luchtvervoerdiensten vrij te verkopen en op de markt te brengen, met inbegrip van alle marketingaspecten zoals marktonderzoek, reclame en distributie, maar met uitzondering van de tarifering van luchtvervoerdiensten en de toepasselijke voorwaarden;

financiering door derden: financiering door een natuurlijke of rechtspersoon die geen partij bij het geschil is maar die een overeenkomst sluit met een partij bij het geschil met het oog op de financiering van alle of een deel van de kosten van het geschil, hetzij bij wijze van donatie of de verstrekking van financiële steun, hetzij tegen een vergoeding die afhangt van de uitkomst van het geschil;

Gerecht: het Gerecht ingesteld op grond van artikel 8.27;

Uncitral-arbitragevoorschriften: de arbitragevoorschriften van de Commissie van de Verenigde Naties voor internationaal handelsrecht (Uncitral); en

Uncitral-transparantievoorschriften: de *voorschriften van Uncitral betreffende transparantie van op een verdrag gebaseerde arbitrage tussen investeerders en staten*.

Artikel 8.2

Toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op door een partij bij de overeenkomst op haar grondgebied ([1]) vastgestelde of gehandhaafde maatregelen met betrekking tot:

a) een investeerder uit de andere partij bij de overeenkomst;

b) een onder de overeenkomst vallende investering; en

c) wat artikel 8.5 betreft, alle investeringen op haar grondgebied.

2. Wat de vestiging of de verwerving van een onder de overeenkomst vallende investering betreft ([2]), zijn de afdelingen B en C niet van toepassing op maatregelen met betrekking tot:

a) luchtdiensten of daarmee verband houdende diensten ter ondersteuning van luchtdiensten alsmede andere diensten verleend door middel van luchtvervoer ([3]), anders dan:

   i) reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen;

   ii) verkoop en marketing van luchtvervoerdiensten;

([1]) Voor alle duidelijkheid: de in dit hoofdstuk bedoelde verplichtingen zijn van toepassing op de exclusieve economische zone en het continentaal plat als bedoeld in het *Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee*, gedaan te Montego Bay op 10 december 1982:
   a) van Canada, overeenkomstig artikel 1.3 (Geografisch toepassingsgebied), onder a), en
   b) waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie worden toegepast, overeenkomstig artikel 1.3 (Geografisch toepassingsgebied), onder b).

([2]) Voor alle duidelijkheid: een partij bij de overeenkomst kan maatregelen met betrekking tot de vestiging of de verwerving van een onder de overeenkomst vallende investering handhaven en kan die maatregelen op de onder de overeenkomst vallende investering blijven toepassen nadat deze is gevestigd of verworven.

([3]) Deze diensten omvatten diensten waarbij een luchtvaartuig wordt gebruikt voor gespecialiseerde activiteiten in sectoren zoals landbouw, bouw, fotografie, landmeetkunde, cartografie, bosbouw, observatie en patrouilles of reclame, wanneer de gespecialiseerde activiteit wordt aangeboden door de persoon die verantwoordelijk is voor de exploitatie van het luchtvaartuig.

iii) geautomatiseerde boekingssystemen (CRS);

iv) grondafhandelingsdiensten;

v) exploitatie van luchthavens; of

b) activiteiten uitgevoerd in het kader van de uitoefening van overheidsgezag.

3. Wat de EU-partij betreft, zijn de afdelingen B en C niet van toepassing op maatregelen met betrekking tot audiovisuele diensten. Wat Canada betreft, zijn de afdelingen B en C niet van toepassing op maatregelen met betrekking tot de culturele sector.

4. In het kader van dit hoofdstuk kunnen verzoeken door een investeerder uitsluitend worden ingediend overeenkomstig artikel 8.18 en in overeenstemming met de procedures als bedoeld in afdeling F. Verzoeken met betrekking tot een verplichting als bedoeld in afdeling B zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van afdeling F. Verzoeken in het kader van afdeling C met betrekking tot de vestiging of de verwerving van een onder de overeenkomst vallende investering zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van afdeling F. Afdeling D is uitsluitend van toepassing op een onder de overeenkomst vallende investering en op investeerders met betrekking tot hun onder de overeenkomst vallende investering.

5. Dit hoofdstuk laat de rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst uit hoofde van de *Luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten*, gedaan te Brussel op 17 december 2009 en te Ottawa op 18 december 2009, onverlet.

Artikel 8.3

Verhouding tot andere hoofdstukken

1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op door een partij bij de overeenkomst vastgestelde of gehandhaafde maatregelen voor zover deze maatregelen van toepassing zijn op de investeerders of hun investeringen die onder hoofdstuk dertien (Financiële diensten) vallen.

2. De door een partij bij de overeenkomst aan een dienstverlener uit de andere partij bij de overeenkomst gestelde voorwaarde dat hij enkel tegen borgstelling of door het stellen van een andere vorm van financiële zekerheid een dienst op haar grondgebied kan verlenen, volstaat op zich niet om dit hoofdstuk toe te passen op de door de partij bij de overeenkomst vastgestelde of gehandhaafde maatregelen met betrekking tot de verlening van die grensoverschrijdende dienst. Dit hoofdstuk is van toepassing op door de partij bij de overeenkomst vastgestelde of gehandhaafde maatregelen met betrekking tot de borgstelling of de financiële zekerheid voor zover die borgstelling of die financiële zekerheid een onder de overeenkomst vallende investering is.

Afdeling B

Vestiging van investeringen

Artikel 8.4

Markttoegang

1. Een partij bij de overeenkomst stelt ten aanzien van de markttoegang in het kader van de vestiging van een investeerder uit de andere partij bij de overeenkomst voor haar gehele grondgebied of voor het grondgebied van een nationale, provinciale, territoriale, regionale of lokale overheid geen maatregelen vast of handhaaft geen maatregelen die:

a) beperkingen inhouden van:

i) het aantal ondernemingen die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van numerieke quota, monopolies, exclusieve dienstverleners of van de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

ii) de totale waarde van transacties of activa, in de vorm van numerieke quota of van de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

iii) het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van quota of van de eis van een onderzoek naar de economische behoefte ([1]);

([1]) Lid 1, onder a), i), ii) en iii), is niet van toepassing op maatregelen die de productie van een landbouwproduct beperken.

iv) de deelneming van buitenlands kapitaal, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of totale buitenlandse investeringen; of

v) het totale aantal natuurlijke personen dat in een bepaalde sector mag zijn tewerkgesteld of dat een onderneming in dienst mag hebben, en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van numerieke quota of van de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

b) voor het uitoefenen van een economische activiteit door een onderneming specifieke soorten juridische entiteiten of joint ventures vereisen dan wel deze juist beperkingen opleggen.

2. Voor alle duidelijkheid: de volgende maatregelen zijn in overeenstemming met lid 1:

a) maatregelen op het gebied van voorschriften met betrekking tot bestemmingsplannen en ruimtelijke ordening die gevolgen hebben voor de ontwikkeling of het gebruik van land, of andere maatregelen van dezelfde strekking;

b) maatregelen volgens welke, met het oog op eerlijke mededinging, de eigendom van de infrastructuur moet worden gescheiden van de eigendom van de via die infrastructuur geleverde goederen of verleende diensten, bijvoorbeeld op het gebied van energie, vervoer en telecommunicatie;

c) maatregelen die, met het oog op eerlijke mededinging, de concentratie van eigendom beperken;

d) maatregelen die beogen het behoud en de bescherming van de natuurlijke hulpbronnen en het milieu te verzekeren, met inbegrip van een beperking van de beschikbaarheid, het aantal en de reikwijdte van de verleende concessies alsmede de instelling van een moratorium of een verbod;

e) maatregelen die het aantal verleende vergunningen wegens technische of fysieke beperkingen, bijvoorbeeld het telecommunicatiespectrum en de telecommunicatiefrequenties, aan banden leggen; of

f) maatregelen volgens welke een bepaald percentage aandeelhouders, eigenaars, vennoten of bestuurders van een onderneming over bepaalde kwalificaties moet beschikken of een bepaald beroep moet uitoefenen, zoals dat van advocaat of accountant.

Artikel 8.5

Prestatie-eisen

1. Een partij bij de overeenkomst onthoudt zich ervan de volgende eisen te stellen of te handhaven, of een desbetreffende verbintenis of toezegging te doen naleven, in verband met de vestiging, de verwerving, de uitbreiding, de uitvoering, de exploitatie of het beheer van investeringen op haar grondgebied:

a) er wordt een bepaalde hoeveelheid of een bepaald percentage goederen of diensten uitgevoerd;

b) een bepaalde hoeveelheid of een bepaald percentage goederen of diensten betreft interne goederen of diensten;

c) er worden op haar grondgebied geproduceerde goederen of verleende diensten gekocht of gebruikt of die goederen of diensten krijgen de voorkeur, of er worden goederen of diensten bij natuurlijke personen of ondernemingen op haar grondgebied gekocht;

d) de omvang of de waarde van de invoer wordt gekoppeld aan de omvang of de waarde van de uitvoer of aan de hoeveelheid binnengekomen deviezen in verband met die investering;

e) de verkoop van met behulp van de investering geproduceerde goederen of verleende diensten op haar grondgebied wordt aan banden gelegd door die verkoop te koppelen aan de omvang of de waarde van de uitvoer of deviezenopbrengsten daarvan;

f) er vindt overdracht plaats van technologie, productieprocedés of andere bedrijfsspecifieke knowhow aan natuurlijke personen of ondernemingen op haar grondgebied; of

g) met behulp van de investering geproduceerde goederen of verleende diensten worden vanaf het grondgebied van de partij bij de overeenkomst exclusief aan een specifieke regionale of mondiale markt geleverd.

2. Een partij bij de overeenkomst stelt het genot of het voortgezette genot van voordeel in verband met de vestiging, de verwerving, de uitbreiding, de uitvoering, de exploitatie of het beheer van investeringen op haar grondgebied niet afhankelijk van de voorwaarde dat een van de volgende eisen wordt vervuld:

a) een bepaalde hoeveelheid of een bepaald percentage goederen of diensten betreft interne goederen of diensten;

b) er worden op haar grondgebied geproduceerde goederen gekocht of gebruikt of die goederen krijgen de voorkeur, of er worden goederen bij producenten op haar grondgebied gekocht;

c) de omvang of de waarde van de invoer wordt gekoppeld aan de omvang of de waarde van de uitvoer of aan de hoeveelheid binnengekomen deviezen in verband met die investering; of

d) de verkoop van met behulp van de investering geproduceerde goederen of verleende diensten op haar grondgebied wordt aan banden gelegd door die verkoop te koppelen aan de omvang of de waarde van de uitvoer of deviezenopbrengsten daarvan.

3. Lid 2 belet een partij bij de overeenkomst niet om het genot of het voortgezette genot van voordeel in verband met een investering op haar grondgebied afhankelijk te stellen van de voorwaarde dat de productie naar haar grondgebied wordt verplaatst of dat aldaar diensten worden verleend, werknemers worden opgeleid of in dienst worden genomen, bepaalde installaties worden gebouwd of uitgebreid, of onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten worden verricht.

4. Het bepaalde in lid 1, onder f), is niet van toepassing wanneer de eis wordt gesteld of de uitvoering van de desbetreffende verbintenis of toezegging wordt gelast door een gerecht, een administratief gerecht of een mededingingsautoriteit met het doel om een einde te maken aan een inbreuk op het mededingingsrecht.

5. Het bepaalde in:

a) lid 1, onder a), b) en c), en lid 2, onder a) en b), is niet van toepassing op de kwalificatievereisten waaraan een goed of een dienst moet voldoen om in aanmerking te komen voor programma's voor uitvoerbevordering en buitenlandse hulp;

b) dit artikel is niet van toepassing op de opdrachten van een partij bij de overeenkomst voor goederen of diensten aangekocht voor overheidsdoeleinden en niet met het oog op commerciële wederverkoop of gebruik bij de levering van goederen of diensten voor commerciële verkoop, ongeacht of die opdrachten „onder deze overeenkomst vallende opdrachten" zijn in de zin van artikel 19.2 (Toepassingsgebied);

6. Voor alle duidelijkheid: het bepaalde in lid 2, onder a) en b), is niet van toepassing op de eisen die worden gesteld door een invoerende partij bij de overeenkomst met betrekking tot het volume van een goed dat nodig is om in aanmerking te komen voor preferentiële tarieven of preferentiële contingenten.

7. Dit artikel laat de door een partij bij de overeenkomst in het kader van de Wereldhandelsorganisatie aangegane verbintenissen onverlet.

Afdeling C

Niet-discriminerende behandeling

Artikel 8.6

Nationale behandeling

1. Elke partij bij de overeenkomst behandelt de investeerders uit de andere partij bij de overeenkomst en de onder de overeenkomst vallende investeringen met betrekking tot de vestiging, de verwerving, de uitbreiding, de uitvoering, de exploitatie, het beheer, het aanhouden, het gebruik, het genot en de verkoop of vervreemding van hun investeringen op haar grondgebied in vergelijkbare situaties niet minder gunstig dan haar eigen investeerders en hun investeringen.

2. De door een partij bij de overeenkomst overeenkomstig lid 1 toegekende behandeling houdt met betrekking tot een andere dan de federale overheid in Canada een behandeling in die niet minder gunstig is dan de gunstigste behandeling die in vergelijkbare situaties door die overheid wordt toegekend aan de investeerders uit Canada op haar grondgebied en aan de investeringen van die investeerders.

3. De door een partij bij de overeenkomst overeenkomstig lid 1 toegekende behandeling houdt met betrekking tot een overheid van of in een lidstaat van de Europese Unie een behandeling in die niet minder gunstig is dan de gunstigste behandeling die in vergelijkbare situaties door die overheid wordt toegekend aan de investeerders uit de EU op haar grondgebied en aan de investeringen van die investeerders.

Artikel 8.7

Meestbegunstigingsbehandeling

1. Elke partij bij de overeenkomst behandelt de investeerders uit de andere partij bij de overeenkomst en de onder de overeenkomst vallende investeringen met betrekking tot de vestiging, de verwerving, de uitbreiding, de uitvoering, de exploitatie, het beheer, het aanhouden, het gebruik, het genot en de verkoop of vervreemding van hun investeringen op haar grondgebied in vergelijkbare situaties niet minder gunstig dan de investeerders uit een derde land en hun investeringen.

2. Voor alle duidelijkheid: de door een partij bij de overeenkomst overeenkomstig lid 1 toegekende behandeling houdt met betrekking tot een andere dan de federale overheid in Canada of ten aanzien van een overheid van of in een lidstaat van de Europese Unie een behandeling in die in vergelijkbare situaties door die overheid wordt toegekend aan de investeerders uit een derde land op haar grondgebied en aan de investeringen van die investeerders.

3. Lid 1 is niet van toepassing op behandelingen die worden toegekend door een partij bij de overeenkomst die in erkenning voorziet, onder meer door middel van regelingen of overeenkomsten met derde landen, waardoor de accreditatie van diensten in verband met beproeving en analyse, reparatie en onderhoud en de desbetreffende dienstverleners, alsmede de certificering van de kwalificaties van de betreffende geaccrediteerde dienstverleners, de door hen verrichte werkzaamheden en de met deze geaccrediteerde diensten bereikte resultaten worden erkend.

4. Voor alle duidelijkheid: onder „behandeling" als bedoeld in de leden 1 en 2 vallen geen procedures voor de beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten waarin andere internationale investeringsverdragen en andere handelsovereenkomsten voorzien. In andere internationale investeringsverdragen en andere handelsovereenkomsten geformuleerde materiële verplichtingen vormen als zodanig geen „behandeling" en kunnen dus geen schending van dit artikel opleveren wanneer een partij bij de overeenkomst geen maatregelen op grond van die verplichtingen heeft vastgesteld of gehandhaafd.

Artikel 8.8

Hoger management en raden van bestuur

Een partij bij de overeenkomst mag een van haar ondernemingen, die tevens een onder de overeenkomst vallende investering is, niet verplichten natuurlijke personen van een bepaalde nationaliteit als lid van het hoger management of de raad van bestuur te benoemen.

Afdeling D

Investeringsbescherming

Artikel 8.9

Investeringen en regelgevingsmaatregelen

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk herbevestigen de partijen bij de overeenkomst hun recht op hun respectieve grondgebied regelgeving vast te stellen ter verwezenlijking van legitieme beleidsdoelstellingen, zoals bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid, het milieu of de openbare zeden, sociale of consumentenbescherming, of bevordering en bescherming van de culturele verscheidenheid.

2. Voor alle duidelijkheid: dat een partij bij de overeenkomst, onder meer door een wijziging van haar wetgeving, regelgeving vaststelt op een wijze die een negatieve uitwerking op een investering heeft of ingrijpt in de verwachtingen van een investeerder, waaronder zijn winstverwachtingen, vormt op zich geen schending van een verplichting uit hoofde van deze afdeling.

3. Voor alle duidelijkheid: het besluit van een partij bij de overeenkomst om een subsidie niet toe te kennen, te verlengen of te handhaven:

a) wanneer een rechtens of bij overeenkomst vastgelegde specifieke verbintenis om die subsidie toe te kennen, te verlengen of te handhaven ontbreekt; of

b) wanneer het besluit wordt genomen in overeenstemming met eventuele aan de toekenning, verlenging of handhaving van de subsidie verbonden voorwaarden,

vormt geen schending van de bepalingen van deze afdeling.

4. Voor alle duidelijkheid: niets in deze afdeling mag zodanig worden uitgelegd dat een partij bij de overeenkomst wordt belet de toekenning van een subsidie ([1]) te beëindigen of te verzoeken om terugbetaling daarvan, wanneer een dergelijke maatregel noodzakelijk is om te voldoen aan de tussen de partijen bij de overeenkomst geldende internationale verplichtingen of is gelast door een bevoegd gerecht, administratief gerecht of een andere bevoegde autoriteit ([2]), of dat die partij bij de overeenkomst verplicht is de investeerder daarvoor te compenseren.

Artikel 8.10

Behandeling van investeerders en van onder overeenkomst vallende investeringen

1. Elke partij bij de overeenkomst zorgt op haar grondgebied voor eerlijke en billijke behandeling alsmede volledige bescherming en veiligheid van de onder de overeenkomst vallende investeringen van de andere partij bij de overeenkomst en van de investeerders met betrekking tot hun onder de overeenkomst vallende investeringen, in overeenstemming met de leden 2 tot en met 7.

2. Een partij bij de overeenkomst handelt in strijd met de verplichting tot eerlijke en billijke behandeling als bedoeld in lid 1, wanneer het bij een maatregel of reeks maatregelen gaat om:

a) rechtsweigering in strafrechtelijke, civiele of administratieve procedures;

b) wezenlijke schending van het recht op een eerlijke rechtsgang, ook van de transparantieverplichting, in gerechtelijke en administratieve procedures;

c) kennelijke willekeur;

d) gerichte discriminatie op kennelijk ongerechtvaardigde gronden zoals geslacht, ras of religieuze overtuiging;

e) onjuiste behandeling van investeerders, waaronder druk, dwang en intimidatie; of

f) schending van eventuele, door de partijen bij de overeenkomst overeenkomstig lid 3 van dit artikel vastgestelde nieuwe elementen van de verplichting tot eerlijke en billijke behandeling.

3. De partijen bij de overeenkomst evalueren regelmatig, of op verzoek van een partij bij de overeenkomst, de inhoud van de verplichting tot eerlijke en billijke behandeling. Het Comité voor diensten en investeringen, dat is ingesteld bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder b), kan in dit verband aanbevelingen opstellen en voor besluit voorleggen aan het Gemengd Comité voor de CETA.

4. In verband met de toepassing van bovenbedoelde verplichting tot eerlijke en billijke behandeling kan het Gerecht er rekening mee houden of een partij bij de overeenkomst tegenover een investeerder, met het doel om hem tot een onder de overeenkomst vallende investering aan te zetten, een specifieke verklaring heeft afgelegd die een gewettigd vertrouwen heeft gewekt en op basis waarvan de investeerder heeft besloten de onder de overeenkomst vallende investering te verrichten of te handhaven, maar die de partij bij de overeenkomst nadien heeft geschonden.

5. Voor alle duidelijkheid: „volledige bescherming en veiligheid" heeft betrekking op de verplichtingen van de partij bij de overeenkomst in verband met de fysieke veiligheid van de investeerders en de onder de overeenkomst vallende investeringen.

6. Voor alle duidelijkheid: een schending van een andere bepaling van deze overeenkomst of van een afzonderlijke internationale overeenkomst houdt geen schending van dit artikel in.

7. Voor alle duidelijkheid: het feit dat een maatregel in strijd is met intern recht, houdt op zichzelf geen schending van dit artikel in. Om na te gaan of de maatregel een schending van dit artikel inhoudt, moet het Gerecht onderzoeken of een partij bij de overeenkomst heeft gehandeld in strijd met de verplichtingen uit hoofde van lid 1.

Artikel 8.11

Compensatie voor verliezen

Onverminderd artikel 8.15, lid 5, onder b), behandelt elke partij bij de overeenkomst de investeerders uit de andere partij bij de overeenkomst die met betrekking tot hun onder de overeenkomst vallende investeringen verliezen lijden wegens een gewapend conflict, interne onlusten, een noodtoestand of een natuurramp op haar grondgebied, wat restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere vorm van vergelijk betreft niet minder gunstig dan de eigen investeerders of de investeerders uit een derde land, naargelang welke behandeling voor de betrokken investeerders gunstiger is.

([1]) In het geval van de Europese Unie omvat „subsidie" ook „staatssteun" zoals gedefinieerd in het EU-recht.
([2]) In het geval van de Europese Unie is de „bevoegde autoriteit" de Europese Commissie, overeenkomstig artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Artikel 8.12

Onteigening

1. Een partij bij de overeenkomst mag rechtstreeks noch onrechtstreeks een onder de overeenkomst vallende investering nationaliseren of onteigenen door middel van maatregelen met een soortgelijk effect als nationalisatie of onteigening („onteigening"), behalve wanneer de onteigening:

a) geschiedt ten algemenen nutte;

b) geschiedt met inachtneming van een eerlijke rechtsgang;

c) niet-discriminerend is; en

d) geschiedt tegen betaling van snelle, adequate en doeltreffende schadeloosstelling.

Voor alle duidelijkheid: dit lid moet worden uitgelegd overeenkomstig bijlage 8-A.

2. De hoogte van de in lid 1 bedoelde schadeloosstelling is gelijk aan de billijke marktwaarde die de investering vertegenwoordigde onmiddellijk voorafgaand aan de onteigening of, als dit eerder is, het tijdstip waarop bekend werd dat onteigening zou volgen. De waarderingscriteria omvatten de goingconcernwaarde, de waarde van de activa, inclusief de aangegeven fiscale waarde van lichamelijke zaken, alsmede, in voorkomend geval, andere criteria voor de bepaling van de billijke marktwaarde.

3. De schadeloosstelling omvat tevens rente over de periode te rekenen vanaf de onteigeningsdatum tot de betalingsdatum, berekend tegen een normaal commercieel tarief, en wordt, om voor de investeerder doeltreffend te zijn, onverwijld uitbetaald en onverwijld overdraagbaar gemaakt naar het door de investeerder aangewezen land, in de valuta van het land waarvan de investeerder onderdaan is of in om het even welke vrij converteerbare valuta die de investeerder aanvaardt.

4. De betroffen investeerder heeft, krachtens het recht van de onteigenende partij bij de overeenkomst, recht op onverwijlde toetsing van zijn vordering en van de waardebepaling van zijn investering, overeenkomstig de in dit artikel neergelegde beginselen, door een rechterlijke instantie of andere onafhankelijke instantie van die partij bij de overeenkomst.

5. Dit artikel is niet van toepassing op de afgifte van dwanglicenties die worden verleend in verband met intellectuele-eigendomsrechten, voor zover die afgifte in overeenstemming is met de TRIPs-Overeenkomst.

6. Voor alle duidelijkheid: de intrekking, beperking of invoering van intellectuele-eigendomsrechten vormt geen onteigening, voor zover deze maatregelen in overeenstemming zijn met de TRIPs-Overeenkomst en met hoofdstuk twintig (Intellectuele eigendom). Bovendien kan uit de vaststelling dat deze maatregelen niet in overeenstemming zijn met de TRIPs-Overeenkomst of met hoofdstuk twintig (Intellectuele eigendom), niet worden afgeleid dat er sprake is van onteigening.

Artikel 8.13

Overmakingen

1. Elke partij bij de overeenkomst staat toe dat alle overmakingen met betrekking tot een onder de overeenkomst vallende investering zonder beperking of vertraging worden verricht in vrij converteerbare valuta en tegen de op de datum van overmaking geldende marktwisselkoers. Die overmakingen omvatten:

a) kapitaalinbreng, zoals aanvangskapitaal en extra middelen voor het aanhouden, uitbreiden of verhogen van de investering;

b) winsten, dividenden, rente, kapitaalwinsten, uitkeringen van royalty's, vergoedingen voor beheer en technische steun alsmede andere vergoedingen, of andere vormen van rendement of bedragen verkregen uit de onder de overeenkomst vallende investering;

c) opbrengsten uit de verkoop of de liquidatie van de onder de overeenkomst vallende investering of een deel daarvan;

d) betalingen in het kader van een contract gesloten door de investeerder of door de onder de overeenkomst vallende investering, met inbegrip van betalingen uit hoofde van een leningsovereenkomst;

e) betalingen op grond van de artikelen 8.11 en 8.12;

f) inkomsten en andere bezoldigingen van buitenlands personeel dat werkzaam is in verband met een investering; en

g) betaling van schadevergoeding uit hoofde van een overeenkomstig afdeling F gedane uitspraak.

2. Een partij bij de overeenkomst mag haar investeerders niet verplichten tot overmaking van de inkomsten, verdiensten, winsten of andere bedragen die zijn verkregen uit of zijn toe te schrijven aan investeringen op het grondgebied van de andere partij bij de overeenkomst, noch haar investeerders die zulks verzuimen, bestraffen.

3. Niets in dit artikel mag zodanig worden uitgelegd dat een partij bij de overeenkomst wordt belet op billijke en niet-discriminerende wijze, zonder dat dit een verkapte beperking van overmakingen zou vormen, toepassing te geven aan haar wettelijke regeling betreffende:

a) faillissement, insolventie of crediteurenbescherming;

b) de uitgifte van, de handel in of de verhandeling van effecten;

c) strafbare feiten;

d) de financiële verslaglegging of registratie van overmakingen, indien nodig ter ondersteuning van de met de rechtshandhaving of financiële regelgeving belaste instanties; en

e) de naleving van uitspraken van rechterlijke of soortgelijke instanties.

Artikel 8.14

Subrogatie

Indien een partij bij de overeenkomst of een instantie van een partij bij de overeenkomst een betaling verricht uit hoofde van een schadevergoeding, een borgstelling of een verzekeringsovereenkomst waartoe zij zich heeft verplicht of die zij is aangegaan met betrekking tot een door een van haar investeerders op het grondgebied van de andere partij bij de overeenkomst verrichte investering, erkent de andere partij bij de overeenkomst dat die partij bij de overeenkomst of haar instantie ten aanzien van de investering onder alle omstandigheden dezelfde rechten als de investeerder heeft. Deze rechten mogen door de partij bij de overeenkomst of een instantie van de partij bij de overeenkomst dan wel, met toestemming van de partij bij de overeenkomst of een instantie van de partij bij de overeenkomst, door de investeerder geldend worden gemaakt.

Afdeling E

Voorbehouden en excepties

Artikel 8.15

Voorbehouden en excepties

1. De artikelen 8.4 tot en met 8.8 zijn niet van toepassing op:

a) bestaande niet-conforme maatregelen die door een partij bij de overeenkomst worden gehandhaafd op het niveau van:

   i) de Europese Unie, als opgenomen in haar lijst in bijlage I;

   ii) een nationale overheid, als opgenomen door die partij bij de overeenkomst in haar lijst in bijlage I;

   iii) een provinciale, territoriale of regionale overheid, als opgenomen door die partij bij de overeenkomst in haar lijst in bijlage I; of

   iv) een lokale overheid;

b) de handhaving of onmiddellijke verlenging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a); of

c) een wijziging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a), voor zover de wijziging de maatregelen zoals deze onmiddellijk voor de wijziging bestonden, niet minder conform maakt met de artikelen 8.4 tot en met 8.8.

2. De artikelen 8.4 tot en met 8.8 zijn niet van toepassing op maatregelen die een partij bij de overeenkomst vaststelt of handhaaft met betrekking tot een sector, subsector of activiteit als opgenomen in haar lijst in bijlage II.

3. Onverminderd de artikelen 8.10 en 8.12 stelt een partij bij de overeenkomst na de inwerkingtreding van deze overeenkomst geen maatregelen of reeks maatregelen vast die vallen onder haar lijst in bijlage II en die investeerders uit de andere partij bij de overeenkomst al dan niet rechtstreeks op grond van nationaliteit verplichten investeringen die bestaan op het tijdstip waarop de maatregelen of reeks maatregelen werking krijgen, te verkopen of anderszins te vervreemden.

4. Met betrekking tot de intellectuele-eigendomsrechten mag een partij bij de overeenkomst afwijken van artikel 8.5, lid 1, onder f), en van de artikelen 8.6 en 8.7, indien dit is toegestaan op grond van de TRIPs-Overeenkomst, met inbegrip van eventuele wijzigingen van de TRIPS-Overeenkomst die voor beide partijen bij de overeenkomst gelden, en de ontheffingen betreffende de TRIPs-Overeenkomst die zijn verleend op grond van artikel IX van de WTO-Overeenkomst.

5. De artikelen 8.4, 8.6, 8.7 en 8.8 zijn niet van toepassing op:

a) opdrachten van een partij bij de overeenkomst voor goederen of diensten aangekocht voor overheidsdoeleinden en niet met het oog op commerciële wederverkoop of gebruik bij de levering van goederen of diensten voor commerciële verkoop, ongeacht of die opdrachten „onder deze overeenkomst vallende opdrachten" zijn in de zin van artikel 19.2 (Toepassingsgebied); of

b) door een partij bij de overeenkomst verstrekte subsidies of overheidssteun in verband met de handel in diensten.

Artikel 8.16

Weigering van toekenning van voordelen

Een partij bij de overeenkomst kan weigeren de voordelen van dit hoofdstuk toe te kennen aan een investeerder uit de andere partij bij de overeenkomst die een onderneming uit deze partij bij de overeenkomst is en aan de investeringen van die investeerder indien:

a) een investeerder uit een derde land eigenaar is van of zeggenschap heeft over de onderneming; en

b) de weigerende partij bij de overeenkomst maatregelen vaststelt of handhaaft met betrekking tot het derde land:

   i) die betrekking hebben op de handhaving van de internationale vrede en veiligheid; en

   ii) die transacties met de onderneming verbieden of die zouden worden overtreden of omzeild indien de voordelen van dit hoofdstuk zouden worden verleend aan de onderneming of aan de investeringen ervan.

Artikel 8.17

Formele voorwaarden

Onverminderd de artikelen 8.6 en 8.7 kan een partij bij de overeenkomst van een investeerder uit de andere partij bij de overeenkomst of van zijn onder de overeenkomst vallende investering verlangen dat periodiek, en uitsluitend voor informatieve of statistische doeleinden, inlichtingen over die investering worden verstrekt, mits zulks redelijk en niet buitensporig belastend is. De partij bij de overeenkomst beschermt vertrouwelijke of beschermde inlichtingen tegen enigerlei openbaarmaking die de concurrentiepositie van de investeerder of de onder de overeenkomst vallende investering zou aantasten. Dit artikel belet een partij bij de overeenkomst niet om anderszins inlichtingen in verband met het op billijke wijze en te goeder trouw toepassen van haar wettelijke regeling te verkrijgen of openbaar te maken.

Afdeling F

Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten

Artikel 8.18

Toepassingsgebied

1. Onverminderd de rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst uit hoofde van hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting) kan een investeerder uit een partij bij de overeenkomst bij het overeenkomstig deze afdeling ingestelde Gerecht een verzoek indienen op grond dat de andere partij bij de overeenkomst een verplichting niet is nagekomen die op haar rust krachtens:

a) afdeling C, met betrekking tot de uitbreiding, de uitvoering, de exploitatie, het beheer, het aanhouden, het gebruik, het genot en de verkoop of vervreemding van zijn onder de overeenkomst vallende investering, of

b) afdeling D,

wanneer de investeerder stelt verlies of schade te hebben geleden als gevolg van de vermeende niet-nakoming.

2. Verzoeken uit hoofde van lid 1, onder a), met betrekking tot de uitbreiding van een onder de overeenkomst vallende investering kunnen alleen worden ingediend voor zover de maatregel betrekking heeft op de bestaande zakelijke activiteiten van een onder de overeenkomst vallende investering en de investeerder als gevolg daarvan verlies of schade met betrekking tot de onder de overeenkomst vallende investering heeft geleden.

3. Voor alle duidelijkheid: een investeerder kan geen verzoek uit hoofde van deze afdeling indienen wanneer de investering is verricht door middel van bedrieglijke onjuiste voorstelling, het achterhouden van informatie, omkoping of gedragingen die misbruik van procedure opleveren.

4. Een verzoek met betrekking tot de herstructurering van door een partij bij de overeenkomst uitgegeven schulden kan alleen in het kader van deze afdeling overeenkomstig bijlage 8-B worden ingediend.

5. Het overeenkomstig deze afdeling ingesteld Gerecht doet geen uitspraak op verzoeken die buiten het toepassingsgebied van dit artikel vallen.

Artikel 8.19

Overleg

1. Alle geschillen dienen voor zover mogelijk in der minne te worden geschikt. Een minnelijke schikking kan te allen tijde worden overeengekomen, ook nadat een verzoek overeenkomstig artikel 8.23 is ingediend. Tenzij de partijen bij het geschil een langere periode overeenkomen, vindt het overleg plaats binnen zestig dagen na de indiening van het verzoek om overleg overeenkomstig lid 4.

2. Tenzij de partijen bij het geschil anders overeenkomen, wordt het overleg gehouden:

a) te Ottawa, indien het bij de aangevochten maatregelen om maatregelen van Canada gaat;

b) te Brussel, indien de aangevochten maatregelen een maatregel van de Europese Unie omvatten; of

c) in de hoofdstad van de betrokken lidstaat van de Europese Unie, indien het bij de aangevochten maatregelen uitsluitend om maatregelen van die lidstaat gaat.

3. De partijen bij het geschil kunnen in voorkomend geval overleg plegen per videoconferentie of met gebruikmaking van andere hulpmiddelen, zoals in het geval van een investeerder die een kleine of middelgrote onderneming is.

4. De investeerder dient bij de andere partij bij de overeenkomst een verzoek om overleg in, met vermelding van:

a) de naam en het adres van de investeerder en, indien het verzoek wordt ingediend namens een plaatselijk gevestigde onderneming, de naam, het adres en de plaats van oprichting van de plaatselijk gevestigde onderneming;

b) indien er sprake is van meer dan één investeerder, de naam en het adres van elke investeerder, alsmede, indien er sprake is van meer dan één plaatselijk gevestigde onderneming, de naam, het adres en de plaats van oprichting van elke plaatselijk gevestigde onderneming;

c) de bepalingen van deze overeenkomst die zouden zijn geschonden;

d) de wettelijke en feitelijke basis van het verzoek, met inbegrip van de maatregelen in kwestie; en

e) de gevraagde maatregel(en) en het geraamde bedrag van de gevorderde schadevergoeding.

Het verzoek om overleg moet vergezeld gaan van bewijsstukken waaruit blijkt dat de investeerder een investeerder uit de andere partij bij de overeenkomst is en dat hij eigenaar is van of zeggenschap heeft over de investering, alsook, in voorkomend geval, dat hij eigenaar is van of zeggenschap heeft over de plaatselijk gevestigde onderneming namens welke het verzoek wordt ingediend.

5. Aan de in lid 4 bedoelde vereisten voor het verzoek om overleg moet op zodanig specifieke wijze worden voldaan dat de verweerder in staat is op doeltreffende wijze overleg te plegen en zijn verweer voor te bereiden.

6. Een verzoek om overleg moet worden ingediend binnen:

a) drie jaar na de datum waarop de investeerder of, naargelang het geval, de plaatselijk gevestigde onderneming voor het eerst kennis heeft genomen van of kennis had moeten nemen van de vermeende schending alsmede van het feit dat de investeerder of, naargelang het geval, de plaatselijk gevestigde onderneming daardoor verlies of schade heeft geleden; of

b) twee jaar nadat een investeerder of, naargelang het geval, de plaatselijk gevestigde onderneming de naar het recht van een partij bij de overeenkomst bij een rechterlijke instantie ingestelde vorderingen intrekt of de aldaar ingeleide procedure beëindigt, of nadat die procedure op andere wijze is beëindigd, en hoe dan ook ten laatste tien jaar na de datum waarop de investeerder of, naargelang het geval, de plaatselijk gevestigde onderneming voor het eerst kennis heeft genomen van of kennis had moeten nemen van de vermeende schending alsmede van het feit dat de investeerder daardoor verlies of schade heeft geleden.

7. Een verzoek om overleg betreffende een vermeende schending door de Europese Unie of door een lidstaat van de Europese Unie moet aan de Europese Unie worden gericht.

8. Indien de investeerder binnen achttien maanden na de indiening van het verzoek om overleg geen verzoek overeenkomstig artikel 8.23 heeft ingediend, wordt hij geacht zijn verzoek om overleg en, indien van toepassing, zijn mededeling houdende verzoek om bepaling van de verweerder te hebben ingetrokken, en kan hij uit hoofde van deze afdeling geen verzoek met betrekking tot dezelfde maatregelen indienen. De partijen bij het geschil kunnen overeenkomen deze termijn te verlengen.

Artikel 8.20

Bemiddeling

1. De partijen bij het geschil kunnen te allen tijde overeenkomen een beroep op bemiddeling te doen.

2. Het beroep op bemiddeling laat de rechtspositie of de rechten van de partijen bij het geschil uit hoofde van dit hoofdstuk onverlet, en op het beroep op bemiddeling zijn de door de partijen bij het geschil overeengekomen regels van toepassing, met inbegrip van, indien beschikbaar, de door het Comité voor diensten en investeringen overeenkomstig artikel 8.44, lid 3, onder c), vastgestelde regels voor bemiddeling.

3. De bemiddelaar wordt aangewezen met instemming van de partijen bij het geschil. De partijen bij het geschil kunnen eveneens de secretaris-generaal van het Icsid verzoeken de bemiddelaar aan te wijzen.

4. De partijen bij het geschil streven ernaar binnen zestig dagen na de aanwijzing van de bemiddelaar tot een oplossing van het geschil te komen.

5. Wanneer de partijen bij het geschil overeenkomen een beroep op bemiddeling te doen, is artikel 8.19, leden 6 en 8, niet van toepassing vanaf de datum waarop de partijen bij het geschil zijn overeengekomen een beroep op bemiddeling te doen tot de datum waarop een van de partijen bij het geschil beslist de bemiddeling te beëindigen. De beslissing van een partij bij het geschil om de bemiddeling te beëindigen, wordt de bemiddelaar en de andere partij bij het geschil via brief toegezonden.

Artikel 8.21

Bepaling van verweerder bij geschillen met Europese Unie of haar lidstaten

1. Indien het geschil niet binnen negentig dagen na de indiening van het verzoek om overleg kan worden beslecht, het verzoek betrekking heeft op een vermeende schending van deze overeenkomst door de Europese Unie of door een lidstaat van de Europese Unie en de investeerder voornemens is een verzoek overeenkomstig artikel 8.23 in te dienen, zendt de investeerder aan de Europese Unie een mededeling houdende verzoek om bepaling van de verweerder.

2. In de in lid 1 bedoelde mededeling wordt aangegeven ten aanzien van welke maatregelen de investeerder voornemens is een verzoek in te dienen.

3. De Europese Unie stelt, na de verweerder te hebben bepaald, de investeerder ervan in kennis of de Europese Unie dan wel een lidstaat van de Europese Unie de verweerder is.

4. Indien de investeerder niet van de bepaling van de verweerder in kennis is gesteld binnen vijftig dagen na toezending van zijn mededeling houdende verzoek om bepaling van de verweerder, en:

a) het bij de in de mededeling aangegeven maatregelen uitsluitend om maatregelen van een lidstaat van de Europese Unie gaat, dan is deze lidstaat de verweerder;

b) de in de mededeling aangegeven maatregelen maatregelen van de Europese Unie omvatten, dan is de Europese Unie de verweerder.

5. De investeerder kan op basis van de bepaling van de verweerder overeenkomstig lid 3 of, indien de bepaling van de verweerder niet aan de investeerder is meegedeeld, met toepassing van lid 4 een verzoek overeenkomstig artikel 8.23 indienen.

6. Indien ingevolge lid 3 of lid 4 de Europese Unie of een lidstaat van de Europese Unie de verweerder is, kan noch de Europese Unie noch de lidstaat van de Europese Unie stellen dat het verzoek niet-ontvankelijk is of dat het Gerecht onbevoegd is, of anderszins bezwaar maken tegen het verzoek of de uitspraak op grond dat verweerder niet op de juiste wijze is bepaald overeenkomstig lid 3 of is vastgesteld overeenkomstig lid 4.

7. Het Gerecht is gebonden aan de bepaling van de verweerder overeenkomstig lid 3 of, indien de bepaling van de verweerder niet aan de investeerder is meegedeeld, de toepassing van lid 4.

Artikel 8.22

Procedurele en andere vereisten voor indiening van verzoek bij Gerecht

1. Een investeerder kan uitsluitend een verzoek overeenkomstig artikel 8.23 indienen indien:

a) hij bij de indiening van het verzoek tegenover de verweerder verklaart ermee in te stemmen dat het geschil door het Gerecht wordt beslecht overeenkomstig de in deze afdeling vastgestelde procedures;

b) hij ten minste honderdtachtig dagen te rekenen vanaf de datum van indiening van het verzoek om overleg en, in voorkomend geval, ten minste negentig dagen te rekenen vanaf de datum van indiening van de mededeling houdende verzoek om bepaling van de verweerder laat verstrijken;

c) hij voldoet aan de vereisten van de mededeling houdende verzoek om bepaling van de verweerder;

d) hij voldoet aan de vereisten met betrekking tot het verzoek om overleg;

e) hij in zijn verzoek geen maatregelen vermeldt die niet in zijn verzoek om overleg zijn vermeld;

f) hij afstand van instantie doet in het kader van naar intern of internationaal recht voor een rechterlijke instantie aanhangige procedures met betrekking tot een maatregel waarvan wordt gesteld dat die een in zijn verzoek bedoelde schending vormt; en

g) hij afstand doet van zijn recht om naar intern of internationaal recht bij een rechterlijke instantie een vordering in te stellen of een procedure aanhangig te maken met betrekking tot een maatregel waarvan wordt gesteld dat die een in zijn verzoek bedoelde schending vormt.

2. Indien het overeenkomstig artikel 8.23 ingediende verzoek betrekking heeft op verlies of schade voor een plaatselijk gevestigde onderneming of voor een belang in een plaatselijk gevestigde onderneming die rechtstreeks of onrechtstreeks eigendom is van of rechtstreeks of onrechtstreeks onder zeggenschap staat van de investeerder, zijn de vereisten bedoeld in lid 1, onder f) en g), zowel op de investeerder als op de plaatselijk gevestigde onderneming van toepassing.

3. De vereisten bedoeld in lid 1, onder f) en g), en lid 2 zijn niet van toepassing op een plaatselijk gevestigde onderneming wanneer de verweerder of de gaststaat van de investeerder de investeerder de zeggenschap over de plaatselijk gevestigde onderneming heeft ontnomen of anderszins heeft belet dat de plaatselijk gevestigde onderneming aan deze vereisten voldoet.

4. Op verzoek van de verweerder verklaart het Gerecht zich onbevoegd wanneer de investeerder of, naargelang het geval, de plaatselijk gevestigde onderneming niet voldoet aan een van de vereisten bedoeld in de leden 1 en 2.

5. De afstand van het recht ingevolge lid 1, onder g), of, naargelang het geval, lid 2 houdt op van toepassing te zijn:

a) wanneer het Gerecht het verzoek afwijst op grond dat niet is voldaan aan de vereisten bedoeld in de leden 1 of 2, dan wel op enige andere procedurele of bevoegdheidsgronden;

b) wanneer het Gerecht het verzoek afwijst op grond van de artikelen 8.32 of 8.33; of

c) wanneer de investeerder zijn verzoek in overeenstemming met de toepasselijke voorschriften van artikel 8.23, lid 2, binnen twaalf maanden na de samenstelling van de formatie van het Gerecht intrekt.

Artikel 8.23

Indiening van verzoek bij Gerecht

1. Als een geschil niet door middel van overleg is opgelost, kan uit hoofde van deze afdeling een verzoek worden ingediend door:

a) een investeerder uit een partij bij de overeenkomst namens zichzelf; of

b) een investeerder uit een partij bij de overeenkomst namens een plaatselijk gevestigde onderneming die rechtstreeks of onrechtstreeks zijn eigendom is of rechtstreeks of onrechtstreeks onder zijn zeggenschap staat.

2. Een verzoek kan worden ingediend op grond van de volgende voorschriften:

a) het Icsid-Verdrag en het reglement van orde voor arbitrage;

b) de Icsid-bepalingen betreffende aanvullende mogelijkheden, wanneer de voorwaarden voor een procedure overeenkomstig het bepaalde onder a) niet van toepassing zijn;

c) de Uncitral-arbitragevoorschriften; of

d) alle andere voorschriften waarover de partijen bij het geschil overeenstemming bereiken.

3. Indien de investeerder op grond van lid 2, onder d), voorschriften voorstelt, antwoordt de verweerder binnen twintig dagen na de datum van ontvangst ervan op het voorstel van de investeerder. Indien de partijen bij het geschil binnen dertig dagen na de datum van ontvangst van het desbetreffende voorstel geen overeenstemming over dergelijke voorschriften bereiken, kan de investeerder een verzoek indienen ingevolge de voorschriften bedoeld in lid 2, onder a), b) of c).

4. Voor alle duidelijkheid: een overeenkomstig lid 1, onder b), ingediend verzoek moet voldoen aan de voorschriften van artikel 25, lid 1, van het Icsid-Verdrag.

5. Bij de indiening van het verzoek kan de investeerder voorstellen dat één lid van het Gerecht de zaak behandelt. De verweerder neemt dit voorstel in welwillende overweging, in het bijzonder wanneer de investeerder een kleine of middelgrote onderneming is of wanneer de gevorderde schadeloosstelling of schadevergoeding betrekkelijk gering is.

6. De op grond van lid 2 toepasselijke voorschriften zijn die welke gelden op de datum waarop het verzoek of de verzoeken overeenkomstig deze afdeling bij het Gerecht wordt of worden ingediend, met inachtneming van de specifieke voorschriften in deze afdeling en aangevuld door de overeenkomstig artikel 8.44, lid 3, onder b), vastgestelde voorschriften.

7. Een verzoek met het oog op geschillenbeslechting in het kader van deze afdeling wordt ingediend wanneer:

a) de secretaris-generaal van het Icsid het rekest krachtens artikel 36, lid 1, van het Icsid-Verdrag ontvangt;

b) het secretariaat van het Icsid het rekest krachtens artikel 2 van bijlage C bij de Icsid-bepalingen betreffende aanvullende mogelijkheden ontvangt;

c) de verweerder het bericht krachtens artikel 3 van de Uncitral-arbitragevoorschriften ontvangt; of

d) de verweerder overeenkomstig de voorschriften waarover ingevolge lid 2, onder d), overeenstemming is bereikt, het rekest of het bericht waarmee de procedure wordt ingeleid, ontvangt.

8. Een partij bij de overeenkomst stelt de andere partij bij de overeenkomst in kennis van de plaats van verstrekking van de berichten en andere documenten door de investeerders uit hoofde van deze afdeling. Elke partij ziet erop toe dat deze informatie openbaar wordt gemaakt.

Artikel 8.24

Procedure in kader van andere internationale overeenkomst

Wanneer op grond van deze afdeling en een andere internationale overeenkomst een verzoek wordt ingediend en:

a) er mogelijk sprake is van overlappende schadeloosstelling; of

b) het andere internationale verzoek aanzienlijke gevolgen zou kunnen hebben voor de afhandeling van het op grond van deze afdeling ingediende verzoek,

schorst het Gerecht, na de partijen bij het geschil te hebben gehoord, zo spoedig mogelijk de bij het Gerecht aanhangige procedure of ziet het er anderszins op toe dat in zijn beslissing, bevel of uitspraak rekening wordt gehouden met de op grond van een andere internationale overeenkomst ingeleide procedure.

Artikel 8.25

Instemming met geschillenbeslechting door Gerecht

1. De verweerder stemt ermee in dat het geschil door het Gerecht wordt beslecht overeenkomstig de in deze afdeling vastgestelde procedures.

2. De instemming krachtens lid 1 en de indiening van een verzoek bij het Gerecht overeenkomstig deze afdeling moeten voldoen aan de voorschriften van:

a) artikel 25 van het Icsid-Verdrag en hoofdstuk II van bijlage C bij de Icsid-bepalingen betreffende aanvullende mogelijkheden, wat betreft de schriftelijke instemming van de partijen bij het geschil; en

b) artikel II van het Verdrag van New York, wat betreft een schriftelijke overeenkomst.

Artikel 8.26

Financiering door derden

1. In geval van financiering door derden deelt de partij bij het geschil die de financiering ontvangt, aan de andere partij bij het geschil en het Gerecht de naam en het adres van de derde financier mee.

2. De naam en het adres van de derde financier worden meegedeeld ten tijde van de indiening van een verzoek of, wanneer de financieringsovereenkomst wordt gesloten of de donatie of de financiële steun wordt verstrekt na de indiening van een verzoek, onverwijld na de sluiting van de overeenkomst of de verstrekking van de donatie of de financiële steun.

Artikel 8.27

Instelling van Gerecht

1. Het krachtens deze afdeling ingestelde Gerecht doet uitspraak op overeenkomstig artikel 8.23 ingediende verzoeken.

2. Het Gemengd Comité voor de CETA wijst bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst vijftien leden van het Gerecht aan. Vijf leden van het Gerecht zijn onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie, vijf zijn onderdaan van Canada ([1]) en vijf zijn onderdaan van derde landen.

3. Het Gemengd Comité voor de CETA kan besluiten het aantal leden van het Gerecht met een veelvoud van drie te verhogen of te verlagen. Voor de aanwijzing van extra leden geldt het bepaalde in lid 2.

4. De leden van het Gerecht voldoen aan alle gestelde eisen om in hun onderscheiden landen rechterlijke ambten te bekleden of staan bekend als kundige rechtsgeleerden. Zij beschikken over aantoonbare ervaring op het gebied van internationaal publiekrecht. Het is wenselijk dat zij met name op het gebied van internationaal investeringsrecht, internationaal handelsrecht en geschillenbeslechting in het kader van internationale investerings- of internationale handelsovereenkomsten over deskundigheid beschikken.

([1]) Elke partij bij de overeenkomst kan in plaats daarvan ten hoogste vijf leden van het Gerecht van om het even welke nationaliteit voordragen. In dat geval worden de desbetreffende leden van het Gerecht beschouwd als onderdaan van de partij bij de overeenkomst die hen met het oog op de toepassing van dit artikel heeft voorgedragen.

5. De overeenkomstig deze afdeling aangewezen leden van het Gerecht worden benoemd voor een ambtstermijn van vijf jaar, die éénmaal kan worden verlengd. De ambtstermijn van zeven van de vijftien leden die onmiddellijk na de inwerkingtreding van deze overeenkomst door middel van loting worden aangewezen, bedraagt evenwel zes jaar. Vacatures worden opgevuld zodra zij ontstaan. Een lid dat wordt aangewezen ter vervanging van een lid van het Gerecht wiens ambtstermijn nog niet is geëindigd, oefent het ambt uit voor het resterende gedeelte van de ambtstermijn van zijn of haar voorganger. In beginsel kan een lid van het Gerecht dat op het tijdstip waarop zijn of haar ambtstermijn eindigt, zitting heeft in een formatie van het Gerecht, aanblijven als lid van die formatie totdat definitief uitspraak is gedaan.

6. Het Gerecht behandelt de zaken in formaties bestaande uit drie leden van het Gerecht, van wie één onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie, één onderdaan van Canada en één onderdaan van een derde land is. De formatie wordt voorgezeten door het lid van het Gerecht dat onderdaan van een derde land is.

7. Binnen negentig dagen na de indiening van een verzoek overeenkomstig artikel 8.23 wijst de president van het Gerecht beurtelings de leden van het Gerecht aan die deel uitmaken van de formatie van het Gerecht die de zaak behandelt, waarbij hij erop toeziet dat de samenstelling van de formaties willekeurig en niet voorspelbaar is, en dat alle leden van het Gerecht gelijke kansen hebben om als lid van een formatie te fungeren.

8. De president en de vicepresident van het Gerecht zijn verantwoordelijk voor organisatorische aangelegenheden, en worden door middel van loting voor twee jaar aangewezen uit de leden van het Gerecht die onderdaan van derde landen zijn. Zij oefenen het ambt beurtelings uit, aangewezen door middel van loting door de voorzitter van het Gemengd Comité voor de CETA. De vicepresident vervangt de president bij diens verhindering.

9. Onverminderd lid 6 kunnen de partijen bij het geschil overeenkomen dat een zaak wordt behandeld door één lid van het Gerecht dat willekeurig wordt aangewezen uit de onderdanen van derde landen. De verweerder neemt een verzoek van de eiser om behandeling van de zaak door één lid van het Gerecht in welwillende overweging, in het bijzonder wanneer de eiser een kleine of middelgrote onderneming is of wanneer de gevorderde schadeloosstelling of schadevergoeding betrekkelijk gering is. Een dergelijk verzoek wordt ingediend vóór de samenstelling van de formatie van het Gerecht.

10. Het Gerecht kan zijn eigen werkmethoden vaststellen.

11. De leden van het Gerecht zorgen ervoor dat zij beschikbaar zijn en in staat zijn om de in deze afdeling beschreven taken uit te voeren.

12. Om hun beschikbaarheid te waarborgen, ontvangen de leden van het Gerecht een maandelijks voorschot waarvan de hoogte wordt vastgesteld door het Gemengd Comité voor de CETA.

13. Het in lid 12 bedoelde voorschot wordt door beide partijen bij de overeenkomst voor gelijke delen gestort op een rekening die wordt beheerd door het secretariaat van het Icsid. Betaalt één van de partijen bij de overeenkomst het voorschot niet, dan kan de andere partij bij de overeenkomst ervoor kiezen het voorschot te betalen. Dergelijke achterstallige betalingen door een partij bij de overeenkomst blijven verschuldigd, met passende rentevergoeding.

14. Tenzij het Gemengd Comité voor de CETA een besluit neemt op grond van lid 15, worden de honoraria en kostenvergoedingen van de leden van het Gerecht die zitting hebben in een formatie die een zaak behandelt, anders dan de in lid 12 bedoelde voorschotten, vastgesteld overeenkomstig artikel 14, lid 1, van het administratief en financieel reglement van het Icsid-Verdrag zoals dit geldt op de datum van indiening van het verzoek en door het Gerecht overeenkomstig artikel 8.39, lid 5, verdeeld over de partijen bij het geschil.

15. Het Gemengd Comité voor de CETA kan bij besluit van de voorschotten en andere honoraria en kostenvergoedingen een reguliere bezoldiging maken, alsmede de modaliteiten en voorwaarden ter zake vaststellen.

16. Het secretariaat van het Icsid treedt op als secretariaat voor het Gerecht en verleent het passende ondersteuning.

17. Wanneer het Gemengd Comité voor de CETA binnen negentig dagen na de datum waarop een verzoek met het oog op geschillenbeslechting is ingediend, geen leden van het Gerecht overeenkomstig lid 2 heeft aangewezen, wijst de secretaris-generaal van het Icsid, op verzoek van een van de partijen bij het geschil, een uit drie leden van het Gerecht bestaande formatie aan, tenzij de partijen bij het geschil zijn overeengekomen dat de zaak wordt behandeld door één lid van het Gerecht. De secretaris-generaal van het Icsid wijst de leden van die formatie aan door middel van willekeurige selectie uit de voorgedragen kandidaten. De secretaris-generaal van het Icsid mag als voorzitter geen onderdaan van Canada of van een lidstaat van de Europese Unie aanwijzen, tenzij de partijen bij het geschil anders overeenkomen.

Artikel 8.28

Beroepsinstantie

1. Er wordt een Beroepsinstantie ingesteld, die is belast met de toetsing van de uit hoofde van deze afdeling gedane uitspraken.

2. De Beroepsinstantie kan een uitspraak van het Gerecht bevestigen, wijzigen of vernietigen:

a) op grond van onjuiste toepassing of uitlegging van het toepasselijke recht;

b) op grond van kennelijk onjuiste beoordeling van de feiten, met inbegrip van kennelijk onjuiste beoordeling van de desbetreffende interne wetgeving;

c) omde redenen vermeld in artikel 52, lid 1, onder a) tot en met e), van het Icsid-Verdrag, voor zover zij niet onder de punten a) en b) vallen.

3. De leden van de Beroepsinstantie worden aangewezen bij besluit van het Gemengd Comité voor de CETA, dat tegelijk met het in lid 7 bedoelde besluit wordt genomen.

4. De leden van de Beroepsinstantie voldoen aan de eisen bedoeld in artikel 8.27, lid 4, en handelen in overeenstemming met artikel 8.30.

5. De formatie van de Beroepsinstantie die het beroep behandelt, bestaat uit drie leden van de Beroepsinstantie die willekeurig worden aangewezen.

6. De artikelen 8.36 en 8.38 zijn van toepassing op de procedure voor de Beroepsinstantie.

7. Het Gemengd Comité voor de CETA neemt onverwijld een besluit inzake de volgende administratieve en organisatorische aangelegenheden met betrekking tot de werking van de Beroepsinstantie:

a) de administratieve ondersteuning;

b) de inleiding en het verloop van beroepsprocedures alsmede, waar nodig, de verwijzing van een zaak naar het Gerecht met het oog op aanpassing van de uitspraak;

c) de voorziening in vacatures bij de Beroepsinstantie en bij de formatie van de Beroepsinstantie die een zaak behandelt;

d) de bezoldiging van de leden van de Beroepsinstantie;

e) de voorschriften inzake de kosten van beroepsprocedures;

f) het aantal leden van de Beroepsinstantie; en

g) alle andere aspecten die het noodzakelijk acht voor de doeltreffende werking van de Beroepsinstantie.

8. Het Comité voor diensten en investeringen evalueert op gezette tijden de werking van de Beroepsinstantie en kan aanbevelingen doen aan het Gemengd Comité voor de CETA. Het Gemengd Comité voor de CETA kan, indien nodig, het in lid 7 bedoelde besluit herzien.

9. Na de vaststelling van het in lid 7 bedoelde besluit:

a) kan een partij bij het geschil binnen negentig dagen na de bekendmaking van een overeenkomstig deze afdeling gedane uitspraak daartegen beroep instellen bij de Beroepsinstantie;

b) mag een partij bij het geschil met betrekking tot een uitspraak uit hoofde van deze afdeling niet om toetsing, vernietiging, nietigverklaring, herziening of inleiding van een andere soortgelijke procedure verzoeken;

c) kan een op grond van artikel 8.39 gedane uitspraak niet als definitief worden beschouwd en kan geen vordering tot gedwongen tenuitvoerlegging van een uitspraak worden ingesteld zolang:

i) niet een periode van negentig dagen is verstreken na de bekendmaking van de uitspraak van het Gerecht, zonder dat beroep is ingesteld;

ii) een ingesteld beroep niet is verworpen of ingetrokken; of

iii) niet een periode van negentig dagen is verstreken na de uitspraak van de Beroepsinstantie, zonder dat de zaak naar het Gerecht is verwezen;

d) wordt een definitieve uitspraak van de Beroepsinstantie beschouwd als een definitieve uitspraak voor de toepassing van artikel 8.41; en

e) is artikel 8.41, lid 3, niet van toepassing.

Artikel 8.29

Oprichting van multilateraal investeringsgerecht en instelling van multilaterale beroepsmogelijkheid

De partijen bij de overeenkomst streven samen met andere handelspartners naar de oprichting van een multilateraal investeringsgerecht en de instelling van een multilaterale beroepsmogelijkheid voor de beslechting van investeringsgeschillen. Bij de instelling van een dergelijke multilaterale beroepsmogelijkheid neemt het Gemengd Comité voor de CETA een besluit waarin wordt bepaald dat investeringsgeschillen in het kader van deze afdeling zullen worden beslecht met toepassing van de multilaterale beroepsmogelijkheid, en voorziet het in passende overgangsregelingen.

Artikel 8.30

Gedragscode

1. De leden van het Gerecht zijn onafhankelijk. Zij zijn niet verbonden aan enige overheid [1]. Zij nemen geen instructies van enige organisatie of enige overheid aan met betrekking tot het voorwerp van het geschil. Zij nemen niet deel aan de behandeling van geschillen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot een belangenconflict zouden kunnen leiden. Zij moeten voldoen aan de richtsnoeren van de International Bar Association inzake belangenconflicten in internationale arbitrage en aan alle krachtens artikel 8.44, lid 2, vastgestelde aanvullende voorschriften. Daarnaast treden zij na hun aanwijzing niet op als raadsman of als door een partij bij het geschil aangewezen deskundige of getuige in het kader van lopende of nieuwe investeringsgeschillen uit hoofde van deze overeenkomst of enige andere internationale overeenkomst.

2. Wanneer een partij bij het geschil van mening is dat een lid van het Gerecht in een belangenconflict verkeert, kan zij de president van het Internationaal Gerechtshof verzoeken een besluit te nemen over de wraking van dat lid. Het bericht van wraking wordt naar de president van het Internationaal Gerechtshof verzonden binnen vijftien dagen na de datum waarop de samenstelling van de formatie van het Gerecht is meegedeeld aan de partij bij het geschil, dan wel binnen vijftien dagen na de datum waarop de partij bij het geschil kennis heeft gekregen van de relevante feiten, indien die redelijkerwijs niet bekend konden zijn geweest op het tijdstip van de samenstelling van de formatie. In het bericht van wraking worden de gronden voor wraking vermeld.

3. Indien het gewraakte lid van het Gerecht er binnen vijftien dagen na de datum van het bericht van wraking voor kiest zijn functie in de formatie van het Gerecht niet neer te leggen, kan de president van het Internationaal Gerechtshof, na de opmerkingen en stukken van de partijen bij het geschil te hebben ontvangen en na het lid van het Gerecht in de gelegenheid te hebben gesteld opmerkingen in te dienen, een besluit over de wraking nemen. De president van het Internationaal Gerechtshof streeft ernaar binnen vijfenveertig dagen na ontvangst van het bericht van wraking een besluit te nemen en de partijen bij het geschil en de andere leden van de formatie daarvan in kennis te stellen. Er wordt onverwijld voorzien in een vacature wanneer het mandaat van een lid van het Gerecht vervallen wordt verklaard of een lid van het Gerecht zijn functie neerlegt.

4. De partijen bij de overeenkomst kunnen op grond van een met redenen omklede aanbeveling van de president van het Gerecht of op gezamenlijk initiatief, bij besluit van het Gemengd Comité voor de CETA, een lid van het Gerecht van zijn mandaat ontheffen wanneer zijn of haar gedrag in strijd is met de in lid 1 bedoelde verplichtingen en onverenigbaar is met de voortzetting van het mandaat van lid van het Gerecht.

[1] Voor alle duidelijkheid: het feit dat een persoon een vergoeding van een overheid ontvangt, betekent op zichzelf niet dat hij niet als lid van het Gerecht in aanmerking komt.

Artikel 8.31

Toepasselijk recht en uitlegging

1. Het krachtens deze afdeling ingestelde Gerecht doet uitspraak met toepassing van deze overeenkomst zoals uitgelegd overeenkomstig het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht en andere regels en beginselen van internationaal recht die in de betrekkingen tussen de partijen bij de overeenkomst van toepassing zijn.

2. Het Gerecht is niet bevoegd de wettigheid van een maatregel waarvan wordt gesteld dat hij een schending van deze overeenkomst vormt, te toetsen aan de interne wetgeving van een partij bij de overeenkomst. Voor alle duidelijkheid: bij de beoordeling of een maatregel in overeenstemming met deze overeenkomst is, kan het Gerecht in voorkomend geval de interne wetgeving van een partij bij de overeenkomst als een feitelijk gegeven in aanmerking nemen. Daarbij volgt het Gerecht de heersende uitlegging van de interne wetgeving door de rechterlijke instanties of de autoriteiten van die partij bij de overeenkomst, en de rechterlijke instanties of de autoriteiten van die partij bij de overeenkomst zijn niet gebonden aan de uitlegging die het Gerecht aan de interne wetgeving geeft.

3. Wanneer ernstige bezorgdheid rijst over uitleggingskwesties die gevolgen voor investeringen kunnen hebben, kan het Comité voor diensten en investeringen overeenkomstig artikel 8.44, lid 3, onder a), het Gemengd Comité voor de CETA aanbevelen uitleggingen van deze overeenkomst te geven. Een door het Gemengd Comité voor de CETA gegeven uitlegging is bindend voor het krachtens deze afdeling ingestelde Gerecht. Het Gemengd Comité voor de CETA kan beslissen dat een uitlegging met ingang van een specifieke datum bindend karakter heeft.

Artikel 8.32

Kennelijk oneigenlijke verzoeken

1. De verweerder kan, uiterlijk dertig dagen na de samenstelling van de formatie van het Gerecht en in elk geval vóór de eerste zitting daarvan, de exceptie opwerpen dat een verzoek kennelijk oneigenlijk is.

2. Een exceptie in de zin van lid 1 kan niet worden opgeworpen wanneer de verweerder een exceptie overeenkomstig artikel 8.33 heeft opgeworpen.

3. De verweerder geeft de gronden voor de exceptie zo nauwkeurig mogelijk aan.

4. Na ontvangst van een exceptie overeenkomstig dit artikel schorst het Gerecht de procedure ten gronde en stelt het een tijdschema voor het onderzoek van die exceptie op dat is afgestemd op het tijdschema dat het voor het onderzoek van eventuele andere preliminaire kwesties heeft opgesteld.

5. Nadat het Gerecht de partijen bij het geschil in de gelegenheid heeft gesteld om hun opmerkingen te maken, neemt het op zijn eerste zitting of onverwijld daarna een besluit over of doet het uitspraak op de exceptie, met opgave van de redenen. Daarbij worden de vermeende feiten geacht juist te zijn.

6. Dit artikel laat de bevoegdheid van het Gerecht om vóór de behandeling ten principale andere excepties te onderzoeken, alsook het recht van de verweerder om tijdens de procedure aan te voeren dat een verzoek oneigenlijk is, onverlet.

Artikel 8.33

Rechtens ongegronde verzoeken

1. Onverminderd de bevoegdheid van het Gerecht om vóór de behandeling ten principale andere excepties te onderzoeken en onverminderd het recht van de verweerder om op een gepast tijdstip excepties op te werpen, onderzoekt het Gerecht vóór de behandeling ten principale en doet het vóór de behandeling ten principale uitspraak op elke door de verweerder opgeworpen exceptie dat ten aanzien van een overeenkomstig artikel 8.23 ingediend verzoek, of onderdeel daarvan, rechtens geen voor de eiser gunstige uitspraak kan worden gedaan krachtens deze afdeling, ook indien de vermeende feiten geacht worden juist te zijn.

2. Een exceptie in de zin van lid 1 wordt uiterlijk op de door het Gerecht vastgestelde datum waarop de verweerder zijn contramemorie moet indienen, bij het Gerecht opgeworpen.

3. Wanneer een exceptie overeenkomstig artikel 8.32 is opgeworpen, kan het Gerecht, rekening houdend met de omstandigheden in verband met die exceptie, volgens de in dit artikel vastgelegde procedures weigeren een overeenkomstig lid 1 opgeworpen exceptie te onderzoeken.

4. Na ontvangst van een exceptie in de zin van lid 1 en, in voorkomend geval, nadat het een besluit overeenkomstig lid 3 heeft genomen, schorst het Gerecht de procedure ten gronde, stelt het een tijdschema voor het onderzoek van de exceptie op dat is afgestemd op de tijdschema's die het voor het onderzoek van eventuele andere preliminaire kwesties heeft opgesteld, en neemt het een besluit over of doet het uitspraak op de exceptie, met opgave van de redenen.

Artikel 8.34

Voorlopige beschermingsmaatregelen

Het Gerecht kan voorlopige beschermingsmaatregelen gelasten met het doel de rechten van een partij bij het geschil te beschermen of de volledige uitoefening van zijn eigen bevoegdheid te verzekeren, met inbegrip van een bevel tot bescherming van bewijsmateriaal dat zich in het bezit of in de macht van een partij bij het geschil bevindt of tot bescherming van zijn eigen bevoegdheid. Het Gerecht kan noch een bevel tot beslaglegging uitvaardigen noch de toepassing verbieden van de maatregel waarvan wordt gesteld dat hij een schending als bedoeld in artikel 8.23 vormt. Voor de toepassing van dit artikel omvat een bevel ook een aanbeveling.

Artikel 8.35

Afstand van instantie

Wanneer de investeerder, na de indiening van een verzoek krachtens deze afdeling, gedurende honderdtachtig opeenvolgende dagen of gedurende een door de partijen bij het geschil overeengekomen periode geen procedurele maatregelen heeft genomen, wordt hij geacht zijn verzoek te hebben ingetrokken en afstand van instantie te hebben gedaan. Op verzoek van de verweerder, en na kennisgeving aan de partijen bij het geschil, neemt het Gerecht middels een beschikking akte van de afstand van instantie. Nadat de beschikking is gegeven, is het Gerecht niet langer bevoegd.

Artikel 8.36

Transparantie van procedure

1. In verband met procedures krachtens deze afdeling gelden de Uncitral-transparantievoorschriften, zoals gewijzigd bij dit hoofdstuk.

2. Het verzoek om overleg, de mededeling houdende verzoek om bepaling van de verweerder, de mededeling van bepaling van de verweerder, het akkoord om gebruik te maken van bemiddeling, het bericht van het voornemen om een lid van het Gerecht te wraken, het besluit inzake de wraking van een lid van het Gerecht en het verzoek om voeging worden opgenomen in de lijst van documenten die op grond van artikel 3, lid 1, van de Uncitral-transparantievoorschriften ter beschikking van het publiek moeten worden gesteld.

3. Bewijsstukken worden opgenomen in de lijst van documenten die op grond van artikel 3, lid 2, van de Uncitral-transparantievoorschriften ter beschikking van het publiek moeten worden gesteld.

4. Onverminderd artikel 2 van de Uncitral-transparantievoorschriften stelt Canada of de Europese Unie, naargelang het geval, vóór de instelling van het Gerecht de ter zake dienende documenten als bedoeld in lid 2 tijdig ter beschikking van het publiek, in een versie waaruit de vertrouwelijke of beschermde informatie wordt weggelaten. Die documenten kunnen door toezending aan de depositaris ter beschikking van het publiek worden gesteld.

5. De zittingen zijn toegankelijk voor het publiek. Het Gerecht treft, in overleg met de partijen bij het geschil, de passende logistieke maatregelen om de toegang van het publiek tot die zittingen te vergemakkelijken. Wanneer het Gerecht vaststelt dat vertrouwelijke of beschermde informatie moet worden beschermd, treft het de passende maatregelen om ervoor te zorgen dat het deel van de zitting dat niet in het openbaar mag worden gehouden, achter gesloten deuren plaatsvindt.

6. Niets in dit hoofdstuk belet een verweerder informatie te verstrekken waarvan openbaarmaking op grond van zijn wetgeving is voorgeschreven. De verweerder moet die wetgeving zodanig toepassen dat geen informatie openbaar wordt gemaakt die als vertrouwelijk of beschermd is aangemerkt.

Artikel 8.37

Informatie-uitwisseling

1. Een partij bij het geschil mag in het kader van de uit hoofde van deze afdeling ingeleide procedures documenten in onbewerkte vorm verstrekken aan derden, met inbegrip van getuigen en deskundigen, wanneer zij dat in de loop van de procedure noodzakelijk acht. Zij ziet er evenwel op toe dat die derden de in die documenten vervatte vertrouwelijke of beschermde informatie beschermen.

2. Deze overeenkomst belet een verweerder niet aan ambtenaren van de Europese Unie, de lidstaten van de Europese Unie respectievelijk subnationale overheden documenten in onbewerkte vorm te verstrekken wanneer hij dat in de loop van de uit hoofde van deze afdeling ingeleide procedures noodzakelijk acht. De verweerder ziet er evenwel op toe dat die ambtenaren de in die documenten vervatte vertrouwelijke of beschermde informatie beschermen.

Artikel 8.38

Niet bij geschil betrokken partij bij overeenkomst

1. De verweerder verstrekt binnen dertig dagen na ontvangst ervan of onmiddellijk nadat een geschil betreffende vertrouwelijke of beschermde informatie is opgelost, aan de niet bij het geschil betrokken partij bij de overeenkomst:

a) een verzoek om overleg, een mededeling houdende verzoek om bepaling van de verweerder, een mededeling van bepaling van de verweerder, een overeenkomstig artikel 8.23 ingediend verzoek, een verzoek om voeging alsmede elk ander document dat bij die stukken is gevoegd;

b) op verzoek:

   i) de procedurestukken, dossierstukken, verzoekschriften en andere door een partij bij het geschil bij het Gerecht ingediende stukken;

   ii) de overeenkomstig artikel 4 van de Uncitral-transparantievoorschriften bij het Gerecht ingediende schriftelijke opmerkingen;

   iii) de processen-verbaal of verslagen van de zittingen van het Gerecht, indien beschikbaar; en

   iv) de bevelen, uitspraken en beslissingen van het Gerecht; en

c) op verzoek en voor rekening van de niet bij het geschil betrokken partij bij de overeenkomst, alle of een deel van de aan het Gerecht overgelegde bewijsstukken, tenzij de gevraagde bewijsstukken openbaar toegankelijk zijn.

2. Het Gerecht aanvaardt mondelinge of schriftelijke opmerkingen van de niet bij het geschil betrokken partij bij de overeenkomst met betrekking tot de uitlegging van deze overeenkomst, of kan deze partij, na overleg met de partijen bij het geschil, om haar mondelinge of schriftelijke opmerkingen daarover verzoeken. De niet bij het geschil betrokken partij bij de overeenkomst kan een overeenkomstig deze afdeling gehouden zitting bijwonen.

3. Het Gerecht verbindt geen conclusies aan het feit dat geen opmerkingen zijn ingediend overeenkomstig lid 2.

4. Het Gerecht ziet erop toe dat de partijen bij het geschil een redelijke gelegenheid wordt geboden om hun opmerkingen in te dienen over opmerkingen van de niet bij het geschil betrokken partij bij de overeenkomst.

Artikel 8.39

Definitieve uitspraak

1. Wanneer het Gerecht bij definitieve uitspraak de verweerder in het ongelijk stelt, kan het uitsluitend, afzonderlijk dan wel in combinatie:

a) een financiële schadevergoeding, vermeerderd met eventueel toepasselijke rente, toekennen;

b) de teruggave van eigendom gelasten; in dat geval wordt in de uitspraak bepaald dat de verweerder over de mogelijkheid beschikt om in plaats daarvan een financiële schadevergoeding te betalen die de billijke marktwaarde van de eigendom vertegenwoordigt onmiddellijk voorafgaand aan de onteigening of, als dit eerder is, het tijdstip waarop bekend werd dat onteigening zou volgen, vermeerderd met eventueel toepasselijke rente, zoals bepaald overeenkomstig artikel 8.12.

2. Onverminderd de leden 1 en 5 wordt in een uitspraak op een overeenkomstig artikel 8.23, lid 1, onder b), ingediend verzoek:

a) waarbij financiële schadevergoeding, vermeerderd met eventueel toepasselijke rente, wordt toegekend, bepaald dat het bedrag daarvan wordt uitbetaald aan de plaatselijk gevestigde onderneming;

b) waarbij de teruggave van eigendom wordt gelast, bepaald dat de eigendom wordt teruggegeven aan de plaatselijk gevestigde onderneming;

c) die een voor de investeerder gunstige kostenverwijzing bevat, bepaald dat de door de investeerder gemaakte kosten worden vergoed; en

d) bepaald dat de uitspraak geen afbreuk doet aan het eventuele recht van een andere persoon dan de persoon die op grond van artikel 8.22 afstand van recht heeft gedaan, op de toekenning van financiële schadevergoeding of de teruggave van eigendom krachtens het interne recht van een partij bij de overeenkomst.

3. De financiële schadevergoeding mag niet meer bedragen dan het verlies dat de investeerder of, in voorkomend geval, de plaatselijk gevestigde onderneming heeft geleden, verminderd met de eventueel reeds betaalde schadevergoeding of schadeloosstelling. Bij de berekening van de financiële schadevergoeding mag het Gerecht tevens het bedrag daarvan verminderen om rekening te houden met de eventuele teruggave van eigendom of intrekking of wijziging van de maatregel.

4. Het Gerecht kent geen punitieve schadevergoeding toe.

5. Het Gerecht verwijst de in het ongelijk gestelde partij bij het geschil in de kosten van de procedure. In uitzonderlijke omstandigheden kan het Gerecht, indien het zulks in de omstandigheden van het verzoek passend acht, de kosten over de partijen bij het geschil verdelen. Andere redelijke kosten, met inbegrip van de kosten in verband met vertegenwoordiging in rechte en rechtsbijstand, worden gedragen door de in het ongelijk gestelde partij bij het geschil, tenzij het Gerecht zulks in de omstandigheden van het verzoek onredelijk acht. Wordt het verzoek slechts op bepaalde onderdelen toegewezen, dan vindt de verwijzing in de kosten plaats naar evenredigheid van het aantal of de omvang van de onderdelen waarop het verzoek is toegewezen.

6. Het Gemengd Comité voor de CETA neemt aanvullende voorschriften in overweging die strekken tot vermindering van de financiële lasten voor eisers die natuurlijke personen of kleine of middelgrote ondernemingen zijn. In het kader van dergelijke aanvullende voorschriften kunnen met name de financiële middelen van die eisers en het bedrag van de gevorderde schadeloosstelling in aanmerking worden genomen.

7. Het Gerecht en de partijen bij het geschil stellen alles in het werk om ervoor te zorgen dat de geschillenbeslechtingsprocedure tijdig wordt uitgevoerd. Het Gerecht geeft zijn definitieve uitspraak binnen vierentwintig maanden na de datum waarop het verzoek overeenkomstig artikel 8.23 is ingediend. Indien het Gerecht meer tijd nodig heeft om zijn definitieve uitspraak te geven, doet het de partijen bij het geschil opgave van de redenen voor de vertraging.

Artikel 8.40

Schadevergoeding of andere vorm van schadeloosstelling

De verweerder mag niet bij wijze van verweer, tegenvordering of compensatierecht dan wel anderszins aanvoeren, en het Gerecht mag niet als zodanig aanvaarden, dat een investeerder of, in voorkomend geval, een plaatselijk gevestigde onderneming met betrekking tot de volledige of een deel van de schadeloosstelling die in een in het kader van deze afdeling voorgelegd geschil wordt gevorderd, uit hoofde van een verzekerings- of borgstellingsovereenkomst een schadevergoeding of andere vorm van schadeloosstelling heeft ontvangen of zal ontvangen.

Artikel 8.41

Tenuitvoerlegging van uitspraken

1. Een overeenkomstig deze afdeling gedane uitspraak is bindend voor de partijen bij het geschil en ten aanzien van de zaak waarin de uitspraak wordt gedaan.

2. Onverminderd lid 3 erkent een partij bij het geschil de uitspraak en komt zij deze onverwijld na.

3. Een partij bij het geschil verzoekt uitsluitend om tenuitvoerlegging van een definitieve uitspraak wanneer:

a) in het geval van een definitieve uitspraak uit hoofde van het Icsid-Verdrag:

   i) een periode van honderdtwintig dagen is verstreken na de datum waarop de uitspraak is gedaan, zonder dat een partij bij het geschil heeft verzocht om herziening of nietigverklaring van de uitspraak; of

   ii) de tenuitvoerlegging van de uitspraak werd opgeschort en de procedure voor herziening of nietigverklaring van de uitspraak is afgelopen;

b) in het geval van een definitieve uitspraak uit hoofde van de Icsid-bepalingen betreffende aanvullende mogelijkheden, de Uncitral-arbitragevoorschriften of eventuele andere voorschriften die van toepassing zijn ingevolge artikel 8.23, lid 2, onder d):

   i) een periode van negentig dagen is verstreken na de datum waarop de uitspraak is gedaan, zonder dat een partij bij het geschil een procedure voor de herziening, vernietiging of nietigverklaring van de uitspraak heeft ingeleid; of

   ii) de tenuitvoerlegging van de uitspraak werd opgeschort en een rechterlijke instantie een verzoek om herziening, vernietiging of nietigverklaring van de uitspraak heeft toe- of afgewezen en hiertegen geen beroep openstaat.

4. De tenuitvoerlegging van de uitspraak is onderworpen aan de wettelijke regeling betreffende de tenuitvoerlegging van vonnissen of uitspraken die geldt op de plaats waar om de tenuitvoerlegging wordt verzocht.

5. Een overeenkomstig deze afdeling gedane definitieve uitspraak is een arbitrale uitspraak die voor de toepassing van artikel I van het Verdrag van New York wordt geacht verband te houden met een uit een handelsrechtelijke betrekking of een handelstransactie voortvloeiend geschil.

6. Voor alle duidelijkheid: wanneer een verzoek is ingediend overeenkomstig artikel 8.23, lid 2, onder a), wordt een overeenkomstig deze afdeling gedane definitieve uitspraak aangemerkt als een uitspraak krachtens hoofdstuk IV, afdeling 6, van het Icsid-Verdrag.

Artikel 8.42

Rol van partijen bij overeenkomst

1. Een partij bij de overeenkomst mag geen internationale vordering instellen met betrekking tot een overeenkomstig artikel 8.23 ingediend verzoek, tenzij de andere partij bij de overeenkomst de in het geschil gedane uitspraak niet heeft geëerbiedigd of niet is nagekomen.

2. Lid 1 sluit niet uit dat in verband met een algemeen toepasselijke maatregel een beroep kan worden gedaan op geschillenbeslechting krachtens hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting), ook indien wordt gesteld dat die maatregel deze overeenkomst heeft geschonden met betrekking tot een specifieke investering ten aanzien waarvan een verzoek is ingediend overeenkomstig artikel 8.23; lid 1 laat artikel 8.38 onverlet.

3. Lid 1 vormt geen beletsel voor informele uitwisselingen die uitsluitend tot doel hebben de beslechting van het geschil te vergemakkelijken.

Artikel 8.43

Voeging

1. Wanneer in twee of meer overeenkomstig artikel 8.23 afzonderlijk ingediende verzoeken eenzelfde rechtsvraag of feitelijke vraag aan de orde is en die verzoeken uit dezelfde gebeurtenissen of omstandigheden voortvloeien, kan een partij bij het geschil of kunnen de partijen bij het geschil gezamenlijk op grond van dit artikel verzoeken om de samenstelling van een afzonderlijke formatie van het Gerecht en vragen dat deze formatie een voegingsbeschikking geeft („verzoek om voeging").

2. De partij bij het geschil die om voeging verzoekt, zendt eerst een kennisgeving aan de partijen bij het geschil waaraan de voegingsbeschikking gericht zal zijn.

3. Wanneer de partijen bij het geschil waaraan overeenkomstig lid 2 een kennisgeving is gezonden, overeenstemming hebben bereikt over de voegingsbeschikking waarom moet worden verzocht, kunnen zij een gemeenschappelijk verzoek om de samenstelling van een afzonderlijke formatie van het Gerecht en om een voegingsbeschikking uit hoofde van dit artikel indienen. Wanneer de partijen bij het geschil waaraan overeenkomstig lid 2 een kennisgeving is gezonden, binnen dertig dagen na de datum van de kennisgeving geen overeenstemming hebben bereikt over de voegingsbeschikking waarom moet worden verzocht, kan een van de partijen bij het geschil een verzoek om de samenstelling van een afzonderlijke formatie van het Gerecht en om een voegingsbeschikking uit hoofde van dit artikel indienen.

4. Het verzoek wordt schriftelijk meegedeeld aan de president van het Gerecht en aan alle partijen bij het geschil waaraan de voegingsbeschikking gericht zal zijn, en in het verzoek wordt het volgende vermeld:

a) de naam en het adres van de partijen bij het geschil waaraan de voegingsbeschikking gericht zal zijn;

b) de verzoeken, of onderdelen daarvan, waarop de voegingsbeschikking betrekking zal hebben; en

c) de gronden voor het verzoek om voeging.

5. Voor een verzoek om voeging waarbij meer dan één verweerder is betrokken, is de instemming van alle verweerders vereist.

6. De voorschriften die van toepassing zijn op de in dit artikel bedoelde procedures, worden als volgt vastgesteld:

a) wanneer alle verzoeken waarvoor om voeging wordt verzocht, op grond van dezelfde voorschriften overeenkomstig artikel 8.23 zijn ingediend met het oog op geschillenbeslechting, zijn deze voorschriften van toepassing;

b) wanneer de verzoeken waarvoor om voeging wordt verzocht, niet op grond van dezelfde voorschriften zijn ingediend met het oog op geschillenbeslechting:

   i) kunnen de investeerders overeenkomstig artikel 8.23, lid 2, gezamenlijk overeenstemming bereiken over de voorschriften; of

   ii) indien de investeerders niet binnen dertig dagen nadat de president van het Gerecht het verzoek om voeging heeft ontvangen, overeenstemming bereiken over de toepasselijke voorschriften, zijn de Uncitral-arbitragevoorschriften van toepassing.

7. De president van het Gerecht stelt, na ontvangst van een verzoek om voeging en in overeenstemming met de voorwaarden van artikel 8.27, lid 7, een nieuwe formatie van het Gerecht („formatie die uitspraak over de voeging doet") samen die bevoegd is om, geheel of ten dele, kennis te nemen van alle of een deel van de verzoeken die het voorwerp van het gezamenlijke verzoek om voeging zijn.

8. Wanneer de formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, na de partijen bij het geschil te hebben gehoord, vaststelt dat in de overeenkomstig artikel 8.23 ingediende verzoeken eenzelfde rechtsvraag of feitelijke vraag aan de orde is en die verzoeken uit dezelfde gebeurtenissen of omstandigheden voortvloeien, en dat voeging het belang van een eerlijke en doeltreffende afhandeling van de verzoeken zou dienen, kan zij zich, met het oog op de consistentie van de uitspraken, bij beschikking bevoegd verklaren om, geheel of ten dele, kennis te nemen van alle of een deel van de verzoeken.

9. Wanneer de formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, zich op grond van lid 8 bevoegd heeft verklaard, kan een investeerder die overeenkomstig artikel 8.23 een verzoek heeft ingediend dat niet is gevoegd, het Gerecht schriftelijk verzoeken dat de voegingsbeschikking ook tot hem gericht zal zijn, op voorwaarde dat het verzoek voldoet aan de voorwaarden van lid 4. De formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, geeft een voegingsbeschikking wanneer zij vaststelt dat aan de voorwaarden van lid 8 is voldaan en dat de inwilliging van een dergelijk verzoek de partijen bij het geschil niet onnodig zou belasten of op onbillijke wijze zou benadelen dan wel de procedure niet onnodig zou verstoren. Vóórdat de formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, de voegingsbeschikking geeft, pleegt zij overleg met de partijen bij het geschil.

10. Op verzoek van een partij bij het geschil kan de op grond van dit artikel samengestelde formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, alvorens haar beschikking krachtens lid 8 te geven, gelasten dat de behandeling door de op grond van artikel 8.27, lid 7, samengestelde formatie van het Gerecht wordt geschorst, tenzij laatstbedoelde formatie van het Gerecht haar zitting reeds heeft verdaagd.

11. De op grond van artikel 8.27, lid 7, samengestelde formatie van het Gerecht is niet langer bevoegd uitspraak te doen over verzoeken, of onderdelen daarvan, ten aanzien waarvan de op grond van dit artikel samengestelde formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, zich bevoegd heeft verklaard.

12. De uitspraak van de op grond van dit artikel samengestelde formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, op die verzoeken, of onderdelen daarvan, ten aanzien waarvan zij zich bevoegd heeft verklaard, is bindend voor de op grond van artikel 8.27, lid 7, samengestelde formatie van het Gerecht met betrekking tot die verzoeken, of onderdelen daarvan.

13. Een investeerder kan een krachtens deze afdeling ingediend verzoek dat in het kader van een voegingsprocedure is behandeld, intrekken; een dergelijk verzoek mag niet opnieuw worden ingediend overeenkomstig artikel 8.23. Indien het verzoek uiterlijk vijftien dagen na ontvangst van de kennisgeving van voeging wordt ingetrokken, vormt de eerdere indiening daarvan geen beletsel voor de investeerder om een beroep te doen op de beslechting van geschillen anders dan uit hoofde van deze afdeling.

14. Op verzoek van een investeerder kan de formatie van het Gerecht die uitspraak over de voeging doet, alle maatregelen nemen die zij geschikt acht om het vertrouwelijke of beschermde karakter van de informatie van die investeerder ten opzichte van andere investeerders te waarborgen. Die maatregelen kunnen onder meer inhouden dat bewerkte versies van documenten die vertrouwelijke of beschermde informatie bevatten, worden overgelegd aan de andere investeerders, of dat de zitting gedeeltelijk achter gesloten deuren plaatsvindt.

Artikel 8.44

Comité voor diensten en investeringen

1. Het Comité voor diensten en investeringen biedt de partijen bij de overeenkomst een forum voor het plegen van overleg over kwesties die verband houden met dit hoofdstuk, met inbegrip van:

a) de moeilijkheden die zich kunnen voordoen bij de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk;

b) de mogelijke verbeteringen van dit hoofdstuk, in het bijzonder in het licht van de opgedane ervaring en de ontwikkelingen in andere internationale fora en in het kader van de andere overeenkomsten die de partijen bij de overeenkomst hebben gesloten.

2. Het Comité voor diensten en investeringen stelt, na overleg met de partijen bij de overeenkomst en nadat aan hun respectieve interne voorschriften en procedures is voldaan, een gedragscode voor de leden van het Gerecht vast die moet worden toegepast in geschillen die voortvloeien uit dit hoofdstuk, die de toepasselijke regels kan vervangen of aanvullen, en die onder meer betrekking kan hebben op:

a) de openbaarmakingsverplichtingen;

b) de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de leden van het Gerecht; en

c) de vertrouwelijkheid.

De partijen bij de overeenkomst stellen alles in het werk om ervoor te zorgen dat de gedragscode uiterlijk op de eerste dag van de voorlopige toepassing of de inwerkingtreding van deze overeenkomst, naargelang het geval, maar in ieder geval niet later dan twee jaar na die datum wordt vastgesteld.

3. Het Comité voor diensten en investeringen kan, na overleg met de partijen bij de overeenkomst en nadat aan hun respectieve interne voorschriften en procedures is voldaan:

a) het Gemengd Comité voor de CETA aanbevelen uitleggingen van deze overeenkomst te geven als bedoeld in artikel 8.31, lid 3;

b) regels ter aanvulling van de toepasselijke regels inzake geschillenbeslechting vaststellen en wijzigen, en de toepasselijke transparantievoorschriften wijzigen. Deze regels en wijzigingen zijn bindend voor het overeenkomstig deze afdeling ingestelde Gerecht;

c) voor de partijen bij het geschil bestemde regels voor bemiddeling als bedoeld in artikel 8.20 vaststellen;

d) het Gemengd Comité voor de CETA aanbevelen eventuele nieuwe elementen van de verplichting tot eerlijke en billijke behandeling ingevolge artikel 8.10, lid 3, vast te stellen; en

e) aanbevelingen aan het Gemengd Comité voor de CETA doen betreffende de werking van de Beroepsinstantie als bedoeld in artikel 8.28, lid 8.

Artikel 8.45

Uitsluiting

De geschillenbeslechtingsbepalingen van deze afdeling en van hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting) zijn niet van toepassing op de in bijlage 8-C bedoelde aangelegenheden.

HOOFDSTUK NEGEN

Grensoverschrijdende handel in diensten

Artikel 9.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen: alle werkzaamheden aan een uit de dienst genomen luchtvaartuig of een onderdeel daarvan, met uitzondering van het zogenoemde lijnonderhoud;

exploitatie van luchthavens: de exploitatie of het beheer, voor een vast bedrag of op contractbasis, van luchthaveninfrastructuur, met inbegrip van terminals en start- en landingsbanen, taxibanen en platforms, parkeerplaatsen en interne luchthaventransportsystemen. Voor alle duidelijkheid: de exploitatie van luchthavens omvat noch de eigendom van of investeringen in luchthavens of vliegvelden noch de taken van een raad van bestuur. De exploitatie van luchthavens omvat geen luchtvaartnavigatiediensten;

diensten die verband houden met geautomatiseerde boekingssystemen: de dienstverlening door middel van computersystemen die informatie bevatten over dienstregeling, beschikbaarheid, tarieven en tariefvoorwaarden van luchtvaartmaatschappijen, met behulp waarvan boekingen kunnen worden gedaan of vervoerbewijzen uitgegeven;

grensoverschrijdende handel in diensten of **grensoverschrijdende dienstverlening**: het verlenen van een dienst:

a) vanaf het grondgebied van een partij naar het grondgebied van de andere partij; of

b) op het grondgebied van een partij ten behoeve van de gebruiker van de dienst uit de andere partij;

dit omvat niet het verlenen van een dienst op het grondgebied van een partij door een persoon uit de andere partij;

grondafhandelingsdiensten: het verlenen, voor een vast bedrag of op contractbasis, van de volgende diensten: administratieve dienstverlening en toezicht op de grond, met inbegrip van ladingscontrole en communicatie; passagiersafhandeling; bagageafhandeling; vracht- en postafhandeling; platformafhandeling en servicing van luchtvaartuigen; brandstof- en olielevering; lijnonderhoud aan luchtvaartuigen, operationele gronddiensten en administratieve diensten ten behoeve van de bemanning; vervoer op de grond; en catering. Niet tot de grondafhandelingsdiensten behoren beveiligingsdiensten of de exploitatie of het beheer van de gecentraliseerde luchthaveninfrastructuur, zoals bagageafhandelingssystemen, ontijzingsinstallaties, brandstofdistributiesystemen of interne luchthaventransportsystemen;

verkoop en marketing van luchtvervoerdiensten: de mogelijkheid voor de betrokken luchtvaartmaatschappij haar luchtvervoerdiensten vrij te verkopen en op de markt te brengen, met inbegrip van alle marketingaspecten zoals marktonderzoek, reclame en distributie, maar met uitzondering van de tarifering van luchtvervoerdiensten en de toepasselijke voorwaarden; en

diensten die worden verleend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag: alle diensten die noch op commerciële basis worden verleend, noch in concurrentie met een of meer dienstverleners.

Artikel 9.2

Toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen die van invloed zijn op de grensoverschrijdende handel in diensten door een dienstverlener uit de andere partij, met inbegrip van maatregelen die van invloed zijn op:

a) de productie, distributie, marketing, verkoop en levering van een dienst;

b) de aankoop van, het gebruik van of de betaling voor een dienst; en

c) in samenhang met de verlening van een dienst, de toegang tot en het gebruik van diensten waarvan wordt geëist dat deze algemeen aan het publiek worden aangeboden.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op maatregelen die van invloed zijn op:

a) diensten die worden verleend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag;

b) wat de Europese Unie betreft, audiovisuele diensten;

c) wat Canada betreft, de culturele sector;

d) financiële diensten zoals omschreven in artikel 13.1 (Definities);

e) luchtdiensten, aanverwante diensten ter ondersteuning van luchtdiensten en andere diensten verleend door middel van luchtvervoer ([1]), anders dan:

   i) reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen;

   ii) verkoop en marketing van luchtvervoerdiensten;

   iii) geautomatiseerde boekingssystemen (CRS);

   iv) grondafhandelingsdiensten;

   v) exploitatie van luchthavens;

f) opdrachten van een partij betreffende goederen of diensten aangekocht voor overheidsdoeleinden en niet met het oog op commerciële wederverkoop of gebruik bij de levering van goederen of diensten voor commerciële verkoop, ongeacht of die opdrachten „onder dit hoofdstuk vallende opdrachten" zijn in de zin van artikel 19.2, lid 2 (Toepassingsgebied); of

g) subsidies of andere overheidssteun in verband met de grensoverschrijdende handel in diensten, verleend door een partij.

3. Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan de rechten en verplichtingen van de partijen in het kader van de *Luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten*, gedaan te Brussel op 17 december 2009 en te Ottawa op 18 december 2009.

4. Dit hoofdstuk legt een partij geen verplichting op ten aanzien van onderdanen van de andere partij die op haar grondgebied toegang tot haar arbeidsmarkt of werk op permanente basis trachten te verkrijgen, en verleent die onderdanen evenmin enig recht met betrekking tot die toegang of dat werk.

Artikel 9.3

Nationale behandeling

1. Elke partij behandelt de dienstverleners en diensten uit de andere partij in vergelijkbare situaties niet minder gunstig dan haar eigen dienstverleners en diensten.

2. Voor alle duidelijkheid: de behandeling die door een partij overeenkomstig lid 1 wordt toegekend, betekent voor een overheid in Canada anders dan op federaal niveau, of voor een overheid van of in een lidstaat van de Europese Unie, een behandeling die niet minder gunstig is dan de gunstigste behandeling die door die overheid in vergelijkbare situaties aan haar eigen dienstverleners en voor haar eigen diensten wordt toegekend.

([1]) Deze diensten omvatten diensten waarbij een luchtvaartuig wordt gebruikt voor gespecialiseerde activiteiten in sectoren zoals landbouw, bouw, fotografie, landmeetkunde, cartografie, bosbouw, observatie en patrouilles of reclame, wanneer de gespecialiseerde activiteit wordt aangeboden door de persoon die verantwoordelijk is voor de exploitatie van het luchtvaartuig.

Artikel 9.4

Formele vereisten

Artikel 9.3 belet een partij niet om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarbij met betrekking tot de verlening van een dienst formele vereisten worden gesteld, mits deze vereisten niet zodanig worden toegepast dat zij een middel vormen tot willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie. Deze maatregelen omvatten vereisten:

a) inzake het verkrijgen van een vergunning, registratie, certificering of toestemming om een dienst te leveren, of inzake lidmaatschap in het kader van een bepaald beroep, zoals het lidmaatschap van een beroepsorganisatie of deelname aan collectieve waarborgfondsen voor de leden van beroepsorganisaties;

b) inzake het beschikken door een dienstverlener over een lokale agent voor dienstverlening of een plaatselijk adres;

c) inzake het beheersen van een nationale taal of het in bezit zijn van een rijbewijs; of

d) inzake het door een dienstverlener:

   i) betalen van een borgsom of stellen van een andere vorm van financiële zekerheid;

   ii) opzetten van of bijdragen aan een trustrekening;

   iii) aanhouden van een bepaalde soort verzekering en een bepaald verzekerd bedrag;

   iv) bieden van andere soortgelijke garanties; of

   v) bieden van toegang tot gegevens.

Artikel 9.5

Meestbegunstigingsbehandeling

1. Elke partij behandelt de dienstverleners en diensten uit de andere partij in vergelijkbare situaties niet minder gunstig dan de dienstverleners en diensten uit een derde land.

2. Voor alle duidelijkheid: de behandeling die door een partij overeenkomstig lid 1 wordt toegekend, betekent voor een overheid in Canada anders dan op federaal niveau, of voor een overheid van of in een lidstaat van de Europese Unie, de behandeling die in vergelijkbare situaties door die overheid op haar grondgebied aan de dienstverleners of voor diensten uit een derde land wordt toegekend.

3. Lid 1 is niet van toepassing op behandelingen die door een partij uit hoofde van een bestaande of toekomstige erkenningsmaatregel worden toegekend, onder meer door middel van regelingen of overeenkomsten met derde landen, waardoor de accreditatie van diensten in verband met beproeving en analyse, reparatie en onderhoud en de desbetreffende dienstverleners, alsmede de certificering van de kwalificaties van de betreffende geaccrediteerde dienstverleners, de door hen verrichte werkzaamheden en de met deze geaccrediteerde diensten bereikte resultaten worden erkend.

Artikel 9.6

Markttoegang

Een partij mag inzake haar volledige grondgebied of inzake haar grondgebied op nationaal, provinciaal, territoriaal, regionaal of lokaal overheidsniveau geen maatregel vaststellen of handhaven waarbij beperkingen worden opgelegd inzake:

a) het aantal dienstverleners, ongeacht of dit geschiedt in de vorm van numerieke quota, monopolies, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

b) de totale waarde van dienstentransacties of activa, in de vorm van numerieke quota of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

c) het totale aantal dienstentransacties of het totale volume van de output aan diensten uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van quota of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte.

Artikel 9.7

Voorbehouden

1. De artikelen 9.3, 9.5 en 9.6 zijn niet van toepassing op:

a) bestaande niet-conforme maatregelen die door een partij worden gehandhaafd op het niveau van:

i) de Europese Unie, als opgenomen in haar lijst in bijlage I;

ii) een nationale overheid, als opgenomen door die partij in haar lijst in bijlage I;

iii) een provinciale, territoriale of regionale overheid, als opgenomen door die partij in haar lijst in bijlage I; of

iv) een lagere overheid;

b) de handhaving of onverwijlde verlenging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a); of

c) een wijziging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a), voor zover de wijziging de maatregelen zoals deze onmiddellijk voor de wijziging bestonden, niet minder conform maakt met de artikelen 9.3, 9.5 en 9.6.

2. De artikelen 9.3, 9.5 en 9.6 zijn niet van toepassing op maatregelen die een partij voor een sector, subsector of activiteit overeenkomstig haar lijst in bijlage II vaststelt of handhaaft.

Artikel 9.8

Weigering toekenning voordelen

Een partij kan weigeren de voordelen van dit hoofdstuk toe te kennen aan een dienstverlener uit de andere partij die een onderneming is van deze partij en aan diensten van die dienstverlener indien:

a) een dienstverlener uit een derde land eigenaar is van of zeggenschap heeft over de onderneming; en

b) de weigerende partij ten aanzien van het derde land een maatregel vaststelt of handhaaft die:

i) betrekking heeft op de handhaving van de internationale vrede en veiligheid; en

ii) transacties met de onderneming verbiedt of die geschonden dan wel omzeild zou worden indien de voordelen van dit hoofdstuk aan de onderneming zouden worden verleend.

HOOFDSTUK TIEN

Tijdelijke toelating en tijdelijk verblijf van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden

Artikel 10.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

dienstverleners op contractbasis: natuurlijke personen in dienst bij een onderneming uit een partij die geen vestiging op het grondgebied van de andere partij heeft en die een bonafide contract (anders dan door een agentschap zoals gedefinieerd in de CPC 872) voor de verlening van diensten aan een verbruiker in de andere partij heeft gesloten, zodat de tijdelijke aanwezigheid van haar werknemers op het grondgebied van de andere partij voor de uitvoering van het dienstverleningscontract vereist is;

onderneming: een „onderneming" zoals omschreven in artikel 8.1 (Definities);

beoefenaars van een vrij beroep: natuurlijke personen die als zelfstandige dienstverlener op het grondgebied van een partij zijn gevestigd, geen vestiging op het grondgebied van de andere partij hebben en een bonafide contract (anders dan door een agentschap zoals gedefinieerd in de CPC 872) voor de verlening van diensten aan een verbruiker in laatstgenoemde partij hebben gesloten, zodat hun tijdelijke aanwezigheid op het grondgebied van de andere partij voor de uitvoering van het dienstverleningscontract vereist is;

stafpersoneel: zakelijke bezoekers voor investeringsdoeleinden, investeerders en binnen de onderneming overgeplaatste personen:

a) **zakelijke bezoekers voor investeringsdoeleinden**: natuurlijke personen met een leidinggevende of specialistische functie die verantwoordelijk zijn voor het opzetten van een onderneming, maar die geen directe transacties met het publiek verrichten en evenmin een beloning uit een bron op het grondgebied van de gastpartij ontvangen;

b) **investeerders**: natuurlijke personen die belast zijn met de vestiging, ontwikkeling of het beheer van een investering in een toezichthoudende of uitvoerende hoedanigheid, en ten aanzien waarvan deze personen of de onderneming die deze personen tewerkstelt, een aanzienlijk bedrag aan kapitaal hebben toegezegd of aan het toezeggen zijn; en

c) **binnen de onderneming overgeplaatste personen**: natuurlijke personen die ten minste een jaar in dienst van of partner van een onderneming uit een partij zijn en die tijdelijk worden overgeplaatst naar een onderneming (die een dochteronderneming, filiaal of moederonderneming van de onderneming uit een partij kan zijn) op het grondgebied van de andere partij. De betrokken natuurlijke persoon moet behoren tot een van de volgende categorieën:

   i) **leidinggevend personeel**: natuurlijke personen met een leidinggevende functie binnen een onderneming die:

      A) in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor het management van de onderneming of leiding geven aan de onderneming, dan wel aan een afdeling of onderafdeling daarvan; en

      B) een ruime beoordelingsmarge hebben bij de besluitvorming, waaronder eventueel de bevoegdheid om persoonlijk werknemers in dienst te nemen en te ontslaan of andere maatregelen in het kader van het personeelsbeleid te nemen (zoals toestemming voor bevorderingen of verloven), en

         I) slechts zijn onderworpen aan algemeen toezicht of instructies van, in hoofdzaak, hogere leidinggevenden, de raad van bestuur of de aandeelhouders van de onderneming of daarmee gelijkgestelde personen; of

         II) toezicht houden op het werk van andere toezichthoudende, gespecialiseerde of leidinggevende werknemers dat zij ook controleren, en discretionaire bevoegdheid uitoefenen ten aanzien van de dagelijkse werkzaamheden; of

   ii) **specialisten**: natuurlijke personen die werkzaam zijn in een onderneming en die beschikken over:

      A) bijzondere kennis van de producten of diensten van de onderneming en de toepassing ervan op de internationale markten; of

      B) een hoge mate van deskundigheid of kennis van de processen en procedures van de onderneming zoals de productie, de onderzoeksuitrusting, de technische werkzaamheden of het management ervan.

      Bij de beoordeling van dergelijke deskundigheid of kennis nemen de partijen de vaardigheden in aanmerking die ongebruikelijk zijn en verschillen van die welke over het algemeen in een bepaalde bedrijfstak voorhanden zijn, en die op korte termijn niet gemakkelijk kunnen worden overgedragen aan een andere natuurlijke persoon. Deze vaardigheden kunnen zijn verkregen via specifieke academische kwalificaties of uitgebreide ervaring in de onderneming; of

   iii) **afgestudeerde stagiairs**: natuurlijke personen die:

      A) een universitaire graad hebben behaald; en

      B) tijdelijk worden overgeplaatst naar een onderneming op het grondgebied van de andere partij, met het oog op loopbaanontwikkeling of een opleiding in bedrijfskundige technieken of methoden; en onder

natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden: stafpersoneel, dienstverleners op contractbasis, beoefenaars van een vrij beroep of zakelijke bezoekers voor een kort verblijf die onderdaan zijn van een partij.

Artikel 10.2

Doelstellingen en toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk weerspiegelt de preferentiële handelsbetrekkingen tussen de partijen alsmede het wederzijdse streven naar vergemakkelijking van de handel in diensten en investeringen door tijdelijke toelating en tijdelijk verblijf van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden en door zorg te dragen voor transparantie in het proces.

2. Dit hoofdstuk is van toepassing op door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen inzake tijdelijke toelating en tijdelijk verblijf op haar grondgebied van stafpersoneel, dienstverleners op contractbasis, beoefenaars van een vrij beroep en zakelijke bezoekers voor een kort verblijf. Dit hoofdstuk is noch van toepassing op maatregelen betreffende natuurlijke personen die toegang tot de arbeidsmarkt van een partij zoeken, noch op maatregelen inzake staatsburgerschap, verblijf of werk op permanente basis.

3. Niets in dit hoofdstuk belet een partij maatregelen toe te passen ter regulering van de toelating van natuurlijke personen tot of hun tijdelijke verblijf op haar grondgebied, waaronder maatregelen die nodig zijn voor het beschermen van de integriteit van, en het verzekeren van het ordelijke verkeer van natuurlijke personen over haar grenzen, al mogen deze maatregelen niet zodanig worden toegepast dat de voordelen die een partij op grond van dit hoofdstuk toekomen, daardoor teniet worden gedaan of uitgehold. Het feit alleen dat voor natuurlijke personen afkomstig uit bepaalde landen wel en voor die uit andere landen geen visum vereist is, wordt niet geacht voordelen op grond van dit hoofdstuk teniet te doen of uit te hollen.

4. Voor zover in dit hoofdstuk geen verbintenissen worden aangegaan, blijven alle andere voorschriften van de wet- en regelgeving van de partijen inzake toelating en verblijf van toepassing, met inbegrip van de voorschriften inzake de duur van een verblijf.

5. Onverminderd de bepalingen van dit hoofdstuk blijven alle vereisten van de wet- en regelgeving van de partijen inzake werkgelegenheid en socialezekerheidsmaatregelen van toepassing, met inbegrip van de voorschriften inzake minimumlonen en collectieve arbeidsovereenkomsten.

6. Dit hoofdstuk is niet van toepassing in gevallen waarin het de bedoeling of het gevolg van de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf is om in te grijpen in of anderszins het resultaat te beïnvloeden van een arbeids- of managementgeschil of -onderhandeling, of waarin het de tewerkstelling betreft van natuurlijke personen die bij dergelijke geschillen of onderhandelingen betrokken zijn.

Artikel 10.3

Algemene verplichtingen

1. Elke partij staat de tijdelijke toelating van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden uit de andere partij toe, indien zij voor het overige de immigratiemaatregelen van die partij die op tijdelijke toelating van toepassing zijn overeenkomstig dit hoofdstuk naleven.

2. Elke partij past haar maatregelen in verband met dit hoofdstuk overeenkomstig artikel 10.2, lid 1, toe, en met name zodanig dat onnodige belemmering of vertraging van de handel in goederen of diensten of van investeringsactiviteiten in het kader van deze overeenkomst wordt voorkomen.

3. Elke partij ziet erop toe dat vergoedingen voor de verwerking van verzoeken om tijdelijke toelating redelijk zijn en in verhouding staan tot de gemaakte kosten.

Artikel 10.4

Informatieverstrekking

1. Gelet op hoofdstuk zevenentwintig (Transparantie), en zich bewust van het belang voor de partijen van transparantie van informatie over tijdelijke toelating, stelt elke partij, uiterlijk honderdtachtig dagen na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, aan de andere partij toelichtend materiaal over de voorschriften voor tijdelijke toelating in het kader van dit hoofdstuk ter beschikking, waarmee zakenmensen uit de andere partij zich van die voorschriften op de hoogte kunnen stellen.

2. Indien een partij in het kader van dit hoofdstuk gegevens verzamelt en bijhoudt met betrekking tot de tijdelijke toelating per categorie zakenmensen, stelt zij deze gegevens desgevraagd beschikbaar aan de andere partij, in overeenstemming met haar interne recht op het gebied van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en gegevensbescherming.

Artikel 10.5

Contactpunten

1. De partijen stellen hierbij de volgende contactpunten in:

a) voor Canada:

Director

Temporary Resident Policy

Immigration Branch

Citizenship and Immigration Canada

b) voor de Europese Unie:

Directeur-generaal

Directoraat-generaal Handel

Europese Commissie

c) voor de lidstaten van de Europese Unie: de contactpunten die worden vermeld in bijlage 10-A of de respectieve opvolgers daarvan.

2. De contactpunten voor Canada en de Europese Unie, en indien van toepassing de contactpunten voor de lidstaten van de Europese Unie, wisselen de informatie uit hoofde van artikel 10.4 uit, en komen zo dikwijls als noodzakelijk is bijeen om over met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheden te spreken, zoals:

a) de uitvoering en het beheer met betrekking tot de bepalingen van dit hoofdstuk, met inbegrip van de praktijken van de partijen inzake tijdelijke toelating;

b) de ontwikkeling en vaststelling van gemeenschappelijke criteria alsmede uitlegging voor de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk;

c) de ontwikkeling van maatregelen ter verdere vergemakkelijking van de tijdelijke toelating van zakenmensen; en

d) aanbevelingen aan het Gemengd Comité voor de CETA in het kader van dit hoofdstuk.

Artikel 10.6

Verplichtingen in andere hoofdstukken

1. Deze overeenkomst legt aan partijen geen verplichting met betrekking tot haar immigratiemaatregelen op, tenzij in dit hoofdstuk en in hoofdstuk zevenentwintig (Transparantie) specifiek aangegeven.

2. Zonder afbreuk te doen aan besluiten tot tijdelijke toelating van natuurlijke personen uit de andere partij overeenkomstig dit hoofdstuk, de toegestane duur van het verblijf op grond van een dergelijke toelating daaronder begrepen, geldt het volgende:

a) de artikelen 9.3 (Nationale behandeling) en 9.6 (Markttoegang), onverminderd de artikelen 9.4 (Formele vereisten) en 9.2 (Toepassingsgebied) met uitzondering van artikel 9.2, lid 2, onder d), worden opgenomen in dit hoofdstuk en maken hiervan deel uit en zijn van toepassing op de behandeling van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden die zich op het grondgebied van de andere partij bevinden in de volgende categorieën:

   i) stafpersoneel; en

   ii) dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep, zoals omschreven in artikel 10.1, voor alle sectoren vermeld in bijlage 10-E; en

b) artikel 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling), onverminderd de artikelen 9.4 (Formele vereisten) en 9.2 (Toepassingsgebied) met uitzondering van artikel 9.2, lid 2, onder d), wordt opgenomen in en maakt deel uit van dit hoofdstuk en is van toepassing op de behandeling van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden die zich op het grondgebied van de andere partij bevinden in de volgende categorieën:

i) stafpersoneel, dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep; en

ii) zakelijke bezoekers voor een kort verblijf, zoals aangegeven in artikel 10.9.

3. Voor alle duidelijkheid: lid 2 is van toepassing op de behandeling van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden die zich op het grondgebied van de andere partij bevinden en binnen de betrokken categorieën vallen, en die financiële diensten verlenen zoals omschreven in artikel 13.1 (Definities) van hoofdstuk dertien (Financiële diensten). Lid 2 is niet van toepassing op maatregelen inzake toestemming voor tijdelijke toelating aan natuurlijke personen uit een partij of uit een derde land.

4. Indien een partij een voorbehoud heeft opgenomen in de lijst van die partij in bijlage I, II of III, vormt het voorbehoud ook een voorbehoud ten aanzien van lid 2, in zoverre de in het voorbehoud aangegeven of toegestane maatregel van invloed is op de behandeling van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden die zich op het grondgebied van de andere partij bevinden.

Artikel 10.7

Stafpersoneel

1. Elke partij staat de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf van stafpersoneel uit de andere partij toe, met inachtneming van de voorbehouden en uitzonderingen als vermeld in bijlage 10-B.

2. Elke partij onthoudt zich ervan om ten aanzien van het totale aantal leden van het stafpersoneel uit de andere partij waarvoor tijdelijke toelating wordt toegestaan, beperkingen in de vorm van kwantitatieve beperkingen of van een onderzoek naar de economische behoefte in te stellen of in stand te houden.

3. Elke partij staat de tijdelijke toelating van zakelijke bezoekers voor investeringsdoeleinden toe, zonder dat hiervoor een werkvergunning of het doorlopen van een andere procedure van soortgelijke strekking voor het verkrijgen van toestemming vooraf, verplicht wordt gesteld.

4. Elke partij verleent toestemming voor de tijdelijke tewerkstelling op haar grondgebied van binnen een onderneming overgeplaatste personen en investeerders uit de andere partij.

5. De toegestane duur van het verblijf van stafpersoneel is als volgt:

a) binnen de onderneming overgeplaatste personen (specialisten en leidinggevend personeel): voor de duur van drie jaar of van de looptijd van het contract, als deze korter is, met een mogelijke verlenging van maximaal 18 maanden naar keuze van de partij die de toestemming voor tijdelijke toelating en tijdelijk verblijf verleent ([1]);

b) binnen de onderneming overgeplaatste personen (afgestudeerde stagiairs): voor de duur van een jaar of de duur van het contract, indien de looptijd daarvan korter is;

c) investeerders: één jaar, met mogelijkheid van verlenging naar keuze van de partij die de toestemming voor de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf verleent;

d) zakelijke bezoekers voor investeringsdoeleinden: negentig dagen per zes maanden ([2]).

Artikel 10.8

Dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep

1. Overeenkomstig bijlage 10-E staat elke partij de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf toe van dienstverleners op contractbasis uit de andere partij, onder de volgende voorwaarden:

a) de natuurlijke personen moeten voor het verlenen van een dienst tijdelijk zijn aangetrokken als werknemer van een onderneming die een dienstencontract heeft gesloten voor een periode van maximaal twaalf maanden. Indien het dienstencontract een looptijd heeft van meer dan twaalf maanden, dan zijn de verbintenissen van dit hoofdstuk alleen van toepassing gedurende de eerste twaalf maanden van het contract;

b) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, moeten direct voorafgaand aan de datum waarop het verzoek om toegang tot dat grondgebied wordt ingediend, bedoelde diensten al ten minste een jaar lang als werknemer van de onderneming die de diensten verleent, hebben verricht; bovendien moeten zij op die datum al ten minste drie jaar beroepservaring ([3]) hebben in de activiteitensector waarop het contract betrekking heeft;

([1]) De duur van het in het kader van dit hoofdstuk toegestane verblijf mag niet in aanmerking worden genomen in de context van een aanvraag om onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie te worden.

([2]) Dit doet geen afbreuk aan de rechten die aan Canada worden toegekend op grond van bilaterale visumvrijstellingen door lidstaten van de Europese Unie.

([3]) De beroepservaring moet zijn verkregen na het bereiken van de meerderjarigheid.

c) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, moeten hebben behaald of in het bezit zijn van:

i) een universitaire graad of een kwalificatie waaruit kennis op een gelijkwaardig niveau blijkt; ([1]) en

ii) de beroepskwalificaties die de wet- of regelgeving van de partij waar de dienst wordt verleend eventueel voorschrijft voor het uitoefenen van de desbetreffende activiteit;

d) de natuurlijke personen ontvangen geen andere beloning voor het verlenen van diensten dan die welke wordt betaald door de onderneming waarvoor zij als dienstverleners op contractbasis gedurende hun verblijf op het grondgebied van de andere partij werken;

e) de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf waarvoor krachtens dit artikel toestemming is verleend, hebben enkel betrekking op het verrichten van een dienst die het voorwerp is van het contract. Het recht gebruik te maken van de beroepstitel van de partij waar de dienst wordt verleend kan worden toegekend, zoals voorgeschreven, door de bevoegde autoriteit, zoals omschreven in artikel 11.1 (Definities), door middel van een overeenkomst inzake wederzijdse erkenning („MRA") of anderszins; en

f) het dienstencontract moet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving en andere juridische vereisten van de partij waar het contract wordt uitgevoerd. ([2])

2. Overeenkomstig bijlage 10-E staat elke partij de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf toe van beoefenaars van een vrij beroep uit de andere partij, onder de volgende voorwaarden:

a) de natuurlijke personen moeten voor het verlenen van een dienst tijdelijk arbeidsprestaties leveren als op het grondgebied van de andere partij gevestigde zelfstandige, en een dienstencontract hebben gesloten voor een periode van maximaal twaalf maanden. Indien het dienstencontract een looptijd heeft van meer dan twaalf maanden, dan zijn de verbintenissen van dit hoofdstuk alleen van toepassing gedurende de eerste twaalf maanden van het contract;

b) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, moeten op de datum van indiening van een verzoek om toegang tot dat grondgebied ten minste zes jaar beroepservaring hebben in de activiteitensector waarop het contract betrekking heeft;

c) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, moeten hebben behaald of in het bezit zijn van:

i) een universitaire graad of een kwalificatie waaruit kennis op een gelijkwaardig niveau blijkt; ([3]) en

ii) de beroepskwalificaties die de wet- of regelgeving van de partij waar de dienst wordt verleend eventueel voorschrijft voor het verlenen van de desbetreffende activiteit;

d) de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf waarvoor krachtens dit artikel toestemming is verleend, hebben enkel betrekking op het verlenen van een dienst die het voorwerp is van het contract. Het recht gebruik te maken van de beroepstitel van de partij waar de dienst wordt verleend kan worden toegekend, zoals voorgeschreven, door de bevoegde autoriteit, zoals omschreven in artikel 11.1 (Definities), door middel van een MRA of anderszins; en

e) het dienstencontract moet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving en andere juridische vereisten van de partij waar het contract wordt uitgevoerd.

3. Tenzij anders aangegeven in bijlage 10-E, onthoudt elke partij zich ervan om ten aanzien van het totale aantal dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep aan wie tijdelijke toelating wordt toegestaan, beperkingen in de vorm van kwantitatieve beperkingen of van een onderzoek naar de economische behoefte in te stellen of in stand te houden.

([1]) Wanneer de graad of de kwalificatie niet is verkregen in de partij waar de dienst wordt verleend, kan die partij beoordelen of deze gelijkwaardig is aan een op haar grondgebied vereiste universitaire graad. De partijen passen bijlage 10-C, onverminderd de voorbehouden in bijlage 10-E, toe bij de beoordeling of er sprake is van dergelijke gelijkwaardigheid.

([2]) Voor alle duidelijkheid: de natuurlijke persoon moet door de onderneming tewerk zijn gesteld voor de nakoming van het dienstencontract op grond waarvan tijdelijke toelating wordt aangevraagd.

([3]) Wanneer de graad of de kwalificatie niet is verkregen in de partij waar de dienst wordt verleend, kan die partij beoordelen of deze gelijkwaardig is aan een op haar grondgebied vereiste universitaire graad. De partijen passen bijlage 10-C, onverminderd de voorbehouden in bijlage 10-E, toe bij de beoordeling of er sprake is van dergelijke gelijkwaardigheid.

4. De duur van het verblijf van dienstverleners op contractbasis of beoefenaars van een vrij beroep bedraagt cumulatief niet meer dan 12 maanden, met mogelijkheid van verlenging naar keuze van de partij, binnen een periode van 24 maanden dan wel voor de duur van het contract indien dit een kortere looptijd heeft.

Artikel 10.9

Zakelijke bezoekers voor een kort verblijf

1. In overeenstemming met bijlage 10-B verleent een partij toestemming voor de tijdelijke toelating en het tijdelijke verblijf van zakelijke bezoekers voor een kort verblijf uit de andere partij, voor het verrichten van de in bijlage 10-D vermelde activiteiten, op voorwaarde dat de zakelijke bezoekers voor een kort verblijf:

a) zich niet bezighouden met de verkoop van een goed of een dienst aan het grote publiek;

b) niet op eigen naam een beloning ontvangen van een bron binnen de partij waarin de zakelijke bezoekers voor een kort verblijf tijdelijk verblijven; en

c) zich niet bezighouden met dienstverlening in het kader van een contract dat is gesloten tussen enerzijds een onderneming zonder commerciële aanwezigheid op het grondgebied van de partij waarin de zakelijke bezoekers voor een kort verblijf zich tijdelijk bevinden, en anderzijds een consument op dat grondgebied, behoudens als voorzien in bijlage 10-D.

2. Elke partij staat de tijdelijke toelating van zakelijke bezoekers voor een kort verblijf toe, zonder dat hiervoor een werkvergunning of het doorlopen van andere procedures van soortgelijke strekking voor het verkrijgen van toestemming vooraf, verplicht worden gesteld.

3. De maximale duur van het verblijf van zakelijke bezoekers voor een kort verblijf is negentig dagen per zes maanden. ([1])

Artikel 10.10

Evaluatie van verbintenissen

De partijen overwegen binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst hun respectieve verbintenissen in het kader van de artikelen 10.7 tot en met 10.9 te actualiseren.

HOOFDSTUK ELF

Wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties

Artikel 11.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

jurisdictie: het grondgebied van Canada en elk van zijn provincies en territoria, of het grondgebied van elk van de lidstaten van de Europese Unie, voor zover deze overeenkomst in deze gebieden overeenkomstig artikel 1.3 (Geografisch toepassingsgebied) van toepassing is;

onderhandelende entiteit: een persoon of instantie van een partij die bevoegd of gemachtigd is om te onderhandelen over een overeenkomst inzake de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties („MRA”);

beroepservaring: daadwerkelijke en rechtmatige praktijkervaring in dienstverlening;

([1]) Dit doet geen afbreuk aan de rechten uit hoofde van bilaterale visumvrijstellingen door lidstaten van de Europese Unie.

beroepskwalificaties: kwalificaties gestaafd door een bewijs van formele kwalificaties en/of beroepservaring;

bevoegde autoriteit: een autoriteit of instantie die uit hoofde van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen is aangewezen om kwalificaties te erkennen en toestemming te verlenen voor de uitoefening van een beroep binnen een jurisdictie; en

gereglementeerd beroep: een dienst waarvan de uitoefening, met inbegrip van het voeren van een titel of benaming, aan het hebben van bepaalde kwalificaties is onderworpen uit hoofde van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.

Artikel 11.2

Doelstellingen en toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk stelt een kader vast voor het bevorderen van een billijke, transparante en samenhangende regeling inzake de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties door de partijen en legt de algemene voorwaarden neer voor het onderhandelen over MRA's.

2. Dit hoofdstuk is van toepassing op beroepen die gereglementeerd zijn in elke partij, met inbegrip van alle of sommige lidstaten van de Europese Unie en alle of sommige provincies en territoria van Canada.

3. Een partij gaat niet tot erkenning over op een wijze die bij de toepassing van haar criteria voor het verlenen van toestemming, of het afgeven van vergunningen of certificaten aan dienstverleners een middel tot discriminatie zou vormen, dan wel een verkapte beperking van de handel in diensten.

4. Een MRA overeenkomstig dit hoofdstuk is van toepassing op het hele grondgebied van de Europese Unie en Canada.

Artikel 11.3

Onderhandelingen over een MRA

1. Elke partij moedigt haar bevoegde autoriteiten of beroepsorganisaties in voorkomend geval aan om gezamenlijke aanbevelingen met betrekking tot voorgestelde MRA's te formuleren en deze voor te leggen aan het Gemengd Comité betreffende wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties („MRA-Comité"), dat is ingesteld bij artikel 26.2, lid 1, onder b).

2. Een aanbeveling bevat een beoordeling van de potentiële waarde van de MRA, op basis van criteria als het bestaande niveau van openstelling van de markt, de behoeften van de bedrijfstak en commerciële mogelijkheden, bijvoorbeeld in termen van het aantal beroepsbeoefenaren die voordeel kunnen hebben van de MRA, het bestaan van andere MRA's voor de sector en van verwachte voordelen op het vlak van economische ontwikkeling en toekomstige bedrijvigheid. Daarnaast omvat een aanbeveling een beoordeling van de verenigbaarheid van de vergunnings- of kwalificatieregelingen van de partijen en van de beoogde aanpak voor de onderhandelingen over een MRA.

3. Het MRA-Comité beoordeelt de aanbeveling binnen een redelijke termijn, waarbij moet worden gewaarborgd dat de aanbeveling niet tegen de vereisten van dit hoofdstuk indruist. Wanneer aan deze voorwaarden is voldaan, neemt het MRA-Comité de nodige maatregelen om tot onderhandelingen te komen en stelt elke partij haar respectieve bevoegde autoriteiten op de hoogte van deze maatregelen.

4. De onderhandelende entiteiten moeten vervolgens de onderhandelingen voeren en aan het MRA-Comité een ontwerp-MRA voorleggen.

5. Het MRA-Comité beoordeelt vervolgens de ontwerp-MRA teneinde te waarborgen dat deze niet tegen de onderhavige overeenkomst indruist.

6. Indien de MRA volgens het MRA-Comité verenigbaar met de onderhavige overeenkomst is, stelt het de MRA vast bij wege van besluit, waarbij vereist is dat elke partij vervolgens het MRA-Comité ervan kennis geeft dat aan haar respectieve interne vereisten is voldaan. Het besluit is voor de partijen bindend vanaf de datum van die kennisgeving door elke partij aan het MRA-Comité.

Artikel 11.4

Erkenning

1. De erkenning van beroepskwalificaties door een MRA staat de dienstverlener toe beroepsactiviteiten uit te oefenen in de jurisdictie van de gastpartij, in overeenstemming met de in de MRA neergelegde voorwaarden.

2. Indien de beroepskwalificaties van een dienstverlener van een partij worden erkend door de andere partij op grond van een MRA, dan behandelen de bevoegde autoriteiten van de jurisdictie van de gastpartij deze dienstverlener in vergelijkbare situaties niet minder gunstig dan een vergelijkbare dienstverlener wiens beroepskwalificaties in haar eigen jurisdictie zijn gecertificeerd of bevestigd.

3. Erkenning in het kader van een MRA kan niet afhankelijk worden gesteld van:

a) of een dienstverlener voldoet aan een vereiste inzake staatsburgerschap of enige vorm van ingezetenschap; dan wel

b) of het onderwijs dat of de opleiding die een dienstverlener heeft gevolgd of de ervaring die hij heeft opgedaan binnen de eigen jurisdictie van de partij hebben plaatsgevonden.

Artikel 11.5

Gemengd Comité voor wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties

Het MRA-Comité dat verantwoordelijk is voor de toepassing van artikel 11.3:

a) bestaat uit en wordt gezamenlijk voorgezeten door vertegenwoordigers van Canada en van de Europese Unie, die verschillen van de bevoegde autoriteiten of beroepsorganisaties als bedoeld in artikel 11.3, lid 1. Een lijst van deze vertegenwoordigers wordt bevestigd door middel van een briefwisseling;

b) komt bijeen binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, en vervolgens wanneer dat nodig is of voor zover daartoe wordt besloten;

c) stelt zijn eigen reglement van orde vast;

d) vergemakkelijkt de uitwisseling van informatie over wet- en regelgeving, beleid en praktijken met betrekking tot normen of criteria voor het verlenen van toestemming, of het afgeven van vergunningen of certificaten met betrekking tot gereglementeerde beroepen;

e) maakt informatie openbaar over de onderhandelingen over en de uitvoering van MRA's;

f) brengt aan het Gemengd Comité voor de CETA verslag uit over de voortgang van de onderhandelingen en de uitvoering van MRA's; en

g) verstrekt informatie en vult de richtsnoeren in bijlage 11-A aan, indien passend.

Artikel 11.6

Richtsnoeren voor onderhandelingen over en sluiting van MRA's

In het kader van het streven naar wederzijdse erkenning van kwalificaties formuleren de partijen in bijlage 11-A niet-bindende richtsnoeren voor de onderhandelingen over en de sluiting van MRA's.

Artikel 11.7

Contactpunten

Elke partij stelt een of meer contactpunten in voor het beheer in het kader van dit hoofdstuk.

HOOFDSTUK TWAALF

Interne regelgeving

Artikel 12.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

vergunning: de aan een persoon verleende toestemming om een dienst te verlenen of enige andere economische activiteit uit te oefenen;

bevoegde autoriteit: elke overheid van een partij of niet-gouvernementeel orgaan waaraan door enige overheid van een partij bevoegdheden zijn gedelegeerd, die een vergunning verleent;

vergunningsprocedures: administratieve of procedureregels, met inbegrip van regels voor de wijziging of verlenging van een vergunning, die moeten worden nageleefd om aan te tonen dat aan de vergunningsvereisten is voldaan;

vergunningsvereisten: andere materiële vereisten dan kwalificatievereisten, waaraan ter verkrijging, wijziging of verlenging van een vergunning moet worden voldaan;

kwalificatieprocedures: administratieve of procedureregels waaraan moet worden voldaan om aan te tonen dat aan de kwalificatievereisten is voldaan; en

kwalificatievereisten: materiële vereisten op het gebied van vaardigheden waaraan ter verkrijging, wijziging of verlenging van een vergunning moet worden voldaan.

Artikel 12.2

Toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen inzake vergunningsvereisten, vergunningsprocedures, kwalificatievereisten en kwalificatieprocedures die van invloed zijn op:

a) de grensoverschrijdende dienstverlening zoals omschreven in artikel 9.1 (Definities);

b) de verlening van een dienst of de uitoefening van andere economische activiteiten door een commerciële aanwezigheid op het grondgebied van de andere partij, met inbegrip van de vestiging van een dergelijke commerciële aanwezigheid; en

c) de verlening van een dienst op het grondgebied van die partij door de aanwezigheid van een natuurlijke persoon uit de andere partij overeenkomstig artikel 10.6 (Verplichtingen in andere hoofdstukken), lid 2.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op vergunningsvereisten, vergunningsprocedures, kwalificatievereisten en kwalificatieprocedures:

a) uit hoofde van bestaande, door een partij gehandhaafde niet-conforme maatregelen zoals opgenomen in haar lijst in bijlage I; of

b) die verband houden met een van de volgende sectoren of activiteiten:

   i) wat Canada betreft, de culturele sector en, zoals vastgelegd in zijn lijst in bijlage II, sociale diensten, zaken met betrekking tot Aboriginals, minderheden, loterijen en kansspelen, en de winning, zuivering en distributie van water; en

   ii) wat de EU-partij betreft, audiovisuele diensten en, zoals uiteengezet in haar lijst in bijlage II, gezondheidszorg, onderwijs en sociale diensten, loterijen en kansspelen ([1]), en de winning, zuivering en distributie van water.

([1]) Met uitzondering van Malta.

Artikel 12.3

Vergunnings- en kwalificatievereisten en -procedures

1. Elke partij zorgt ervoor dat de vergunningsvereisten en kwalificatievereisten, vergunningsprocedures en kwalificatieprocedures die zij vaststelt of handhaaft, zijn gebaseerd op criteria die beletten dat de bevoegde autoriteit haar beoordelingsbevoegdheid op willekeurige wijze uitoefent.

2. De in lid 1 bedoelde criteria zijn:

a) duidelijk en transparant;

b) objectief; en

c) vooraf vastgesteld en openbaar toegankelijk.

3. De partijen erkennen dat het uitoefenen van een aan een minister verleende wettelijke discretionaire bevoegdheid inzake een besluit over de verlening van een vergunning in het algemeen belang niet onverenigbaar is met het bepaalde in lid 2, onder c), mits deze bevoegdheid in overeenstemming met het doel van de toepasselijke wet zonder willekeur wordt uitgeoefend en de uitoefening ervan niet anderszins tegen deze overeenkomst indruist.

4. Lid 3 is niet van toepassing op vergunnings- of kwalificatievereisten voor dienstverlening door beoefenaars van een vrij beroep.

5. Elke partij ziet erop toe dat een vergunning wordt verleend zodra de bevoegde autoriteit vaststelt dat aan de voorwaarden voor het verlenen van een vergunning is voldaan, en dat de vergunning, zodra verleend, overeenkomstig de daarin gestelde voorwaarden onverwijld van kracht wordt.

6. Elke partij houdt gerechtelijke, arbitrale of administratieve tribunalen of procedures in stand, of stelt deze in, waarmee op verzoek van een betrokken investeerder, zoals omschreven in artikel 8.1 (Definities), of een betrokken dienstverlener, zoals omschreven in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities), administratieve besluiten met betrekking tot het verlenen van een dienst of het uitoefenen van andere economische activiteiten onverwijld kunnen worden onderzocht en, indien gerechtvaardigd, door passende maatregelen kunnen worden rechtgezet. Indien deze procedures niet onafhankelijk zijn van de instantie die bevoegd is het betrokken administratieve besluit te nemen, ziet elke partij erop toe dat de procedures op zodanige wijze worden toegepast dat in een objectief en onpartijdig onderzoek wordt voorzien.

7. Elke partij ziet erop toe dat de vergunnings- en kwalificatieprocedures die zij vaststelt of handhaaft, zo eenvoudig mogelijk zijn en het verlenen van een dienst of het uitoefenen van andere economische activiteiten niet onnodig bemoeilijken of vertragen.

8. Een eventueel door een aanvrager in verband met zijn aanvraag verschuldigde vergoeding voor een vergunning moet redelijk zijn en in verhouding tot de kosten staan, en niet als zodanig een beperking voor het verlenen van een dienst of het uitoefenen van andere economische activiteiten vormen.

9. Vergoedingen voor vergunningen omvatten geen veilingkosten, kosten voor het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, royalty's, kosten in verband met aanbestedingen of andere niet-discriminatoire middelen om concessies te verlenen, of verplichte bijdragen voor het verlenen van een universele dienst.

10. Elke partij zorgt ervoor dat de vergunnings- en kwalificatieprocedures die de bevoegde autoriteit volgt bij het verlenen van vergunningen, en haar besluiten, onpartijdig zijn ten aanzien van alle aanvragers. De bevoegde autoriteit moet bij haar besluitvorming onafhankelijk zijn en zij mag met name geen verantwoording verschuldigd zijn aan de verleners van diensten of de personen die andere economische activiteiten uitoefenen waarvoor de vergunning vereist is.

11. Indien voor vergunningsaanvragen specifieke termijnen bestaan, moet een aanvrager voor het indienen van een aanvraag over een redelijke termijn beschikken. De bevoegde autoriteit behandelt een aanvraag onverwijld. Indien mogelijk worden aanvragen in elektronische vorm geaccepteerd onder vergelijkbare voorwaarden inzake echtheid als aanvragen op papier.

12. Gewaarmerkte kopieën moeten in de plaats van de originele documenten worden geaccepteerd indien zulks passend wordt geacht.

13. Elke partij ziet erop toe dat de behandeling van een vergunningsaanvraag, inclusief het definitieve besluit, wordt voltooid binnen een redelijke termijn na de indiening van een volledige aanvraag. Elke partij stelt voor de behandeling van een aanvraag een standaardtermijn vast.

14. De bevoegde autoriteit van een partij verstrekt de aanvrager op diens verzoek onverwijld informatie over de stand van zaken betreffende de aanvraag.

15. Indien een aanvraag onvolledig wordt geacht, stelt de bevoegde autoriteit van een partij de aanvrager binnen een redelijke termijn hiervan in kennis, vermeldt zij welke aanvullende informatie nodig is om de aanvraag te vervolledigen en biedt zij de aanvrager de mogelijkheid om tekortkomingen te corrigeren.

16. Indien de bevoegde autoriteit van een partij een aanvraag afwijst, stelt zij de aanvrager hiervan onverwijld schriftelijk in kennis. Op verzoek van de aanvrager stelt de bevoegde autoriteit van de partij de aanvrager tevens in kennis van de redenen voor de afwijzing van de aanvraag en van de termijn waarbinnen tegen het besluit bezwaar kan worden gemaakt of beroep kan worden ingesteld. Een aanvrager moet binnen een redelijke termijn opnieuw een aanvraag kunnen indienen.

HOOFDSTUK DERTIEN

Financiële diensten

Artikel 13.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

verlener van grensoverschrijdende financiële diensten uit een partij: een persoon uit een partij die op het grondgebied van de partij actief is in de financiële dienstverlening en die een financiële dienst wil verlenen of verleent door grensoverschrijdende verlening van die dienst;

grensoverschrijdende verlening van financiële diensten of **grensoverschrijdende handel in financiële diensten**: het verlenen van een financiële dienst:

a) vanaf het grondgebied van een partij naar het grondgebied van de andere partij; of

b) op het grondgebied van een partij door een persoon uit die partij, aan een persoon uit de andere partij;

waarbij het verlenen van een dienst op het grondgebied van een partij door een investering in dat grondgebied niet onder deze definitie valt;

financiële instelling: een dienstverlener die een of meer van de in dit artikel als financiële diensten omschreven handelingen verricht, indien hij wat de verlening van die diensten betreft, naar het interne recht van de partij op het grondgebied waarvan hij is gevestigd, als financiële instelling onder regelgeving of toezicht valt, met inbegrip van filialen op het grondgebied van de partij van die verlener van financiële diensten waarvan het hoofdkantoor zich op het grondgebied van de andere partij bevindt;

financiële instelling uit de andere partij: een financiële instelling, filialen daaronder begrepen, die zich op het grondgebied van een partij bevindt en waarover een persoon uit de andere partij zeggenschap heeft;

financiële dienst: een dienst van financiële aard, met inbegrip van verzekeringen en aanverwante diensten, bankdiensten en andere financiële diensten (m.u.v. verzekeringen) en bijkomende diensten of hulpdiensten voor diensten van financiële aard. Financiële diensten omvatten de volgende activiteiten:

a) verzekeringen en aanverwante diensten:

   i) directe verzekering (met inbegrip van medeverzekering):

      A) levensverzekering; of

      B) schadeverzekering;

   ii) herverzekering en retrocessie;

   iii) verzekeringsbemiddeling, zoals diensten van makelaars en agenten; of

   iv) ondersteunende diensten in de verzekeringssector, zoals adviesverstrekking, actuariaat, risicobeoordeling en regeling van schade-eisen; en

b) bankdiensten en andere financiële diensten (m.u.v. verzekeringen):

i) aanvaarding van deposito's en andere terugbetaalbare fondsen van het publiek;

ii) alle soorten leningen, waaronder consumentenkrediet en hypotheken, factoring en financiering van commerciële transacties;

iii) financiële leasing;

iv) alle diensten in verband met het betalingsverkeer en de overmaking van geld, waaronder krediet-, betaal- en debetkaarten, reischeques en bankwissels;

v) verlenen van garanties en stellen van borgtochten;

vi) transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten op de beurs, de onderhandse markt of anderszins, ten aanzien van:

A) geldmarktinstrumenten (met inbegrip van cheques, effecten of depositocertificaten);

B) deviezen;

C) derivaten, met inbegrip van termijninstrumenten en opties;

D) wisselkoers- en rentetariefinstrumenten, waaronder producten als swaps en rentetermijncontracten;

E) verhandelbare effecten; of

F) andere verhandelbare stukken en financiële activa, met inbegrip van ongemunt goud en zilver;

vii) deelneming in de uitgifte van alle soorten effecten, met inbegrip van garantieverlening en plaatsing in de hoedanigheid van agent (openbaar dan wel particulier) en verlening van daarmee verband houdende diensten;

viii) financiële bemiddeling;

ix) beheer van activa, zoals beheer van contanten of portefeuillebeheer, alle vormen van beheer van collectieve investeringen, beheer van pensioenfondsen, diensten aangaande bewaarneming, depositodiensten en fiduciaire diensten;

x) vereffenings- en verrekeningsdiensten in verband met financiële activa, met inbegrip van effecten, derivaten en andere verhandelbare instrumenten;

xi) verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software; of

xii) advies- en bemiddelingsdiensten en andere ondersteunende financiële diensten voor alle onder i) tot en met xi) vermelde activiteiten, met inbegrip van kredietonderzoek en -analyse, onderzoek en advies aangaande investeringen en beleggingen, advies over overnames, bedrijfsreorganisaties en -strategieën;

verlener van financiële diensten: een persoon uit een partij die op het grondgebied van die partij actief is in de financiële dienstverlening, met uitzondering van overheidsinstanties;

investering: „investering" zoals gedefinieerd in artikel 8.1 (Definities), met dien verstande dat voor de toepassing van dit hoofdstuk met betrekking tot „leningen" en „schuldbewijzen" zoals bedoeld in dat artikel, het volgende geldt:

a) een lening aan of een schuldbewijs uitgegeven door een financiële instelling is alleen dan een investering in deze financiële instelling indien die lening of dat schuldbewijs door de partij op het grondgebied waarvan de financiële instelling is gevestigd, als eigen vermogen wordt behandeld; en

b) een lening verstrekt door of een schuldbewijs in eigendom van een financiële instelling, anders dan een lening aan of een schuldbewijs van een financiële instelling zoals bedoeld onder a), is geen investering;

voor alle duidelijkheid:

c) hoofdstuk acht (Investeringen) is van toepassing op leningen of schuldbewijzen voor zover dit hoofdstuk daar niet op ziet; en

d) een lening verstrekt door of een schuldbewijs in eigendom van een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten, anders dan een lening aan of een schuldbewijs uitgegeven door een financiële instelling, is een investering wat de toepassing van hoofdstuk acht (Investeringen) betreft, indien die lening of dat schuldinstrument de criteria voor investeringen van artikel 8.1 (Definities) vervult;

investeerder: een „investeerder" zoals gedefinieerd in artikel 8.1 (Definities);

nieuwe financiële dienst: een niet op het grondgebied van een partij maar wel op het grondgebied van de andere partij verleende financiële dienst omvattend alle nieuwe vormen van levering van een financiële dienst of de verkoop van een financieel product dat niet op het grondgebied van de partij wordt verkocht;

persoon uit een partij: „persoon uit een partij" zoals gedefinieerd in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities), welk begrip voor alle duidelijkheid geen filialen van ondernemingen uit een derde land omvat;

overheidsinstantie::

a) een overheid, centrale bank of monetaire autoriteit van een partij, of een entiteit die eigendom is of onder zeggenschap staat van een partij en die zich in hoofdzaak bezighoudt met het uitvoeren van overheidstaken of activiteiten voor overheidsdoeleinden, met uitzondering van instanties die zich in hoofdzaak bezighouden met het verlenen van financiële diensten op commerciële basis; of

b) een particuliere entiteit die taken vervult welke normaliter door een centrale bank of monetaire autoriteit worden vervuld; en

zelfregulerende organisatie: een niet-gouvernementeel orgaan, met inbegrip van effecten- of termijnbeurzen of -markten, verrekenkantoren of andere organisaties of verenigingen, dat ten aanzien van verleners van financiële diensten of financiële instellingen zijn eigen of gedelegeerde regelgevings- of toezichtsbevoegdheden uitoefent.

Artikel 13.2

Toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen inzake:

a) de financiële instellingen uit de andere partij;

b) de investeerders uit de andere partij, en de investeringen van deze investeerders, in financiële instellingen op het grondgebied van de partij; en

c) de grensoverschrijdende handel in financiële diensten.

2. Voor alle duidelijkheid: de bepalingen van hoofdstuk acht (Investeringen) zijn van toepassing op:

a) maatregelen ten aanzien van de investeerders uit een partij, en de investeringen van deze investeerders, in verleners van financiële diensten die geen financiële instelling zijn; en

b) andere maatregelen dan maatregelen inzake het verlenen van financiële diensten, ten aanzien van investeerders uit een partij, of investeringen van die investeerders, in financiële instellingen.

3. De artikelen 8.10 (Behandeling van investeerders en van onder overeenkomst vallende investeringen), 8.11 (Compensatie voor verliezen), 8.12 (Onteigening), 8.13 (Overmakingen), 8.14 (Subrogatie), 8.16 (Weigering van toekenning van voordelen), en 8.17 (Formele voorwaarden) zijn opgenomen in en maken deel uit van dit hoofdstuk.

4. Afdeling F van hoofdstuk acht (Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten) wordt opgenomen in en maakt deel uit van dit hoofdstuk uitsluitend wat betreft verzoeken wegens niet-nakoming door een partij van de artikelen 13.3 of 13.4 met betrekking tot de uitbreiding, de uitvoering, de exploitatie, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot, de verkoop of vervreemding van een financiële instelling of een investering in een financiële instelling, of van de artikelen 8.10 (Behandeling van investeerders en van onder overeenkomst vallende investeringen), 8.11 (Compensatie voor verliezen), 8.12 (Onteigening), 8.13 (Overmakingen), of 8.16 (Weigering van toekenning van voordelen).

5. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen inzake:

a) activiteiten of diensten die onderdeel vormen van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid; of

b) activiteiten of diensten verricht voor rekening van een partij, met garantiestelling door of gebruikmaking van de financiële middelen van de partij, haar overheidsinstanties daaronder begrepen,

met dien verstande dat dit hoofdstuk wel van toepassing is voor zover een partij toestaat dat de onder a) of b) bedoelde activiteiten of diensten door haar financiële instellingen in mededinging met een overheidsinstantie of een financiële instelling worden verricht.

6. Hoofdstuk twaalf (Interne regelgeving) wordt opgenomen in en maakt deel uit van dit hoofdstuk. Voor alle duidelijkheid: artikel 12.3 (Vergunning- en kwalificatievereisten en -procedures) is van toepassing ten aanzien van de uitoefening van wettelijke discretionaire bevoegdheden door de met financiële regelgeving belaste autoriteiten van de partijen.

7. De overeenkomstig lid 6 in dit hoofdstuk opgenomen bepalingen van hoofdstuk twaalf (Interne regelgeving) zijn niet van toepassing op vergunningsvereisten, -procedures, kwalificatievereisten of -procedures:

a) uit hoofde van een door Canada gehandhaafde niet-conforme maatregel zoals opgenomen in zijn lijst in bijlage III-A;

b) uit hoofde van een door de Europese Unie gehandhaafde niet-conforme maatregel zoals opgenomen in haar lijst in bijlage I, voor zover die maatregel betrekking heeft op financiële diensten; en

c) zoals bedoeld in artikel 12.2 (Toepassingsgebied), lid 2, onder b), voor zover een dergelijke maatregel betrekking heeft op financiële diensten.

Artikel 13.3

Nationale behandeling

1. Artikel 8.6 (Nationale behandeling) wordt opgenomen in en maakt deel uit van dit hoofdstuk en is van toepassing op de behandeling van financiële instellingen, alsmede op investeerders uit de andere partij en hun investeringen in financiële instellingen.

2. Onder de behandeling die door een partij aan haar eigen investeerders en hun investeringen wordt toegekend overeenkomstig artikel 8.6 (Nationale behandeling) wordt hier verstaan de behandeling die wordt toegekend aan haar eigen financiële instellingen en investeringen van haar eigen investeerders in financiële instellingen.

Artikel 13.4

Meestbegunstigingsbehandeling

1. Artikel 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling) wordt opgenomen in en maakt deel uit van dit hoofdstuk en is van toepassing op de behandeling van financiële instellingen, alsmede op investeerders uit de andere partij en hun investeringen in financiële instellingen.

2. Onder de behandeling die door een partij aan investeerders uit een derde land en investeringen van investeerders uit een derde land wordt toegekend overeenkomstig artikel 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling), leden 1 en 2, wordt hier verstaan de behandeling die wordt toegekend aan financiële instellingen uit een derde land en aan investeringen van investeerders uit een derde land in financiële instellingen.

Artikel 13.5

Erkenning van prudentiële maatregelen

1. Een partij kan prudentiële maatregelen van een derde land bij de toepassing van onder dit hoofdstuk vallende maatregelen erkennen. Deze erkenning kan:

a) eenzijdig geschieden;

b) door harmonisatie of op andere wijze worden verwezenlijkt; of

c) op basis van een overeenkomst of regeling met het derde land plaatsvinden.

2. Een partij die een prudentiële maatregel erkent, verstrekt de andere partij adequate gelegenheid om te bewijzen dat er sprake is van omstandigheden waarbij gelijkwaardige regelgeving, gelijkwaardig toezicht, gelijkwaardige uitvoering van regelgeving en waar passend gelijkwaardige procedures voor de uitwisseling van informatie tussen de partijen voorhanden zijn of zullen zijn.

3. Indien een partij een prudentiële maatregel overeenkomstig lid 1, onder c), erkent en er sprake is van de in lid 2 beschreven omstandigheden, biedt zij de andere partij adequate gelegenheid om te onderhandelen over toetreding tot de overeenkomst of regeling dan wel over een vergelijkbare overeenkomst of regeling.

Artikel 13.6

Markttoegang

1. Een partij mag met betrekking tot een financiële instelling uit de andere partij of met betrekking tot markttoegang door vestiging van een financiële instelling door een investeerder uit de andere partij geen maatregelen vaststellen of handhaven die voor haar gehele grondgebied of het grondgebied van een nationale, provinciale, territoriale, regionale of lokale overheid:

a) beperkingen opleggen ten aanzien van:

   i) het aantal financiële instellingen, al dan niet in de vorm van numerieke quota, monopolies, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

   ii) de totale waarde van de met de financiële diensten verband houdende transacties of activa in de vorm van numerieke quota of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

   iii) het totale aantal met de financiële diensten verband houdende transacties of het totale volume van de output aan financiële diensten, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van quota of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

   iv) de participatie van buitenlands kapitaal uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap in financiële instellingen of de totale waarde van individuele of geaggregeerde buitenlandse investeringen in financiële instellingen; of

   v) het totale aantal natuurlijke personen die kunnen worden tewerkgesteld in een bepaalde financiëledienstensector of die een financiële instelling in dienst mag hebben en die nodig zijn voor en zich rechtstreeks bezighouden met het verlenen van een specifieke financiële dienst, door middel van numerieke quota of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

b) specifieke soorten juridische entiteiten of joint ventures via welke een financiële instelling een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen of ten aanzien van die juridische entiteiten of joint ventures beperkingen opleggen.

2. Artikel 8.4 (Markttoegang), lid 2, wordt opgenomen in en maakt deel uit van dit artikel.

3. Voor alle duidelijkheid:

a) een partij kan voorwaarden opleggen en procedures verplicht stellen voor de vergunning voor vestiging en uitbreiding van een commerciële aanwezigheid, mits daarmee niet de verplichting van de partij krachtens lid 1 wordt omzeild en er geen sprake is van strijdigheid met de overige bepalingen van dit hoofdstuk; en

b) dit artikel belet niet dat een partij van een financiële instelling verlangt dat zij bepaalde financiële diensten door middel van afzonderlijke juridische entiteiten verleent indien volgens het interne recht van de partij het scala van de door de financiële instelling verleende diensten niet door een enkele entiteit kan worden verleend.

Artikel 13.7

Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

1. De artikelen 9.3 (Nationale behandeling), 9.4 (Formele vereisten) en 9.6 (Markttoegang) worden opgenomen in en maken deel uit van dit hoofdstuk en zijn van toepassing op de behandeling van verleners van grensoverschrijdende financiële diensten die de in bijlage 13-A vermelde financiële diensten verlenen.

2. Onder de door een partij aan haar eigen dienstverleners en diensten overeenkomstig artikel 9.3 (Nationale behandeling), lid 2, toegekende behandeling wordt hier verstaan de behandeling die wordt toegekend aan haar eigen financiële diensten en verleners van financiële diensten.

3. Onder de maatregelen die een partij niet vaststelt of handhaaft met betrekking tot diensten en dienstverleners uit de andere partij overeenkomstig artikel 9.6 (Markttoegang) worden hier verstaan maatregelen met betrekking tot verleners van grensoverschrijdende financiële diensten uit de andere partij wanneer deze financiële diensten verlenen.

4. Artikel 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling) wordt opgenomen in en maakt deel uit van dit hoofdstuk en is van toepassing op de behandeling van verleners van grensoverschrijdende financiële diensten uit de andere partij.

5. Onder de behandeling die door een partij wordt toegekend aan dienstverleners en diensten uit een derde land overeenkomstig artikel 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling) wordt hier verstaan de behandeling die wordt toegekend aan financiële diensten en aan verleners van financiële diensten uit een derde land.

6. Elke partij staat op haar grondgebied gevestigde personen en onderdanen, ongeacht waar zij zijn gevestigd, toe financiële diensten te kopen van een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten uit de andere partij die op het grondgebied van die andere partij is gevestigd. Deze verbintenis houdt voor een partij geen verplichting in om dergelijke dienstverleners toe te staan zaken te doen of klanten te werven op haar grondgebied. Elke partij kan de begrippen „zakendoen" en „klanten werven" voor de toepassing van dit artikel definiëren, in overeenstemming met lid 1.

7. Wat de in bijlage 13-A genoemde financiële diensten betreft, staat elke partij een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten uit de andere partij toe, op verzoek of met kennisgeving aan de bevoegde regelgevende instantie, indien vereist, een financiële dienst te verlenen in alle nieuwe vormen van levering, of een financieel product te verkopen dat niet wordt verkocht op het grondgebied van de partij indien de betrokken partij volgens haar interne recht in vergelijkbare situaties toestemming aan haar eigen verleners van financiële diensten verleent, dergelijke diensten te verlenen of dergelijke producten te verkopen.

Artikel 13.8

Hoger management en raden van bestuur

Geen der partijen kan een financiële instelling uit de andere partij ertoe verplichten op posities van het hogere management of in raden van bestuur natuurlijke personen van een bepaalde nationaliteit te benoemen.

Artikel 13.9

Prestatie-eisen

1. Met betrekking tot investeringen in financiële instellingen onderhandelen de partijen over regels inzake prestatie-eisen zoals die welke zijn vervat in artikel 8.5 (Prestatie-eisen).

2. Indien de partijen drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst niet dergelijke regels zijn overeengekomen, wordt artikel 8.5 (Prestatie-eisen) op verzoek van een partij opgenomen in en maakt het deel uit van dit hoofdstuk, en is het van toepassing op investeringen in financiële instellingen. Met het oog op de toepassing hiervan omvat „investering" in artikel 8.5 (Prestatie-eisen) „investering in een financiële instelling op haar grondgebied".

3. Binnen honderdtachtig dagen na de succesvolle onderhandeling door de partijen over de regels inzake prestatie-eisen overeenkomstig lid 1, of naar aanleiding van het verzoek van een partij tot opname van artikel 8.5 (Prestatie-eisen) in dit hoofdstuk overeenkomstig lid 2, kan elke partij haar lijst wijzigen indien vereist. Elke wijziging moet beperkt blijven tot de opname van voorbehouden voor bestaande maatregelen die niet in overeenstemming zijn met de uit dit hoofdstuk voortvloeiende verplichting inzake prestatie-eisen, wat Canada aangaat in afdeling A van zijn lijst in bijlage III en wat de Europese Unie aangaat in haar lijst in bijlage I. Artikel 13.10, lid 1, is van toepassing op dergelijke maatregelen met betrekking tot de regels inzake prestatie-eisen waarover is onderhandeld ingevolge lid 1, of artikel 8.5 (Prestatie-eisen) als opgenomen in dit hoofdstuk overeenkomstig lid 2, naargelang van het geval.

Artikel 13.10

Voorbehouden en excepties

1. De artikelen 13.3, 13.4, 13.6 en 13.8 zijn niet van toepassing op:

a) bestaande niet-conforme maatregelen die door een partij worden gehandhaafd op het niveau van:

i) de Europese Unie, als opgenomen in haar lijst in bijlage I;

ii) een nationale overheid, als opgenomen door Canada in afdeling A van zijn lijst in bijlage III of de Europese Unie in haar lijst in bijlage I;

iii) een provinciale, territoriale of regionale overheid, als opgenomen door Canada in afdeling A van zijn lijst in bijlage III of de Europese Unie in haar lijst in bijlage I; of

iv) een lagere overheid;

b) de handhaving of onverwijlde verlenging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a); of

c) een wijziging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a), voor zover de wijziging de maatregelen zoals deze onmiddellijk voor de wijziging bestonden, niet minder conform maakt met de artikelen 13.3, 13.4, 13.6 of 13.8.

2. Artikel 13.7 is niet van toepassing op:

a) bestaande niet-conforme maatregelen die door een partij worden gehandhaafd op het niveau van:

i) de Europese Unie, als opgenomen in haar lijst in bijlage I;

ii) een nationale overheid, als opgenomen door Canada in afdeling A van zijn lijst in bijlage III of de Europese Unie in haar lijst in bijlage I;

iii) een provinciale, territoriale of regionale overheid, als opgenomen door Canada in afdeling A van zijn lijst in bijlage III of de Europese Unie in haar lijst in bijlage I; of

iv) een lagere overheid;

b) de handhaving of onmiddellijke verlenging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a); of

c) een wijziging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a), voor zover de wijziging de maatregelen zoals deze bij de inwerkingtreding van de overeenkomst bestonden, niet minder conform maakt met artikel 13.7.

3. De artikelen 13.3, 13.4, 13.6, 13.7 en 13.8 zijn niet van toepassing op maatregelen die Canada vaststelt of handhaaft met betrekking tot de financiële diensten als opgenomen in afdeling B van zijn lijst in bijlage III, of die de Europese Unie vaststelt of handhaaft met betrekking tot financiële diensten als opgenomen in haar lijst in bijlage II.

4. Indien een partij een voorbehoud heeft geformuleerd bij de artikelen 8.4 (Markttoegang), 8.5 (Prestatie-eisen), 8.6 (Nationale behandeling), 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling), 8.8 (Hoger management en raden van bestuur), 9.3 (Nationale behandeling), 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling of 9.6 (Markttoegang) in haar lijst in bijlage I of II, vormt dit tevens een voorbehoud bij de artikelen 13.3, 13.4, 13.6, 13.7 of 13.8, of voor elke regel inzake prestatie-eisen overeengekomen krachtens artikel 13.9, lid 1, of opgenomen in dit hoofdstuk op grond van artikel 13.9, lid 2, naargelang het geval, voor zover de in het voorbehoud bedoelde maatregel, sector, subsector of activiteit onder dit hoofdstuk valt.

5. Na de inwerkingtreding van deze overeenkomst stelt een partij geen maatregelen of reeks maatregelen vast die vallen onder afdeling B van de lijst van Canada in bijlage III, of onder de lijst van de Europese Unie in bijlage II en die investeerders uit de andere partij al dan niet rechtstreeks op grond van nationaliteit verplichten investeringen die bestaan op het tijdstip waarop de maatregelen of reeks maatregelen werking krijgen, te verkopen of anderszins te vervreemden.

6. Wat intellectuele eigendomsrechten betreft, kan een partij afwijken van de artikelen 13.3 en 13.4, alsmede van regels inzake technologieoverdracht die, naargelang het geval, verband houden met prestatie-eisen overeengekomen krachtens artikel 13.9, lid 1, of die zijn opgenomen in dit hoofdstuk overeenkomstig artikel 13.9, lid 2, indien de afwijking is toegestaan volgens de TRIPs-Overeenkomst, ontheffingen van de TRIPs-Overeenkomst vastgesteld overeenkomstig artikel IX van de WTO-Overeenkomst daaronder begrepen.

7. De artikelen 13.3, 13.4, 13.6, 13.7, 13.8 en 13.9 zijn niet van toepassing op:

a) opdrachten van een partij voor goederen of diensten aangekocht voor overheidsdoeleinden en niet met het oog op commerciële wederverkoop of gebruik bij de levering van goederen of diensten voor commerciële verkoop, ongeacht of die opdrachten „onder dit hoofdstuk vallende opdrachten" zijn in de zin van artikel 19.2 (Toepassingsgebied); of

b) subsidies, of overheidssteun in verband met de handel in diensten, die door een partij worden verstrekt.

Artikel 13.11

Doeltreffende en transparante regelgeving

1. Elke partij ziet erop toe dat alle algemeen toepasselijke maatregelen waarop dit hoofdstuk van toepassing is, op een redelijke, objectieve en onpartijdige wijze worden toegepast.

2. Elke partij ziet erop toe dat haar algemeen toepasselijke wet- en regelgeving, procedures en administratieve besluiten die verband houden met enige onder dit hoofdstuk vallende aangelegenheid, onverwijld worden bekendgemaakt of op zodanige wijze beschikbaar worden gesteld dat belanghebbenden en de andere partij daarvan kennis kunnen nemen. Voor zover mogelijk zal elke partij:

a) de maatregelen die zij voornemens is vast te stellen, vooraf bekendmaken;

b) belanghebbenden en de andere partij een redelijke gelegenheid bieden om over deze voorgenomen maatregelen opmerkingen te maken; en

c) een redelijke termijn geven tussen de definitieve bekendmaking van de maatregelen en de datum waarop zij van kracht worden.

Voor de toepassing van dit hoofdstuk treden deze vereisten in de plaats van die van artikel 27.1 (Bekendmaking).

3. Elke partij handhaaft passende mechanismen, of stelt deze vast, om binnen een redelijke termijn te reageren op vragen van belanghebbenden inzake onder dit hoofdstuk vallende algemeen toepasselijke maatregelen.

4. Een regelgevende autoriteit stelt een administratief besluit vast op basis van een volledige aanvraag van een investeerder in een financiële instelling, een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten of een financiële instelling uit de andere partij met betrekking tot de verlening van een financiële dienst, en wel binnen een redelijke termijn die wordt gerechtvaardigd door de ingewikkeldheid van de toepassing en de normale termijn voor de behandeling van de aanvraag. Wat Canada betreft, bedraagt een dergelijke redelijke termijn honderdtwintig dagen. De regelgevende autoriteit stelt de aanvrager onverwijld van dat besluit in kennis. Is vaststelling van een besluit binnen een redelijke termijn niet haalbaar, dan stelt de regelgevende autoriteit de aanvrager hiervan onverwijld in kennis en tracht zij het besluit zo spoedig mogelijk vast te stellen. Voor alle duidelijkheid: een aanvraag wordt pas volledig geacht wanneer alle hoorzittingen ter zake zijn gehouden en de regelgevende autoriteit alle nodige informatie heeft ontvangen.

Artikel 13.12

Zelfregulerende organisaties

Wanneer een partij verlangt dat een financiële instelling of een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten uit de andere partij lid is van, participeert in of toegang heeft tot een zelfregulerende organisatie om een financiële dienst te mogen verlenen op of naar het grondgebied van die partij, of wanneer die partij een voorrecht of voordeel toekent wanneer een financiële dienst via een zelfregulerende organisatie wordt verleend, dan draagt die partij er zorg voor dat de zelfregulerende organisatie de uit dit hoofdstuk voortvloeiende verplichtingen naleeft.

Artikel 13.13

Betalings- en clearingsystemen

Onder de voorwaarden voor toekenning van nationale behandeling verschaft elke partij aan op haar grondgebied gevestigde verleners van financiële diensten uit de andere partij toegang tot betalings- en clearingsystemen van een partij, of van een entiteit die uitvoering geeft aan een haar door een partij verleende overheidsbevoegdheid, alsmede tot voor de normale bedrijfsvoering beschikbare officiële financierings- en herfinancieringsfaciliteiten. Dit artikel verleent geen toegang tot de kredietfaciliteiten in laatste instantie van een partij.

Artikel 13.14

Nieuwe financiële diensten

1. Elke partij staat een financiële instelling uit de andere partij toe, op verzoek of met kennisgeving aan de bevoegde regelgevende instantie, indien vereist, nieuwe financiële diensten te verlenen waarvoor de betrokken partij volgens haar interne recht in vergelijkbare situaties toestemming aan haar eigen financiële instellingen zou geven.

2. Een partij kan de institutionele en rechtsvorm vaststellen waarin de nieuwe financiële dienst kan worden verleend en de verlening daarvan aan een vergunningsplicht onderwerpen. Indien een vergunning vereist is, wordt hierover binnen een redelijke termijn een besluit genomen en kan zij uitsluitend worden geweigerd om prudentiële redenen.

3. Dit artikel belet niet dat een financiële instelling uit een partij de andere partij verzoekt te overwegen de verlening van een financiële dienst die niet binnen het grondgebied van een van de partijen wordt verleend, toe te staan. Dit verzoek is onderworpen aan het recht van de partij die de aanvraag ontvangt, en niet aan de verplichtingen van dit artikel.

Artikel 13.15

Doorgifte en verwerking van informatie

1. Elke partij staat een financiële instelling of een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten uit de andere partij toe informatie in elektronische of andere vorm van en naar haar grondgebied te verzenden met het oog op gegevensverwerking, wanneer deze gegevensverwerking noodzakelijk is in het kader van de normale bedrijfsvoering van de financiële instelling of de verlener van grensoverschrijdende financiële diensten.

2. Elke partij handhaaft passende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, met name wat de doorgifte van persoonlijke gegevens aangaat. Indien de doorgifte van financiële informatie persoonlijke gegevens omvat, dient een dergelijke doorgifte te geschieden in overeenstemming met de wetgeving inzake de bescherming van persoonlijke gegevens op het grondgebied van de partij waarvan de overdracht afkomstig is.

Artikel 13.16

Prudentiële uitzonderingsbepaling

1. Deze overeenkomst belet niet dat een partij redelijke maatregelen handhaaft of vaststelt om prudentiële redenen, zoals:

a) het beschermen van investeerders, spaarders, polishouders of personen jegens welke een financiële instelling, een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten of een verlener van financiële diensten een fiduciaire verplichting heeft;

b) het handhaven van de veiligheid, degelijkheid, integriteit of financiële verantwoordelijkheid van een financiële instelling, een verlener van grensoverschrijdende financiële diensten of een verlener van financiële diensten; of

c) het verzekeren van de integriteit en de stabiliteit van het financiële systeem van een partij.

2. Onverminderd andere prudentiële regelgeving inzake de grensoverschrijdende handel in financiële diensten kan een partij registratie van verleners van grensoverschrijdende financiële diensten uit de andere partij en van financiële instrumenten verlangen.

3. Onverminderd de artikelen 13.3 en 13.4 kan een partij een bepaalde financiële dienst of activiteit verbieden om prudentiële redenen. Een dergelijk verbod geldt niet voor alle financiële diensten of een volledige subsector van financiële diensten, zoals bankdiensten.

Artikel 13.17

Specifieke uitzonderingen

1. Deze overeenkomst is niet van toepassing op maatregelen genomen door een overheidsinstantie in het kader van monetair of wisselkoersbeleid. Dit lid doet geen afbreuk aan de verplichtingen van een partij uit hoofde van de artikelen 8.5 (Prestatie-eisen), 8.13 (Overmakingen) of 13.9.

2. Deze overeenkomst verplicht een partij niet informatie te verstrekken of er toegang toe te verlenen die betrekking heeft op de zaken en rekeningen van individuele consumenten, verleners van grensoverschrijdende financiële diensten of financiële instellingen, en evenmin vertrouwelijke informatie door de openbaarmaking waarvan specifieke regelgevings-, toezichts- of rechtshandhavingsaangelegenheden in het gedrang zouden komen, of waarvan de openbaarmaking anderszins tegen het openbaar belang zou indruisen of legitieme commerciële belangen van bepaalde ondernemingen zou schaden.

Artikel 13.18

Comité financiële diensten

1. Het Comité financiële diensten dat is ingesteld bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder f), omvat vertegenwoordigers van de autoriteiten die zijn belast met het beleid inzake financiële diensten, die deskundig zijn op het door dit hoofdstuk bestreken gebied. Voor Canada is de vertegenwoordiger in het Comité een ambtenaar van het Department of Finance van Canada of de opvolger daarvan.

2. Het Comité financiële diensten besluit bij consensus.

3. Het Comité financiële diensten komt jaarlijks bijeen, of zoals het anderszins beslist, en:

a) ziet toe op de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk;

b) geeft uitvoering aan een dialoog over de regulering van de sector financiële diensten, met het oog op bevordering van de wederzijdse kennis van de respectieve regelgevingssystemen van de partijen en samenwerking bij de ontwikkeling van internationale normen zoals uiteengezet in het memorandum van overeenstemming betreffende de dialoog over de regulering van de sector financiële diensten zoals neergelegd in bijlage 13-C; en

c) geeft uitvoering aan artikel 13.21.

Artikel 13.19

Overleg

1. Een partij kan verzoeken om overleg met de andere partij over elke uit deze overeenkomst voortvloeiende aangelegenheid die van invloed is op financiële diensten. De andere partij neemt het verzoek in welwillende overweging.

2. Elke partij draagt er zorg voor dat wanneer er overleg is overeenkomstig lid 1, haar delegatie ambtenaren omvat met relevante deskundigheid op het door dit hoofdstuk bestreken gebied. Voor Canada houdt dit in ambtenaren van het Department of Finance of Canada of de opvolger daarvan.

Artikel 13.20

Geschillenbeslechting

1. Op de beslechting van geschillen die voortvloeien uit dit hoofdstuk, is hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting) van toepassing zoals gewijzigd bij dit hoofdstuk.

2. Indien de partijen geen overeenstemming bereiken over de samenstelling van het arbitragepanel dat wordt ingesteld met het oog op een uit dit hoofdstuk voortvloeiend geschil, is artikel 29.7 (Samenstelling van arbitragepanel) van toepassing. Alle verwijzingen naar de lijst van arbiters die wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 29.8 (Lijst van arbiters) worden gelezen als verwijzingen naar de lijst van arbiters die wordt vastgesteld overeenkomstig dit artikel.

3. Het Gemengd Comité voor de CETA kan een lijst opstellen van ten minste 15 personen die zijn geselecteerd op grond van hun objectiviteit, betrouwbaarheid en deugdelijk oordeelsvermogen, en die bereid en in staat zijn om als arbiter op te treden. De lijst bestaat uit drie sublijsten: een sublijst voor elke partij en een sublijst van personen die geen onderdaan van een van de partijen zijn en die voor het voorzitterschap in aanmerking komen. Elke sublijst bevat ten minste vijf personen. Het Gemengd Comité voor de CETA kan de lijst te allen tijde herzien en zorgt ervoor dat de lijst in overeenstemming is met dit artikel.

4. De arbiters op de lijst moeten beschikken over deskundigheid of ervaring inzake het recht betreffende financiële diensten of de praktijk op dat gebied, waaronder bijvoorbeeld de regelgeving inzake verleners van financiële diensten. De arbiters die fungeren als voorzitter moeten ook ervaring hebben als raadsman, panellid of arbiter in geschillenbeslechtingsprocedures. Arbiters zijn onafhankelijk, treden op persoonlijke titel op en nemen geen instructies aan van enige organisatie of overheid. Zij houden zich aan de gedragscode in bijlage 29-B (Gedragscode).

5. Indien een arbitragepanel oordeelt dat een maatregel niet in overeenstemming met deze overeenkomst is en de maatregel:

a) van invloed is op de financiëledienstensector en enige andere sector, dan mag de verzoekende partij overgaan tot opschorting van de voordelen in de financiëledienstensector waarvan het effect gelijkwaardig is aan het effect van de maatregel op de financiëledienstensector van de partij; of

b) uitsluitend een andere sector dan de financiëledienstensector beïnvloedt, dan mag de klagende partij de voordelen in de financiëledienstensector niet opschorten.

Artikel 13.21

Investeringsgeschillen op gebied van financiële diensten

1. Afdeling F van hoofdstuk acht (Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten), zoals gewijzigd bij dit artikel en bijlage 13-B, is van toepassing op:

a) investeringsgeschillen in verband met maatregelen waarop dit hoofdstuk van toepassing is en in het kader waarvan een investeerder klaagt dat een partij de artikelen 8.10 (Behandeling van investeerders en van onder overeenkomst vallende investeringen), 8.11 (Compensatie voor verliezen), 8.12 (Onteigening), 8.13 (Overmakingen), 8.16 (Weigering van toekenning van voordelen), 13.3 of 13.4 niet is nagekomen; of

b) procedures voor beslechting van investeringsgeschillen die zijn ingeleid overeenkomstig hoofdstuk acht, afdeling F (Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten), in het kader waarvan een beroep is gedaan op artikel 13.16, lid 1.

2. Ingeval er sprake is van een investeringsgeschil als bedoeld in lid 1, onder a), of indien de verweerder zich beroept op artikel 13.16, lid 1, binnen zestig dagen na de indiening van een verzoek bij het Gerecht overeenkomstig artikel 8.23 (Indiening van verzoek bij Gerecht), wordt een formatie van het Gerecht samengesteld overeenkomstig artikel 8.27 (Instelling van Gerecht), lid 7, uit de lijst die is opgesteld overeenkomstig artikel 13.20, lid 3. Indien de verweerder binnen zestig dagen na de indiening van een verzoek artikel 13.16, lid 1, inroept, met betrekking tot een ander investeringsgeschil dan hetgeen is bedoeld in lid 1, onder a), gaat de toepasselijke termijn voor de samenstelling van een formatie van het Gerecht overeenkomstig artikel 8.27 (Instelling van Gerecht), lid 7, in op de datum waarop de verweerder artikel 13.16, lid 1, inroept. Indien het Gemengd Comité voor de CETA binnen de in artikel 8.27 (Instelling van Gerecht), lid 17, bedoelde termijn geen leden van het Gerecht heeft aangewezen overeenkomstig artikel 8.27 (Instelling van Gerecht), lid 2, kan een van de partijen bij het geschil de secretaris-generaal van het Internationaal Centrum voor beslechting van investeringsgeschillen („Icsid") verzoeken de leden van het Gerecht te kiezen uit de overeenkomstig artikel 13.20 opgestelde lijst. Indien de lijst niet is opgesteld overeenkomstig artikel 13.20 op de datum van indiening van het verzoek overeenkomstig artikel 8.23 (Indiening van verzoek bij Gerecht), wijst de secretaris-generaal van het Icsid de leden van het Gerecht aan uit de personen die door één of beide partijen zijn voorgesteld, overeenkomstig artikel 13.20.

3. De verweerder kan de zaak schriftelijk verwijzen naar het Comité financiële diensten voor een besluit of, en zo ja in welke mate, de uitzondering krachtens artikel 13.16, lid 1, een geldig verweer vormt tegen het verzoek. Deze verwijzing geschiedt uiterlijk op de datum die het Gerecht vaststelt voor de verweerder wat betreft de indiening van diens contramemorie. Indien de verweerder de zaak verwijst naar het Comité financiële diensten op grond van dit lid, worden de in afdeling F van hoofdstuk acht (Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten) bedoelde termijnen of procedures geschorst.

4. Met een verwijzing overeenkomstig lid 3 kan het Comité financiële diensten of het Gemengd Comité voor de CETA, naargelang van het geval, komen tot een gezamenlijke vaststelling over de vraag of en in hoeverre artikel 13.16, lid 1, een geldig verweer vormt tegen het verzoek. Het Comité financiële diensten of het Gemengd Comité voor de CETA, naargelang van het geval, stuurt een kopie van de gezamenlijke vaststelling aan de investeerder en het Gerecht, indien dit is ingesteld. Indien in de gezamenlijke vaststelling wordt geconcludeerd dat artikel 13.16, lid 1, een geldig verweer vormt tegen alle onderdelen van het verzoek in hun geheel, dan wordt de investeerder geacht zijn verzoek te hebben ingetrokken en wordt de procedure beëindigd zoals bedoeld in artikel 8.35 (Afstand van instantie). Indien in de gezamenlijke vaststelling wordt geconcludeerd dat artikel 13.16, lid 1, enkel een geldig verweer vormt tegen onderdelen van het verzoek, dan is de gezamenlijke vaststelling bindend voor het Gerecht met betrekking tot die onderdelen van het verzoek. De schorsing van de termijnen of van de procedures zoals omschreven in lid 3 is dan niet langer van toepassing en de investeerder kan zijn verzoek wat de overige onderdelen ervan betreft, voortzetten.

5. Indien het Gemengd Comité voor de CETA binnen drie maanden na verwijzing van de aangelegenheid door het Comité financiële diensten geen gezamenlijke vaststelling heeft gedaan, dan is de in lid 3 bedoelde schorsing van de termijnen of procedures niet langer van toepassing en kan de investeerder zijn verzoek voortzetten.

6. Op verzoek van de verweerder beslist het Gerecht preliminair of en in hoeverre artikel 13.16, lid 1, een geldig verweer vormt tegen het verzoek. Laat de verweerder na dit verzoek in te dienen, dan doet dit niet af aan zijn recht om bij wijze van verweer artikel 13.16, lid 1, in een latere fase van de procedure in te roepen. Het Gerecht verbindt geen negatieve gevolgtrekkingen aan het feit dat het Comité financiële diensten of het Gemengd Comité voor de CETA geen overeenstemming heeft bereikt over een gezamenlijke vaststelling overeenkomstig bijlage 13-B.

HOOFDSTUK VEERTIEN

Internationale zeevervoerdiensten

Artikel 14.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

in- en uitklaring: de afhandeling, voor een vast bedrag of op contractbasis, van douaneformaliteiten met betrekking tot de in-, uit- of doorvoer van vracht, ongeacht of deze dienst de hoofdactiviteit of een nevenactiviteit van de dienstverlener betreft;

diensten in verband met de opslag van containers: de opslag, het laden, het lossen of de reparatie van containers en het klaarmaken ervan voor verzending, in havengebieden of verder landinwaarts;

vervoer van deur tot deur of multimodaal vervoer: het vervoer van vracht met een enkel vervoersdocument, waarbij gebruik wordt gemaakt van meer dan één wijze van vervoer en dat een internationaal traject over zee omvat;

feederdiensten: het vervoer voorafgaand aan en aansluitend op internationaal vrachtvervoer over zee, inclusief stortgoederen in containers, stukgoederen en droge of vloeibare bulkgoederen, tussen havens die zich binnen het grondgebied van een partij bevinden. Voor alle duidelijkheid geldt met betrekking tot Canada dat feederdiensten betrekking kunnen hebben op vervoer tussen de zee en binnenwateren, waarbij onder binnenwateren worden verstaan binnenwateren zoals omschreven in de *Customs Act*, R.S.C. 1985, c.1 (2nd Supp.);

internationale vracht: vracht vervoerd door zeeschepen tussen een haven van een partij en een haven van de andere partij of van een derde land, of tussen een haven van een lidstaat van de Europese Unie en een haven van een andere lidstaat van de Europese Unie;

internationale zeevervoerdiensten: het vervoer van passagiers of van vracht door zeeschepen tussen een haven van de ene partij en een haven van de andere partij of van een derde land, of tussen een haven van een lidstaat van de Europese Unie en een haven van een andere lidstaat van de Europese Unie, evenals het rechtstreeks contracten sluiten met verleners van andere vervoerdiensten ter waarborging van vervoer van deur tot deur of van multimodaal vervoer, doch niet het verlenen van dergelijke andere vervoerdiensten;

verleners van internationale zeevervoerdiensten::

a) ondernemingen uit een partij zoals omschreven in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities), en de filialen van dergelijke entiteiten; of

b) ondernemingen zoals omschreven in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities) uit een derde land die eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van onderdanen van een partij, indien de schepen van die ondernemingen zijn geregistreerd overeenkomstig de wetgeving van die partij en onder de vlag van die partij varen; of

c) filialen van ondernemingen uit een derde land met aanzienlijke zakelijke activiteiten op het grondgebied van een partij, die internationale zeevervoerdiensten verlenen. Voor alle duidelijkheid: hoofdstuk acht (Investeringen) is niet van toepassing op dergelijke filialen;

diensten van scheepsagenten: de behartiging van de zakelijke belangen van een of meer scheepvaartlijnen of scheepvaartmaatschappijen binnen een bepaald geografisch gebied door een agent, voor de volgende doeleinden:

a) marketing en verkoop van zeevervoer- en aanverwante diensten, van de prijsopgave tot de facturering, alsmede het afgeven van vrachtbrieven namens de maatschappijen, het kopen en weer verkopen van de nodige aanverwante diensten, het opstellen van documenten en het verschaffen van bedrijfsinformatie; en

b) organisatorische werkzaamheden namens de maatschappijen betreffende het aanlopen van schepen of het overnemen van vracht in voorkomend geval;

hulpdiensten voor zeevervoer: behandeling van zeevracht, in- en uitklaring, diensten in verband met de opslag van containers, diensten van scheepsagenten, maritieme expediteursdiensten, en opslag;

behandeling van zeevracht: de uitvoering van, de organisatie van en het toezicht op:

a) het laden of lossen van schepen,

b) het sjorren of losmaken van vracht, en

c) het in ontvangst nemen of afleveren en bewaken van vracht vóór verscheping of na lossing,

door stuwadoorsbedrijven of terminalexploitanten, met uitzondering van werkzaamheden verricht door dokwerkers wanneer dezen onafhankelijk van de stuwadoorsbedrijven of terminalexploitanten zijn tewerkgesteld;

maritieme expediteursdiensten: de organisatie en het toezicht op zendingen namens verzenders, door de verlening van diensten zoals vervoer- en aanverwante diensten, vrachtconsolidatie en de verpakking van vracht, het opstellen van documenten en het verschaffen van bedrijfsinformatie;

opslag: opslag van diepgevroren of gekoelde goederen en bulkopslag van vloeistoffen of gassen, en overige opslag.

Artikel 14.2

Toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen inzake het verlenen van internationale zeevervoerdiensten ([1]). Voor alle duidelijkheid: ook de hoofdstukken acht (Investeringen) en negen (Grensoverschrijdende handel in diensten) zien op dergelijke maatregelen.

([1]) Dit hoofdstuk is niet van toepassing op vissersvaartuigen zoals gedefinieerd door het interne recht van een partij.

2. Voor alle duidelijkheid: in aansluiting op de artikelen 8.6 (Nationale behandeling), 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling), 9.3 (Nationale behandeling) en 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling) mag een partij geen maatregel vaststellen of handhaven ten aanzien van:

a) een schip dat een internationale zeevervoerdienst verleent en onder de vlag van de andere partij vaart; ([1]) of

b) een verlener van internationale zeevervoerdiensten uit de andere partij,

waarbij een behandeling wordt toegekend die minder gunstig is dan die welke die partij in vergelijkbare situaties aan haar eigen vaartuigen of verleners van internationale zeevervoerdiensten of aan vaartuigen of verleners van internationale zeevervoerdiensten uit een derde land toekent met betrekking tot:

a) haventoegang;

b) de gebruikmaking van infrastructuur en havendiensten zoals sleep- en loodsdiensten;

c) de gebruikmaking van hulpdiensten voor zeevervoer, alsmede het opleggen van daarmee verband houdende vergoedingen en heffingen;

d) toegang tot douanefaciliteiten; of

e) de toewijzing van aanlegplaatsen en laad- en losinstallaties. ([2])

Artikel 14.3

Verplichtingen

1. Elke partij staat de verleners van diensten voor internationaal zeevervoer uit de andere partij toe om aan hen toebehorende of door hen verhuurde lege containers die zij gratis vervoeren, tussen de havens van die partij te verplaatsen.

2. Een partij staat de verleners van diensten voor internationaal zeevervoer uit de andere partij toe om „feederdiensten" tussen de havens van die partij te verlenen.

3. Een partij stelt met betrekking tot internationale zeevervoerdiensten, waaronder het vervoer van droge en vloeibare bulkladingen en lijnvervoer, geen vrachtverdelingsregeling met een derde land in, en handhaaft dergelijke regelingen evenmin.

4. Een partij stelt noch maatregelen vast noch handhaaft zij maatregelen op grond waarvan een internationale vracht volledig of gedeeltelijk uitsluitend moet worden vervoerd door vaartuigen die in die partij zijn geregistreerd of die eigendom zijn dan wel onder zeggenschap staan van onderdanen van die partij.

5. Een partij stelt noch maatregelen vast noch handhaaft zij maatregelen die beletten dat verleners van internationale zeevervoerdiensten uit de andere partij rechtstreeks contracten sluiten met andere verleners van vervoerdiensten voor vervoer van deur tot deur of voor multimodaal vervoer.

Artikel 14.4

Voorbehouden

1. Artikel 14.3 is niet van toepassing op:

a) bestaande niet-conforme maatregelen die door een partij worden gehandhaafd op het niveau van:

   i) de Europese Unie, als opgenomen in haar lijst in bijlage I;

   ii) een nationale overheid, als opgenomen door die partij in haar lijst in bijlage I;

([1]) Voor de toepassing van dit hoofdstuk betekent „onder de vlag van een partij varen" voor de Europese Unie dat onder de vlag van een lidstaat van de Europese Unie wordt gevaren.

([2]) Dit lid is niet van toepassing op vaartuigen of verleners van internationale zeevervoerdiensten die vallen onder de *Agreement on Port State Measures to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing* (Overeenkomst inzake havenstaatmaatregelen om illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen), gedaan te Rome op 22 november 2009.

iii) een provinciale, territoriale of regionale overheid, als opgenomen door die partij in haar lijst in bijlage I; of

iv) een lagere overheid;

b) de handhaving of onverwijlde verlenging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a); of

c) een wijziging van niet-conforme maatregelen als bedoeld onder a), voor zover de wijziging de maatregelen zoals deze onmiddellijk voor de wijziging bestonden, niet minder conform maakt met artikel 14.3.

2. Artikel 14.3 is niet van toepassing op maatregelen die een partij vaststelt of handhaaft voor sectoren, subsectoren of activiteiten als opgenomen in haar lijst in bijlage II.

HOOFDSTUK VIJFTIEN

Telecommunicatie

Artikel 15.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

contributielink: een link voor de transmissie van radio- of televisiesignalen naar een productiecentrum voor programma's;

kostengeoriënteerd: op basis van kosten en mogelijk betrekking hebbend op verschillende kostenmethodologieën voor verschillende faciliteiten of diensten;

onderneming: een „onderneming" zoals omschreven in artikel 8.1 (Definities);

essentiële faciliteiten: faciliteiten in het kader van een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst die:

a) uitsluitend of voornamelijk worden aangeboden door één of een beperkt aantal aanbieders; en

b) voor het verlenen van een dienst niet op haalbare wijze economisch of technisch kunnen worden vervangen;

interconnectie: het verbinden van openbare telecommunicatienetwerken of -diensten van verschillende aanbieders zodat gebruikers van een aanbieder kunnen communiceren met de gebruikers van een andere aanbieder en toegang krijgen tot door een andere aanbieder geleverde diensten;

interne bedrijfscommunicatie: telecommunicatie waardoor een onderneming intern of met haar dochterondernemingen, filialen en, afhankelijk van het interne recht van een partij, gelieerde ondernemingen kan communiceren, en deze laatste onderling kunnen communiceren, met uitzondering van al dan niet op commerciële basis verleende diensten aan ondernemingen die geen dochteronderneming, filiaal of gelieerde onderneming zijn, of aangeboden aan klanten of potentiële klanten. Voor de toepassing van deze definitie geldt de definitie die door elke partij van de begrippen „dochteronderneming", „filiaal" en, indien van toepassing, „gelieerde onderneming" wordt gegeven;

huurlijnen: telecommunicatiefaciliteiten tussen twee of meer bepaalde aansluitpunten die zijn gereserveerd voor het specifieke gebruik door of beschikbaarheid voor een bepaalde klant of andere gebruikers naar de keuze van de klant;

grote aanbieder: een aanbieder die, wat prijs en aanbod betreft, de voorwaarden voor deelneming op de relevante markt voor openbare telecommunicatienetwerken of -diensten wezenlijk kan beïnvloeden ten gevolge van:

a) controle over essentiële faciliteiten; of

b) de wijze waarop hij van zijn marktpositie gebruikmaakt;

netwerkaansluitpunt: het fysieke punt waarop een gebruiker toegang tot een openbaar telecommunicatienetwerk krijgt;

nummerportabiliteit: de mogelijkheid voor eindgebruikers van openbare telecommunicatiediensten om dezelfde telefoonnummers op dezelfde locatie te houden zonder dat de kwaliteit, de betrouwbaarheid of het gemak eronder lijdt wanneer van aanbieder van soortgelijke openbare telecommunicatiediensten wordt veranderd;

openbaar telecommunicatienetwerk: de openbare telecommunicatie-infrastructuur waardoor telecommunicatie tussen twee bepaalde netwerkaansluitpunten mogelijk wordt gemaakt;

openbare telecommunicatiedienst: telecommunicatiedienst ten aanzien waarvan een partij, uitdrukkelijk of feitelijk, eist dat zij aan het algemene publiek wordt aangeboden en die gekenmerkt wordt door de real-time transmissie van door de klant tussen twee of meer punten verzonden informatie, zonder dat de vorm of inhoud van de informatie van de klant van eindpunt tot eindpunt wordt gewijzigd. Deze dienst kan onder meer spraaktelefoniediensten, pakketgeschakelde en circuitgeschakelde datatransmissiediensten, telex-, telegraaf- en faxdiensten, particuliere huurlijnen en diensten en systemen voor mobiele en persoonlijke communicatie omvatten;

regelgevende autoriteit: de instantie die verantwoordelijk is voor de regelgeving inzake telecommunicatie;

telecommunicatiediensten: alle diensten bestaande in de transmissie en ontvangst van elektromagnetische signalen, maar niet de economische activiteit bestaande in de levering van inhoud door middel van telecommunicatie; en

gebruiker: een onderneming of natuurlijke persoon die gebruikmaakt van of verzoekt om een algemeen beschikbare telecommunicatiedienst.

Artikel 15.2

Toepassingsgebied

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen inzake telecommunicatienetwerken of -diensten, onverminderd het recht van een partij om de verlening van een dienst te beperken in overeenstemming met haar in de bijlagen I of II opgenomen lijst van voorbehouden.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op maatregelen van een partij met betrekking tot de transmissie door middel van telecommunicatie, de verspreiding van voor ontvangst door het publiek bestemde radio- of televisieprogramma's via de kabel of door middel van rechtstreekse uitzending daaronder begrepen. Voor alle duidelijkheid: dit hoofdstuk is van toepassing op contributielinks.

3. Op grond van het bepaalde in dit hoofdstuk wordt niet:

a) van een partij verlangd dat zij toestaat dat een dienstverlener uit de andere partij telecommunicatienetwerken of -diensten instelt, ontwikkelt, verwerft, huurt, exploiteert of levert op andere wijze dan in deze overeenkomst bepaald; noch wordt er

b) van een partij verlangd dat zij telecommunicatienetwerken of -diensten die niet aan het algemene publiek worden aangeboden, instelt, ontwikkelt, verwerft, huurt, exploiteert of levert, dan wel dat zij dienstverleners daartoe verplicht.

Artikel 15.3

Toegang tot en gebruik van openbare telecommunicatienetwerken of -diensten

1. Een partij ziet erop toe dat ondernemingen uit de andere partij toegang krijgen tot en gebruik kunnen maken van openbare telecommunicatienetwerken of -diensten op redelijke en niet-discriminerende voorwaarden, onder meer met betrekking tot kwaliteit, technische normen en technische specificaties. ([1]) De partijen zien op de naleving van deze verplichting onder meer toe met inachtneming van het bepaalde in de leden 2 tot en met 6.

2. Elke partij ziet erop toe dat ondernemingen uit de andere partij toegang hebben tot en gebruik kunnen maken van alle binnen of buiten haar grenzen aangeboden openbare telecommunicatienetwerken en -diensten, particuliere huurlijnen inbegrepen, en zorgt er te dien einde voor, overeenkomstig de leden 5 en 6, dat het deze ondernemingen is toegestaan:

a) eind- of andere apparatuur met interfaces met het openbare telecommunicatienetwerk te kopen of te huren en aan te sluiten;

b) particuliere huurlijnen of lijnen in particuliere eigendom te verbinden met openbare telecommunicatienetwerken en -diensten uit die partij of met lijnen, gehuurd door of in eigendom van een andere onderneming;

([1]) **Niet-discriminerend**: niet minder gunstig dan de behandeling die in vergelijkbare situaties aan andere ondernemingen bij gebruikmaking van soortgelijke openbare telecommunicatienetwerken of -diensten wordt toegekend.

c) exploitatieprotocollen van hun keuze te gebruiken; en

d) zich bezig te houden met schakelbesturing („switching"), signalering en verwerking.

3. Elke partij ziet erop toe dat ondernemingen uit de andere partij openbare telecommunicatienetwerken en -diensten kunnen gebruiken voor het binnenlandse en grensoverschrijdende verkeer van informatie, daarbij inbegrepen de interne bedrijfscommunicatie van deze ondernemingen, en voor toegang tot informatie die in gegevensbestanden of op andere wijze in machinaal leesbare vorm is opgeslagen op het grondgebied van een van de partijen.

4. Op grond van artikel 28.3 (Algemene uitzonderingen), en niettegenstaande het bepaalde in lid 3, neemt een partij passende maatregelen ter bescherming van:

a) de veiligheid en vertrouwelijkheid van openbare telecommunicatiediensten; en

b) de persoonlijke levenssfeer van gebruikers van openbare telecommunicatiediensten,

mits deze maatregelen niet op zodanige wijze worden toegepast dat zij een middel tot arbitraire of ongerechtvaardigde discriminatie of een verkapte beperking van de handel vormen.

5. Elke partij ziet erop toe dat voor de toegang tot en het gebruik van openbare telecommunicatienetwerken of -diensten uitsluitend voorwaarden worden gesteld die noodzakelijk zijn ter:

a) vrijwaring van de openbare-dienstverantwoordelijkheden van aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken of -diensten, en met name hun bevoegdheid hun netwerken of diensten aan het algemene publiek ter beschikking te stellen;

b) bescherming van de technische integriteit van openbare telecommunicatienetwerken of -diensten; of

c) waarborging dat dienstverleners uit de andere partij geen diensten verlenen waarvoor de partij, door middel van haar in de bijlagen I of II opgenomen lijst van voorbehouden, beperkingen heeft gesteld.

6. Mits de voorwaarden voor de toegang tot en het gebruik van openbare telecommunicatienetwerken en -diensten aan de in lid 5 genoemde criteria voldoen, mogen zij het volgende omvatten:

a) beperkingen ter zake van wederverkoop en medegebruik van deze diensten;

b) de eis gespecificeerde technische interfaces te gebruiken, daarbij inbegrepen interface-protocollen, voor koppeling aan die netwerken of diensten;

c) indien nodig, eisen voor de interoperabiliteit van deze diensten;

d) type-goedkeuring van eind- of andere apparatuur met interfaces met het netwerk en technische eisen voor de koppeling van die apparatuur aan de netwerken;

e) beperkingen ter zake van de koppeling van lijnen, in particuliere huur of eigendom, aan deze netwerken, diensten of lijnen, gehuurd door of in eigendom van een andere onderneming; en

f) aanmelding, registratie en verlening van vergunningen.

Artikel 15.4

Concurrentiewaarborgen ten aanzien van grote aanbieders

1. Elke partij handhaaft passende maatregelen om te voorkomen dat aanbieders die alleen of met anderen gezamenlijk een grote aanbieder vormen, concurrentiebeperkende praktijken toepassen of blijven toepassen.

2. De in lid 1 bedoelde concurrentiebeperkende praktijken omvatten:

a) het op concurrentiebeperkende wijze toepassen van kruissubsidiëring;

b) het op concurrentiebeperkende wijze gebruiken van informatie van concurrenten; en

c) het niet op tijdige wijze beschikbaar stellen aan andere dienstverleners van technische informatie over essentiële faciliteiten en commercieel relevante informatie die deze dienstverleners voor het leveren van hun diensten nodig hebben.

Artikel 15.5

Toegang tot essentiële faciliteiten

1. Elke partij ziet erop toe dat grote aanbieders op haar grondgebied hun essentiële faciliteiten, die onder meer netwerkelementen, operationele ondersteuningssystemen of ondersteunende structuren kunnen omvatten, tegen redelijke, niet-discriminerende voorwaarden en op de kosten gebaseerde tarieven aan aanbieders van telecommunicatiediensten uit de andere partij ter beschikking stellen.

2. Elke partij kan in overeenstemming met haar interne wet- en regelgeving bepalen welke essentiële faciliteiten op haar grondgebied beschikbaar moeten worden gesteld.

Artikel 15.6

Interconnectie

1. Elke partij ziet erop toe dat grote aanbieders op haar grondgebied interconnectie aanbieden:

a) op elk technisch haalbaar punt in het netwerk;

b) op niet-discriminerende voorwaarden, technische normen en specificaties daaronder begrepen, en tegen niet-discriminerende tarieven;

c) met een kwaliteit die niet lager is dan die welke wordt geboden voor de eigen soortgelijke diensten, voor soortgelijke diensten van niet-gelieerde dienstverleners of voor soortgelijke diensten van dochterondernemingen of andere gelieerde ondernemingen;

d) binnen een redelijke termijn, op voorwaarden (technische normen en specificaties daaronder begrepen) en tegen op de kosten gebaseerde tarieven die transparant, economisch redelijk en voldoende gescheiden zijn, zodat een aanbieder niet behoeft te betalen voor netwerkonderdelen en -faciliteiten die hij voor de levering van zijn diensten niet nodig heeft; en

e) op verzoek via extra aansluitpunten, in aanvulling op de aan de meeste gebruikers aangeboden netwerkaansluitpunten, tegen een vergoeding die gebaseerd is op de kosten voor het aanleggen van de noodzakelijke aanvullende faciliteiten.

2. Een aanbieder waaraan een vergunning is verleend om telecommunicatiediensten te leveren, heeft het recht om met andere aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en -diensten een nieuwe interconnectieovereenkomst aan te gaan. Elke partij draagt er zorg voor dat grote aanbieders verplicht zijn een referentie-interconnectieaanbieding vast te stellen of met andere aanbieders van telecommunicatienetwerken en -diensten interconnectieovereenkomsten aan te gaan.

3. Elke partij ziet erop toe dat aanbieders van openbare telecommunicatiediensten die bij onderhandelingen over interconnectieregelingen informatie van een andere aanbieder ontvangen, die informatie uitsluitend gebruiken voor het doel waarvoor zij werd verstrekt en dat zij de vertrouwelijkheid van de verstrekte of opgeslagen informatie te allen tijde respecteren.

4. Elke partij ziet erop toe dat de procedures voor interconnectie met een grote aanbieder algemeen worden bekendgemaakt.

5. Elke partij ziet erop toe dat grote aanbieders hun interconnectieovereenkomsten of hun referentie-interconnectieaanbieding, indien van toepassing, algemeen bekendmaken.

Artikel 15.7

Vergunning voor verlening van telecommunicatiediensten

Elke partij dient erop toe te zien dat vergunningen voor het verlenen van telecommunicatiediensten voor zover mogelijk worden verleend op basis van een eenvoudige kennisgevingsprocedure.

Artikel 15.8

Universele dienst

1. Elke partij heeft het recht vast te stellen welke universeledienstverplichtingen zij wenst te handhaven.

2. Elke partij zorgt ervoor dat elke door haar vastgestelde of gehandhaafde maatregel inzake universele diensten wordt uitgevoerd op een transparante, objectieve, niet-discriminerende en uit mededingingsoogpunt neutrale wijze. Elke partij zorgt er tevens voor dat de universeledienstverplichtingen die zij oplegt, niet belastender zijn dan voor de door haar vastgestelde soort universele dienst noodzakelijk is.

3. Alle dienstverleners komen in aanmerking voor het verzorgen van universele diensten. Indien er een dienstverlener moet worden aangewezen als de aanbieder van een universele dienst, zorgt een partij ervoor dat de selectie geschiedt door middel van een efficiënt, transparant en niet-discriminerend mechanisme.

Artikel 15.9

Schaarse middelen

1. Elke partij voert haar procedures voor de toewijzing en het gebruik van schaarse middelen, zoals frequenties, nummers en doorgangsrechten, objectief, tijdig, transparant en niet-discriminerend uit.

2. In afwijking van de artikelen 8.4 (Markttoegang) en 9.6 (Markttoegang) kan een partij maatregelen vaststellen of handhaven waarbij spectrum wordt verdeeld en toegewezen en frequenties worden beheerd. Elke partij behoudt het recht haar beleid vast te stellen en uit te voeren ten aanzien van spectrum en -frequentiebeheer waarbij het aantal aanbieders van openbare telecommunicatiediensten kan worden beperkt. Elke partij behoudt tevens het recht om frequentiebanden toe te wijzen, rekening houdend met de bestaande en toekomstige behoeften.

3. Elke partij maakt de actuele stand van de toegewezen frequentiebanden algemeen bekend, maar is niet verplicht gedetailleerde informatie te verstrekken over frequenties die zijn toegewezen voor specifiek gebruik door de overheid.

Artikel 15.10

Nummerportabiliteit

Elke partij waarborgt dat aanbieders van openbare telecommunicatiediensten op haar grondgebied onder redelijke voorwaarden nummerportabiliteit aanbieden.

Artikel 15.11

Regelgevende autoriteit

1. Elke partij waarborgt dat haar regelgevende autoriteit juridisch gescheiden en functioneel onafhankelijk is van enige aanbieder van telecommunicatienetwerken, -diensten of -apparatuur, ook indien een partij eigenaar is van of zeggenschap heeft over een aanbieder van telecommunicatienetwerken of -diensten.

2. Elke partij zorgt ervoor dat de besluiten en procedures van haar regelgevende autoriteit ten aanzien van alle marktdeelnemers onpartijdig zijn en tijdig en transparant worden uitgevoerd.

3. Elke partij waarborgt dat haar regelgevende autoriteit voldoende bevoegdheden heeft om de sector te reguleren, onder meer door ervoor te zorgen dat die autoriteit bevoegd is om:

a) van aanbieders van telecommunicatienetwerken of -diensten te verlangen dat zij alle informatie indienen die de regelgevende autoriteit voor de uitvoering van haar taken noodzakelijk acht; en

b) haar besluiten betreffende de verplichtingen van de artikelen 15.3 tot en met 15.6 kan doorvoeren door middel van passende sancties, die financiële sancties, corrigerende maatregelen of de schorsing of intrekking van vergunningen kunnen omvatten.

Artikel 15.12

Beslechting van telecommunicatiegeschillen

Beroep op regelgevende autoriteiten

1. In aansluiting op de artikelen 27.3 (Administratieve procedures) en 27.4 (Toetsing en beroep) ziet elke partij erop toe dat:

a) ondernemingen tijdig een beroep op haar regelgevende autoriteit kunnen doen voor de beslechting van geschillen met aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken of -diensten over de aangelegenheden die onder de artikelen 15.3 tot en met 15.6 en ingevolge het interne recht van de partij binnen de jurisdictie van de regelgevende autoriteit vallen. In voorkomend geval neemt de regelgevende autoriteit binnen een redelijke termijn een bindend besluit om het geschil tot een oplossing te brengen;

b) aanbieders van telecommunicatienetwerken of -diensten uit de andere partij die om toegang tot essentiële faciliteiten of om interconnectie met een grote aanbieder op het grondgebied van de partij verzoeken, binnen een redelijke, algemeen bekendgemaakte specifieke termijn geschillen met die grote aanbieder over passende voorwaarden en tarieven voor interconnectie of toegang kunnen voorleggen aan een regelgevende autoriteit, in het kader van beslechting daarvan.

Beroep en toetsing van vaststellingen of besluiten van regelgevende autoriteit

2. Elke partij zorgt ervoor dat een onderneming waarvan de belangen door een vaststelling of besluit van een regelgevende autoriteit worden geschaad, tegen de vaststelling of dat besluit kan opkomen bij een onpartijdige en onafhankelijke rechterlijke, semi-rechterlijke of administratieve autoriteit, als bepaald in het interne recht van de partij. De rechterlijke, semi-rechterlijke of administratieve autoriteit verstrekt de onderneming schriftelijk de redenen op grond waarvan zij tot haar vaststelling of beslissing is gekomen. Elke partij zorgt ervoor dat deze vaststellingen of besluiten, onder voorbehoud van beroep of nadere toetsing, door de regelgevende autoriteit ten uitvoer worden gelegd.

3. Een verzoek om rechterlijke toetsing vormt geen grond voor niet-naleving van de vaststelling of het besluit van de regelgevende autoriteit, tenzij de desbetreffende rechterlijke instantie die vaststelling of dat besluit schorst.

Artikel 15.13

Transparantie

1. In aanvulling op de artikelen 27.1 (Bekendmaking) en 27.2 (Informatieverstrekking) en in aanvulling op de andere bepalingen van dit hoofdstuk met betrekking tot de bekendmaking van informatie, maakt elke partij de volgende informatie algemeen bekend:

a) de taken van een regelgevende autoriteit, in een duidelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm, in het bijzonder wanneer meer dan één orgaan met die taken belast is;

b) de maatregelen met betrekking tot openbare telecommunicatienetwerken of -diensten, met inbegrip van:

   i) regelgeving van haar regelgevende autoriteit, samen met de rechtsgrondslag voor deze regelgeving;

   ii) tarieven en andere voorwaarden van diensten;

   iii) specificaties van technische interfaces;

   iv) voorwaarden voor het koppelen van eind- of andere apparatuur aan de openbare telecommunicatienetwerken;

   v) vereisten op het gebied van aanmelding, toestemming, registratie of vergunningverlening, indien van toepassing; en

c) informatie over de organen die verantwoordelijk zijn voor de voorbereiding, wijziging en goedkeuring van maatregelen inzake normen.

Artikel 15.14

Terughoudendheid

De partijen erkennen het belang van een concurrerende markt om legitieme doelstellingen van overheidsbeleid voor telecommunicatiediensten te verwezenlijken. Met het oog hierop kan elke partij afzien van het reguleren van een telecommunicatiedienst voor zover voorzien in haar interne recht, wanneer een marktanalyse heeft uitgewezen dat een daadwerkelijke mededinging is verwezenlijkt.

Artikel 15.15

Verhouding tot andere hoofdstukken

In geval van strijdigheid tussen het bepaalde in dit hoofdstuk en een ander hoofdstuk, heeft het bepaalde in dit hoofdstuk voorrang voor zover het de strijdige bepalingen betreft.

HOOFDSTUK ZESTIEN

Elektronische handel

Artikel 16.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

levering: een computerprogramma, tekst, video, beeld-, geluidsopname of andere digitaal opgeslagen levering; en

elektronische handel: handel uitgevoerd door middel van telecommunicatie, alleen of in combinatie met andere informatie- en communicatietechnologieën.

Artikel 16.2

Doelstelling en toepassingsgebied

1. De partijen erkennen dat elektronische handel leidt tot meer economische groei en handelsmogelijkheden in vele sectoren en zij bevestigen dat de WTO-regels op het gebied van de elektronische handel van toepassing zijn. Zij komen overeen de ontwikkeling van hun onderlinge elektronische handel te bevorderen, met name door samenwerking bij kwesties die in het kader van de bepalingen van dit hoofdstuk door elektronische handel worden opgeworpen.

2. Dit hoofdstuk legt aan partijen geen verplichting op om levering langs elektronische weg toe te staan, tenzij een dergelijke verplichting op grond van een andere bepaling van deze overeenkomst bestaat.

Artikel 16.3

Douanerechten op elektronische leveringen

1. Een partij legt geen douanerecht, -heffing of -vergoeding op voor levering langs elektronische weg.

2. Voor alle duidelijkheid: lid 1 belet een partij niet om een interne belasting of andere interne heffing op te leggen op een levering langs elektronische weg, mits de belasting of heffing wordt opgelegd op een wijze die niet tegen deze overeenkomst indruist.

Artikel 16.4

Vertrouwen in elektronische handel

Elke partij stelt wettelijke of bestuursrechtelijke maatregelen vast of handhaaft deze voor de bescherming van persoonlijke gegevens van gebruikers bij elektronische handel en houdt daarbij terdege rekening met internationale normen inzake gegevensbescherming van ertoe doende internationale organisaties waarvan beide partijen lid zijn.

Artikel 16.5

Algemene bepalingen

Gelet op het potentieel van de elektronische handel als instrument voor sociale en economische ontwikkeling, erkennen de partijen dat de volgende zaken van belang zijn:

a) duidelijkheid, transparantie en voorspelbaarheid van hun interne regelgevingskaders bij het faciliteren, in de mate van het mogelijke, van de ontwikkeling van de elektronische handel;

b) interoperabiliteit, innovatie en mededinging bij het faciliteren van de elektronische handel; en

c) faciliteren dat kleine en middelgrote ondernemingen gebruikmaken van elektronische handel.

Artikel 16.6

Dialoog inzake elektronische handel

1. Gezien het mondiale karakter van de elektronische handel komen de partijen overeen een dialoog aan te gaan over de kwesties die zich in het kader van elektronische handel voordoen, en die onder meer betrekking hebben op:

a) de erkenning van aan het publiek afgegeven certificaten voor elektronische handtekeningen en de facilitering van grensoverschrijdende certificeringsdiensten;

b) de aansprakelijkheid van aanbieders van intermediaire diensten bij de doorgifte of opslag van informatie;

c) de behandeling van ongevraagde elektronische commerciële communicatie; en

d) de bescherming van persoonlijke gegevens en van consumenten en bedrijven tegen frauduleuze en misleidende handelspraktijken op het gebied van elektronische handel.

2. De in lid 1 bedoelde dialoog kan plaatsvinden in de vorm van een uitwisseling van informatie over de respectieve wet- en regelgeving en andere maatregelen van een partij met betrekking tot deze kwesties, alsmede in de vorm van een uitwisseling van ervaringen over de uitvoering van die wet- en regelgeving en andere maatregelen.

3. Gezien het mondiale karakter van de elektronische handel bevestigen de partijen het belang van een actieve deelname in multilaterale fora voor het bevorderen van elektronische handel.

Artikel 16.7

Verhouding tot andere hoofdstukken

In geval van strijdigheid tussen dit hoofdstuk en een ander hoofdstuk van deze overeenkomst heeft het bepaalde in dat andere hoofdstuk voorrang voor zover het de strijdige bepalingen betreft.

HOOFDSTUK ZEVENTIEN

Mededingingsbeleid

Artikel 17.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

mededingingverstorende zakelijke activiteiten: mededingingverstorende overeenkomsten, onderling afgestemde feitelijke gedragingen of mededingingverstorende regelingen van concurrenten, mededingingverstorende gedragingen van een onderneming die een machtspositie inneemt op een markt, en fusies met belangrijke mededingingverstorende gevolgen; en

dienst van algemeen economisch belang: voor de Europese Unie: een dienst die, indien deze door een onderneming onder normale marktomstandigheden moet worden verleend, niet op bevredigende wijze kan worden verleend tegen voorwaarden die stroken met het algemeen belang, voorwaarden inzake prijs, objectieve kwaliteitskenmerken, continuïteit en toegang tot de dienst daaronder begrepen. Het beheer van een dienst van algemeen economisch belang moet door de staat aan een of meer ondernemingen worden toegewezen, door middel van een toewijzing van een openbare dienst waarin de verplichtingen van de desbetreffende ondernemingen en van de staat worden omschreven.

Artikel 17.2

Mededingingsbeleid

1. De partijen erkennen het belang van een vrije en onvervalste mededinging voor hun handelsbetrekkingen. De partijen erkennen dat mededingingverstorende zakelijke activiteiten de goede werking van markten kunnen verstoren en de voordelen van de liberalisering van het handelsverkeer kunnen ondergraven.

2. De partijen nemen passende maatregelen om mededingingverstorend zakelijk gedrag te verbieden, waarbij zij erkennen dat dergelijke maatregelen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van deze overeenkomst zullen bijdragen.

3. De partijen werken samen bij aangelegenheden met betrekking tot het verbod van mededingingverstorende zakelijke activiteiten in de vrijhandelszone in overeenstemming met de *Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en de regering van Canada betreffende de toepassing van hun mededingingsrecht*, gedaan te Bonn op 17 juni 1999.

4. De in lid 2 bedoelde maatregelen moeten in overeenstemming zijn met de beginselen van transparantie, non-discriminatie en de billijkheid van procedures. Uitsluitingen van de toepassing van het mededingingsrecht moeten transparant zijn. Een partij verstrekt de andere partij openbare informatie over dergelijke uitsluitingen in het kader van haar mededingingsrecht.

Artikel 17.3

Toepassing van het mededingingsbeleid op ondernemingen

1. Een partij draagt er zorg voor dat de in artikel 17.2, lid 2, bedoelde maatregelen van toepassing zijn in de partijen in de mate waarin haar interne recht dit vergt.

2. Voor alle duidelijkheid:

a) in Canada is de *Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34 bindend voor en van toepassing op federale of provinciale overheidsondernemingen („agents of her Majesty in right of Canada, or of a province"), dat wil zeggen ondernemingen („Crown corporations"), voor wat hun commerciële activiteiten betreft die zij onder daadwerkelijke of potentiële mededinging met andere personen uitvoeren, voor zover deze wet van toepassing zou zijn als de „agent of her Majesty" geen overheidsonderneming zou zijn. Een dergelijke „agent of her Majesty" kan overheidsondernemingen, ondernemingen met een overheidsmonopolie en ondernemingen waaraan bijzondere of uitsluitende rechten of voorrechten zijn toegekend, omvatten; en

b) in de Europese Unie zijn overheidsondernemingen, ondernemingen met een overheidsmonopolie en ondernemingen waaraan bijzondere rechten of voorrechten zijn toegekend, onderworpen aan de mededingingsregels van de Europese Unie. De ondernemingen belast met het beheer van diensten van algemeen economisch belang of die het karakter dragen van een fiscaal monopolie, vallen echter onder deze regels evenwel voor zover de toepassing daarvan de vervulling, in feite of in rechte, van de hun toevertrouwde bijzondere taak niet verhindert.

Artikel 17.4

Geschillenbeslechting

Niets in dit hoofdstuk is onderworpen aan enige vorm van geschillenbeslechting in het kader van de onderhavige overeenkomst.

HOOFDSTUK ACHTTIEN

Overheidsondernemingen, ondernemingen met een overheidsmonopolie en ondernemingen waaraan bijzondere rechten of voorrechten zijn toegekend

Artikel 18.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

een onder dit hoofdstuk vallende entiteit:

a) een onderneming met een overheidsmonopolie;

b) een aanbieder van een goed of een dienst, indien deze behoort tot een klein aantal aanbieders van goederen of diensten die formeel of feitelijk door een partij zijn toegestaan of opgericht, en de partij de mededinging tussen deze aanbieders op haar grondgebied aanzienlijk belemmert;

c) een entiteit waaraan een partij formeel of feitelijk bijzondere rechten of voorrechten voor het leveren van een goed of dienst heeft toegekend, waardoor het vermogen van alle andere ondernemingen om hetzelfde goed of dezelfde dienst in hetzelfde geografische gebied onder in wezen gelijkwaardige omstandigheden te leveren, wezenlijk wordt aangetast, waarbij de entiteit volledig of gedeeltelijk kan ontsnappen aan concurrentiedruk of marktbeperkingen; ([1]) of

d) een overheidsonderneming;

aanwijzen: een monopolie instellen of toestaan, of de werkingssfeer van een monopolie uitbreiden teneinde daaronder een nieuw goed of een nieuwe dienst te laten vallen;

in overeenstemming met commerciële overwegingen: in overeenstemming met de gebruikelijke handelspraktijken van een particuliere onderneming in de betrokken sector of bedrijfstak; en

niet-discriminerende behandeling: de beste van enerzijds een nationale behandeling en anderzijds een meestbegunstigingsbehandeling zoals bedoeld in deze overeenkomst.

Artikel 18.2

Toepassingsgebied

1. De partijen bevestigen hun rechten en verplichtingen ingevolge artikel XVII, leden 1 tot en met 3, van de GATT 1994, het *Memorandum van Overeenstemming betreffende de interpretatie van artikel XVII van de GATT 1994* en artikel VIII, leden 1 en 2, van de GATS, die alle zijn opgenomen in deze overeenkomst en hiervan deel uitmaken.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van een partij aangekocht voor overheidsdoeleinden en niet met het oog op commerciële wederverkoop of gebruik bij de levering van goederen of diensten voor commerciële verkoop, ongeacht of die opdrachten „onder dit hoofdstuk vallende opdrachten" zijn in de zin van artikel 19.2 (Toepassingsgebied).

([1]) Voor alle duidelijkheid: de verlening van een vergunning aan een beperkt aantal ondernemingen bij de toewijzing van schaarse hulpbronnen op basis van objectieve, evenredige en niet-discriminerende criteria vormt op zich geen bijzonder recht.

3. De artikelen 18.4 en 18.5 zijn niet van toepassing op de sectoren die zijn vermeld in de artikelen 8.2 (Toepassingsgebied) en 9.2 (Toepassingsgebied).

4 De artikelen 18.4 en 18.5 zijn niet van toepassing op een maatregel van een onder dit hoofdstuk vallende entiteit indien een voorbehoud van een partij, afgezet tegen een verplichting tot nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling, zoals opgenomen in de lijst van die partij in bijlage I, II of III, van toepassing zou zijn indien dezelfde maatregel door die partij was vastgesteld of gehandhaafd.

Artikel 18.3

Overheidsondernemingen, ondernemingen met een overheidsmonopolie en ondernemingen waaraan bijzondere rechten of voorrechten zijn toegekend

1. Onverminderd de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van deze overeenkomst, belet niets in dit hoofdstuk een partij om een overheidsonderneming of een overheidsmonopolie aan te wijzen of in stand te houden, of om aan een onderneming bijzondere rechten of voorrechten toe te kennen.

2. Een partij mag een onder dit hoofdstuk vallende entiteit verplichten noch aanmoedigen te handelen op een wijze die tegen deze overeenkomst indruist.

Artikel 18.4

Niet-discriminerende behandeling

1. Elke partij ziet erop toe dat onder dit hoofdstuk vallende entiteiten op haar grondgebied een niet-discriminerende behandeling toekennen aan onder deze overeenkomst vallende investeringen, aan goederen van de andere partij, of aan dienstverleners van de andere partij bij de aan- of verkoop van goederen of diensten.

2. Indien een onder dit hoofdstuk vallende entiteit zoals beschreven in de definitie van „een onder dit hoofdstuk vallende entiteit" in artikel 18.1, onder b) tot en met d), optreedt overeenkomstig artikel 18.5, lid 1, wordt de partij op wiens grondgebied de onder dit hoofdstuk vallende entiteit is gevestigd, geacht te voldoen aan de in lid 1 bedoelde verplichtingen met betrekking tot die onder dit hoofdstuk vallende entiteit.

Artikel 18.5

Commerciële overwegingen

1. Elke partij ziet erop toe dat onder dit hoofdstuk vallende entiteiten op haar grondgebied bij de aan- of verkoop van goederen, alsook bij de aankoop van diensten, handelen in overeenstemming met commerciële overwegingen, met inbegrip van de prijs, kwaliteit, beschikbaarheid, verhandelbaarheid, vervoer en andere voorwaarden van aankoop of verkoop, ook wanneer die goederen of diensten worden verstrekt aan of door een investering van een investeerder uit de andere partij.

2. Mits de gedragingen van een onder dit hoofdstuk vallende entiteit in overeenstemming zijn met artikel 18.4 en hoofdstuk zeventien (Mededingingsbeleid), is de verplichting van lid 1 niet van toepassing:

a) in het geval van een monopolie, ten aanzien van activiteiten in het kader van het doel waarvoor het monopolie in het leven is geroepen of waarvoor bijzondere rechten of voorrechten zijn toegekend, zoals een openbaredienstverplichting of regionale ontwikkeling; of

b) in het geval van een overheidsonderneming, bij de vervulling van haar publieke mandaat.

HOOFDSTUK NEGENTIEN

Overheidsopdrachten

Artikel 19.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

handelsgoederen of –diensten: goederen of diensten die in de regel in de handel worden verkocht of te koop worden aangeboden aan, en in de regel worden aangeschaft door niet-overheidskopers voor niet-overheidsdoeleinden;

dienst in verband met de bouw: een dienst die gericht is op de uitvoering, ongeacht op welke wijze, van bouwwerkzaamheden of civieltechnische werken in de zin van afdeling 51 van de voorlopige centrale productenclassificatie van de Verenigde Naties („CPC");

elektronische veiling: een zich herhalend proces waarbij aanbieders langs elektronische weg nieuwe prijzen en/of nieuwe waarden voor kwantificeerbare, niet op de prijs betrekking hebbende en met de beoordelingscriteria samenhangende onderdelen van de inschrijving opgeven, waardoor een rangorde van de inschrijvingen tot stand komt of de rangorde wordt gewijzigd;

schriftelijk: betreft elke formulering in woorden of cijfers die gelezen, gereproduceerd en later meegedeeld kan worden. De term „schriftelijk" kan ook betrekking hebben op elektronisch doorgegeven en opgeslagen informatie;

onderhandse aanbesteding: een aanbestedingsprocedure waarbij de aanbestedende entiteit contact zoekt met een aanbieder of aanbieders van haar keuze;

maatregel: een wet, voorschrift, procedure, administratief richtsnoer of administratieve praktijk, dan wel een handeling van een aanbestedende entiteit betreffende een onder dit hoofdstuk vallende opdracht;

lijst voor veelvuldig gebruik: een lijst van aanbieders die volgens een aanbestedende entiteit voldoen aan de voorwaarden om op die lijst te worden geplaatst en van wie de aanbestedende entiteit meer dan eens gebruik denkt te maken;

bericht van aanbesteding: een bekendmaking van een aanbestedende entiteit waarbij belangstellende aanbieders worden uitgenodigd een verzoek om deelname in te dienen, in te schrijven of beide;

compensatie: een voorwaarde of verbintenis die de lokale ontwikkeling aanmoedigt of de betalingsbalans van een partij verbetert, bijvoorbeeld betreffende het gebruik van interne producten, het in licentie geven van technologie, investeringen, compenserende handel en vergelijkbare maatregelen of vereisten;

openbare aanbesteding: een aanbestedingsprocedure waarbij alle belangstellende aanbieders kunnen inschrijven;

persoon: persoon zoals omschreven in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities);

aanbestedende entiteit: een entiteit die valt onder de bijlagen 19-1, 19-2 of 19-3 van een partij met betrekking tot haar lijst inzake markttoegang in het kader van dit hoofdstuk;

erkende aanbieder: een aanbieder die door een aanbestedende entiteit is erkend als aanbieder die aan de voorwaarden voor deelname voldoet;

aanbesteding met voorafgaande selectie: een aanbestedingsprocedure waarbij slechts erkende aanbieders door de aanbestedende entiteit tot inschrijven worden uitgenodigd;

diensten: ook diensten in verband met de bouw, tenzij anders bepaald;

norm: een door een erkende instantie goedgekeurd document dat voor algemeen en herhaald gebruik bestemde regels, richtsnoeren of kenmerken voor goederen of diensten of daarmee verband houdende processen en productiemethoden bevat, waarvan de naleving niet verplicht is. Zij kan ook geheel of ten dele betrekking hebben op terminologische elementen, symbolen en voorschriften betreffende verpakking, markering of etikettering die van toepassing zijn op een goed, dienst, proces of productiemethode;

aanbieder: een persoon of groep personen die goederen of diensten levert of kan leveren; en

technische specificatie: een vereiste in een aanbestedingsprocedure waarin:

a) de kenmerken van een aan te schaffen goed of dienst worden omschreven, zoals kwaliteit, prestaties, veiligheid en afmetingen, dan wel de processen of methoden voor productie of levering; of

b) terminologische elementen, symbolen en voorschriften betreffende verpakking, markering of etikettering die van toepassing zijn op een goed of dienst, worden omschreven.

Artikel 19.2

Toepassingsgebied

Toepassing van dit hoofdstuk

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op alle maatregelen inzake onder dit hoofdstuk vallende opdrachten, ongeacht of deze geheel of gedeeltelijk elektronisch worden aanbesteed.

2. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder „onder dit hoofdstuk vallende opdrachten" verstaan opdrachten betreffende de aanschaf voor overheidsdoeleinden:

a) van goederen, diensten of een combinatie daarvan:

   i) zoals vermeld in de bijlagen van elke partij met betrekking tot haar lijst inzake markttoegang in het kader van dit hoofdstuk; en

   ii) die niet worden aangeschaft met het oog op commerciële verkoop of wederverkoop of voor gebruik bij de productie of levering van goederen of diensten voor commerciële verkoop of wederverkoop;

b) met welke contractuele middelen dan ook, waaronder: koop; lease; huur of huurkoop, met of zonder koopoptie;

c) waarvan de waarde, zoals geraamd overeenkomstig de leden 6 tot en met 8, ten tijde van de publicatie van een bericht van aanbesteding overeenkomstig artikel 19.6, gelijk is aan of meer bedraagt dan de desbetreffende drempelwaarde die vermeld is in de bijlagen van een partij met betrekking tot haar lijst inzake markttoegang in het kader van dit hoofdstuk;

d) door een aanbestedende entiteit; en

e) die niet anderszins van het toepassingsgebied van dit hoofdstuk zijn uitgesloten in lid 3 of in de bijlagen van een partij met betrekking tot haar lijst inzake markttoegang in het kader van dit hoofdstuk.

3. Tenzij anders bepaald in de bijlagen van een partij met betrekking tot haar lijst inzake markttoegang in het kader van dit hoofdstuk, is dit hoofdstuk niet van toepassing op:

a) de verwerving of huur van grond, bestaande gebouwen of andere onroerende goederen of de rechten daarop;

b) niet-contractuele overeenkomsten of enige vorm van bijstand die een partij verleent, met inbegrip van samenwerkingsovereenkomsten, subsidies, leningen, kapitaalinjecties, garanties en fiscale stimuleringsmaatregelen;

c) de aanbesteding of verwerving van diensten van belastingadviseurs of depositarissen, vereffenings- en managementdiensten voor gereglementeerde financiële instellingen of diensten in verband met de verkoop, aflossing en distributie van de overheidsschuld, met inbegrip van leningen, staatsobligaties, promessen en andere effecten;

d) arbeidsovereenkomsten voor werk bij de overheid;

e) opdrachten die worden aanbesteed:

   i) met het specifieke doel internationale bijstand, met inbegrip van ontwikkelingshulp, te verlenen;

   ii) in het kader van een bijzondere procedure of krachtens een bijzondere voorwaarde van een internationale overeenkomst betreffende de legering van strijdkrachten of betreffende de gezamenlijke uitvoering van een project door de ondertekenende landen; of

   iii) in het kader van een bijzondere procedure of krachtens een bijzondere voorwaarde van een internationale organisatie, of gefinancierd door een internationale subsidie, lening of andere vorm van steun, wanneer die procedure of voorwaarde niet in overeenstemming is met dit hoofdstuk.

4. Onder dit hoofdstuk vallende opdrachten omvatten alle opdrachten die vallen onder de lijsten inzake markttoegang van Canada en van de Europese Unie, waarin de verbintenissen van elke partij als volgt worden uiteengezet:

a) in bijlage 19-1: de centrale overheidsentiteiten waarvan de aanbestedingen onder dit hoofdstuk vallen;

b) in bijlage 19-2: de niet-centrale overheidsentiteiten waarvan de aanbestedingen onder dit hoofdstuk vallen;

c) in bijlage 19-3: alle andere entiteiten waarvan de aanbestedingen onder dit hoofdstuk vallen;

d) in bijlage 19-4: de goederen die onder dit hoofdstuk vallen;

e) in bijlage 19-5: de diensten, andere dan diensten in verband met de bouw, die onder dit hoofdstuk vallen;

f) in bijlage 19-6: de diensten in verband met de bouw die onder dit hoofdstuk vallen;

g) in bijlage 19-7: eventuele algemene aantekeningen; en

h) in bijlage 19-8: de in het kader van dit hoofdstuk gebruikte middelen voor bekendmaking.

5. Indien een aanbestedende entiteit, in het kader van een onder dit hoofdstuk vallende opdracht, van personen die niet onder de bijlagen met betrekking tot de lijst inzake markttoegang van de betrokken partij voor dit hoofdstuk vallen, verlangt dat zij bij het plaatsen van opdrachten bepaalde voorschriften in acht nemen, dan is artikel 19.4 van overeenkomstige toepassing op die voorschriften.

Waardebepaling

6. Bij het ramen van de waarde van een opdracht om te bepalen of dit een onder dit hoofdstuk vallende opdracht is, geldt dat een aanbestedende entiteit:

a) de opdracht niet in afzonderlijke opdrachten mag verdelen noch een bijzondere methode voor het ramen van de waarde van de opdracht mag kiezen of gebruiken om deze geheel of gedeeltelijk buiten de toepassing van dit hoofdstuk te doen vallen; en

b) uitgaat van de geraamde maximale totale waarde van de opdracht over de gehele looptijd daarvan, ongeacht of de opdracht aan een of meer aanbieders wordt gegund, waarbij rekening wordt gehouden met alle vormen van vergoeding, met inbegrip van:

   i) premies, honoraria, commissielonen en rente; en

   ii) indien de aanbesteding de mogelijkheid van opties biedt, de totale waarde van deze opties.

7. Indien een bepaald vereiste met betrekking tot een opdracht tot gevolg heeft dat meer dan een opdracht wordt gegund of een opdracht in afzonderlijke delen wordt gegund („herhalingsopdrachten"), wordt de berekening van de geraamde maximale totale waarde gebaseerd op:

a) de waarde van herhalingsopdrachten voor soortgelijke goederen of diensten die gedurende de voorafgaande twaalf maanden of het voorafgaande begrotingsjaar van de aanbestedende entiteit zijn gegund, zo mogelijk gecorrigeerd op grond van verwachte wijzigingen in de hoeveelheid of waarde van de desbetreffende goederen of diensten in de volgende periode van twaalf maanden; of

b) de geraamde waarde van herhalingsopdrachten voor soortgelijke goederen of diensten die gedurende de twaalf maanden na de gunning van de eerste opdracht of gedurende het begrotingsjaar van de aanbestedende entiteit zullen worden gegund.

8. In geval van een aanbesteding door middel van leasing, huur of huurkoop van een goed of dienst, of van een aanbesteding waarvoor geen totale prijs is opgegeven, wordt de waarde op de volgende grondslag bepaald:

a) bij opdrachten met een vastgestelde looptijd:

   i) de totale geraamde maximale waarde voor de looptijd van de opdracht indien de looptijd daarvan ten hoogste twaalf maanden bedraagt; of

   ii) indien de looptijd meer dan twaalf maanden bedraagt, de totale geraamde maximale waarde, met inbegrip van de geraamde restwaarde;

b) bij opdrachten voor onbepaalde duur: het geraamde maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48; en

c) wanneer het onduidelijk is of de opdracht een vaste looptijd heeft dan wel voor onbepaalde tijd is, wordt het bepaalde onder b) toegepast.

Artikel 19.3

Veiligheid en algemene uitzonderingen

1. Geen enkele bepaling in dit hoofdstuk mag worden uitgelegd als een beletsel voor een partij om maatregelen te nemen of informatie niet te verstrekken indien zij dit nodig acht ter bescherming van haar wezenlijke veiligheidsbelangen met betrekking tot:

a) de aanschaffing van wapens, munitie („ammunition") ([1]) of oorlogsmaterieel;

b) of aanschaffingen die onmisbaar zijn voor de nationale veiligheid; of

c) aanschaffingen voor nationale defensiedoeleinden.

([1]) De uitdrukking „munitie" („ammunition") in dit artikel wordt gelijkwaardig geacht aan de uitdrukking „munitie" („munition").

2. Mits de hieronder bedoelde maatregelen niet zodanig worden toegepast dat zij in gelijke omstandigheden een middel tot willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie tussen partijen dan wel een verkapte beperking van het internationale handelsverkeer vormen, wordt geen enkele bepaling in dit hoofdstuk uitgelegd als beletsel voor het vaststellen of handhaven door een partij van maatregelen die:

a) noodzakelijk zijn ter bescherming van de openbare zeden, orde of veiligheid;

b) noodzakelijk zijn ter bescherming van het leven of de gezondheid van mens, dier of plant;

c) noodzakelijk zijn ter bescherming van de intellectuele eigendom; of

d) betrekking hebben op goederen of diensten van mensen met een handicap, liefdadigheidsinstellingen of gevangenisarbeid.

Artikel 19.4

Algemene beginselen

Non-discriminatie

1. Ten aanzien van alle maatregelen betreffende de onder dit hoofdstuk vallende opdrachten behandelt elke partij, met inbegrip van haar aanbestedende entiteiten, goederen en diensten uit de andere partij en aanbieders uit de andere partij die die goederen of diensten aanbieden, onmiddellijk en onvoorwaardelijk niet minder gunstig dan zij, met inbegrip van haar aanbestedende entiteiten, interne goederen, diensten en aanbieders behandelt. Voor alle duidelijkheid: een dergelijke behandeling omvat:

a) in Canada, een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke door een provincie of territorium, met inbegrip van de aanbestedende entiteiten daarvan, wordt toegekend aan goederen, diensten en aanbieders uit die provincie of dat territorium; en

b) binnen de Europese Unie, een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke door een lidstaat of een subcentrale regio van een lidstaat, met inbegrip van de aanbestedende entiteiten daarvan, wordt toegekend aan goederen, diensten en aanbieders uit die lidstaat of regio, naargelang van het geval.

2. Ten aanzien van alle maatregelen betreffende de onder dit hoofdstuk vallende opdrachten ziet een partij, met inbegrip van haar aanbestedende entiteiten, erop toe:

a) dat een lokaal gevestigde aanbieder niet minder gunstig wordt behandeld dan een andere plaatselijk gevestigde aanbieder op grond van de mate waarin het kapitaal ervan of de zeggenschap erover in buitenlandse handen is; en

b) dat een lokaal gevestigde aanbieder niet wordt gediscrimineerd op grond van het feit dat de door die aanbieder voor een bepaalde opdracht aangeboden goederen of diensten afkomstig zijn uit de andere partij.

Gebruik van elektronische middelen

3. Wanneer een onder dit hoofdstuk vallende opdracht wordt aanbesteed met elektronische middelen:

a) ziet de aanbestedende entiteit erop toe dat voor de aanbesteding informatietechnologiesystemen en software, die betreffende de authenticatie en encryptie van informatie daaronder begrepen, worden gebruikt die algemeen beschikbaar zijn en interoperabel met andere algemeen beschikbare informatietechnologiesystemen en software; en

b) hanteert de aanbestedende entiteit mechanismen die de integriteit van verzoeken om deelname en van inschrijvingen waarborgen, onder meer door het tijdstip van ontvangst te registreren en ongeoorloofde toegang te voorkomen.

Verloop van de aanbesteding

4. Een aanbestedende entiteit ziet erop toe dat onder dit hoofdstuk vallende opdrachten worden aanbesteed op een transparante en onpartijdige wijze:

a) die in overeenstemming is met dit hoofdstuk, waarbij gebruik wordt gemaakt van methoden als openbare aanbesteding, aanbesteding met voorafgaande selectie en onderhandse aanbesteding;

b) waarbij belangenconflicten worden vermeden; en

c) waarbij corruptie wordt voorkomen.

Oorsprongsregels

5. Met betrekking tot onder dit hoofdstuk vallende opdrachten mag een partij op uit de andere partij ingevoerde goederen of uit de andere partij verleende diensten geen oorsprongsregels toepassen die afwijken van de oorsprongsregels die zij op dat moment op de invoer van dezelfde goederen of de verlening van dezelfde diensten uit diezelfde partij in het normale handelsverkeer toepast.

Compensatie

6. Met betrekking tot onder dit hoofdstuk vallende opdrachten mogen de partijen en hun aanbestedende entiteiten geen compensatie vragen, in aanmerking nemen, opleggen of afdwingen.

Maatregelen die niet specifiek betrekking hebben op overheidsopdrachten

7. De leden 1 en 2 zijn niet van toepassing op: douanerechten en heffingen van ongeacht welke aard die bij invoer of in verband met invoer worden geïnd; de wijze van inning van deze rechten en heffingen; andere invoerregelingen of -formaliteiten en maatregelen die gevolgen hebben voor de handel in diensten, andere dan maatregelen betreffende onder dit hoofdstuk vallende overheidsopdrachten.

Artikel 19.5

Informatie over het systeem voor overheidsopdrachten

1. Elke partij:

a) publiceert onverwijld alle wetgeving, regelgeving, gerechtelijke uitspraken, administratieve besluiten van algemene strekking en standaardclausules die bij wet- of regelgeving verplicht zijn gesteld en door verwijzing zijn opgenomen in berichten betreffende de aanbesteding, aanbestedingsdossiers en procedures inzake de onder dit hoofdstuk vallende opdrachten, alsmede alle wijzigingen daarvan, in officieel daartoe bestemde elektronische of gedrukte media die op ruime schaal worden verspreid en gemakkelijk toegankelijk blijven voor het publiek; en

b) verstrekt desgevraagd een uitleg daarvan aan de andere partij.

2. Elke partij vermeldt in bijlage 19-8 met betrekking tot haar lijst inzake markttoegang:

a) de elektronische of gedrukte media waarin de partij de in lid 1 omschreven informatie publiceert;

b) de elektronische of gedrukte media waarin de partij de berichten publiceert zoals verlangd door artikel 19.6, artikel 19.8, lid 7, en artikel 19.15, lid 2; en

c) het internetadres of de internetadressen waarop de partij de volgende informatie publiceert:

   i) haar statistische gegevens inzake overheidsopdrachten conform artikel 19.15, lid 5; of

   ii) haar berichten betreffende gegunde contracten conform artikel 19.15, lid 6.

3. Bij elke wijziging van de in bijlage 19-8 vermelde informatie betreffende een partij stelt deze partij het Comité voor overheidsopdrachten daarvan onverwijld in kennis.

Artikel 19.6

Kennisgevingen

Bericht van aanbesteding

1. Voor elke onder dit hoofdstuk vallende overheidsopdracht publiceert de aanbestedende entiteit, behalve in de omstandigheden beschreven in artikel 19.12, een bericht van aanbesteding.

De berichten van aanbesteding zijn kosteloos rechtstreeks elektronische beschikbaar via een centraal toegangspunt, onverminderd het bepaalde in lid 2. De berichten van aanbesteding kunnen ook worden gepubliceerd in een geschikte gedrukte vorm die op ruime schaal wordt verspreid en die berichten blijven gemakkelijk toegankelijk voor het publiek, ten minste totdat de in het bericht aangegeven termijn is verstreken.

De daartoe bestemde gedrukte en elektronische media worden door elke partij vermeld in bijlage 19-8.

2. Een partij kan een overgangsperiode van maximaal vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst, gunnen aan onder de bijlagen 19-2 en 19-3 vallende entiteiten die niet klaar zijn om deel te nemen aan een centraal toegangspunt als bedoeld in lid 1. Deze entiteiten verstrekken gedurende een dergelijke overgangsperiode hun berichten van aanbesteding, indien elektronisch toegankelijk, via links op een elektronisch portaal dat kosteloos toegankelijk is en staat vermeld in bijlage 19-8.

3. Tenzij in dit hoofdstuk anders is bepaald, worden in alle berichten van aanbesteding de volgende gegevens opgenomen:

a) de naam en het adres van de aanbestedende entiteit en andere informatie die nodig is om contact met de aanbestedende entiteit op te nemen en alle relevante documentatie in verband met de opdracht te verkrijgen, alsmede de eventuele kosten en betalingsvoorwaarden;

b) een omschrijving van de opdracht, met inbegrip van de aard en de hoeveelheid van de goederen of diensten die worden aanbesteed, ofwel een raming van de hoeveelheid, indien deze niet exact bekend is;

c) voor herhalingsopdrachten zo mogelijk een raming van de timing voor de volgende berichten van aanbesteding;

d) een beschrijving van eventuele facultatieve onderdelen;

e) de termijnen voor de levering van goederen of diensten of de looptijd van de opdracht;

f) de te gebruiken aanbestedingsprocedure, met vermelding of daarbij gebruik zal worden gemaakt van onderhandelingen of elektronische veilingen;

g) indien van toepassing het adres en de eventuele termijn voor de indiening van verzoeken om deelname aan de aanbesteding;

h) het adres en de termijn voor de indiening van inschrijvingen;

i) de taal of talen waarin inschrijvingen of verzoeken om deelname mogen worden ingediend, indien zij mogen worden ingediend in een andere taal dan een officiële taal van de partij waartoe de aanbestedende entiteit behoort;

j) een lijst en korte omschrijving van de voorwaarden voor de deelname van aanbieders, waaronder de eventuele verplichte verstrekking van specifieke documenten of certificaten in verband met de opdracht, tenzij deze vereisten zijn opgenomen in het aanbestedingsdossier dat aan alle belangstellende aanbieders ter beschikking wordt gesteld op hetzelfde tijdstip als het bericht van aanbesteding;

k) indien de aanbestedende entiteit voornemens is overeenkomstig artikel 19.8 een beperkt aantal erkende aanbieders uit te nodigen in te schrijven: de criteria aan de hand waarvan zij zullen worden gekozen en eventuele beperkingen van het aantal aanbieders dat mag inschrijven; en

l) een vermelding dat de opdracht onder dit hoofdstuk valt.

Samenvatting

4. Voor iedere voorgenomen aanbesteding publiceert de aanbestedende entiteit in het Engels of het Frans, op hetzelfde tijdstip als het bericht van aanbesteding, een gemakkelijk toegankelijke samenvatting. Deze samenvatting bevat ten minste de volgende informatie:

a) de inhoud van de opdracht;

b) de termijn voor de indiening van inschrijvingen en in voorkomend geval de termijn voor de indiening van verzoeken om deelname aan de aanbesteding of aanvragen tot plaatsing op een lijst voor veelvuldig gebruik; en

c) het adres waar documenten met betrekking tot de opdracht kunnen worden opgevraagd.

Aankondiging van geplande aanbestedingen

5. De aanbestedende entiteiten worden aangemoedigd hun aanbestedingsplannen zo vroeg mogelijk in elk begrotingsjaar bekend te maken („aankondiging van geplande aanbestedingen") in de passende elektronische en, indien beschikbaar, gedrukte media die in bijlage 19-8 worden vermeld. De aankondiging van geplande aanbestedingen wordt ook bekendgemaakt op het centrale toegangspunt dat is vermeld in bijlage 19-8, onder voorbehoud van het bepaalde in lid 2. De aankondiging van geplande aanbestedingen dient de inhoud van de opdracht en de geplande datum van publicatie van het bericht van aanbesteding te bevatten.

6. Aanbestedende entiteiten die vermeld zijn in de bijlagen 19-2 of 19-3 kunnen de aankondiging van geplande aanbestedingen als bericht van aanbesteding gebruiken, mits de aankondiging zoveel mogelijk van de in lid 3 bedoelde informatie bevat waarover de aanbestedende entiteit beschikt, alsmede een verklaring dat aanbieders hun belangstelling voor de opdracht bij de aanbestedende entiteit kenbaar moeten maken.

Artikel 19.7

Voorwaarden voor deelname

1. Aanbestedende entiteiten beperken de voorwaarden voor deelname aan een aanbesteding tot wat noodzakelijk is om te waarborgen dat een aanbieder over de juridische en financiële capaciteit en de commerciële en technische vaardigheden beschikt om de desbetreffende opdracht uit te voeren.

2. Bij de vaststelling van de voorwaarden voor deelname:

a) mag de aanbestedende entiteit de deelname van een aanbieder aan een aanbesteding niet afhankelijk stellen van de voorwaarde dat aan de betrokken aanbieder reeds eerder een of meer opdrachten zijn gegund door een aanbestedende entiteit van een partij;

b) kan de aanbestedende entiteit desbetreffende eerdere werkervaring verlangen indien deze van wezenlijk belang is om aan de eisen van de opdracht te kunnen voldoen; en

c) stelt de aanbestedende entiteit niet als voorwaarde bij de aanbesteding dat er sprake is van eerdere werkervaring op het grondgebied van de partij.

3. Bij de beoordeling of een aanbieder aan de voorwaarden voor deelname voldoet:

a) evalueert de aanbestedende entiteit de financiële capaciteit en de commerciële en technische vaardigheden van de aanbieder aan de hand van diens zakelijke activiteiten op en buiten het grondgebied van de partij waartoe de aanbestedende entiteit behoort; en

b) baseert de aanbestedende entiteit zich bij deze beoordeling op de voorwaarden die zij vooraf in berichten betreffende de aanbesteding of het aanbestedingsdossier heeft gespecificeerd.

4. Een partij en haar aanbestedende entiteiten kunnen, indien zij over bewijs beschikken, een aanbieder uitsluiten op gronden zoals:

a) faillissement;

b) valsheid in geschrifte;

c) aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijke eis of verplichting in het kader van een eerdere opdracht of eerdere opdrachten;

d) definitieve veroordelingen wegens een ernstig misdrijf of een ander strafbaar feit;

e) fouten bij de beroepsuitoefening of handelingen of nalatigheden die de commerciële integriteit van de aanbieder aantasten; of

f) belastingontduiking.

Artikel 19.8

Erkenning van aanbieders

Registratiesystemen en erkenningsprocedures

1. Een partij en haar aanbestedende entiteiten kunnen een systeem aanhouden voor de registratie van aanbieders in het kader waarvan belangstellende aanbieders zich moeten laten registreren en bepaalde informatie moeten verstrekken.

2. Elke partij ziet erop toe dat:

a) haar aanbestedende entiteiten zich inspannen om verschillen in hun erkenningsprocedures tot een minimum te beperken; en

b) indien haar aanbestedende entiteiten registratiesystemen aanhouden, zij zich inspannen om verschillen in hun registratiesystemen tot een minimum te beperken.

3. Een partij en haar aanbestedende entiteiten mogen geen registratiesysteem of erkenningsprocedure vaststellen of toepassen met als doel of gevolg dat onnodige belemmeringen voor de deelname van aanbieders uit de andere partij aan de aanbesteding ontstaan.

Aanbesteding met voorafgaande selectie

4. Indien een aanbestedende entiteit een opdracht wil aanbesteden met voorafgaande selectie:

a) neemt zij in het bericht van aanbesteding ten minste de in artikel 19.6, lid 3, onder a), b), f), g), j), k) en l), vermelde informatie op en nodigt zij aanbieders uit een verzoek om deelname in te dienen; en

b) verstrekt zij, uiterlijk bij de aanvang van de inschrijvingsperiode, ten minste de in artikel 19.6, lid 3, onder c), d), e), h) en i), vermelde informatie aan de erkende aanbieders die zij in kennis stelt overeenkomstig artikel 19.10, lid 3, onder b).

5. De aanbestedende entiteit staat alle erkende aanbieders toe om aan een bepaalde aanbesteding deel te nemen, tenzij de aanbestedende entiteit in het bericht van aanbesteding vermeldt dat het aantal aanbieders dat mag inschrijven, beperkt is en zij daarbij de criteria voor de selectie van dit beperkte aantal aanbieders opgeeft.

6. Indien het aanbestedingsdossier niet vanaf de datum van publicatie van het in lid 4 bedoelde bericht openbaar toegankelijk is, ziet de aanbestedende entiteit erop toe dat het dossier voor alle overeenkomstig lid 5 geselecteerde erkende aanbieders op hetzelfde tijdstip beschikbaar komt.

Lijsten voor veelvuldig gebruik

7. Aanbestedende entiteiten mogen een lijst voor veelvuldig gebruik van aanbieders aanhouden op voorwaarde dat een bericht waarbij belangstellende aanbieders worden uitgenodigd een aanvraag tot plaatsing op de lijst in te dienen:

a) jaarlijks wordt gepubliceerd; en

b) in geval van elektronische publicatie permanent beschikbaar wordt gesteld,

in de daartoe bestemde media als vermeld in bijlage 19-8.

8. In het in lid 7 bedoelde bericht worden de volgende gegevens opgenomen:

a) een omschrijving van de goederen of diensten, of de categorieën goederen of diensten, waarvoor de lijst kan worden gebruikt;

b) de voorwaarden voor deelname waaraan aanbieders moeten voldoen om op de lijst te worden geplaatst en de methoden die de aanbestedende entiteit zal gebruiken om te controleren of een aanbieder aan de voorwaarden voldoet;

c) de naam en het adres van de aanbestedende entiteit en andere informatie die nodig is om contact met haar op te nemen en alle relevante documentatie in verband met de lijst te verkrijgen;

d) de geldigheidsduur van de lijst en de wijze waarop deze wordt vernieuwd of beëindigd, of wanneer er geen geldigheidsduur is voorzien, een aanwijzing over de wijze waarop de beëindiging van het gebruik van de lijst wordt meegedeeld; en

e) een vermelding dat de lijst kan worden gebruikt voor opdrachten die onder dit hoofdstuk vallen.

9. In afwijking van lid 7 is het toegestaan dat een aanbestedende entiteit, indien zij een lijst voor veelvuldig gebruik met een geldigheidsduur van drie jaar of minder aanhoudt, het in dat lid bedoelde bericht slechts eenmaal, bij aanvang van de geldigheidsduur van de lijst, publiceert, mits:

a) in het bericht wordt vermeld wat de geldigheidsduur is en dat tijdens die periode geen verdere berichten zullen worden gepubliceerd; en

b) het bericht elektronisch wordt gepubliceerd en gedurende de geldigheidsduur ervan permanent beschikbaar wordt gesteld.

10. Aanbestedende entiteiten staan aanbieders toe te allen tijde een aanvraag tot plaatsing op een lijst voor veelvuldig gebruik in te dienen en plaatsen alle erkende aanbieders binnen redelijk korte tijd op die lijst.

11. Wanneer een aanbieder die niet op een lijst voor veelvuldig gebruik is geplaatst, een verzoek indient om deelname aan een aanbesteding waarbij een lijst voor veelvuldig gebruik wordt gehanteerd en hij daarbij alle vereiste documenten dienaangaande indient binnen de in artikel 19.10, lid 2, bepaalde termijn, onderzoekt de aanbestedende entiteit het verzoek. De aanbestedende entiteit sluit de aanbieder niet uit van beoordeling in het kader van de opdracht op grond dat zij onvoldoende tijd heeft om het verzoek te onderzoeken, tenzij zij, in uitzonderlijke gevallen, wegens de complexiteit van de aanbesteding het onderzoek van het verzoek niet kan afronden binnen de voor de indiening van inschrijvingen gestelde termijn.

Aanbestedende entiteiten van bijlagen 19-2 en 19-3

12. Een in bijlage 19-2 of 19-3 genoemde aanbestedende entiteit kan een bericht waarbij aanbieders worden uitgenodigd een aanvraag tot plaatsing op een lijst voor veelvuldig gebruik in te dienen, gebruiken als bericht van aanbesteding, mits:

a) het bericht wordt gepubliceerd overeenkomstig lid 7 en de in lid 8 vermelde informatie en de in artikel 19.6, lid 3, voorgeschreven informatie die beschikbaar is, bevat, alsmede een verklaring dat het bericht als bericht van aanbesteding geldt of dat alleen de aanbieders op de lijst voor veelvuldig gebruik verdere berichten van aanbesteding waarop de lijst voor veelvuldig gebruik betrekking heeft, zullen ontvangen; en

b) de aanbestedende entiteit aan aanbieders die bij haar belangstelling hebben geuit voor een bepaalde opdracht onverwijld voldoende informatie verstrekt aan de hand waarvan zij kunnen beoordelen in hoeverre de opdracht voor hen interessant is, alsmede alle overige in artikel 19.6, lid 3, voorgeschreven informatie, voor zover beschikbaar.

13. Een in bijlage 19-2 of 19-3 genoemde aanbestedende entiteit mag aanbieders die overeenkomstig lid 10 een aanvraag tot plaatsing op een lijst voor veelvuldig gebruik hebben ingediend, toestaan in te schrijven voor een bepaalde opdracht, indien de aanbestedende entiteit voldoende tijd heeft om te onderzoeken of de aanbieder aan de voorwaarden voor deelname voldoet.

Informatie inzake besluiten van aanbestedende entiteiten

14. Aanbestedende entiteiten stellen aanbieders die een verzoek tot deelname aan een aanbesteding of een aanvraag tot plaatsing op een lijst voor veelvuldig gebruik hebben ingediend, onverwijld in kennis van hun besluit inzake dat verzoek of die aanvraag.

15. Wanneer een aanbestedende entiteit een verzoek van een aanbieder om deelname aan een aanbesteding of een aanvraag van een aanbieder tot plaatsing op een lijst voor veelvuldig gebruik afwijst, de erkenning van een aanbieder intrekt of een aanbieder van een lijst voor veelvuldig gebruik schrapt, stelt zij de aanbieder daarvan onverwijld in kennis en verstrekt zij de aanbieder desgevraagd onverwijld een schriftelijke motivering van haar besluit.

Artikel 19.9

Technische specificaties en aanbestedingsdossier

Technische specificaties

1. Aanbestedende entiteiten mogen geen technische specificaties op- of vaststellen of toepassen of conformiteitsbeoordelingsprocedures voorschrijven met als doel of gevolg dat onnodige belemmeringen voor de internationale handel ontstaan.

2. Bij het voorschrijven van de technische specificaties van de goederen of diensten die het voorwerp van de aanbesteding zijn, zal de aanbestedende entiteit in voorkomend geval:

a) de technische specificaties omschrijven aan de hand van prestatie-eisen of functionele eisen en niet aan de hand van descriptieve of ontwerpkenmerken; en

b) voor de technische specificaties uitgaan van internationale normen, indien deze bestaan; en anders van nationale technische voorschriften, erkende nationale normen of bouwvoorschriften.

3. Indien in de technische specificaties descriptieve of ontwerpkenmerken worden genoemd, geeft de aanbestedende entiteit in voorkomend geval aan dat inschrijvingen voor gelijkwaardige goederen of diensten die aantoonbaar aan de voorwaarden van de opdracht voldoen eveneens in aanmerking komen, door in het aanbestedingsdossier woorden als „of gelijkwaardig" op te nemen.

4. Aanbestedende entiteiten schrijven geen technische specificaties voor waarin vereisten inzake of verwijzingen naar bepaalde merken of handelsnamen, octrooien, auteursrechten, ontwerpen en modellen, typen, een bepaalde oorsprong, producent of aanbieder zijn opgenomen, tenzij er geen andere voldoende nauwkeurige of begrijpelijke manier is om de voorwaarden van de opdracht te beschrijven, en op voorwaarde dat woorden als „of gelijkwaardig" in het aanbestedingsdossier zijn opgenomen.

5. Aanbestedende entiteiten vragen of aanvaarden van personen die een commercieel belang bij de aanbesteding kunnen hebben geen advies dat kan worden gebruikt bij de opstelling of de vaststelling van een technische specificatie voor een specifieke opdracht, wanneer dat advies tot gevolg kan hebben dat mededinging wordt uitgesloten.

6. Voor alle duidelijkheid: een partij en haar aanbestedende entiteiten mogen technische specificaties opstellen, vaststellen of toepassen om het behoud van natuurlijke hulpbronnen of de bescherming van het milieu te bevorderen, mits in overeenstemming met dit artikel.

Aanbestedingsdossier

7. De aanbestedende entiteit stelt aanbieders een aanbestedingsdossier ter beschikking met alle informatie die zij nodig hebben om geldige inschrijvingen op te stellen en in te dienen. Tenzij deze informatie reeds in het bericht van aanbesteding is opgenomen, bevat het aanbestedingsdossier alle onderstaande gegevens:

a) een omschrijving van de opdracht, met inbegrip van de aard en de hoeveelheid van de goederen of diensten die worden aanbesteed, ofwel een raming van de hoeveelheid, indien deze niet exact bekend is, alsmede alle eventuele vereisten waaraan moet zijn voldaan, met inbegrip van eventuele technische specificaties, certificering met betrekking tot de conformiteitsbeoordeling, plannen, tekeningen of instructiemateriaal;

b) alle eventuele voorwaarden voor de deelname van aanbieders, met inbegrip van een lijst met informatie en documenten die de aanbieders in verband met de voorwaarden voor deelname moeten verstrekken;

c) alle beoordelingscriteria die de aanbestedende entiteit bij de gunning van de opdracht zal toepassen, alsmede, tenzij de prijs het enige criterium is, het relatieve gewicht van elk van deze criteria;

d) wanneer de aanbestedende entiteit een opdracht aanbesteedt langs elektronische weg: alle authenticatie- en encryptievereisten of andere vereisten inzake de indiening van informatie langs elektronische weg;

e) wanneer de aanbestedende entiteit een elektronische veiling organiseert: de regels, met inbegrip van de vaststelling van met de beoordelingscriteria samenhangende onderdelen van de inschrijving, die voor de elektronische veiling zullen gelden;

f) indien de inschrijvingen in het openbaar worden geopend: de datum en het tijdstip waarop en de plaats waar de inschrijvingen zullen worden geopend en de personen die daarbij in voorkomend geval aanwezig mogen zijn;

g) alle andere voorwaarden, zoals betalingsvoorwaarden of eventuele beperkingen op de wijze waarop inschrijvingen kunnen worden ingediend, bijvoorbeeld op papier of langs elektronische weg; en

h) de data voor de levering van de goederen of diensten.

8. Bij de vaststelling van een datum voor de levering van de goederen of diensten die het voorwerp van de aanbesteding zijn, houdt de aanbestedende entiteit rekening met factoren zoals de complexiteit van de opdracht, de omvang van de verwachte onderaanneming en de tijd die realistisch gesproken nodig is voor de productie, het uit voorraad halen en het vervoer van goederen uit de plaats vanuit welke zij worden geleverd of voor het verlenen van diensten.

9. De in het bericht van aanbesteding of in het aanbestedingsdossier vermelde beoordelingscriteria kunnen onder meer de prijs en andere kostenfactoren, de kwaliteit, de technische waarde, de milieukenmerken en de leveringsvoorwaarden omvatten.

10. De aanbestedende entiteit:

a) stelt onverwijld het aanbestedingsdossier ter beschikking om ervoor te zorgen dat belangstellende aanbieders voldoende tijd hebben om een geldige inschrijving in te dienen;

b) verstrekt desgevraagd onverwijld het aanbestedingsdossier aan alle belangstellende aanbieders; en

c) beantwoordt onverwijld elk redelijk verzoek om relevante informatie van een belangstellende of deelnemende aanbieder, mits dergelijke informatie die aanbieder niet bevoordeelt ten opzichte van andere aanbieders.

Wijzigingen

11. Indien een aanbestedende entiteit voorafgaand aan de gunning van een opdracht de criteria of vereisten wijzigt die in het bericht van aanbesteding of in het aanbestedingsdossier dat aan de deelnemende aanbieders is verstrekt, zijn vermeld, of een bericht van aanbesteding of aanbestedingsdossier wijzigt of opnieuw publiceert, geeft zij schriftelijk kennis van alle wijzigingen of verstrekt zij een gewijzigd of nieuw bericht van aanbesteding of aanbestedingsdossier:

a) aan alle aanbieders die op het tijdstip dat de informatie gewijzigd of opnieuw gepubliceerd wordt aan de procedure deelnemen, indien deze bekend zijn bij de aanbestedende entiteit, en in alle andere gevallen op dezelfde wijze als de oorspronkelijke informatie; en

b) op een zodanig tijdstip dat de aanbieders voldoende tijd hebben om in voorkomend geval hun inschrijving te wijzigen en opnieuw in te dienen.

Artikel 19.10

Termijnen

Algemeen

1. Aanbestedende entiteiten geven, overeenkomstig hun eigen redelijke behoeften, de aanbieders voldoende tijd om verzoeken om deelname en geldige inschrijvingen op te stellen en in te dienen, waarbij rekening wordt gehouden met factoren zoals:

a) de aard en de complexiteit van de opdracht;

b) de omvang van de verwachte onderaanneming; en

c) de tijd die nodig is voor de verzending van inschrijvingen uit het buitenland en het eigen land indien geen gebruik wordt gemaakt van elektronische middelen.

Deze termijnen en eventuele verlengingen ervan moeten voor alle belangstellende of deelnemende aanbieders gelijk zijn.

Termijnen

2. Wanneer een aanbestedende entiteit een opdracht aanbesteedt met voorafgaande selectie, mag de termijn voor de indiening van verzoeken om deelname in beginsel niet minder dan 25 dagen vanaf de datum van publicatie van het bericht van aanbesteding bedragen. Indien als gevolg van een door de aanbestedende entiteit naar behoren gemotiveerde urgente situatie een dergelijke termijn onhaalbaar is, mag deze worden verkort tot ten minste tien dagen.

3. Tenzij de leden 4, 5, 7 en 8 van toepassing zijn, bepalen aanbestedende entiteiten dat de termijn voor de indiening van inschrijvingen niet minder bedraagt dan veertig dagen vanaf de datum waarop:

a) in het geval van openbare aanbesteding, het bericht van aanbesteding is gepubliceerd; of

b) in het geval van aanbesteding met voorafgaande selectie, de aanbestedende entiteit de aanbieders heeft meegedeeld dat zij worden uitgenodigd in te schrijven, ongeacht of zij gebruikmaakt van een lijst voor veelvuldig gebruik.

4. De aanbestedende entiteit mag de in lid 3 bedoelde termijn voor de indiening van inschrijvingen verkorten tot ten minste tien dagen, indien:

a) zij overeenkomstig artikel 19.6, lid 5, ten minste veertig dagen, maar niet meer dan twaalf maanden vóór de publicatie van het bericht van aanbesteding een aankondiging van geplande aanbestedingen heeft gepubliceerd, waarin de volgende gegevens zijn opgenomen:

   i) een omschrijving van de opdracht;

   ii) bij benadering de termijnen voor de indiening van inschrijvingen of verzoeken om deelname;

   iii) een verklaring dat de belangstellende aanbieders hun belangstelling voor de opdracht aan de aanbestedende entiteit kenbaar moeten maken;

   iv) het adres waar documenten met betrekking tot de opdracht kunnen worden opgevraagd; en

   v) zoveel mogelijk van de informatie die, overeenkomstig artikel 19.6, lid 3, in het bericht van aanbesteding moet worden opgenomen;

b) zij, in het geval van herhalingsopdrachten, in een eerste bericht van aanbesteding aangeeft dat in volgende berichten de termijnen voor de indiening van inschrijvingen zullen worden gegeven op basis van dit lid; of

c) de in lid 3 genoemde termijn voor de indiening van inschrijvingen wegens een door de aanbestedende entiteit naar behoren gemotiveerde urgente situatie onhaalbaar is.

5. Een aanbestedende entiteit mag de in lid 3 bedoelde termijn voor de indiening van inschrijvingen met vijf dagen verkorten in elk van de volgende omstandigheden:

a) het bericht van aanbesteding wordt elektronisch gepubliceerd;

b) het gehele aanbestedingsdossier is elektronisch beschikbaar vanaf de datum van publicatie van het bericht van aanbesteding; en

c) de aanbestedende entiteit aanvaardt elektronische inschrijvingen.

6. De toepassing van lid 5 in combinatie met lid 4 mag er in geen geval toe leiden dat de in lid 3 bedoelde termijn voor de indiening van inschrijvingen wordt verkort tot minder dan tien dagen te rekenen vanaf de datum van publicatie van het bericht van aanbesteding.

7. In afwijking van andere bepalingen van dit artikel mag een aanbestedende entiteit, indien zij handelsgoederen of -diensten of een combinatie daarvan aanschaft, de in lid 3 bedoelde termijn voor de indiening van inschrijvingen verkorten tot ten minste 13 dagen, op voorwaarde dat deze aanbestedende entiteit op hetzelfde tijdstip elektronisch zowel het bericht van aanbesteding als het aanbestedingsdossier publiceert. Wanneer de aanbestedende entiteit bovendien elektronische inschrijvingen voor handelsgoederen of -diensten aanvaardt, mag zij de in lid 3 bedoelde termijn verkorten tot ten minste tien dagen.

8. Indien een onder de bijlagen 19-2 of 19-3 vallende aanbestedende entiteit alle of een beperkt aantal erkende aanbieders heeft geselecteerd, kan de termijn voor de indiening van inschrijvingen in onderling overleg tussen de aanbestedende entiteit en de geselecteerde aanbieders worden vastgesteld. Indien geen overeenstemming wordt bereikt, dient de termijn ten minste tien dagen te bedragen.

Artikel 19.11

Onderhandelingen

1. Een partij kan bepalen dat haar aanbestedende entiteiten onderhandelingen met aanbieders kunnen voeren:

a) indien de aanbestedende entiteit in het ingevolge artikel 19.6, lid 3, vereiste bericht van aanbesteding haar voornemen tot het voeren van onderhandelingen te kennen heeft gegeven; of

b) indien bij de beoordeling blijkt dat geen van de inschrijvingen duidelijk de gunstigste is volgens de specifieke beoordelingscriteria die in het bericht van aanbesteding of in het aanbestedingsdossier zijn vermeld.

2. De aanbestedende entiteit:

a) ziet erop toe dat iedere uitsluiting van aanbieders tijdens onderhandelingen plaatsvindt in overeenstemming met de beoordelingscriteria die in het bericht van aanbesteding of in het aanbestedingsdossier zijn vermeld; en

b) stelt, wanneer de onderhandelingen zijn afgesloten, voor de resterende deelnemers een voor iedereen gelijke termijn vast om een nieuwe of herziene inschrijving in te dienen.

Artikel 19.12

Onderhandse aanbesteding

1. Mits zij deze bepaling niet toepassen met het oogmerk de mededinging tussen aanbieders te verhinderen of op een wijze waardoor aanbieders van de andere partij worden gediscrimineerd of interne aanbieders worden beschermd, kunnen aanbestedende entiteiten gebruikmaken van onderhandse aanbesteding en besluiten om de artikelen 19.6 tot en met 19.8, artikel 19.9, leden 7 tot en met 11, en de artikelen 19.10, 19.11, 19.13 en 19.14 niet toe te passen, maar uitsluitend in de volgende omstandigheden:

a) indien:

   i) geen inschrijvingen zijn ingediend of geen aanbieders om deelname hebben verzocht;

   ii) geen inschrijvingen zijn ingediend die aan de essentiële vereisten van het aanbestedingsdossier voldoen;

   iii) geen aanbieders aan de voorwaarden voor deelname voldoen; of

   iv) de ingediende inschrijvingen onderling zijn afgestemd,

   op voorwaarde dat de vereisten van het aanbestedingsdossier niet wezenlijk worden gewijzigd;

b) indien de goederen of diensten slechts door een bepaalde aanbieder kunnen worden geleverd en er geen redelijk alternatief of substituut bestaat om een van de volgende redenen:

   i) de opdracht betreft een kunstwerk;

   ii) de bescherming van octrooien, auteursrechten of andere exclusieve rechten; of

   iii) de afwezigheid van mededinging om technische redenen;

c) voor aanvullende leveringen, door de oorspronkelijke aanbieder, van goederen of diensten die niet in de oorspronkelijke opdracht waren opgenomen, indien verandering van aanbieder voor de aanvullende goederen of diensten:

   i) niet mogelijk is om economische of technische redenen, zoals wanneer de aanvullende goederen of diensten uitwisselbaar of interoperabel moeten zijn met bestaande uitrusting, software, diensten of installaties die in het kader van de oorspronkelijke opdracht zijn geleverd; en

   ii) tot aanzienlijk ongemak of aanzienlijke kostenstijgingen zou leiden voor de aanbestedende entiteit;

d) in strikt noodzakelijke gevallen, wanneer de goederen of diensten om uiterst dringende redenen, wegens gebeurtenissen die door de aanbestedende entiteit niet konden worden voorzien, niet tijdig kunnen worden verkregen door middel van openbare aanbesteding of aanbesteding met voorafgaande selectie;

e) voor goederen die op een grondstoffenmarkt worden aangekocht;

f) wanneer een aanbestedende entiteit een prototype of een nieuw goed of een nieuwe dienst aanschaft die op haar verzoek tijdens de uitvoering van een specifieke opdracht inzake onderzoek, proefneming, studie of oorspronkelijke ontwikkeling ten behoeve van die opdracht is ontwikkeld. De originele ontwikkeling van een nieuw goed of een nieuwe dienst kan een beperkte productie of levering omvatten om de resultaten van veldproeven te incorporeren en aan te tonen dat het goed of de dienst geschikt is voor productie of levering in grotere hoeveelheden volgens aanvaardbare kwaliteitsnormen, maar omvat geen serieproductie of levering om commerciële levensvatbaarheid te bereiken of onderzoeks- en ontwikkelingskosten te recupereren;

g) voor aankopen onder uitzonderlijk voordelige voorwaarden die alleen op zeer korte termijn ontstaan in het geval van ongebruikelijke verkopen, zoals bij liquidatie, curatele of faillissement, maar niet bij normale aankopen bij normale aanbieders; of

h) indien opdrachten worden gegund aan de winnaar van een ontwerpwedstrijd, mits:

   i) de wedstrijd is georganiseerd op een wijze die verenigbaar is met de beginselen van dit hoofdstuk, met name met betrekking tot de publicatie van een bericht van aanbesteding; en

   ii) de deelnemers worden beoordeeld door een onafhankelijke jury met het oog op de gunning van een ontwerpopdracht aan de winnaar.

2. Aanbestedende entiteiten stellen een schriftelijk verslag op over elke opdracht die in het kader van lid 1 wordt gegund. Dit verslag vermeldt de naam van de aanbestedende entiteit, de waarde en de aard van de aangeschafte goederen of diensten, en bevat tevens een verklaring met daarin een vermelding van de in lid 1 beschreven omstandigheden en voorwaarden die de onderhandse aanbestedingsprocedure rechtvaardigden.

Artikel 19.13

Elektronische veilingen

Indien een aanbestedende entiteit een onder dit hoofdstuk vallende opdracht wil aanbesteden met een elektronische veiling, stelt zij, alvorens de elektronische veiling te openen, ieder deelnemer in kennis van:

a) de methode voor automatische beoordeling, met inbegrip van de wiskundige formule, gebaseerd op de in het aanbestedingsdossier opgenomen beoordelingscriteria, die gebruikt wordt om automatisch de rangorde vast te stellen of te wijzigen tijdens de veiling;

b) de resultaten van een eventuele eerste beoordeling van de onderdelen van zijn inschrijving, indien de opdracht wordt gegund aan de indiener van de gunstigste inschrijving; en

c) alle andere relevante informatie over de uitvoering van de veiling.

Artikel 19.14

Behandeling van inschrijvingen en gunning van opdrachten

Behandeling van inschrijvingen

1. De aanbestedende entiteit neemt bij het ontvangen, openen en behandelen van inschrijvingen procedures in acht die garanderen dat de aanbestedingsprocedure eerlijk en onpartijdig verloopt en de inschrijvingen vertrouwelijk worden behandeld.

2. Indien een inschrijving door de aanbestedende entiteit pas na het verstrijken van de vastgestelde termijn wordt ontvangen, mag de betrokken aanbieder daarvan geen nadelige gevolgen ondervinden indien de vertraging uitsluitend te wijten is aan onjuiste afhandeling door de aanbestedende entiteit.

3. Indien de aanbestedende entiteit een aanbieder de gelegenheid biedt om tussen de opening van de inschrijvingen en de gunning van de opdracht onbedoelde vormfouten te corrigeren, biedt de aanbestedende entiteit alle deelnemende aanbieders daartoe de gelegenheid.

Gunning van opdrachten

4. Om voor gunning in aanmerking te komen, moet een inschrijving schriftelijk worden ingediend, bij de opening voldoen aan de essentiële vereisten die in de berichten betreffende de aanbesteding en het aanbestedingsdossier zijn opgenomen, en afkomstig zijn van een aanbieder die aan de voorwaarden voor deelname voldoet.

5. Tenzij de aanbestedende entiteit besluit dat het niet in het algemeen belang is de opdracht te gunnen, wordt deze gegund aan de aanbieder die volgens de bevindingen van de aanbestedende entiteit de voorwaarden van de opdracht kan vervullen en van wie de inschrijving, uitsluitend beoordeeld aan de hand van de beoordelingscriteria in de berichten en het aanbestedingsdossier:

a) de gunstigste is; of

b) indien de prijs het enige criterium is, de laagste prijs biedt.

6. Indien de aanbestedende entiteit een inschrijving ontvangt met een prijs die in verhouding tot de andere inschrijvingen abnormaal laag is, kan zij inlichtingen inwinnen bij de aanbieder om zich ervan te vergewissen dat deze aan de voorwaarden voor deelname voldoet en de opdracht volgens de gestelde voorwaarden kan uitvoeren.

7. De aanbestedende entiteit mag geen gebruik maken van opties, geen aanbesteding annuleren en geen gegunde opdrachten wijzigen op een wijze die in strijd is met haar verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk.

Artikel 19.15

Transparantie van informatie over overheidsopdrachten

Aan aanbieders verstrekte informatie

1. Aanbestedende entiteiten stellen de deelnemende aanbieders onverwijld in kennis van besluiten aangaande de gunning van een opdracht en doen dat op verzoek van een aanbieder schriftelijk. Onverminderd artikel 19.6, leden 2 en 3, stelt een aanbestedende entiteit een afgewezen aanbieder op diens verzoek in kennis van de redenen voor de afwijzing van zijn inschrijving en van de relatieve voordelen van de inschrijving van de gekozen aanbieder.

Publicatie van informatie over de gunning

2. Uiterlijk 72 dagen na de gunning van een onder dit hoofdstuk vallende opdracht publiceert de aanbestedende entiteit een bericht in de daartoe bestemde gedrukte of elektronische media als vermeld in bijlage 19-8. Indien alleen gebruik wordt gemaakt van een elektronisch medium, dient de informatie gedurende een redelijke termijn gemakkelijk toegankelijk te blijven. Het bericht bevat ten minste de volgende gegevens:

a) een beschrijving van de aangeschafte goederen of diensten;

b) de naam en het adres van de aanbestedende entiteit;

c) de naam en het adres van de aanbieder aan wie de opdracht is gegund;

d) de waarde van de geselecteerde inschrijving of de hoogste en de laagste inschrijving die bij de gunning van de opdracht in aanmerking zijn genomen;

e) de datum waarop de opdracht is gegund; en

f) de gebruikte aanbestedingsmethode, en in geval van onderhandse aanbesteding overeenkomstig artikel 19.12 een beschrijving van de omstandigheden die deze procedure rechtvaardigden.

Bewaren van documentatie, verslagen en elektronische traceerbaarheid

3. Een aanbestedende entiteit bewaart gedurende ten minste drie jaar vanaf de datum waarop zij een opdracht gunt:

a) de documentatie en verslagen betreffende aanbestedingsprocedures en gunningen in verband met onder dit hoofdstuk vallende opdrachten, met inbegrip van de op grond van artikel 19.12 vereiste verslagen; en

b) gegevens die waarborgen dat het verloop van de onder dit hoofdstuk vallende opdrachten elektronisch naar behoren traceerbaar is.

Verzameling van en verslaglegging inzake statistieken

4. Elke partij verzamelt statistische gegevens over haar onder dit hoofdstuk vallende contracten en brengt hierover verslag uit aan het Comité voor overheidsopdrachten. Elk verslag bestrijkt één jaar, wordt binnen twee jaar na afloop van de verslagperiode ingediend en bevat de volgende informatie:

a) voor aanbestedende entiteiten die onder bijlage 19-1 vallen:

   i) het aantal en de totale waarde, voor alle aanbestedende entiteiten, van alle contracten waarop dit hoofdstuk betrekking heeft;

   ii) het aantal en de totale waarde van alle contracten waarop dit hoofdstuk betrekking heeft die door de afzonderlijke aanbestedende entiteiten zijn gegund, uitgesplitst naar categorie goederen en diensten overeenkomstig een internationaal erkend uniform classificatiesysteem; en

   iii) het aantal en de totale waarde van alle contracten waarop dit hoofdstuk betrekking heeft die door de afzonderlijke aanbestedende entiteiten zijn gegund in het kader van een onderhandse aanbesteding;

b) voor aanbestedende entiteiten die onder de bijlagen 19-2 en 19-3 vallen: het aantal en de totale waarde van de opdrachten waarop dit hoofdstuk betrekking heeft die door al die entiteiten zijn gegund, uitgesplitst per bijlage; en

c) wanneer het niet haalbaar is de gegevens te verstrekken: schattingen voor de ingevolge het bepaalde onder a) en b) vereiste gegevens, met een toelichting op de methode die is gebruikt om tot de schattingen te komen.

5. Indien een partij haar statistieken op een officiële website publiceert, op een wijze die overeenstemt met de vereisten van lid 4, kan de partij in plaats van verslag aan het Comité voor overheidsopdrachten uit te brengen, het adres van de website meedelen, samen met alle noodzakelijke instructies met betrekking tot de toegang tot en het gebruik van de statistieken.

6. Wanneer een partij wenst dat kennisgevingen over gegunde contracten, in overeenstemming met lid 2, langs elektronische weg worden gepubliceerd en wanneer deze kennisgevingen voor het publiek toegankelijk zijn via één enkele database in een vorm die een analyse van de onder deze overeenkomst vallende contracten mogelijk maakt, kan de partij in plaats van verslag aan het Comité voor overheidsopdrachten uit te brengen, het adres van de website meedelen, samen met alle noodzakelijke instructies met betrekking tot de toegang tot en het gebruik van de gegevens.

Artikel 19.16

Bekendmaking van informatie

Verstrekking van informatie aan partijen

1. Indien de andere partij daarom verzoekt, verstrekt een partij onverwijld alle informatie die nodig is om te bepalen of de aanbesteding eerlijk, onpartijdig en overeenkomstig dit hoofdstuk is verlopen, met inbegrip van informatie over de kenmerken en relatieve voordelen van de inschrijving van de gekozen aanbieder. Wanneer het bekendmaken van de informatie de mededinging bij latere aanbestedingen zou verstoren, wordt deze informatie door de partij die haar ontvangt pas aan een aanbieder vrijgegeven na overleg met en instemming van de partij die de informatie heeft verstrekt.

Niet-bekendmaking van informatie

2. Niettegenstaande de overige bepalingen van dit hoofdstuk verstrekken een partij en haar aanbestedende entiteiten aan een bepaalde aanbieder geen informatie die de eerlijke mededinging tussen aanbieders kan verstoren.

3. Geen van de bepalingen in dit hoofdstuk mag zodanig worden uitgelegd dat zij verlangt dat een partij en haar aanbestedende entiteiten, autoriteiten en toetsingsinstanties vertrouwelijke informatie bekendmaken indien de bekendmaking:

a) de rechtshandhaving zou belemmeren;

b) de eerlijke mededinging tussen aanbieders kan verstoren;

c) de legitieme handelsbelangen van bepaalde personen, met inbegrip van de bescherming van de intellectuele eigendom, zou schaden; of

d) anderszins in strijd zou zijn met het algemeen belang.

Artikel 19.17

Interne toetsingsprocedures

1. Elke partij voorziet in een snelle, doeltreffende, transparante en niet-discriminerende procedure voor administratieve of rechterlijke toetsing, waarmee een aanbieder bezwaar of beroep kan instellen wegens:

a) een schending van bepalingen van het hoofdstuk; of

b) indien de aanbieder volgens het interne recht van een partij niet rechtstreeks beroep kan instellen wegens schending van bepalingen van het hoofdstuk, wegens een niet-naleving van de maatregelen die een partij ter uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk heeft ingesteld,

die zich voordoet in het kader van een onder dit hoofdstuk vallende opdracht waarbij de aanbieder belang heeft of heeft gehad. De procedurele regels voor alle bezwaar- en beroepsprocedures worden op schrift gesteld en openbaar gemaakt.

2. Indien een aanbieder in het kader van een onder dit hoofdstuk vallende opdracht waarbij hij een belang heeft of heeft gehad, een klacht indient wegens schending of niet-naleving als bedoeld in lid 1, moedigt de partij waartoe de aanbestedende entiteit behoort, de entiteit en de aanbieder aan het geschil door overleg te beslechten. De aanbestedende entiteit neemt dergelijke klachten tijdig en onbevooroordeeld in beraad op een wijze die geen afbreuk doet aan de deelname van de aanbieder aan lopende of toekomstige aanbestedingen of aan diens recht om door middel van de procedure voor administratieve of rechterlijke toetsing corrigerende maatregelen te vragen.

3. Iedere aanbieder krijgt voldoende tijd om een bezwaar of beroep voor te bereiden en in te stellen; deze termijn bedraagt ten minste tien dagen vanaf het tijdstip waarop de grond voor het bezwaar of beroep voor de aanbieder bekend is geworden of redelijkerwijs bekend had moeten worden.

4. Door elke partij wordt ten minste één onpartijdige en van de aanbestedende entiteiten onafhankelijke administratieve of rechterlijke autoriteit ingesteld of aangewezen om een bezwaar of beroep door een aanbieder in het kader van een onder dit hoofdstuk vallende opdracht te ontvangen en te beoordelen.

5. Indien een beroep in eerste aanleg wordt beoordeeld door een andere dan één van de in lid 4 bedoelde autoriteiten, ziet de partij erop toe dat de aanbieder tegen de oorspronkelijke beslissing beroep kan instellen bij een onpartijdige bestuurlijke of rechterlijke instantie die onafhankelijk is van de aanbestedende entiteit die de aanbesteding heeft uitgeschreven waarop het beroep betrekking heeft.

6. Elke partij ziet erop toe dat, indien het een beslissing van een niet-rechterlijke toetsingsinstantie betreft, rechterlijke toetsing mogelijk is of dat de regels inzake procesvoering bepalen dat:

a) de aanbestedende entiteit schriftelijk op het beroep reageert en alle relevante documenten aan de toetsingsinstantie ter beschikking stelt;

b) de partijen bij de procedure het recht hebben te worden gehoord alvorens de toetsingsinstantie een beslissing neemt over het bezwaar of beroep;

c) de partijen bij de procedure het recht hebben zich te laten vertegenwoordigen en vergezellen;

d) de partijen bij de procedure toegang hebben tot alle zittingen in het kader van de procedure;

e) de partijen bij de procedure het recht hebben te verzoeken dat de zittingen in het openbaar plaatsvinden en dat getuigen deze mogen bijwonen; en

f) de toetsingsinstantie haar beslissingen of aanbevelingen tijdig schriftelijk vaststelt en de grondslag van elke beslissing of aanbeveling daarbij toelicht.

7. Elke partij stelt procedures in, of handhaaft deze, die voorzien in:

a) snelle voorlopige maatregelen die de mogelijkheid van de aanbieder om aan de aanbesteding deel te nemen in stand houden. Dergelijke voorlopige maatregelen kunnen aanleiding geven tot opschorting van de aanbestedingsprocedure. Er kan worden bepaald dat bij het nemen van de beslissing over het al dan niet toepassen van dergelijke maatregelen rekening mag worden gehouden met doorslaggevende negatieve gevolgen voor de belangen die op het spel staan, waaronder het algemeen belang. Een beslissing om niet op te treden wordt schriftelijk gemotiveerd; en

b) corrigerende maatregelen of compensatie voor het geleden verlies of de geleden schade; deze corrigerende maatregelen of compensatie kunnen beperkt blijven tot de voor het opstellen van de inschrijving of het instellen van het beroep gemaakte kosten, of beide, indien de beroepsinstantie bepaalt dat er sprake is van een inbreuk of niet-nakoming als bedoeld in lid 1.

8. Uiterlijk tien jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst onderhandelen de partijen over het verder werken aan de kwaliteit van rechtsmiddelen, een eventuele verbintenis tot invoering of handhaving van precontractuele rechtsmiddelen daaronder begrepen.

Artikel 19.18

Wijziging en rectificatie van de werkingssfeer

1. Een partij kan haar bijlagen bij dit hoofdstuk wijzigen of rectificeren.

Wijzigingen

2. Wanneer een partij een bijlage bij dit hoofdstuk wijzigt:

a) stelt zij de andere partij schriftelijk van die wijziging in kennis; en

b) doet zij in de kennisgeving een voorstel voor passende compenserende aanpassingen aan de andere partij teneinde de omvang van het toepassingsgebied vergelijkbaar te houden met die voorafgaand aan de wijziging.

3. In afwijking van het bepaalde in lid 2, onder b), hoeft een partij geen compenserende aanpassingen aan te bieden wanneer:

a) het effect van de wijziging in kwestie verwaarloosbaar is; of

b) de wijziging betrekking heeft op een entiteit met betrekking tot welke de partij feitelijk haar zeggenschap of invloed heeft beëindigd.

4. Indien de andere partij betwist dat:

a) een op grond van lid 2, onder b), voorgestelde aanpassing toereikend is om een wederzijds overeengekomen toepassingsgebied van vergelijkbare omvang te behouden;

b) het effect van de wijziging verwaarloosbaar is; of

c) de wijziging betrekking heeft op een entiteit met betrekking tot welke de partij feitelijk haar zeggenschap of invloed heeft beëindigd, zoals bedoeld in lid 3, onder b),

moet die andere partij binnen 45 dagen na ontvangst van de in lid 2, onder a), bedoelde kennisgeving schriftelijk bezwaar maken, zo niet wordt zij geacht, ook voor de toepassing van hoofdstuk 29 (Geschillenbeslechting), met de aanpassing of wijziging te hebben ingestemd.

Rectificaties

5. De volgende wijzigingen in de bijlagen van een partij worden geacht een rectificatie in te houden, mits zij geen gevolgen hebben voor het wederzijds overeengekomen toepassingsgebied waarin de onderhavige overeenkomst voorziet:

a) een wijziging van de naam van een entiteit;

b) een fusie van twee of meer in een bijlage vermelde entiteiten; en

c) de splitsing van een in een bijlage vermelde entiteit in twee of meer entiteiten die allemaal aan de in dezelfde bijlage vermelde entiteiten worden toegevoegd.

6. In het geval van voorgenomen rectificaties van de bijlagen van een partij geeft deze partij om de twee jaar kennis aan de andere partij, te rekenen vanaf de inwerkingtreding van de onderhavige overeenkomst en in overeenstemming met de kennisgevingscyclus als bedoeld in de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten, die is opgenomen in bijlage 4 bij de WTO-Overeenkomst.

7. Een partij kan de andere partij binnen 45 dagen na ontvangst van de kennisgeving in kennis stellen van een bezwaar tegen een voorgestelde rectificatie. Indien een partij bezwaar indient, zet zij de redenen uiteen waarom zij van mening is dat de voorgestelde rectificatie geen in lid 5 van dit artikel bedoelde wijziging is, en beschrijft zij het effect van de voorgenomen rectificatie op het wederzijds overeengekomen toepassingsgebied waarin de onderhavige overeenkomst voorziet. Indien binnen 45 dagen na ontvangst van de kennisgeving geen schriftelijk bezwaar is ingediend, wordt de partij geacht met de voorgestelde rectificatie in te stemmen.

Artikel 19.19

Comité voor overheidsopdrachten

1. Het Comité voor overheidsopdrachten dat is ingesteld bij artikel 26.2, lid 1, onder e), wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van elke partij en komt zo dikwijls bijeen als nodig is, teneinde de partijen de gelegenheid te bieden met elkaar van gedachten te wisselen over alle aangelegenheden die verband houden met de werking van dit hoofdstuk of het bevorderen van de doelstellingen daarvan, en de overige taken te vervullen waarmee het door de partijen eventueel wordt belast.

2. Het Comité voor overheidsopdrachten komt op verzoek van een partij bijeen teneinde:

a) kwesties met betrekking tot overheidsopdrachten die haar door een partij worden voorgelegd te onderzoeken;

b) informatie betreffende kansen in elke partij op deelname aan overheidsopdrachten uit te wisselen;

c) alle andere aangelegenheden met betrekking tot de werking van dit hoofdstuk te bespreken; en

d) het bevorderen van gecoördineerde activiteiten om de toegang voor aanbieders tot kansen op deelname aan aanbestedingen op het grondgebied van elke partij te vergemakkelijken, te bezien. Deze activiteiten kunnen onder andere omvatten: informatiebijeenkomsten, in het bijzonder met het oog op verbetering van de elektronische toegang tot openbare informatie over de aanbestedingsregels van elke partij, en initiatieven om de toegang voor kleine en middelgrote ondernemingen te vergemakkelijken.

3. Elke partij dient bij het Comité voor overheidsopdrachten jaarlijks de statistieken in die van belang zijn voor de onder dit hoofdstuk vallende opdrachten, zoals uiteengezet in artikel 19.15.

HOOFDSTUK TWINTIG

Intellectuele eigendom

Afdeling A

Algemene bepalingen

Artikel 20.1

Doelstellingen

De doelstellingen van dit hoofdstuk zijn:

a) het bevorderen van de productie en het in de handel brengen van innovatieve en creatieve producten alsmede van het verlenen van diensten tussen de partijen; en

b) het bereiken van een adequaat en doeltreffend beschermings- en handhavingsniveau voor intellectuele-eigendomsrechten.

Artikel 20.2

Aard en toepassingsgebied van verplichtingen

1. De bepalingen in dit hoofdstuk vormen een aanvulling op de tussen de partijen geldende rechten en verplichtingen uit hoofde van de TRIPs-Overeenkomst.

2. Het staat elke partij vrij de passende methode voor de toepassing van de bepalingen van de onderhavige overeenkomst binnen haar eigen rechtsstelsel en -praktijk vast te stellen.

3. Uit de onderhavige overeenkomst vloeien geen verplichtingen voort met betrekking tot de verdeling van middelen tussen de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten en de rechtshandhaving in het algemeen.

Artikel 20.3

Volksgezondheidsaspecten

1. De partijen erkennen het belang van de *Verklaring van Doha inzake de TRIPs-Overeenkomst en de volksgezondheid* („Verklaring van Doha"), op 14 november 2001 aangenomen door de Ministeriële Conferentie van de WTO. De partijen waarborgen de consistentie van de uitlegging en de uitvoering van de rechten en verplichtingen in het kader van dit hoofdstuk met deze verklaring.

2. De partijen dragen bij aan de uitvoering van het *Besluit van de Algemene Raad van de WTO van 30 augustus 2003* over punt 6 van de Verklaring van Doha alsmede van het *Protocol tot wijziging van de TRIPs-Overeenkomst*, gedaan te Genève op 6 december 2005, en nemen deze in acht.

Artikel 20.4

Uitputting

Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan de vrijheid van de partijen om te bepalen of en onder welke voorwaarden het beginsel van uitputting van intellectuele-eigendomsrechten van toepassing is.

Artikel 20.5

Openbaarmaking van informatie

Dit hoofdstuk houdt voor de partijen geen verplichting in om informatie openbaar te maken waarvan bekendmaking in strijd zou zijn met hun respectieve wetgeving of die niet openbaar mag worden gemaakt op grond van hun respectieve wetgeving betreffende toegang tot informatie en bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Afdeling B

Normen betreffende intellectuele-eigendomsrechten

Artikel 20.6

Definitie

Voor de toepassing van deze afdeling wordt verstaan onder:

farmaceutisch product: een product, met inbegrip van een chemisch geneesmiddel, biologisch geneesmiddel, vaccin of radiofarmacon, dat wordt vervaardigd, verkocht of aangeboden voor gebruik bij:

a) het stellen van een medische diagnose, het behandelen, bestrijden of voorkomen van een ziekte, aandoening of afwijkende fysieke gesteldheid, of van de symptomen daarvan; of

b) het herstellen, verbeteren of wijzigen van organische functies.

Onderafdeling A

Auteursrecht en naburige rechten

Artikel 20.7

Geboden bescherming

1. De partijen nemen de volgende internationale overeenkomsten in acht:

a) de *Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst*, gedaan te Parijs op 24 juli 1971 (artikelen 2 tot en met 20);

b) het *Verdrag van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom inzake auteursrecht*, gedaan te Genève op 20 december 1996 (artikelen 1 tot en met 14);

c) het *Verdrag van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom inzake uitvoeringen en fonogrammen*, gedaan te Genève op 20 december 1996 (artikelen 1 tot en met 23); en

d) het *Internationaal Verdrag inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties*, gedaan te Rome op 26 oktober 1961 (artikelen 1 tot en met 22).

2. Voor zover toegestaan in de in lid 1 bedoelde verdragen, houdt dit hoofdstuk geen beperking in van de mogelijkheden waarover elke partij beschikt om de door haar aan uitvoeringen toegekende bescherming van de intellectuele eigendom te beperken tot uitvoeringen die zijn vastgelegd op fonogrammen.

Artikel 20.8

Uitzending en mededeling aan publiek

1. Elke partij verleent uitvoerend kunstenaars het uitsluitende recht om de draadloze uitzending en de mededeling aan het publiek van hun uitvoeringen toe te staan of te verbieden, behalve wanneer de uitvoering zelf al een uitgezonden uitvoering is of gemaakt is op basis van een vastlegging.

2. Elke partij ziet erop toe dat, wanneer een voor handelsdoeleinden uitgegeven fonogram of reproductie daarvan wordt gebruikt voor draadloze uitzending of voor enigerlei mededeling aan het publiek, door de gebruiker één enkele billijke vergoeding wordt betaald en dat deze vergoeding wordt verdeeld tussen de desbetreffende uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen. Elke partij kan bij gebreke van overeenstemming tussen de uitvoerend kunstenaars en de producenten van fonogrammen bepalen volgens welke voorwaarden deze vergoeding tussen hen wordt verdeeld.

Artikel 20.9

Bescherming van technische voorzieningen

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder **technische voorzieningen** verstaan: technologie, inrichtingen of onderdelen die in het kader van hun normale werking dienen voor het voorkomen of beperken van handelingen ten aanzien van werken, uitvoeringen of fonogrammen, die niet zijn toegestaan door de auteurs, uitvoerend kunstenaars of producenten van fonogrammen, zoals bedoeld in de wetgeving van een partij. Onverminderd de reikwijdte van auteursrechten of naburige rechten volgens de wetgeving van een partij worden technische voorzieningen doeltreffend geacht wanneer de zeggenschap over het gebruik van beschermde werken, uitvoeringen of fonogrammen bij de auteurs, uitvoerend kunstenaars of producenten van fonogrammen ligt, door de toepassing van een adequate toegangscontrole of van een adequate bescherming, zoals versleuteling of codering, of een kopieerbeveiliging waarmee het doel van bescherming wordt bereikt.

2. Elke partij voorziet in adequate rechtsbescherming en in doeltreffende rechtsmiddelen tegen het onwerkzaam maken van doeltreffende technische voorzieningen die door auteurs, uitvoerend kunstenaars of producenten van fonogrammen worden gebruikt in verband met de uitoefening van hun rechten op hun werken, uitvoeringen en fonogrammen, en welke voorzieningen beletten dat met betrekking tot die werken, uitvoeringen en fonogrammen handelingen worden verricht waarvoor zij geen toestemming hebben verleend of die rechtens niet geoorloofd zijn.

3. Teneinde te voorzien in de in lid 2 bedoelde adequate rechtsbescherming en doeltreffende rechtsmiddelen biedt elke partij ten minste bescherming tegen:

a) voor zover daarin is voorzien in haar wetgeving:

   i) het, zulks wetende of redelijkerwijs behorende te weten, zonder toestemming onwerkzaam maken van een doeltreffende technische voorziening; en

   ii) het aan het publiek aanbieden door marketing van een technische inrichting of een product, met inbegrip van computerprogramma's, of een dienst, als middel om een doeltreffende technische voorziening onwerkzaam te maken; en

b) de vervaardiging, invoer of distributie van een technische inrichting of een product, met inbegrip van computerprogramma's, of de verlening van een dienst die of dat:

   i) primair is ontwikkeld, geproduceerd of verleend om een doeltreffende technische voorziening onwerkzaam te maken; of

   ii) buiten het onwerkzaam maken van een doeltreffende technische voorziening een commercieel doel van slechts beperkt belang dient.

4. In lid 3 wordt met de uitdrukking „voor zover daarin is voorzien in haar wetgeving" bedoeld dat elke partij de uitvoering van punt a, onder i) en ii), flexibel kan regelen.

5. Bij de uitvoering van de leden 2 en 3 is een partij niet verplicht te verlangen dat bij het ontwerp van een product op het gebied van consumentenelektronica, telecommunicatie of computers, of bij het ontwerp en de selectie van onderdelen of componenten van een dergelijk product rekening wordt gehouden met iedere specifieke technische voorziening, zolang het product niet anderszins in strijd is met haar maatregelen ter uitvoering van deze leden. De strekking van deze bepaling is dat een partij op grond van deze overeenkomst niet verplicht is in haar wetgeving interoperabiliteit voor te schrijven: er bestaat geen verplichting voor de informatie- en communicatietechnologiesector om inrichtingen, producten, onderdelen of diensten te ontwerpen die met bepaalde technische voorzieningen overeenstemmen.

6. Bij het voorzien in adequate rechtsbescherming en in doeltreffende rechtsmiddelen overeenkomstig lid 2 kan een partij passende beperkingen van of uitzonderingen op maatregelen ter uitvoering van de leden 2 en 3 vaststellen of handhaven. De uit de leden 2 en 3 voortvloeiende verplichtingen doen geen afbreuk aan de rechten, beperkingen, uitzonderingen of verweermiddelen tegen inbreuken op auteursrechten of naburige rechten volgens de wetgeving van een partij.

Artikel 20.10

Bescherming van informatie betreffende beheer van rechten

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder **informatie betreffende het beheer van rechten** verstaan:

a) informatie aan de hand waarvan het werk, de uitvoering of het fonogram; de auteur van het werk, de uitvoerend kunstenaar van de uitvoering of de producent van het fonogram; of de eigenaar van enig recht op het werk, de uitvoering of het fonogram kan worden geïdentificeerd;

b) informatie over de voorwaarden voor gebruik van het werk, de uitvoering of het fonogram; of

c) cijfers of codes die de hiervoor onder a) en b) beschreven informatie weergeven,

wanneer deze informatie is gehecht aan een kopie van een werk, uitvoering of fonogram, of verschijnt in samenhang met de mededeling of beschikbaarstelling van een werk, uitvoering of fonogram aan het publiek.

2. Ter bescherming van elektronische informatie betreffende het beheer van rechten voorziet elke partij in adequate rechtsbescherming en in doeltreffende rechtsmiddelen tegen personen die, in het besef dat zij daarvoor geen toestemming hebben, een van de volgende handelingen verrichten terwijl zij weten of redelijkerwijze kunnen weten dat deze handelingen zullen aanzetten tot een inbreuk op een auteursrecht of naburig recht, of een dergelijke inbreuk mogelijk zullen maken, zullen vergemakkelijken of zullen verbergen:

a) handelingen tot verwijdering of wijziging van elektronische informatie betreffende het beheer van rechten; of

b) handelingen tot distributie, invoer voor distributie, uitzending, mededeling of beschikbaarstelling aan het publiek van kopieën van werken, uitvoeringen of fonogrammen, in de wetenschap dat elektronische informatie betreffende het beheer van rechten is verwijderd of gewijzigd zonder toestemming daartoe.

3. Bij het voorzien in adequate rechtsbescherming en in doeltreffende rechtsmiddelen overeenkomstig lid 2 kan een partij passende beperkingen van of uitzonderingen op maatregelen ter uitvoering van lid 2 vaststellen of handhaven. De uit lid 2 voortvloeiende verplichtingen doen geen afbreuk aan de rechten, beperkingen, uitzonderingen of verweermiddelen tegen inbreuken op auteursrechten of naburige rechten volgens de wetgeving van een partij.

Artikel 20.11

Aansprakelijkheid van verleners van intermediaire diensten

1. Onverminderd de overige leden van dit artikel voorziet elke partij in haar wetgeving in beperkingen of uitzonderingen met betrekking tot de aansprakelijkheid van dienstverleners, wanneer zij als tussenpersoon optreden, voor inbreuken op auteursrechten of naburige rechten die plaatsvinden op of via communicatienetwerken, in het kader van het verlenen of het gebruik van hun diensten.

2. De in lid 1 bedoelde beperkingen of uitzonderingen:

a) bestrijken ten minste de volgende functies:

   i) hosting van informatie op verzoek van een gebruiker van de hostingdiensten;

   ii) caching (wijze van opslag) via een automatisch proces, wanneer de dienstverlener:

      A) de informatie niet wijzigt om andere dan technische redenen;

      B) ervoor zorgt dat de alom erkende en in de bedrijfstak gangbare aanwijzingen met betrekking tot caching van de informatie worden nageleefd; en

      C) niet intervenieert bij het alom erkende en in de bedrijfstak gangbare rechtmatige gebruik van technologie voor het verkrijgen van gegevens over het gebruik van de informatie; en

   iii) mere conduit (doorgeefluikactiviteiten), bestaande in het aanbieden van de middelen voor het doorgeven van de door een gebruiker verstrekte informatie of van de middelen om toegang tot een communicatienetwerk te krijgen; en

b) kunnen ook andere functies bestrijken, waaronder het verstrekken van een instrument voor het vinden van informatie, door het automatisch reproduceren van auteursrechtelijk beschermd materiaal en het mededelen van de reproducties.

3. Aan de in dit artikel bedoelde beperkingen of uitzonderingen mag niet de voorwaarde worden verbonden dat de dienstverlener toezicht houdt op zijn dienst of actief zoekt naar feiten die wijzen op inbreuk makende activiteiten.

4. Elke partij kan in haar interne wetgeving bepalen onder welke voorwaarden de dienstverleners in aanmerking komen voor de beperkingen of uitzonderingen van dit artikel. Onverminderd het bovenstaande kan elke partij passende procedures vaststellen voor effectieve meldingen van vermeende inbreuken en effectieve tegenmeldingen door degenen van wie het materiaal door een vergissing of verkeerde identificatie is verwijderd of onbruikbaar is gemaakt.

5. Dit artikel geldt onverminderd de beschikbaarheid in de wetgeving van een partij van andere verweermiddelen tegen, beperkingen van en uitzonderingen op inbreuken op auteursrechten of naburige rechten. Dit artikel belet niet dat een rechterlijke of administratieve instantie in overeenstemming met het rechtssysteem van een partij kan verlangen dat de dienstverlener een inbreuk beëindigt of verhindert.

Artikel 20.12

Maken van video-opnames

Elke partij kan voorzien in strafrechtelijke procedures en sancties overeenkomstig haar wet- en regelgeving die moeten worden toegepast ten aanzien van een persoon die zonder toestemming van de directeur van het theater of de houder van het auteursrecht op een cinematografisch werk tijdens de uitvoering van het werk in een openbare gelegenheid waar filmvoorstellingen worden gegeven, een kopie van dat werk of van een deel daarvan maakt.

Onderafdeling B

Handelsmerken

Artikel 20.13

Internationale overeenkomsten

Elke partij stelt alles in het werk wat redelijkerwijs in haar vermogen ligt om te voldoen aan de artikelen 1 tot en met 22 van het *Verdrag van Singapore inzake het merkenrecht*, gedaan te Singapore op 27 maart 2006, en om toe te treden tot het *Protocol bij de Schikking van Madrid betreffende de internationale inschrijving van merken*, gedaan te Madrid op 27 juni 1989.

Artikel 20.14

Inschrijvingsprocedure

Elke partij voorziet in een systeem voor de inschrijving van handelsmerken waarbij de redenen voor de weigering om een handelsmerk in te schrijven schriftelijk worden meegedeeld aan de aanvrager, die de mogelijkheid zal hebben die weigering te betwisten en tegen een definitieve weigering beroep in te stellen bij een rechterlijke instantie. Elke partij voorziet in de mogelijkheid om oppositie in te stellen tegen aanvragen voor of de inschrijving van handelsmerken. Elke partij voorziet in een openbaar toegankelijke elektronische databank voor aanvragen voor en de inschrijving van handelsmerken.

Artikel 20.15

Uitzonderingen op aan handelsmerk verbonden rechten

Elke partij voorziet in een eerlijk gebruik van beschrijvende termen, met inbegrip van termen die de geografische oorsprong beschrijven, als beperkte uitzondering op de aan een handelsmerk verbonden rechten. Bij het bepalen van wat wordt verstaan onder eerlijk gebruik, moet rekening worden gehouden met de legitieme belangen van de houder van het handelsmerk en van derden. Elke partij kan voorzien in andere beperkte uitzonderingen, mits bij die uitzonderingen rekening wordt gehouden met de legitieme belangen van de houder van het handelsmerk en van derden.

Onderafdeling C

Geografische aanduidingen

Artikel 20.16

Definities

Voor de toepassing van deze onderafdeling wordt verstaan onder:

geografische aanduiding: een aanduiding die aangeeft dat een landbouwproduct of een levensmiddel van oorsprong is uit het grondgebied van een partij, of uit een regio of een plaats op dat grondgebied, wanneer een bepaalde kwaliteit, reputatie of ander kenmerk van het landbouwproduct of het levensmiddel hoofdzakelijk valt toe te schrijven aan de geografische oorsprong ervan; en

productcategorie: een in bijlage 20-C opgenomen productcategorie.

Artikel 20.17

Toepassingsgebied

Deze onderafdeling is van toepassing op geografische aanduidingen waarmee producten worden aangeduid die zijn ingedeeld in een van de in bijlage 20-C opgenomen productcategorieën.

Artikel 20.18

Opgenomen geografische aanduidingen

Voor de toepassing van deze onderafdeling:

a) zijn de in deel A van bijlage 20-A opgenomen aanduidingen geografische aanduidingen die aangeven dat een product van oorsprong is uit het grondgebied van de Europese Unie of uit een regio of een plaats op dat grondgebied; en

b) zijn de in deel B van bijlage 20-A opgenomen aanduidingen geografische aanduidingen die aangeven dat een product van oorsprong is uit het grondgebied van Canada of uit een regio of een plaats op dat grondgebied.

Artikel 20.19

Bescherming van in bijlage 20-A opgenomen geografische aanduidingen

1. Na de geografische aanduidingen van de andere partij te hebben onderzocht, kent elke partij daaraan het in deze onderafdeling neergelegde beschermingsniveau toe.

2. Elke partij voorziet in de wettelijke middelen voor de belanghebbenden om:

a) het gebruik te voorkomen van een in bijlage 20-A opgenomen geografische aanduiding van de andere partij voor een product dat is ingedeeld in de in bijlage 20-A voor die geografische aanduiding vermelde productcategorie en dat:

   i) niet van oorsprong is uit de in bijlage 20-A voor die geografische aanduiding vermelde plaats van oorsprong; dan wel

   ii) van oorsprong is uit de in bijlage 20-A voor die geografische aanduiding vermelde plaats van oorsprong, maar niet is geproduceerd of vervaardigd in overeenstemming met de wet- en regelgeving van de andere partij die zou gelden wanneer het product zou zijn bestemd voor consumptie in de andere partij;

b) het gebruik te voorkomen van middelen in de benaming of voorstelling van waren waarmee wordt aangegeven of gesuggereerd dat de waren in kwestie van oorsprong zijn uit een ander geografisch gebied dan de werkelijke plaats van oorsprong op een wijze die het publiek misleidt ten aanzien van de geografische oorsprong van de waren; en

c) elk ander gebruik te voorkomen dat een daad van oneerlijke mededinging vormt in de zin van artikel 10 bis van het *Verdrag van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom*, gedaan te Stockholm op 14 juli 1967.

3. De bescherming als bedoeld in lid 2, onder a), wordt ook verleend wanneer de werkelijke oorsprong van het product is aangegeven, een vertaling van de geografische aanduiding wordt gebruikt of de geografische aanduiding vergezeld gaat van uitdrukkingen als „genre", „type", „stijl", „imitatie" en dergelijke.

4. Elke partij voorziet binnen de grenzen van haar wetgeving in bestuursrechtelijke handhavingsmaatregelen om een persoon te verbieden op onjuiste, misleidende of bedrieglijke wijze of op zodanige wijze dat een verkeerde indruk van de oorsprong ervan dreigt te worden gegeven, een levensmiddel te fabriceren, bereiden, verpakken, etiketteren, verkopen, in te voeren of daarvoor reclame te maken.

5. Elke partij voorziet in overeenstemming met lid 4 in bestuursrechtelijke maatregelen met betrekking tot klachten in verband met de etikettering van producten, met inbegrip van de voorstelling ervan, op onjuiste, misleidende of bedrieglijke wijze of op zodanige wijze dat een verkeerde indruk van de oorsprong ervan wordt gegeven.

6. Een partij weigert ambtshalve de inschrijving van een handelsmerk dat een in bijlage 20-A opgenomen geografische aanduiding van de andere partij omvat of uit een dergelijke geografische aanduiding bestaat, of verklaart deze ambtshalve nietig als dit volgens haar wetgeving is toegestaan, dan wel op verzoek van een belanghebbende, met betrekking tot een product dat is ingedeeld onder de in bijlage 20-A voor die geografische aanduiding vermelde productcategorie en dat niet van oorsprong is uit de in bijlage 20-A voor die geografische aanduiding vermelde plaats van oorsprong.

7. Er bestaat krachtens deze onderafdeling geen verplichting tot bescherming van geografische aanduidingen die op de plaats van oorsprong ervan niet of niet langer zijn beschermd of op die plaats in onbruik zijn geraakt. Als een in bijlage 20-A opgenomen geografische aanduiding van een partij op de plaats van oorsprong ervan niet langer wordt beschermd of op die plaats in onbruik raakt, stelt de betrokken partij de andere partij hiervan in kennis en verzoekt zij om schrapping daarvan.

Artikel 20.20

Homonieme geografische aanduidingen

1. In geval van homonieme geografische aanduidingen van de partijen voor producten die in dezelfde productcategorie zijn ingedeeld, stelt elke partij de praktische voorwaarden vast waaronder de homonieme aanduidingen in kwestie van elkaar zullen worden onderscheiden, rekening houdend met de vereiste dat de betrokken producenten billijk worden behandeld en de consumenten niet worden misleid.

2. Wanneer een partij in het kader van onderhandelingen met een derde land de bescherming voorstelt van een geografische aanduiding waarmee een product wordt aangeduid dat van oorsprong is uit het derde land, die aanduiding homoniem is met een in bijlage 20-A opgenomen geografische aanduiding van de andere partij en dit product is ingedeeld in de in bijlage 20-A voor de homonieme geografische aanduiding van de andere partij vermelde productcategorie, stelt zij deze andere partij hiervan in kennis en biedt zij haar de gelegenheid opmerkingen te maken voordat de bescherming van de geografische aanduiding van kracht wordt.

Artikel 20.21

Uitzonderingen

1. In afwijking van artikel 20.19, leden 2 en 3, is Canada niet verplicht te voorzien in de wettelijke middelen voor de belanghebbenden om het gebruik te voorkomen van de in deel A van bijlage 20-A opgenomen benamingen die zijn gemarkeerd met een asterisk ([1]), wanneer deze benamingen vergezeld gaan van uitdrukkingen als „genre", „type", „stijl", „imitatie" en dergelijke, en worden gebruikt in combinatie met een leesbare en zichtbare aanduiding van de geografische oorsprong van het betrokken product.

2. In afwijking van artikel 20.19, leden 2 en 3, belet de bescherming van de in deel A van bijlage 20-A opgenomen geografische aanduidingen die zijn gemarkeerd met een asterisk ([2]), niet dat deze aanduidingen op het grondgebied van Canada worden gebruikt door alle personen, met inbegrip van hun rechtsopvolgers en hun rechtverkrijgenden, die vóór 18 oktober 2013 commercieel gebruik van deze aanduidingen hebben gemaakt met betrekking tot producten uit de categorie „kaassoorten".

3. In afwijking van artikel 20.19, leden 2 en 3, belet de bescherming van de in deel A van bijlage 20-A opgenomen geografische aanduiding die is gemarkeerd met twee asterisken, niet dat deze aanduiding wordt gebruikt door alle personen, met inbegrip van hun rechtsopvolgers en hun rechtverkrijgenden, die gedurende een periode van ten minste vijf jaar vóór 18 oktober 2013 commercieel gebruik van deze aanduiding hebben gemaakt met betrekking tot producten uit de categorie „vers, bevroren en verwerkt vlees". Voor alle andere personen, met inbegrip van hun rechtsopvolgers en hun rechtverkrijgenden, die gedurende een periode van minder dan vijf jaar vóór 18 oktober 2013 commercieel gebruik van deze aanduiding hebben gemaakt met betrekking tot producten uit de categorie „vers, bevroren en verwerkt vlees", geldt een overgangsperiode van vijf jaar na de inwerkingtreding van dit artikel, gedurende welke het gebruik van bovenbedoelde aanduiding niet mag worden belet.

4. In afwijking van artikel 20.19, leden 2 en 3, belet de bescherming van de in deel A van bijlage 20-A opgenomen geografische aanduidingen die zijn gemarkeerd met drie asterisken, niet dat deze aanduidingen worden gebruikt door alle personen, met inbegrip van hun rechtsopvolgers en hun rechtverkrijgenden, die gedurende een periode van ten minste tien jaar vóór 18 oktober 2013 commercieel gebruik van deze aanduidingen hebben gemaakt met betrekking tot producten uit de categorie „drooggezouten vlees" respectievelijk de categorie „kaassoorten". Voor alle andere personen, met inbegrip van hun rechtsopvolgers en hun rechtverkrijgenden, die gedurende een periode van minder dan tien jaar vóór 18 oktober 2013 commercieel gebruik van deze aanduidingen hebben gemaakt met betrekking tot producten uit de categorie „drooggezouten vlees" respectievelijk de categorie „kaassoorten", geldt een overgangsperiode van vijf jaar na de inwerkingtreding van dit artikel, gedurende welke het gebruik van bovenbedoelde aanduidingen niet mag worden belet.

([1]) Voor alle duidelijkheid: dit lid geldt eveneens voor de benaming „feta".
([2]) Voor alle duidelijkheid: dit lid geldt eveneens voor de benaming „feta".

5. Wanneer vóór de in lid 6 vermelde toepassingsdatum in een partij te goeder trouw een handelsmerk is aangevraagd of ingeschreven, of wanneer vóór die datum in die partij door gebruik te goeder trouw rechten op een handelsmerk zijn verworven, vormen de voor de toepassing van deze onderafdeling in die partij genomen maatregelen geen beletsel voor de vatbaarheid voor inschrijving van het handelsmerk, voor de geldigheid van de inschrijving van het handelsmerk of voor het recht het handelsmerk te gebruiken, op grond dat het handelsmerk identiek is met of soortgelijk is aan een geografische aanduiding.

6. Voor de toepassing van lid 5 is de desbetreffende toepassingsdatum:

a) met betrekking tot een geografische aanduiding die op de datum van ondertekening van deze overeenkomst is opgenomen in bijlage 20-A, de datum van inwerkingtreding van deze onderafdeling; of

b) met betrekking tot een geografische aanduiding die na de datum van ondertekening van deze overeenkomst op grond van artikel 20.22 wordt toegevoegd aan bijlage 20-A, de datum waarop de geografische aanduiding wordt toegevoegd.

7. Wanneer een vertaling van een geografische aanduiding identiek is met een in de omgangstaal gebruikelijke benaming als soortnaam voor een product op het grondgebied van een partij of die omvat, of wanneer een geografische aanduiding niet identiek is met een dergelijke benaming maar die omvat, doen de bepalingen van deze onderafdeling geen afbreuk aan het recht van een persoon om die benaming in samenhang met dat product op het grondgebied van die partij te gebruiken.

8. Niets belet dat op het grondgebied van een partij met betrekking tot een product gebruik wordt gemaakt van een gebruikelijke naam van een planten- of dierenras dat op de datum van inwerkingtreding van deze onderafdeling op het grondgebied van die partij voorkomt.

9. Een partij kan bepalen dat een verzoek uit hoofde van deze onderafdeling in verband met het gebruik of de inschrijving van een handelsmerk moet worden ingediend binnen een periode van vijf jaar nadat het strijdige gebruik van de beschermde aanduiding algemeen bekend is geworden in die partij dan wel binnen een periode van vijf jaar na de datum van inschrijving van het handelsmerk in die partij, mits het handelsmerk op die datum is gepubliceerd en indien deze datum eerder valt dan de datum waarop het strijdige gebruik algemeen bekend is geworden in die partij, op voorwaarde dat de geografische aanduiding niet te kwader trouw wordt gebruikt of ingeschreven.

10. De bepalingen van deze onderafdeling doen geen afbreuk aan het recht van een persoon om voor handelsdoeleinden zijn naam of de naam van zijn voorganger in zaken te gebruiken, behalve wanneer deze naam op zodanige wijze wordt gebruikt dat het publiek daardoor wordt misleid.

11. a) De bepalingen van deze onderafdeling doen geen afbreuk aan het recht van een persoon om in Canada een handelsmerk te gebruiken of in te schrijven dat een van de in deel A van bijlage 20-B opgenomen benamingen omvat of daaruit bestaat; en

b) punt a) geldt niet voor de in deel A van bijlage 20-B opgenomen benamingen met betrekking tot elk gebruik waardoor het publiek zou worden misleid met betrekking tot de geografische oorsprong van de waren.

12. De bepalingen van deze onderafdeling zijn niet van toepassing op het gebruik in Canada van de in deel B van bijlage 20-B opgenomen benamingen.

13. Een verkrijging van een recht als bedoeld in de leden 2 tot en met 4 omvat niet de overgang van het recht op gebruik van een geografische aanduiding op zichzelf.

Artikel 20.22

Wijzigingen van bijlage 20-A

1. Het bij artikel 26.1 (Gemengd Comité voor de CETA) opgerichte Gemengd Comité voor de CETA kan, handelend bij consensus en op aanbeveling van het Comité voor geografische aanduidingen voor de CETA, besluiten bijlage 20-A te wijzigen door geografische aanduidingen toe te voegen of door geografische aanduidingen te schrappen die op de plaats van oorsprong ervan niet langer zijn beschermd of op die plaats in onbruik zijn geraakt.

2. Een geografische aanduiding mag in beginsel niet worden toegevoegd aan deel A van bijlage 20-A als het een benaming betreft die op de datum van de ondertekening van deze overeenkomst ten aanzien van een lidstaat van de Europese Unie in het desbetreffende Register van de Europese Unie is opgenomen als „ingeschreven”.

3. Een geografische aanduiding waarmee een product wordt aangeduid dat van oorsprong is uit een bepaalde partij, mag niet worden toegevoegd aan bijlage 20-A:

a) als zij identiek is met een handelsmerk dat in de andere partij is ingeschreven voor dezelfde of soortgelijke producten, of met een handelsmerk waarvoor in de andere partij door gebruik te goeder trouw rechten zijn verworven en een aanvraag met betrekking tot dezelfde of soortgelijke producten is ingediend;

b) als zij identiek is met de gebruikelijke naam van een planten- of dierenras dat in de andere partij voorkomt; of

c) als zij identiek is met de in de omgangstaal gebruikelijke benaming als soortnaam voor een dergelijk product in de andere partij.

Artikel 20.23

Andere bescherming

De bepalingen van deze onderafdeling laten het recht om te verzoeken om erkenning en bescherming van een geografische aanduiding volgens de desbetreffende wetgeving van een partij onverlet.

Onderafdeling D

Tekeningen en modellen

Artikel 20.24

Internationale overeenkomsten

Elke partij stelt alles in het werk wat redelijkerwijs in haar vermogen ligt om toe te treden tot de *Akte van Genève bij de Overeenkomst van 's-Gravenhage betreffende de internationale inschrijving van tekeningen of modellen van nijverheid*, gedaan te Genève op 2 juli 1999.

Artikel 20.25

Relatie met auteursrecht

Het voorwerp van een recht inzake tekeningen en modellen is vatbaar voor bescherming uit hoofde van het auteursrecht, indien aan de voorwaarden voor die bescherming wordt voldaan. Elke partij bepaalt de omvang van een dergelijke bescherming en de voorwaarden waaronder die wordt verleend, met inbegrip van het vereiste oorspronkelijkheidsgehalte.

Onderafdeling E

Octrooien

Artikel 20.26

Internationale overeenkomsten

Elke partij stelt alles in het werk wat redelijkerwijs in haar vermogen ligt om te voldoen aan de artikelen 1 tot en met 14 en artikel 22 van het *Verdrag inzake octrooirecht*, gedaan te Genève op 1 juni 2000.

Artikel 20.27

Bescherming sui generis voor farmaceutische producten

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:

basisoctrooi: een octrooi waardoor een product als zodanig dan wel een werkwijze voor de verkrijging van een product of een toepassing van een product wordt beschermd en dat door de houder van een octrooi dat als basisoctrooi kan dienen, is aangewezen als basisoctrooi met het oog op de verlening van bescherming sui generis; en

product: de werkzame stof of de samenstelling van werkzame stoffen van een farmaceutisch product.

2. Elke partij stelt, op verzoek van de octrooihouder of zijn rechtverkrijgende, een periode van bescherming sui generis vast ten aanzien van een product dat wordt beschermd door een van kracht zijnd basisoctrooi, op voorwaarde dat aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a) er is een vergunning afgegeven om het product in die partij als farmaceutisch product in de handel te brengen (hierna in dit artikel „vergunning voor het in de handel brengen" genoemd);

b) voor het product is niet eerder een periode van bescherming sui generis vastgesteld; en

c) de onder a) bedoelde vergunning voor het in de handel brengen is de eerste vergunning om het product in die partij als farmaceutisch product in de handel te brengen.

3. Elke partij:

a) kan uitsluitend een periode van bescherming sui generis vaststellen als de eerste aanvraag voor de vergunning voor het in de handel brengen wordt ingediend binnen een door die partij voorgeschreven redelijke termijn; en

b) kan voor de indiening van het verzoek om vaststelling van een periode van bescherming sui generis een termijn voorschrijven die ten minste zestig dagen bedraagt te rekenen vanaf de datum van afgifte van de eerste vergunning voor het in de handel brengen. Wordt de eerste vergunning voor het in de handel brengen evenwel vóór de verlening van het octrooi afgegeven, dan zal elke partij een termijn van ten minste zestig dagen te rekenen vanaf de verlening van het octrooi vaststellen gedurende welke het verzoek om vaststelling van een beschermingsperiode uit hoofde van dit artikel kan worden ingediend.

4. Wanneer een product wordt beschermd door één basisoctrooi, gaat de periode van bescherming sui generis in na het verstrijken van de wettelijke duur van dat octrooi.

Wanneer een product wordt beschermd door meer dan één octrooi dat als basisoctrooi kan dienen, kan een partij slechts één periode van bescherming sui generis vaststellen, die ingaat na het verstrijken van de wettelijke duur van het basisoctrooi dat

a) wordt geselecteerd door de persoon die om vaststelling van de periode van bescherming sui generis verzoekt, als eenzelfde persoon houder is van alle octrooien die als basisoctrooi kunnen dienen; en

b) wordt geselecteerd in onderlinge overeenstemming tussen de octrooihouders, als niet eenzelfde persoon houder is van de octrooien die als basisoctrooi kunnen dienen en dit aanleiding geeft tot conflicterende verzoeken om bescherming sui generis.

5. Elke partij ziet erop toe dat de bescherming sui generis geldt voor een periode gelijk aan de duur van de periode die is verstreken tussen de datum van indiening van de aanvraag voor het basisoctrooi en de datum van de eerste vergunning voor het in de handel brengen, verminderd met een periode van vijf jaar.

6. Niettegenstaande lid 5 en onverminderd een mogelijke verlenging van de periode van bescherming sui generis door een partij als stimulans of beloning voor onderzoek onder bepaalde doelgroepen, zoals kinderen, mag de duur van de bescherming sui generis niet meer dan twee tot vijf jaar bedragen, zoals door elke partij vast te stellen.

7. Elke partij kan bepalen dat de periode van bescherming sui generis verstrijkt:

a) als de begunstigde afziet van de bescherming sui generis; of

b) als de voorgeschreven administratieve vergoedingen niet worden betaald.

Elke partij kan de periode van bescherming sui generis verkorten evenredig aan de duur van de ongerechtvaardigde vertragingen die het gevolg zijn van het niet-handelen van de aanvrager na de indiening van de aanvraag voor de vergunning voor het in de handel brengen, wanneer de houder van het basisoctrooi de aanvrager van de vergunning voor het in de handel brengen of een met hem verbonden entiteit is.

8. Binnen de grenzen van de door het basisoctrooi verleende bescherming strekt de bescherming sui generis zich alleen uit tot het farmaceutische product dat valt onder de vergunning voor het in de handel brengen, voor ieder gebruik van dat product als farmaceutisch product waarvoor een vergunning is afgegeven vóór het verstrijken van de bescherming sui generis. Onder voorbehoud van het bepaalde in de vorige zin verleent de bescherming sui generis dezelfde rechten als die welke door het octrooi worden verleend en is zij onderworpen aan dezelfde beperkingen en verplichtingen.

9. Onverminderd de leden 1 tot en met 8 kan elke partij de reikwijdte van de bescherming eveneens beperken door te voorzien in uitzonderingen voor het vervaardigen, gebruiken, ten verkoop aanbieden, verkopen of invoeren van producten met het oog op uitvoer tijdens de periode van bescherming.

10. Elke partij kan de bescherming sui generis intrekken om redenen die verband houden met de nietigheid van het basisoctrooi, ook wanneer dit octrooi vóór de afloop van wettelijke duur ervan is vervallen of nietig is verklaard of zodanig wordt beperkt dat het product waarvoor de bescherming is verleend, niet meer onder de conclusies van het basisoctrooi valt, dan wel om redenen die verband houden met de intrekking van de vergunning(en) voor het in de handel brengen op de desbetreffende markt, of wanneer de bescherming in strijd met lid 2 is verleend.

Artikel 20.28

Mechanismen voor „patent linkage" met betrekking tot farmaceutische producten

Als een partij gebruikmaakt van mechanismen voor „patent linkage" door middel waarvan de verlening van vergunningen voor het in de handel brengen (of kennisgevingen van conformiteit of vergelijkbare concepten) van generieke farmaceutische producten wordt gekoppeld aan het bestaan van octrooibescherming, draagt zij er zorg voor dat alle justitiabelen gelijkwaardige en doeltreffende rechtsmiddelen worden geboden.

Onderafdeling F

Gegevensbescherming

Artikel 20.29

Bescherming van niet openbaar gemaakte gegevens met betrekking tot farmaceutische producten

1. Een partij die als voorwaarde voor het toelaten op de markt van farmaceutische producten die nieuwe chemische eenheden ([1]) bevatten (hierna in dit artikel „vergunning" genoemd), de overlegging vereist van niet openbaar gemaakte test- of andere gegevens die nodig zijn om te bepalen of het gebruik van die producten veilig en doeltreffend is, beschermt deze gegevens tegen openbaarmaking, indien de opstelling van deze gegevens een aanmerkelijke inspanning vergt, behalve wanneer openbaarmaking nodig is ter bescherming van het publiek of tenzij maatregelen worden getroffen om te verzekeren dat de gegevens worden beschermd tegen oneerlijk commercieel gebruik.

2. Elke partij bepaalt met betrekking tot de in lid 1 bedoelde gegevens die na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst bij haar worden ingediend, dat:

a) behalve de persoon die de gegevens met het oog op verkrijging van de vergunning heeft ingediend, geen andere persoon zich zonder diens toestemming gedurende een periode van ten minste zes jaar te rekenen vanaf de datum waarop de partij de vergunning heeft verleend aan de persoon die de gegevens heeft ingediend, op deze gegevens mag beroepen ter onderbouwing van een aanvraag voor een vergunning; en

b) een partij gedurende een periode van ten minste acht jaar te rekenen vanaf de datum waarop zij de vergunning heeft verleend aan de persoon die de gegevens met het oog op verkrijging van de vergunning heeft ingediend, geen vergunning verleent aan een persoon die zich op deze gegevens beroept, tenzij de persoon die deze gegevens heeft ingediend, daarmee instemt.

Onder voorbehoud van dit lid wordt geen van de partijen belet op basis van onderzoeken naar biologische equivalentie en biologische beschikbaarheid verkorte vergunningsprocedures voor dergelijke producten toe te passen.

Artikel 20.30

Bescherming van gegevens met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen

1. Elke partij stelt veiligheids- en werkzaamheidsvereisten vast voordat zij een vergunning voor het in de handel brengen van een gewasbeschermingsmiddel (hierna in dit artikel „vergunning" genoemd) verleent.

([1]) Voor alle duidelijkheid: met betrekking tot de gegevensbescherming omvat een „chemische eenheid" in Canada ook een bio- of radiofarmacon dat wordt gereguleerd als een nieuw geneesmiddel in het kader van de Food and Drug Regulations of Canada.

2. Elke partij voorziet in een beperkte periode van gegevensbescherming voor een test- of studieverslag dat voor het eerst wordt ingediend met het oog op verkrijging van een vergunning. Gedurende die periode zorgt elke partij ervoor dat het test- of studieverslag niet wordt gebruikt ten bate van een andere persoon die een vergunning tracht te verkrijgen, tenzij vaststaat dat de eerste vergunninghouder hiermee uitdrukkelijk instemt.

3. Het test- of studieverslag dient nodig te zijn voor de vergunning of voor de wijziging van een vergunning met het oog op de toepassing op andere gewassen.

4. In elke partij geldt met betrekking tot het test- of studieverslag ter onderbouwing van de vergunning voor een nieuwe werkzame stof en de gegevens ter onderbouwing van de parallelle inschrijving van het eindproduct dat de werkzame stof bevat, een periode van gegevensbescherming van ten minste tien jaar te rekenen vanaf de datum van de eerste vergunning in de desbetreffende partij. De duur van de bescherming kan worden verlengd om vergunningen voor gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico of beperkte toepassingen aan te moedigen.

5. Elke partij mag tevens vereisten inzake gegevensbescherming of financiële schadeloosstelling vaststellen voor het test- of studieverslag dat ten grondslag wordt gelegd aan de wijziging of verlenging van een vergunning.

6. Elke partij stelt voorschriften vast om herhaling van proeven op gewervelde dieren te voorkomen. Aanvragers die testen en studies met gewervelde dieren willen uitvoeren, dienen te worden aangemoedigd de maatregelen te nemen die nodig zijn om na te gaan of die testen en studies niet reeds zijn uitgevoerd of zijn aangevangen.

7. De partijen dienen elke nieuwe aanvrager en elke houder van de desbetreffende vergunningen aan te moedigen al het mogelijke te doen om testen en studies waarbij gewervelde dieren zijn betrokken, uit te wisselen. De kosten van de uitwisseling van die test- en studieverslagen worden op eerlijke, transparante en niet-discriminerende wijze bepaald. Een aanvrager is alleen verplicht deel te nemen in de kosten voor de gegevens die hij moet indienen om aan de vergunningsvereisten te voldoen.

8. De houder/de houders van de desbetreffende vergunning heeft/hebben recht op vergoeding van een billijk deel van de kosten die hij heeft/zij hebben gemaakt voor het test- of studieverslag ter onderbouwing van een dergelijke vergunning, door een aanvrager die zich op deze test- en studieverslagen beroept ter verkrijging van een vergunning voor een nieuw gewasbeschermingsmiddel. Elke partij kan de betrokken partijen opdragen eventuele problemen op te lossen door middel van bindende arbitrage overeenkomstig het interne recht.

Onderafdeling G

Kwekersrechten

Artikel 20.31

Kwekersrechten

De partijen werken samen om de bescherming van kwekersrechten in overeenstemming met de Akte van 1991 van het *Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten*, gedaan te Parijs op 2 december 1961, te bevorderen en te versterken.

Afdeling C

Handhaving van intellectuele-eigendomsrechten

Artikel 20.32

Algemene verplichtingen

1. Elke partij ziet erop toe dat de procedures voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten eerlijk en billijk zijn, niet onnodig ingewikkeld of duur zijn en geen onredelijke termijnen of nodeloze vertragingen inhouden. Deze procedures moeten zodanig worden toegepast dat geen belemmeringen voor legitiem handelsverkeer worden gecreëerd en dat wordt voorzien in waarborgen tegen misbruik van deze procedures.

2. Bij de uitvoering van de bepalingen van deze afdeling houdt elke partij rekening met de noodzaak van evenredigheid tussen de ernst van de inbreuk, de belangen van derden en de toe te passen maatregelen, corrigerende maatregelen en sancties.

3. De artikelen 20.33 tot en met 20.42 hebben betrekking op de civielrechtelijke handhaving.

4. Voor de toepassing van de artikelen 20.33 tot en met 20.42 wordt, tenzij anders bepaald, onder **intellectuele-eigendomsrechten** verstaan: alle categorieën intellectuele eigendom die vallen onder deel II, titels 1 tot en met 7, van de TRIPs-Overeenkomst.

Artikel 20.33

Gerechtigde verzoekers

Elke partij erkent dat de volgende personen gerechtigd zijn te verzoeken om toepassing van de procedures en corrigerende maatregelen als bedoeld in de artikelen 20.34 tot en met 20.42:

a) houders van intellectuele-eigendomsrechten, in overeenstemming met de interne wetgeving;

b) alle andere personen die gemachtigd zijn deze rechten te gebruiken, voor zover deze personen gerechtigd zijn te verzoeken om herstelmaatregelen in overeenstemming met de interne wetgeving;

c) instanties voor het collectieve beheer van intellectuele-eigendomsrechten die officieel erkend zijn als gerechtigd tot het vertegenwoordigen van houders van intellectuele-eigendomsrechten, voor zover deze instanties gerechtigd zijn te verzoeken om herstelmaatregelen in overeenstemming met de interne wetgeving; en

d) beroepsorganisaties die officieel erkend zijn als gerechtigd tot het vertegenwoordigen van houders van intellectuele-eigendomsrechten, voor zover deze organisaties gerechtigd zijn te verzoeken om herstelmaatregelen in overeenstemming met de interne wetgeving.

Artikel 20.34

Bewijsmateriaal

Elke partij ziet erop toe dat, in geval van vermeende inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht op commerciële schaal, de rechterlijke instanties de bevoegdheid hebben, waar passend en op verzoek, in overeenstemming met haar wetgeving de overlegging te gelasten van relevante informatie, met inbegrip van bancaire, financiële of handelsdocumenten die zich in de macht van de tegenpartij bevinden, mits de bescherming van vertrouwelijke informatie wordt gewaarborgd.

Artikel 20.35

Maatregelen ter bescherming van bewijsmateriaal

1. Elke partij ziet erop toe dat de rechterlijke instanties, al voordat een bodemprocedure begint, op verzoek van een entiteit die redelijkerwijs beschikbaar bewijsmateriaal heeft overgelegd tot staving van haar beweringen dat er inbreuk op haar intellectuele-eigendomsrecht is gemaakt of zal worden gemaakt, onmiddellijke en doeltreffende voorlopige maatregelen kunnen gelasten om bewijsmateriaal dat met betrekking tot de vermeende inbreuk van belang is, te beschermen, mits de bescherming van vertrouwelijke informatie wordt gewaarborgd.

2. Elke partij kan bepalen dat de in lid 1 bedoelde maatregelen de gedetailleerde beschrijving, met of zonder monsterneming, dan wel de fysieke inbeslagneming van de vermeende inbreuk makende goederen en, in voorkomend geval, de bij de productie of distributie daarvan gebruikte materialen en werktuigen en de desbetreffende documenten omvatten. De rechterlijke instanties hebben de bevoegdheid die maatregelen met name te nemen, zo nodig zonder dat de andere partij wordt gehoord, wanneer het aannemelijk is dat uitstel de houder van het recht onherstelbare schade zal berokkenen of wanneer er een aantoonbaar risico is dat bewijsmateriaal zal worden vernietigd.

Artikel 20.36

Recht op informatie

Onverminderd haar wetgeving inzake verschoningsrechten, de bescherming van vertrouwelijkheid van informatiebronnen of de verwerking van persoonsgegevens bepaalt elke partij dat haar rechterlijke instanties in civiele procedures betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten de bevoegdheid hebben op een gerechtvaardigd verzoek van de houder van het recht te gelasten dat de inbreukmaker of de vermeende inbreukmaker relevante informatie die hij in zijn bezit heeft of waarover hij kan beschikken, ten minste met het oog op de bewijsgaring, in overeenstemming met haar toepasselijke wet- en regelgeving aan de houder van het recht of de rechterlijke instanties verstrekt. Deze informatie kan informatie omvatten met betrekking tot personen die op enigerlei wijze zijn betrokken bij de inbreuk of vermeende inbreuk en met betrekking tot de productiemiddelen of de distributiekanalen voor de inbreuk makende of vermeende inbreuk makende goederen of diensten, met inbegrip van de vaststelling van derden van wie wordt gesteld dat zij bij de productie en de distributie van die goederen of diensten zijn betrokken, en van de betrokken distributiekanalen.

Artikel 20.37

Voorlopige en conservatoire maatregelen

1. Elke partij bepaalt dat haar rechterlijke instanties de bevoegdheid hebben onmiddellijke en doeltreffende voorlopige en conservatoire maatregelen, waaronder een voorlopig bevel, te gelasten tegen een partij of in voorkomend geval een derde over wie de desbetreffende rechterlijke instantie jurisdictie heeft, om te beletten dat inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht wordt gemaakt en met name dat inbreuk makende goederen in het verkeer worden gebracht.

2. Elke partij bepaalt dat haar rechterlijke instanties de bevoegdheid hebben de inbeslagneming of het anderszins in bewaring nemen te gelasten van goederen waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op een intellectuele-eigendomsrecht, om te beletten dat zij in het verkeer worden gebracht of zich daarin bevinden.

3. Elke partij bepaalt dat, in geval van vermeende inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht op commerciële schaal, de rechterlijke instanties in overeenstemming met haar wetgeving conservatoir beslag kunnen laten leggen op goederen van de vermeende inbreukmaker, met inbegrip van het blokkeren van zijn bankrekeningen en andere tegoeden. Met het oog daarop kunnen de rechterlijke instanties overlegging van relevante bancaire, financiële of handelsdocumenten of zo nodig inzage van andere relevante informatie gelasten.

Artikel 20.38

Andere corrigerende maatregelen

1. Elke partij ziet erop toe dat de rechterlijke instanties op verzoek van de eiser, onverminderd de aan de houder van het betrokken recht wegens de inbreuk verschuldigde schadevergoeding en zonder schadeloosstelling van welke aard ook, de definitieve onttrekking aan het verkeer of de vernietiging kunnen gelasten van de goederen waarvan zij hebben vastgesteld dat zij inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht maken. Elke partij ziet erop toe dat de rechterlijke instanties in voorkomend geval de vernietiging kunnen gelasten van materialen en werktuigen die voornamelijk bij de voortbrenging of de vervaardiging van die goederen zijn gebruikt. Bij de behandeling van een verzoek om dergelijke corrigerende maatregelen wordt rekening gehouden met de noodzaak van evenredigheid tussen de ernst van de inbreuk en de gelaste corrigerende maatregelen en met de belangen van derden.

2. Elke partij ziet erop toe dat de rechterlijke instanties de bevoegdheid hebben te gelasten dat de in lid 1 bedoelde corrigerende maatregelen op kosten van de inbreukmaker worden uitgevoerd, tenzij bijzondere redenen dit beletten.

Artikel 20.39

Rechterlijke bevelen

1. Elke partij bepaalt dat haar rechterlijke instanties in civiele procedures voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten de bevoegdheid hebben een partij te gelasten een inbreuk te staken, en onder andere die partij, of in voorkomend geval een derde over wie de desbetreffende rechterlijke instantie jurisdictie heeft, te gelasten te beletten dat inbreuk makende goederen in het verkeer worden gebracht.

2. Niettegenstaande de andere bepalingen van deze afdeling kan een partij de corrigerende maatregelen die kunnen worden genomen tegen het gebruik door de overheid of door daartoe door de overheid gemachtigde derden, zonder toestemming van de houders van het recht, beperken tot betaling van een vergoeding, mits de bepalingen van deel II van de TRIPs-Overeenkomst die specifiek betrekking hebben op dergelijk gebruik, door die partij worden nageleefd. In andere gevallen zijn de corrigerende maatregelen krachtens deze afdeling van toepassing of dienen er, wanneer deze corrigerende maatregelen onverenigbaar zijn met het recht van een partij, declaratoire vonnissen en adequate schadeloosstelling te kunnen worden verkregen.

Artikel 20.40

Schadevergoeding

1. Elke partij bepaalt dat:

a) haar rechterlijke instanties in civiele procedures de bevoegdheid hebben de inbreukmaker die wist of redelijkerwijs kon weten dat hij inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten maakte, te gelasten de houder van het recht:

   i) adequate schadevergoeding te betalen ter compensatie van de schade die deze door de inbreuk heeft geleden; of

   ii) de aan de inbreuk toe te schrijven winst te betalen, die kan worden geacht gelijk te zijn aan de schadevergoeding als bedoeld onder i); en

b) haar rechterlijke instanties bij de vaststelling van de hoogte van de schadevergoeding wegens inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten onder meer alle door de houder van het recht aangevoerde legitieme waardebepalingen, met inbegrip van gederfde winst, in aanmerking kunnen nemen.

2. Als alternatief voor het bepaalde in lid 1 kan in de wetgeving van een partij worden voorzien in de betaling van een vergoeding, zoals een royalty of een recht, om een houder van het recht te compenseren voor het ongeoorloofde gebruik van zijn intellectuele eigendom.

Artikel 20.41

Gerechtskosten

Elke partij bepaalt dat haar rechterlijke instanties in voorkomend geval de bevoegdheid hebben aan het einde van civiele procedures betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten te gelasten dat de in het ongelijk gestelde partij jegens de in het gelijk gestelde partij wordt veroordeeld tot betaling van de gerechtskosten en andere kosten waarin het recht van die partij voorziet.

Artikel 20.42

Vermoeden van auteurschap of houderschap van rechten

1. Ten behoeve van civiele procedures in verband met auteursrechten of naburige rechten volstaat het, opdat de auteur van een werk van letterkunde of kunst als zodanig wordt beschouwd en derhalve gerechtigd is om een procedure wegens inbreuk in te leiden, dat zijn/haar naam op de gebruikelijke wijze op het werk wordt vermeld, behoudens bewijs van het tegendeel. Bewijs van het tegendeel kan inschrijving omvatten.

2. Lid 1 geldt mutatis mutandis voor houders van naburige rechten ten aanzien van hun beschermde materiaal.

Afdeling D

Maatregelen aan grens

Artikel 20.43

Toepassingsgebied van maatregelen aan grens

1. Voor de toepassing van deze afdeling wordt verstaan onder:

goederen met een nagemaakte geografische aanduiding: alle goederen als bedoeld in artikel 20.17 die zijn ingedeeld in een van de in bijlage 20-C opgenomen productcategorieën, met inbegrip van de verpakking, die zonder toestemming een geografische aanduiding dragen die identiek is met de rechtsgeldig voor deze goederen ingeschreven of anderszins beschermde geografische aanduiding en die inbreuk maakt op de rechten van de houder van de geografische aanduiding in kwestie volgens het recht van de partij waar de maatregelen aan de grens worden toegepast;

nagemaakte merkartikelen: alle goederen, met inbegrip van de verpakking, die zonder toestemming een handelsmerk dragen dat identiek is met het rechtsgeldig voor deze goederen ingeschreven handelsmerk, of dat op de wezenlijke punten niet van dat handelsmerk kan worden onderscheiden, en dat inbreuk maakt op de rechten van de houder van het handelsmerk in kwestie volgens het recht van de partij waar de maatregelen aan de grens worden toegepast;

uitvoerzendingen: verzending van goederen die vanaf het grondgebied van een partij moeten worden overgebracht naar een plaats buiten dat grondgebied, met uitzondering van zendingen die zich in douanedoorvoer bevinden en zendingen die worden overgeladen;

invoerzendingen: verzending van goederen die in het grondgebied van een partij zijn binnengebracht vanuit een plaats buiten dat grondgebied, waarbij die goederen onder douanetoezicht blijven, met inbegrip van goederen die op het grondgebied naar een vrije zone of douane-entrepot worden vervoerd, met uitzondering van zendingen die zich in douanedoorvoer bevinden en zendingen die worden overgeladen;

onrechtmatig gereproduceerde goederen waarop een auteursrecht rust: kopieën die zijn gemaakt zonder toestemming van de houder van het recht of een naar behoren door hem gemachtigde persoon in het land van productie en die direct of indirect van een artikel zijn gemaakt, wanneer het maken van die kopie een inbreuk op een auteursrecht of een naburig recht zou hebben gevormd volgens het recht van de partij waar de maatregelen aan de grens worden toegepast;

zendingen in douanedoorvoer: verzending van goederen die het grondgebied van een partij binnenkomen vanuit een plaats buiten dat grondgebied en ten aanzien waarvan de douaneautoriteiten hebben toegestaan dat zij onder permanent douanetoezicht van een kantoor van binnenkomst naar een kantoor van uitgang worden vervoerd, met het oog op het verlaten van het grondgebied. Zendingen in douanedoorvoer die vervolgens met toestemming uit het douanetoezicht worden gehaald zonder dat zij het grondgebied verlaten, worden beschouwd als invoerzendingen; en

overladingen: verzending van goederen die onder douanetoezicht van het vervoermiddel van invoer naar het vervoermiddel van uitvoer worden overgebracht, binnen het gebied van één douanekantoor dat zowel het kantoor van in- als van uitvoer is.

2. De verwijzingen naar inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten in deze afdeling moeten worden gelezen als verwijzingen naar gevallen van nagemaakte merkartikelen, onrechtmatig gereproduceerde goederen waarop een auteursrecht rust of goederen met een nagemaakte geografische aanduiding.

3. De partijen zijn het erover eens dat er geen verplichting bestaat om de in deze afdeling vermelde procedures toe te passen op goederen die door de houder van het recht of met diens toestemming in een ander land in de handel worden gebracht.

4. Elke partij stelt procedures vast of handhaaft procedures met betrekking tot invoer- en uitvoerzendingen in het kader waarvan de houder van het recht de bevoegde autoriteiten kan verzoeken om de vrijgave van goederen waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op een intellectuele-eigendomsrecht, op te schorten of om die goederen vast te houden.

5. Elke partij stelt procedures vast of handhaaft procedures met betrekking tot invoer- en uitvoerzendingen in het kader waarvan de bevoegde autoriteiten op eigen initiatief de vrijgave van goederen waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op een intellectuele-eigendomsrecht, tijdelijk kunnen opschorten of die goederen tijdelijk kunnen vasthouden, teneinde de houder van het recht in de gelegenheid te stellen formeel om de in lid 4 bedoelde maatregelen te verzoeken.

6. Elke partij kan met een of meer derde landen tot overeenstemming komen om gemeenschappelijke veiligheidsprocedures voor douaneafhandeling vast te stellen. Goederen die overeenkomstig dergelijke gemeenschappelijke douaneprocedures worden afgehandeld, worden geacht te voldoen aan de leden 4 en 5, mits de betrokken partij de wettelijke bevoegdheid behoudt om aan deze leden te voldoen.

7. Elke partij kan met betrekking tot zendingen die worden overgeladen en zendingen die zich in douanedoorvoer bevinden, de in de leden 4 en 5 bedoelde procedures vaststellen of handhaven.

8. Elke partij kan kleine hoeveelheden goederen van niet-commerciële aard in de persoonlijke bagage van reizigers of kleine hoeveelheden goederen van niet-commerciële aard die worden verzonden in kleine zendingen, van de toepassing van dit artikel uitsluiten.

Artikel 20.44

Verzoek van houder van recht

1. Elke partij bepaalt dat haar bevoegde autoriteiten van een houder van een recht die om toepassing van de in artikel 20.43 bedoelde procedures verzoekt, verlangen dat hij voldoende bewijs levert om ten genoegen van de bevoegde autoriteiten aan te tonen dat er, naar het recht van de partij die de procedures heeft vastgelegd, prima facie sprake is van een inbreuk op zijn intellectuele-eigendomsrecht en dat hij voldoende informatie waarover hij redelijkerwijs mag worden geacht te beschikken, verstrekt om de verdachte goederen gemakkelijk herkenbaar te doen zijn voor de bevoegde autoriteiten. Het vereiste dat voldoende informatie wordt verstrekt, mag niet op onredelijke wijze weerhouden van gebruikmaking van de in artikel 20.43 bedoelde procedures.

2. Elke partij bepaalt dat verzoeken kunnen worden ingediend om de vrijgave van in artikel 20.43 bedoelde goederen die zich op haar grondgebied onder douanetoezicht bevinden en waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op een intellectuele-eigendomsrecht, op te schorten of om die goederen vast te houden. Het vereiste om in dergelijke verzoeken te voorzien, is onderworpen aan de verplichtingen om in de in artikel 20.43, leden 4 en 5, bedoelde procedures te voorzien. De bevoegde autoriteiten kunnen bepalen dat dergelijke verzoeken op meervoudige zendingen van toepassing zijn. Elke partij kan bepalen dat het verzoek tot opschorting van de vrijgave of tot het vasthouden van verdachte goederen betrekking kan hebben op bepaalde punten van binnenkomst en van uitgang onder douanetoezicht, op verzoek van de houder van het recht.

3. Elke partij ziet erop toe dat haar bevoegde autoriteiten de verzoeker binnen een redelijke termijn ervan in kennis stellen of zij gevolg geven aan zijn verzoek. Wanneer de bevoegde autoriteiten van een partij gevolg geven aan het verzoek, stellen zij de verzoeker ook in kennis van de geldigheidstermijn van het verzoek.

4. Elke partij kan bepalen dat haar bevoegde autoriteiten de bevoegdheid hebben een verzoek af te wijzen, aan te houden of nietig te verklaren, wanneer de verzoeker misbruik heeft gemaakt van de in artikel 20.43 bedoelde procedures of wanneer daartoe anderszins gegronde reden is.

Artikel 20.45

Verstrekking van informatie door houder van recht

Elke partij staat haar bevoegde autoriteiten toe een houder van een recht te verzoeken relevante informatie waarover hij redelijkerwijs mag worden geacht te beschikken, te verstrekken teneinde de bevoegde autoriteiten behulpzaam te zijn bij het nemen van de in deze afdeling bedoelde maatregelen aan de grens. Elke partij kan ook een houder van een recht toestaan die informatie aan haar bevoegde autoriteiten te verstrekken.

Artikel 20.46

Zekerheid of gelijksoortige waarborg

1. Elke partij bepaalt dat haar bevoegde autoriteiten de bevoegdheid hebben van de houder van een recht die om toepassing van de in artikel 20.43 bedoelde procedures verzoekt, te verlangen dat hij een redelijke mate van zekerheid stelt of een gelijksoortige waarborg biedt die voldoende is om de verweerder en de bevoegde autoriteiten te beschermen en om misbruik te beletten. Elke partij bepaalt dat deze zekerheid of gelijksoortige waarborg niet op onredelijke wijze mag weerhouden van gebruikmaking van deze procedures.

2. Elke partij kan bepalen dat een dergelijke zekerheid de vorm kan hebben van een borgstelling ter bescherming van de verweerder tegen het risico van verlies of schade door opschorting van de vrijgave of het vasthouden van de goederen, ingeval de bevoegde autoriteiten vaststellen dat de goederen geen inbreuk maken. Een partij kan de verweerder enkel in uitzonderlijke omstandigheden of krachtens een rechterlijk bevel toestaan verdachte goederen in bezit te nemen tegen borgstelling of het stellen van een andere vorm van zekerheid.

Artikel 20.47

Vaststelling van inbreuk

Elke partij stelt procedures vast of handhaaft procedures krachtens welke haar bevoegde autoriteiten binnen een redelijke termijn na de inleiding van de in artikel 20.43 bedoelde procedures kunnen vaststellen of de verdachte goederen inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht maken.

Artikel 20.48

Corrigerende maatregelen

1. Elke partij bepaalt dat haar bevoegde autoriteiten de bevoegdheid hebben de vernietiging van de goederen te gelasten na een vaststelling als bedoeld in artikel 20.47 dat de goederen inbreuk maken. In de gevallen waarin die goederen niet worden vernietigd, waarborgt elke partij dat die goederen, behoudens in uitzonderlijke omstandigheden, op zodanige wijze aan het verkeer worden onttrokken dat nadeel voor de houder van het recht wordt vermeden.

2. Wat nagemaakte merkartikelen betreft, is het enkele verwijderen van het onrechtmatig aangebrachte handelsmerk niet voldoende, behoudens in uitzonderlijke gevallen, om te kunnen toestaan dat de goederen in het verkeer worden gebracht.

3. Elke partij kan bepalen dat haar bevoegde autoriteiten de bevoegdheid hebben administratieve sancties op te leggen na een vaststelling als bedoeld in artikel 20.47 dat de goederen inbreuk maken.

Artikel 20.49

Specifieke samenwerking op gebied van maatregelen aan grens

1. De partijen komen overeen met elkaar samen te werken teneinde de internationale handel in goederen die inbreuk maken op intellectuele-eigendomsrechten uit te bannen. Hiertoe richt elke partij binnen haar overheidsdiensten contactpunten op en is zij bereid informatie uit te wisselen over de handel in inbreuk makende goederen. Elke partij bevordert in het bijzonder de uitwisseling van informatie en de samenwerking tussen haar douaneautoriteiten en die van de andere partij met betrekking tot de handel in goederen die inbreuk maken op intellectuele-eigendomsrechten.

2. De in lid 1 bedoelde samenwerking kan de uitwisseling omvatten van informatie over mechanismen voor het verkrijgen van informatie van de houders van rechten, over goede praktijken en over ervaringen op het gebied van strategieën voor risicobeheer, alsmede van informatie met behulp waarvan zendingen kunnen worden opgespoord waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk makende goederen bevatten.

3. De samenwerking krachtens deze afdeling vindt plaats in overeenstemming met internationale overeenkomsten ter zake die voor beide partijen bindend zijn. Het Gemengd Comité douanesamenwerking bedoeld in artikel 6.14 (Gemengd Comité douanesamenwerking) zal de prioriteiten vaststellen voor de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de partijen krachtens deze afdeling en voorzien in de passende procedures daarvoor.

Afdeling E

Samenwerking

Artikel 20.50

Samenwerking

1. De partijen komen overeen met elkaar samen te werken teneinde de tenuitvoerlegging van de verbintenissen en verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk te ondersteunen. De samenwerking strekt zich uit tot de uitwisseling van informatie of ervaringen over:

a) de bescherming en de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten, met inbegrip van geografische aanduidingen; en

b) de vaststelling van regelingen tussen hun respectieve auteursrechtenorganisaties.

2. Overeenkomstig lid 1 komen de partijen overeen een effectieve dialoog over intellectuele-eigendomskwesties op te bouwen en in stand te houden, voor de behandeling van onderwerpen die van belang zijn voor de bescherming en de handhaving van de onder dit hoofdstuk vallende intellectuele-eigendomsrechten, alsmede van alle andere relevante onderwerpen.

HOOFDSTUK EENENTWINTIG

Samenwerking op regelgevingsgebied

Artikel 21.1

Toepassingsgebied

Dit hoofdstuk is van toepassing op de ontwikkeling, de herziening en de methodologische aspecten van regelgevingsmaatregelen van de regelgevende autoriteiten van de partijen die onder meer vallen onder de TBT-Overeenkomst, de SPS-Overeenkomst, de GATT 1994, de GATS en de hoofdstukken vier (Technische handelsbelemmeringen), vijf (Sanitaire en fytosanitaire maatregelen), negen (Grensoverschrijdende handel in diensten), tweeëntwintig (Handel en duurzame ontwikkeling), drieëntwintig (Handel en arbeid) en vierentwintig (Handel en milieu).

Artikel 21.2

Beginselen

1. De partijen herbevestigen hun rechten en verplichtingen wat regelgevingsmaatregelen aangaat in het kader van de TBT-Overeenkomst, de SPS-Overeenkomst, de GATT 1994 en de GATS.

2. De partijen hebben zich ertoe verbonden een hoog niveau van bescherming van het leven of de gezondheid van mens, dier en plant alsmede van het milieu te waarborgen, in overeenstemming met de TBT-Overeenkomst, de SPS-Overeenkomst, de GATT 1994, de GATS en de onderhavige overeenkomst.

3. De partijen erkennen het belang van samenwerking op regelgevingsgebied met de relevante handelspartners op zowel bilateraal als multilateraal niveau. De partijen benaderen de samenwerking op regelgevingsgebied indien dat mogelijk is en tot wederzijds voordeel strekt, zodanig dat die samenwerking openstaat voor deelname van andere internationale handelspartners.

4. Onverminderd de bevoegdheid van elke partij om haar regelgevende, wetgevende en beleidsactiviteiten uit te voeren, verbinden de partijen zich ertoe de samenwerking op regelgevingsgebied in het licht van hun wederzijdse belangen verder te ontwikkelen teneinde:

a) onnodige belemmeringen voor handel en investeringen te voorkomen en op te heffen;

b) het mededingings- en innovatieklimaat te verbeteren, onder meer door te streven naar regelgevingscompatibiliteit, naar erkenning van gelijkwaardigheid en naar onderlinge afstemming van regelgeving; en

c) transparante, efficiënte en doeltreffende regelgevingsprocedures te bevorderen ter ondersteuning van doelstellingen van overheidsbeleid en ter invulling van het mandaat van de regelgevende organen, onder meer door informatie uit te wisselen en een intensiever gebruik van optimale werkwijzen te bevorderen.

5. Dit hoofdstuk treedt in de plaats van het tussen de regering van Canada en de Europese Commissie bestaande Kader voor samenwerking en transparantie op regelgevingsgebied, gedaan te Brussel op 21 december 2004, en het is van toepassing op de eerder in de context van dat Kader ondernomen activiteiten.

6. De partijen kunnen op vrijwillige basis samenwerkingsactiviteiten op regelgevingsgebied ondernemen. Voor alle duidelijkheid: de partijen zijn niet verplicht om aan enige bepaalde vorm van samenwerking op regelgevingsgebied mee te doen, en kunnen samenwerking weigeren of van verdere samenwerking afzien. Weigert een partij samenwerking op regelgevingsgebied te initiëren of ziet zij van verdere samenwerking af, dan dient zij bereid te zijn de redenen voor haar besluit aan de andere partij toe te lichten.

Artikel 21.3

Doelstellingen van samenwerking op regelgevingsgebied

De doelstellingen van samenwerking op regelgevingsgebied zijn:

a) bij te dragen aan de bescherming van het leven, de gezondheid of de veiligheid van de mens, het leven of de gezondheid van dieren en planten en het milieu door:

   i) internationale middelen aan te trekken op gebieden zoals onderzoek, studie en risicoanalyse vóór het in de handel brengen, teneinde belangrijke regelgevingsvraagstukken aan te pakken waarover op lokaal, nationaal en internationaal niveau bezorgdheid bestaat; en

   ii) bij te dragen aan de door regelgevende ministeries gebruikte gegevensbank, teneinde risico's op te sporen, te beoordelen en te managen;

b) vertrouwen op te bouwen, wederzijds begrip van de regelgevingsaanpak te verbeteren en onderling expertise en inzichten uit te wisselen om:

   i) de planning en ontwikkeling van regelgevingsvoorstellen te verbeteren;

   ii) de transparantie en voorspelbaarheid bij de ontwikkeling en vaststelling van voorschriften te bevorderen;

   iii) de doeltreffendheid van voorschriften te verbeteren;

   iv) alternatieve instrumenten in kaart te brengen;

   v) de effecten van voorschriften in kaart te brengen;

   vi) onnodige verschillen in regelgeving te vermijden; en

   vii) de uitvoering en naleving van regelgeving te verbeteren;

c) de bilaterale handel en investeringen te vergemakkelijken op een wijze die:

   i) op bestaande regelingen voor samenwerking voortbouwt;

   ii) onnodige verschillen in regelgeving vermindert; en

   iii) nieuwe manieren van samenwerking in specifieke sectoren in kaart brengt;

d) bij te dragen aan versterking van het concurrentievermogen en efficiëntie van de industrie op een wijze die:

   i) administratieve kosten waar mogelijk zo laag mogelijk houdt;

   ii) herhaling van voorschriften en de daaruit voortvloeiende nalevingskosten waar mogelijk tegengaat; en

   iii) waar mogelijk en passend met elkaar verenigbare benaderingen van regelgeving nastreeft, door:

      A) regelgevingsvraagstukken technologisch neutraal te benaderen; en

      B) gelijkwaardigheid te erkennen of onderlinge afstemming te bevorderen.

Artikel 21.4

Samenwerking op regelgevingsgebied

De partijen streven ernaar de in artikel 21.3 genoemde doelstellingen te verwezenlijken door op regelgevingsgebied samen te werken, hetgeen kan omvatten dat zij:

a) zich inzetten voor lopende bilaterale besprekingen over de regelgeving, onder meer om:

   i) hervorming van regelgeving en de gevolgen daarvan voor de betrekkingen tussen de partijen te bespreken;

   ii) geleerde lessen in kaart te brengen;

   iii) indien passend te kijken naar alternatieve benaderingen voor regelgeving; en

   iv) ervaringen met betrekking tot regelgevingsinstrumenten uit te wisselen, waaronder effect- en risicobeoordelingen alsmede nalevings- en handhavingsstrategieën met betrekking tot regelgeving;

b) indien passend overleg met elkaar plegen en informatie uitwisselen gedurende het ontwikkelen van regelgeving. Met dit overleg en deze uitwisseling wordt zo vroeg mogelijk in dat proces begonnen;

c) niet-openbare informatie delen voor zover deze beschikbaar kan worden gesteld aan buitenlandse overheden in overeenstemming met de toepasselijke voorschriften van de partij die de informatie verstrekt;

d) kennisgeven van voorgenomen technische, sanitaire of fytosanitaire voorschriften die gevolgen kunnen hebben voor de handel met de andere partij in een zo vroeg mogelijk stadium, zodat opmerkingen en voorstellen voor wijzigingen in aanmerking kunnen worden genomen;

e) op verzoek van de andere partij een kopie van de voorgestelde regelgeving verstrekken, met inachtneming van het toepasselijke recht inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, en de belanghebbenden voldoende tijd laten om schriftelijk opmerkingen in te dienen;

f) informatie inzake voorgenomen regelgevend optreden, maatregelen of wijzigingen waarover wordt gedacht, uitwisselen in een zo vroeg mogelijk stadium teneinde:

   i) de grondslag achter de regelgevingskeuzes van een partij te begrijpen, met inbegrip van de keuze van het instrument, en de mogelijkheden voor meer afstemming tussen de partijen te onderzoeken inzake de formulering van doelstellingen van voorschriften en de vaststelling van het toepassingsgebied ervan. De partijen buigen zich tevens over het raakvlak tussen voorschriften, normen en conformiteitsbeoordeling in dit verband; en

   ii) de methoden en aannamen te vergelijken die zijn gehanteerd voor de analyse van regelgevingsvoorstellen, in voorkomend geval met inbegrip van een analyse van de technische of economische haalbaarheid en de voordelen ten opzichte van het nagestreefde doel, met betrekking tot alle belangrijke overwogen alternatieve voorschriften of regelgevingsbenaderingen. Deze uitwisseling van informatie kan tevens nalevingsstrategieën en effectbeoordelingen omvatten, met inbegrip van een vergelijking van de mogelijke kosteneffectiviteit van de voorgestelde regelgeving met die van belangrijke overwogen alternatieve voorschriften of regelgevingsbenaderingen;

g) de mogelijkheden onderzoeken om onnodige verschillen in regelgeving tot een minimum te beperken, onder meer door:

   i) een gelijktijdige of gezamenlijke risicobeoordeling en effectbeoordeling van de regelgeving uit te voeren indien dat haalbaar is en beide partijen tot voordeel strekt;

   ii) tot een geharmoniseerde, gelijkwaardige of verenigbare oplossing te komen; of

   iii) in specifieke gevallen wederzijdse erkenning te overwegen;

h) samenwerken bij kwesties die betrekking hebben op de ontwikkeling, de aanneming, de uitvoering en de handhaving van internationale normen, richtsnoeren en aanbevelingen;

i) de wenselijkheid en de mogelijkheid onderzoeken om dezelfde of soortgelijke gegevens te verzamelen over de aard, omvang en frequentie van problemen die potentieel kunnen leiden tot regelgevend optreden wanneer dit het maken van statistisch significante beoordelingen met betrekking tot die problemen zou bespoedigen;

j) periodiek hun praktijken op het gebied van gegevensverzameling met elkaar vergelijken;

k) onderzoeken of het wenselijk en mogelijk is dezelfde of vergelijkbare uitgangspunten en methoden als die van de andere partij te gebruiken bij het analyseren van gegevens en het uitmaken van welke onderliggende problemen met regelgeving moeten worden aangepakt, teneinde:

   i) verschillen bij het in kaart brengen van problemen te verminderen; en

   ii) vergelijkbare resultaten te bevorderen;

l) periodiek analytische uitgangspunten en methoden vergelijken;

m) informatie uitwisselen over het beheer, de uitvoering en handhaving van regelgeving, alsmede over de middelen om naleving te bewerkstelligen en te meten in hoeverre er van naleving daadwerkelijk sprake is;

n) agenda's voor gezamenlijk onderzoek opstellen teneinde:

   i) dubbel onderzoek te verminderen;

   ii) meer gegevens te verzamelen tegen lagere kosten;

   iii) de beste gegevens te verzamelen;

   iv) waar passend een gemeenschappelijke wetenschappelijke basis vast te stellen;

   v) de meest urgente problemen met betrekking tot de regelgeving op een meer consistente en prestatiegerichte wijze aan te pakken; en

   vi) onnodige verschillen in nieuwe regelgevingsvoorstellen te minimaliseren, en daarbij de bescherming van de gezondheid, veiligheid en het milieu op effectievere wijze te verbeteren;

o) evaluaties achteraf van de uitvoering van regelgeving of beleid verrichten;

p) methoden en uitgangspunten vergelijken die bij die evaluaties achteraf van de uitvoering van regelgeving of beleid zijn gehanteerd;

q) indien passend elkaar samenvattingen van de resultaten van die evaluaties achteraf van de uitvoering van regelgeving of beleid beschikbaar stellen;

r) de geschikte aanpak in kaart brengen voor het terugdringen van negatieve effecten van de bestaande verschillen in regelgeving voor de bilaterale handel en investeringen voor door een partij aangegeven sectoren; indien passend omvat dit dat er een betere onderlinge afstemming plaatsvindt, dat er wederzijds wordt erkend, dat er zo min mogelijk de handel en investeringen verstorende regelgevingsinstrumenten worden ingezet, en dat er gebruik wordt gemaakt van internationale normen, met inbegrip van normen en richtsnoeren voor conformiteitsbeoordeling; of

s) informatie, deskundigheid en ervaringen uitwisselen op het gebied van dierenwelzijn om de samenwerking tussen de partijen op het gebied van dierenwelzijn te bevorderen.

Artikel 21.5

Verenigbaarheid van regelgevingsmaatregelen

Met het oog op een betere onderlinge afstemming en een grotere onderlinge verenigbaarheid van de regelgevingsmaatregelen van de partijen onderzoekt elke partij indien passend de regelgevingsmaatregelen of -initiatieven van de andere partij ten aanzien van dezelfde of aanverwante onderwerpen. Het staat een partij vrij onderscheiden regelgevingsmaatregelen vast te stellen of onderscheiden initiatieven te ontplooien om redenen zoals onderscheiden institutionele of wetgevende benaderingen, omstandigheden, waarden of prioriteiten die specifiek zijn voor die partij.

Artikel 21.6

Forum voor samenwerking op regelgevingsgebied

1. Een forum voor samenwerking op regelgevingsgebied („RCF") wordt ingesteld overeenkomstig artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder h), om samenwerking op regelgevingsgebied tussen de partijen overeenkomstig dit hoofdstuk te vergemakkelijken en te bevorderen.

2. Het RCF heeft de volgende taken:

a) een forum bieden voor het bespreken van kwesties inzake regelgevingsbeleid van wederzijds belang die de partijen in kaart hebben gebracht door onder meer overeenkomstig artikel 21.8 gevoerd overleg;

b) individuele regelgevers helpen bij het in kaart brengen van mogelijke partners voor samenwerkingsactiviteiten en voor hen voorzien in adequate instrumenten, zoals modelgeheimhoudingsovereenkomsten;

c) lopende of verwachte regelgevingsinitiatieven onderzoeken wanneer een partij daarin potentieel voor samenwerking ziet. Deze onderzoeken, die worden uitgevoerd in overleg met regelgevende ministeries en instanties, dragen bij tot de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk; en

d) de ontwikkeling van bilaterale samenwerkingsactiviteiten overeenkomstig artikel 21.4 aanmoedigen en op basis van informatie van regelgevende ministeries en instanties, de vooruitgang, de successen en de optimale werkwijzen van samenwerkingsinitiatieven op regelgevingsgebied in specifieke sectoren evalueren.

3. Het RCF wordt gezamenlijk voorgezeten door een hoge vertegenwoordiger van de regering van Canada op het niveau van een viceminister, van gelijkwaardige rang of als zodanig aangewezen, en door een hoge vertegenwoordiger van de Europese Commissie op het niveau van een directeur-generaal, van gelijkwaardige rang of als zodanig aangewezen, en omvat bevoegde ambtenaren van elke partij. De partijen kunnen in onderlinge overeenstemming andere belanghebbenden uitnodigen om deel te nemen aan de bijeenkomsten van het RCF.

4. Het RCF:

a) stelt bij zijn eerste bijeenkomst na de inwerkingtreding van deze overeenkomst zijn mandaat, procedures en werkplan vast;

b) komt bijeen binnen één jaar na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst en vervolgens ten minste eenmaal per jaar, tenzij de partijen anders besluiten; en

c) brengt over de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk in voorkomend geval verslag uit aan het Gemengd Comité voor de CETA.

Artikel 21.7

Verdere samenwerking tussen partijen

1. Op grond van artikel 21.6, lid 2, onder c), en om monitoring van toekomstige regelgevingsprojecten mogelijk te maken en mogelijkheden voor samenwerking op regelgevingsgebied in kaart te brengen, wisselen de partijen regelmatig informatie uit over lopende of geplande regelgevingsprojecten met betrekking tot de gebieden waarvoor zij verantwoordelijkheid dragen. Deze informatie omvat in voorkomend geval nieuwe technische voorschriften en wijzigingen van bestaande technische voorschriften die waarschijnlijk zullen worden voorgesteld of vastgesteld.

2. De partijen kunnen samenwerking op regelgevingsgebied vergemakkelijken door op grond van een bepaalde regeling ambtenaren uit te wisselen.

3. De partijen streven naar samenwerking en het delen van informatie op vrijwillige basis op het gebied van veiligheid van non-foodproducten. Deze samenwerking of uitwisseling van informatie kan met name betrekking hebben op:

a) wetenschappelijke, technische en regelgevingsaangelegenheden, om aan de verbetering van de veiligheid van non-foodproducten bij te dragen;

b) opkomende kwesties van aanzienlijk belang op het gebied van gezondheid en veiligheid die onder de bevoegdheid van een partij vallen;

c) aan normalisatie verwante activiteiten;

d) markttoezicht- en handhavingsactiviteiten;

e) methoden voor risicobeoordeling en productbeproeving; en

f) gecoördineerde terugroepacties voor producten of andere vergelijkbare acties.

4. De partijen kunnen bepalen dat zij onderling informatie uitwisselen over de veiligheid van consumentenproducten, en over preventieve, beperkende en corrigerende maatregelen die zijn genomen. Canada kan met name toegang krijgen tot bepaalde informatie uit het RAPEX-waarschuwingssysteem van de Europese Unie, dan wel de opvolger daarvan, wat consumentenproducten betreft zoals bedoeld in Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid. De Europese Unie kan vroegtijdige waarschuwingen over beperkende maatregelen en het terugroepen van producten ontvangen uit het Canadese systeem voor het melden van incidenten met consumentenproducten, beter bekend als Radar, of de opvolger daarvan, met betrekking tot consumentenproducten zoals omschreven in de „*Canada Consumer Product Safety Act*", S.C. 2010, c. 21, en cosmetica zoals omschreven in de „*Food and Drugs Act*", R.S.C. 1985, c. F-27. Deze onderlinge uitwisseling van informatie geschiedt op basis van een regeling waarin de in lid 5 bedoelde maatregelen worden uiteengezet.

5. Voordat de partijen voor het eerst informatie uitwisselen als bedoeld in lid 4, zien zij erop toe dat het Comité voor de handel in goederen zijn goedkeuring hecht aan de maatregelen tot uitvoering van deze uitwisselingen. De partijen zien erop toe dat deze maatregelen nader bepalen welke soort informatie wordt uitgewisseld en wat de modaliteiten zijn voor de uitwisseling en de toepassing van voorschriften inzake vertrouwelijkheid en bescherming van persoonsgegevens.

6. Het Comité voor de handel in goederen hecht binnen één jaar na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst zijn goedkeuring aan de in lid 5 bedoelde maatregelen, tenzij de partijen besluiten deze termijn te verlengen.

7. De partijen kunnen de in lid 5 bedoelde maatregelen wijzigen. Het Comité voor de handel in goederen hecht zijn goedkeuring aan elke wijziging van de maatregelen.

Artikel 21.8

Overleg met particuliere entiteiten

Teneinde beter inzicht te verkrijgen in niet-gouvernementele visies met betrekking tot de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk, kan elke partij of kunnen de partijen, voor zover dienstig, overleg met betrokkenen en belanghebbenden plegen, waaronder vertegenwoordigers van de academische wereld, denktanks, niet-gouvernementele organisaties, het bedrijfsleven, consumenten- en andere organisaties. Dit overleg kan op elke door de partij of partijen passend geachte wijze worden gevoerd.

Artikel 21.9

Contactpunten

1. De contactpunten voor communicatie tussen de partijen over aangelegenheden die zich in verband met dit hoofdstuk voordoen zijn:

a) in het geval van Canada, de „Technical Barriers and Regulations Division" (afdeling Technische belemmeringen en regelingen) van het Department of Foreign Affairs, Trade and Development (Ministerie van Buitenlandse Zaken, Handel en Ontwikkeling), of de opvolger daarvan; en

b) in het geval van de Europese Unie, de eenheid Internationale Aangelegenheden van het directoraat-generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf, Europese Commissie, of de opvolger daarvan.

2. Elk contactpunt is verantwoordelijk voor raadpleging van en coördinatie met zijn respectieve regelgevende ministeries en instanties, naargelang van het geval, over aangelegenheden die zich in verband met dit hoofdstuk voordoen.

HOOFDSTUK TWEEËNTWINTIG

Handel en duurzame ontwikkeling

Artikel 22.1

Context en doelstellingen

1. De partijen herinneren aan de verklaring van Rio inzake milieu en ontwikkeling van 1992, de Agenda 21 over milieu en ontwikkeling van 1992, de Verklaring van Johannesburg inzake duurzame ontwikkeling van 2002 en het uitvoeringsplan van de Wereldtop inzake duurzame ontwikkeling van 2002, de Ministeriële Verklaring van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties inzake het creëren van een omgeving op nationaal en internationaal niveau die bevorderlijk is voor het genereren van volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor allen en de gevolgen daarvan voor duurzame ontwikkeling van 2006, en de IAO-verklaring over sociale gerechtigheid voor een eerlijke mondialisering van 2008. De partijen erkennen dat economische en sociale ontwikkeling en milieubescherming nauw samenhangen en elkaar wederzijds versterkende componenten van duurzame ontwikkeling zijn, en herbevestigen hun verbintenis om de ontwikkeling van de internationale handel te bevorderen op een wijze die bijdraagt aan de doelstelling van duurzame ontwikkeling, voor het welzijn van de huidige en toekomstige generaties.

2. De partijen benadrukken de voordelen die het inhoudt wanneer handelsgerelateerde arbeids- en milieukwesties als onderdeel van een wereldwijde aanpak van handel en duurzame ontwikkeling worden beschouwd. De partijen komen derhalve overeen dat de rechten en verplichtingen krachtens de hoofdstukken drieëntwintig (Handel en arbeid) en vierentwintig (Handel en milieu) in acht moeten worden genomen in het kader van deze overeenkomst.

3. In dit verband streven de partijen door uitvoering van de bepalingen van de hoofdstukken drieëntwintig (Handel en arbeid) en vierentwintig (Handel en milieu) ernaar:

a) duurzame ontwikkeling te bevorderen door de versterkte coördinatie en integratie van hun respectieve arbeidsmarkt-, milieu- en handelsbeleid en maatregelen op deze gebieden;

b) de dialoog en samenwerking tussen de partijen te bevorderen om hun economische en handelsbetrekkingen te ontwikkelen op een manier die steun biedt aan hun respectieve maatregelen en normen op het gebied van arbeids- en milieubescherming, en hun doelstellingen op het gebied van milieu- en arbeidsbescherming te handhaven in een context van vrije, open en transparante handelsbetrekkingen;

c) de handhaving van hun respectieve arbeids- en milieuwetgeving en de eerbiediging van internationale overeenkomsten op het gebied van arbeid en milieu te verbeteren;

d) volledige gebruikmaking van instrumenten zoals effectbeoordelingen en raadpleging van belanghebbenden te bevorderen bij de regulering van handels-, arbeids- en milieuaangelegenheden, en bedrijven, organisaties uit het maatschappelijk middenveld en burgers aan te moedigen om praktijken te ontwikkelen en toe te passen die bijdragen tot de verwezenlijking van doelstellingen in verband met duurzame ontwikkeling; en

e) publieksraadpleging en -deelname aan het debat te bevorderen ten aanzien van kwesties inzake duurzame ontwikkeling die zich in het kader van deze overeenkomst en bij de ontwikkeling van regelgeving en beleid ter zake voordoen.

Artikel 22.2

Transparantie

De partijen benadrukken het belang van transparantie als een noodzakelijk element ter bevordering van de deelname van het publiek en de openbaarmaking van informatie in het kader van dit hoofdstuk, in overeenstemming met het bepaalde in dit hoofdstuk en hoofdstuk zevenentwintig (Transparantie) en de artikelen 23.6 (Voorlichting aan en bewustmaking van het grote publiek) en 24.7 (Voorlichting aan en bewustmaking van het grote publiek).

Artikel 22.3

Samenwerking en bevordering van handel met steun voor duurzame ontwikkeling

1. De partijen erkennen de waarde van internationale samenwerking voor het bereiken van het doel van duurzame ontwikkeling en integratie op internationaal niveau van de economische, sociale en ecologische ontwikkeling en initiatieven, acties en maatregelen op het gebied van bescherming. Derhalve stemmen de partijen ermee in om met elkaar een dialoog en overleg te voeren met betrekking tot handelsgerelateerde aspecten van duurzame ontwikkeling van gemeenschappelijk belang.

2. De partijen bevestigen dat de handel duurzame ontwikkeling moet bevorderen. Dienovereenkomstig streeft elke partij ernaar handels- en economische stromen en praktijken die bijdragen aan meer fatsoenlijk werk en milieubescherming te bevorderen, onder meer door:

a) de ontwikkeling en het gebruik aan te moedigen van vrijwillige regelingen inzake de duurzame productie van goederen en diensten, zoals milieukeuren en regelingen inzake eerlijke handel;

b) de ontwikkeling en het gebruik aan te moedigen van vrijwillige optimale werkwijzen van maatschappelijk verantwoord ondernemen door bedrijven, zoals die in de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, teneinde de samenhang tussen de economische, sociale en milieudoelstellingen te versterken;

c) de integratie van duurzaamheidsoverwegingen te stimuleren in besluiten inzake particuliere en overheidsconsumptie; en

d) de ontwikkeling, de totstandbrenging, het onderhoud of de verbetering van doelstellingen en normen voor milieuprestaties te bevorderen.

3. De partijen erkennen dat het van belang is specifieke aspecten van duurzame ontwikkeling aan te pakken door te onderzoeken wat de eventuele economische, sociale en milieueffecten van mogelijk optreden zijn, waarbij rekening wordt gehouden met de standpunten van belanghebbenden. Derhalve verbindt elke partij zich tot evaluatie, monitoring en beoordeling van de gevolgen van de uitvoering van de bepalingen van deze overeenkomst voor de duurzame ontwikkeling op haar grondgebied, om te bepalen of er maatregelen nodig zijn ingevolge de onderhavige overeenkomst. De partijen kunnen gezamenlijke beoordelingen uitvoeren. Deze beoordelingen vinden plaats op een wijze die is aangepast aan de praktijken en omstandigheden van elke partij, via de bestaande participatieprocedures van de partijen, alsmede die welke in het kader van deze overeenkomst zijn ingesteld.

Artikel 22.4

Institutionele mechanismen

1. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling dat is ingesteld bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder g), bestaat uit vertegenwoordigers op hoog niveau van de partijen die verantwoordelijk zijn voor aangelegenheden die vallen onder dit hoofdstuk en de hoofdstukken drieëntwintig (Handel en arbeid) en vierentwintig (Handel en milieu). Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling houdt toezicht op de uitvoering van de bepalingen van die hoofdstukken, met inbegrip van de samenwerkingsactiviteiten en de evaluatie van het effect van deze overeenkomst op de duurzame ontwikkeling, en benadert op een geïntegreerde manier alle aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor de partijen met betrekking tot het raakvlak van de economische en de sociale ontwikkeling en de milieubescherming. Met betrekking tot de hoofdstukken drieëntwintig (Handel en arbeid) en vierentwintig (Handel en milieu) kan het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling zijn taken tevens uitoefenen door middel van bijzondere zittingen met deelnemers die verantwoordelijk zijn voor enige van de onder deze hoofdstukken vallende aangelegenheden.

2. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling komt in het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst bijeen, en daarna zo vaak als de partijen noodzakelijk achten. De contactpunten als bedoeld in de artikelen 23.8 (Institutionele mechanismen) en 24.13 (Institutionele mechanismen) zijn verantwoordelijk voor de communicatie tussen de partijen over de planning en de organisatie van deze bijeenkomsten of bijzondere zittingen.

3. Elke gewone bijeenkomst of bijzondere zitting van het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling omvat een zitting met het publiek om van gedachten te wisselen over aangelegenheden die verband houden met de uitvoering van de bepalingen van de desbetreffende hoofdstukken, tenzij de partijen anders besluiten.

4. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling bevordert transparantie en deelname van het publiek. Hiertoe geldt het volgende:

a) elk besluit of verslag van het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling wordt openbaar gemaakt, tenzij het anders besluit;

b) het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling brengt verslag uit over ontwikkelingen met betrekking tot alle met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheden, waaronder de uitvoering van de bepalingen ervan, aan het Forum voor het maatschappelijk middenveld zoals bedoeld in artikel 22.5. Een standpunt of advies van het Forum voor het maatschappelijk middenveld wordt hetzij rechtstreeks, hetzij via de overlegmechanismen zoals bedoeld in artikel 23.8 (Institutionele mechanismen), lid 3, en artikel 24.13 (Institutionele mechanismen), aan de partijen voorgelegd. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling brengt jaarlijks verslag uit over de follow-up van deze mededelingen;

c) het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling brengt jaarlijks verslag uit over alle zaken die het behandelt overeenkomstig de artikelen 24.7 (Voorlichting aan en bewustmaking van het grote publiek), lid 3, of 23.8 (Institutionele mechanismen), lid 4.

Artikel 22.5

Forum voor maatschappelijk middenveld

1. De partijen bevorderen de oprichting van een gezamenlijk forum voor het maatschappelijk middenveld, dat bestaat uit vertegenwoordigers van op hun grondgebied gevestigde organisaties uit het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van deelnemers aan de overlegmechanismen als bedoeld in artikel 23.8 (Institutionele mechanismen), lid 3, en artikel 24.13 (Institutionele mechanismen), om een dialoog te voeren inzake de duurzameontwikkelingsaspecten van de onderhavige overeenkomst.

2. Het forum voor het maatschappelijk middenveld komt eenmaal per jaar bijeen, tenzij de partijen anders overeenkomen. De partijen bevorderen een evenwichtige vertegenwoordiging van de belangen ter zake, waaronder die van onafhankelijke representatieve werkgevers, vakbonden, arbeids- en bedrijfsorganisaties, milieuorganisaties en eventueel andere organisaties ter zake uit het maatschappelijk middenveld. De partijen kunnen ook deelname met virtuele middelen vergemakkelijken.

HOOFDSTUK DRIEËNTWINTIG

Handel en arbeid

Artikel 23.1

Context en doelstellingen

1. De partijen erkennen de waarde van internationale samenwerking en overeenkomsten op het gebied van arbeid als antwoord van de internationale gemeenschap op de uitdagingen en mogelijkheden die op economisch en sociaal gebied en op het gebied van de werkgelegenheid uit de mondialisering voortvloeien. Zij zijn zich bewust van de bijdrage die de internationale handel kan leveren aan volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen en verbinden zich ertoe waar nodig overleg te plegen en samen te werken met betrekking tot handelsgerelateerde vraagstukken op het gebied van arbeid en werkgelegenheid van wederzijds belang.

2. Zij bevestigen de waarde van een grotere beleidscoherentie inzake fatsoenlijk werk, met inbegrip van de fundamentele arbeidsnormen en een hoog niveau van arbeidsbescherming, in combinatie met een doeltreffende handhaving dienaangaande, en zij erkennen de positieve impact die deze aandachtsgebieden kunnen hebben op de economische efficiëntie, innovatie en productiviteit, met inbegrip van uitvoerprestaties. In dit verband erkennen zij tevens het belang van de sociale dialoog inzake arbeidsaangelegenheden tussen werkgevers en werknemers en hun respectieve organisaties en overheden, en verbinden zij zich ertoe deze dialoog te bevorderen.

Artikel 23.2

Recht regels te stellen en beschermingsniveaus

De partijen erkennen elkaars recht om prioriteiten te stellen op het gebied van arbeid, om niveaus van arbeidsbescherming vast te stellen en haar wet- en regelgeving en beleid vast te stellen of te wijzigen in overeenstemming met hun internationale verplichtingen op het gebied van arbeid, met inbegrip van die in dit hoofdstuk; hiertoe streeft elke partij ernaar dat die wetgeving en dat beleid voorzien in hoge niveaus van arbeidsbescherming en deze bevorderen, en streeft elke partij naar voortdurende verbetering van die wetgeving en dat beleid teneinde in een hoog niveau van arbeidsbescherming te voorzien.

Artikel 23.3

Multilaterale arbeidsnormen en -overeenkomsten

1. Elke partij ziet erop toe dat haar arbeidswetgeving en -praktijken uitgaan van bescherming van de fundamentele beginselen en rechten op het werk die hieronder worden opgesomd, en ook in die bescherming voorzien. De partijen bevestigen dat zij streven naar eerbiediging, bevordering en verwezenlijking van die beginselen en rechten overeenkomstig de verplichtingen van de leden van de Internationale Arbeidsorganisatie („IAO") en de verbintenissen in het kader van de IAO-verklaring inzake fundamentele beginselen en rechten op het werk en de follow-up daarvan uit 1998, zoals aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 86e zitting:

a) de vrijheid van vereniging en de daadwerkelijke erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen;

b) de uitbanning van alle vormen van dwangarbeid of verplichte arbeid;

c) de daadwerkelijke afschaffing van kinderarbeid; en

d) de uitbanning van discriminatie met betrekking tot werk en beroep.

2. Elke partij ziet erop toe dat haar arbeidswetgeving en -praktijken de volgende, in de agenda voor fatsoenlijk werk van de IAO opgenomen doelstellingen bevorderen, in overeenstemming met de IAO-verklaring over sociale gerechtigheid voor een eerlijke mondialisering van 2008, zoals aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 97e zitting, en andere internationale verbintenissen:

a) gezondheid en veiligheid op het werk, met inbegrip van de preventie van beroepsgebonden letsel of ziekte en compensatie in geval van dergelijke letsels of ziekten;

b) vaststelling van aanvaardbare arbeidsrechtelijke minimumvoorschriften voor loontrekkenden, met inbegrip van hen die niet onder een collectieve overeenkomst vallen; en

c) gelijke behandeling met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van die voor migrerende werknemers.

3. Overeenkomstig lid 2, onder a), ziet elke partij erop toe dat haar arbeidswetgeving en -praktijken van bescherming uitgaan en bescherming bieden voor arbeidsomstandigheden die de gezondheid en de veiligheid van werknemers eerbiedigen, onder meer door het formuleren van beleid dat de fundamentele beginselen bevordert die gericht zijn op de preventie van ongevallen en letsels die voortvloeien uit of voorvallen tijdens het werk, en op de ontwikkeling van een preventieve veiligheids- en gezondheidscultuur, waarbij het beginsel van preventie de hoogste prioriteit wordt toegekend. Bij de opstelling en uitvoering van maatregelen ter bescherming van de gezondheid en de veiligheid op het werk houdt elke partij rekening met de bestaande wetenschappelijke en technische informatie ter zake en de desbetreffende internationale normen, richtsnoeren of aanbevelingen, indien de maatregelen de handel of de investeringen tussen de partijen kunnen beïnvloeden. De partijen erkennen dat in geval van bestaande of potentiële gevaren of omstandigheden waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij tot letsel of ziekte van een natuurlijke persoon leiden, een partij het ontbreken van volledige wetenschappelijke zekerheid niet aangrijpt als reden om kosteneffectieve beschermende maatregelen uit te stellen.

4. Elke partij herbevestigt haar verbintenis om in haar wetgeving en praktijken op haar hele grondgebied daadwerkelijk uitvoering te geven aan de fundamentele IAO-verdragen die Canada en de lidstaten van de Europese Unie respectievelijk hebben geratificeerd. De partijen blijven zich onafgebroken inspannen om de fundamentele IAO-verdragen te ratificeren indien zij dat niet reeds hebben gedaan. De partijen wisselen informatie uit over hun respectieve situatie en de voortgang die zij respectievelijk maken met betrekking tot de ratificatie van de fundamentele, prioritaire en andere IAO-verdragen die door de IAO als actueel worden gekenmerkt.

Artikel 23.4

Eerbiediging van beschermingsniveaus

1. De partijen erkennen dat het niet gepast is handel of investeringen aan te moedigen door de beschermingsniveaus waarin hun arbeidswetgeving en -normen voorzien, af te zwakken of te verminderen.

2. De partijen zien niet af of wijken niet anderszins af, of bieden niet aan af te zien of anderszins af te wijken van toepassing van hun arbeidswetgeving en -normen op zodanige wijze dat dit als aanmoediging werkt voor de handel of de plaatsing, de verwerving, de uitbreiding of de handhaving van een investering op hun respectieve grondgebied.

3. De partijen doen niet zodanig afbreuk aan de daadwerkelijke handhaving van hun respectieve arbeidswetgeving en -normen door een onafgebroken of herhaald handelen of nalaten, dat dit als aanmoediging werkt voor de handel of investeringen.

Artikel 23.5

Handhavingsprocedures, administratieve procedures en toetsing van administratieve handelingen

1. Overeenkomstig artikel 23.4 bevordert elke partij de naleving en zorgt zij voor daadwerkelijke handhaving van haar arbeidswetgeving, onder meer door:

a) een arbeidsinspectiesysteem in stand te houden in overeenstemming met haar internationale verplichtingen, met het oog op handhaving van de wettelijke bepalingen inzake arbeidsomstandigheden en de bescherming van werknemers die door de arbeidsinspectie kunnen worden gehandhaafd; en

b) te waarborgen dat er voor personen met een wettelijk erkend belang in een bepaalde aangelegenheid die stellen dat er sprake is van inbreuk op een recht naar haar nationale recht, administratieve en gerechtelijke procedures openstaan met het oog op een doeltreffend optreden tegen inbreuken op haar arbeidsrecht, met inbegrip van passende rechtsmiddelen in geval van schendingen van dit recht.

2. Elke partij draagt er in overeenstemming met haar recht zorg voor dat de in lid 1, onder b), bedoelde procedures niet nodeloos ingewikkeld of onbetaalbaar zijn, geen onredelijke termijnen of nodeloze vertragingen inhouden of meebrengen, dat zij zo nodig in een dwangmiddel tot rechtsherstel voorzien en billijk en rechtvaardig zijn, onder meer door:

a) verweerders binnen een redelijke termijn in kennis te stellen wanneer een procedure wordt ingeleid, met inbegrip van een beschrijving van de aard van de procedure en de grondslag van de vordering;

b) de partijen in de procedure een redelijke mogelijkheid te bieden om hun respectieve standpunten te ondersteunen of te verdedigen, onder meer door het overleggen van informatie of bewijsmateriaal, alvorens tot een definitieve beslissing wordt gekomen;

c) erin te voorzien dat definitieve besluiten schriftelijk en naar behoren, op basis van informatie of bewijsmateriaal ten aanzien waarvan de partijen in de procedure de gelegenheid hebben gekregen te worden gehoord, gemotiveerd zijn; en

d) de partijen in de administratieve procedure een mogelijkheid te bieden voor toetsing en, indien gerechtvaardigd, correctie van definitieve administratieve besluiten binnen een redelijke termijn door een bij wet ingesteld gerecht, met passende garanties voor rechterlijke onafhankelijkheid en onpartijdigheid.

Artikel 23.6

Voorlichting aan en bewustmaking van het grote publiek

1. Naast haar verplichtingen krachtens artikel 27.1 (Bekendmaking), moedigt elke partij openbaar debat met en tussen de niet-overheidsactoren aan met betrekking tot de ontwikkeling en vaststelling van beleid dat kan leiden tot vaststelling van arbeidswetgeving en -normen door haar desbetreffende overheidsinstanties.

2. Elke partij bevordert het publieke bewustzijn van haar arbeidswetgeving en -normen, alsmede handhavings- en nalevingsprocedures, onder meer door te zorgen voor de beschikbaarheid van informatie en door stappen te ondernemen ter versterking van de kennis en het begrip van de werkgevers, werknemers en hun vertegenwoordigers.

Artikel 23.7

Samenwerkingsactiviteiten

1. De partijen verbinden zich ertoe samen te werken ter bevordering van de doelstellingen van dit hoofdstuk, door middel van onder meer:

a) de uitwisseling van informatie over optimale werkwijzen inzake kwesties van gemeenschappelijk belang en relevante evenementen, activiteiten en initiatieven;

b) samenwerking in internationale fora die zich bezighouden met aangelegenheden die relevant zijn voor handel en arbeid, waaronder met name de WTO en de IAO;

c) internationale bevordering en daadwerkelijke toepassing van de fundamentele beginselen en rechten op het werk, zoals bedoeld in artikel 23.3, lid 1, en de agenda voor fatsoenlijk werk van de ILO;

d) een dialoog en informatie-uitwisseling over de arbeidsrechtelijke bepalingen in het kader van hun respectieve handelsovereenkomsten, en de uitvoering daarvan;

e) het in kaart brengen van mogelijkheden tot samenwerking bij initiatieven ten aanzien van derden; en

f) elke andere vorm van samenwerking die passend wordt geacht.

2. De partijen nemen de standpunten van vertegenwoordigers van werknemers, werkgevers en organisaties uit het maatschappelijk middenveld in overweging bij het in kaart brengen van gebieden waarop kan worden samengewerkt, en bij het uitvoeren van samenwerkingsactiviteiten.

3. De partijen kunnen samenwerkingsregelingen met de IAO en andere bevoegde internationale of regionale organisaties instellen teneinde te profiteren van hun deskundigheid en middelen voor de verwezenlijking van de doelstellingen van dit hoofdstuk.

Artikel 23.8

Institutionele mechanismen

1. Elke partij wijst een dienst aan die voor de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk fungeert als contactpunt voor de andere partij, onder meer met betrekking tot:

a) samenwerkingsprogramma's en -activiteiten overeenkomstig artikel 23.7;

b) de ontvangst van opmerkingen en communicatie op grond van artikel 23.9; en

c) informatie die moet worden verstrekt aan de andere partij, de deskundigenpanels en het publiek.

2. Elke partij stelt de andere partij schriftelijk in kennis van het in lid 1 bedoelde contactpunt.

3. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling dat is ingesteld bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder g), zal, in het kader van zijn gewone bijeenkomsten of bijzondere zittingen met deelnemers die verantwoordelijk zijn voor onder dit hoofdstuk vallende aangelegenheden:

a) toezien op de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk en de in het kader van dit hoofdstuk verwezenlijkte voortgang evalueren, met inbegrip van de werking en de doeltreffendheid ervan; en

b) alle andere binnen het toepassingsgebied van dit hoofdstuk vallende aangelegenheden bespreken.

4. Elke partij roept een nieuwe adviesgroep voor vraagstukken op het gebied van arbeid of duurzame ontwikkeling bijeen, of pleegt overleg met haar desbetreffende interne adviesgroepen, teneinde standpunten en adviezen over met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheden te horen en te inventariseren. Deze groepen bestaan uit onafhankelijke representatieve organisaties uit het maatschappelijk middenveld, met een evenwichtige vertegenwoordiging van werkgevers, vakbonden, arbeids- en bedrijfsorganisaties alsmede van andere belanghebbenden ter zake in voorkomend geval. Zij kunnen op eigen initiatief advies uitbrengen en aanbevelingen doen over elke met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheid.

5. Elke partij staat open voor en houdt naar behoren rekening met de opmerkingen van het grote publiek over met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheden, waaronder communicatie over bezorgdheden inzake de uitvoering van de desbetreffende bepalingen. Elke partij stelt haar respectieve interne adviesgroepen voor vraagstukken op het gebied van arbeid of duurzame ontwikkeling op de hoogte van deze communicatie.

6. De partijen houden rekening met de werkzaamheden van de IAO teneinde een grotere samenwerking en meer samenhang tussen het werk van de partijen en de IAO te bevorderen.

Artikel 23.9

Overleg

1. Een partij kan om overleg met de andere partij verzoeken over elke aangelegenheid die zich in verband met dit hoofdstuk voordoet, door bij het contactpunt van de andere partij een schriftelijk verzoek hiertoe in te dienen. De partij zet in het verzoek de aangelegenheid helder uiteen, omschrijft de desbetreffende vraagpunten en geeft een korte samenvatting van de eventuele vorderingen in het kader van dit hoofdstuk. Het overleg moet onverwijld na de indiening van het verzoek om overleg door een partij beginnen.

2. Tijdens het overleg verstrekt elke partij de andere partij voldoende van de te harer beschikking staande informatie teneinde een volledige beoordeling van de aan de orde gestelde aangelegenheden mogelijk te maken, met inachtneming van haar wet- en regelgeving inzake vertrouwelijke persoonlijke en commerciële informatie.

3. Indien relevant, en indien beide partijen daarmee instemmen, verzoeken zij om informatie of om standpunten van de personen, organisaties of organen, met inbegrip van de IAO, die kunnen bijdragen aan het onderzoek van de zich voordoende aangelegenheid.

4. Indien een partij van oordeel is dat de aangelegenheid verder moet worden besproken, kan zij verzoeken het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling voor behandeling van de aangelegenheid bijeen te roepen, door bij het contactpunt van de andere partij een schriftelijk verzoek hiertoe in te dienen. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling komt onverwijld bijeen en probeert de aangelegenheid tot een oplossing te brengen. In voorkomend geval wint dit, via de in artikel 23.8 bedoelde overlegmechanismen, het advies in van de interne adviesgroepen van de partijen voor vraagstukken op het gebied van arbeid of duurzame ontwikkeling.

5. Elke partij maakt de oplossingen of besluiten ten aanzien van in het kader van dit artikel besproken aangelegenheden openbaar.

Artikel 23.10

Deskundigenpanel

1. Voor alle aangelegenheden die niet op bevredigende wijze zijn opgelost door middel van overleg op grond van artikel 23.9, kan een partij, negentig dagen na ontvangst van een verzoek om overleg ingevolge artikel 23.9, lid 1, verzoeken een deskundigenpanel bijeen te roepen om de aangelegenheid te onderzoeken, door bij het contactpunt van de andere partij een schriftelijk verzoek hiertoe in te dienen.

2. Onverminderd het bepaalde in dit hoofdstuk passen de partijen het reglement van orde en de gedragscode in de bijlagen 29-A en 29-B toe, tenzij zij anders besluiten.

3. Het deskundigenpanel bestaat uit drie panelleden.

4. Teneinde tot een akkoord te komen over de samenstelling van het deskundigenpanel, plegen de partijen overleg binnen tien werkdagen na ontvangst van het verzoek door de partij waaraan het verzoek tot instelling van een deskundigenpanel is gericht. Er wordt gepaste aandacht geschonken aan de vraag of de voorgestelde panelleden voldoen aan de in lid 7 neergelegde eisen en of zij over de passende deskundigheid beschikken voor het concrete geval.

5. Komen de partijen binnen de in lid 4 aangegeven termijn niet tot een besluit over de samenstelling van het deskundigenpanel, dan is de selectieprocedure als bedoeld in artikel 29.7 (Samenstelling van het arbitragepanel), leden 3 tot en met 7, van toepassing ten aanzien van de volgens lid 6 vastgestelde lijst.

6. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling stelt bij zijn eerste bijeenkomst na de inwerkingtreding van deze overeenkomst een lijst op van ten minste negen personen die zijn geselecteerd vanwege hun objectiviteit, betrouwbaarheid en deugdelijk oordeelsvermogen, en die bereid en in staat zijn om als panellid te fungeren. Elke partij wijst ten minste drie personen aan voor de lijst van personen die als panellid kunnen fungeren. De partijen wijzen bovendien ten minste drie personen aan die geen onderdaan van een van de partijen zijn en die bereid en in staat zijn als voorzitter van het deskundigenpanel te fungeren. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling ziet erop toe dat de lijst te allen tijde die omvang heeft.

7. De als panellid voorgestelde deskundigen moeten beschikken over gespecialiseerde kennis of deskundigheid op het gebied van arbeidsrecht, andere aangelegenheden waarop dit hoofdstuk betrekking heeft, of van de beslechting van geschillen die voortvloeien uit internationale overeenkomsten. Zij moeten onafhankelijk zijn, op persoonlijke titel optreden en mogen geen instructies van enige organisatie of overheid aannemen met betrekking tot de aangelegenheid in kwestie. Zij mogen niet aan de overheid van een van de partijen verbonden zijn en moeten de in lid 2 bedoelde gedragscode naleven.

8. Tenzij de partijen binnen vijf werkdagen na de datum van selectie van de panelleden anders overeenkomen, luidt het mandaat van het deskundigenpanel als volgt:

„in het licht van de desbetreffende bepalingen van hoofdstuk drieëntwintig (Handel en arbeid) de aangelegenheid onderzoeken die is beschreven in het verzoek om instelling van het deskundigenpanel, en overeenkomstig artikel 23.10 (Deskundigenpanel) van hoofdstuk drieëntwintig (Handel en arbeid) een verslag met aanbevelingen voor de oplossing van de aangelegenheid voorleggen.”.

9. Voor aangelegenheden in verband met multilaterale overeenkomsten zoals beschreven in artikel 23.3, moet het deskundigenpanel informatie inwinnen bij de IAO, met inbegrip van eventuele relevante beschikbare richtsnoeren voor uitlegging, bevindingen of besluiten van de IAO. ([1])

10. Het panel kan schriftelijke stukken of andere informatie opvragen en ontvangen van personen met informatie of gespecialiseerde kennis ter zake.

([1]) De partijen passen deze bepaling toe in overeenstemming met punt 42 van het reglement van orde voor arbitrage in bijlage 29-A.

11. Het deskundigenpanel legt aan de partijen een tussentijds verslag en een eindverslag over met een uiteenzetting van de feitelijke bevindingen, zijn vaststellingen over de aangelegenheid, onder meer wat betreft de vraag of de partij waaraan het verzoek is gericht aan haar verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk heeft voldaan, en de motivering achter alle bevindingen, vaststellingen en aanbevelingen van het panel. Het deskundigenpanel legt aan de partijen het tussentijdse verslag over binnen honderdtwintig dagen nadat het laatste panellid is geselecteerd, of binnen een andere door de partijen bepaalde termijn. De partijen kunnen binnen 45 dagen na het uitbrengen van het tussentijdse verslag opmerkingen over dit verslag indienen bij het deskundigenpanel. Het deskundigenpanel kan zijn verslag naar aanleiding van deze opmerkingen heroverwegen of, wanneer het dat zinvol acht, de zaak nader onderzoeken. Het deskundigenpanel legt aan de partijen binnen zestig dagen na de indiening van het tussentijdse verslag het eindverslag over. Elke partij maakt het eindverslag binnen dertig dagen nadat het is uitgebracht openbaar.

12. Indien in het eindverslag van het deskundigenpanel wordt vastgesteld dat een partij niet voldoet aan haar verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk, treden de partijen in overleg en streven zij ernaar, binnen drie maanden na de indiening van het eindverslag passende maatregelen in kaart te brengen of, in voorkomend geval, tot een wederzijds bevredigend actieplan te besluiten. Bij deze besprekingen houden de partijen rekening met het eindverslag. De partij waaraan het verzoek is gericht, stelt haar adviesgroepen voor vraagstukken op het gebied van arbeid of duurzame ontwikkeling en de verzoekende partij tijdig in kennis van haar besluit over de acties of maatregelen die moeten worden uitgevoerd. Bovendien stelt de verzoekende partij haar adviesgroepen voor vraagstukken op het gebied van arbeid of duurzame ontwikkeling en de partij waaraan het verzoek gericht is, tijdig in kennis van enige andere actie of maatregel die zij naar aanleiding van het eindverslag besluit te ondernemen of te treffen ter bevordering van de oplossing van de aangelegenheid in overeenstemming met deze overeenkomst. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling houdt toezicht op de follow-up naar aanleiding van het eindverslag en de aanbevelingen van het deskundigenpanel. De adviesgroepen van de partijen voor vraagstukken op het gebied van arbeid en duurzame ontwikkeling en het forum voor het maatschappelijk middenveld kunnen opmerkingen ter zake indienen bij het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling.

13. Indien de partijen na de instelling van een deskundigenpanel overeenstemming bereiken over een onderling overeengekomen oplossing voor de aangelegenheid, stellen zij het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling en het deskundigenpanel van deze oplossing in kennis. Wordt deze kennisgeving gedaan, dan wordt de panelprocedure beëindigd.

Artikel 23.11

Geschillenbeslechting

1. Ten aanzien van geschillen uit hoofde van dit hoofdstuk kunnen de partijen enkel de in dit hoofdstuk voorziene regels en procedures inroepen.

2. De partijen doen alles wat in hun vermogen ligt om een geschil op een voor beide partijen aanvaardbare wijze op te lossen. De partijen kunnen te allen tijde gebruikmaken van goede diensten, conciliatie of bemiddeling om dat geschil te beslechten.

3. De partijen zijn het erover eens dat de verplichtingen in het kader van dit hoofdstuk bindend zijn en afdwingbaar in het kader van de geschillenbeslechtingsprocedures overeenkomstig artikel 23.10. In dit verband bespreken de partijen, door middel van de bijeenkomsten van het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling, de doeltreffendheid van de uitvoering van de bepalingen van het hoofdstuk, de beleidsontwikkelingen in elke partij, de ontwikkelingen op het gebied van internationale overeenkomsten, en de door belanghebbenden voorgelegde standpunten, alsmede eventuele herzieningen van de geschillenbeslechtingsprocedures als bedoeld in artikel 23.10.

4. In geval van onenigheid in het kader van lid 3 kan een partij verzoeken om overleg overeenkomstig de procedures van artikel 23.9, teneinde de bepalingen inzake geschillenbeslechting van artikel 23.10 te evalueren met het oog op het vinden van een voor elke partij aanvaardbare oplossing voor de aangelegenheid.

5. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling kan aan het Gemengd Comité voor de CETA aanbevelingen doen voor wijzigingen van daarvoor in aanmerking komende bepalingen van dit hoofdstuk, in overeenstemming met de wijzigingsprocedures die zijn neergelegd in artikel 30.2 (Wijzigingen).

HOOFDSTUK VIERENTWINTIG

HAndel en milieu

Artikel 24.1

Definitie

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

milieuwetgeving: wetgeving, waaronder wettelijke of bestuursrechtelijke of andere juridisch bindende maatregelen van een partij, die milieubescherming als doel heeft, met inbegrip van de preventie van gevaar voor het leven of de gezondheid van de mens uit hoofde van milieueffecten, zoals die welke gericht is op:

a) de preventie, beperking of beheersing van de vrijkoming, lozing of emissie van verontreinigende stoffen of milieucontaminanten,

b) het beheer van chemische stoffen en afvalstoffen of de verspreiding van daarmee verband houdende informatie, of

c) de instandhouding en bescherming van wilde fauna en flora, met inbegrip van bedreigde soorten en hun habitats, alsmede beschermde gebieden,

met uitzondering van maatregelen van een partij die uitsluitend verband houden met de gezondheid en veiligheid van werknemers en het voorwerp vormen van hoofdstuk drieëntwintig (Handel en arbeid), of maatregelen van een partij die het beheer met betrekking tot de instandhouding of de traditionele oogst van natuurlijke hulpbronnen als doel hebben.

Artikel 24.2

Context en doelstellingen

De partijen erkennen dat het milieu een fundamentele pijler van duurzame ontwikkeling is en dat de handel aan duurzame ontwikkeling kan bijdragen. De partijen benadrukken dat nauwere samenwerking voor de bescherming en instandhouding van het milieu voordelen meebrengt die:

a) de duurzame ontwikkeling bevorderen;

b) het milieubeheer van de partijen versterken;

c) voortbouwen op de internationale milieuovereenkomsten waarbij zij partij zijn; en

d) een aanvulling vormen op de doelstellingen van deze overeenkomst.

Artikel 24.3

Recht regels te stellen en beschermingsniveaus

De partijen erkennen het recht van elke partij haar milieuprioriteiten te stellen, haar milieubeschermingsniveaus te bepalen en haar wet- en regelgeving en beleid dienovereenkomstig vast te stellen of te wijzigen op een wijze die met de multilaterale milieuovereenkomsten waarbij zij partij is en met de onderhavige overeenkomst overeenstemt. Elke partij streeft ernaar te waarborgen dat die wetgeving en dat beleid voorzien in hoge milieubeschermingsniveaus en deze bevorderen, en streeft naar een voortdurende verbetering van haar wet- en regelgeving en beleid alsmede de onderliggende beschermingsniveaus ervan.

Artikel 24.4

Multilaterale milieuovereenkomsten

1. De partijen erkennen de waarde van internationaal milieubeheer en internationale overeenkomsten in het kader van de inspanningen van de internationale gemeenschap ten aanzien van mondiale of regionale milieuproblemen, en zij benadrukken de noodzaak dat het handels- en milieubeleid, de handels- en milieuvoorschriften en de handels- en milieumaatregelen elkaar versterken.

2. Elke partij herbevestigt haar verbintenis om de multilaterale milieuovereenkomsten waarbij zij partij is, in haar wetgeving en praktijken op haar gehele grondgebied op doeltreffende wijze ten uitvoer te leggen.

3. De partijen verbinden zich ertoe in voorkomend geval elkaar te raadplegen en samen te werken bij milieuvraagstukken van wederzijds belang die verband houden met multilaterale milieuovereenkomsten, en in het bijzonder bij handelsvraagstukken. Deze verbintenis omvat de uitwisseling van informatie over:

a) de uitvoering van multilaterale milieuovereenkomsten, waarbij een partij overeenkomstsluitende partij is;

b) lopende onderhandelingen over nieuwe multilaterale milieuovereenkomsten; en

c) de respectieve standpunten van elke partij over toetreding tot aanvullende multilaterale milieuovereenkomsten.

4. De partijen erkennen hun recht om een beroep te doen op artikel 28.3 (Algemene uitzonderingen) met betrekking tot milieumaatregelen, met inbegrip van de maatregelen genomen op grond van multilaterale milieuovereenkomsten waarbij zij partij zijn.

Artikel 24.5

Eerbiediging van beschermingsniveaus

1. De partijen erkennen dat het niet gepast is de beschermingsniveaus waarin hun milieuwetgeving voorziet, af te zwakken of te verminderen om de handel of investeringen aan te moedigen.

2. De partijen zien niet af van en wijken niet anderszins af, en bieden niet aan af te zien of anderszins af te wijken van toepassing van hun milieuwetgeving om de handel of de plaatsing, verwerving, de uitbreiding of de handhaving van een investering op hun respectieve grondgebied aan te moedigen.

3. De partijen doen niet zodanig afbreuk aan de daadwerkelijke handhaving van hun milieuwetgeving door een onafgebroken of herhaald handelen of nalaten, dat dit als aanmoediging werkt voor de handel of investeringen.

Artikel 24.6

Toegang tot rechtsmiddelen en procedurele waarborgen

1. In het kader van de verplichtingen van artikel 24.5:

a) draagt elke partij er in overeenstemming met haar interne recht zorg voor dat haar autoriteiten die bevoegd zijn voor de handhaving van de milieuwetgeving naar behoren rekening houden met vermeende schendingen van het milieurecht die onder haar aandacht zijn gebracht door op haar grondgebied verblijvende of gevestigde belanghebbenden; en

b) draagt elke partij er zorg voor dat er voor personen met een juridisch erkend belang in een bepaalde aangelegenheid of die stellen dat er sprake is van een inbreuk op een recht naar haar interne recht, administratieve of gerechtelijke procedures openstaan met het oog op een doeltreffend optreden tegen inbreuken op haar milieurecht, passende remedies in geval van schendingen van dit recht daaronder begrepen.

2. Elke partij draagt er in overeenstemming met haar interne recht zorg voor dat de in lid 1, onder b), bedoelde procedures niet onnodig ingewikkeld of onbetaalbaar zijn, geen onredelijke termijnen of nodeloze vertragingen inhouden, zo nodig in een dwangmiddel tot rechtsherstel voorzien en billijk, rechtvaardig en transparant zijn, onder meer door:

a) verweerders binnen een redelijke termijn in kennis te stellen wanneer een procedure wordt ingeleid, met inbegrip van een beschrijving van de aard van de procedure en de grondslag van de vordering;

b) de partijen in de procedure een redelijke mogelijkheid te bieden om hun respectieve standpunten nader te onderbouwen of te verdedigen, onder meer door overlegging van informatie of bewijsmateriaal, alvorens tot een definitieve beslissing wordt gekomen;

c) erin te voorzien dat definitieve besluiten schriftelijk en naar behoren, op basis van informatie of bewijsmateriaal ten aanzien waarvan de partijen in de procedure de gelegenheid hebben gekregen te worden gehoord, gemotiveerd zijn; en

d) de partijen in de administratieve procedure een mogelijkheid te bieden voor toetsing en, indien gerechtvaardigd, correctie van definitieve administratieve besluiten binnen een redelijke termijn door een bij wet ingesteld gerecht, met passende garanties voor rechterlijke onafhankelijkheid en onpartijdigheid.

Artikel 24.7

Voorlichting aan en bewustmaking van het grote publiek

1. In aanvulling op artikel 27.1 (Bekendmaking) moedigt elke partij openbaar debat met en tussen niet-overheidsactoren aan met betrekking tot de ontwikkeling en vaststelling van beleid dat kan leiden tot vaststelling van milieuwetgeving door haar overheidsinstanties.

2. Elke partij bevordert dat het grote publiek zich bewust is van haar milieuwetgeving, alsmede van haar handhavings- en nalevingsprocedures, door ervoor zorg te dragen dat informatie voor belanghebbenden beschikbaar is.

3. Elke partij staat open voor en houdt naar behoren rekening met de opmerkingen van het grote publiek over met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheden, waaronder communicatie over bezorgdheden inzake de uitvoering van de desbetreffende bepalingen. Elke partij stelt haar respectieve organisaties uit het maatschappelijk middenveld van deze communicatie in kennis via de in artikel 24.13, lid 5, bedoelde overlegmechanismen.

Artikel 24.8

Wetenschappelijke en technische informatie

1. Bij de opstelling en uitvoering van maatregelen die zijn gericht op de bescherming van het milieu en die van invloed kunnen zijn op de handel of de investeringen tussen de partijen houdt elke partij rekening met wetenschappelijke en technische informatie ter zake en de desbetreffende internationale normen, richtsnoeren of aanbevelingen.

2. De partijen erkennen dat waar sprake is van dreiging van ernstige of onherstelbare schade, het ontbreken van volledige wetenschappelijke zekerheid niet mag worden aangewend als reden voor het uitstellen van kosteneffectieve maatregelen om milieuaantasting te voorkomen.

Artikel 24.9

Handel waarbij milieubescherming wordt bevorderd

1. De partijen zijn vastbesloten te streven naar vergemakkelijking en bevordering van de handel en de investeringen in milieugoederen en -diensten, onder meer door vermindering van niet-tarifaire belemmeringen met betrekking tot deze goederen en diensten.

2. De partijen besteden in overeenstemming met hun internationale verplichtingen in het bijzonder aandacht aan het wegnemen van belemmeringen voor de handel of voor investeringen in goederen en diensten die van bijzonder belang zijn voor het tegengaan van de klimaatverandering, en met name voor de handel of investeringen in hernieuwbare energiegoederen en aanverwante diensten.

Artikel 24.10

Handel in bosproducten

1. De partijen erkennen het belang van het behoud en het duurzame beheer van bossen om te voorzien in ecologische functies en economische en sociale kansen voor de huidige en toekomstige generaties, en van de toegang tot de markt voor bosproducten die zijn geoogst of gekapt in overeenstemming met de wetgeving van het land waar de oogst of houtkap heeft plaatsgevonden uit duurzaam beheerde bossen.

2. Te dien einde en overeenkomstig hun internationale verplichtingen verbinden de partijen zich tot:

a) stimulering van de handel in bosproducten uit duurzaam beheerde bossen die zijn geoogst of gekapt in overeenstemming met de wetgeving van het land waar de oogst of houtkap heeft plaatsgevonden;

b) uitwisseling van informatie, en waar passend samenwerking met betrekking tot initiatieven ter bevordering van duurzaam bosbeheer, met inbegrip van initiatieven ter bestrijding van illegale houtkap en de daarmee samenhangende handel;

c) bevordering van de doeltreffende toepassing van de *Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten* („Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora"), gedaan te Washington op 3 maart 1973, met betrekking tot houtsoorten die bedreigd worden geacht; en

d) samenwerking, waar passend, in internationale fora die zich bezighouden met de instandhouding en het duurzame beheer van bossen.

3. De partijen bespreken de in lid 2 bedoelde onderwerpen in het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling of in de bilaterale dialoog inzake bosproducten zoals bedoeld in hoofdstuk vijfentwintig (Bilaterale dialogen en samenwerking), binnen het kader van hun respectieve bevoegdheden.

Artikel 24.11

Handel in visserij- en aquacultuurproducten

1. De partijen erkennen het belang van het behoud en het duurzame en verantwoorde beheer van de visserij en de aquacultuur en erkennen dat deze bijdragen aan ecologische, economische en maatschappelijke kansen voor de huidige en toekomstige generaties.

2. Te dien einde en overeenkomstig hun internationale verplichtingen verbinden de partijen zich tot:

a) vaststelling of handhaving van doeltreffende monitoring-, controle- en bewakingsmaatregelen, zoals waarnemersregelingen, toezichtsregelingen voor vaartuigen, toezicht op het overladen, inspecties op zee, havenstaatcontrole, en van bijbehorende sancties, gericht op de instandhouding van de visbestanden en de voorkoming van overbevissing;

b) vaststelling of handhaving van handelingen en samenwerking bij de bestrijding van illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij („IOO-visserij"), met inbegrip van, indien van toepassing, uitwisseling van informatie over IOO-activiteiten in hun wateren en de uitvoering van beleid en maatregelen om IOO-producten van de handelsstromen en viskwekerijen uit te sluiten;

c) samenwerking met en in voorkomend geval in regionale organisaties voor visserijbeheer waarvan de partijen lid, waarnemer of medewerkende niet-verdragsluitende partijen zijn, met als doel een goede governance, onder meer door te pleiten voor op wetenschappelijke inzichten gebaseerde besluiten en naleving van deze besluiten in die organisaties; en

d) bevordering van het ontwikkelen van een ecologisch verantwoorde en economisch concurrerende aquacultuurbedrijfstak.

Artikel 24.12

Samenwerking bij milieuvraagstukken

1. De partijen erkennen dat nauwere samenwerking belangrijk is voor het verwezenlijken van de doelstellingen van dit hoofdstuk, en zij verbinden zich ertoe samen te werken bij handelsgerelateerde milieuvraagstukken van wederzijds belang, onder meer met betrekking tot:

a) de mogelijke gevolgen van deze overeenkomst voor het milieu en manieren om deze gevolgen te versterken, te voorkomen of te verzachten, waarbij rekening wordt gehouden met de eventueel door de partijen uitgevoerde effectbeoordelingen;

b) de werkzaamheden in internationale fora die zien op aangelegenheden die voor zowel het handels- als het milieubeleid relevant zijn, waaronder met name de WTO, de OESO, het Milieuprogramma van de Verenigde Naties en multilaterale milieuovereenkomsten;

c) de milieudimensie van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de verantwoordingsplicht, met inbegrip van de uitvoering en follow-up van internationaal erkende richtsnoeren;

d) de gevolgen voor de handel van milieuvoorschriften en -normen alsmede de milieueffecten van handels- en investeringsvoorschriften, de vaststelling van milieuvoorschriften en -beleid daaronder begrepen;

e) de handelsgerelateerde aspecten van de huidige en toekomstige internationale regeling in verband met klimaatverandering, en interne klimaatbeleidsmaatregelen en programma's in verband met het tegengaan van en de aanpassing aan de klimaatverandering, met inbegrip van vraagstukken betreffende de koolstofmarkten, manieren om de negatieve effecten van de handel op het klimaat aan te pakken, en middelen om energie-efficiëntie en de ontwikkeling en toepassing van koolstofarme en andere klimaatvriendelijke technologieën te bevorderen;

f) de handel en investeringen in milieugoederen en -diensten, onder meer op het gebied van milieu- en groene technologieën en praktijken; hernieuwbare energie; energie-efficiëntie; en het gebruik, het behoud en de behandeling van water;

g) samenwerking inzake handelsgerelateerde aspecten van de instandhouding en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit;

h) bevordering van levenscyclusbeheer van goederen, met inbegrip van een koolstofboekhouding en beheer van afgedankte producten, een uitgebreidere producentenaansprakelijkheid, recycling en afvalvermindering, en andere optimale werkwijzen;

i) een beter begrip van de effecten van economische activiteiten en de marktwerking op het milieu; en

j) de uitwisseling van standpunten over de verhouding tussen multilaterale milieuovereenkomsten enerzijds en voorschriften op het gebied van de internationale handel anderzijds.

2. Samenwerking naar aanleiding van het bepaalde in lid 1 vindt plaats door middel van handelingen en instrumenten zoals technische uitwisseling, uitwisseling van informatie en optimale werkwijzen, onderzoeksprojecten, studies, verslagen, conferenties en workshops.

3. De partijen houden rekening met de standpunten en bijdragen van het publiek en van belanghebbenden bij de bepaling en uitvoering van hun samenwerkingsactiviteiten, en zij kunnen die belanghebbenden indien passend verder bij die activiteiten betrekken.

Artikel 24.13

Institutionele mechanismen

1. Elke partij wijst een dienst aan die voor de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk fungeert als contactpunt voor de andere partij, onder meer met betrekking tot:

a) samenwerkingsprogramma's en -activiteiten overeenkomstig artikel 24.12;

b) de ontvangst van opmerkingen en communicatie op grond van artikel 24.7, lid 3; en

c) informatie die moet worden verstrekt aan de andere partij, het deskundigenpanel en het publiek.

2. Elke partij stelt de andere partij schriftelijk in kennis van het in lid 1 bedoelde contactpunt.

3. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling dat is ingesteld bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder g), zal, in het kader van zijn gewone bijeenkomsten of bijzondere zittingen met deelnemers die verantwoordelijk zijn voor onder dit hoofdstuk vallende aangelegenheden:

a) toezien op de uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk en de in het kader van dit hoofdstuk verwezenlijkte vooruitgang evalueren;

b) aangelegenheden van gemeenschappelijk belang bespreken; en

c) alle andere binnen het toepassingsgebied van dit hoofdstuk vallende aangelegenheden bespreken indien de partijen daartoe gezamenlijk besluiten.

4. De partijen houden rekening met de werkzaamheden van multilaterale milieuorganisaties of -instanties ter zake, met het oog op meer samenwerking en samenhang ter zake van het werk van de partijen en die organisaties of instanties.

5. Elke partij maakt gebruik van bestaande overlegmechanismen of stelt nieuwe overlegmechanismen in, zoals interne adviesgroepen, teneinde standpunten en adviezen over met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheden te inventariseren. Bij deze overlegmechanismen worden onafhankelijke representatieve organisaties uit het maatschappelijk middenveld betrokken, met een evenwichtige vertegenwoordiging van milieuorganisaties, bedrijfsorganisaties en andere belanghebbenden ter zake in voorkomend geval. Belanghebbenden kunnen door middel van dergelijke overlegmechanismen op eigen initiatief advies uitbrengen en aanbevelingen doen over elke met dit hoofdstuk verband houdende aangelegenheid.

Artikel 24.14

Overleg

1. Een partij kan om overleg met de andere partij verzoeken over elke aangelegenheid die zich in verband met dit hoofdstuk voordoet, door bij het contactpunt van de andere partij een schriftelijk verzoek hiertoe in te dienen. De partij zet in het verzoek de aangelegenheid helder uiteen, omschrijft de desbetreffende vraagpunten en geeft een korte samenvatting van de eventuele vorderingen in het kader van dit hoofdstuk. Het overleg moet onverwijld na de indiening van het verzoek om overleg door een partij beginnen.

2. Tijdens het overleg verstrekt elke partij de andere partij voldoende van de te harer beschikking staande informatie teneinde een volledige beoordeling van de aan de orde gestelde aangelegenheden mogelijk te maken, met inachtneming van haar wet- en regelgeving inzake de bescherming van vertrouwelijke of geheime informatie.

3. Indien relevant, en indien beide partijen daarmee instemmen, verzoeken zij om informatie of om standpunten van de personen, organisaties of organen, met inbegrip van de internationale organisatie of het internationale orgaan ter zake, die kunnen bijdragen aan het onderzoek van de zich voordoende aangelegenheid.

4. Indien een partij van oordeel is dat de aangelegenheid verder moet worden besproken, kan zij verzoeken het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling voor behandeling van de aangelegenheid bijeen te roepen, door bij het contactpunt van de andere partij een schriftelijk verzoek hiertoe in te dienen. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling komt onverwijld bijeen en probeert de aangelegenheid tot een oplossing te brengen. In voorkomend geval wint dit, via de in artikel 24.13, lid 5, bedoelde overlegmechanismen, het advies in van de organisaties uit het maatschappelijk middenveld van de partijen.

5. Elke partij maakt de oplossingen of besluiten ten aanzien van in het kader van dit artikel besproken aangelegenheden openbaar.

Artikel 24.15

Deskundigenpanel

1. Voor alle aangelegenheden die niet op bevredigende wijze zijn opgelost door middel van overleg in het kader van artikel 24.14, kan een partij, negentig dagen na ontvangst van het verzoek om overleg ingevolge artikel 24.14, lid 1, verzoeken een deskundigenpanel bijeen te roepen om de aangelegenheid te onderzoeken, door bij het contactpunt van de andere partij een schriftelijk verzoek hiertoe in te dienen.

2. Onverminderd het bepaalde in dit hoofdstuk passen de partijen het reglement van orde en de gedragscode in de bijlagen 29-A en 29-B toe, tenzij zij anders besluiten.

3. Het deskundigenpanel bestaat uit drie panelleden.

4. Teneinde tot een akkoord te komen over de samenstelling van het deskundigenpanel, plegen de partijen overleg binnen tien werkdagen na ontvangst van het verzoek door de partij waaraan een verzoek tot instelling van een deskundigenpanel is gericht. Er wordt gepaste aandacht geschonken aan de vraag of de voorgestelde panelleden voldoen aan de in lid 7 neergelegde eisen en of zij over de passende deskundigheid beschikken voor het concrete geval.

5. Komen de partijen binnen de in lid 4 aangegeven termijn niet tot een besluit over de samenstelling van het deskundigenpanel, dan is de selectieprocedure als bedoeld in artikel 29.7 (Samenstelling van arbitragepanel), leden 3 tot en met 7, van toepassing ten aanzien van de volgens lid 6 vastgestelde lijst.

6. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling stelt bij zijn eerste bijeenkomst na de inwerkingtreding van deze overeenkomst een lijst op van ten minste negen personen die zijn geselecteerd vanwege hun objectiviteit, betrouwbaarheid en deugdelijk oordeelsvermogen, en die bereid en in staat zijn om als panellid te fungeren. Elke partij wijst ten minste drie personen aan voor de lijst van personen die als panellid kunnen fungeren. De partijen wijzen bovendien ten minste drie personen aan die geen onderdaan van een van de partijen zijn en die bereid en in staat zijn als voorzitter van het deskundigenpanel te fungeren. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling ziet erop toe dat de lijst te allen tijde die omvang heeft.

7. De als panellid voorgestelde deskundigen moeten beschikken over gespecialiseerde kennis of deskundigheid op het gebied van milieurecht, aangelegenheden waarop dit hoofdstuk betrekking heeft, of van de beslechting van geschillen die voortvloeien uit internationale overeenkomsten. Zij moeten onafhankelijk zijn, op persoonlijke titel optreden en mogen geen instructies van enige organisatie of overheid aannemen met betrekking tot de aangelegenheid in kwestie. Zij mogen niet met de overheid van een van de partijen verbonden zijn en moeten de in lid 2 bedoelde gedragscode naleven.

8. Tenzij de partijen binnen vijf werkdagen na de datum van selectie van de panelleden anders overeenkomen, luidt het mandaat van het deskundigenpanel als volgt:

„in het licht van de desbetreffende bepalingen van hoofdstuk vierentwintig (Handel en milieu) de aangelegenheid onderzoeken die is beschreven in het verzoek om instelling van het deskundigenpanel, en overeenkomstig artikel 24.15 (Deskundigenpanel) van hoofdstuk vierentwintig (Handel en milieu), een verslag met aanbevelingen voor de oplossing van de aangelegenheid voorleggen.”.

9. Voor aangelegenheden in verband met multilaterale milieuovereenkomsten zoals beschreven in artikel 24.4, moet het deskundigenpanel standpunten inventariseren van en informatie inwinnen bij de desbetreffende in het kader van deze overeenkomsten ingestelde organen, met inbegrip van eventuele relevante beschikbare richtsnoeren voor uitlegging, bevindingen of besluiten van die organen ([1]).

10. Het deskundigenpanel legt aan de partijen een tussentijds verslag en een eindverslag over met een uiteenzetting van de feitelijke bevindingen, zijn vaststellingen over de aangelegenheid, onder meer wat betreft de vraag of de partij waaraan het verzoek is gericht, aan haar verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk heeft voldaan en de motivering achter alle bevindingen, beslissingen en aanbevelingen van het panel. Het deskundigenpanel legt aan de partijen het tussentijdse verslag over binnen honderdtwintig dagen nadat het laatste panellid is geselecteerd, of binnen een andere door de partijen bepaalde termijn. De partijen kunnen binnen 45 dagen na het uitbrengen van het tussentijdse verslag opmerkingen over dit verslag indienen bij het deskundigenpanel. Het deskundigenpanel kan zijn verslag naar aanleiding van deze opmerkingen heroverwegen of, wanneer het dat zinvol acht, de zaak nader onderzoeken. Het deskundigenpanel legt aan de partijen binnen zestig dagen na de indiening van het tussentijdse verslag het eindverslag over. Elke partij maakt het eindverslag binnen dertig dagen nadat het is uitgebracht openbaar.

11. Indien in het eindverslag van het deskundigenpanel wordt vastgesteld dat een partij niet heeft voldaan aan haar verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk, treden de partijen in overleg en streven zij ernaar, binnen drie maanden na de indiening van het eindverslag passende maatregelen in kaart te brengen of, in voorkomend geval, tot een wederzijds bevredigend actieplan te besluiten. Bij deze besprekingen houden de partijen rekening met het eindverslag. De partij waaraan het verzoek is gericht, stelt haar organisaties uit het maatschappelijk middenveld, via de in artikel 24.13, lid 5, bedoelde overlegmechanismen, en de verzoekende partij tijdig in kennis van haar besluit over de acties of maatregelen die moeten worden uitgevoerd. Het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling houdt toezicht op de follow-up naar aanleiding van het eindverslag en de aanbevelingen van het deskundigenpanel. De organisaties uit het maatschappelijk middenveld kunnen, via de in artikel 24.13, lid 5, bedoelde overlegmechanismen, evenals het forum voor het maatschappelijk middenveld opmerkingen ter zake indienen bij het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling.

12. Indien de partijen na de instelling van een deskundigenpanel overeenstemming bereiken over een onderling overeengekomen oplossing voor de aangelegenheid, stellen zij het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling en het deskundigenpanel van deze oplossing in kennis. Wordt deze kennisgeving gedaan, dan wordt de panelprocedure beëindigd.

Artikel 24.16

Geschillenbeslechting

1. Ten aanzien van geschillen uit hoofde van dit hoofdstuk kunnen de partijen enkel de in dit hoofdstuk voorziene regels en procedures inroepen.

2. De partijen doen alles wat in hun vermogen ligt om een geschil op een voor beide partijen aanvaardbare wijze op te lossen. De partijen kunnen te allen tijde gebruikmaken van goede diensten, conciliatie of bemiddeling om dat geschil te beslechten.

([1]) De partijen passen deze bepaling toe in overeenstemming met punt 42 van het reglement van orde voor arbitrage in bijlage 29-A.

HOOFDSTUK VIJFENTWINTIG

Bilaterale dialogen en samenwerking

Artikel 25.1

Doelstellingen en beginselen

1. Op basis van hun hechte partnerschap en gedeelde waarden komen de partijen overeen samenwerking te vergemakkelijken inzake aangelegenheden van gemeenschappelijk belang, onder meer door:

a) de bilaterale samenwerking te intensiveren op het gebied van biotechnologie via de dialoog inzake biotechnologie-vraagstukken in verband met markttoegang;

b) de bilaterale dialoog en de uitwisseling van informatie te stimuleren en te faciliteren met betrekking tot kwesties die verband houden met de handel in bosproducten via de bilaterale dialoog inzake bosproducten;

c) te streven naar een doelmatige samenwerking inzake grondstoffenkwesties en deze in stand te houden, via de bilaterale dialoog inzake grondstoffen; en

d) meer samenwerking te bevorderen op het gebied van wetenschap, technologie, onderzoek en innovatie.

2. Tenzij in deze overeenkomst anders is bepaald, vinden bilaterale dialogen onverwijld op verzoek van een van de partijen of van het Gemengd Comité voor de CETA plaats. Het voorzitterschap van de dialogen wordt gezamenlijk bekleed door vertegenwoordigers van Canada en van de Europese Unie. De vergaderroosters en -agenda's worden vastgesteld op basis van onderlinge overeenstemming tussen de medevoorzitters.

3. De medevoorzitters van een bilaterale dialoog stellen het Gemengd Comité voor de CETA tijdig voorafgaand aan bijeenkomsten op de hoogte van de roosters en agenda's van bilaterale dialogen. De medevoorzitters van een bilaterale dialoog brengen aan het Gemengd Comité voor de CETA verslag uit over de resultaten en conclusies van een dialoog indien passend of op verzoek van het Gemengd Comité voor de CETA. De instelling of het bestaan van een dialoog staat er niet aan in de weg dat een partij een aangelegenheid direct aan het Gemengd Comité voor de CETA voorlegt.

4. Het Gemengd Comité voor de CETA kan besluiten de taak die is toegewezen in het kader van een dialoog, te wijzigen of zelf uit te voeren, of een dialoog stop te zetten.

5. De partijen kunnen met instemming van het Gemengd Comité voor de CETA deelnemen aan bilaterale samenwerking op andere gebieden in het kader van deze overeenkomst.

Artikel 25.2

Dialoog inzake biotechnologievraagstukken in verband met markttoegang

1. De partijen komen overeen dat samenwerking en uitwisseling van informatie over vraagstukken in verband met biotechnologische producten van wederzijds belang zijn. Deze samenwerking en uitwisseling van informatie vindt plaats in het kader van de bilaterale dialoog inzake agrarische biotechnologievraagstukken in verband met markttoegang van gemeenschappelijk belang, die werd ingesteld bij de op 15 juli 2009 onderling overeengekomen oplossing tussen Canada en de Europese Unie naar aanleiding van het WTO-geschil „*European Communities — Measures Affecting the Approval and Marketing of Biotech Products*" — (Europese Gemeenschappen — Maatregelen die van invloed zijn op de goedkeuring en het verhandelen van biotechnologische producten) WT/DS292. De bilaterale dialoog bestrijkt alle relevante onderwerpen die van wederzijds belang zijn voor de partijen, waaronder:

a) goedkeuring van biotechnologische producten op het grondgebied van de partijen en, in voorkomend geval, toekomstige aanvragen voor de goedkeuring van producten met een commercieel belang voor beide zijden;

b) commerciële en economische vooruitzichten voor toekomstige goedkeuringen van biotechnologische producten;

c) alle handelsgevolgen in verband met asynchrone goedkeuringen van biotechnologische producten of de onbedoelde vrijgave van niet toegelaten producten, en passende maatregelen in dit verband;

d) alle maatregelen met betrekking tot biotechnologie die van invloed kunnen zijn op de handel tussen de partijen, met inbegrip van maatregelen van de lidstaten van de Europese Unie;

e) alle nieuwe wetgeving op het gebied van de biotechnologie; en

f) optimale werkwijzen bij de uitvoering van wetgeving op het gebied van biotechnologie.

2. De partijen nemen ook nota van het belang van de volgende gemeenschappelijke doelstellingen met betrekking tot samenwerking op het gebied van de biotechnologie:

a) uitwisseling van informatie over beleid, regelgeving en technische kwesties van gemeenschappelijk belang in verband met biotechnologische producten, en, in het bijzonder, van informatie over hun respectieve systemen en processen voor risicobeoordelingen voor de besluitvorming inzake het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen;

b) bevordering van efficiënte, op wetenschappelijke inzichten gebaseerde goedkeuringsprocedures voor biotechnologische producten;

c) internationale samenwerking over biotechnologische aangelegenheden, zoals geringe aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen; en

d) samenwerking op regelgevingsgebied om nadelige gevolgen voor de handel van regelgevingspraktijken met betrekking tot biotechnologische producten te beperken tot een minimum.

Artikel 25.3

Bilaterale dialoog inzake bosproducten

1. De partijen zijn het erover eens dat een bilaterale dialoog, samenwerking en uitwisseling van informatie en standpunten over relevante wet- en regelgeving, beleidslijnen en vraagstukken die van belang zijn voor de productie, handel en consumptie van bosproducten van wederzijds belang zijn. De partijen zijn het erover eens deze dialoog, samenwerking en uitwisseling te doen plaatsvinden in de bilaterale dialoog inzake bosproducten, met betrekking tot onder meer de volgende zaken:

a) het opstellen, vaststellen en uitvoeren van wetten, voorschriften, beleidslijnen en normen alsmede van vereisten voor beproeving, certificering en accreditatie ter zake en de mogelijke gevolgen daarvan voor de handel in bosproducten tussen de partijen;

b) initiatieven van de partijen in verband met het duurzame beheer van bossen en governance in de bosbouw;

c) mechanismen om de legale of duurzame oorsprong van bosproducten te waarborgen;

d) de toegang voor bosproducten tot de markten van de partijen of andere markten;

e) beschouwingen over multilaterale en plurilaterale organisaties en processen waarbij zij betrokken zijn, die de bevordering van duurzaam bosbeheer of de bestrijding van illegale houtkap tot doel hebben;

f) kwesties als bedoeld in artikel 24.10 (Handel in bosproducten); en

g) andere kwesties die verband houden met bosproducten, zoals door de partijen overeengekomen.

2. In het kader van de bilaterale dialoog inzake bosproducten wordt bijeengekomen in het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, en daarna in overeenstemming met artikel 25.1, lid 2.

3. De partijen zijn het erover eens dat de besprekingen die plaatsvinden in het kader van de bilaterale dialoog inzake bosproducten, input kunnen leveren voor besprekingen in het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling.

Artikel 25.4

Bilaterale dialoog inzake grondstoffen

1. De partijen erkennen het belang van een open, niet-discriminerende en transparante handelsomgeving die is gebaseerd op regels en wetenschappelijke inzichten, en streven naar het instellen en in stand houden van een doeltreffende samenwerking inzake grondstoffen. In het kader van deze samenwerking omvatten grondstoffen onder meer mineralen, metalen en landbouwproducten voor industrieel gebruik, maar zijn daartoe niet beperkt.

2. De bilaterale dialoog inzake grondstoffen ziet op alle relevante aangelegenheden van wederzijds belang, waaronder:

a) het bieden van een forum voor besprekingen over samenwerking op het gebied van grondstoffen tussen de partijen, het bijdragen aan markttoegang voor grondstoffen en daarmee samenhangende diensten en investeringen, en het vermijden van niet-tarifaire belemmeringen voor de handel in grondstoffen;

b) het verbeteren van het wederzijdse begrip op het gebied van grondstoffen met het oog op de uitwisseling van informatie over de optimale werkwijzen en het regelgevingsbeleid van partijen ten aanzien van grondstoffen;

c) het bevorderen van activiteiten ter ondersteuning van maatschappelijk verantwoord ondernemen in overeenstemming met internationaal erkende normen, zoals de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de OESO-richtsnoeren inzake de zorgvuldigheidseisen voor verantwoorde bevoorradingsketens van bodemschatten uit door conflicten getroffen gebieden en risicogebieden; en

d) het faciliteren, in voorkomend geval, van overleg over de standpunten van de partijen in multilaterale of plurilaterale fora waarin aangelegenheden inzake grondstoffen aan de orde worden gesteld en worden besproken.

Artikel 25.5

Intensievere samenwerking op het gebied van wetenschap, technologie, onderzoek en innovatie

1. De partijen erkennen dat wetenschap, technologie, onderzoek en innovatie, alsmede internationale handel en investeringen met elkaar samenhangen bij het vergroten van het concurrentievermogen van de industrie en de sociale en economische welvaart.

2. Voortbouwend op deze gedeelde visie komen de partijen overeen hun samenwerking op het gebied van wetenschap, technologie, onderzoek en innovatie te intensiveren.

3. De partijen streven ernaar samenwerkingsactiviteiten op wederkerige basis aan te moedigen, verder te ontwikkelen en te vergemakkelijken ter ondersteuning of in aanvulling op de *Overeenkomst inzake wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en Canada*, gedaan te Halifax op 17 juni 1995. De partijen komen overeen deze activiteiten te verrichten op basis van de volgende beginselen:

a) de activiteiten komen beide partijen ten goede;

b) de partijen zijn het eens over de reikwijdte en de parameters van de activiteiten; en

c) bij de activiteiten moet rekening worden gehouden met de belangrijke rol van de particuliere sector en onderzoeksinstellingen voor de ontwikkeling van wetenschap, technologie, onderzoek en innovatie en de commercialisering van goederen en diensten daarvan.

4. De partijen erkennen ook het belang van een betere samenwerking op het gebied van wetenschap, technologie, onderzoek en innovatie, zoals activiteiten die zijn aangevat, ontwikkeld of uitgevoerd door diverse belanghebbenden, waaronder de Canadese federale regering, de Canadese provincies en territoria, de Europese Unie en haar lidstaten.

5. Elke partij moedigt, in overeenstemming met haar interne recht, op haar grondgebied de deelname aan van de particuliere sector, onderzoeksinstellingen en het maatschappelijk middenveld aan activiteiten ter bevordering van samenwerking.

HOOFDSTUK ZESENTWINTIG

Administratieve en institutionele bepalingen

Artikel 26.1

Gemengd Comité voor de CETA

1. De partijen richten hierbij het Gemengd Comité voor de CETA op, bestaande uit vertegenwoordigers van de Europese Unie en van Canada. Het medevoorzitterschap van het Gemengd Comité voor de CETA wordt bekleed door de Minister van Internationale Handel van Canada en het lid van de Europese Commissie dat bevoegd is voor handel, of door hun respectieve vertegenwoordigers.

2. Het Gemengd Comité voor de CETA vergadert eenmaal per jaar of op verzoek van een partij. Het Gemengd Comité voor de CETA stelt zelf zijn vergaderrooster en -agenda vast.

3. Het Gemengd Comité voor de CETA is verantwoordelijk voor alle vragen betreffende handel en investeringen tussen de partijen en voor de uitvoering en toepassing van deze overeenkomst. Elke partij mag iedere kwestie die verband houdt met de uitvoering en de uitlegging van deze overeenkomst, of enige andere kwestie die verband houdt met de handel en investeringen tussen de partijen, aan het Gemengd Comité voor de CETA voorleggen.

4. Het Gemengd Comité voor de CETA:

a) houdt toezicht op en vergemakkelijkt de uitvoering en toepassing van deze overeenkomst, en bevordert de algemene doelstellingen ervan;

b) houdt toezicht op de werkzaamheden van alle krachtens deze overeenkomst ingestelde gespecialiseerde comités en andere organen;

c) zoekt, onverminderd het bepaalde in de hoofdstukken acht (Investeringen), tweeëntwintig (Handel en duurzame ontwikkeling), drieëntwintig (Handel en arbeid), vierentwintig (Handel en milieu) en negenentwintig (Geschillenbeslechting), naar passende manieren en methoden om problemen te voorkomen die zich kunnen voordoen op de door deze overeenkomst bestreken gebieden, of om geschillen te beslechten die zich kunnen voordoen betreffende de uitlegging of toepassing van deze overeenkomst;

d) stelt zijn eigen reglement van orde vast;

e) neemt besluiten als bedoeld in artikel 26.3; en

f) buigt zich over alle andere aangelegenheden die van belang zijn met betrekking tot de door deze overeenkomst bestreken gebieden.

5. Het Gemengd Comité voor de CETA kan:

a) bevoegdheden delegeren aan de gespecialiseerde comités die zijn ingesteld overeenkomstig artikel 26.2;

b) in contact treden met alle belanghebbenden, met inbegrip van de particuliere sector en organisaties uit het maatschappelijk middenveld;

c) wijzigingen in overweging nemen of overeenstemming over wijzigingen bereiken zoals voorzien in deze overeenkomst;

d) de ontwikkeling van de handel tussen de partijen bestuderen en zoeken naar wegen om de handelsbetrekkingen tussen de partijen verder te verbeteren;

e) interpretaties aannemen van de bepalingen van deze overeenkomst, die bindend zijn voor de gerechten die zijn ingesteld krachtens afdeling F van hoofdstuk acht (Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten) en hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting);

f) aanbevelingen doen ter bevordering van de groei van het handelsverkeer en investeringen, zoals beoogd in deze overeenkomst;

g) de taken die zijn opgedragen aan de krachtens artikel 26.2 ingestelde gespecialiseerde comités wijzigen of zelf verrichten, dan wel een of meer van deze gespecialiseerde comités opheffen;

h) gespecialiseerde comités instellen en bilaterale dialogen in het leven roepen opdat het wordt bijgestaan bij de uitvoering van zijn taken; en

i) andere maatregelen in het kader van de uitvoering van zijn taken nemen conform hetgeen de partijen hebben besloten.

Artikel 26.2

Gespecialiseerde comités

1. Hierbij worden de volgende gespecialiseerde comités ingesteld, of wordt er, voor wat het onder c) bedoelde Gemengd Comité douanesamenwerking aangaat, bevoegdheid verleend om onder auspiciën van het Gemengd Comité voor de CETA te handelen:

a) het Comité voor de handel in goederen, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot de handel in goederen, tarieven, technische handelsbelemmeringen, het Protocol inzake de wederzijdse aanvaarding van de resultaten van conformiteitsbeoordelingen en intellectuele-eigendomsrechten met betrekking tot goederen. Op verzoek van een partij of naar aanleiding van een verwijzing van het desbetreffende gespecialiseerde comité dan wel bij de voorbereiding van een bespreking in het Gemengd Comité voor de CETA kan het Comité voor de handel in goederen tevens aangelegenheden behandelen die zich voordoen op het gebied van oorsprongsregels, oorsprongsprocedures, douane en handelsbevordering alsmede grensmaatregelen, sanitaire en fytosanitaire maatregelen, overheidsopdrachten of samenwerking op regelgevingsgebied, indien dit het oplossen vergemakkelijkt van een aangelegenheid die door het desbetreffende gespecialiseerde comité niet anderszins kan worden opgelost. Tevens worden het Comité voor landbouw, het Comité voor wijn en gedistilleerde dranken en de Gemengde Sectorgroep voor farmaceutische producten ingesteld onder auspiciën van het Comité voor de handel in goederen, waaraan zij verslag uitbrengen;

b) het Comité voor diensten en investeringen, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot grensoverschrijdende handel in diensten, investeringen, tijdelijke toelating, elektronische handel en intellectuele-eigendomsrechten die verband houden met diensten. Op verzoek van een partij of naar aanleiding van een verwijzing van het desbetreffende gespecialiseerde comité dan wel bij de voorbereiding van een bespreking in het Gemengd Comité voor de CETA kan het Comité voor diensten en investeringen tevens aangelegenheden behandelen die zich voordoen op het gebied van financiële diensten of overheidsopdrachten, indien dit het oplossen vergemakkelijkt van een aangelegenheid die door het desbetreffende gespecialiseerde comité niet anderszins kan worden opgelost.

   Een Gemengd Comité voor de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties wordt ingesteld onder auspiciën van het Comité voor diensten en investeringen, waaraan het verslag uitbrengt;

c) het Gemengd Comité douanesamenwerking („Joint Customs Cooperation Committee" of „JCCC"), dat is ingesteld bij de *Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Canada betreffende samenwerking en wederzijdse bijstand in douanezaken* van 1998, gedaan te Ottawa op 4 december 1997, dat in het kader van deze overeenkomst aangelegenheden behandelt met betrekking tot oorsprongsregels, oorsprongsprocedures, douane en handelsbevordering, grensmaatregelen en tijdelijke schorsing van preferentiële tariefbehandeling;

d) het Gemengd Comité van beheer voor sanitaire en fytosanitaire maatregelen, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot sanitaire en fytosanitaire maatregelen;

e) het Comité voor overheidsopdrachten, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot overheidsopdrachten;

f) het Comité financiële diensten, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot financiële diensten;

g) het Comité voor handel en duurzame ontwikkeling, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot duurzame ontwikkeling;

h) het Forum voor samenwerking op regelgevingsgebied, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot samenwerking op regelgevingsgebied; en

i) het Comité voor geografische aanduidingen voor de CETA, dat aangelegenheden behandelt met betrekking tot geografische aanduidingen.

2. De gespecialiseerde comités die worden ingesteld overeenkomstig lid 1 functioneren met inachtneming van de leden 3 tot en met 5.

3. Het mandaat en de taken van de overeenkomstig lid 1 ingestelde gespecialiseerde comités worden nader omschreven in de desbetreffende hoofdstukken van en protocollen bij deze overeenkomst.

4. Tenzij in deze overeenkomst anders is bepaald of de medevoorzitters anders besluiten, komen de gespecialiseerde comités eenmaal per jaar bijeen. Extra bijeenkomsten kunnen worden gehouden op verzoek van een partij of van het Gemengd Comité voor de CETA. Het medevoorzitterschap wordt bekleed door vertegenwoordigers van Canada en van de Europese Unie. De gespecialiseerde comités stellen hun vergaderrooster en -agenda vast in onderlinge overeenstemming. Zij stellen hun eigen reglement van orde van orde vast en wijzigen dit als zij dat nodig achten. De gespecialiseerde comités kunnen ontwerpbesluiten voorleggen ter vaststelling door het Gemengd Comité van de CETA, of besluiten nemen wanneer deze overeenkomst daarin voorziet.

5. Elke partij zorgt ervoor dat wanneer een gespecialiseerd comité bijeenkomt, alle bevoegde autoriteiten voor elk punt op de agenda zijn vertegenwoordigd zoals elke partij geschikt acht, en dat elke kwestie kan worden besproken op het juiste niveau van deskundigheid.

6. De gespecialiseerde comités stellen het Gemengd Comité van de CETA ruimschoots voor hun bijeenkomsten in kennis van hun vergaderroosters en -agenda's en brengen verslag uit aan dat Gemengd Comité over de resultaten en conclusies van elk van hun bijeenkomsten. De instelling of het bestaan van een gespecialiseerd comité staat er niet aan in de weg dat een partij een aangelegenheid direct aan het Gemengd Comité voor de CETA kan voorleggen.

Artikel 26.3

Besluitvorming

1. Het Gemengd Comité voor de CETA is, teneinde de doelstellingen van deze overeenkomst te bereiken, bevoegd besluiten te nemen ten aanzien van alle in deze overeenkomst daartoe aangewezen aangelegenheden.

2. De besluiten van het Gemengd Comité voor de CETA zijn bindend voor de partijen, onder voorbehoud dat aan de nodige interne voorschriften en procedures wordt voldaan, en zij worden door de partijen uitgevoerd. Het Gemengd Comité voor de CETA mag ook passende aanbevelingen doen.

3. Het Gemengd Comité voor de CETA stelt zijn besluiten en aanbevelingen vast in onderlinge overeenstemming.

Artikel 26.4

Informatie-uitwisseling

Wanneer een partij aan het Gemengd Comité voor de CETA of enig in het kader van deze overeenkomst ingesteld gespecialiseerd comité informatie voorlegt die vertrouwelijk wordt geacht of die ingevolge haar wet- en regelgeving niet openbaar mag worden gemaakt, behandelt de andere partij die informatie als vertrouwelijk.

Artikel 26.5

Contactpunten voor de CETA

1. Elke partij wijst onverwijld een contactpunt voor de CETA aan en stelt de andere partij daarvan binnen zestig dagen na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst in kennis.

2. De contactpunten voor de CETA:

a) houden toezicht op de werkzaamheden van alle in het kader van deze overeenkomst opgerichte institutionele organen, met inbegrip van de communicatie betreffende opvolgers van die organen;

b) coördineren de voorbereidingen van comitébijeenkomsten;

c) geven indien nodig een vervolg aan besluiten van het Gemengd Comité voor de CETA;

d) ontvangen, tenzij in deze overeenkomst anders is bepaald, alle informatie en kennisgevingen die krachtens deze overeenkomst worden verstrekt, en vergemakkelijken zo nodig de communicatie tussen de partijen over de onder deze overeenkomst vallende aangelegenheden;

e) antwoorden op verzoeken om informatie ingevolge artikel 27.2 (Informatieverstrekking); en

f) houden zich in opdracht van het Gemengd Comité voor de CETA bezig met enige andere aangelegenheid die gevolgen kan hebben voor de werking van deze overeenkomst.

3. De contactpunten voor de CETA communiceren zoals vereist.

Artikel 26.6

Bijeenkomsten

1. De in dit hoofdstuk bedoelde bijeenkomsten worden in persoon bijgewoond. De partijen kunnen ook overeenkomen dat de bijeenkomst per video- of teleconferentie plaatsvindt.

2. De partijen streven ernaar om bijeen te komen binnen dertig dagen nadat een partij een verzoek daartoe van de andere partij ontvangt.

HOOFDSTUK ZEVENENTWINTIG

Transparantie

Artikel 27.1

Bekendmaking

1. Elke partij draagt er zorg voor dat haar wet- en regelgeving, procedures en administratieve besluiten van algemene strekking die verband houden met enige onder deze overeenkomst vallende aangelegenheid, onverwijld worden bekendgemaakt of op zodanige wijze beschikbaar worden gesteld dat belanghebbenden en de andere partij daarvan kennis kunnen nemen.

2. Voor zover mogelijk zal elke partij:

a) die maatregelen die zij voornemens is vast te stellen, vooraf bekendmaken; en

b) belanghebbenden en de andere partij een redelijke gelegenheid bieden om over die voorgenomen maatregelen opmerkingen te maken.

Artikel 27.2

Informatieverstrekking

1. Een partij verstrekt aan de andere partij, indien deze daarom verzoekt, onverwijld zoveel mogelijk informatie en beantwoordt terstond vragen met betrekking tot bestaande of voorgenomen maatregelen die de werking van deze overeenkomst wezenlijk beïnvloeden.

2. Ingevolge dit artikel verstrekte informatie loopt niet vooruit op de vraag of de maatregel in overeenstemming met deze overeenkomst is.

Artikel 27.3

Administratieve procedures

Teneinde maatregelen van algemene strekking die gevolgen hebben voor onder deze overeenkomst vallende aangelegenheden, te treffen op een consistente, onpartijdige en redelijke manier, ziet elke partij erop toe dat haar administratieve procedures waarbij in artikel 27.1 bedoelde maatregelen worden toegepast ten aanzien van een bepaalde persoon, een bepaald goed of een bepaalde dienst uit de andere partij, in een concreet geval:

a) waar mogelijk erin voorzien dat personen uit de andere partij voor wie een procedure rechtstreeks gevolgen heeft, tijdig en in overeenstemming met haar interne procedures een kennisgeving van de inleiding van een procedure ontvangt, welke kennisgeving een beschrijving van de aard van de procedure, een verklaring over de rechtsgrondslag voor de inleiding van de procedure en een algemene beschrijving van de aangelegenheden waarover het geschil gaat, omvat;

b) de onder a) bedoelde personen een redelijke mogelijkheid bieden om feiten en argumenten ter ondersteuning van hun standpunten naar voren te brengen voordat een definitieve administratieve maatregel wordt genomen, indien de tijd, de aard van de procedure en het openbaar belang dit toelaten; en

c) worden uitgevoerd in overeenstemming met haar interne recht.

Artikel 27.4

Toetsing en beroep

1. Elke partij stelt rechterlijke, semi-rechterlijke of administratieve gerechten of procedures in of handhaaft deze, met het oog op een onverwijlde toetsing en, indien gerechtvaardigd, correctie van definitieve administratieve handelingen met betrekking tot onder deze overeenkomst vallende aangelegenheden. Elke partij waarborgt dat haar gerechten onpartijdig en onafhankelijk zijn van de dienst of de autoriteit die belast is met de administratieve handhaving en dat zij geen materieel belang bij de uitkomst van de aangelegenheid hebben.

2. Elke partij zorgt ervoor dat de procespartijen bij de in lid 1 bedoelde gerechten of procedures recht hebben op:

a) een redelijke mogelijkheid om hun respectieve standpunten te ondersteunen of te verdedigen; en

b) een besluit dat is gebaseerd op het bewijsmateriaal en de ingediende stukken, of, indien de wet dat vereist, op het door de administratieve autoriteit samengestelde dossier.

3. Elke partij zorgt ervoor dat die besluiten, onder voorbehoud van beroep of verdere toetsing overeenkomstig haar interne recht, door de voor het administratieve handelen ter zake bevoegde diensten of autoriteiten ten uitvoer worden gelegd en ook aan hun administratieve handelen ter zake ten grondslag liggen.

Artikel 27.5

Samenwerking inzake bevordering van meer transparantie

De partijen komen overeen om in bilaterale, regionale en multilaterale fora samen te werken inzake methoden voor het bevorderen van transparantie ten aanzien van de internationale handel en investeringen.

HOOFDSTUK ACHTENTWINTIG

Uitzonderingen

Artikel 28.1

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

woonplaats: de fiscale woonplaats;

belastingverdrag: een verdrag ter voorkoming van dubbele belastingheffing of een andere internationale belastingovereenkomst of -regeling; en

omvatten **belastingen** en **fiscale maatregelen**: accijnzen, maar omvatten zij geen:

a) douanerechten zoals omschreven in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities), en

b) maatregelen genoemd onder de uitzonderingen b) of c) in de definitie van „douanerechten" in artikel 1.1 (Algemeen toepasselijke definities).

Artikel 28.2

Partijspecifieke definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

mededingingsautoriteit:

a) voor Canada, de „Commissioner of Competition" (de commissaris voor Mededinging) of diens opvolger van wie kennis is gegeven aan de andere partij via de contactpunten voor de CETA; en

b) voor de Europese Unie, de Europese Commissie wat haar taken in het kader van de mededingingswetgeving van de Europese Unie betreft;

mededingingswetgeving:

a) voor Canada, de *Competition Act* (mededingingswet), R.S.C. 1985, c. C-34; en

b) voor de Europese Unie, de artikelen 101, 102 en 106 van het *Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie* van 13 december 2007, Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen en de uitvoeringsverordeningen en wijzigingen daarvan; en onder

informatie die beschermd is op grond van haar mededingingswetgeving:

a) voor Canada, informatie die valt onder het toepassingsgebied van artikel 29 van de *Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34; en

b) voor de Europese Unie, informatie die valt onder het toepassingsgebied van artikel 28 van Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag, of van artikel 17 van Verordening nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen, of enige daarvoor in de plaats tredende bepalingen.

Artikel 28.3

Algemene uitzonderingen

1. Voor de toepassing van artikel 30.8 (Beëindiging, opschorting of opneming van andere bestaande overeenkomsten), lid 5, de hoofdstukken twee (Nationale behandeling en markttoegang voor goederen), vijf (Sanitaire en fytosanitaire maatregelen) en zes (Douane en handelsbevordering), het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures en de afdelingen B (Vestiging van investeringen) en C (Niet-discriminerende behandeling) van hoofdstuk acht (Investeringen), wordt artikel XX van de GATT 1994 opgenomen in en maakt het deel uit van deze overeenkomst. De partijen komen overeen dat de in artikel XX, onder b), van de GATT 1994 bedoelde maatregelen de milieumaatregelen omvatten die noodzakelijk zijn ter bescherming van het leven of de gezondheid van mens, dier of plant. De partijen komen overeen dat artikel XX, onder g), van de GATT 1994 van toepassing is op maatregelen voor de instandhouding van levende en niet-levende uitputbare natuurlijke hulpbronnen.

2. Voor de toepassing van de hoofdstukken negen (Grensoverschrijdende handel in diensten), tien (Tijdelijke toelating en tijdelijk verblijf van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden). twaalf (Interne regelgeving), dertien (Financiële diensten), veertien (Internationale zeevervoerdiensten), vijftien (Telecommunicatie), zestien (Elektronische handel), en de afdelingen B (Vestiging van investeringen) en C (Niet-discriminerende behandeling) van hoofdstuk acht (Investeringen) wordt, onder voorbehoud dat de hieronder bedoelde maatregelen niet zodanig worden toegepast, dat zij een middel vormen hetzij tot willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie tussen de partijen bij gelijke omstandigheden, hetzij tot een verkapte beperking van de handel in diensten, niets uit deze overeenkomst uitgelegd als een beletsel voor het nemen of toepassen door een partij van maatregelen noodzakelijk:

a) ter bescherming van de openbare veiligheid of de openbare zeden of voor het handhaven van de openbare orde; ([1])

b) ter bescherming van het leven of de gezondheid van mens, dier of plant; ([2]) of

c) ter verzekering van de naleving van wet- of regelgeving die niet onverenigbaar is met de bepalingen van deze overeenkomst, met inbegrip van die welke betrekking hebben op:

   i) het voorkómen van misleidende of frauduleuze praktijken of op middelen om de gevolgen van de niet-nakoming van contracten te compenseren;

   ii) het beschermen van de persoonlijke levenssfeer van personen met betrekking tot de verwerking en verspreiding van persoonsgegevens en het beschermen van de vertrouwelijkheid van individuele dossiers en rekeningen; of

   iii) de veiligheid.

([1]) De uitzonderingen betreffende de openbare veiligheid en de openbare orde mogen alleen worden ingeroepen in geval van een daadwerkelijke en voldoende ernstige bedreiging van fundamentele maatschappelijke belangen.

([2]) De partijen zijn het erover eens dat de onder b) bedoelde maatregelen de milieumaatregelen omvatten die noodzakelijk zijn ter bescherming van het leven of de gezondheid van mens, dier of plant.

Artikel 28.4

Tijdelijke vrijwaringsmaatregelen ten aanzien van kapitaalverkeer en betalingen

1. Wanneer in uitzonderlijke omstandigheden kapitaalverkeer en betalingen, waaronder overmakingen, ernstige moeilijkheden veroorzaken of dreigen te veroorzaken voor de werking van de economische en monetaire unie van de Europese Unie, kan de Europese Unie voor een periode van ten hoogste honderdtachtig dagen vrijwaringsmaatregelen opleggen die strikt noodzakelijk zijn om dergelijke moeilijkheden aan te pakken.

2. Krachtens lid 1 door de Europese Unie opgelegde maatregelen vormen geen middel tot willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie ten aanzien van Canada of zijn investeerders in vergelijking met een derde land of zijn investeerders. De Europese Unie stelt Canada onverwijld in kennis en legt zo spoedig mogelijk een tijdschema voor de opheffing van de desbetreffende maatregelen voor.

Artikel 28.5

Beperkingen in geval van ernstige moeilijkheden met betrekking tot betalingsbalans en buitenlandse financiële positie

1. Indien Canada of een lidstaat van de Europese Unie die geen lid is van de Europese Monetaire Unie kampt met ernstige moeilijkheden met betrekking tot de betalingsbalans of de buitenlandse financiële positie, of met een dreiging daarvan, kan Canada of deze lidstaat beperkende maatregelen vaststellen of handhaven ten aanzien van kapitaalverkeer en betalingen, overmakingen daaronder begrepen.

2. De in lid 1 bedoelde maatregelen:

a) behandelen een partij niet minder gunstig dan een derde land in vergelijkbare situaties;

b) zijn in overeenstemming met de artikelen van de Overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds, gedaan te Bretton Woods op 22 juli 1944, zoals van toepassing;

c) brengen geen onnodige schade toe aan de commerciële, economische en financiële belangen van een partij;

d) zijn van tijdelijke aard en worden geleidelijk opgeheven naarmate de in lid 1 omschreven situatie verbetert en gelden ten hoogste honderdtachtig dagen. Indien een partij dergelijke maatregelen wegens uiterst uitzonderlijke omstandigheden na een periode van honderdtachtig dagen wil verlengen, pleegt zij vooraf overleg met de andere partij over de uitvoering van de voorgestelde verlenging.

3. Ten aanzien van de handel in goederen kan een partij beperkende maatregelen vaststellen ter bescherming van haar betalingsbalans of buitenlandse financiële positie. Deze maatregelen moeten in overeenstemming zijn met de GATT 1994 en het *Memorandum van Overeenstemming betreffende de betalingsbalansbepalingen van de GATT 1994* die zijn opgenomen in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst.

4. Ten aanzien van de handel in diensten kan een partij beperkende maatregelen vaststellen ter bescherming van haar betalingsbalans of buitenlandse financiële positie. Deze maatregelen moeten in overeenstemming zijn met de GATS.

5. Wanneer een partij een in lid 1 bedoelde maatregel vaststelt of handhaaft, stelt zij de andere partij onverwijld in kennis en verstrekt zij zo spoedig mogelijk een tijdschema voor de opheffing ervan.

6. Indien de beperkingen worden vastgesteld of gehandhaafd uit hoofde van dit artikel, vindt onverwijld overleg tussen de partijen plaats in het Gemengd Comité voor de CETA, indien dergelijk overleg niet anderszins in een forum buiten het kader van deze overeenkomst plaatsvindt. In het kader van het overleg op grond van dit lid wordt de moeilijkheid met betrekking tot de betalingsbalans of de buitenlandse financiële positie die tot de respectieve maatregelen heeft geleid, beoordeeld, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met factoren als:

a) de aard en de omvang van de moeilijkheden;

b) de economische positie en de handelssituatie ten opzichte van het buitenland; of

c) de beschikbaarheid van alternatieve corrigerende maatregelen.

7. Het overleg ingevolge lid 6 omvat de verenigbaarheid van de beperkende maatregelen met de leden 1 tot en met 4. De partijen aanvaarden alle van het Internationaal Monetair Fonds („IMF") afkomstige bevindingen van statistische en andere aard met betrekking tot deviezen, monetaire reserves en de betalingsbalans, en hun conclusies worden gebaseerd op de beoordeling van het IMF van de betalingsbalans en de buitenlandse financiële positie van de desbetreffende partij.

Artikel 28.6

Staatsveiligheid

Niets in deze overeenkomst wordt zodanig uitgelegd dat:

a) een partij wordt verplicht informatie te verstrekken of er toegang toe te verlenen waarvan openbaarmaking naar haar oordeel tegen haar wezenlijke veiligheidsbelangen indruist; of

b) een partij wordt belet maatregelen te nemen die zij ter bescherming van haar wezenlijke veiligheidsbelangen noodzakelijk acht en die:

   i) verband houden met de productie van of de handel in wapens, munitie en oorlogstuig dan wel met dergelijke handel en transacties in andere goederen en materialen, diensten en technologie, en economische activiteiten die direct of indirect de bevoorrading van een militaire of andere met de veiligheid verband houdende inrichting ten doel hebben; ([1])

   ii) in tijden van oorlog of ernstige internationale spanningen worden genomen; of

   iii) betrekking hebben op splijt- en fusiestoffen of op de grondstoffen waaruit deze kunnen worden vervaardigd; of

c) een partij wordt belet maatregelen te nemen tot uitvoering van haar internationale verplichtingen met het oog op de handhaving van de internationale vrede en veiligheid.

Artikel 28.7

Belastingen

1. Geen enkele bepaling van deze overeenkomst wordt zodanig uitgelegd dat zij eraan in de weg staat dat een partij fiscale maatregelen vaststelt of handhaaft waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen personen die niet in dezelfde situatie verkeren, in het bijzonder met betrekking tot hun verblijfplaats of de plaats waar hun kapitaal is geïnvesteerd.

2. Geen enkele bepaling van deze overeenkomst wordt zodanig uitgelegd dat zij eraan in de weg staat dat een partij fiscale maatregelen vaststelt of handhaaft ter voorkoming van belastingontwijking of -ontduiking uit hoofde van haar fiscale wet- of regelgeving of belastingverdragen.

3. Deze overeenkomst heeft geen gevolgen voor de rechten en verplichtingen van een partij uit hoofde van enig belastingverdrag. In geval van strijdigheid tussen deze overeenkomst en een belastingverdrag hebben de bepalingen van dat verdrag voorrang voor zover het de strijdige bepalingen betreft.

4. Geen enkele bepaling van deze overeenkomst of van een in het kader van deze overeenkomst getroffen regeling is van toepassing:

a) op belastingmaatregelen van een partij die aan een vennootschap of aan een aandeelhouder van een vennootschap een gunstigere behandeling toekennen op grond dat de vennootschap geheel of gedeeltelijk eigendom is van of dat de zeggenschap daarover direct of indirect wordt uitgeoefend door een of meer investeerders die ingezetene zijn van die partij;

b) op belastingmaatregelen van een partij die een voordeel verstrekken in verband met de bijdragen die zijn gedaan aan of het inkomen uit regelingen die voorzien in uitstel of vrijstelling van belasting voor pensioenen, oudedagsvoorziening, spaargeld, onderwijs, gezondheid, handicap of andere, soortgelijke doelen, mits die partij ten aanzien van die regeling permanent jurisdictie houdt;

c) op belastingmaatregelen van een partij die een voordeel verstrekken in verband met de aankoop of de gebruikmaking van een bepaalde dienst, mits de dienst wordt verricht op het grondgebied van die partij;

([1]) De uitdrukking „handel in wapens, munitie en oorlogstuig" in dit artikel is gelijkwaardig aan de uitdrukking „handel in wapens, munitie en oorlogsmaterieel".

d) op belastingmaatregelen van een partij die gericht zijn op billijke en doeltreffende belastingheffing of -inning, waaronder maatregelen die een partij heeft getroffen teneinde eerbiediging van haar belastingstelsel te waarborgen;

e) op belastingmaatregelen die een voordeel verschaffen aan een overheid, een onderdeel van een overheid, of personen die direct of indirect eigendom zijn van, onder zeggenschap staan van of zijn opgericht door een overheid;

f) op bestaande niet-conforme belastingmaatregelen die niet anderszins vallen onder lid 1, lid 2, en lid 4, onder a) tot en met e), op de voortzetting of onmiddellijke verlenging van dergelijke maatregelen, dan wel een wijziging van dergelijke maatregelen mits de wijziging niet de overeenstemming van de maatregelen met de bepalingen van deze overeenkomst zoals deze onmiddellijk voor de wijziging bestond, ondermijnt.

5. Voor alle duidelijkheid: het feit dat een belastingmaatregel een belangrijke wijziging van een bestaande belastingmaatregel inhoudt, met onmiddellijke ingang vanaf de bekendmaking in werking treedt, de beoogde toepassing van een bestaande belastingmaatregel verduidelijkt of onverwachte gevolgen voor een investeerder of een onder deze overeenkomst vallende investering heeft, vormt op zichzelf geen schending van artikel 8.10 (Behandeling van investeerders en van onder overeenkomst vallende investeringen).

6. De artikelen 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling), 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling) en 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling) zijn niet van toepassing op door een partij krachtens een belastingverdrag toegekende belastingvoordelen.

7. a) Wanneer een investeerder een verzoek om overleg indient op grond van artikel 8.19 (Overleg) en stelt dat een belastingmaatregel indruist tegen een verplichting uit hoofde van de afdelingen C (Niet-discriminerende behandeling) of D (Investeringsbescherming) van hoofdstuk acht (Investeringen), kan de verweerder de zaak verwijzen voor overleg en gezamenlijke vaststelling door de partijen om te bepalen of:

   i) de maatregel een belastingmaatregel is;

   ii) de maatregel, indien wordt vastgesteld dat het om een belastingmaatregel gaat, indruist tegen een verplichting uit hoofde van de afdelingen C (Niet-discriminerende behandeling of D (Investeringsbescherming) van hoofdstuk acht (Investeringen); of

   iii) er sprake is van strijdigheid tussen de verplichtingen van deze overeenkomst die zouden zijn geschonden en die van een belastingverdrag.

   b) Een verwijzing op grond het vermelde onder a), kan niet later geschieden dan op de datum die het gerecht vaststelt als datum waarvoor de verweerder zijn contramemorie moet indienen. Indien de verweerder een dergelijke verwijzing doet, worden de in afdeling F (Beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten) van hoofdstuk acht (Investeringen) bedoelde termijnen of procedures opgeschort. Indien de partijen binnen honderdtachtig dagen na de verwijzing geen overeenstemming bereiken om naar de aangelegenheid te kijken, of er niet in slagen een gezamenlijke vaststelling te doen, is de schorsing van de termijnen of van de procedure niet langer van toepassing en kan de investeerder zijn vordering doorzetten.

   c) Een gezamenlijke vaststelling door de partijen ingevolge lid 7, onder a), is bindend voor het gerecht.

   d) Elke partij draagt er zorg voor dat haar delegatie voor het ingevolge lid 7, onder a), te voeren overleg personen omvat met deskundigheid ter zake van de onder dit artikel vallende aangelegenheden, waaronder vertegenwoordigers van de desbetreffende belastingautoriteiten van elke partij. Voor Canada houdt dit ambtenaren van het Ministerie van Financiën van Canada in.

8. Voor alle duidelijkheid:

a) onder **belastingmaatregel van een partij** wordt verstaan een op enig overheidsniveau van een partij vastgestelde belastingmaatregel; en

b) wat maatregelen van een subnationale overheid betreft, wordt onder **ingezetene van een partij** verstaan een ingezetene van deze subnationale jurisdictie of ingezetene van de partij waarvan hij deel uitmaakt.

Artikel 28.8

Bekendmaking van informatie

1. Deze overeenkomst houdt voor de partijen geen verplichting in om informatie te verstrekken of er toegang toe te verlenen waarvan bekendmaking de rechtshandhaving zou belemmeren of waarvan de bekendmaking op grond van hun respectieve wetgeving verboden of beperkt is.

2. In het kader van een geschillenbeslechtingsprocedure uit hoofde van deze overeenkomst,

a) is een partij niet verplicht om op grond van haar mededingingswetgeving beschermde informatie te verstrekken of daar toegang toe te verlenen; en

b) is een mededingingsautoriteit van een partij niet verplicht om vertrouwelijke of anderszins tegen openbaarmaking beschermde informatie te verstrekken of daar toegang toe te verlenen.

Artikel 28.9

Uitzonderingen met betrekking tot cultuur

De partijen herinneren aan de uitzonderingen met betrekking tot cultuur, zoals vastgesteld in de toepasselijke bepalingen van hoofdstuk zeven (Subsidies), acht (Investeringen), negen (Grensoverschrijdende handel in diensten), twaalf (Interne regelgeving) en negentien (Overheidsopdrachten).

Artikel 28.10

WTO-ontheffingen

Indien een bepaling omvattende een recht of verplichting in deze overeenkomst een bepaling uit de WTO-Overeenkomst herhaalt, dan zijn de partijen het erover eens dat maatregelen die in overeenstemming zijn met een ontheffingsbesluit van de WTO op grond van artikel IX van de WTO-Overeenkomst, worden geacht tevens in overeenstemming te zijn met de herhaalde bepaling in de onderhavige overeenkomst.

HOOFDSTUK NEGENENTWINTIG

Geschillenbeslechting

Afdeling A

Inleidende bepalingen

Artikel 29.1

Samenwerking

Het streven van de partijen is te allen tijde erop gericht overeenstemming te bereiken over de interpretatie en de toepassing van deze overeenkomst, en zij stellen alles in het werk om door middel van samenwerking en overleg een wederzijds aanvaardbare oplossing te vinden voor alle kwesties die gevolgen kunnen hebben voor de werking van deze overeenkomst.

Artikel 29.2

Toepassingsgebied

Dit hoofdstuk is van toepassing op elk geschil over de interpretatie of toepassing van de bepalingen van deze overeenkomst, tenzij in deze overeenkomst anders is bepaald.

Artikel 29.3

Keuze van de bevoegde rechter

1. Wordt een beroep gedaan op de bepalingen van dit hoofdstuk inzake geschillenbeslechting, dan laat dit het recht om gebruik te maken van de mogelijkheid van geschillenbeslechting in het kader van de WTO-Overeenkomst of enige andere overeenkomst waarbij de partijen partij zijn, onverlet.

2. Onverminderd lid 1 geldt dat indien een verplichting uit hoofde van deze overeenkomst in wezen gelijkwaardig is aan een verplichting uit hoofde van de WTO-Overeenkomst, of uit hoofde van enige andere overeenkomst waarbij de partijen partij zijn, een partij niet in beide fora verhaal voor de schending van een dergelijke verplichting kan trachten te halen. In dat geval stelt de partij, zodra een procedure voor geschillenbeslechting is ingeleid uit hoofde van een overeenkomst, geen vordering uit hoofde van de schending van de in wezen gelijkwaardige verplichting uit hoofde van de andere overeenkomst in, tenzij het gekozen forum om procedurele of bevoegdheidsredenen, andere dan opzegging overeenkomstig punt 20 van bijlage 29-A, geen vaststellingen doet over deze vordering.

3. Voor de toepassing van lid 2:

a) worden procedures voor geschillenbeslechting krachtens de WTO-overeenkomst geacht te zijn ingeleid wanneer een partij overeenkomstig artikel 6 van het DSU een verzoek om instelling van een panel indient;

b) worden procedures voor geschillenbeslechting krachtens dit hoofdstuk geacht te zijn ingeleid wanneer een partij overeenkomstig artikel 29.6 van deze overeenkomst een verzoek om instelling van een arbitragepanel indient; en

c) worden procedures voor geschillenbeslechting krachtens enige andere overeenkomst geacht te zijn ingeleid wanneer een partij overeenkomstig de bepalingen van die overeenkomst een verzoek om instelling van een panel of gerecht voor geschillenbeslechting indient.

4. Geen enkele bepaling van deze overeenkomst belet een partij haar verplichtingen op te schorten indien zulks door het Orgaan voor geschillenbeslechting van de WTO is toegestaan. Een partij mag niet de WTO-Overeenkomst inroepen om de andere partij te beletten verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk op te schorten.

Afdeling B

Overleg en bemiddeling

Artikel 29.4

Overleg

1. Een partij kan schriftelijk verzoeken om overleg met de andere partij over de in artikel 29.2 bedoelde aangelegenheden.

2. De verzoekende partij stuurt het verzoek naar de partij waaraan het verzoek is gericht, en vermeldt de redenen voor het verzoek, waarbij zij onder meer aangeeft welke specifieke maatregel in het geding is en wat de rechtsgrond voor de klacht is.

3. Behoudens het bepaalde in lid 4, treden de partijen in overleg binnen dertig dagen na de datum waarop de partij waaraan het verzoek is gericht, dit verzoek heeft ontvangen.

4. In dringende gevallen, zoals wanneer de zaak betrekking heeft op bederfelijke waren of seizoensgebonden goederen of diensten die snel hun handelswaarde verliezen, begint het overleg binnen 15 dagen na de datum van ontvangst van het verzoek door de partij waaraan dat verzoek is gericht.

5. De partijen doen alles wat in hun vermogen ligt om de aangelegenheid door overleg op een voor beide partijen aanvaardbare wijze op te lossen. Hiertoe zal elke partij:

a) voldoende informatie verstrekken om een volledig onderzoek van de desbetreffende aangelegenheid mogelijk te maken;

b) vertrouwelijke of geheime informatie die is uitgewisseld in de loop van het overleg zoals gevraagd door de partij die de informatie verstrekt, beschermen; en

c) het personeel van haar overheidsdiensten of andere regelgevende instanties dat over expertise beschikt met betrekking tot de aangelegenheid die het voorwerp van het overleg is, beschikbaar stellen.

6. Het overleg is vertrouwelijk en laat de rechten van de partijen in procedures in het kader van dit hoofdstuk onverlet.

7. Het overleg vindt plaats op het grondgebied van de partij waaraan het verzoek is gericht, tenzij de partijen anders overeenkomen. Het overleg kan worden bijgewoond in persoon of worden gehouden op enige andere wijze waarover de partijen overeenstemming hebben bereikt.

8. Een door een partij voorgestelde maatregel kan voorwerp zijn van overleg in het kader van dit artikel, maar kan geen voorwerp zijn van bemiddeling overeenkomstig artikel 29.5 of de procedures voor geschillenbeslechting in het kader van afdeling C.

Artikel 29.5

Bemiddeling

De partijen kunnen een beroep doen op bemiddeling met betrekking tot een maatregel als deze nadelige gevolgen voor de handel en investeringen tussen de partijen heeft. Bemiddelingsprocedures zijn opgenomen in bijlage 29-C.

Afdeling C

Procedures voor geschillenbeslechting en naleving

Onderafdeling A

Procedures voor geschillenbeslechting

Artikel 29.6

Verzoek om instelling van een arbitragepanel

1. Tenzij de partijen anders overeenkomen geldt dat, indien een in artikel 29.4 bedoelde aangelegenheid niet is opgelost binnen:

a) 45 dagen na de datum van ontvangst van het verzoek om overleg; of

b) 25 dagen na de datum van ontvangst van het verzoek om overleg wat de in artikel 29.4, lid 4, bedoelde aangelegenheden betreft,

de verzoekende partij de zaak kan voorleggen aan een arbitragepanel door overlegging van haar schriftelijke verzoek tot instelling van een arbitragepanel aan de partij waaraan het verzoek is gericht.

2. De verzoekende partij vermeldt in haar schriftelijke verzoek de specifieke maatregel die in het geding is, vermeldt de rechtsgrondslag voor de klacht en legt uit waarom die maatregel de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen schendt.

Artikel 29.7

Samenstelling van arbitragepanel

1. Het arbitragepanel bestaat uit drie arbiters.

2. Teneinde tot een akkoord te komen over de samenstelling van het arbitragepanel, plegen de partijen overleg binnen tien werkdagen na de datum van ontvangst van het verzoek door de partij waaraan het verzoek tot instelling van een arbitragepanel is gericht.

3. Indien de partijen binnen de in lid 2 neergelegde termijn geen overeenstemming over de samenstelling van het arbitragepanel kunnen bereiken, kan een van hen de voorzitter van het Gemengd Comité voor de CETA of diens vertegenwoordiger verzoeken om de arbiters door loting aan te wijzen uit de lijst als bedoeld in artikel 29.8. Eén arbiter wordt gekozen uit de sublijst van de verzoekende partij, één uit de sublijst van de partij waaraan het verzoek is gericht en één uit de sublijst voor voorzitters. Wanneer de partijen het over één of meer arbiters eens zijn, worden resterende arbiters volgens dezelfde procedure uit de toepasselijke sublijst van arbiters gekozen. Indien de partijen overeenstemming hebben bereikt over de keuze van een arbiter, niet zijnde de voorzitter, die geen onderdaan van een van de partijen is, dan worden de voorzitter en de andere arbiter gekozen uit de sublijst van voorzitters.

4. De voorzitter van het Gemengd Comité voor de CETA of diens vertegenwoordiger wijst de arbiters zo spoedig mogelijk aan, normaal gesproken binnen vijf werkdagen na het in lid 3 bedoelde verzoek door een van de partijen. De voorzitter of diens vertegenwoordiger moet vertegenwoordigers van elke partij een redelijke kans geven bij de loting aanwezig te zijn. Een van de voorzitters kan de selectie door loting alleen uitvoeren indien de andere voorzitter in kennis is gesteld van de datum, het tijdstip en de plaats van de selectie door loting en hij er niet binnen vijf werkdagen na het in lid 3 bedoelde verzoek mee heeft ingestemd om deel te nemen.

5. De datum van instelling van het arbitragepanel is de datum waarop de laatste van de drie arbiters wordt aangewezen.

6. Indien de in artikel 29.8 bedoelde lijst niet is opgesteld of onvoldoende namen bevat op het tijdstip waarop een verzoek als bedoeld in lid 3 wordt ingediend, worden de drie arbiters door loting aangewezen uit de arbiters die door een van de partijen of door beide partijen zijn voorgesteld overeenkomstig artikel 29.8, lid 1.

7. De arbiters mogen uitsluitend om de in de punten 21 tot en met 25 van bijlage 29-A vermelde redenen en overeenkomstig de daarin neergelegde procedure worden vervangen.

Artikel 29.8

Lijst van arbiters

1. Het Gemengd Comité voor de CETA stelt bij zijn eerste bijeenkomst na de inwerkingtreding van deze overeenkomst een lijst op van ten minste 15 personen die zijn geselecteerd op grond van hun objectiviteit, betrouwbaarheid en deugdelijk oordeelsvermogen, en die bereid en in staat zijn om als arbiter op te treden. De lijst bestaat uit drie sublijsten: een sublijst voor elke partij en een sublijst van personen die geen onderdaan van een van de partijen zijn en die voor het voorzitterschap in aanmerking komen. Elke sublijst bevat ten minste vijf personen. Het Gemengd Comité voor de CETA kan de lijst te allen tijde herzien en zorgt ervoor dat de lijst in overeenstemming is met dit artikel.

2. De arbiters dienen te beschikken over gespecialiseerde kennis van het internationale handelsrecht. De arbiters die fungeren als voorzitter moeten tevens ervaring hebben als raadsman of panellid in procedures voor geschillenbeslechting over onder deze overeenkomst vallende onderwerpen. De arbiters zijn onafhankelijk, treden op persoonlijke titel op, nemen geen instructies aan van enige organisatie of overheid, zijn niet verbonden aan de overheid van een van de partijen en houden zich aan de gedragscode van bijlage 29-B.

Artikel 29.9

Tussentijds panelverslag

1. Het arbitragepanel legt binnen honderdvijftig dagen na de instelling ervan een tussentijds verslag aan de partijen over. Het verslag omvat:

a) feitelijke bevindingen; en

b) vaststellingen of de partij waaraan het verzoek is gericht, aan haar verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst heeft voldaan.

2. Elke partij kan bij het arbitragepanel schriftelijke opmerkingen indienen over het tussentijdse verslag, met inachtneming van door het arbitragepanel gestelde termijnen. Naar aanleiding van een onderzoek van deze opmerkingen kan het arbitragepanel:

a) zijn verslag heroverwegen; of

b) wanneer het dat zinvol acht, de zaak nader onderzoeken.

3. Het tussentijdse verslag van het arbitragepanel is vertrouwelijk.

Artikel 29.10

Eindverslag van het panel

1. Tenzij de partijen anders overeenkomen, brengt het arbitragepanel in overeenstemming met dit hoofdstuk verslag uit. Het eindverslag van het panel vermeldt de feitelijke vaststellingen, de toepasbaarheid van de desbetreffende bepalingen van deze overeenkomst en de voornaamste gronden die aan de bevindingen en conclusies ervan ten grondslag liggen. De uitspraak van het arbitragepanel in het eindverslag van het panel is bindend voor de partijen.

2. Het arbitragepanel legt binnen dertig dagen na het uitbrengen van het tussentijdse verslag een eindverslag aan de partijen en het Gemengd Comité voor de CETA over.

3. Elke partij maakt het eindverslag van het panel openbaar, met inachtneming van punt 39 van bijlage 29-A.

Artikel 29.11

Kort gedingen

In dringende gevallen, zoals wanneer de zaak betrekking heeft op bederfelijke waren of seizoensgebonden goederen of diensten die snel hun handelswaarde verliezen, doen het arbitragepanel en de partijen al het mogelijke om de procedures zoveel mogelijk te bespoedigen. Het arbitragepanel streeft ernaar aan de partijen binnen 75 dagen na de instelling van het arbitragepanel een tussentijds verslag, en binnen 15 dagen na het uitbrengen van het tussentijdse verslag een definitief verslag over te leggen. Indien een partij daarom verzoekt, doet het arbitragepanel binnen tien dagen na het verzoek een voorlopige uitspraak over de vraag of het de zaak spoedeisend acht.

Onderafdeling B

Naleving

Artikel 29.12

Naleving van het eindverslag van het panel

De partij waaraan het verzoek is gericht, neemt alle maatregelen die nodig zijn om uitvoering te geven aan het eindverslag van het panel. De partij waaraan het verzoek is gericht, stelt de andere partij en het Gemengd Comité voor de CETA uiterlijk twintig dagen na ontvangst van het eindverslag van het panel door de partijen in kennis van haar voornemens ten aanzien van de naleving.

Artikel 29.13

Redelijke termijn voor naleving

1. Indien onmiddellijke naleving niet mogelijk is, stelt de partij waaraan het verzoek is gericht, de verzoekende partij en het Gemengd Comité voor de CETA uiterlijk twintig dagen na ontvangst van het eindverslag van het panel door de partijen in kennis van de termijn die zij nodig heeft om naleving te verwezenlijken.

2. Zijn de partijen het niet eens over een redelijke termijn om uitvoering te geven aan het eindverslag van het panel, dan vraagt de verzoekende partij het arbitragepanel schriftelijk, binnen twintig dagen na ontvangst van de kennisgeving overeenkomstig lid 1 door de partij waaraan het verzoek is gericht, om vaststelling van een redelijke termijn. Van dit verzoek wordt tegelijkertijd aan de andere partij en aan het Gemengd Comité voor de CETA kennisgegeven. Het arbitragepanel maakt zijn uitspraak binnen dertig dagen na de datum van de indiening van het verzoek bekend aan de partijen en aan het Gemengd Comité voor de CETA.

3. De partijen kunnen de redelijke termijn in onderling overleg verlengen.

4. Op elk tijdstip na het verstrijken van de helft van de redelijke termijn en op verzoek van de verzoekende partij is de partij waaraan het verzoek is gericht, bereid te discussiëren over de maatregelen die zij neemt om aan het eindverslag van het panel uitvoering te geven.

5. De partij waaraan het verzoek is gericht, stelt de andere partij en het Gemengd Comité voor de CETA voor afloop van de redelijke termijn in kennis van de maatregelen die zij heeft genomen om aan het eindverslag van het panel uitvoering te geven.

Artikel 29.14

Tijdelijke maatregelen bij niet-naleving

1. Indien:

a) de partij waaraan het verzoek is gericht, niet kennisgeeft van haar voornemen om uitvoering te geven aan het eindverslag van het panel overeenkomstig artikel 29.12, of van de termijn die zij nodig heeft voor naleving overeenkomstig artikel 29.13, lid 1;

b) de partij waaraan het verzoek is gericht, bij het verstrijken van de redelijke termijn niet kennisgeeft van maatregelen die zijn genomen om aan het eindverslag van het panel uitvoering te geven; of

c) het arbitragepanel inzake de in lid 6 bedoelde naleving vaststelt dat een nalevingsmaatregel indruist tegen de verplichtingen van die partij uit hoofde van de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen,

dan is de verzoekende partij gerechtigd tot opschorting van verplichtingen of tot het ontvangen van compensatie. De mate waarin voordelen worden tenietgedaan of uitgehold wordt berekend vanaf de datum van kennisgeving van het eindverslag van het panel aan de partijen.

2. Alvorens over te gaan tot opschorting van verplichtingen stelt de verzoekende partij de partij waaraan het verzoek is gericht en het Gemengd Comité voor de CETA in kennis van haar voornemen daartoe, waarbij zij specificeert in welke mate zij haar verplichtingen beoogt op te schorten.

3. Tenzij in deze overeenkomst anders is bepaald, kan de opschorting van verplichtingen betrekking hebben op om het even welke in artikel 29.2 bedoelde bepaling, tot een mate die overeenstemt met de mate waarin de schending de voordelen tenietdoet of uitholt.

4. De verzoekende partij mag de opschorting tien werkdagen na de datum van ontvangst van de in lid 2 bedoelde kennisgeving door de partij waaraan het verzoek is gericht, toepassen, tenzij een partij overeenkomstig de leden 6 en 7 een verzoek om arbitrage heeft ingediend.

5. Indien er tussen de partijen onenigheid bestaat over de vraag of er sprake is van een maatregel tot naleving, of over de vraag of deze in overeenstemming is met de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen („geschil over de naleving"), of over de gelijkwaardigheid van de mate van opschorting en de mate waarin de schending de voordelen tenietdoet of uitholt („geschil over de gelijkwaardigheid"), wordt dit voorgelegd aan het arbitragepanel.

6. Een partij kan het arbitragepanel opnieuw bijeenroepen door middel van een schriftelijk verzoek aan het arbitragepanel, de andere partij en het Gemengd Comité voor de CETA. In geval van een geschil over de naleving komt het arbitragepanel opnieuw bijeen op verzoek van de verzoekende partij. In geval van een geschil over de gelijkwaardigheid komt het arbitragepanel opnieuw bijeen op verzoek van de partij waaraan het verzoek is gericht. In geval van geschil over zowel de naleving als de gelijkwaardigheid doet het arbitragepanel uitspraak over het geschil over de naleving alvorens uitspraak over het geschil over de gelijkwaardigheid te doen.

7. Het arbitragepanel stelt de partijen en het Gemengd Comité voor de CETA dienovereenkomstig van zijn uitspraak in kennis:

a) binnen negentig dagen na het verzoek het arbitragepanel opnieuw bijeen te roepen, in geval van een geschil over de naleving;

b) binnen dertig dagen na het verzoek het arbitragepanel opnieuw bijeen te roepen, in geval van een geschil over de gelijkwaardigheid;

c) binnen honderdtwintig dagen na het eerste verzoek het arbitragepanel opnieuw bijeen te roepen, in geval van een onenigheid over zowel de naleving als de gelijkwaardigheid.

8. De verzoekende partij schort geen verplichtingen op tot het arbitragepanel dat opnieuw bijeen is gekomen krachtens de leden 6 en 7, uitspraak heeft gedaan. Opschortingen zijn met de uitspraak van het arbitragepanel in overeenstemming.

9. De opschorting van verplichtingen is van tijdelijke aard en wordt slechts toegepast totdat de maatregel waarvan is vastgesteld dat deze niet in overeenstemming is met de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen, is ingetrokken of zodanig is gewijzigd dat hij overeenkomstig artikel 29.15 met die bepalingen in overeenstemming is gebracht, of totdat de partijen hun geschil hebben bijgelegd.

10. De verzoekende partij kan de partij waaraan het verzoek is gericht, te allen tijde verzoeken om een aanbod voor tijdelijke compensatie en de andere partij legt een dergelijk aanbod voor.

Artikel 29.15

Onderzoek van nalevingsmaatregelen getroffen na opschorting van verplichtingen

1. Wanneer na de opschorting van verplichtingen door de verzoekende partij, de partij waaraan het verzoek is gericht maatregelen neemt om uitvoering te geven aan het eindverslag van het panel, stelt de partij waaraan het verzoek is gericht de andere partij en het Gemengd Comité voor de CETA daarvan in kennis en verzoekt zij om beëindiging van de opschorting van verplichtingen door de verzoekende partij.

2. Indien de partijen binnen zestig dagen na de datum van ontvangst van de kennisgeving geen overeenstemming bereiken over de vraag of de maatregel waarvan is kennisgegeven, verenigbaar is met de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen, verzoekt de verzoekende partij het arbitragepanel schriftelijk om hierover uitspraak te doen. Van dit verzoek wordt tegelijkertijd aan de andere partij en aan het Gemengd Comité voor de CETA kennisgegeven. De partijen en het Gemengd Comité voor de CETA worden binnen negentig dagen na de indiening van het verzoek in kennis gesteld van het eindverslag van het panel. Indien het arbitragepanel oordeelt dat een maatregel die is getroffen om de uitspraak na te leven in overeenstemming is met de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen, wordt de opschorting van verplichtingen beëindigd.

Afdeling D

Algemene bepalingen

Artikel 29.16

Reglement van orde

Procedures voor geschillenbeslechting in het kader van dit hoofdstuk worden geregeld in het reglement van orde voor arbitrage in bijlage 29-A, tenzij de partijen anders overeenkomen.

Artikel 29.17

Algemene regel van uitlegging

Het arbitragepanel legt de bepalingen van deze overeenkomst uit volgens de gebruikelijke regels voor de interpretatie van het internationaal publiekrecht, met inbegrip van die welke in het *Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht* zijn neergelegd. Het arbitragepanel neemt tevens de relevante interpretaties in aanmerking uit de panelverslagen en de verslagen van de Beroepsinstantie die zijn goedgekeurd door het Orgaan voor geschillenbeslechting van de WTO.

Artikel 29.18

Uitspraken van arbitragepanel

De uitspraken van het arbitragepanel kunnen de rechten en verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst niet verruimen of beperken.

Artikel 29.19

Onderling overeengekomen oplossingen

De partijen kunnen te allen tijde onderling een oplossing voor een onder dit hoofdstuk vallend geschil overeenkomen. Zij stellen het Gemengd Comité voor de CETA en het arbitragepanel van die oplossing in kennis. Na kennisgeving van de onderling overeengekomen oplossing beëindigt het arbitragepanel zijn werkzaamheden en is de procedure beëindigd.

HOOFDSTUK DERTIG

Slotbepalingen

Artikel 30.1

Integrerende delen van deze overeenkomst

De protocollen, bijlagen, verklaringen, gezamenlijke verklaringen, memoranda van overeenstemming en voetnoten bij deze overeenkomst maken daarvan integrerend deel uit.

Artikel 30.2

Wijzigingen

1. De partijen kunnen schriftelijk overeenkomen deze overeenkomst te wijzigen. Een wijziging treedt in werking nadat de partijen schriftelijke kennisgevingen hebben uitgewisseld waarin zij verklaren aan hun respectieve toepasselijke interne voorschriften te hebben voldaan en hun respectieve toepasselijke procedures te hebben afgerond zoals noodzakelijk voor de inwerkingtreding van de wijziging, dan wel op door de partijen overeengekomen datum.

2. In afwijking van lid 1 kan het Gemengd Comité voor de CETA besluiten de protocollen en bijlagen bij deze overeenkomst te wijzigen. De partijen kunnen het besluit van het Gemengd Comité voor de CETA goedkeuren, overeenkomstig hun respectieve interne voorschriften en procedures zoals noodzakelijk voor de inwerkingtreding van de wijziging. Het besluit treedt in werking op een door de partijen overeengekomen datum. Deze procedure is niet van toepassing op wijzigingen van de bijlagen I, II en III en wijzigingen van de bijlagen bij de hoofdstukken acht (Investeringen), negen (Grensoverschrijdende handel in diensten), tien (Tijdelijke toelating en tijdelijk verblijf van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden) en dertien (Financiële diensten), met uitzondering van bijlage 10-A (Lijst van contactpunten van de lidstaten van de Europese Unie).

Artikel 30.3

Preferentiegebruik

Gedurende een periode van 10 jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst wisselen de partijen voor de GS-hoofdstukken 1 tot en met 97 de kwartaalcijfers op tariefpostniveau uit voor de invoer van goederen uit de andere partij die onderworpen is aan de gebruikelijke meestbegunstigingstarieven en tariefpreferenties in het kader van deze overeenkomst. Tenzij de partijen anders besluiten, wordt deze periode verlengd met vijf jaar en kan zij vervolgens door de partijen verder worden verlengd.

Artikel 30.4

Lopende rekening

De partijen verlenen overeenkomstig artikel VIII van de *Statuten van het Internationaal Monetair Fonds*, opgesteld te Bretton Woods op 22 juli 1944, machtiging voor alle betalingen en overmakingen in vrij converteerbare valuta op de lopende rekening van de betalingsbalans tussen de partijen.

Artikel 30.5

Kapitaalverkeer

De partijen treden met elkaar in overleg om het onderlinge kapitaalverkeer te vergemakkelijken, door verdere uitvoering van hun beleid inzake de liberalisering van financiële en kapitaalrekeningen te geven, en door bij te dragen tot een stabiel en veilig klimaat voor langetermijninvesteringen.

Artikel 30.6

Particuliere rechten

1. Geen enkele bepaling in deze overeenkomst wordt aldus uitgelegd dat daaraan rechten kunnen worden ontleend of dat zij verplichtingen bevat voor personen, anders dan die welke tussen de partijen in het leven zijn geroepen krachtens internationaal publiekrecht, noch aldus dat op deze overeenkomst een rechtstreeks beroep kan worden gedaan in de interne rechtsorde van de partijen.

2. Een partij voorziet niet in een recht naar haar interne recht tegen de andere partij te ageren op grond dat een maatregel van de andere partij onverenigbaar is met deze overeenkomst.

Artikel 30.7

Inwerkingtreding en voorlopige toepassing

1. Deze overeenkomst wordt door de partijen volgens hun respectieve interne voorschriften en procedures goedgekeurd.

2. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de partijen schriftelijke kennisgevingen met elkaar hebben uitgewisseld waarin zij verklaren dat aan hun respectieve interne vereisten is voldaan en dat hun respectieve interne procedures zijn voltooid, dan wel op een andere door de partijen overeengekomen datum.

3. a) De partijen kunnen deze overeenkomst voorlopig toepassen vanaf de eerste dag van de maand volgende op de datum waarop de partijen elkaar ervan in kennis hebben gesteld dat aan hun respectieve interne voorschriften is voldaan en dat hun respectieve interne procedures zijn voltooid zoals noodzakelijk voor de voorlopige toepassing van deze overeenkomst, dan wel vanaf een andere door de partijen overeengekomen datum.

b) Indien een partij voornemens is een bepaling van deze overeenkomst niet voorlopig toe te passen, stelt zij de andere partij in kennis van de bepalingen die zij niet voorlopig zal toepassen en biedt zij aan onverwijld in overleg te treden. Binnen dertig dagen na de kennisgeving kan de andere partij hetzij daartegen bezwaar maken, in welk geval deze overeenkomst niet voorlopig wordt toegepast, hetzij haar eigen kennisgeving verstrekken ten aanzien van gelijkwaardige bepalingen van deze overeenkomst die zij in voorkomend geval niet voornemens is voorlopig toe te passen. Indien de andere partij binnen dertig dagen na de tweede kennisgeving bezwaar maakt, wordt deze overeenkomst niet voorlopig toegepast.

   De bepalingen waarvoor geen kennisgeving door een partij plaatsvindt, worden door die partij voorlopig toegepast vanaf de eerste dag van de maand volgend op de latere kennisgeving, of op een andere door de partijen overeengekomen datum, mits zij kennisgevingen hebben uitgewisseld zoals bedoeld onder a).

c) Een partij kan de voorlopige toepassing van deze overeenkomst beëindigen door een schriftelijke kennisgeving aan de andere partij. Deze beëindiging treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgend op die kennisgeving.

d) Wanneer deze overeenkomst of sommige bepalingen ervan voorlopig worden toegepast, verstaan de partijen onder „inwerkingtreding van deze overeenkomst" de datum van voorlopige toepassing. Het Gemengd Comité voor de CETA en andere krachtens deze overeenkomst opgerichte organen kunnen hun taken gedurende de voorlopige toepassing van deze overeenkomst uitoefenen. Alle in de uitoefening van deze taken genomen besluiten houden op gevolgen te hebben wanneer de voorlopige toepassing van deze overeenkomst wordt beëindigd overeenkomstig het bepaalde onder c).

4. Canada dient kennisgevingen uit hoofde van dit artikel in bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie of de opvolger daarvan. De Europese Unie dient kennisgevingen uit hoofde van dit artikel in bij het Canadese Ministerie van Buitenlandse Zaken, Handel en Ontwikkeling („Department of Foreign Affairs, Trade and Development") of de opvolger daarvan.

Artikel 30.8

Beëindiging, opschorting of opneming van andere bestaande overeenkomsten

1. De in bijlage 30-A vermelde overeenkomsten zijn niet meer van kracht; zij komen te vervallen en worden vervangen door deze overeenkomst. De in bijlage 30-A vermelde overeenkomsten worden beëindigd met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

2. Onverminderd lid 1, kan een vordering worden ingediend op grond van een in bijlage 30-A vermelde overeenkomst overeenkomstig de in de overeenkomst neergelegde voorschriften en procedures indien:

a) de behandeling die voorwerp is van de vordering werd toegekend toen de overeenkomst niet beëindigd was; en

b) niet meer dan drie jaar zijn verstreken sinds de datum van beëindiging van de overeenkomst.

3. De *Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en Canada inzake de handel in alcoholhoudende dranken*, gedaan te Brussel op 28 februari 1989, zoals gewijzigd („1989 Alcoholic Beverages Agreement") en de *Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Canada inzake de handel in wijnen en gedistilleerde dranken*, gedaan te Niagara-on-the-Lake op 16 september 2003 (de „2003 Wines and Spirit Drinks Agreement") worden hierbij opgenomen in en maken deel uit van deze overeenkomst, zoals gewijzigd bij bijlage 30-B.

4. De bepalingen van de 1989 Alcoholic Beverages Agreement of van de 2003 Wines and Spirit Drinks Agreement, zoals gewijzigd en opgenomen in deze overeenkomst, hebben voorrang voor zover er strijdigheid is tussen de bepalingen van die overeenkomsten en enige andere bepaling van deze overeenkomst.

5. De *Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en Canada* (de „Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning"), gedaan te Londen op 14 mei 1998, wordt beëindigd met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst. In geval van voorlopige toepassing van hoofdstuk vier (Technische handelsbelemmeringen) in overeenstemming met artikel 30.7, lid 3, onder a), worden de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning, alsmede de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen, opgeschort vanaf de datum van voorlopige toepassing. Indien de voorlopige toepassing wordt beëindigd, komt de opschorting van de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning te vervallen.

6. De partijen erkennen de resultaten die zijn bereikt in het kader van de *Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada inzake sanitaire maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid en de diergezondheid bij de handel in levende dieren en dierlijke producten*, gedaan te Ottawa op 17 december 1998 (de „Veterinaire Overeenkomst") en bevestigen hun voornemen om deze werkzaamheden voort te zetten in het kader van deze overeenkomst. De Veterinaire Overeenkomst komt te vervallen met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst. In het geval van voorlopige toepassing van hoofdstuk vijf (Sanitaire en fytosanitaire maatregelen) in overeenstemming met artikel 30.7, lid 3, onder a), worden de Veterinaire Overeenkomst alsmede de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen opgeschort vanaf de datum van voorlopige toepassing. Indien de voorlopige toepassing wordt beëindigd, wordt de opschorting van de Veterinaire Overeenkomst beëindigd.

7. De definitie van „inwerkingtreding van deze overeenkomst" in artikel 30.7, lid 3, onder d), is niet van toepassing op dit artikel.

Artikel 30.9

Opzegging

1. Een partij kan deze overeenkomst opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving van opzegging aan het Secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Handel en Ontwikkeling van Canada of de respectieve opvolgers daarvan. Deze overeenkomst wordt honderdtachtig dagen na de datum van die kennisgeving beëindigd. De partij die een opzeggingskennisgeving doet, verstrekt tevens een kopie van de kennisgeving aan het Gemengd Comité voor de CETA.

2. Onverminderd het bepaalde in lid 1 blijven, ingeval deze overeenkomst wordt beëindigd, de bepalingen van hoofdstuk acht (Investeringen) van kracht gedurende 20 jaar na de datum van beëindiging van deze overeenkomst wat vóór die datum gedane investeringen betreft. Dit lid is niet van toepassing in geval van voorlopige toepassing van deze overeenkomst.

Artikel 30.10

Toetreding van nieuwe lidstaten tot de Europese Unie

1. De Europese Unie stelt Canada in kennis van elk verzoek van een land om toetreding tot de Europese Unie.

2. Tijdens de onderhandelingen tussen de Europese Unie en het land dat wil toetreden, zal de EU:

a) op verzoek van Canada voor zover mogelijk alle informatie verstrekken betreffende de onder deze overeenkomst vallende aangelegenheden; en

b) rekening houden met alle door Canada geuite punten van zorg.

3. De EU stelt Canada in kennis van de inwerkingtreding van elke toetreding tot de Europese Unie.

4. Ruim vóór de datum van toetreding van een land tot de Europese Unie onderzoekt het Gemengd Comité voor de CETA de gevolgen van de toetreding voor deze overeenkomst en neemt het een besluit over eventueel noodzakelijke aanpassings- of overgangsmaatregelen.

5. Elke nieuwe lidstaat van de Europese Unie treedt vanaf de datum van zijn toetreding tot de Europese Unie toe tot de onderhavige overeenkomst door middel van een daartoe strekkende bepaling in de akte van toetreding tot de Europese Unie. Indien de akte van toetreding tot de Europese Unie niet voorziet in een automatische toetreding van de EU-lidstaat tot deze overeenkomst, treedt de betrokken EU-lidstaat tot deze overeenkomst toe door nederlegging van een akte van toetreding tot de overeenkomst bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Handel en Ontwikkeling van Canada of de respectieve opvolgers daarvan.

Artikel 30.11

Authentieke teksten

Deze overeenkomst is in tweevoud opgesteld in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse taal, zijnde alle versies gelijkelijk authentiek.

Съставено в Брюксел на тридесети октомври през две хиляди и шестнадесета година.

Hecho en Bruselas, el treinta de octubre de dos mil dieciséis.

V Bruselu dne třicátého října dva tisíce šestnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den tredivte oktober to tusind og seksten.

Geschehen zu Brüssel am dreißigsten Oktober zweitausendsechzehn.

Kahe tuhande kuueteistkümnenda aasta oktoobrikuu kolmekümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις τριάντα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες δεκαέξι.

Done at Brussels on the thirtieth day of October in the year two thousand and sixteen.

Fait à Bruxelles, le trente octobre deux mille seize.

Sastavljeno u Bruxellesu tridesetog listopada godine dvije tisuće šesnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì trenta ottobre duemilasedici.

Briselē, divi tūkstoši sešpadsmitā gada trīsdesmitajā oktobrī.

Priimta du tūkstančiai šešioliktų metų spalio trisdešimtą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-tizenhatodik év október havának harmincadik napján.

Magħmul fi Brussell, fit-tletin jum ta' Ottubru fis-sena elfejn u sittax.

Gedaan te Brussel, dertig oktober tweeduizend zestien.

Sporządzono w Brukseli dnia trzydziestego października roku dwa tysiące szesnastego.

Feito em Bruxelas, em trinta de outubro de dois mil e dezasseis.

Întocmit la Bruxelles la treizeci octombrie două mii șaisprezece.

V Bruseli tridsiateho októbra dvetisícšestnásť.

V Bruslju, dne tridesetega oktobra leta dva tisoč šestnajst.

Tehty Brysselissä kolmantenakymmenentenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakuusitoista.

Som skedde i Bryssel den trettionde oktober år tjugohundrasexton.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

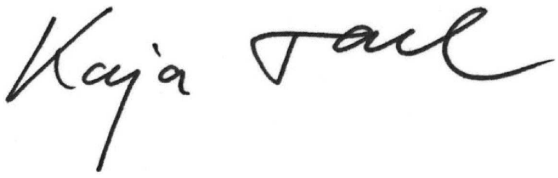
For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

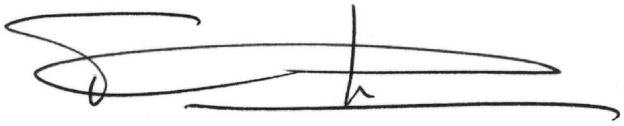
Magyarország részéről

Ghar-Repubblika ta' Malta

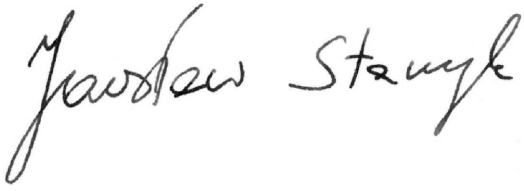
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

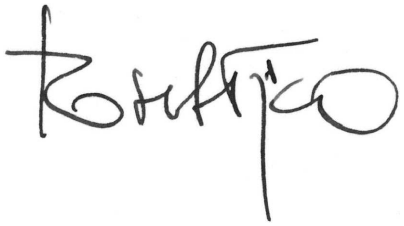
Pentru România

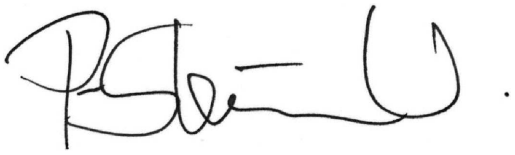
Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

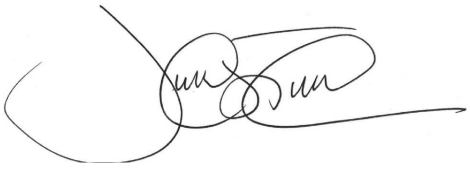
For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

For Canada
Pour le Canada

BIJLAGE 2-A

TARIEFAFSCHAFFING

1. Voor de toepassing van deze bijlage en de lijst van elke partij in deze bijlage wordt onder „jaar 1" de periode verstaan die aanvangt op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst en eindigt op 31 december van het kalenderjaar waarin deze overeenkomst in werking treedt. Jaar 2 vangt aan op 1 januari volgend op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst, terwijl elke daaropvolgende tariefverlaging ingaat op 1 januari van elk daaropvolgend jaar.

2. Tenzij in deze bijlage anders is bepaald, schaffen de partijen bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst alle douanerechten af op de onder de hoofdstukken 1 tot en met 97 van het geharmoniseerd systeem vallende en uit de andere partij ingevoerde goederen van oorsprong waarop een meestbegunstigingsrecht kan worden toegepast.

3. Voor de goederen van oorsprong uit de andere partij die in de lijst van elke partij in deze bijlage worden vermeld, zijn de volgende afbouwcategorieën van toepassing op de afschaffing van de douanerechten door elke partij ingevolge artikel 2.4:

   a) de rechten op goederen van oorsprong die in de lijst van een partij zijn opgenomen in posten in afbouwcategorie A, worden afgeschaft vanaf de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst;

   b) de rechten op goederen van oorsprong die in de lijst van een partij zijn opgenomen in posten in afbouwcategorie B, worden afgebouwd in vier gelijke stappen, te beginnen op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst; deze goederen zijn vrij van rechten vanaf 1 januari van jaar 4;

   c) de rechten op goederen van oorsprong die in de lijst van een partij zijn opgenomen in posten in afbouwcategorie C, worden afgebouwd in zes gelijke stappen, te beginnen op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst; deze goederen zijn vrij van rechten vanaf 1 januari van jaar 6;

   d) de rechten op goederen van oorsprong die in de lijst van een partij zijn opgenomen in posten in afbouwcategorie D, worden afgebouwd in acht gelijke stappen, te beginnen op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst; deze goederen zijn vrij van rechten vanaf 1 januari van jaar 8.

   Voor alle duidelijkheid: wanneer de Europese Unie een douanerecht toepast op de posten 1001 11 00, 1001 19 00, zachte tarwe van hoge kwaliteit van de posten ex 1001 99 00, 1002 10 00 en 1002 90 00, op een niveau en een zodanige wijze dat de invoerprijs (inclusief de rechten) voor specifieke granen niet hoger zal zijn dan de effectieve interventieprijs of, in geval van een wijziging van het huidige systeem, de effectieve garantieprijs, vermeerderd met 55 % zoals vastgesteld in Verordening (EU) nr. 642/2010 van de Commissie van 20 juli 2010 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad ten aanzien van de invoerrechten in de sector granen ([1]), dan past de Europese Unie de afbouwcategorie voor tariefafschaffing als volgt toe op basis van de berekende rechten die overeenkomstig bovenvermelde verordening zouden gelden:

Jaar	Toegepast recht
1	87,5 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht
2	75 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht
3	62,5 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht
4	50 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht
5	37,5 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht
6	25 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht
7	12,5 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht
8 en elk daaropvolgend jaar	0 % van het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 642/2010 berekende recht (rechtenvrij)

([1]) PB EU L 187 van 21.7.2010, blz. 5.

e) de rechten op goederen van oorsprong die in de lijst van een partij zijn opgenomen in posten in afbouwcategorie S, worden afgebouwd in drie gelijke stappen, te beginnen op de vijfde verjaardag van de inwerkingtreding van deze overeenkomst; deze goederen zijn vrij van rechten vanaf 1 januari van jaar 8;

f) de *ad-valoremrechten* voor de goederen van oorsprong die in de lijst van een partij zijn opgenomen in posten in afbouwcategorie „AV0 + EP" worden afgeschaft vanaf de inwerkingtreding van deze overeenkomst; de tariefafschaffing geldt alleen voor het ad-valoremrecht; het specifieke recht dat in het kader van het invoerprijzensysteem voor deze goederen van oorsprong geldt, blijft van toepassing; en

g) de rechten op goederen van oorsprong die in de lijst van een partij zijn opgenomen in posten in afbouwcategorie E, worden niet afgeschaft.

4. Het voorlopig afgebouwde recht dat van toepassing is op een post, wordt berekend op basis van het meestbegunstigingsrecht dat gold op 9 juni 2009.

5. In verband met de afschaffing van de douanerechten overeenkomstig artikel 2.4 worden de voorlopig afgebouwde rechten naar beneden afgerond, ten minste tot het dichtstbijzijnde tiende van een procentpunt of, indien het recht in monetaire eenheden wordt uitgedrukt, ten minste tot het dichtstbijzijnde duizendste deel van de officiële monetaire eenheid van de partij.

Tariefcontingenten

6. Voor het beheer in het kader van deze overeenkomst van elk tariefcontingent in jaar 1 berekenen de partijen telkens de omvang van het tariefcontingent door de totale omvang voor een jaar evenredig met de periode van 1 januari tot de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst te verminderen. De aldus berekende omvang van het contingent wordt beschikbaar gesteld op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Overgangscontingent voor verwerkte garnalen

7. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder d) genoemde posten met de vermelding „TQShrimps", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton [1])
1 tot en met 7	23 000

[1] Uitgedrukt in nettogewicht.

b) De Europese Unie:

i) beheert dit tariefcontingent volgens het principe „wie het eerst komt, het eerst maalt";

ii) beheert dit tariefcontingent uitgaande van kalenderjaren, waarbij de volledige omvang van het contingent beschikbaar wordt gesteld op 1 januari van elk jaar; en

iii) legt als voorwaarde voor de aanvraag voor of het gebruik van dit tariefcontingent geen beperkingen op inzake de bestemming van de ingevoerde goederen.

c) Bereide of verduurzaamde garnalen die uit Canada worden uitgevoerd overeenkomstig afdeling B van aanhangsel 1 (Oorsprongscontingenten) van bijlage 5 (Productspecifieke oorsprongsregels) bij het Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures, worden niet binnen dit tariefcontingent in de Europese Unie ingevoerd.

d) Wat onder a) en b) is vermeld, is van toepassing op verwerkte garnalen, ingedeeld onder de volgende tariefposten: 1605 29 00, 1605 21 90, ex 0306 16 10, ex 0306 17 10, ex 0306 26 10 en ex 0306 27 10, met uitzondering van die in verpakkingen met een netto-inhoud per onmiddellijke verpakking van niet meer dan 2 kg.

Overgangscontingent voor bevroren kabeljauw

8. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder c) genoemde posten met de vermelding „TQCod", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton [1])
1 tot en met 7	1 000

[1] Uitgedrukt in nettogewicht.

b) De Europese Unie:

i) beheert dit tariefcontingent volgens het principe „wie het eerst komt, het eerst maalt";

ii) beheert dit tariefcontingent uitgaande van kalenderjaren, waarbij de volledige omvang van het contingent beschikbaar wordt gesteld op 1 januari van elk jaar; en

iii) legt als voorwaarde voor de aanvraag voor of het gebruik van dit tariefcontingent geen beperkingen op inzake de bijzondere bestemming van de ingevoerde goederen.

c) Dit punt is van toepassing op bevroren kabeljauw, ingedeeld onder de tariefposten 0304 71 90 en 0304 79 10.

Overgangscontingent voor zachte tarwe van lage en gemiddelde kwaliteit

9. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder d) genoemde posten met de vermelding „TQCW", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton)
1 tot en met 7	100 000

b) De Europese Unie beheert dit tariefcontingent overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1067/2008 van de Commissie van 30 oktober 2008.

c) Bovenvermelde totale rechtenvrije omvang omvat vanaf jaar 1 het deelcontingent van 38 853 ton voor Canada als bedoeld in Verordening (EG) nr. 1067/2008 van de Commissie.

d) Dit punt is van toepassing op zachte tarwe van een andere dan hoge kwaliteit, ingedeeld onder de tariefpost ex 1001 99 00.

Tariefcontingent voor suikermais

10. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder c) genoemde posten met de vermelding „TQSC", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton [1])
1	1 333
2	2 667
3	4 000
4	5 333

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton ([1]))
5	6 667
6 en elk daaropvolgend jaar	8 000

([1]) Uitgedrukt in nettogewicht.

b) De Europese Unie:

i) beheert dit tariefcontingent volgens het principe „wie het eerst komt, het eerst maalt"; en

ii) beheert dit tariefcontingent uitgaande van kalenderjaren, waarbij de volledige omvang van het contingent beschikbaar wordt gesteld op 1 januari van elk jaar.

c) Dit punt is van toepassing op de volgende tariefposten: 0710 40 00 (slechts beschikbaar in de periode voorafgaand aan de afschaffing van rechten voor deze goederen overeenkomstig de afbouwcategorie voor deze post in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage) en 2005 80 00.

Tariefcontingent voor bizonvlees

11. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder d) genoemde posten met de vermelding „TQB3", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton — equivalent geslacht gewicht)
1 en elk daaropvolgend jaar	3 000

b) Bij de berekening van de omvang van de invoer worden de omrekeningsfactoren van punt 21 gebruikt voor de omrekening van productgewicht naar equivalent geslacht gewicht.

c) De Europese Unie:

i) beheert dit tariefcontingent volgens het principe „wie het eerst komt, het eerst maalt"; en

ii) beheert dit tariefcontingent uitgaande van kalenderjaren, waarbij de volledige omvang van het contingent beschikbaar wordt gesteld op 1 januari van elk jaar.

d) Dit punt is van toepassing op bizonvlees, ingedeeld onder de volgende tariefposten:

ex 0201 10 00, ex 0201 20 20, ex 0201 20 30, ex 0201 20 50, ex 0201 20 90, ex 0201 30 00, ex 0202 10 00, ex 0202 20 10, ex 0202 20 30, ex 0202 20 50, ex 0202 20 90, ex 0202 30 10, ex 0202 30 50, ex 0202 30 90, ex 0206 10 95, ex 0206 29 91, ex 0210 20 10, ex 0210 20 90, ex 0210 99 51, ex 0210 99 59.

Tariefcontingent voor vers of gekoeld rundvlees

12. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder f) genoemde posten met de vermelding „TQB1", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton — equivalent geslacht gewicht)
1	5 140
2	10 280

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton — equivalent geslacht gewicht)
3	15 420
4	20 560
5	25 700
6 en elk daaropvolgend jaar	30 840

b) In bovenstaande tabel wordt de totale jaarlijkse rechtenvrije omvang vanaf jaar 1 vermeerderd met 3 200 ton productgewicht (4 160 ton equivalent geslacht gewicht) als gevolg van de toepassing van Verordening (EG) nr. 617/2009 van de Raad van 13 juli 2009 houdende opening van een autonoom tariefcontingent voor de invoer van rundvlees van hoge kwaliteit.

c) Bij de berekening van de omvang van de invoer worden de omrekeningsfactoren van punt 21 gebruikt voor de omrekening van productgewicht naar equivalent geslacht gewicht.

d) De Europese Unie beheert dit tariefcontingent, de extra omvang als bedoeld onder b) daaronder begrepen, door middel van een stelsel van invoervergunningen als uiteengezet in de verklaring inzake het beheer van tariefcontingenten, of op een andere door de partijen overeengekomen wijze.

e) Onverminderd wat onder d) is vermeld, zijn de punten 19 en 20 op dit punt van toepassing.

f) Dit punt is van toepassing op rundvlees, ingedeeld onder de volgende tariefposten:

ex 0201 10 00, ex 0201 20 20, ex 0201 20 30, ex 0201 20 50, ex 0201 20 90, ex 0201 30 00 en ex 0206 10 95.

Tariefcontingent voor bevroren of ander rundvlees

13. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder e) genoemde posten met de vermelding „TQB2”, zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton — equivalent geslacht gewicht)
1	2 500
2	5 000
3	7 500
4	10 000
5	12 500
6 en elk daaropvolgend jaar	15 000

b) Bij de berekening van de omvang van de invoer worden de omrekeningsfactoren van punt 21 gebruikt voor de omrekening van productgewicht naar equivalent geslacht gewicht.

c) De Europese Unie beheert dit tariefcontingent door middel van een stelsel van invoervergunningen als uiteengezet in de verklaring inzake het beheer van tariefcontingenten, of op een andere door de partijen overeengekomen wijze.

d) Onverminderd wat onder c) is vermeld, zijn de punten 19 en 20 op dit punt van toepassing.

e) Dit punt is van toepassing op rundvlees, ingedeeld onder de volgende tariefposten:

ex 0202 10 00, ex 0202 20 10, ex 0202 20 30, ex 0202 20 50, ex 0202 20 90, ex 0202 30 10, ex 0202 30 50, ex 0202 30 90, ex 0206 29 91, ex 0210 20 10, ex 0210 20 90, ex 0210 99 51 en ex 0210 99 59.

Tariefcontingent voor vers, gekoeld of bevroren vlees van hoge kwaliteit van runderen

14. Goederen van oorsprong die worden uitgevoerd uit Canada en worden ingevoerd in de Europese Unie binnen het bestaande WTO-tariefcontingent van de Europese Unie van 11 500 ton, uitgedrukt in productgewicht, voor vers, gekoeld of bevroren vlees van hoge kwaliteit van runderen van de GN-tariefposten ex 0201 en ex 0202 en voor producten van de GN-tariefposten ex 0206 10 95 en ex 0206 29 91, als vastgesteld in Uitvoeringsverordening (EU) nr. 593/2013 van de Commissie van 21 juni 2013, zijn vrij van rechten vanaf de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Tariefcontingent voor varkensvlees

15. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage zijn opgenomen in onder f) genoemde posten met de vermelding „TQP", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton — equivalent geslacht gewicht)
1	12 500
2	25 000
3	37 500
4	50 000
5	62 500
6 en elk daaropvolgend jaar	75 000

b) In bovenstaande tabel wordt de totale jaarlijkse rechtenvrije omvang vanaf jaar 1 vermeerderd met 4 624 ton productgewicht (5 549 ton equivalent geslacht gewicht) overeenkomstig de vastgestelde omvang van het specifieke WTO-tariefcontingent van de Europese Unie voor varkensvlees uit Canada.

c) Bij de berekening van de omvang van de invoer worden de omrekeningsfactoren van punt 21 gebruikt voor de omrekening van productgewicht naar equivalent geslacht gewicht.

d) De Europese Unie beheert dit tariefcontingent, de extra omvang binnen het specifieke WTO-tariefcontingent van de Europese Unie voor varkensvlees uit Canada als bedoeld onder b) daaronder begrepen, door middel van een stelsel van invoervergunningen als uiteengezet in de verklaring inzake het beheer van tariefcontingenten, of op een andere door de partijen overeengekomen wijze.

e) Onverminderd wat onder d) is vermeld, zijn de punten 19 en 20 op dit punt van toepassing.

f) Dit punt is van toepassing op de volgende tariefposten:

0203 12 11, 0203 12 19, 0203 19 11, 0203 19 13, 0203 19 15, 0203 19 55, 0203 19 59, 0203 22 11, 0203 22 19, 0203 29 11, 0203 29 13, 0203 29 15, 0203 29 55, 0203 29 59, 0210 11 11, 0210 11 19, 0210 11 31 en 0210 11 39.

Tariefcontingent voor kaas

16. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van Canada in deze bijlage zijn opgenomen in onder d) genoemde posten met de vermelding „TRQ Cheese", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton [1])
1	2 667
2	5 333
3	8 000
4	10 667
5	13 333
6 en elk daaropvolgend jaar	16 000

[1] Uitgedrukt in nettogewicht.

b) Canada beheert dit tariefcontingent door middel van een stelsel van invoervergunningen als uiteengezet in de verklaring inzake het beheer van tariefcontingenten, of op een andere door de partijen overeengekomen wijze.

c) Onverminderd wat onder b) is vermeld, zijn de punten 19 en 20 op dit punt van toepassing.

d) Dit punt is van toepassing op de volgende tariefposten:

0406 10 10, 0406 20 11, 0406 20 91, 0406 30 10, 0406 40 10, 0406 90 11, 0406 90 21, 0406 90 31, 0406 90 41, 0406 90 51, 0406 90 61, 0406 90 71, 0406 90 81, 0406 90 91, 0406 90 93, 0406 90 95 en 0406 90 98.

Tariefcontingent voor fabriekskaas

17. a) Goederen van oorsprong die in de lijst van Canada in deze bijlage zijn opgenomen in onder d) genoemde posten met de vermelding „TRQ Industrial Cheese", zijn in onderstaande jaren rechtenvrij tot de volgende totale omvang:

Jaar	Totale jaarlijkse omvang (ton [1])
1	283
2	567
3	850
4	1 133
5	1 417
6 en elk daaropvolgend jaar	1 700

[1] Uitgedrukt in nettogewicht.

b) Canada beheert dit tariefcontingent door middel van een stelsel van invoervergunningen als uiteengezet in de verklaring inzake het beheer van tariefcontingenten, of op een andere door de partijen overeengekomen wijze.

c) Onverminderd wat onder b) is vermeld, zijn de punten 19 en 20 op dit punt van toepassing.

d) Dit punt is van toepassing op fabriekskaas, d.w.z. kaas die wordt gebruikt als ingrediënt in de verdere voedselverwerking (secundaire productie), ingevoerd in bulk (niet voor de verkoop in het klein) en ingedeeld onder de volgende tariefposten:

ex 0406 10 10, ex 0406 20 11, ex 0406 20 91, ex 0406 30 10, ex 0406 40 10, ex 0406 90 11, ex 0406 90 21, ex 0406 90 31, ex 0406 90 41, ex 0406 90 51, ex 0406 90 61, ex 0406 90 71, ex 0406 90 81, ex 0406 90 91, ex 0406 90 93, ex 0406 90 95 en ex 0406 90 98.

WTO-tariefcontingent voor kaas

18. Canada wijst vanaf jaar 1 van deze overeenkomst 800 ton van het WTO-tariefcontingent van Canada van 20 411 866 kg voor kaas toe aan de Europese Unie.

Mechanisme bij onvolledige benutting

19. Wat de tariefcontingenten als bedoeld in de punten 12, 13, 15, 16 en 17 betreft:

a) Indien een tariefcontingent onvolledig wordt benut in die zin dat minder dan 75 procent van de totale jaarlijkse omvang binnen het tariefcontingent voor een bepaald jaar daadwerkelijk in de partij wordt ingevoerd, komen de partijen op verzoek van een partij bijeen in het kader van het Comité voor landbouw, dat is ingesteld uit hoofde van artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder a), om onverwijld de onderliggende oorzaken van de onvolledige benutting of eventuele andere kwesties in verband met de goede werking van het tariefcontingent aan te pakken.

b) Indien een tariefcontingent onvolledig wordt benut in die zin dat gedurende drie opeenvolgende jaren minder dan 75 procent van de totale jaarlijkse omvang binnen het tariefcontingent voor een bepaald jaar daadwerkelijk in de partij wordt ingevoerd, en indien deze onvolledige benutting geen verband houdt met een zwak aanbod van of een beperkte vraag naar de desbetreffende goederen, wordt het contingent het (de) volgende jaar (jaren) beheerd volgens het principe „wie het eerst komt, het eerst maalt". Voor het bewijs van een zwak aanbod of een beperkte vraag, moet de partij duidelijk en op basis van meetbare gegevens aantonen dat in het land van uitvoer geen toereikend aanbod voor een volledige benutting van het tariefcontingent beschikbaar is of dat de omvang van het tariefcontingent het verbruik op de markt van invoer overschrijdt. Indien de partijen het niet eens zijn over de oorzaken van de onvolledige benutting, wordt de aangelegenheid op verzoek van een partij onderworpen aan bindende arbitrage.

c) Indien het tariefcontingent na de onvolledige benutting als bedoeld onder b) opnieuw volledig wordt benut in die zin dat gedurende twee opeenvolgende jaren 90 procent of meer van de totale jaarlijkse omvang binnen het tariefcontingent voor een bepaald jaar daadwerkelijk in de partij wordt ingevoerd, kunnen de partijen overwegen opnieuw een vergunningenstelsel toe te passen na onderling overleg over de noodzaak en wenselijkheid hiervan en over de kenmerken van een dergelijk vergunningenstelsel.

Evaluatieclausule

20. a) Wat de tariefcontingenten als bedoeld in de punten 12, 13, 15, 16 en 17 betreft, evalueren de partijen zowel halverwege als aan het einde van de periode voor de geleidelijke invoering van elk van deze tariefcontingenten, of op enig ander tijdstip op een met redenen omkleed verzoek van een partij, de werking van het stelsel voor het beheer van de desbetreffende tariefcontingenten, en met name de vraag of het stelsel voor het beheer voldoende doeltreffend is om de benutting van de contingenten te waarborgen, alsmede de marktvoorwaarden en de aan het stelsel voor het beheer verbonden administratieve belasting voor de marktdeelnemers en voor de partijen.

b) Wat de tariefcontingenten als bedoeld in de punten 16 en 17 betreft, heeft de onder a) bedoelde evaluatie ook betrekking op de toewijzingsmethode die de deelname van nieuwkomers mogelijk maakt.

c) Wat de tariefcontingenten als bedoeld in de punten 12, 13 en 15 betreft, heeft de onder a) bedoelde evaluatie ook betrekking op de gevolgen van alle modaliteiten betreffende het beheer van tariefcontingenten die met een derde land in het kader van andere handelsbesprekingen met de partijen voor dezelfde goederen zijn overeengekomen, alsmede op de eventuele mogelijkheid voor de partij van uitvoer om de aanpak over te nemen die in het kader van een andere overeenkomst is overeengekomen. De mededingingsvoorwaarden in Noord-Amerika vormen een noodzakelijk onderdeel van de evaluatie.

Omrekeningsfactoren

21. Wat de tariefcontingenten als bedoeld in de punten 11, 12, 13 en 15 betreft, worden de volgende omrekeningsfactoren gebruikt voor de omrekening van productgewicht naar equivalent geslacht gewicht:

a) Tariefcontingenten als bedoeld in de punten 11, 12 en 13:

Tariefpost	Omschrijving van de tariefpost (louter ter illustratie)	Omrekenings-factor
0201 10 00	Runderen, hele en halve dieren, vers of gekoeld	100 %
0201 20 20	„Compensated quarters" van runderen, met been, vers of gekoeld	100 %
0201 20 30	Voorvoeten en voorspannen van runderen, met been, vers of gekoeld	100 %
0201 20 50	Achtervoeten en achterspannen van runderen, met been, vers of gekoeld	100 %
0201 20 90	Delen van runderen, met been, vers of gekoeld (m.u.v. hele en halve dieren, „compensated quarters", voorvoeten en voorspannen, achtervoeten en achterspannen)	100 %
0201 30 00	Vlees van runderen, zonder been, vers of gekoeld	130 %
0206 10 95	Longhaasjes en omlopen van runderen, vers of gekoeld (m.u.v. die bestemd voor de vervaardiging van farmaceutische producten)	100 %
0202 10 00	Runderen, hele en halve dieren, bevroren	100 %
0202 20 10	„Compensated quarters" van runderen, met been, bevroren	100 %
0202 20 30	Voorvoeten en voorspannen van runderen, met been, bevroren	100 %
0202 20 50	Achtervoeten en achterspannen van runderen, met been, bevroren	100 %
0202 20 90	Delen van runderen, met been, bevroren (m.u.v. hele en halve dieren, „compensated quarters", voorvoeten en voorspannen, achtervoeten en achterspannen)	100 %
0202 30 10	Voorvoeten van runderen, zonder been, bevroren, geheel of verdeeld in ten hoogste vijf delen, waarbij iedere voorvoet in één enkel vriesblok wordt aangeboden; zogenaamde „compensated quarters" aangeboden in twee vriesblokken, waarvan het ene blok de voorvoet in zijn geheel of verdeeld in ten hoogste vijf delen omvat, en het andere de achtervoet, zonder de filet, in één enkel deel	130 %
0202 30 50	Als „crops", „chucks and blades" en „briskets" aangeduide delen van runderen, zonder been, bevroren	130 %
0202 30 90	Vlees van runderen, zonder been, bevroren (m.u.v. voorvoeten, geheel of verdeeld in ten hoogste vijf delen, waarbij iedere voorvoet in één enkel vriesblok wordt aangeboden; zogenaamde „compensated quarters" aangeboden in twee vriesblokken, waarvan het ene blok de voorvoet in zijn geheel of verdeeld in ten hoogste vijf delen omvat, en het andere de achtervoet, zonder de filet, in één enkel deel)	130 %

Tariefpost	Omschrijving van de tariefpost (louter ter illustratie)	Omrekenings-factor
0206 29 91	Longhaasjes en omlopen van runderen, bevroren (m.u.v. die bestemd voor de vervaardiging van farmaceutische producten)	100 %
0210 20 10	Vlees van runderen, met been, gezouten, gepekeld, gedroogd of gerookt	100 %
0210 20 90	Vlees van runderen, zonder been, gezouten, gepekeld, gedroogd of gerookt	135 %
0210 99 51	Longhaasjes en omlopen van runderen, eetbaar, gezouten, gepekeld, gedroogd of gerookt	100 %
0210 99 59	Slachtafvallen van runderen, eetbaar, gezouten, gepekeld, gedroogd of gerookt (m.u.v. longhaasjes en omlopen)	100 %

b) Tariefcontingent als bedoeld in punt 15:

Tariefpost	Omschrijving van de tariefpost (louter ter illustratie)	Omrekenings-factor
0203 12 11	Hammen en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), vers of gekoeld	100 %
0203 12 19	Schouders en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), vers of gekoeld	100 %
0203 19 11	Voorstukken en delen daarvan, van varkens (huisdieren), vers of gekoeld	100 %
0203 19 13	Karbonadestrengen en delen daarvan, van varkens (huisdieren), vers of gekoeld	100 %
0203 19 15	Buiken (buikspek) en delen daarvan, van varkens (huisdieren), vers of gekoeld	100 %
0203 19 55	Vlees van varkens (huisdieren), zonder been, vers of gekoeld (m.u.v. buiken (buikspek) en delen daarvan)	120 %
0203 19 59	Vlees van varkens (huisdieren), met been, vers of gekoeld (m.u.v. hele en halve dieren en m.u.v. hammen, schouders, voorstukken, karbonadestrengen en buiken (buikspek) en delen daarvan)	100 %
0203 22 11	Hammen en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), bevroren	100 %
0203 22 19	Schouders en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), bevroren	100 %
0203 29 11	Voorstukken en delen daarvan, van varkens (huisdieren), bevroren	100 %
0203 29 13	Karbonadestrengen en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), bevroren	100 %
0203 29 15	Buiken (buikspek) en delen daarvan, van varkens (huisdieren), bevroren	100 %

Tariefpost	Omschrijving van de tariefpost (louter ter illustratie)	Omrekenings-factor
0203 29 55	Vlees van varkens (huisdieren), zonder been, bevroren (m.u.v. buiken (buikspek) en delen daarvan)	120 %
0203 29 59	Vlees van varkens (huisdieren), met been, bevroren (m.u.v. hele en halve dieren en m.u.v. hammen, schouders, voorstukken, karbonadestrengen en buiken (buikspek) en delen daarvan)	100 %
0210 11 11	Hammen en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), gezouten of gepekeld	100 %
0210 11 19	Schouders en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), gezouten of gepekeld	100 %
0210 11 31	Hammen en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), gedroogd of gerookt	120 %
0210 11 39	Schouders en delen daarvan, met been, van varkens (huisdieren), gedroogd of gerookt	120 %

BIJLAGE 2-A

Tarieflijst van Canada

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0105 11 22	Slachtkuikens voor binnenlandse productie: boven het tariefcontingent	238 % doch niet minder dan 30,8 ¢ per stuk	E	SSG
0105 94 92	Andere: boven het tariefcontingent	238 % doch niet minder dan $ 1,25/kg	E	SSG
0105 99 12	Kalkoenen: boven het tariefcontingent	154,5 % doch niet minder dan $ 1,60/kg	E	SSG
0207 11 92	Andere: boven het tariefcontingent	238 % doch niet minder dan $ 1,67/kg	E	SSG
0207 12 92	Andere: boven het tariefcontingent	238 % doch niet minder dan $ 1,67/kg	E	SSG
0207 13 92	Andere: boven het tariefcontingent, met been	249 % doch niet minder dan $ 3,78/kg	E	SSG
0207 13 93	Andere: boven het tariefcontingent, zonder been	249 % doch niet minder dan $ 6,74/kg	E	SSG
0207 14 22	Levers: boven het tariefcontingent	238 % doch niet minder dan $ 6,45/kg	E	SSG
0207 14 92	Andere: boven het tariefcontingent, met been	249 % doch niet minder dan $ 3,78/kg	E	SSG
0207 14 93	Andere: boven het tariefcontingent, zonder been	249 % doch niet minder dan $ 6,74/kg	E	SSG
0207 24 12	Voor de conservenindustrie: boven het tariefcontingent	154,5 % doch niet minder dan $ 2,11/kg	E	SSG
0207 24 92	Andere: boven het tariefcontingent	154,5 % doch niet minder dan $ 1,95/kg	E	SSG
0207 25 12	Voor de conservenindustrie: boven het tariefcontingent	154,5 % doch niet minder dan $ 2,11/kg	E	SSG
0207 25 92	Andere: boven het tariefcontingent	154,5 % doch niet minder dan $ 1,95/kg	E	SSG
0207 26 20	Boven het tariefcontingent, met been	165 % doch niet minder dan $ 2,94/kg	E	SSG
0207 26 30	Boven het tariefcontingent, zonder been	165 % doch niet minder dan $ 4,82/kg	E	SSG

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0207 27 12	Levers: boven het tariefcontingent	154,5 % doch niet minder dan $ 4,51/kg	E	SSG
0207 27 92	Andere: boven het tariefcontingent, met been	165 % doch niet minder dan $ 2,94/kg	E	SSG
0207 27 93	Andere: boven het tariefcontingent, zonder been	165 % doch niet minder dan $ 4,82/kg	E	SSG
0209 90 20	Kippenvet, boven het tariefcontingent	249 % doch niet minder dan $ 6,74/kg	E	SSG
0209 90 40	Kalkoenvet, boven het tariefcontingent	165 % doch niet minder dan $ 4,82/kg	E	SSG
0210 99 12	Pluimveevlees: van kippen, boven het tariefcontingent, met been	249 % doch niet minder dan $ 5,81/kg	E	SSG
0210 99 13	Pluimveevlees: van kippen, boven het tariefcontingent, zonder been	249 % doch niet minder dan $ 10,36/kg	E	SSG
0210 99 15	Pluimveevlees: van kalkoenen, boven het tariefcontingent, met been	165 % doch niet minder dan $ 3,67/kg	E	SSG
0210 99 16	Pluimveevlees: van kalkoenen, boven het tariefcontingent, zonder been	165 % doch niet minder dan $ 6,03/kg	E	SSG
0401 10 20	Boven het tariefcontingent	241 % doch niet minder dan $ 34,50/hl	E	SSG
0401 20 20	Boven het tariefcontingent	241 % doch niet minder dan $ 34,50/hl	E	SSG
0401 40 20	Boven het tariefcontingent	292,5 % doch niet minder dan $ 2,48/kg	E	SSG
0401 50 20	Boven het tariefcontingent	292,5 % doch niet minder dan $ 2,48/kg	E	SSG
0402 10 20	Boven het tariefcontingent	201,5 % doch niet minder dan $ 2,01/kg	E	SSG
0402 21 12	Melk: boven het tariefcontingent	243 % doch niet minder dan $ 2,82/kg	E	SSG
0402 21 22	Room: boven het tariefcontingent	295,5 % doch niet minder dan $ 4,29/kg	E	SSG

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0402 29 12	Melk: boven het tariefcontingent	243 % doch niet minder dan $ 2,82/kg	E	SSG
0402 29 22	Room: boven het tariefcontingent	295,5 % doch niet minder dan $ 4,29/kg	E	SSG
0402 91 20	Boven het tariefcontingent	259 % doch niet minder dan 78,9 ¢/kg	E	SSG
0402 99 20	Boven het tariefcontingent	255 % doch niet minder dan 95,1 ¢/kg	E	SSG
0403 10 20	Boven het tariefcontingent	237,5 % doch niet minder dan 46,6 ¢/kg	E	SSG
0403 90 12	Karnemelkpoeder: boven het tariefcontingent	208 % doch niet minder dan $ 2,07/kg	E	SSG
0403 90 92	Andere: boven het tariefcontingent	216,5 % doch niet minder dan $ 2,15/kg	E	SSG
0404 10 22	Weipoeder: boven het tariefcontingent	208 % doch niet minder dan $ 2,07/kg	E	SSG
0404 10 90	Andere	11 %	C	
0404 90 20	Boven het tariefcontingent	270 % doch niet minder dan $ 3,15/kg	E	SSG
0405 10 20	Boven het tariefcontingent	298,5 % doch niet minder dan $ 4,00/kg	E	SSG
0405 20 20	Boven het tariefcontingent	274,5 % doch niet minder dan $ 2,88/kg	E	SSG
0405 90 20	Boven het tariefcontingent	313,5 % doch niet minder dan $ 5,12/kg	E	SSG
0406 10 10	Binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 10 20	Boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 4,52/kg	E	SSG
0406 20 11	Cheddar en cheddarsoorten: binnen het tariefcontingent	2,84 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 20 12	Cheddar en cheddarsoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 3,58/kg	E	SSG
0406 20 91	Andere: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0406 20 92	Andere: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,11/kg	E	SSG
0406 30 10	Binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 30 20	Boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 4,34/kg	E	SSG
0406 40 10	Binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 40 20	Boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,33/kg	E	SSG
0406 90 11	Cheddar en cheddarsoorten: binnen het tariefcontingent	2,84 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 12	Cheddar en cheddarsoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 3,53/kg	E	SSG
0406 90 21	Camembert en camembertsoorten: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 22	Camembert en camembertsoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,78/kg	E	SSG
0406 90 31	Brie en briesoorten: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 32	Brie en briesoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,50/kg	E	SSG
0406 90 41	Gouda en goudasoorten: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 42	Gouda en goudasoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 4,23/kg	E	SSG
0406 90 51	Provolone en provolonesoorten: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 52	Provolone en provolonesoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,08/kg	E	SSG
0406 90 61	Mozzarella en mozzarellasoorten: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0406 90 62	Mozzarella en mozzarellasoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 3,53/kg	E	SSG
0406 90 71	Zwitserse kaas/emmentaler en Zwitserse kaas-/emmentalersoorten: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 72	Zwitserse kaas/emmentaler en Zwitserse kaas-/emmentalersoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 4,34/kg	E	SSG
0406 90 81	Gruyère en gruyèresoorten: binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 82	Gruyère en gruyèresoorten: boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,26/kg	E	SSG
0406 90 91	Andere: Havarti en Havartisoorten, binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 92	Andere: Havarti en Havartisoorten, boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 4,34/kg	E	SSG
0406 90 93	Andere: parmezaan en parmezaansoorten, binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 94	Andere: parmezaan en parmezaansoorten, boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,08/kg	E	SSG
0406 90 95	Andere: Romano en Romanosoorten, binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 96	Andere: Romano en Romanosoorten, boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 5,15/kg	E	SSG
0406 90 98	Andere: andere, binnen het tariefcontingent	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 99	Andere: andere, boven het tariefcontingent	245,5 % doch niet minder dan $ 3,53/kg	E	SSG
0407 11 12	Broedeieren, voor slachtkuikens: boven het tariefcontingent	238 % doch niet minder dan $ 2,91/dozijn	E	SSG
0407 11 92	Andere: boven het tariefcontingent	163,5 % doch niet minder dan 79,9 ¢/dozijn	E	SSG
0407 21 20	Boven het tariefcontingent	163,5 % doch niet minder dan 79,9 ¢/dozijn	E	SSG

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0407 90 12	Van kippen: boven het tariefcontingent	163,5 % doch niet minder dan 79,9 ¢/dozijn	E	SSG
0408 11 20	Boven het tariefcontingent	$ 6,12/kg	E	SSG
0408 19 20	Boven het tariefcontingent	$ 1,52/kg	E	SSG
0408 91 20	Boven het tariefcontingent	$ 6,12/kg	E	SSG
0408 99 20	Boven het tariefcontingent	$ 1,52/kg	E	SSG
0603 11 00	Rozen	10,5 %	B	
0603 13 10	Cymbidium	16 %	B	
0603 13 90	Andere	12,5 %	B	
0603 14 00	Chrysanten	8 %	B	
1003 10 12	Voor mouten: boven het tariefcontingent	94,5 %	C	
1003 90 12	Voor mouten: boven het tariefcontingent	94,5 %	C	
1107 10 12	Ongemalen: boven het tariefcontingent	$ 157,00/ton	C	
1107 10 92	Ander: boven het tariefcontingent	$ 160,10/ton	C	
1107 20 12	Ongemalen: boven het tariefcontingent	$ 141,50/ton	C	
1108 13 00	Aardappelzetmeel	10,5 %	C	
1517 10 20	Boven het tariefcontingent	82,28 ¢/kg	E	SSG
1517 90 22	Botersubstituenten: boven het tariefcontingent	218 % doch niet minder dan $ 2,47/kg	E	SSG
1601 00 22	Van kippen, anders dan in blikken of glazen potten: andere dan oude leghennen, boven het tariefcontingent	238 %	E	SSG
1601 00 32	Van kalkoenen, anders dan in blikken of glazen potten: boven het tariefcontingent	154,5 %	E	SSG

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
1602 20 22	Pastei, van kippen, niet in blikken of glazen potten: boven het tariefcontingent	238 %	E	SSG
1602 20 32	Pastei, van kalkoenen, niet in blikken of glazen potten: boven het tariefcontingent	154,5 %	E	SSG
1602 31 13	Bereide maaltijden: andere, boven het tariefcontingent, met been	169,5 % doch niet minder dan $ 3,76/kg	E	SSG
1602 31 14	Bereide maaltijden: andere, boven het tariefcontingent, zonder been	169,5 % doch niet minder dan $ 6,18/kg	E	SSG
1602 31 94	Andere: andere, boven het tariefcontingent, met been	165 % doch niet minder dan $ 3,67/kg	E	SSG
1602 31 95	Andere: andere, boven het tariefcontingent, zonder been	165 % doch niet minder dan $ 6,03/kg	E	SSG
1602 32 13	Bereide maaltijden: andere, boven het tariefcontingent, met been	253 % doch niet minder dan $ 5,91/kg	E	SSG
1602 32 14	Bereide maaltijden: andere, boven het tariefcontingent, zonder been	253 % doch niet minder dan $ 10,54/kg	E	SSG
1602 32 94	Andere: andere, boven het tariefcontingent, met been	249 % doch niet minder dan $ 5,81/kg	E	SSG
1602 32 95	Andere: andere, boven het tariefcontingent, zonder been	249 % doch niet minder dan $ 10,36/kg	E	SSG
1701 91 90	Andere	$ 30,86/ton	S	
1701 99 90	Andere	$ 30,86/ton	S	
1806 20 22	Mengsels van chocolade en consumptie-ijs of melkijs: boven het tariefcontingent	265 % doch niet minder dan $ 1,15/kg	E	SSG
1806 90 12	Mengsels van chocolade en consumptie-ijs of melkijs: boven het tariefcontingent	265 % doch niet minder dan $ 1,15/kg	E	SSG
1901 20 12	In verpakkingen met een gewicht per stuk van niet meer dan 11,34 kg: met een melkvetgehalte van meer dan 25 gewichtspercenten, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, boven het tariefcontingent	246 % doch niet minder dan $ 2,85/kg	E	SSG

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
1901 20 22	In bulk of in verpakkingen met een gewicht per stuk van meer dan 11,34 kg: met een melkvetgehalte van meer dan 25 gewichtspercenten, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, boven het tariefcontingent	244 % doch niet minder dan $ 2,83/kg	E	SSG
1901 90 32	Voedselbereidingen van producten van de posten 04.01 t/m 04.04, met een gehalte aan vaste melkbestanddelen van meer dan 10 gewichtspercenten maar minder dan 50 gewichtspercenten berekend op de droge stof: mengsels van consumptie-ijs of mengsels van melkijs, boven het tariefcontingent	267,5 % doch niet minder dan $ 1,16/kg	E	SSG
1901 90 34	Voedselbereidingen van producten van de posten 04.01 t/m 04.04, met een gehalte aan vaste melkbestanddelen van meer dan 10 gewichtspercenten maar minder dan 50 gewichtspercenten berekend op de droge stof: andere, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, boven het tariefcontingent	250,5 % doch niet minder dan $ 2,91/kg	E	SSG
1901 90 52	Voedselbereidingen van producten van de posten 04.01 t/m 04.04, met een gehalte aan vaste melkbestanddelen van ten minste 50 gewichtspercenten van melk berekend op de droge stof: mengsels van consumptie-ijs of melkijs, boven het tariefcontingent	267,5 % doch niet minder dan $ 1,16/kg	E	SSG
1901 90 54	Voedselbereidingen van producten van de posten 04.01 t/m 04.04, met een gehalte aan vaste melkbestanddelen van ten minste 50 gewichtspercenten van melk berekend op de droge stof: andere, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, boven het tariefcontingent	250,5 % doch niet minder dan $ 2,91/kg	E	SSG
2105 00 92	Andere: boven het tariefcontingent	277 % doch niet minder dan $ 1,16/kg	E	SSG
2106 90 32	Melk, room of botersubstituenten en bereidingen die geschikt zijn voor gebruik als botersubstituenten: melk, room of botersubstituenten, met een zuivelgehalte van 50 gewichtspercenten of meer, boven het tariefcontingent	212 % doch niet minder dan $ 2,11/kg	E	SSG
2106 90 34	Melk, room of botersubstituenten en bereidingen die geschikt zijn voor gebruik als botersubstituenten: bereidingen, met een melkvetgehalte van meer dan 15 gewichtspercenten maar een zuivelgehalte van minder dan 50 gewichtspercenten, geschikt voor gebruik als botersubstituenten, boven het tariefcontingent	212 % doch niet minder dan $ 2,11/kg	E	SSG
2106 90 52	Eierpreparaten: boven het tariefcontingent	$ 1,45/kg	E	SSG

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
2106 90 94	Andere: met een zuivelgehalte van meer dan 50 gewichtspercenten, boven het tariefcontingent	274,5 % doch niet minder dan $ 2,88/kg	E	SSG
2202 90 43	Melk bevattende dranken: andere, met een zuivelgehalte van meer dan 50 gewichtspercenten, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, boven het tariefcontingent	256 % doch niet minder dan $ 36,67/hl	E	SSG
2309 90 32	Volledige diervoeders en voedersupplementen, met inbegrip van concentraten: met een gehalte aan vetvrije vaste melkbestanddelen van meer dan 50 gewichtspercenten of meer in droge toestand, boven het tariefcontingent	205,5 % doch niet minder dan $ 1,64/kg	E	SSG
3502 11 20	Boven het tariefcontingent	$ 6,12/kg	E	SSG
3502 19 20	Boven het tariefcontingent	$ 1,52/kg	E	SSG
8702 10 10	Voor het vervoer van 16 of meer personen, de bestuurder daaronder begrepen	6,1 %	C	
8702 10 20	Voor het vervoer van 10 t/m 15 personen, de bestuurder daaronder begrepen	6,1 %	C	
8702 90 10	Voor het vervoer van 16 of meer personen, de bestuurder daaronder begrepen	6,1 %	C	
8702 90 20	Voor het vervoer van 10 t/m 15 personen, de bestuurder daaronder begrepen	6,1 %	C	
8703 21 90	Andere	6,1 %	C	
8703 22 00	Met een cilinderinhoud van meer dan 1 000 doch niet meer dan 1 500 cm^3	6,1 %	D	
8703 23 00	Met een cilinderinhoud van meer dan 1 500 doch niet meer dan 3 000 cm^3	6,1 %	D	
8703 24 00	Met een cilinderinhoud van meer dan 3 000 cm^3	6,1 %	D	
8703 31 00	Met een cilinderinhoud van niet meer dan 1 500 cm^3	6,1 %	D	
8703 32 00	Met een cilinderinhoud van meer dan 1 500 doch niet meer dan 2 500 cm^3	6,1 %	D	
8703 33 00	Met een cilinderinhoud van meer dan 2 500 cm^3	6,1 %	D	

Tariefpost	Omschrijving	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
8703 90 00	Andere	6,1 %	C	
8704 21 90	Andere	6,1 %	B	
8704 22 00	Met een maximaal toegelaten gewicht van meer dan 5 doch niet meer dan 20 ton	6,1 %	B	
8704 23 00	Met een maximaal toegelaten gewicht van meer dan 20 ton	6,1 %	B	
8704 31 00	Met een maximaal toegelaten gewicht van niet meer dan 5 ton	6,1 %	B	
8704 32 00	Met een maximaal toegelaten gewicht van meer dan 5 ton	6,1 %	B	
8901 10 10	Met een lengte van meer dan 294,13 m en een breedte van meer dan 32,31 m	25 %	D	
8901 10 90	Andere	25 %	D	
8901 30 00	Koelschepen, andere dan die bedoeld bij onderverdeling 8901 20	25 %	B	
8901 90 10	Open vaartuigen	15 %	B	
8901 90 91	Andere: met een lengte van meer dan 294,13 m en een breedte van meer dan 32,31 m	25 %	B	
8901 90 99	Andere: andere	25 %	B	
8904 00 00	Sleepboten en duwboten	25 %	D	
8905 20 19	Booreilanden: andere	20 %	B	
8905 20 20	Werkeilanden	25 %	B	
8905 90 19	Boorschepen, boorpontons en drijvende boorplatformen: andere	20 %	B	
8905 90 90	Andere	25 %	B	
8906 90 19	Open vaartuigen: andere	15 %	B	
8906 90 91	Andere: met een lengte van meer dan 294,13 m en een breedte van meer dan 32,31 m	25 %	B	
8906 90 99	Andere: andere	25 %	B	

Tarieflijst van de Europese Unie

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0105 11 91	– – – – legrassen	52 €/1 000 p/st	E	
0105 11 99	– – – – andere	52 €/1 000 p/st	E	
0105 94 00	– – hanen en kippen	20,9 €/100 kg/net	E	
0105 99 30	– – – kalkoenen	23,8 €/100 kg/net	E	
0201 10 00	– hele en halve dieren	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 20	– – „compensated quarters”	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 30	– – voorvoeten en voorspannen	12,8 + 141,4 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 50	– – achtervoeten en achterspannen	12,8 + 212,2 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 90	– – andere	12,8 + 265,2 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 30 00	– zonder been	12,8 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0202 10 00	– hele en halve dieren	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 10	– – „compensated quarters”	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 30	– – voorvoeten en voorspannen	12,8 + 141,4 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 50	– – achtervoeten en achterspannen	12,8 + 221,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 90	– – andere	12,8 + 265,3 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 30 10	– – voorvoeten, geheel of verdeeld in ten hoogste vijf delen, waarbij iedere voorvoet in één enkel vriesblok wordt aangeboden; zogenaamde „compensated quarters” aangeboden in twee vriesblokken, waarvan het ene blok de voorvoet in zijn geheel of verdeeld in ten hoogste vijf delen omvat, en het andere de achtervoet, zonder de filet, in één enkel deel	12,8 + 221,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 30 50	– – als „crops”, „chucks and blades” en „briskets” aangeduide delen	12,8 + 221,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0202 30 90	– – ander	12,8 + 304,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0203 12 11	– – – – hammen en delen daarvan	77,8 €/100 kg/net	E	TQP
0203 12 19	– – – – schouders en delen daarvan	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 11	– – – – voorstukken en delen daarvan	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 13	– – – – karbonadestrengen en delen daarvan	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 15	– – – – buiken (buikspek) en delen daarvan	46,7 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 55	– – – – – zonder been	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 59	– – – – – ander	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 22 11	– – – – hammen en delen daarvan	77,8 €/100 kg/net	E	TQP
0203 22 19	– – – – schouders en delen daarvan	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 11	– – – – voorstukken en delen daarvan	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 13	– – – – karbonadestrengen en delen daarvan	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 15	– – – – buiken (buikspek) en delen daarvan	46,7 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 55	– – – – – zonder been	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 59	– – – – – ander	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0205 00 80	– bevroren	5,1	B	
0206 10 95	– – – longhaasjes en omlopen	12,8 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0206 29 91	– – – – longhaasjes en omlopen	12,8 + 304,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0206 80 91	– – – van paarden, van ezels, van muildieren en van muilezels	6,4	B	
0206 90 91	– – – van paarden, van ezels, van muildieren en van muilezels	6,4	B	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0207 11 10	– – – geplukt, ontdarmd, met kop en met poten (zogenaamde kippen 83 %)	26,2 €/100 kg/net	E	
0207 11 30	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop en zonder poten, doch met hals, met hart, met lever en met spiermaag (zogenaamde kippen 70 %)	29,9 €/100 kg/net	E	
0207 11 90	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop, zonder hals, zonder poten, zonder hart, zonder lever en zonder spiermaag (zogenaamde kippen 65 %), of in andere staat aangeboden	32,5 €/100 kg/net	E	
0207 12 10	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop en zonder poten, doch met hals, met hart, met lever en met spiermaag (zogenaamde kippen 70 %)	29,9 €/100 kg/net	E	
0207 12 90	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop, zonder hals, zonder poten, zonder hart, zonder lever en zonder spiermaag (zogenaamde kippen 65 %), of in andere staat aangeboden	32,5 €/100 kg/net	E	
0207 13 10	– – – – zonder been	102,4 €/100 kg/net	E	
0207 13 20	– – – – – helften en kwarten	35,8 €/100 kg/net	E	
0207 13 30	– – – – – hele vleugels, ook indien zonder spits	26,9 €/100 kg/net	E	
0207 13 40	– – – – – ruggen; halzen; ruggen met halzen; staarten; vleugelspitsen	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 13 50	– – – – – borsten en delen daarvan	60,2 €/100 kg/net	E	
0207 13 60	– – – – – dijen en delen daarvan	46,3 €/100 kg/net	E	
0207 13 70	– – – – – andere	100,8 €/100 kg/net	E	
0207 13 91	– – – – levers	6,4	E	
0207 13 99	– – – – andere	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 14 10	– – – – zonder been	102,4 €/100 kg/net	E	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0207 14 20	– – – – – helften en kwarten	35,8 €/100 kg/net	E	
0207 14 30	– – – – – hele vleugels, ook indien zonder spits	26,9 €/100 kg/net	E	
0207 14 40	– – – – – ruggen; halzen; ruggen met halzen; staarten; vleugelspitsen	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 14 50	– – – – – borsten en delen daarvan	60,2 €/100 kg/net	E	
0207 14 60	– – – – – dijen en delen daarvan	46,3 €/100 kg/net	E	
0207 14 70	– – – – – andere	100,8 €/100 kg/net	E	
0207 14 91	– – – – levers	6,4	E	
0207 14 99	– – – – andere	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 24 10	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop en zonder poten, doch met hals, met hart, met lever en met spiermaag (zogenaamde kalkoenen 80 %)	34 €/100 kg/net	E	
0207 24 90	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop, zonder hals, zonder poten, zonder hart, zonder lever en zonder spiermaag (zogenaamde kalkoenen 73 %), of in andere staat aangeboden	37,3 €/100 kg/net	E	
0207 25 10	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop en zonder poten, doch met hals, met hart, met lever en met spiermaag (zogenaamde kalkoenen 80 %)	34 €/100 kg/net	E	
0207 25 90	– – – geplukt, schoongemaakt, zonder kop, zonder hals, zonder poten, zonder hart, zonder lever en zonder spiermaag (zogenaamde kalkoenen 73 %), of in andere staat aangeboden	37,3 €/100 kg/net	E	
0207 26 10	– – – – zonder been	85,1 €/100 kg/net	E	
0207 26 20	– – – – – helften en kwarten	41 €/100 kg/net	E	
0207 26 30	– – – – – hele vleugels, ook indien zonder spits	26,9 €/100 kg/net	E	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0207 26 40	– – – – – ruggen; halzen; ruggen met halzen; staarten; vleugelspitsen	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 26 50	– – – – – borsten en delen daarvan	67,9 €/100 kg/net	E	
0207 26 60	– – – – – – onderdijen en delen daarvan	25,5 €/100 kg/net	E	
0207 26 70	– – – – – – andere	46 €/100 kg/net	E	
0207 26 80	– – – – – andere	83 €/100 kg/net	E	
0207 26 91	– – – – levers	6,4	E	
0207 26 99	– – – – andere	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 27 10	– – – – zonder been	85,1 €/100 kg/net	E	
0207 27 20	– – – – – helften en kwarten	41 €/100 kg/net	E	
0207 27 30	– – – – – hele vleugels, ook indien zonder spits	26,9 €/100 kg/net	E	
0207 27 40	– – – – – ruggen; halzen; ruggen met halzen; staarten; vleugelspitsen	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 27 50	– – – – – borsten en delen daarvan	67,9 €/100 kg/net	E	
0207 27 60	– – – – – – onderdijen en delen daarvan	25,5 €/100 kg/net	E	
0207 27 70	– – – – – – andere	46 €/100 kg/net	E	
0207 27 80	– – – – – andere	83 €/100 kg/net	E	
0207 27 91	– – – – levers	6,4	E	
0207 27 99	– – – – andere	18,7 €/100 kg/net	E	
0210 11 11	– – – – – hammen en delen daarvan	77,8 €/100 kg/net	E	TQP
0210 11 19	– – – – – schouders en delen daarvan	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0210 11 31	– – – – – hammen en delen daarvan	151,2 €/100 kg/net	E	TQP

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0210 11 39	– – – – – schouders en delen daarvan	119 €/100 kg/net	E	TQP
0210 20 10	– – met been	15,4 + 265,2 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0210 20 90	– – zonder been	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0210 92 91	– – – – vlees	130 €/100 kg/net	B	
0210 92 92	– – – – slachtafvallen	15,4	B	
0210 92 99	– – – – meel en poeder, van vlees of van slachtafvallen	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	D	
0210 99 10	– – – – van paarden, gezouten, gepekeld of gedroogd	6,4	B	
0210 99 21	– – – – – met been	222,7 €/100 kg/net	D	
0210 99 29	– – – – – zonder been	311,8 €/100 kg/net	D	
0210 99 31	– – – – van rendieren	15,4	B	
0210 99 39	– – – – ander	130 €/100 kg/net	B	
0210 99 51	– – – – – longhaasjes en omlopen	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0210 99 59	– – – – – andere	12,8	E	TQB2, TQB3
0210 99 79	– – – – – – andere	6,4	B	
0210 99 85	– – – – – andere	15,4	B	
0210 99 90	– – – meel en poeder, van vlees of van slachtafvallen	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	D	
0304 71 90	– – – andere	7,5	D	TQCod
0304 79 10	– – – vis van de soort *Boreogadus saida*	7,5	D	TQCod
0305 43 00	– – forel (*Salmo trutta, Oncorhynchus mykiss, Oncorhynchus clarki, Oncorhynchus aguabonita, Oncorhynchus gilae, Oncorhynchus apache* en *Oncorhynchus chrysogaster*)	14	D	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
ex 0305 72 00 (zie aantekening 2)	– – vissenkoppen, -staarten en zwemblazen	13	D	
ex 0305 79 00 (zie aantekening 2)	– – ander	13	D	
0306 12 05	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0306 12 10	– – – – in gehele staat	6	B	
0306 12 90	– – – – andere	16	B	
0306 14 05	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	8	D	
0306 14 90	– – – – andere	7,5	B	
ex 0306 16 10 (zie aantekening 3)	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	D	TQShrimps
ex 0306 17 10 (zie aantekening 3)	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	D	TQShrimps
0306 22 30	– – – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0306 24 10	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	8	D	
ex 0306 26 10 (zie aantekening 3)	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	D	TQShrimps

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
ex 0306 27 10 (zie aantekening 3)	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schaal, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	D	TQShrimps
0307 19 10	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schelp, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0307 29 05	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schelp, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0307 39 05	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schelp, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	D	
0307 49 05	– – – gerookt, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0307 59 05	– – – gerookt, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0307 60 10	– – gerookt, ook indien ontdaan van de schelp, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0307 79 10	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schelp, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0307 89 10	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schelp, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0307 99 10	– – – gerookt, ook indien ontdaan van de schelp, ook indien voor of tijdens het roken gekookt, niet op andere wijze bereid	20	C	
0407 11 00	– – van kippen	35 €/1 000 p/st	E	
0407 19 19	– – – – andere	35 €/1 000 p/st	E	
0407 21 00	– – van kippen	30,4 €/100 kg/net	E	
0407 29 10	– – – van pluimvee, andere dan van kippen	30,4 €/100 kg/net	E	
0407 90 10	– – van pluimvee	30,4 €/100 kg/net	E	
0408 11 80	– – – ander	142,3 €/100 kg/net	E	
0408 19 81	– – – – vloeibaar	62 €/100 kg/net	E	
0408 19 89	– – – – ander, inclusief bevroren	66,3 €/100 kg/net	E	
0408 91 80	– – – andere	137,4 €/100 kg/net	E	
0408 99 80	– – – andere	35,3 €/100 kg/net	E	
0702 00 00	Tomaten, vers of gekoeld	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0707 00 05	– komkommers	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0709 91 00	– – artisjokken	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0709 93 10	– – – kleine pompoenen (zogenaamde courgettes)	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0710 40 00	– suikermais	5,1 + 9,4 €/100 kg/net	D	TQSC

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0805 10 20	– – andere dan pomeransen (bittere oranjeappelen), vers	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0805 20 10	– – clementines	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0805 20 30	– – monreales en satsuma's	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0805 20 50	– – mandarijnen en wilkings	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0805 20 70	– – tangerines	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0805 20 90	– – andere	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0805 50 10	– – citroenen (*Citrus limon, Citrus limonum*)	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0806 10 10	– – voor tafelgebruik	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0808 10 80	– – andere	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0808 30 90	– – andere	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0809 10 00	– abrikozen	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0809 21 00	– – zure kersen (*Prunus cerasus*)	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0809 29 00	– – andere	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
0809 30 10	– – nectarines	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0809 30 90	– – andere	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
0809 40 05	– – pruimen	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
1001 11 00	– – zaaigoed	148 €/t	D	
1001 19 00	– – andere	148 €/t	D	
1001 91 90	– – – andere	95 €/t	D	
1001 99 00	– – andere	95 €/t	D	TQCW
1002 10 00	– zaaigoed	93 €/t	D	
1002 90 00	– andere	93 €/t	D	
1003 90 00	– andere	93 €/t	D	
1004 10 00	– zaaigoed	89 €/t	D	
1004 90 00	– andere	89 €/t	D	
1108 11 00	– – tarwezetmeel	224 €/t	D	
1108 12 00	– – maiszetmeel	166 €/t	D	
1108 13 00	– – aardappelzetmeel	166 €/t	D	
1108 14 00	– – maniokzetmeel (cassave)	166 €/t	D	
1108 19 10	– – – rijstzetmeel	216 €/t	D	
1108 19 90	– – – ander	166 €/t	D	
1604 14 21	– – – – – in plantaardige olie	24	D	
1604 14 26	– – – – – – filets, zogenaamde „loins”	24	D	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
1604 14 28	– – – – – – andere	24	D	
1604 14 31	– – – – – in plantaardige olie	24	D	
1604 14 36	– – – – – – filets, zogenaamde „loins”	24	D	
1604 14 38	– – – – – – andere	24	D	
1604 14 41	– – – – – in plantaardige olie	24	D	
1604 14 46	– – – – – – filets, zogenaamde „loins”	24	D	
1604 14 48	– – – – – – andere	24	D	
1604 14 90	– – – bonito (*Sarda* spp.)	25	D	
1604 20 70	– – – van tonijn, van boniet en van andere vis van het geslacht *Euthynnus*	24	D	
1605 10 00	– krab	8	D	
1605 21 90	– – – andere	20	D	TQShrimps
1605 29 00	– – andere	20	D	TQShrimps
1605 30 90	– – andere	20	C	
1605 51 00	– – oesters	20	C	
1605 52 00	– – jakobsschelpen, wijde mantel daaronder begrepen	20	C	
1605 53 10	– – – in luchtdichte verpakkingen	20	D	
1605 53 90	– – – andere	20	D	
1605 54 00	– – inktvissen en pijlinktvissen	20	C	
1605 55 00	– – octopussen	20	C	
1605 56 00	– – tweekleppigen, kokkels en arkschelpen	20	C	
1605 57 00	– – zeeoren	20	C	
1605 58 00	– – slakken, andere dan zeeslakken	20	C	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
1605 59 00	– – andere	20	C	
1701 12 10	– – – bestemd om te worden geraffineerd	33,9 €/100 kg/net	D	
1701 12 90	– – – andere	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 13 10	– – – bestemd om te worden geraffineerd	33,9 €/100 kg/net	D	
1701 13 90	– – – andere	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 14 10	– – – bestemd om te worden geraffineerd	33,9 €/100 kg/net	D	
1701 14 90	– – – andere	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 91 00	– – gearomatiseerd of met toegevoegde kleurstoffen	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 99 10	– – – witte suiker	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 99 90	– – – andere	41,9 €/100 kg/net	D	
2005 80 00	– suikermais (*Zea mays* var. *saccharata*)	5,1 + 9,4 €/100 kg/net	E	TQSC
2009 61 10	– – – met een waarde van meer dan 18 € per 100 kg nettogewicht	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
2009 69 19	– – – – ander	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
2009 69 51	– – – – – geconcentreerd	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
2009 69 59	– – – – – ander	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
2204 30 92	– – – – geconcentreerd	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
2204 30 94	– – – – andere	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
2204 30 96	– – – – geconcentreerd	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
2204 30 98	– – – – andere	Zie bijlage 2 bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie (blz. 679-718)	AV0+EP	
8702 10 11	– – – nieuwe	16	C	
8702 10 19	– – – gebruikte	16	C	
8702 10 91	– – – nieuwe	10	C	
8702 10 99	– – – gebruikte	10	C	
8702 90 11	– – – – nieuwe	16	C	
8702 90 19	– – – – gebruikte	16	C	
8702 90 31	– – – – nieuwe	10	C	
8702 90 39	– – – – gebruikte	10	C	
8702 90 90	– – met andere motor	10	C	
8703 21 10	– – – nieuwe	10	C	
8703 22 10	– – – nieuwe	10	D	
8703 22 90	– – – gebruikte	10	D	
8703 23 11	– – – – kampeerauto's	10	D	
8703 23 19	– – – – andere	10	D	
8703 23 90	– – – gebruikte	10	D	
8703 24 10	– – – nieuwe	10	D	
8703 24 90	– – – gebruikte	10	D	
8703 31 10	– – – nieuwe	10	D	
8703 31 90	– – – gebruikte	10	D	
8703 32 11	– – – – kampeerauto's	10	D	
8703 32 19	– – – – andere	10	D	
8703 32 90	– – – gebruikte	10	D	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
8703 33 11	– – – – kampeerauto's	10	D	
8703 33 19	– – – – andere	10	D	
8703 33 90	– – – gebruikte	10	D	
8703 90 10	– – voertuigen met een elektromotor	10	C	
8703 90 90	– – andere	10	C	
8704 21 10	– – – speciaal vervaardigd voor het vervoer van sterk radioactieve stoffen (Euratom)	3,	B	
8704 21 31	– – – – – nieuwe	22	B	
8704 21 39	– – – – – gebruikte	22	B	
8704 21 91	– – – – – nieuwe	10	B	
8704 21 99	– – – – – gebruikte	10	B	
8704 22 10	– – – speciaal vervaardigd voor het vervoer van sterk radioactieve stoffen (Euratom)	3,5	B	
8704 22 91	– – – – nieuwe	22	B	
8704 22 99	– – – – gebruikte	22	B	
8704 23 10	– – – speciaal vervaardigd voor het vervoer van sterk radioactieve stoffen (Euratom)	3,5	B	
8704 23 91	– – – – nieuwe	22	B	
8704 23 99	– – – – gebruikte	22	B	
8704 31 10	– – – speciaal vervaardigd voor het vervoer van sterk radioactieve stoffen (Euratom)	3,5	B	
8704 31 31	– – – – – nieuwe	22	B	
8704 31 39	– – – – – gebruikte	22	B	
8704 31 91	– – – – – nieuwe	10	B	

Tariefpost (GN 2015)	Omschrijving GN 2015 (zie aantekening 1)	Basistarief	Afbouw-categorie	Aantekening
8704 31 99	– – – – – gebruikte	10	B	
8704 32 10	– – – speciaal vervaardigd voor het vervoer van sterk radioactieve stoffen (Euratom)	3,5	B	
8704 32 91	– – – – nieuwe	22	B	
8704 32 99	– – – – gebruikte	22	B	
Aantekening 1:	de indeling van producten in deze lijst wordt bepaald door de GN-codes die zijn vastgelegd in Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1101/2014 van de Commissie			
Aantekening 2:	ex 0305 72 00 en ex 0305 79 00 — alleen van forel zoals omschreven in GN-code 0305 43 00			
Aantekening 3:	ex 0306 16 10, ex 0306 17 10, ex 0306 26 10 en ex 0306 27 10 — met uitzondering van die in verpakkingen met een netto-inhoud per onmiddellijke verpakking van niet meer dan 2 kg			

BIJLAGE 2-B

VERKLARING VAN DE PARTIJEN BETREFFENDE HET BEHEER VAN TARIEFCONTINGENTEN

AFDELING A

Verklaring betreffende het beheer van de tariefcontingentenvoor rundvlees, kalfsvlees en varkensvlees uit hoofde van deze overeenkomst door de Europese Unie

1. Het algemene beginsel is dat het beheer van de tariefcontingenten de handel zoveel mogelijk moet bevorderen. Met name mag het de door de partijen overeengekomen verbintenissen betreffende markttoegang niet belemmeren of tenietdoen; het moet transparant en voorspelbaar zijn, de transactiekosten voor handelaren minimaliseren, de contigentbenutting maximaliseren en gericht zijn op het voorkomen van mogelijke speculatie.

Structuur van het stelsel van invoervergunningen

Driemaandelijkse subperioden met overdracht tussen de perioden van onbenutte hoeveelheden van de tariefcontingenten

2. In elk van de vier kwartalen van het verkoopseizoen wordt 25 procent van het jaarlijkse tariefcontingent beschikbaar gesteld voor vergunningaanvragen.

3. Eventueel resterende hoeveelheden die aan het einde van een kwartaal nog beschikbaar zijn, worden automatisch overgedragen naar het daaropvolgende kwartaal, tot aan het einde van het verkoopseizoen.

Aanvraagperiode voor invoervergunningen

4. Een aanvraag voor een invoervergunning wordt tot 45 dagen voor het begin van elk kwartaal aanvaard en een invoervergunning wordt niet minder dan 30 kalenderdagen voor het begin van het kwartaal afgegeven.

5. Wanneer de vraag naar uitvoervergunningen gedurende de toepassingsperiode groter is dan de beschikbare hoeveelheden voor dat kwartaal, worden de vergunningen proportioneel toegewezen.

6. Wanneer de beschikbare hoeveelheid voor een kwartaal tijdens de aanvraagperiode niet volledig wordt toegewezen, kunnen in aanmerking komende aanvragers gedurende de rest van het kwartaal een aanvraag doen voor de resterende hoeveelheid. Invoervergunningen worden automatisch op aanvraag afgegeven totdat de beschikbare hoeveelheid voor die periode volledig is vergeven.

Geldigheid van de vergunningen

7. Een invoervergunning is geldig:

   a) vanaf de datum van afgifte, of de datum van het begin van het kwartaal waarvoor de invoervergunning is afgegeven, als dat later is; en

   b) gedurende vijf maanden vanaf de onder a) vermelde toepasselijke datum of tot het einde van het verkoopseizoen, als dat eerder is.

8. Invoervergunningen mogen bij elk douanekantoor van binnenkomst van de Europese Unie en voor meerdere zendingen worden gebruikt.

Ontvankelijkheidscriteria

9. De ontvankelijkheidscriteria en toewijzingsmethode moeten ervoor zorgen dat de quota worden toegewezen aan degenen waarvoor het het waarschijnlijkst is dat zij ze zullen gebruiken en mogen niet leiden tot belemmeringen voor de invoer.

10. Tijdens de aanvraagperiode omvatten de in aanmerking komende aanvragers de historische importeurs van rund-, bizon- of kalfsvlees voor de invoer van rundvlees of kalfsvlees en de historische importeurs van rund-, bizon-, kalfs- en varkensvlees voor de invoer van varkensvlees.

11. In elk kwartaal na de aanvraagperiode waarin vergunningen op aanvraag ter beschikking worden gesteld, worden de ontvankelijkheidscriteria voor aanvragers uitgebreid zodat ook groothandelaren en erkende vleesverwerkers eronder vallen.

Zekerheid

Zekerheid in verband met aanvragen voor invoervergunningen

12. Bij de aanvraag voor een vergunning wordt een zekerheid van niet meer dan 95 EUR per ton rundvlees en 65 EUR per ton varkensvlees geteld.

Overdracht van de vergunning en de bijbehorende zekerheid

13. Vergunningen zijn niet overdraagbaar.

Teruggave van de vergunning en de bijbehorende zekerheid

14. Onbenutte hoeveelheden uit hoofde van de vergunning kunnen voor het verstrijken ervan en tot maximaal vier maanden voor het einde van het verkoopseizoen worden teruggegeven. Elke vergunninghouder kan tot 30 procent van zijn individueel vergunde hoeveelheid teruggeven. Wanneer een dergelijke hoeveelheid wordt teruggegeven, wordt 60 procent van de bijbehorende zekerheid vrijgegeven.

15. Alle teruggegeven hoeveelheden worden onmiddellijk op aanvraag ter beschikking gesteld van andere in aanmerking komende aanvragers voor de rest van dat kwartaal en worden overgedragen naar de volgende kwartalen indien zij niet worden aangevraagd.

Vrijgave van de zekerheid en vrijgave van de volledige zekerheid wanneer 95 % van de invoer heeft plaatsgevonden

16. De zekerheid wordt proportioneel vrijgegeven telkens wanneer er werkelijke invoer heeft plaatsgevonden.

17. Wanneer 95 procent van de individueel vergunde hoeveelheid van een importeur daadwerkelijk is ingevoerd, wordt de volledige zekerheid vrijgegeven.

AFDELING B

Verklaring betreffende het beheer van de tariefcontingenten voor kaas uit hoofde van deze overeenkomst door Canada

1. Het algemene beginsel is dat het beheer van de tariefcontingenten de handel zoveel mogelijk moet bevorderen. Met name mag het de door de partijen overeengekomen verbintenissen betreffende markttoegang niet belemmeren of tenietdoen; het moet transparant en voorspelbaar zijn, de transactiekosten voor handelaren minimaliseren, de contigentbenutting maximaliseren en gericht zijn op het voorkomen van mogelijke speculatie.

2. De ontvankelijkheidscriteria en toewijzingsmethode moeten ervoor zorgen dat de quota worden toegewezen aan degenen waarvoor het het waarschijnlijkst is dat zij ze zullen gebruiken en mogen niet leiden tot belemmeringen voor de invoer.

Structuur van het stelsel van invoervergunningen

3. De jaarlijkse tariefcontingenten worden elk jaar toegewezen aan in aanmerking komende aanvragers.

4. De toewijzingsmethode voor tariefcontingenten maakt het mogelijk dat er elk jaar nieuwe deelnemers bij kunnen komen. Gedurende de aanloopperiode van jaar 1 tot en met jaar 5 wordt ten minste 30 procent van het tariefcontingent jaarlijks beschikbaar gesteld voor nieuwkomers. Na afloop van de aanloopperiode vanaf jaar 6 en in daaropvolgende jaren wordt ten minste 10 procent van het tariefcontingent beschikbaar gesteld aan nieuwkomers.

5. De tariefcontingenten worden per kalenderjaar toegewezen. Aanvragen van alle belanghebbenden worden ontvangen en behandeld volgens de bepalingen van de overeenstemming betreffende het beheer van de tariefcontingenten voor landbouwproducten, zoals omschreven in artikel 2 van de overeenkomst inzake de landbouw, ministerieel besluit WT/MIN(13)/39 van 7 december 2013, met een periode van vier tot zes weken voor het indienen van aanvragen. De invoer kan beginnen op de eerste dag van het jaar.

6. Indien het contingent na de in lid 3 omschreven aanvraagprocedure niet volledig wordt toegewezen, worden de beschikbare hoeveelheden onmiddellijk aangeboden aan de in aanmerking komende aanvragers in verhouding tot hun toewijzing van hoeveelheden of op verzoek indien er na de eerste aanbieding nog hoeveelheden over zijn.

Ontvankelijkheidscriteria

7. Om in aanmerking te komen, moet een aanvrager ten minste ingezetene van Canada zijn en in de loop van het jaar regelmatig actief zijn in de Canadese kaassector.

8. Gedurende de aanloopperiode van jaar 1 tot en met jaar 5 is een nieuwkomer een in aanmerking komende aanvrager die niet onder de Canadese toewijzing van tariefcontingenten in het kader van de WTO valt.

9. Na de aanloopperiode, in jaar 6 en daaropvolgende jaren, is een nieuwkomer een in aanmerking komende aanvrager die niet onder de Canadese toewijzing van tariefcontingenten in het kader van de WTO valt of die in het voorgaande jaar geen toewijzing van tariefcontingenten heeft ontvangen in het kader van deze overeenkomst.

10. Een nieuwkomer wordt gedurende drie jaar als zodanig beschouwd.

11. Zodra een aanvrager niet meer als nieuwkomer wordt beschouwd, wordt de aanvrager net zoals alle andere deelnemers behandeld.

12. Canada kan overwegen om de omvang van de toewijzingen tot een bepaald percentage te beperken indien dit nodig wordt geacht ter ondersteuning van een concurrerende, billijke en evenwichtige invoer.

Gebruik van invoertoewijzingen en invoervergunningen

13. Toegewezen tariefcontingenten zijn geldig voor de duur van één jaar of, indien ze zijn uitgegeven na de aanvang van het verkoopseizoen, voor de rest van het contigentjaar.

14. Om ervoor te zorgen dat de invoer is afgestemd op de omstandigheden op de binnenlandse markt en om belemmeringen voor de handel tot een minimum te beperken, is een houder van toewijzingen gewoonlijk vrij om zijn toewijzing op eender welk moment van het jaar te gebruiken voor de invoer van alle producten waarop het tariefcontingent van toepassing is.

15. Op basis van zijn toewijzing kan een importeur een verzoek voor een invoervergunning indienen voor elke zending van onder het tariefcontingent vallende producten die hij in Canada wil invoeren. Invoervergunningen worden gewoonlijk automatisch op verzoek afgegeven via het elektronisch vergunningensysteem van de Canadese overheid. Op grond van het huidige beleid kunnen invoervergunningen tot en met 30 dagen voor de geplande datum van binnenkomst worden aangevraagd en zijn ze geldig voor een periode van vijf dagen voor de datum van binnenkomst tot 25 dagen na de datum van binnenkomst.

16. Vergunningen zijn niet overdraagbaar.

17. Een invoervergunning kan worden gewijzigd of worden geannuleerd.

18. Een overdracht van toewijzingen mag worden toegestaan.

19. Een toewijzingshouder die in een jaar minder dan 95 procent van zijn toewijzing benut, kan in het daaropvolgende jaar een sanctie voor onderbenutting krijgen, waarbij hij een toewijzing ontvangt die overeenstemt met het daadwerkelijke gebruik van de vorige toewijzing. Een toewijzingshouder aan wie een sanctie voor onderbenutting is opgelegd, wordt hiervan voor de definitieve toewijzing van het tariefcontingent in kennis gesteld.

20. Een toewijzingshouder kan de onbenutte hoeveelheid van zijn toewijzing tot een bepaalde datum teruggeven. Teruggegeven hoeveelheden worden met het oog op de toepassing van de sanctie in het kader van onderbenutting als gebruikt beschouwd. Veelvuldige teruggaven kunnen tot een sanctie leiden.

21. Teruggegeven hoeveelheden worden gewoonlijk beschikbaar gemaakt voor geïnteresseerde toewijzinghouders die op de dag na de termijn voor teruggave geen onbenutte hoeveelheid van hun toewijzing hebben teruggegeven. Indien er daarna nog hoeveelheden overblijven, kunnen deze aan andere belanghebbenden worden aangeboden.

22. De termijn voor teruggave zal worden vastgesteld op een datum die dermate vroeg is dat er nog voldoende tijd is om de teruggegeven hoeveelheden te gebruiken, en laat genoeg om het toewijzinghouders mogelijk te maken om hun invoerbehoeften tot het einde van het jaar vast te stellen, mogelijk tegen het midden van het contingentjaar.

BIJLAGE 4-A

SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN REGELGEVING VOOR MOTORVOERTUIGEN

Artikel 1

Doelstellingen en voorwerp

1. De partijen nemen nota van de samenwerking tussen Canada en de Europese Commissie op het gebied van wetenschap en technologie.

2. De partijen herbevestigen hun gemeenschappelijke verbintenissen met betrekking tot de verbetering van de veiligheid en de milieuprestaties van voertuigen, en de harmoniseringsinspanningen in het kader van de *Mondiale overeenkomst van 1998 die wordt beheerd door het Wereldforum voor de harmonisatie van de regelgeving voor motorvoertuigen* (WP.29) (de „*mondiale overeenkomst van 1998*") van de Economische Commissie van de Verenigde Naties voor Europa (VN-ECE).

3. De partijen herhalen hun verbintenis om hun inspanningen ten behoeve van de samenwerking op regelgevingsgebied te versterken in het kader van dit hoofdstuk en hoofdstuk 21 (Samenwerking op regelgevingsgebied).

4. De partijen erkennen het recht van elke partij om het door haar gewenste niveau van gezondheid, veiligheid en milieu- en consumentenbescherming te bepalen.

5. De partijen streven ernaar de samenwerking te versterken en het efficiënte gebruik van hulpbronnen te verbeteren in zaken die betrekking hebben op technische voorschriften voor motorvoertuigen, op een wijze die geen afbreuk doet aan het vermogen van elke partij om haar taken uit te voeren.

6. Het doel van deze bijlage is versterking van de samenwerking en communicatie, met inbegrip van de uitwisseling van informatie, over onderzoeksactiviteiten betreffende de veiligheid en de milieuprestaties van motorvoertuigen in verband met de ontwikkeling van nieuwe technische voorschriften of normen, bevordering van de toepassing en erkenning van de mondiale technische voorschriften in het kader van de mondiale overeenkomst van 1998 en mogelijke toekomstige harmonisering tussen de partijen met betrekking tot verbeteringen en andere ontwikkelingen op het gebied van technische voorschriften voor motorvoertuigen of verwante normen.

Artikel 2

Samenwerkingsgebieden

De partijen streven naar de uitwisseling van informatie en samenwerking bij activiteiten op de volgende gebieden:

a) de ontwikkeling en vaststelling van technische voorschriften of verwante normen;

b) de evaluatie achteraf van de uitvoering van technische voorschriften of verwante normen;

c) de ontwikkeling en verspreiding van informatie ten behoeve van consumenten met betrekking tot voorschriften voor motorvoertuigen of verwante normen;

d) de uitwisseling van onderzoek, informatie en resultaten met betrekking tot de ontwikkeling van nieuwe veiligheidsvoorschriften voor voertuigen of verwante normen, geavanceerde emissievermindering en technologieën voor elektrische voertuigen; en

e) de uitwisseling van beschikbare informatie over de vaststelling van veiligheids- of emissiegerelateerde tekortkomingen en niet-naleving van technische voorschriften.

Artikel 3

Vormen van samenwerking

De partijen streven ernaar om een open en voortdurende dialoog met betrekking tot technische voorschriften voor motorvoertuigen of verwante normen gaande te houden. In dit verband streven de partijen ernaar:

a) ten minste eenmaal per jaar bijeen te komen (met inbegrip van bijeenkomsten in de marge van vergaderingen in het kader van WP.29), door middel van videoconferenties of, indien rechtstreeks, alternerend in Canada en in de Europese Unie;

b) informatie uit te wisselen over nationale en internationale programma's en agenda's, met inbegrip van de planning van onderzoeksprogramma's in verband met de ontwikkeling van nieuwe technische voorschriften of verwante normen;

c) gezamenlijk bij te dragen aan het bevorderen en aanmoedigen van een grotere internationale harmonisatie van technische voorschriften via multilaterale fora, zoals de mondiale overeenkomst van 1998, onder meer door samenwerking bij de planning van initiatieven ter ondersteuning van dergelijke activiteiten;

d) onderzoeks- en ontwikkelingsplannen met betrekking tot technische voorschriften voor de veiligheid en milieuprestaties van motorvoertuigen of verwante normen uit te wisselen en te bespreken;

e) gezamenlijke analyses uit te voeren, wederzijds nuttige, praktische en gemakkelijke methoden en benaderingen uit te werken, om de ontwikkeling van technische voorschriften voor motorvoertuigen of verwante normen te ondersteunen en te faciliteren; en

f) aanvullende bepalingen voor samenwerking uit te werken.

Artikel 4

Tenuitvoerlegging van de reglementen van de Verenigde Naties door Canada

1. De partijen erkennen dat Canada de technische voorschriften uit reglementen van de Verenigde Naties, met de aanpassingen die het nodig achtte, heeft opgenomen in zijn *Motor Vehicle Safety Regulations*, C.R.C., c. 1038, zoals opgenomen in bijlage 4-A-1.

2. Canada behoudt het recht om zijn wetten te wijzigen, onder meer door te herzien welke reglementen van de Verenigde Naties zijn opgenomen in zijn wetgeving of de wijze waarop of de mate waarin deze voorschriften zijn opgenomen in zijn wetgeving aan te passen. Alvorens dergelijke wijzigingen te introduceren stelt Canada de Europese Unie daarvan in kennis en verstrekt haar op verzoek inlichtingen over de beweegredenen voor deze wijzigingen. Canada blijft de desbetreffende reglementen van de Verenigde Naties erkennen, tenzij dit zou leiden tot een lager niveau van veiligheid dan de ingevoerde wijzigingen of afbreuk zou doen aan de Noord-Amerikaanse integratie.

3. De partijen zullen technisch overleg plegen om, uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, te bepalen of de technische voorschriften van de reglementen van de Verenigde Naties die zijn vermeld in bijlage 4-A-2 ook moeten worden opgenomen in de Canadese *Motor Vehicle Safety Regulations*, met eventuele aanpassingen die Canada noodzakelijk acht. Deze technische voorschriften moeten worden opgenomen, tenzij dit zou leiden tot een lager niveau van veiligheid dan de Canadese regelgeving of afbreuk zou doen aan de Noord-Amerikaanse integratie.

4. De partijen zullen ook verder technisch overleg plegen om te bepalen of andere technische voorschriften moeten worden opgenomen in bijlage 4-A-2.

5. Canada zal een lijst opstellen en bijhouden van technische voorschriften van de reglementen van de Verenigde Naties die zijn opgenomen in Canada's *Motor Vehicle Safety Regulations*. Canada maakt deze lijst openbaar.

6. Teneinde de convergentie van de regelgeving te bevorderen, wisselen de partijen voor zover mogelijk informatie uit over hun respectieve technische voorschriften met betrekking tot de veiligheid van motorvoertuigen.

Artikel 5

Welwillende overweging van de technische voorschriften van de andere partij

Wanneer een partij een nieuw technisch voorschrift voor motorvoertuigen en onderdelen daarvan opstelt, of wanneer de partij een bestaand voorschrift wijzigt, houdt zij rekening met de technische voorschriften van de andere partij, met inbegrip van die welke zijn vastgesteld in het kader van het *Wereldforum voor de harmonisatie van de regelgeving voor motorvoertuigen (WP.29)* van de VN-ECE. Een partij verstrekt de andere partij op haar verzoek een toelichting over de mate waarin zij bij de ontwikkeling van haar nieuwe technische voorschriften rekening heeft gehouden met de technische voorschriften van de andere partij.

Artikel 6

Samenwerking met de Verenigde Staten van Amerika

De partijen erkennen hun wederzijds belang om op het gebied van technische voorschriften voor motorvoertuigen samen te werken met de Verenigde Staten van Amerika. Indien de Europese Unie en de Verenigde Staten een overeenkomst sluiten of een regeling treffen inzake de harmonisatie van hun respectieve technische voorschriften met betrekking tot motorvoertuigen, werken de partijen samen om te bepalen of een soortgelijke overeenkomst moet worden gesloten of een soortgelijke regeling moet worden getroffen.

BIJLAGE 4-A-1

In artikel 4.1 van bijlage 4-A bedoelde lijst

Reglement van de Verenigde Naties	Titel van het reglement van de Verenigde Naties	Canadese wetgeving waarin het reglement van de Verenigde Naties geheel of gedeeltelijk is opgenomen	Titel van de Canadese wetgeving waarin het reglement van de Verenigde Naties geheel of gedeeltelijk is opgenomen
Nr. 98	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van koplampen met gasontladingslichtbronnen voor motorvoertuigen	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 112	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voor motorvoertuigen bestemde koplampen die asymmetrisch dimlicht en/of grootlicht uitstralen en voorzien zijn van gloeilampen en/of ledmodules	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 113	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voor motorvoertuigen bestemde koplampen die symmetrisch dimlicht en/of grootlicht uitstralen en van gloeilampen, gasontladingslichtbronnen of ledmodules zijn voorzien	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 51	Uniforme voorschriften voor de goedkeuring van motorvoertuigen op ten minste vier wielen wat de geluidsemissie betreft	CMVSS 1106 (*)	Noise Emissions
Nr. 41	Uniforme voorschriften voor de goedkeuring van motorfietsen wat geluid betreft	CMVSS 1106 (*)	Noise Emissions
Nr. 11	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voertuigen wat deursluitingen en deurbevestigingsonderdelen betreft	CMVSS 206 (*)	Door Locks and Door Retention Components
Nr. 116 (alleen wat het immobilisatiesysteem betreft)	Uniforme bepalingen betreffende de beveiliging van motorvoertuigen tegen onrechtmatig gebruik (alleen wat het immobilisatiesysteem betreft)	CMVSS 114 (*)	Theft Protection and Rollaway Prevention
Nr. 42	Uniforme voorschriften voor de goedkeuring van voertuigen betreffende beschermende voorzieningen aan de voor- en achterzijde daarvan (bumpers enz.)	CMVSS 215 (*)	Bumpers
Nr. 78	Uniforme voorschriften voor de goedkeuring van voertuigen van de categorieën L1, L2, L3, L4 en L5 wat het remsysteem betreft	CMVSS 122 (*)	Motorcycle Brake Systems

Reglement van de Verenigde Naties	Titel van het reglement van de Verenigde Naties	Canadese wetgeving waarin het reglement van de Verenigde Naties geheel of gedeeltelijk is opgenomen	Titel van de Canadese wetgeving waarin het reglement van de Verenigde Naties geheel of gedeeltelijk is opgenomen
Nr. 8	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voor motorvoertuigen bestemde koplampen die asymmetrisch dimlicht en/of grootlicht uitstralen en voorzien zijn van halogeengloeilampen (H1, H2, H3, HB3, HB4, H7, H8, H9, HIR1, HIR2 en/of H11)	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 20	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van koplampen voor motorvoertuigen die asymmetrisch dimlicht en/of grootlicht uitstralen en voorzien zijn van halogeengloeilampen (H4-lampen)	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 31	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voor motorvoertuigen bestemde halogeen sealed-beamkoplampunits (HSB-units) die Europees asymmetrisch dimlicht en/of grootlicht uitstralen	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 57	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van koplampen voor motorfietsen en daaraan gelijkgestelde voertuigen	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 72	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van koplampen voor motorfietsen die asymmetrisch dimlicht en grootlicht uitstralen en voorzien zijn van halogeenlampen (HS1-lampen)	CMVSS 108 (*)	Lighting System and Retroreflective Devices
Nr. 13H (alleen wat de elektronische stabiliteitscontrole betreft)	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van personenvoertuigen wat het remsysteem betreft (alleen wat de elektronische stabiliteitscontrole betreft)	CMVSS 126	Electronic Stability Control Systems
Nr. 60	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van tweewielige motorfietsen en bromfietsen wat de door de bestuurder bediende bedieningsorganen en de identificatie van de bedieningsorganen, verklikkers en meters betreft	CMVSS 123	Motorcycle Controls and Displays
Nr. 81	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van achteruitkijkspiegels van tweewielige motorvoertuigen met of zonder zijspan, wat de montage ervan op het stuur betreft	CMVSS 111	Mirrors

(*) In de versie van het reglement van 13 februari 2013.

BIJLAGE 4-A-2

In artikel 4.3 van bijlage 4-A bedoelde lijst

Reglement van de Verenigde Naties	Titel van het reglement van de Verenigde Naties
Nr. 12	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voertuigen wat, bij een botsing, de bescherming van de bestuurder tegen de stuurinrichting betreft
Nr. 17	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voertuigen wat de stoelen en de verankering en eventueel aanwezige hoofdsteun ervan betreft
Nr. 43	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van veiligheidsbeglazingsmaterialen en de montage ervan in voertuigen
Nr. 48	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voertuigen wat de installatie van verlichtings- en lichtsignaalvoorzieningen betreft
Nr. 87	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van dagrijlichten voor motorvoertuigen
Nr. 53	Uniforme bepalingen voor de goedkeuring van voertuigen van categorie L3 wat de installatie van verlichtings- en lichtsignaalinrichtingen betreft
Nr. 116	Uniforme technische voorschriften betreffende de beveiliging van motorvoertuigen tegen onrechtmatig gebruik
Nr. 123	Uniforme voorschriften voor de goedkeuring van adaptieve koplampsystemen (AFS) voor motorvoertuigen

BIJLAGE 5-A

BEVOEGDE AUTORITEITEN

Bevoegde autoriteiten van de Europese Unie

1. De controle is een gezamenlijke bevoegdheid van de nationale diensten van de lidstaten en de Europese Commissie. Hiervoor gelden de volgende bepalingen:

   a) met betrekking tot de uitvoer naar Canada zijn de lidstaten bevoegd voor de controle op de productieomstandigheden en de productievoorschriften, inclusief de voorgeschreven inspecties of audits en de afgifte van gezondheidscertificaten waaruit blijkt dat de overeengekomen SPS-maatregelen en -voorschriften in acht zijn genomen;

   b) met betrekking tot de invoer uit Canada zijn de lidstaten bevoegd om te controleren of de ingevoerde producten aan de desbetreffende voorwaarden van de Europese Unie voldoen; en

   c) de Europese Commissie is verantwoordelijk voor de algemene coördinatie, de inspecties of audits van de controlesystemen en de vereiste maatregelen, met inbegrip van wetgevende maatregelen die een uniforme toepassing van de normen en voorschriften van deze overeenkomst moeten garanderen.

Bevoegde autoriteiten van Canada

2. Tenzij anders vermeld zijn de volgende diensten verantwoordelijk voor de toepassing van de SPS-maatregelen met betrekking tot de in Canada geproduceerde, de uitgevoerde en de ingevoerde dieren, dierlijke producten, planten en plantaardige producten en voor de afgifte van gezondheidscertificaten waaruit blijkt dat de overeengekomen SPS-maatregelen in acht zijn genomen:

   a) Canadian Food Inspection Agency (CFIA);

   b) het ministerie van Volksgezondheid, naar gelang van het geval; of

   c) een opvolger daarvan die is meegedeeld aan de andere partij.

BIJLAGE 5-B

REGIONALE OMSTANDIGHEDEN

Ziekten ten aanzien waarvan regionalisatiebesluiten kunnen worden genomen:

Ziekten

1. Mond- en klauwzeer
2. Vesiculaire stomatitis
3. Vesiculaire varkensziekte
4. Runderpest
5. Pest bij kleine herkauwers
6. Besmettelijke boviene pleuropneumonie
7. Nodulaire dermatose
8. Riftdalkoorts
9. Blauwtong
10. Schapen- en geitenpokken
11. Afrikaanse paardenpest
12. Afrikaanse varkenspest
13. Klassieke varkenspest
14. Meldingsplichtige aviaire influenza
15. Ziekte van Newcastle
16. Venezolaanse paardenencefalomyelitis
17. Epizoötische hemorragische ziekte

Ziekten bij waterdieren

De partijen kunnen de lijst van ziekten bij waterdieren bespreken op basis van de Gezondheidscode voor waterdieren van de OIE.

BIJLAGE 5-C

PROCEDURE VOOR ERKENNING VAN REGIONALE OMSTANDIGHEDEN

Dierziekten

In een later stadium overeen te komen.

Voor planten schadelijke organismen

In een later stadium overeen te komen.

BIJLAGE 5-D

RICHTSNOEREN VOOR DE VASTSTELLING, ERKENNING EN INSTANDHOUDING VAN GELIJKWAARDIGHEID

Vaststelling en erkenning van gelijkwaardigheid

In een later stadium overeen te komen.

Instandhouding van de gelijkwaardigheid

1. Indien een partij voornemens is een SPS-maatregel vast te stellen, te wijzigen of in te trekken op een gebied waarvoor zij een erkenning van gelijkwaardigheid als bedoeld in artikel 5.6.3, onder a), of een erkenning, bedoeld in artikel 5.6.3, onder b), heeft afgegeven, moet die partij:

   a) beoordelen of de vaststelling, wijziging of intrekking van die SPS-maatregel gevolgen kan hebben voor de erkenning; en

   b) de andere partij in kennis stellen van haar voornemen om die SPS-maatregel vast te stellen, te wijzigen of in te trekken, en van de beoordeling overeenkomstig punt a). De kennisgeving vindt in een voldoende vroeg stadium plaats, zodat nog wijzigingen kunnen worden aangebracht en rekening kan worden gehouden met commentaar.

2. Indien een partij een SPS-maatregel vaststelt, wijzigt of intrekt op een gebied waarvoor zij een erkenning heeft afgegeven, moet de partij van invoer de erkenning van gelijkwaardigheid als bedoeld in artikel 5.6.3, onder a), of de erkenning, bedoeld in artikel 5.6.3, onder b), naar gelang van het geval, op dat gebied blijven accepteren totdat zij aan de partij van uitvoer heeft medegedeeld of aan bijzondere voorwaarden moet worden voldaan en, zo ja, de bijzondere voorwaarden aan de partij van uitvoer heeft meegedeeld. De partij van invoer moet de partij van uitvoer raadplegen met betrekking tot de ontwikkeling van deze bijzondere voorwaarden.

BIJLAGE 5-E

ERKENNING VAN SANITAIRE EN FYTOSANITAIRE MAATREGELEN

Algemene aantekeningen

1. Indien een partij een in deze bijlage opgenomen SPS-maatregel wijzigt, is de gewijzigde SPS-maatregel van toepassing op invoer uit de andere partij, met inachtneming van punt 2 van bijlage 5-D. Raadpleeg voor de geactualiseerde SPS-maatregelen de gepubliceerde wetgeving van elke partij.

2. Indien een partij van invoer bepaalt dat een in deze bijlage opgenomen bijzondere voorwaarde niet langer nodig is, stelt die partij de andere partij overeenkomstig artikel 26.5 in kennis dat zij die bijzondere voorwaarde niet langer zal toepassen op de invoer uit de andere partij.

3. Ter verduidelijking, een SPS-maatregel van een partij van invoer die niet anderszins in deze bijlage is vermeld of een maatregel van een partij van invoer die geen SPS-maatregel is, is in voorkomend geval van toepassing op de invoer uit de andere partij.

AFDELING A

Sanitaire maatregelen

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
Sperma						
Rundvee						
Diergezondheid	Richtlijn 88/407	— *Health of Animals Act*, S. C. 1990, c. 21 — *Health of Animals Regulations*, C.R.C., c. 296	Spermacentrum moet klinisch vrij van paratuberculose zijn	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations* — CFIA Artificial Insemination Program	Richtlijn 88/407	1. Enzoötische boviene leukose: (serum) enzymgekoppelde immuunadsorbent-techniek („ELISA”) Bovendien moet het moederdier van de aspirant-donorstier, indien mogelijk, na het spenen van de aspirant-donor worden onderworpen aan een Elisa-test op enzoötische boviene leukose, waarbij de resultaten negatief zijn.

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
						Deze test van het moederdier is vereist voor de uitvoer van sperma naar de lidstaten van de Europese Unie wanneer het sperma is gewonnen van een donorstier die de leeftijd van 24 maanden nog niet bereikt heeft, en negatieve resultaten op een Elisa-test zijn vereist na het bereiken van die leeftijd. Deze test is niet vereist wanneer de aspirant-donorstier afkomstig is uit een beslag waarvan de gezondheid met betrekking tot enzoötische boviene leukose door Canada is erkend; en 2. Infectieuze boviene rhinotracheïtis: (serum) ELISA De halfjaarlijkse tests voor infectieuze boviene rhinotracheitis voor alle aanwezige dieren moeten worden uitgevoerd in installaties die negatief zijn getest op infectieuze boviene rhinotracheitis en zijn goedgekeurd voor uitvoer naar de Europese Unie. Alleen installaties die negatief zijn getest op infectieuze boviene rhinotracheitis mogen sperma naar de Europese Unie uitvoeren.
Embryo's						
In vivo verkregen runderen						
Diergezondheid	Richtlijn 89/556	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel XIII		— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations* — CFIA Embryo Export Approval Program	Richtlijn 89/556 Beschikkingen 2006/168 2007/240	1. De vrouwelijke donordieren hebben in de zes maanden onmiddellijk voorafgaande aan de inzameling in Canada doorgebracht in maximaal twee beslagen: a) die volgens officiële vaststellingen tuberculosevrij waren; b) die volgens officiële vaststellingen brucellosevrij waren; c) die vrij waren van enzoötische runderleukose of waarin de laatste drie jaar geen klinische symptomen van enzoötische runderleukose zijn geconstateerd; en

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
						d) waarin de laatste twaalf maanden bij geen enkel dier klinische symptomen van infectieuze boviene rinotracheïtis/infectieuze pustuleuze vulvovaginitis zijn geconstateerd; 2. Er heeft zich in een cirkel met een straal van 10 km rond het bedrijf waarin het vrouwelijke donordier verblijft gedurende ten minste 30 dagen voorafgaande aan de inzameling geen uitbraak van epizoötische hemorragische ziekte voorgedaan; en 3. Het sperma wordt gewonnen en opgeslagen in spermacentra of opgeslagen in spermaopslagcentra die zijn erkend door het CFIA, of het sperma wordt gewonnen en opgeslagen in spermacentra of opgeslagen in spermaopslagcentra die zijn erkend door de bevoegde autoriteit van een derde land dat erkend is voor de uitvoer van sperma naar de Europese Unie of het sperma wordt uitgevoerd uit de Europese Unie.
Vers vlees						
Herkauwers, paardachtigen, varkens, pluimvee en gekweekt wild (herten, konijnen en loopvogels)						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005 2015/1375	— *Meat Inspection Act*, R.S.C. 1985, c. 25 (1st Supp.) — *Meat Inspection Regulations, 1990*, S.O.R./90-288 — *Food and Drugs Act*, R.S.C., 1985, c. F-27 — *Food and Drug Regulations*, C.R.C., c. 870	1. Naleving van de Canadese voorschriften inzake overdraagbare spongiforme encefalopathie; 2. Langdurig uitstel verwijdering ingewanden niet toegestaan; 3. Naleving van de microbiologische voedselveiligheidscriteria van de partij van invoer;	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005 2015/1375	Zie aanhangsel A

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
			4. Varkensvlees dat is bestemd voor verwerking in een kant-en-klaarproduct wordt getest of bevroren overeenkomstig Uitvoeringsverordening (EU) 2015/1375 van de Commissie; 5. Bloed wordt opgevangen met behulp van een gesloten bloedinzamelingsmethode; en 6. Vlees van dieren die zijn geslacht in het kader van noodslachtingsprocedures mag niet worden verhandeld.			
Vleesproducten						
Herkauwers, paardachtigen, varkens, pluimvee en gekweekt wild						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden, met uitzondering van bijzondere voorwaarde 4 indien het eindproduct een zodanige warmtebehandeling ondergaat dat *Trichinella* wordt gedood; 2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer; en 3. Naleving van de microbiologische voedselveiligheidscriteria van de partij van invoer.	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden, met uitzondering van bijzondere voorwaarde 6 a) van aanhangsel A indien het eindproduct een zodanige warmtebehandeling ondergaat dat *Trichinella* wordt gedood; 2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer; en 3. Naleving van de microbiologische voedselveiligheidscriteria van de partij van invoer.

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel (en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel (en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
Gehakt vlees, vleesbereidingen						
Herkauwers, paardachtigen, varkens, pluimvee en gekweekt wild						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden; 2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer; en 3. Naleving van de microbiologische voedselveiligheidscriteria van de partij van invoer.	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden; 2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer; en 3. Naleving van de microbiologische voedselveiligheidscriteria van de partij van invoer.
Verwerkte dierlijke eiwitten voor menselijke consumptie						
Herkauwers, paardachtigen, varkens, pluimvee en gekweekt wild						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden, met uitzondering van bijzondere voorwaarde 4 indien het eindproduct een zodanige warmtebehandeling ondergaat dat *Trichinella* wordt gedood; en	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden, met uitzondering van bijzondere voorwaarde 6 a) van aanhangsel A indien het eindproduct een zodanige warmtebehandeling ondergaat dat *Trichinella* wordt gedood; en 2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer.

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel (en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel (en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
			2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer.			
Gesmolten dierlijk vet, bestemd voor menselijke consumptie						
Herkauwers, paardachtigen, varkens, pluimvee en gekweekt wild						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden, met uitzondering van bijzondere voorwaarde 4; en 2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer.	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004	1. Het verse vlees dat voor de vervaardiging van de producten wordt gebruikt, voldoet aan de toepasselijke bijzondere voorwaarden, met uitzondering van bijzondere voorwaarde 6 a) in aanhangsel A; en 2. Naleving van de productnormen van de partij van invoer.
Voor menselijke consumptie bestemde darmen van dieren						
Rundvee, schapen, geiten en varkens						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Naleving van de Canadese voorschriften inzake overdraagbare spongiforme encefalopathie	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004	Naleving van de EU-voorschriften inzake overdraagbare spongiforme encefalopathie

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
Visserijproducten en levende tweekleppige weekdieren						
Vis en visserijproducten voor menselijke consumptie						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005 2074/2005	— *Fish Inspection Act*, R.S. C. 1985, c. F-12 — *Fish Inspection Regulations*, C.R.C., c. 802 — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Gerookte vis, verpakt in hermetisch gesloten recipiënten, die niet bevroren is, moet ten minste 9 % zout bevatten (waterfasemethode). De Canadese en EU-systemen worden geacht een gelijkwaardig beschermingsniveau te bieden m.b.t. de microbiologische voorschriften. De door Canada en de Europese Unie gehanteerde criteria voor de controle van eindproducten verschillen echter in bepaalde opzichten. Bij uitvoer moet de exporteur waarborgen dat zijn producten aan de voedselveiligheidscriteria van het land van invoer voldoen.	— *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005 2074/2005	De Canadese en EU-systemen worden geacht een gelijkwaardig beschermingsniveau te bieden m.b.t. de microbiologische voorschriften. De door Canada en de Europese Unie gehanteerde criteria voor de controle van eindproducten verschillen echter in bepaalde opzichten. Bij uitvoer moet de exporteur waarborgen dat zijn producten aan de voedselveiligheidscriteria van het land van invoer voldoen.
Van kop en ingewanden ontdane vis voor menselijke consumptie						
Diergezondheid	Richtlijn 2006/88	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel XVI — *Reportable Disease Regulations*, S.O.R./91-2		— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel XVI	Richtlijn 2006/88 Verordening 1251/2008	

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
Levende tweekleppige weekdieren voor menselijke consumptie, inclusief stekelhuidigen, manteldieren en mariene buikpotigen						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2074/2005	— *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	De Canadese en EU-systemen worden geacht een gelijkwaardig beschermingsniveau te bieden m.b.t. de microbiologische voorschriften. De door Canada en de Europese Unie gehanteerde criteria voor de controle van eindproducten verschillen echter in bepaalde opzichten. Bij uitvoer moet de exporteur waarborgen dat zijn producten aan de voedselveiligheidscriteria van het land van invoer voldoen.	— *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations* — Management of Contaminated *Fisheries Regulations*, S.O.R./90-351 — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2074/2005	Levende tweekleppige weekdieren worden gecontroleerd op diarretisch schelpdiergif („Diarrheic Shellfish Poisoning") op een risicogebaseerd niveau. De Canadese en EU-systemen worden geacht een gelijkwaardig beschermingsniveau te bieden m.b.t. de microbiologische voorschriften. De door Canada en de Europese Unie gehanteerde criteria voor de controle van eindproducten verschillen echter in bepaalde opzichten. Bij uitvoer moet de exporteur waarborgen dat zijn producten aan de voedselveiligheidscriteria van het land van invoer voldoen.
Vis die is gevangen met een Canadese sportvisakte						
Volksgezondheid				— *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations*	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 2073/2005	Voor vis die is gevangen met een Canadese sportvisakte, waarop de naam van de importeur wordt vermeld, zijn de volgende voorwaarden van toepassing: 1. de vis is tijdens de geldigheidstermijn van de sportvisakte in Canadese viswateren gevangen overeenkomstig de Canadese wettelijke regelingen inzake de sportvisserij en met inachtneming van de vangstlimieten;

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
						2. de vis is overeenkomstig adequate hygiëne- en conserveringsmaatregelen van de ingewanden ontdaan; 3. de vis behoort niet tot een giftige soort of een soort die biotoxines kan bevatten; en 4. de vis wordt binnen een maand na de uiterste datum van geldigheid van de sportvisakte in de Europese Unie ingevoerd en is niet voor de handel bestemd. Bij het geleidedocument wordt een kopie van de sportvisakte gevoegd.
Melk en zuivelproducten voor menselijke consumptie						
Gepasteuriseerde kaas of kaas van niet-gepasteuriseerde melk (of die een warmtebehandeling op lage temperatuur heeft ondergaan) en rauwe melk die gedurende ten minste 60 dagen is gerijpt						
Volksgezondheid	Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, s. 34 — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*, deel B, afdeling 8 — *Canada Agricultural Products Act*, R.S.C 1985, c. 20 (4th Supp.) — *Dairy Products Regulations*, S.O.R./79-840	De Canadese en EU-systemen worden geacht een gelijkwaardig beschermingsniveau te bieden m.b.t. de microbiologische voorschriften. De door Canada en de Europese Unie gehanteerde criteria voor de controle van eindproducten verschillen echter in bepaalde opzichten. Bij uitvoer moet de exporteur waarborgen dat zijn producten aan de voedselveiligheidscriteria van het land van invoer voldoen.	— *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations*, deel B, afdeling B — *Canada Agricultural Products Act* — *Dairy Products Regulations*	Besluit 2011/163 Verordeningen 852/2004 853/2004 854/2004 605/2010	1. Canada evalueert de HACCP-systemen („Hazard Analysis Critical Control Point", risicoanalyse en kritisch controlepunt) van inrichtingen die niet zijn erkend op grond van het „Food Safety Enhancement Program" (FSEP-HACCP) om ervoor te zorgen dat deze functioneren overeenkomstig HACCP-beginselen; en 2. Op het uitvoercertificaat zijn twee handtekeningen vereist: diergezondheidsverklaringen worden ondertekend door een officiële dierenarts; en verklaringen met betrekking tot de volksgezondheid worden ondertekend door een officiële inspecteur. De Canadese en EU-systemen worden geacht een gelijkwaardig beschermingsniveau te bieden m.b.t. de microbiologische voorschriften. De door Canada en de Europese Unie gehanteerde criteria voor de controle van eindproducten verschillen echter in bepaalde opzichten. Bij uitvoer moet de exporteur waarborgen dat zijn producten aan de voedselveiligheidscriteria van het land van invoer voldoen.

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
Niet voor menselijke consumptie bestemde darmen van dieren						
Varkens						
Diergezondheid	Verordening 1069/2009	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel IV				
Beenderen, hoornen en hoeven (met uitzondering van meel) en producten daarvan, niet voor menselijke consumptie						
Diergezondheid				— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*	Verordening 1069/2009	Certificaat overeenkomstig Beschikking 97/534
Bloed en bloedproducten, niet bestemd voor menselijke consumptie						
Herkauwers						
Diergezondheid	Verordening 1069/2009	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel IV en deel XIV — *Feeds Act*, R.S.C. 1985, c. L-9 — *Feeds Regulations*, 1983, S.O.R./83-593	Naleving van de Canadese voorschriften inzake overdraagbare spongiforme encefalopathie			

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
Producten van de bijenteelt — niet voor menselijke consumptie						
Diergezondheid	Verordening 1069/2009	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel VI	Product moet een behandeling ondergaan, bv. vriesdrogen, bestralen of vacuümverpakken.	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations* — Bee Products Directive TAHD-DSAT-IE-2001-3-6, 5 januari 2011	Verordening 1069/2009	1. Voor producten van de bijenteelt die worden gebruikt in diervoeding, in levensmiddelen of voor industriële doeleinden, gelden geen beperkingen; en 2. Producten van de bijenteelt gebruikt voor vervoedering aan bijen, worden behandeld.
Wol, veren en haar						
Wol						
Diergezondheid	Verordening 1069/2009	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel IV	Certificaat van oorsprong	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*	Verordening 1069/2009	
Varkenshaar						
Diergezondheid	Verordening 1069/2009	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel IV	Certificaat van oorsprong	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*	Verordening 1069/2009	
Eieren in de schaal en eiproducten, bestemd voor menselijke consumptie						
Diergezondheid	Richtlijnen 90/539 2002/99	— *Health of Animals Act* — *Health of Animals Regulations*, deel III en deel IV (voor eieren in de schaal en eiproducten)	1. Oorsprongsverklaring; en 2. Veterinaire certificering	*Egg Products — Import Procedures*, AHPD-DSAE-IE-2001-5-3, 20 december 1995	Richtlijnen 90/539 2002/99	

SPS-gebied	Uitvoer van de Europese Unie naar Canada			Uitvoer van Canada naar de Europese Unie		
	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	SPS-maatregel(en) van Canada	Bijzondere voorwaarde(n)	SPS-maatregel(en) van Canada	SPS-maatregel(en) van de Europese Unie	Bijzondere voorwaarde(n)
Horizontale kwesties						
Inschrijving op de lijst van inrichtingen	Verordeningen 2004/852 2004/853 2004/854	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations* — *Canada Agricultural Products Act* — *Dairy Products Regulations*	Inschrijving op de lijst is vereist voor vers vlees en vleesproducten	— *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990* — *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations* — *Canada Agricultural Products Act* — *Dairy Products Regulations*	Verordeningen 2004/852 2004/853 2004/854	De volgende voorwaarden zijn van toepassing voor alle dieren en dierlijke producten met een erkenning op het gebied van de volksgezondheid waarvoor een lijst van inrichtingen is vereist: 1. de lijsten met Canadese inrichtingen en fabrieken worden door Canada in het Traces-systeem ingegeven; en 2. Canada verstrekt garanties dat de inrichtingen aan het geheel van voorwaarden in dit hoofdstuk voldoen. De Europese Unie actualiseert en publiceert de lijst van inrichtingen zonder nodeloze vertraging.
Water	Richtlijn 98/83	— *Canada Agricultural Products Act* — *Dairy Products Regulations* — *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations* — *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990*		— *Canada Agricultural Products Act* — *Dairy Products Regulations* — *Fish Inspection Act* — *Fish Inspection Regulations* — *Food and Drugs Act* — *Food and Drug Regulations* — *Meat Inspection Act* — *Meat Inspection Regulations, 1990*	Richtlijn 98/83	

AANHANGSEL A

BIJZONDERE VOORWAARDEN MET BETREKKING TOT DE UITVOER VAN BEPAALDE PRODUCTEN VAN CANADA NAAR DE EUROPESE UNIE

1. Naleving van de EU-voorschriften inzake overdraagbare spongiforme encefalopathie.

2. Bij karkassen mogen geen stoffen wikkels worden gebruikt.

3. Naleving van de EU-voorschriften inzake ontsmetting.

4. Naleving van de voorschriften voor het microbiologisch testen voor uitvoer naar Finland en Zweden zoals vastgelegd in Verordening (EG) nr. 1688/2005 van de Commissie.

5. Antemortemkeuring

   Normale procedures voor antemortemkeuring zijn van toepassing mits een dierenarts van het CFIA aanwezig is op het bedrijf wanneer de dieren die bestemd zijn om te worden geslacht met het oog op de uitvoer naar de Europese Unie, antemortem worden gekeurd.

6. Postmortemkeuring

   a) Varkensvlees:

      overeenkomstig Uitvoeringsverordening (EU) 2015/1375 van de Commissie:

      i) dwarsgestreept spierweefsel wordt onderzocht op *Trichinella* door middel van een door het CFIA goedgekeurde, gevalideerde digestiemethode in een CFIA-laboratorium of een door het CFIA daarvoor gecertificeerd laboratorium; of,

      ii) dwarsgestreept spierweefsel wordt onderworpen aan een koudebehandeling door middel van een door het CFIA goedgekeurde behandeling;

   b) Runderen van meer dan zes weken oud:

      i) lever: een insnijding aan de maagzijde van de lever en een insnijding aan de basis van de Spiegelse kwab voor onderzoek van de galwegen;

      ii) hoofd: twee insnijdingen in de uitwendige kauwspieren, parallel aan de onderkaak;

   c) Gedomesticeerde eenhoevigen:

      overeenkomstig Uitvoeringsverordening (EU) 2015/1375 van de Commissie, wordt dwarsgestreept spierweefsel onderzocht op *Trichinella* door middel van een door het CFIA goedgekeurde, gevalideerde digestiemethode in een CFIA-laboratorium of een door het CFIA daarvoor gecertificeerd laboratorium;

   d) Gekweekt wild — wilde zwijnen:

      overeenkomstig Uitvoeringsverordening (EU) 2015/1375 van de Commissie, wordt dwarsgestreept spierweefsel onderzocht op *Trichinella* door middel van een door het CFIA goedgekeurde, gevalideerde digestiemethode in een CFIA-laboratorium of een door het CFIA daarvoor gecertificeerd laboratorium;

7. Regelmatige controle van de algemene hygiëne:

   in aanvulling op de Canadese operationele en pre-operationele gezondheidsvoorschriften wordt voldaan aan de testeisen voor E. coli en Salmonella voor de Verenigde Staten van Amerika (VS) zoals beschreven in bijlage T (*Testing for Escherichia coli (E. coli) in Slaughter Establishments*) en bijlage U (*USDA Performance Standards for Salmonella*) in het deel betreffende de VS van hoofdstuk 11 van het *Meat Hygiene Manual of Procedures* van het CFIA; en

8. Naleving van de microbiologische voedselveiligheidscriteria van de partij van invoer.

AFDELING B

Fytosanitaire maatregelen

In een later stadium overeen te komen.

BIJLAGE 5-F

ERKENNING VAN INRICHTINGEN OF VOORZIENINGEN

De voorwaarden en procedures voor de toepassing van artikel 5.7, lid 4, onder b), zijn als volgt:

a) de invoer van het product is, indien dit vereist is, toegestaan door de bevoegde autoriteiten van de partij van invoer;

b) de desbetreffende inrichting of voorziening is erkend door de bevoegde autoriteiten van de partij van uitvoer;

c) de bevoegde autoriteit van de partij van uitvoer is bevoegd de erkenning van een inrichting of voorziening te schorsen of in te trekken; en

d) de partij van uitvoer heeft de relevante informatie verstrekt waarom de partij van invoer heeft verzocht.

BIJLAGE 5-G

PROCEDURE MET BETREKKING TOT DE SPECIFIEKE IMPORTVEREISTEN INZAKE DE GEZONDHEID VAN PLANTEN

Een belangrijke doelstelling van deze procedure is dat de partij van invoer, naar haar beste vermogen, een lijst van gereglementeerde plaagorganismen opstelt en bijhoudt voor goederen waarvoor op haar grondgebied een fytosanitair belang bestaat.

1. Indien de partijen een specifiek handelsartikel gezamenlijk als prioriteit beschouwen, stelt de partij van invoer binnen een door de partijen vastgestelde termijn een voorlopige lijst van plaagorganismen voor dat handelsartikel vast, zodra zij van de partij van uitvoer:

   a) informatie ontvangt over de status van de plaagorganismen op het grondgebied van de partij van uitvoer die betrekking heeft op de plaagorganismen die door ten minste één van de partijen gereglementeerd zijn; en

   b) informatie ontvangt over de status van andere plaagorganismen op haar grondgebied, gebaseerd op internationale databanken en andere beschikbare informatiebronnen.

2. De voorlopige lijst van plaagorganismen van een partij van invoer kan plaagorganismen omvatten die op het grondgebied van die partij reeds zijn gereglementeerd. Deze lijst kan ook de mogelijke quarantaineorganismen omvatten waarvoor de partij van invoer kan eisen dat een fytosanitaire risicoanalyse wordt uitgevoerd als er wordt bevestigd dat een product overeenkomstig punt 3 als een prioriteit wordt beschouwd.

3. Voor een product:

   a) waarvoor overeenkomstig punt 2 een voorlopige lijst van plaagorganismen is vastgesteld;

   b) waarvan de partijen bevestigen dat het een prioriteit is; en

   c) waarvoor de partij van uitvoer alle relevante informatie heeft verstrekt waarom de partij van invoer heeft verzocht,

   moet de partij van invoer de nodige stappen nemen om haar lijst van gereglementeerde plaagorganismen alsmede de specifieke bepalingen voor de invoer van dat product op te stellen.

4. Indien de partij van invoer voorziet in meer dan één fytosanitaire maatregel om te voldoen aan de specifieke invoervoorschriften voor een specifiek product, moet de bevoegde autoriteit van de partij van uitvoer aan de bevoegde autoriteit van de partij van invoer meedelen welke maatregel of maatregelen zij zal gebruiken als basis voor certificering.

BIJLAGE 5-H

BEGINSELEN EN RICHTSNOEREN BETREFFENDE DE UITVOERING VAN EEN AUDIT OF CONTROLE

In een later stadium overeen te komen.

BIJLAGE 5-I

UITVOERCERTIFICERING

Modelverklaring voor gezondheidscertificaten voor dieren en dierlijke producten

1. Officiële gezondheidscertificaten worden afgegeven voor zendingen producten die tussen de partijen worden verhandeld.

Gezondheidsverklaringen

2. Gelijkwaardigheid erkend: gebruik het gezondheidsverklaringsmodel (gelijkwaardigheid van maatregelen of certificeringssystemen). Zie bijlage 5-E;

„Het/de hierin beschreven [product invullen] voldoet aan de relevante SPS-maatregel(en) en -voorschrift(en) van [de Europese Unie/Canada] (*) die als gelijkwaardig zijn erkend aan de SPS-maatregel(en) en -voorschrift(en) van [Canada/de Europese Unie] (*) als voorgeschreven in bijlage 5-E van de Brede Economische en Handelsovereenkomst Canada-Europese Unie [en de bijzondere voorwaarde(n) zoals opgenomen in bijlage 5-E] (*).

(*) Doorhalen wat niet van toepassing is."

3. Zolang er geen certificaten op basis van gelijkwaardigheid zijn goedgekeurd, worden de bestaande certificaten gebruikt.

Officiële talen voor certificering

4. a) Voor invoer in de Europese Unie moet de vergunning worden opgesteld in ten minste één van de officiële talen van de lidstaat waarin de grensinspectiepost van binnenkomst van de zending in de Europese Unie gelegen is; en

   b) voor invoer in Canada moet de vergunning worden opgesteld in één van de officiële talen van Canada.

Wijze van certificering

5. De uitwisseling van informatie kan plaatsvinden door middel van een op papier gebaseerd systeem of een beveiligde methode van elektronische gegevensoverdracht die een gelijkwaardige certificering garandeert. De partij van uitvoer kan ervoor kiezen om de officiële certificering op elektronische wijze te verstrekken indien het land van invoer heeft bepaald dat gelijkwaardige veiligheidsgaranties worden verstrekt, met inbegrip van het gebruik van een digitale handtekening en een mechanisme voor onweerlegbaarheid. Het akkoord van de partij van invoer voor het uitsluitende gebruik van elektronische certificering kan worden vastgelegd per briefwisseling in een van de bijlagen bij dit hoofdstuk of per briefwisseling in overeenstemming met artikel 5.14, lid 8.

6. De Europese Unie mag haar invoercertificaten voor levende dieren en dierlijke producten uit Canada met een gelijkwaardigheidstatus als bedoeld in bijlage 5-E opnemen in het Traces-systeem („Trade Control and Expert System — Traces").

BIJLAGE 5-J

INVOERCONTROLES EN VERGOEDINGEN

AFDELING A

Frequentie van de controles

Zo nodig kunnen de partijen, voor zover zij daarvoor bevoegd zijn, de frequentie wijzigen, rekening houdend met de aard van de controles die de partij van uitvoer voor de uitvoer heeft verricht, de ervaring die de partij van invoer heeft met uit de partij van uitvoer ingevoerde producten, en de vooruitgang die is gemaakt in verband met de erkenning van de gelijkwaardigheid, of ten gevolge van andere maatregelen of overleg waarin deze overeenkomst voorziet.

Tabel 1

Frequentie van de grenscontroles op zendingen levende dieren, dierlijke producten en dierlijke bijproducten

Soort grenscontrole	Normale frequentie zoals bedoeld in artikel 5.10, lid 1
1. **Controle van de documenten en de identiteit** Beide partijen controleren bij alle zendingen de documenten en de identiteit.	
2. **Materiële controles**	
Levende dieren	100 procent
Sperma, eicellen of embryo's	10 procent
Dierlijke producten voor menselijke consumptie Vers vlees (inclusief slachtafval) en producten van runderen, schapen, geiten, varkens en eenhoevigen, zoals omschreven in Richtlijn 92/5/EEG van de Raad Hele eieren Reuzel en gesmolten vet Darmen van dieren Gelatine Vlees van pluimvee en producten daarvan Konijnenvlees, vlees van (vrij/gekweekt) wild en producten ervan Melk en zuivelproducten Eiproducten Honing Beenderen en producten op basis van beenderen Vleesbereidingen en gehakt vlees Kikkerbilletjes en slakken	10 procent
Niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke producten Reuzel en gesmolten vet Darmen van dieren	10 procent

Soort grenscontrole	Normale frequentie zoals bedoeld in artikel 5.10, lid 1
Melk en zuivelproducten Gelatine Beenderen en producten op basis van beenderen Huiden van hoefdieren Jachttrofeeën Verwerkt voeder voor gezelschapsdieren Grondstoffen voor de vervaardiging van voeder voor gezelschapsdieren Grondstoffen, bloed, bloedproducten, klieren en organen voor farmaceutisch of technisch gebruik Verwerkte dierlijke eiwitten (verpakt) Varkenshaar, wol, haar en veren Hoorns en producten uit hoorn, hoeven en producten van hoeven Producten van de bijenteelt Broedeieren Mest Hooi en stro	
Niet voor menselijke consumptie bestemde verwerkte dierlijke eiwitten (in bulk)	100 % voor zes opeenvolgende zendingen (op grond van Verordening (EU) nr. 142/2011 van de Commissie tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009). Als deze opeenvolgende tests negatief zijn, wordt de aselecte steekproef gereduceerd tot 20 % van alle volgende bulkzendingen die van dezelfde bron afkomstig zijn. Als een van deze aselecte steekproeven positief is, moet de bevoegde autoriteit alle van dezelfde bron afkomstige zendingen testen totdat zes opeenvolgende tests opnieuw een negatief resultaat opleveren.
Levende tweekleppige weekdieren (schaaldieren)	15 procent
Vis en visserijproducten voor menselijke consumptie Visproducten in hermetisch gesloten recipiënten, waardoor de producten bij omgevingstemperaturen kunnen worden bewaard, verse en bevroren vis en gedroogde en/of gezouten visserijproducten	15 procent
Andere visserijproducten Levende schaaldieren of verse vissen die zonder andere manuele behandelingen van kop en ingewanden zijn ontdaan.	2 procent

Voor de toepassing van deze bijlage wordt onder „zending" verstaan een hoeveelheid producten van hetzelfde type, waarvoor één gezondheidscertificaat of -document is afgegeven, die met hetzelfde vervoermiddel wordt vervoerd, bestemd is voor één enkele geadresseerde en van herkomst is uit dezelfde partij van uitvoer of deel daarvan.

AFDELING B

Vergoedingen

In een later stadium overeen te komen.

BIJLAGE 8-A

ONTEIGENING

De partijen bevestigen hun volgende gedeelde opvatting:

1. Onteigening kan rechtstreeks of onrechtstreeks zijn:

   a) er is sprake van rechtstreekse onteigening wanneer een onder de overeenkomst vallende investering wordt genationaliseerd of anderszins rechtstreeks wordt onteigend door formele overdracht van het eigendomsrecht of directe inbeslagneming; en

   b) er is sprake van onrechtstreekse onteigening wanneer de uitwerking van een maatregel of een reeks maatregelen van een partij gelijkwaardig is aan die van rechtstreekse onteigening, in die zin dat zij voor de investeerder een wezenlijke aantasting inhoudt van de fundamentele attributen van het eigendomsrecht met betrekking tot de investering, met inbegrip van het recht van gebruik, van genot en van beschikking, zonder formele overdracht van het eigendomsrecht of directe inbeslagneming.

2. Om vast te stellen of een maatregel of reeks maatregelen van een partij in een specifieke feitelijke situatie onrechtstreekse onteigening inhoudt, is een onderzoek per geval en op basis van feiten vereist, waarbij rekening wordt gehouden met onder meer de volgende factoren:

   a) de economische gevolgen van de maatregel of van de reeks maatregelen, evenwel met dien verstande dat er geen sprake kan zijn van onrechtstreekse onteigening enkel omdat een maatregel of een reeks maatregelen van een partij negatieve gevolgen heeft voor de economische waarde van een investering;

   b) de duur van de maatregel of reeks maatregelen van een partij;

   c) de mate waarin specifieke, redelijke, door investeringen geschraagde verwachtingen worden aangetast door de maatregel of door de reeks maatregelen; en

   d) de aard van de maatregel of de reeks maatregelen, met name het voorwerp, de context en het doel ervan.

3. Ter verduidelijking, behoudens het zeldzame geval waarin de gevolgen van een maatregel of een reeks maatregelen zo ernstig zijn dat zij duidelijk buitensporig zijn ten opzichte van het doel daarvan, houden niet-discriminerende maatregelen van een partij die worden ontworpen en toegepast met het oog op legitieme doelstellingen van publiek welzijn zoals gezondheid, veiligheid of milieu, geen onrechtstreekse onteigeningen in.

BIJLAGE 8-B

OVERHEIDSSCHULD

1. In deze bijlage wordt verstaan onder:

   overeengekomen herstructurering: de herstructurering of reorganisatie van een schuld van een partij die heeft plaatsgevonden door

   a) een wijziging of aanpassing van schuldinstrumenten overeenkomstig de voorwaarden ervan, met inbegrip van de daarop toepasselijke wetgeving, of

   b) een schuldenruil of een andere, soortgelijke procedure waarin de houders van niet minder dan 75 procent van de totale hoofdsom van de uitstaande schuld die wordt geherstructureerd, hebben ingestemd met een dergelijke schuldenruil of andere procedure; en

   op een schuldinstrument toepasselijke wetgeving: de wetgeving van de jurisdictie die van toepassing is op dat schuldinstrument.

2. Er mag geen verzoek worden ingediend volgens hetwelk een herstructurering van de schulden van een partij afbreuk doet aan een verplichting in het kader van de afdelingen C en D, of, indien het al is ingediend, mag het niet doorgaan in het kader van afdeling F indien de herstructurering ten tijde van de indiening een overeengekomen herstructurering is of na een dergelijke indiening een overeengekomen herstructurering wordt, met uitzondering van een verzoek volgens hetwelk de herstructurering artikel 8.6 of artikel 8.7 schendt.

3. Onverminderd artikel 8.22, lid 1, onder b), en behoudens lid 2, kan een investeerder van een partij geen verzoek uit hoofde van afdeling F indienen volgens hetwelk een herstructurering van de schulden van een partij de verbintenissen van de afdelingen C en D (met uitzondering van artikel 8.6 of 8.7) schendt ([1]) tenzij 270 dagen zijn verstreken na de datum van indiening door de aanvrager van het schriftelijk verzoek om overleg op grond van artikel 8.19.

4. Ter verduidelijking: onder **schuld van een partij** wordt verstaan een schuldinstrument op enig overheidsniveau van een partij.

([1]) Ter verduidelijking, verschillen in de behandeling die door een partij louter aan bepaalde investeerders of investeringen wordt toegekend op basis van legitieme beleidsdoelstellingen in het kader van een schuldencrisis of de dreiging daarvan, met inbegrip van verschillen in behandeling die kunnen voortvloeien uit het al dan niet in aanmerking komen voor schuldherschikking, leveren geen schending van artikel 8.6 of 8.7 op.

BIJLAGE 8-C

UITSLUITING VAN DE PROCEDURE VOOR GESCHILLENBESLECHTING

De bepalingen van afdeling F inzake geschillenbeslechting en van hoofdstuk 29 (Geschillenbeslechting) zijn niet van toepassing op een besluit dat Canada na een evaluatie op grond van de *Investment Canada Act*, R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.) neemt over de vraag of een investering die moet worden geëvalueerd, moet worden toegestaan. Ter verduidelijking, deze uitzondering geldt onverminderd het recht van een partij om een beroep te doen op hoofdstuk 29 (Geschillenbeslechting) met betrekking tot de verenigbaarheid van een maatregel met de voorbehouden van een partij zoals opgenomen in de lijst van de partij in bijlage I, II of III, naar gelang van het geval.

BIJLAGE 8-D

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARING BETREFFENDE ARTIKEL 8.12, LID 6

Gelet op het feit dat het Gerecht voor de beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten is bedoeld om de verplichtingen als bedoeld in artikel 8.18, lid 1, te handhaven, en niet een beroepsmechanisme voor de beslissingen van nationale rechtbanken is, herinneren de partijen eraan dat de nationale rechtbanken van elke partij verantwoordelijk zijn voor de vaststelling van het bestaan en van de geldigheid van intellectuele eigendomsrechten. Daarnaast erkennen de partijen dat het elke partij vrij staat de passende methode voor de toepassing van de bepalingen van deze overeenkomst met betrekking tot intellectueel eigendom binnen haar eigen rechtsstelsel en -praktijk te bepalen. De partijen komen overeen om de relatie tussen intellectuele eigendomsrechten en investeringsdisciplines binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst of op verzoek van een partij te evalueren. In aansluiting op deze evaluatie en voor zover nodig kunnen de partijen bindende uitleggingen geven om te zorgen voor een correcte interpretatie van het toepassingsgebied van de investeringsbescherming uit hoofde van deze overeenkomst overeenkomstig artikel 8.31, lid 3.

BIJLAGE 8-E

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARING BETREFFENDE DE ARTIKELEN 8.16, 9.8 EN 28.6

Met betrekking tot de artikelen 8.16, 9.8 (Weigering van toekenning van voordelen) en 28.6 (Staatsveiligheid) bevestigen de partijen dat maatregelen die „betrekking hebben op de handhaving van de internationale vrede en veiligheid" ook de bescherming van de mensenrechten omvat.

BIJLAGE 8-F

VERKLARING VAN CANADA BETREFFENDE DE *INVESTMENT CANADA ACT*

Canada zal de drempel voor evaluatie in het kader van de *Investment Canada Act*, R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.) („ICA") naar CAD $1,5 miljard verhogen zodra deze overeenkomst wordt uitgevoerd.

Eventuele toekomstige wijzigingen van de ICA zullen onderworpen zijn aan de eis dat dergelijke wijzigingen geen afbreuk mogen doen aan de investeringsverplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst.

Zoals vastgelegd in het voorbehoud van Canada omtrent de ICA (bijlage I-C-1), geldt de hogere drempel voor de verwerving van een Canadese onderneming door een investeerder uit de Europese Unie die geen overheidsonderneming is. De bepaling of de verwervende partij een investeerder van de Europese Unie is, wordt gebaseerd op de vraag of een onderdaan van de Europese Unie de juridische zeggenschap heeft over de verwervende partij, of bij gebreke van een meerderheidsparticipatie, of onderdanen van de Europese Unie feitelijk zeggenschap hebben over de verwervende partij, bijvoorbeeld door de eigendom van stemgerechtigde aandelen of de nationaliteit van de leden van de raad van bestuur. Bovendien zullen ondernemingen uit de Europese Unie die onder zeggenschap staan van onderdanen van de partijen bij Canada's bestaande vrijhandelsovereenkomst waarmee Canada investeringsverplichtingen heeft afgesloten ook baat hebben bij de hogere drempel.

Bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst zal Canada zijn ICA wijzigen om te voorzien in wijzigingen die noodzakelijk zijn voor de hierboven genoemde hogere drempel voor evaluatie.

BIJLAGE 9-A

OVEREENSTEMMING INZAKE NATIONALE BEHANDELING MET BETREKKING TOT DE GRENSOVERSCHRIJDENDE VERLENING VAN DIENSTEN

1. De EU-partij en Canada hebben de volgende overeenstemming bereikt met betrekking tot de toepassing van artikel 9.3 op de behandeling die door een overheid van een provincie of territorium in Canada of door een overheid van of in een lidstaat van de Europese Unie wordt toegekend met betrekking tot de grensoverschrijdende dienstverlening zoals beschreven in artikel 9.1 of de verlening van een dienst door een natuurlijke persoon uit de ene partij op het grondgebied van de andere partij.

2. Uit hoofde van artikel 9.3 is een behandeling die niet minder gunstig is dan de gunstigste behandeling die in gelijke situaties door die overheid aan haar eigen dienstverleners en diensten wordt toegekend niet van toepassing op een persoon uit de andere partij, of op een dienst die door deze persoon wordt verleend, als:

   a) in het geval van Canada, indien een overheid van een provincie of territorium van Canada een gunstigere behandeling toekent aan een dienstverlener die afkomstig is uit een andere provincie of een ander territorium van Canada of aan een dienst van deze dienstverlener; en

   b) in het geval van de EU-partij:

      i) een overheid van een lidstaat van de Europese Unie een gunstigere behandeling toekent aan een dienstverlener die afkomstig is uit een andere lidstaat of aan een dienst van deze dienstverlener;

      ii) een regionale overheid van een lidstaat van de Europese Unie een gunstigere behandeling toekent aan een dienstverlener die afkomstig is uit een andere regio van die lidstaat of aan een dienst van deze dienstverlener; en

   c) een gunstigere behandeling zoals onder a) en b) bedoeld wordt toegekend op grond van specifieke wederzijdse rechten en verplichtingen die van toepassing zijn tussen deze overheden.

3. Voor de EU-partij omvat punt 2 met name de behandeling met betrekking tot het vrije verkeer van personen en diensten uit hoofde van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, dat op 13 december 2007 is ondertekend te Lissabon, alsmede de behandeling die wordt toegekend door elke maatregel die op grond van dat verdrag is vastgesteld. Een overheid van of in een lidstaat van de Europese Unie kan uit hoofde van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie een gunstigere behandeling toekennen aan natuurlijke personen die de nationaliteit van een van de lidstaten van de Europese Unie bezitten of aan ondernemingen die in overeenstemming met de wetgeving van een lidstaat van de de Europese Unie zijn opgericht en hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in de Europese Unie hebben en aan de diensten die worden verleend door deze natuurlijke personen of ondernemingen.

4. Voor Canada omvat punt 2 met name de behandeling uit hoofde van de Canadese *Agreement on Internal Trade* van 18 juli 1994 tussen de regering van Canada en de regeringen van de provincies en territoria van Canada (hierna „AIT" genoemd), alsmede de behandeling die wordt toegekend door elke maatregel die op grond van de AIT en op grond van regionale overeenkomsten over het vrije verkeer van personen en diensten is vastgesteld. Een overheid van een provincie of territorium van Canada kan uit hoofde van de AIT en die regionale overeenkomsten een gunstigere behandeling toekennen aan natuurlijke personen die inwoner zijn van een van de partijen bij de AIT of een regionale overeenkomst of aan ondernemingen die in overeenstemming met de wetgeving van een van de partijen bij de AIT of een regionale overeenkomst zijn opgericht en hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in Canada hebben en aan de diensten die worden verleend door deze natuurlijke personen of ondernemingen.

BIJLAGE 9-B

OVEREENSTEMMING BETREFFENDE NIEUWE DIENSTEN DIE NIET ZIJN INGEDEELD IN DE VOORLOPIGE CENTRALE PRODUCTENCLASSIFICATIE VAN DE VERENIGDE NATIES (CPC) VAN 1991

1. De partijen zijn het erover eens dat hoofdstuk twaalf (Interne regelgeving) en de artikelen 9.3, 9.5 en 9.6 niet van toepassing zijn op een maatregel met betrekking tot een nieuwe dienst die niet kan worden ingedeeld in de CPC 1991.

2. Voor zover mogelijk stelt elke partij de andere partij in kennis voorafgaand aan de vaststelling van een handeling die in strijd is met hoofdstuk twaalf (Interne regelgeving), en de artikelen 9.3, 9.5 en 9.6 met betrekking tot een nieuwe dienst, zoals bedoeld in punt 1.

3. Op verzoek van een partij zullen de partijen onderhandelingen starten om de nieuwe dienst op te nemen in het toepassingsgebied van deze overeenkomst.

4. Ter verduidelijking, punt 1 is niet van toepassing op een bestaande dienst die in de CPC 1991 kan worden ingedeeld, maar voorheen niet op een grensoverschrijdende basis kon worden verleend omdat dat niet technisch haalbaar was.

BIJLAGE 9-C

OVEREENSTEMMING OVER KOERIERSDIENSTEN

1. De partijen zijn het volgende overeengekomen ten aanzien van de toepassing van de artikelen 8.2 (Toepassingsgebied),lid 2, onder a), en 9.2 (Toepassingsgebied), lid 2, onder e).

2. De partijen bevestigen dat koeriersdiensten worden bestreken door de hoofdstukken acht (Investeringen) en negen (Grensoverschrijdende handel in diensten), behoudens de van toepassing zijnde voorbehouden zoals vastgelegd in de lijsten van de partijen in de bijlagen I en II. Ter verduidelijking, de uit hoofde van de hoofdstukken acht en negen aan koeriersdiensten geboden behandeling omvat niet de toekenning van luchtverkeersrechten aan leveranciers van koeriersdiensten. Deze rechten zijn onderworpen aan de *Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten*, gedaan te Brussel op 17 december 2009 en te Ottawa op 18 december 2009.

BIJLAGE 10-A

LIJST MET CONTACTPUNTEN VAN DE LIDSTATEN VAN DE EUROPESE UNIE

De in deze bijlage gebruikte afkortingen worden beschreven in punt 8 van bijlage 10-E.

AT

Voor kwesties inzake verblijf en visa:

Afdeling III/4 — Verblijf, Burgerlijke Stand en Burgerschapzaken

Federaal Ministerie van Binnenlandse Zaken

Voor kwesties inzake de arbeidsmarkt:

Arbeidsmarktwetgeving van de EU en internationale zaken inzake de arbeidsmarktwetgeving

Federaal Ministerie van Arbeid, Sociale Zaken en Consumentenbescherming

BE

Algemene Directie Economisch Potentieel

Handelsbeleid

BG

Directeur Internationale Arbeidsmigratie en -bemiddeling

Arbeidsbureau

CY

Directeur van de afdeling Burgerlijke Stand en Migratie

Ministerie van Binnenlandse Zaken

CZ

Ministerie van Industrie en Handel

Ministerie van Gemeenschappelijk handelsbeleid en Internationale economische organisaties

DE

CETA-adviseur

Canadees-Duitse Kamer van Koophandel Inc.

DK

Deens Agentschap voor Arbeidsmarkt en Aanwerving

Ministerie van Arbeid

EE

Hoofd van de afdeling Migratie- en grensbeleid

Ministerie van Binnenlandse Zaken

EL

Directoraat Justitie, Binnenlandse Zaken en Schengenaangelegenheden

Ministerie van Buitenlandse Zaken

ES

Ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zekerheid

Ministerie van Economie en Concurrentievermogen — Directoraat-generaal voor Handel en Investeringen

FI

Immigratie-eenheid, afdeling voor werknemers

Immigratiedienst

FR

Directoraat-generaal voor buitenlanders in Frankrijk (DGEF).

Ministerie van Binnenlandse Zaken

HR

Hoofd van de afdeling Handelsbeleid

Ministerie van Buitenlandse en Europese Zaken

HU

Ministerie van Handelsbeleid

Ministerie van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel

IE

Afdeling Immigratie- en Staatsburgerschapsbeleid

Ierse Naturalisatie- en Immigratiedienst

IT

DG Handelsbeleid

Ministerie van Economische Ontwikkeling

LT

Sectie Internationale Economische Organisaties

Afdeling Buitenlandse Economische Betrekkingen

Ministerie van Buitenlandse Zaken

LU

Bureau voor Paspoorten, Visa en Legalisering

Ministerie van Buitenlandse Zaken

LV

Bureau Staatsburgerschap en Migratiezaken

MT

Directeur Burgerschap en Emigratie

Afdeling Burgerschap en Emigratie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Nationale Veiligheid

NL

Directoraat-generaal Buitenlandse Economische Betrekkingen

Ministerie van Buitenlandse Zaken

PT

Directoraat-generaal Consulaire Zaken en Portugese Gemeenschappen

Ministerie van Buitenlandse Zaken

PL

Afdeling Handelsbeleid

Ministerie van Economische Zaken

RO

Eenheid voor verblijf en vestiging, burgers uit de EU, EER en derde landen — Directoraat Migratie

Algemene Inspectie Immigratie (GII)

SE

Nationale Handelsraad

Ministerie van Justitie, afdeling Migratie en Asielbeleid

SI

Afdeling Migratiebeleid en -wetgeving

Migratiebureau

Directoraat Interne Administratieve Zaken, Migratie en Naturalisatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken

SK

Afdeling Vreemdelingenpolitie

Bureau Grens- en Vreemdelingenpolitie van het hoofdbureau van de politiediensten

Afdeling Handelsbeleid

Ministerie van Economische Zaken

UK

Hoofd Migratiebeleid

Directoraat Immigratie- en Grensbeleid

Ministerie van Binnenlandse Zaken

BIJLAGE 10-B

VOORBEHOUDEN EN UITZONDERINGEN DIE IN BEPAALDE LIDSTATEN VAN DE EUROPESE UNIE VAN TOEPASSING ZIJN VOOR STAFPERSONEEL EN ZAKELIJKE BEZOEKERS VOOR EEN KORT VERBLIJF

1. De artikelen 10.7 en 10.9 zijn niet van toepassing op eventuele bestaande niet-conforme maatregelen die in deze bijlage zijn opgenomen, voor zover deze niet conform zijn.

2. Een in deze bijlage opgenomen maatregel kan worden gehandhaafd, voortgezet, onmiddellijk worden verlengd of gewijzigd, mits de wijziging de mate van overeenstemming van de maatregel met de artikelen 10.7 en 10.9 zoals deze onmiddellijk voor de wijziging bestonden, niet verminderd ([1]).

3. Zakelijke bezoekers voor investeringsdoeleinden

Alle sectoren	**AT:** Zakelijke bezoeker moet in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd. **CZ:** Zakelijke bezoeker voor investeringsdoeleinden moet in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd. **SK:** Zakelijke bezoeker voor investeringsdoeleinden moet in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd. Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte. **UK:** Toegestane duur van het verblijf: maximaal 90 dagen per twaalf maanden. Zakelijke bezoeker moet in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd.

4. Investeerders

Alle sectoren	**AT:** Onderzoek naar de economische behoefte. **CZ, SK:** Werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, vereist in het geval van investeerders die in dienst zijn van een onderneming. **DK:** Maximale verblijfsduur van 90 dagen per zes maanden. Als investeerders als zelfstandigen een onderneming willen starten in Denemarken, is een werkvergunning vereist. **FI:** Investeerders moeten in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is en een functie in het midden- of hoger kader vervullen. **HU:** Een verblijf van ten hoogste 90 dagen wanneer de investeerder niet werkzaam is voor een onderneming in Hongarije. Een onderzoek naar de economische behoefte is vereist in het geval van investeerders die in dienst zijn van een onderneming in Hongarije. **IT:** Een onderzoek naar de economische behoefte is vereist in het geval van investeerders die niet in dienst zijn van een onderneming. **LT, NL, PL:** De categorie investeerders wordt niet erkend met betrekking tot natuurlijke personen die de investeerder vertegenwoordigen. **LV:** De maximale verblijfsduur in de aan de investering voorafgaande fase is 90 dagen per zes maanden. Verlenging met één jaar in de fase na de investering, afhankelijk van de voorwaarden in de nationale wetgeving, zoals domein en bedrag van de gedane investeringen. **UK:** De categorie investeerders wordt niet erkend: niet geconsolideerd.

5. Binnen de onderneming overgeplaatste personen (specialisten en leidinggevend personeel)

Alle sectoren	**BG:** Het aantal buitenlandse natuurlijke personen dat in dienst is bij een Bulgaarse onderneming mag niet meer dan 10 procent bedragen van het gemiddelde jaarlijkse aantal burgers van de Europese Unie dat de desbetreffende Bulgaarse onderneming in dienst heeft. Wanneer het aantal werknemers minder dan 100 bedraagt, mag het aantal, mits daarvoor een vergunning wordt verleend, meer dan 10 % bedragen.

([1]) Dit punt is niet van toepassing op de voorbehouden van het Verenigd Koninkrijk.

	AT, CZ, SK, UK: Binnen de onderneming overgeplaatste personen moeten in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd. **FI:** Leidinggevend personeel moet in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is. **HU:** Natuurlijke personen die vennoot van een onderneming zijn geweest, komen niet in aanmerking voor overplaatsing als binnen de onderneming overgeplaatste personen.

6. Binnen de onderneming overgeplaatste personen (afgestudeerde stagiairs)

Alle sectoren	**AT, CZ, FR, DE, ES, HU, SK:** De opleiding die wordt gegeven als gevolg van de overplaatsing van een afgestudeerde stagiair naar een onderneming moet gerelateerd zijn aan het universitaire diploma van de stagiair. **BG, HU:** Onderzoek naar de economische behoefte. **CZ, FI, SK, UK:** Afgestudeerde stagiairs moeten in dienst zijn van een onderneming die geen organisatie zonder winstoogmerk is; anders: niet geconsolideerd.

7. Zakelijke bezoekers voor een kort verblijf

Alle activiteiten in bijlage 10-D	**DK, HR:** Een werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, is vereist wanneer de zakelijke bezoeker voor een kort verblijf een dienst verleent op het grondgebied van Denemarken of Kroatië. **LV:** Werkvergunning vereist voor werkzaamheden/activiteiten die worden uitgevoerd op basis van een contract. **SK:** In het geval van verlening van diensten op het grondgebied van Slowakije is een werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, vereist voor activiteiten die langer duren dan zeven dagen in een kalendermaand of dertig dagen in een kalenderjaar. **UK:** De categorie zakelijke bezoekers voor een kort verblijf wordt niet erkend: niet geconsolideerd.
Onderzoek en ontwerp	**AT:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor onderzoeksactiviteiten van wetenschappelijke en statistische onderzoekers. **NL:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte.
Marketingonderzoek	**AT:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte. Er wordt afgezien van een onderzoek naar de economische behoefte voor onderzoeks- en analyseactiviteiten die niet langer duren dan zeven dagen in een kalendermaand of dertig dagen in een kalenderjaar. Universitaire graad vereist. **NL:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte.
Beurzen en tentoonstellingen	**AT:** Een werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, is vereist voor activiteiten die langer duren dan zeven dagen in een kalendermaand of dertig dagen in een kalenderjaar.
Service na verkoop of lease	**AT:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte. Er wordt afgezien van een onderzoek naar de economische behoefte voor natuurlijke personen die werknemers opleiden om diensten te verlenen en die over bijzondere kennis beschikken. **CZ:** Werkvergunning is vereist voor activiteiten die langer duren dan zeven dagen in een kalendermaand of dertig dagen in een kalenderjaar. **FI:** Afhankelijk van de activiteit is mogelijk een verblijfsvergunning vereist. **SE:** Werkvergunning vereist, behalve voor i) personen die deelnemen aan opleidingen, tests, voorbereiding of voltooiing van leveringen, of soortgelijke activiteiten in het kader van een zakelijke transactie of ii) installateurs of technische instructeurs in verband met urgente installatie of reparatie van machines voor maximaal twee maanden in het kader van een noodsituatie. Geen onderzoek naar de economische behoefte.

Commerciële transacties	**AT:** Een werkvergunning, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte, is vereist voor activiteiten die langer duren dan zeven dagen in een kalendermaand of dertig dagen in een kalenderjaar. **FI:** De natuurlijke persoon moet diensten verlenen als werknemer van een op het grondgebied van de andere partij gevestigde onderneming. **NL:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte.
Toerismepersoneel	**NL:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte. **FI:** De natuurlijke persoon moet diensten verlenen als werknemer van een op het grondgebied van de andere partij gevestigde onderneming. **PL:** Niet geconsolideerd. **SE:** Werkvergunning vereist, behalve voor bestuurders en personeel van touringcars. Geen onderzoek naar de economische behoefte.
Vertaling en vertolking	**AT, NL:** Werkvergunning vereist, met inbegrip van onderzoek naar de economische behoefte. **PL:** Niet geconsolideerd.

BIJLAGE 10-C

GELIJKWAARDIGE KWALIFICATIES VOOR INGENIEURS EN WETENSCHAPPELIJKE TECHNOLOGEN

Voor de toepassing van deze overeenkomst:

a) voor ingenieurs (CPC 8672 en 8673): afronding van een driejarige postsecundaire opleiding van een officieel erkende instelling voor engineeringtechnologie wordt beschouwd als gelijkwaardig aan een universitair diploma; en

b) voor wetenschappelijke technologen (CPC 881, 8671, 8674, 8676, 851, 852, 853, 8675 en 883): afronding van een driejarige postsecundaire opleiding van een officieel erkende instelling in de disciplines landbouw, architectuur, biologie, scheikunde, natuurkunde, bosbouw, geologie, geofysica, mijnbouw of energie wordt beschouwd als gelijkwaardig aan een universitair diploma.

BIJLAGE 10-D

ACTIVITEITEN VAN ZAKELIJKE BEZOEKERS VOOR EEN KORT VERBLIJF

a) **bijeenkomsten en overleg**: natuurlijke personen die deelnemen aan vergaderingen of conferenties, of zijn betrokken bij overleg met zakenpartners;

b) **onderzoek en ontwerp**: technische, wetenschappelijke en statistische onderzoekers die onafhankelijk onderzoek doen of onderzoek doen voor een op het grondgebied van de andere partij gevestigde onderneming;

c) **marketingonderzoek**: marktonderzoekers en analisten die onderzoek doen of analyses maken voor een op het grondgebied van de andere partij gevestigde onderneming;

d) **opleidingsseminars**: personeelsleden van een onderneming die op het grondgebied van de andere partij binnenkomen, om een opleiding te ontvangen in technieken en arbeidspraktijken die worden gebruikt door ondernemingen of organisaties op het grondgebied van die partij, mits de ontvangen opleiding beperkt is tot waarneming, vertrouwdmaking en klassikaal onderricht;

e) **beurzen en tentoonstellingen**: personeel dat op een beurs reclame maakt voor zijn onderneming of voor de producten of diensten van die onderneming;

f) **verkoop**: vertegenwoordigers van een leverancier van diensten of goederen die bestellingen opnemen of over de verkoop van goederen of diensten onderhandelen of voor die leverancier overeenkomsten voor de verkoop van diensten of goederen sluiten, zonder zelf goederen of diensten te leveren. Zakelijke bezoekers voor een kort verblijf verkopen niet rechtstreeks aan het publiek;

g) **inkoop**: kopers die goederen of diensten kopen voor een onderneming of leidinggevend of toezichthoudend personeel dat betrokken is bij een commerciële transactie op het grondgebied van de andere partij;

h) **service na verkoop of lease**: installateurs, reparatie- en onderhoudspersoneel en toezichthouders met gespecialiseerde kennis die van wezenlijk belang is voor de contractuele verplichting van een verkoper, die diensten verlenen of werknemers opleiden om diensten te verlenen op grond van een garantie of een ander dienstverleningscontract in verband met de verkoop of verhuur van commerciële of industriële uitrusting en machines, met inbegrip van computersoftware, gekocht of gehuurd van een onderneming die is gevestigd buiten het grondgebied van de partij waarvoor tijdelijke toelating wordt aangevraagd, gedurende de looptijd van de garantie of het dienstverleningscontract;

i) **commerciële transacties**: leidinggevend of toezichthoudend personeel of personeel voor financiële diensten (met inbegrip van verzekeraars, bankiers en investeringsmakelaars) dat betrokken is bij een commerciële transactie voor een op het grondgebied van de andere partij gevestigde onderneming;

j) **toerismepersoneel**: vertegenwoordigers van hotels of reisbureaus, gidsen of reisorganisaties, die een congres of beurs bijwonen of daaraan deelnemen of een rondreis begeleiden die op het grondgebied van de andere partij is begonnen; en

k) **vertaling en vertolking**: tolken en vertalers die diensten verlenen als werknemers van een op het grondgebied van de andere partij gevestigde onderneming.

BIJLAGE 10-E

SECTORSPECIFIEKE VERBINTENISSEN BETREFFENDE DIENSTVERLENERS OP CONTRACTBASIS EN BEOEFENAARS VAN EEN VRIJ BEROEP

1. Elke partij staat toe dat dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep uit de andere Partij door middel van de aanwezigheid van natuurlijke personen overeenkomstig artikel 10.8 en met inachtneming van de ter zake dienende voorwaarden op haar grondgebied diensten verlenen in de in deze bijlage opgenomen sectoren.

2. De lijst met voorbehouden bestaat uit de volgende elementen:

   a) in de eerste kolom is de sector of subsector vermeld waarop het voorbehoud van toepassing is; en

   b) in de tweede kolom worden de toepasselijke beperkingen beschreven.

3. Voor Canada zijn verschillende sectorspecifieke verbintenissen van toepassing op beroepen die zijn opgenomen onder niveau „0" en „A" van de *National Occupational Classification* („NOC") van Canada.

4. Naast de lijst van in deze bijlage opgenomen voorbehouden, mag elke partij maatregelen vaststellen of handhaven met betrekking tot kwalificatievereisten, kwalificatieprocedures, technische normen, vergunningsvereisten en vergunningsprocedures die geen beperking in de zin van artikel 10.8 inhouden. Zelfs wanneer deze maatregelen, zoals een verplichte vergunning, de verplichte erkenning van kwalificaties in gereglementeerde sectoren of verplichte specifieke examens (inclusief taalexamens), niet in deze bijlage zijn opgenomen, zijn zij in elk geval van toepassing op dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep van de partijen.

5. Voor de Europese Unie is het belangrijkste criterium, in sectoren waar een onderzoek naar de economische behoefte wordt gedaan, de beoordeling van de relevante marktsituatie in de lidstaat van de Europese Unie of de regio waar de dienst zal worden verleend, onder meer met betrekking tot het aantal bestaande dienstverleners en de gevolgen voor die dienstverleners.

6. De Europese Unie gaat wat artikel 10.8 betreft verbintenissen aan, die verschillen tussen haar lidstaten, zoals vastgesteld in de in deze bijlage opgenomen lijst met voorbehouden.

7. De uit deze bijlage voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking en verlenen natuurlijke of rechtspersonen niet rechtstreeks rechten.

8. In de in deze bijlage opgenomen lijst met voorbehouden worden de volgende afkortingen gebruikt:

   AT Oostenrijk

   BE België

   BG Bulgarije

   CY Cyprus

   CZ Tsjechië

   DE Duitsland

   DK Denemarken

   EE Estland

   ES Spanje

   EU De Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten

   FI Finland

   FR Frankrijk

   EL Griekenland

   HR Kroatië

HU Hongarije

IE Ierland

IT Italië

LV Letland

LT Litouwen

LU Luxemburg

MT Malta

NL Nederland

PL Polen

PT Portugal

RO Roemenië

SK Slowakije

SI Slovenië

SE Zweden

UK Verenigd Koninkrijk

CAN Canada

CSS: Dienstverleners op contractbasis

IP: Beoefenaars van een vrij beroep

9. Artikel 10.8, lid 1, is van toepassing op de volgende sectoren of subsectoren:

a) Rechtskundig advies met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht ([1])

b) Accountants en boekhouders

c) Diensten van belastingconsulenten

d) Architecten en stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten

e) Diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs

f) Artsen en tandartsen

g) Veterinaire diensten

h) Verloskundigen

i) Verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel

j) Diensten in verband met computers en aanverwante diensten

k) Onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten

l) Reclame

m) Markt- en opinieonderzoek

([1]) Een voorbehoud voor juridische diensten waarvoor een lidstaat in bijlage I of bijlage II heeft aangegeven dat het „*intern recht*" ook „*het EU-recht en het recht van de lidstaat*" bestrijkt, is van toepassing op deze bijlage.

n) Advies op het gebied van bedrijfsbeheer

o) Diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer

p) Technische testen en toetsen

q) Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen

r) Mijnbouw

s) Onderhoud en reparatie van schepen

t) Onderhoud en reparatie van spoorwegmaterieel

u) Onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen

v) Onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan

w) Onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (behalve kantoormachines), toestellen (behalve transportmiddelen en kantoortoestellen) en consumentenartikelen

x) Vertalers en tolken

y) Telecommunicatie

z) Post- en koeriersdiensten

aa) Diensten in verband met de bouw en aanverwante civieltechnische werken

bb) Inspectie van bouwterreinen

cc) Hoger onderwijs

dd) Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw

ee) Milieudiensten

ff) Verzekeringen en aanverwante diensten, adviseurs en consulenten

gg) Andere financiële diensten, adviseurs en consulenten

hh) Adviseurs en consulenten in verband met vervoer

ii) Reisbureaus en reisorganisatoren

jj) Toeristengidsen

kk) Adviseurs en consulenten in verband met de industrie

10. Artikel 10.8, lid 2, is van toepassing op de volgende sectoren of subsectoren:

a) Rechtskundig advies met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht ([1])

b) Architecten en stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten

c) Diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs

d) Diensten in verband met computers en aanverwante diensten

e) Onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten

f) Markt- en opinieonderzoek

g) Advies op het gebied van bedrijfsbeheer

([1]) Een voorbehoud voor juridische diensten waarvoor een lidstaat in bijlage I of bijlage II heeft aangegeven dat het „*intern recht*" ook „*het EU-recht en het recht van de lidstaat*" bestrijkt, is van toepassing op deze bijlage.

h) Diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer

i) Mijnbouw

j) Vertalers en tolken

k) Telecommunicatie

l) Post- en koeriersdiensten

m) Hoger onderwijs

n) Verzekeringen en aanverwante diensten, adviseurs en consulenten

o) Andere financiële diensten, adviseurs en consulenten

p) Adviseurs en consulenten in verband met vervoer

q) Adviseurs en consulenten in verband met de industrie

11. Lijst met voorbehouden

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
EU — ALLE SECTOREN	**Duur van het verblijf** In **AT, UK**: de duur van het verblijf van dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep bedraagt ten hoogste zes maanden gedurende een periode van twaalf maanden, dan wel de duur van het contract indien dit korter is. In **LT:** de duur van het verblijf van dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep bedraagt ten hoogste zes maanden met de mogelijkheid van een eenmalige verlenging van zes maanden, dan wel de duur van het contract indien dit korter is. In **BE, CZ, MT, PT**: de duur van het verblijf van dienstverleners op contractbasis en beoefenaars van een vrij beroep bedraagt ten hoogste twaalf opeenvolgende maanden, dan wel de duur van het contract indien dit korter is. **Technologen** Bijlage 10-C is van toepassing op de EU, met uitzondering van: **AT, DE, EL, ES, HU, IT, LT, NL, PT, SK, UK**. In **CY**: bijlage 10-C is alleen van toepassing voor technologen die werkzaam zijn in de subsectoren CPC 8676, 851, 852, 853 en 883. In **FI**: onderzoek naar de economische behoefte. In **FR**: bijlage 10-C is alleen van toepassing voor technologen die werkzaam zijn in subsector CPC 86721. In **PL**: technologen moeten beschikken over een diploma dat ten minste gelijkwaardig is aan een bachelordiploma.
CAN — ALLE SECTOREN	**Technologen** **CAN**: bijlage 10-C is van toepassing.
Rechtskundig advies met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht (deel van CPC 861)	CSS: In **AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE, UK**: geen. In **BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: In **AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE, UK**: geen. In **BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Accountants en boekhouders (CPC 86212 andere dan auditors, 86213, 86219 en 86220)	CSS: In **AT, BE, CY, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **BG, CZ, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Diensten van belastingconsulenten (CPC 863) [1]	CSS: In **AT, BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: geen. In **BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **PT**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Architecten en **Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten** (CPC 8671 en 8674)	CSS: In **BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **FI**: geen, behalve: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij beschikken over speciale kennis die relevant is voor de verleende dienst. In **BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In **AT**: uitsluitend stedenbouwkundige diensten, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **FI**: geen, behalve: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij beschikken over speciale kennis die relevant is voor de verleende dienst. In **BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **AT**: uitsluitend stedenbouwkundige diensten, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen.
Ingenieurs en **Geïntegreerde diensten van ingenieurs** (CPC 8672 en 8673)	CSS: In **BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **FI**: geen, behalve: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij beschikken over speciale kennis die relevant is voor de verleende dienst. In **BG, CZ, DE, LT, LV, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In **AT**: uitsluitend planning, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. In **HU**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **FI**: geen, behalve: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij beschikken over speciale kennis die relevant is voor de verleende dienst.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	In **BE, BG, CZ, DK, ES, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **AT**: uitsluitend planning, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. In **HU**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen.
Artsen (psychologen daaronder begrepen) en tandartsen (CPC 9312 en deel van 85201)	CSS: In **SE**: geen. In **CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: onderzoek naar de economische behoefte. In **FR**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor psychologen, waarvoor: niet geconsolideerd. In **AT**: niet geconsolideerd, behalve voor psychologen en tandartsen, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. In **BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK, UK**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Veterinaire diensten (CPC 932)	CSS: In **SE**: geen. In **CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: onderzoek naar de economische behoefte. In **AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK, UK**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Verloskundigen (deel van CPC 93191)	CSS: In **SE**: geen. In **AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: onderzoek naar de economische behoefte. In **BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel (deel van CPC 93191)	CSS: In **SE**: geen. In **AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: onderzoek naar de economische behoefte. In **BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Diensten in verband met computers en aanverwante diensten (CPC 84)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **FI**: geen, behalve: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij beschikken over speciale kennis die relevant is voor de verleende dienst. In **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **FI**: geen, behalve: natuurlijke personen moeten aantonen dat zij beschikken over speciale kennis die relevant is voor de verleende dienst. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **HR**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen.
Onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten (CPC 851, 852 behalve psychologen [2], en 853)	CSS: **EU behalve in SE**: gastovereenkomst met een erkende onderzoeksorganisatie vereist [3]. **EU** behalve in **CZ, DK, SK**: geen In **CZ, DK, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: **EU behalve in SE**: gastovereenkomst met een erkende onderzoeksorganisatie vereist [4]. **EU** behalve in **BE, CZ, DK, IT, SK**: geen In **BE, CZ, DK, IT, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen.
Reclame (CPC 871)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Markt- en opinieonderzoek (CPC 864)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **PT**: geen, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd. In **HU, LT**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd. **CAN**: geen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	IP: In **CY, DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **PT**: geen, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd. In **HU, LT**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor opinieonderzoek (CPC 86402), waarvoor: niet geconsolideerd. **CAN**: geen.
Advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 865)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK:** geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen.
Diensten in verband met advies op het gebied van bedrijfsbeheer (CPC 866)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In **HU**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor arbitrage en bemiddeling (CPC 86602), waarvoor: niet geconsolideerd. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte In **HU**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor arbitrage en bemiddeling (CPC 86602), waarvoor: niet geconsolideerd. **CAN**: geen.
Technische testen en toetsen (CPC 8676)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)	CSS: In **BE, CY, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: geen. In **AT, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DE**: geen, behalve voor door de overheid aangestelde landmeters, waarvoor: niet geconsolideerd. In **FR**: geen, behalve voor landmeteractiviteiten in verband met het vaststellen van eigendomsrechten en de wetgeving inzake grondbezit, waarvoor: niet geconsolideerd. In **BG**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Mijnbouw (CPC 883, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen.
Onderhoud en reparatie van schepen (deel van CPC 8868)	CSS: In **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen In **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Onderhoud en reparatie van spoorwegmaterieel (deel van CPC 8868)	CSS: In **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen (CPC 6112, 6122, deel van 8867 en deel van 8868)	CSS: In **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 8868)	CSS: In **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (behalve kantoormachines), toestellen (behalve transportmiddelen en kantoortoestellen) en consumentenartikelen ([5]) (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 en 8866)	CSS: In **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **FI**: niet geconsolideerd, behalve in het kader van contracten na verkoop of lease, waarvoor: de verblijfsduur is beperkt tot zes maanden; onderhoud en reparatie van consumentenartikelen (CPC 633): onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers bij nutsbedrijven, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Vertalers en tolken (CPC 87905, behalve activiteiten in officiële of beëdigde hoedanigheid)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **HR**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen.
Telecommunicatie (CPC 7544, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: In **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Post- en koeriersdiensten (CPC 751, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: In **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd.
Diensten in verband met de bouw en aanverwante civieltechnische werken (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 en 518. BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 en 517)	CSS: **EU**: niet geconsolideerd, behalve in **BE, CZ, DK, ES, FR, NL** en **SE**. In **BE, DK, ES, NL, SE**: geen. In **CZ**: onderzoek naar de economische behoefte. In **FR**: niet geconsolideerd, behalve voor technici, waarvoor: de werkvergunning wordt afgegeven voor een periode van maximaal zes maanden. Onderzoek naar de economische behoefte verplicht. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Inspectie van bouwterreinen (CPC 5111)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Hoger onderwijs (CPC 923)	CSS: **EU** behalve in **LU, SE**: niet geconsolideerd. In **LU**: niet geconsolideerd, behalve voor hoogleraren, waarvoor: geen. In **SE**: geen, behalve openbaar en particulier gefinancierde onderwijsdienstverleners die een of andere vorm van overheidssteun ontvangen, waarvoor: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd. IP: **EU** behalve in **SE**: niet geconsolideerd. In **SE**: geen, behalve openbaar en particulier gefinancierde onderwijsdienstverleners die een of andere vorm van overheidssteun ontvangen, waarvoor: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Landbouw, jacht en bosbouw (CPC 881, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: **EU** behalve in **BE, DE, DK, ES, FI, HR** en **SE**: niet geconsolideerd In **BE, DE, ES, HR, SE**: geen In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **FI**: niet geconsolideerd, met uitzondering van de diensten van adviseurs en consulenten in verband met bosbouw, waarvoor: geen. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Milieudiensten (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, deel van 94060, 9405, deel van 9406 en 9409)	CSS: In **BE, CY, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Verzekeringen en aanverwante diensten (alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In **HU**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **HU**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen.
Andere financiële diensten (alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In **BE, CY, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In **HU**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen. IP: In **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, NL, PL, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **HU**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Vervoer (CPC 71, 72, 73 en 74, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In **CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In **BE**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd. IP: In **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **PL**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor luchtvervoer, waarvoor: geen. In **BE**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd.
Diensten van reisbureaus en touroperators (met inbegrip van reisleiders [6]) (CPC 7471)	CSS: In **AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: geen. In **BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. In **BE, IE**: niet geconsolideerd voor reisleiders, waarvoor: geen. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Toeristengidsen (CPC 7472)	CSS: In **SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, RO, SK, SI**: onderzoek naar de economische behoefte. In **ES, HR, LT, PL, PT**: niet geconsolideerd. **CAN**: geen. IP: **EU**: niet geconsolideerd. **CAN**: niet geconsolideerd.
Industrie (CPC 884 en 885, alleen adviseurs en consulenten)	CSS: In **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. In **DK**: onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor verblijven van dienstverleners op contractbasis tot maximaal drie maanden. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	IP: In **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: geen. In **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK**: onderzoek naar de economische behoefte. **CAN**: geen, behalve voor managers, waarvoor: niet geconsolideerd.

([1]) Omvat niet rechtskundig advies en rechtskundige vertegenwoordiging in belastingaangelegenheden, die zijn opgenomen onder Rechtskundig advies met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht.
([2]) Deel van CPC 85201, dat is opgenomen onder Artsen en tandartsen.
([3]) Voor alle lidstaten van de Europese Unie, behalve UK en DK, moeten de erkenning van de onderzoeksorganisatie en de gastovereenkomst beantwoorden aan de overeenkomstig Richtlijn 2005/71/EG van 12 oktober 2005 vastgestelde voorwaarden.
([4]) Voor alle lidstaten van de Europese Unie, behalve UK en DK, moeten de erkenning van de onderzoeksorganisatie en de gastovereenkomst beantwoorden aan de overeenkomstig Richtlijn 2005/71/EG van 12 oktober 2005 vastgestelde voorwaarden.
([5]) Onderhoud en reparatie van kantoormachines en -toestellen, inclusief computers (CPC 845) is opgenomen onder Diensten in verband met computers.
([6]) Dienstverleners die tot taak hebben een groep reizigers van minimaal tien personen te begeleiden, zonder op specifieke locaties als gids op te treden.

BIJLAGE 10-F

OVEREENSTEMMING BETREFFENDE ECHTGENOTEN VAN BINNEN DE ONDERNEMING OVERGEPLAATSTE PERSONEN

1. Voor de lidstaten van de Europese Unie waarop Richtlijn 2014/66/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen in het kader van een overplaatsing binnen ondernemingen (hierna „de ICT-richtlijn" genoemd) van toepassing is, verleent de Europese Unie aan echtgenoten van Canadese burgers die als binnen een onderneming overgeplaatste personen naar de Europese Unie komen, een recht op tijdelijke toegang en tijdelijk verblijf van echtgenoten dat gelijkwaardig is aan het recht dat aan echtgenoten van binnen de onderneming overgeplaatste personen wordt verleend in het kader van de ICT-richtlijn; en

2. Canada verleent aan echtgenoten van EU-burgers die als binnen een onderneming overgeplaatste personen naar Canada komen een behandeling die gelijkwaardig is aan de behandeling die in de lidstaat van herkomst van de EU-burger die als binnen een onderneming overgeplaatste persoon naar Canada komt, wordt verleend aan echtgenoten van Canadese burgers die als binnen een onderneming overgeplaatste personen naar de Europese Unie komen.

BIJLAGE 11-A

RICHTSNOEREN VOOR MRA'S

Inleiding

Deze bijlage bevat richtsnoeren om te voorzien in een praktische leidraad voor de onderhandelingen over MRA's met betrekking tot gereglementeerde beroepen. Deze richtsnoeren zijn niet bindend en kunnen de rechten en plichten van een partij uit hoofde van deze overeenkomst niet wijzigen of beïnvloeden.

Definities

In deze bijlage wordt verstaan onder:

aanpassingsperiode: een stageperiode, mogelijk gevolgd door een verdere opleiding, in een gereglementeerd beroep in de gastjurisdictie onder de verantwoordelijkheid van een gekwalificeerd persoon. De stage wordt beoordeeld. De gedetailleerde voorschriften inzake de aanpassingsperiode, de beoordeling ervan en de beroepsstatus van de begeleide persoon zal, naar gelang van het geval, worden vastgesteld in de wetgeving van de gastjurisdictie;

proeve van bekwaamheid: een controle, uitsluitend de beroepskennis van de aanvragers betreffende, die door de relevante autoriteit van de gastjurisdictie wordt verricht en die tot doel heeft te beoordelen of deze de bekwaamheid bezitten om in deze jurisdictie een gereglementeerd beroep uit te oefenen; en

beroepsmatige werkzaamheden: een activiteit of een reeks activiteiten die wordt bestreken door een gereglementeerd beroep.

Vorm en inhoud van de MRA

Deze afdeling behandelt verschillende kwesties die kunnen worden besproken tijdens een onderhandeling en die, indien hierover overeenstemming wordt bereikt, kunnen worden opgenomen in uiteindelijke MRA's. Hierin worden elementen uiteengezet die mogelijk vereist worden van buitenlandse beroepsbeoefenaren die van een MRA gebruik willen maken.

1. Deelnemers

De partijen bij de MRA moeten duidelijk worden vermeld.

2. Doel van de MRA

Het doel van de MRA moet duidelijk worden vermeld.

3. Toepassingsgebied van de MRA

In de MRA moet het volgende duidelijk worden uiteengezet:

a) het toepassingsgebied van de MRA met betrekking tot de specifieke beroepstitels en activiteiten die erdoor worden bestreken;

b) wie gemachtigd is om de desbetreffende titels te gebruiken;

c) of het erkenningsmechanisme is gebaseerd op formele kwalificaties, een vergunning die is verkregen in de jurisdictie van herkomst, of op een andere eis; en

d) of de MRA tijdelijke of permanente toegang tot het desbetreffende beroep verleent.

4. Bepalingen betreffende de wederzijdse erkenning

De MRA moet een duidelijke omschrijving bevatten van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan voor de erkenning van kwalificaties in elke jurisdictie en van het overeengekomen niveau van gelijkwaardigheid.

Het volgende proces in vier stappen moet worden overwogen om de erkenning van kwalificaties te vereenvoudigen en te faciliteren.

Procedure in vier stappen voor de erkenning van kwalificaties

Stap één: Controle van gelijkwaardigheid

De onderhandelende entiteiten moeten de algemene gelijkwaardigheid van de beroepsmatige werkzaamheden of kwalificaties van het gereglementeerde beroep in hun respectieve jurisdicties nagaan.

Het onderzoek van kwalificaties moet de verzameling omvatten van alle relevante informatie betreffende de rechten inzake beroepsmatige werkzaamheden die voortvloeien uit een juridische bevoegdheid tot uitoefening van het beroep of uit de kwalificaties die vereist zijn voor een bepaald gereglementeerd beroep in de respectieve jurisdicties.

Dientengevolge moeten de onderhandelende entiteiten:

a) activiteiten of groepen activiteiten in kaart brengen die vallen onder de rechten inzake de beroepsmatige werkzaamheden van het gereglementeerde beroep; en

b) de kwalificaties vaststellen die in elke jurisdictie vereist zijn. Dit kan betrekking hebben op:

   i) het minimale onderwijsniveau dat is vereist, bijvoorbeeld toelatingsvereisten, onderwijsduur en bestudeerde onderwerpen;

   ii) de minimaal vereiste ervaring, bijvoorbeeld locatie, duur en voorwaarden van de praktische training of beroepservaring onder toezicht voor de vergunningverlening, of het kader van ethische en disciplinaire normen;

   iii) doorlopen examens, met name examens van vakbekwaamheid;

   iv) de mate waarin kwalificaties uit de ene jurisdictie worden erkend in de andere jurisdictie; en

   v) de kwalificaties die de bevoegde autoriteiten in elke jurisdictie bereid zijn te erkennen, bijvoorbeeld door een opsomming van specifieke diploma's of certificaten die zijn afgegeven, of door verwijzing naar specifieke minimumvereisten die door de bevoegde autoriteiten van de jurisdictie van oorsprong moeten worden gecertificeerd, met inbegrip van de vraag of het bezit van een bepaald diploma zou kunnen leiden tot erkenning voor bepaalde activiteiten die binnen de beroepsmatige werkzaamheden vallen, maar niet voor andere (niveau en duur van de opleiding, belangrijke onderwijsprioriteiten, algemene onderwerpen en domeinen).

Er is een algehele gelijkwaardigheid tussen de rechten inzake de beroepsmatige werkzaamheden of de kwalificaties van het gereglementeerd beroep indien er in dit opzicht tussen de jurisdicties geen aanzienlijke verschillen bestaan.

Stap twee: Evaluatie van aanzienlijke verschillen

Er bestaat een aanzienlijk verschil in de vereiste kwalificaties voor de uitoefening van een gereglementeerd beroep indien:

a) er belangrijke verschillen zijn in de essentiële kennis; of

b) er aanzienlijke verschillen zijn in de duur of inhoud van de opleidingen in de jurisdicties.

Er bestaat een aanzienlijk verschil in de beroepsmatige werkzaamheden indien:

a) een of meer beroepsactiviteiten geen deel uitmaken van het overeenkomstige beroep in de jurisdictie van herkomst;

b) deze activiteiten een specifieke opleiding vereisen in de gastjurisdictie; en

c) de opleiding voor deze activiteiten in de gastjurisdictie wezenlijk andere onderwerpen bestrijkt dan die welke worden bestreken door de kwalificatie van de aanvrager.

Stap drie: Compenserende maatregelen

Indien de onderhandelende entiteiten constateren dat er in de jurisdicties een aanzienlijk verschil is tussen de rechten inzake de beroepsmatige werkzaamheden of de kwalificaties, kunnen zij compenserende maatregelen vaststellen om de kloof te overbruggen.

Een compenserende maatregel kan onder meer de vorm aannemen van een aanpassingsperiode of, indien nodig, een proeve van bekwaamheid.

De compenserende maatregelen moeten in verhouding staan tot het aanzienlijke verschil dat zij beogen te overbruggen. Alvorens zij een compenserende maatregel vaststellen, moeten de onderhandelende entiteiten ook nagaan of eventuele in de jurisdictie van herkomst verkregen beroepservaring volstaat om het aanzienlijke verschil tussen de jurisdicties op het gebied van de rechten inzake de beroepsmatige werkzaamheden van het beroep of de kwalificaties geheel of gedeeltelijk teniet te doen.

Stap vier: Vaststelling van de voorwaarden voor erkenning

Zodra de beoordeling van de algehele gelijkwaardigheid tussen de rechten inzake de beroepsmatige werkzaamheden of de kwalificaties van het gereglementeerd beroep is voltooid, moeten de onderhandelende entiteiten in de MRA het volgende specificeren:

a) de juridische bevoegdheid die voor de uitoefening van het gereglementeerde beroep vereist is;

b) de kwalificaties voor het gereglementeerde beroep;

c) of er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn;

d) de mate waarin de beroepservaring aanzienlijke verschillen kan compenseren;

e) een beschrijving van een eventuele compenserende maatregel, met inbegrip van een eventuele aanpassingsperiode of proeve van bekwaamheid.

5. Uitvoeringsmechanismen

In de MRA moet het volgende vermeld zijn:

a) de regels en procedures voor het toezicht op en de handhaving van de bepalingen van de overeenkomst;

b) de mechanismen voor dialoog en administratieve samenwerking tussen de partijen bij de MRA; en

c) de middelen voor individuele aanvragers om kwesties die eventueel voortvloeien uit de interpretatie of de uitvoering van de MRA, aan te pakken.

Als leidraad voor de behandeling van individuele aanvragers moet de MRA informatie bevatten over:

a) het contactpunt voor informatie over alle kwesties die relevant zijn voor de aanvraag, bijvoorbeeld de naam en het adres van de relevante autoriteiten, de formaliteiten voor de afgifte van vergunningen, informatie over aanvullende eisen waaraan moet worden voldaan in de gastjurisdictie;

b) de duur van de procedures voor de verwerking van aanvragen door de relevante autoriteiten van de gastjurisdictie;

c) de documentatie die van aanvragers wordt vereist en de vorm waarin deze moeten worden ingediend;

d) de aanvaarding van documenten en certificaten die in de gastjurisdictie zijn afgegeven met betrekking tot de kwalificaties en de certificering;

e) de procedures voor beroep bij of toetsing door de relevante autoriteiten.

De MRA moet ook de volgende verbintenissen van de relevante autoriteiten bevatten:

a) verzoeken met betrekking tot de vergunnings- en kwalificatievereisten en -procedures zullen onverwijld worden behandeld;

b) de aanvragers krijgen voldoende tijd om aan de voorwaarden van de aanvraagprocedure te voldoen en voor een eventueel beroep bij of toetsing door de bevoegde autoriteiten;

c) er worden met redelijke regelmaat examens en testen georganiseerd;

d) vergoedingen die aanvragers moeten betalen om te profiteren van de bepalingen van de MRA staan in verhouding tot de kosten die worden gemaakt door de gastjurisdictie; en

e) er wordt informatie verstrekt over eventuele bijstandsprogramma's in de jurisdictie van de gastjurisdictie ten behoeve van praktische trainingen en over alle verplichtingen van de jurisdictie van de gastjurisdictie die daarmee verband houden.

6. Vergunningen en andere bepalingen in de gastjurisdictie

Indien van toepassing moet in de MRA ook worden uiteengezet op welke wijze en onder welke voorwaarden een vergunning wordt verkregen nadat is vastgesteld dat iemand daarvoor in aanmerking komt, en wat een vergunning inhoudt, bijvoorbeeld een vergunning en de inhoud daarvan, het lidmaatschap van een beroepsorganisatie, het gebruik van beroeps- of academische titels. Eventuele andere vergunningsvereisten anders dan kwalificaties moeten worden uitgelegd, met inbegrip van vereisten met betrekking tot:

a) het hebben van een kantooradres, een vestiging of ingezetenschap;

b) taalkennis;

c) bewijs van goed gedrag;

d) beroepsaansprakelijkheidsverzekering;

e) naleving van de voorschriften van de gastjurisdictie met betrekking tot het gebruik van handels- en bedrijfsnamen; en

f) naleving van de gedragscodes van de gastjurisdictie, bijvoorbeeld onafhankelijkheid en goed gedrag.

Om transparantie te waarborgen, moet de MRA voor elke gastjurisdictie de volgende details bevatten:

a) de relevante wetgeving die wordt toegepast, bijvoorbeeld betreffende tuchtmaatregelen, financiële verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid;

b) de beginselen van discipline en handhaving van professionele normen, met inbegrip van het tuchtrechtelijk toezicht en eventuele gevolgen daarvan voor de uitoefening van de beroepsactiviteiten;

c) de middelen voor de lopende toetsing van de bekwaamheid; en

d) de criteria voor en procedures met betrekking tot de intrekking van de registratie.

7. Herziening van de MRA

Indien de MRA voorwaarden bevat waaronder de MRA kan worden herzien of ingetrokken, moeten de details duidelijk worden vermeld.

8. Transparantie

De partijen moeten:

a) de tekst van de afgesloten MRA's bekendmaken; en

b) elkaar in kennis stellen van eventuele wijzigingen van kwalificaties die de toepassing of uitvoering van een MRA kunnen beïnvloeden. Indien mogelijk moet een partij de kans krijgen om opmerkingen te maken over de wijzigingen van de andere partij.

BIJLAGE 13-A

GRENSOVERSCHRIJDENDE HANDEL IN FINANCIËLE DIENSTEN

Lijst van Canada

Verzekeringen en aanverwante diensten

1. Artikel 13.7, lid 1, is van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van of handel in financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

   a) verzekering van risico's in verband met:

      i) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voorvloeiende aansprakelijkheid; en

      ii) goederen in het internationale douanevervoer;

   b) herverzekering en retrocessie;

   c) ondersteunende diensten in de verzekeringssector zoals beschreven onder iv) van de definitie van verzekeringen en aanverwante diensten in artikel 13.1; en

   d) verzekeringsbemiddeling, zoals diensten van makelaars en agenten, inzake de verzekering van risico's in verband met onder a) en b) hierboven genoemde diensten.

Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

2. Artikel 13.7, lid 1, is van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van of handel in financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

   a) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

   b) advies en andere ondersteunende financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, maar met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

Portefeuillebeheer

3. Artikel 13.7, lid 1, is van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van of handel in financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot de verlening van de volgende diensten aan een collectief beleggingsfonds dat is gevestigd op haar grondgebied:

   a) beleggingsadvies; en

   b) portefeuillebeheer, met uitzondering van:

      i) bewaarnemingsdiensten;

      ii) vermogensbeheerdiensten; of

      iii) uitvoeringsdiensten.

4. Voor de toepassing van deze verbintenis wordt onder portefeuillebeheer verstaan: het per cliënt op discretionaire basis beheren van portefeuilles op grond van een door de cliënt gegeven opdracht, voor zover die portefeuilles één of meer financiële instrumenten bevatten.

5. Onder collectief beleggingsfonds wordt verstaan: investeringsfondsen of beheersmaatschappijen van beleggingsfondsen die zijn gereglementeerd of geregistreerd op grond van de desbetreffende wet- en regelgeving inzake effecten. Onverminderd punt 3 kan Canada verlangen dat een in Canada gevestigd collectief beleggingsfonds de uiteindelijke aansprakelijkheid behoudt voor het beheer van de collectieve beleggingsregeling of de fondsen die het beheert.

6. De voorbehouden voor niet-conforme maatregelen die Canada in zijn lijst in bijlage III heeft vastgesteld, zijn niet van toepassing op de punten 3 tot en met 5.

Lijst van de Europese Unie

(van toepassing in alle EU-lidstaten, tenzij anders aangegeven)

Verzekeringen en aanverwante diensten

1. Met uitzondering van **CY, EE, LV, LT, MT** en **PL** [1] is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

   a) verzekering van risico's in verband met:

      i) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voorvloeiende aansprakelijkheid; en

      ii) goederen in het internationale douanevervoer;

   b) herverzekering en retrocessie;

   c) ondersteunende diensten in de verzekeringssector zoals beschreven onder iv) van de definitie van verzekeringen en aanverwante diensten in artikel 13.1; en

   d) verzekeringsbemiddeling, zoals diensten van makelaars en agenten, inzake de verzekering van risico's in verband met onder a) en b) hierboven opgenomen diensten.

2. Voor **CY** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

   a) directe verzekeringen (met inbegrip van medeverzekering) voor verzekering van risico's in verband met:

      i) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voorvloeiende aansprakelijkheid; en

      ii) goederen in het internationale douanevervoer;

   b) verzekeringsbemiddeling;

   c) herverzekering en retrocessie; en

   d) ondersteunende diensten in de verzekeringssector zoals beschreven onder iv) van de definitie van verzekeringen en aanverwante diensten in artikel 13.1.

3. Voor **EE** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

   a) directe verzekeringen (met inbegrip van medeverzekering);

   b) herverzekering en retrocessie;

[1] De in deze bijlage gebruikte afkortingen worden beschreven in punt 8 van de algemene aantekeningen van bijlage I (Voorbehouden met betrekking tot bestaande maatregelen en verbintenissen inzake liberalisering).

c) verzekeringsbemiddeling; en

d) ondersteunende diensten in de verzekeringssector zoals beschreven onder iv) van de definitie van verzekeringen en aanverwante diensten in artikel 13.1.

4. Voor **LV** en **LT** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

a) verzekering van risico's in verband met:

i) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voorvloeiende aansprakelijkheid; en

ii) goederen in het internationale douanevervoer;

b) herverzekering en retrocessie; en

c) ondersteunende diensten in de verzekeringssector zoals beschreven onder iv) van de definitie van verzekeringen en aanverwante diensten in artikel 13.1.

5. Voor **MT** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

a) verzekering van risico's in verband met:

i) zeevervoer, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij deze verzekering de volgende zaken dekt: de vervoerde goederen, het voertuig waarmee de goederen worden vervoerd en de uit dat vervoer voorvloeiende aansprakelijkheid; en

ii) goederen in het internationale douanevervoer;

b) herverzekering en retrocessie; en

c) ondersteunende diensten in de verzekeringssector zoals beschreven onder iv) van de definitie van verzekeringen en aanverwante diensten in artikel 13.1.

6. Voor **PL** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

a) verzekering van risico's met betrekking tot goederen in de internationale handel; en

b) herverzekering en retrocessie van risico's met betrekking tot goederen in de internationale handel.

Bancaire en andere financiële diensten (behalve verzekeringen en aanverwante diensten)

7. Met uitzondering van **BE, CY, EE**, **LV, LT**, **MT, SI** en **RO** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

a) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

b) advies en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

8. Voor **BE** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

   a) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1.

9. Voor **CY** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

   a) transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten, hetzij op de beurs, hetzij op de onderhandse markt, hetzij anderszins, met betrekking tot verhandelbare effecten;

   b) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

   c) advies en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

10. Voor **EE** en **LT** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

    a) aanvaarding van deposito's;

    b) alle soorten leningen;

    c) financiële leasing;

    d) alle betalings- en geldovermakingsdiensten;

    e) garanties en verbintenissen;

    f) transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten, op de beurs of op de onderhandse markt;

    g) deelneming in de uitgifte van alle soorten effecten, met inbegrip van garantieverlening en plaatsing in de hoedanigheid van agent (openbaar dan wel particulier) en verlening van diensten in verband met deze uitgiften;

    h) financiële bemiddeling;

    i) beheer van activa, zoals beheer van contanten of portefeuillebeheer, alle vormen van beheer van collectieve investeringen, diensten aangaande bewaarneming, depositodiensten en fiduciaire diensten;

    j) betalings- en compensatiediensten in verband met financiële activa, met inbegrip van effecten, derivaten en andere verhandelbare instrumenten;

    k) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

    l) advies en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

11. Voor **LV** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

    a) deelneming in de uitgifte van alle soorten effecten, met inbegrip van garantieverlening en plaatsing in de hoedanigheid van agent (openbaar dan wel particulier) en verlening van diensten in verband met deze uitgiften;

b) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

c) advies en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

12. Voor **MT** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

a) aanvaarding van deposito's;

b) alle soorten leningen;

c) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

d) advies en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

13. Voor **RO** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

a) aanvaarding van deposito's;

b) alle soorten leningen;

c) garanties en verbintenissen;

d) financiële bemiddeling;

e) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

f) advies en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

14. Voor **SI** is artikel 13.7, lid 1, van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten, zoals beschreven onder a) van de definitie van de verlening van grensoverschrijdende financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot:

a) alle soorten leningen;

b) de aanvaarding van garanties en verbintenissen van buitenlandse kredietinstellingen door binnenlandse rechtspersonen en eenmanszaken;

c) de verstrekking en doorgifte van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en bijbehorende software zoals beschreven onder xi) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1; en

d) advies en andere ondersteunende financiële diensten met betrekking tot bankdiensten en andere financiële diensten, zoals beschreven onder xii) van de definitie van bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) in artikel 13.1, met uitzondering van intermediairs zoals onder xii) beschreven.

Portefeuillebeheer

15. Artikel 13.7, lid 1, is van toepassing op de grensoverschrijdende verlening van financiële diensten zoals omschreven onder a) van de definitie van grensoverschrijdende verlening van financiële diensten in artikel 13.1, met betrekking tot de verlening van portefeuillebeheersdiensten aan een professionele cliënt die in de Europese Unie is gevestigd door een financiële instelling die in Canada is opgericht na een overgangsperiode van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Ter verduidelijking, deze verbintenis is onderworpen aan de prudentiële regelgeving van de Europese Unie, met inbegrip van de gelijkwaardigheidsbeoordeling ([1]);

16. Voor de toepassing van deze verbintenis:

    a) wordt onder „portefeuillebeheer" verstaan: het per cliënt op discretionaire basis beheren van portefeuilles op grond van een door de cliënt gegeven opdracht, voor zover die portefeuilles één of meer financiële instrumenten bevatten;

    b) omvat portefeuillebeheer geen:

        i) bewaarnemingsdiensten;

        ii) vermogensbeheerdiensten; of

        iii) uitvoeringsdiensten; en

    c) zijn professionele cliënten in de Europese Unie die welke zijn beschreven in punt 1, onder e), van afdeling I van bijlage II bij Richtlijn 2004/39/EG van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten.

([1]) Dit betekent dat zodra de Europese Commissie het gelijkwaardigheidsbesluit inzake portefeuillebeheer heeft goedgekeurd en een Canadese financiële instelling aan de prudentiële vereisten van de Europese Unie heeft voldaan, deze financiële instelling discretionaire portefeuillebeheersdiensten voor een professionele cliënt in de Europese Unie kan verrichten zonder in de Europese Unie gevestigd te zijn. Verder zijn de maatregelen van de lidstaten van de Europese Unie die het grensoverschrijdende portefeuillebeheer beperken of verbieden, met inbegrip van de voorbehouden in de lijsten in de bijlagen I en II, niet langer van toepassing op deze verbintenis.

BIJLAGE 13-B

OVEREENSTEMMING BETREFFENDE DE TOEPASSING VAN DE ARTIKELEN 13.16, LID 1, EN 13.21

De partijen erkennen dat prudentiële maatregelen de nationale financiële systemen versterken, voor goede, efficiënte en degelijke instellingen, markten en infrastructuren zorgen en de internationale financiële stabiliteit bevorderen door de facilitatie van beter geïnformeerde beslissingen omtrent leningen en investeringen, de verbetering van de marktintegriteit en de vermindering van de risico's van financiële onrust en besmetting.

Als gevolg hiervan hebben de partijen overeenstemming bereikt over een prudentiële uitzonderingsbepaling in artikel 13.16, lid 1, waardoor de partijen maatregelen kunnen vaststellen of handhaven om prudentiële redenen, en hebben zij voorzien in een rol voor het Comité financiële diensten, dat is opgericht krachtens artikel 26.2, lid 1, onder f), om te bepalen of, en zo ja, in welke mate de prudentiële uitzonderingsbepaling van toepassing is op investeringsgeschillen op het gebied van financiële diensten overeenkomstig artikel 13.21.

Procedure met betrekking tot artikel 13.21

1. Het Comité financiële diensten kan in zijn rol inzake investeringsgeschillen overeenkomstig artikel 13.21 besluiten of en in welke mate de prudentiële uitzonderingsbepaling een geldig verweer vormt tegen een verzoek.

2. De partijen verbinden zich ertoe te goeder trouw te handelen. Elke partij legt haar standpunt aan het Comité financiële diensten voor binnen een termijn van 60 dagen na de verwijzing naar het Comité financiële diensten.

3. Indien de niet bij het geschil betrokken partij het Comité financiële diensten binnen de in punt 2 genoemde periode van 60 dagen ervan in kennis stelt dat zij een interne vaststellingsprocedure over dit onderwerp heeft ingeleid, wordt de in punt 2 bedoelde termijn geschorst totdat die partij het Comité financiële diensten in kennis heeft gesteld van haar standpunt. Een schorsing van meer dan zes maanden wordt beschouwd als een schending van verbintenis om te goeder trouw te handelen.

4. Indien de verweerder zijn standpunt niet binnen de in punt 2 genoemde termijn aan het Comité financiële diensten verstrekt, dan is de in artikel 13.21, lid 3, bedoelde schorsing van de termijnen of procedure niet langer van toepassing en kan de investeerder zijn verzoek voortzetten.

5. Indien het Comité financiële diensten binnen 60 dagen geen besluit kan nemen over een gezamenlijke vaststelling met betrekking tot een specifiek geschil tussen een investeerder en een staat met betrekking tot een prudentiële maatregel, legt het Comité financiële diensten de zaak voor aan het Gemengd Comité voor de CETA ([1]). Deze periode van 60 dagen begint op het tijdstip waarop het Comité financiële diensten de standpunten van de partijen overeenkomstig punt 2 ontvangt.

6. De gezamenlijke vaststelling van het Comité financiële diensten of van het Gemengd Comité voor de CETA is alleen in het geschil in kwestie bindend voor het Gerecht. De gezamenlijke vaststelling vormt voor de partijen geen bindend precedent met betrekking tot het toepassingsgebied en de toepassing van de prudentiële uitzonderingsbepaling of andere bepalingen van deze overeenkomst.

7. Als het Gemengd Comité voor de CETA binnen drie maanden geen overeenstemming bereikt na de verwijzing van de zaak door het Comité financiële diensten overeenkomstig punt 5, maakt elke partij haar standpunt kenbaar aan het Gerecht dat uitspraak doet uit over het geschil in kwestie, tenzij het Gemengd Comité voor de CETA anders beslist. Het Gerecht houdt rekening met deze gegevens om tot een besluit te komen.

Overkoepelende beginselen

8. De partijen zijn het erover eens dat de toepassing van artikel 13.16, lid 1, door de partijen en gerechten moet uitgaan van de volgende beginselen, die niet limitatief zijn:

   a) een partij bepaalt zelf het voor haar gepaste niveau van prudentiële regelgeving. Een partij kan in het bijzonder maatregelen vaststellen en handhaven die voorzien in een hogere mate van prudentiële bescherming dan die welke zijn vastgelegd in gemeenschappelijke internationale prudentiële verplichtingen;

([1]) Elke partij ziet erop toe dat haar vertegenwoordiging in het Gemengd Comité voor de CETA hiertoe autoriteiten op het gebied van financiële diensten omvat.

b) relevante overwegingen om te bepalen of een maatregel voldoet aan de voorschriften van artikel 13.16, lid 1, omvatten de mate waarin een maatregel vereist kan zijn vanwege de urgentie van de situatie en de informatie waarover de partij beschikte op het moment waarop de maatregel is getroffen;

c) gelet op het zeer gespecialiseerde karakter van de prudentiële regelgeving, moeten degenen die deze beginselen toepassen zich zo veel mogelijk verlaten op de voorschriften en praktijken van de respectieve jurisdicties van de partijen en op de besluiten en feitelijke bevindingen, met inbegrip van risicobeoordelingen, van de financiële regelgevende autoriteiten;

d) i) behoudens het bepaalde onder ii), wordt een maatregel geacht te voldoen aan de eisen van artikel 13.16, lid 1, als de maatregel:

A) een prudentiële doelstelling heeft; en

B) niet zo zwaar is in vergelijking met het doel ervan dat de maatregel duidelijk onevenredig is in vergelijking met de verwezenlijking van de doelstelling ervan; en

ii) een maatregel die voldoet aan de eisen onder i), voldoet niet aan de eisen van artikel 13.16, lid 1, als het een verkapte beperking op buitenlandse investeringen of een willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie tussen investeerders in vergelijkbare situaties oplevert;

e) indien een maatregel niet zodanig wordt toegepast dat dit een middel tot willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie tussen investeerders in vergelijkbare situaties of een verkapte beperking op buitenlandse investeringen oplevert, wordt die maatregel geacht te voldoen aan de eisen van artikel 13.16, lid 1, indien hij:

i) strookt met de internationale prudentiële verplichtingen die de partijen gemeen hebben;

ii) de afwikkeling beoogt van een financiële instelling die niet langer levensvatbaar is of waarschijnlijk niet langer levensvatbaar zal zijn;

iii) het herstel van een financiële instelling of het beheer van een financiële instelling in stresssituaties beoogt; of

iv) de instandhouding of het herstel van de financiële stabiliteit in reactie op een systeembrede financiële crisis beoogt.

Periodieke herziening

9. Het Comité financiële diensten kan, met instemming van beide partijen, deze overeenstemming te allen tijde wijzigen. Het Comité financiële diensten moet deze overeenstemming ten minste eens per twee jaar opnieuw bekijken.

In deze context mag het Comité financiële diensten een gemeenschappelijk standpunt over de toepassing van artikel 13.16, lid 1, ontwikkelen, op grond van het overleg en de besprekingen in het Comité met betrekking tot specifieke geschillen en indachtig de internationale prudentiële verplichtingen die de partijen gemeen hebben.

BIJLAGE 13-C

OVEREENSTEMMING BETREFFENDE DE DIALOOG OVER DE REGULERING VAN DE SECTOR FINANCIËLE DIENSTEN

De partijen herbevestigen hun verbintenis om de financiële stabiliteit te versterken. De dialoog in het Comité financiële diensten over de regulering van de sector financiële diensten wordt gebaseerd op de beginselen en de prudentiële normen die op multilateraal niveau zijn overeengekomen. De partijen verbinden zich ertoe de besprekingen toe te spitsen op kwesties met grensoverschrijdende gevolgen, zoals de grensoverschrijdende handel in effecten (met inbegrip van de mogelijkheid van verdere toezeggingen inzake portefeuillebeheer) en de respectieve kaders voor onder de overeenkomst vallende obligaties en zekerheidsvereisten in herverzekering, en van gedachten te wisselen over kwesties in verband met de activiteiten van filialen.

LIJST INZAKE MARKTTOEGANG VAN CANADA

BIJLAGE 19-1

Centrale overheidsentiteiten

Tenzij anders is bepaald, is dit hoofdstuk van toepassing op opdrachten van de in deze bijlage vermelde entiteiten, waarbij de volgende drempels gelden:

Drempels:

Goederen	130 000 BTR
Diensten	130 000 BTR
Diensten in verband met de bouw	5 000 000 BTR

Plaatsen de in deze bijlage vermelde entiteiten opdrachten voor de in afdeling B van bijlage 19-3 vermelde activiteiten, dan gelden de in die afdeling vermelde drempels.

Lijst van entiteiten

1. Atlantic Canada Opportunities Agency
2. Canada Border Services Agency
3. Canada Emission Reduction Incentives Agency
4. Canada Employment Insurance Commission
5. Canada Industrial Relations Board
6. Canada Revenue Agency
7. Canada School of Public Service
8. Canadian Centre for Occupational Health and Safety
9. Canadian Environmental Assessment Agency
10. Canadian Food Inspection Agency
11. Canadian Forces Grievance Board
12. Canadian Grain Commission
13. Canadian Human Rights Commission
14. Canadian Human Rights Tribunal
15. Canadian Institutes of Health Research
16. Canadian Intergovernmental Conference Secretariat
17. Canadian International Trade Tribunal

18. Canadian Northern Economic Development Agency

19. Canadian Nuclear Safety Commission

20. Canadian Polar Commission

21. Canadian Radio-television and Telecommunications Commission

22. Canadian Space Agency

23. Canadian Transportation Accident Investigation and Safety Board

24. Canadian Transportation Agency

25. Copyright Board

26. Correctional Service of Canada

27. Courts Administration Service

28. Department of Agriculture and Agri-Food

29. Department of Canadian Heritage

30. Department of Citizenship and Immigration

31. Department of Employment and Social Development

32. Department of Finance

33. Department of Fisheries and Oceans

34. Department of Foreign Affairs, Trade and Development

35. Department of Health

36. Department of Indian Affairs and Northern Development

37. Department of Industry

38. Department of Justice

39. Department of National Defence

40. Department of Natural Resources

41. Department of Public Safety and Emergency Preparedness

42. Department of Public Works and Government Services

43. Department of the Environment

44. Department of Transport

45. Department of Veterans Affairs

46. Department of Western Economic Diversification

47. Director of Soldier Settlement

48. Director, The Veterans' Land Act

49. Economic Development Agency of Canada for the Regions of Quebec

50. Federal Economic Development Agency for Southern Ontario

51. Financial Consumer Agency of Canada

52. Immigration and Refugee Board

53. Indian Residential Schools Truth and Reconciliation Commission

54. Library and Archives of Canada

55. Military Police Complaints Commission

56. National Battlefields Commission

57. National Energy Board

58. National Farm Products Council

59. National Film Board

60. Parole Board of Canada

61. National Research Council of Canada

62. Natural Sciences and Engineering Research Council

63. Northern Pipeline Agency

64. Office of Infrastructure of Canada

65. Office of the Auditor General

66. Office of the Chief Electoral Officer

67. Office of the Commissioner for Federal Judicial Affairs

68. Office of the Commissioner of Lobbying

69. Office of the Commissioner of Official Languages

70. Office of the Communications Security Establishment Commissioner

71. Office of the Co-ordinator, Status of Women

72. Office of the Correctional Investigator of Canada

73. Office of the Director of Public Prosecutions

74. Office of the Governor General's Secretary

75. Office of the Public Sector Integrity Commissioner

76. Office of the Superintendent of Financial Institutions

77. Office of the Information Commissioner of Canada

78. Office of the Privacy Commissioner of Canada

79. Parks Canada Agency

80. Patented Medicine Prices Review Board

81. Privy Council Office

82. Public Health Agency of Canada

83. Public Service Commission

84. Public Service Labour Relations and Employment Board

85. Registrar of the Supreme Court of Canada

86. Registry of the Competition Tribunal

87. Registry of the Public Servants Disclosure Protection Tribunal

88. Registry of the Specific Claims Tribunal

89. Royal Canadian Mounted Police

90. Royal Canadian Mounted Police External Review Committee

91. Royal Canadian Mounted Police Public Complaints Commission

92. Security Intelligence Review Committee

93. Shared Services Canada

94. Social Sciences and Humanities Research Council

95. Statistics Canada

96. Transportation Appeal Tribunal of Canada

97. Treasury Board of Canada Secretariat

98. Veterans Review and Appeal Board

Aantekeningen bij bijlage 19-1 van Canada

1. Wat het Canadian Space Agency (Canadees ruimteagentschap) betreft, vallen enkel de opdrachten voor goederen en diensten die betrekking hebben op satellietcommunicatie-, aardobservatie- en wereldwijde satellietnavigatiesystemen onder dit hoofdstuk. Deze verbintenis geldt voor een periode van vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst. Bij de berekening van de periode van vijf jaar wordt de periode van voorlopige toepassing meegerekend, indien daarvan sprake is. Voordat de periode van vijf jaar is verstreken, kan Canada de Europese Unie ervan kennisgeven dat het de tijdelijke verbintenis schrapt. De kennisgeving heeft werking vanaf het einde van de periode van vijf jaar. Indien Canada niet een dergelijke kennisgeving stuurt, wordt de tijdelijke verbintenis permanent.

2. Artikel 19.18 van dit hoofdstuk is niet van toepassing ten aanzien van de mogelijkheid van schrapping van de tijdelijke verbintenis overeenkomstig deze aantekening.

BIJLAGE 19-2

Niet-centrale overheidsentiteiten

Tenzij anders is bepaald, is dit hoofdstuk van toepassing op opdrachten van de in deze bijlage vermelde entiteiten, met inachtneming van de volgende drempels.

Drempels:

Goederen	200 000 BTR
Diensten	200 000 BTR
Diensten in verband met de bouw	5 000 000 BTR

Plaatsen de in deze bijlage vermelde entiteiten opdrachten voor de in afdeling B van bijlage 19-3 vermelde activiteiten, dan gelden de in die afdeling vermelde drempels.

Lijst van entiteiten:

1. **ALBERTA**

1.1 Deze bijlage omvat alle:

1. departementen, ministeries, agentschappen, colleges („boards"), raden („councils"), comités, commissies en soortgelijke overheidsinstanties;

2. regionale, lokale of districtsoverheden dan wel andere vormen van gemeentelijke overheid; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

1.2 Deze bijlage is niet van toepassing op:

1. Legislative Assembly

2. Legislative Assembly Office

3. Office of the Auditor General

4. Office of the Chief Electoral Officer

5. Office of the Ethics Commissioner

6. Office of the Information and Privacy Commissioner

7. Office of the Ombudsman

2. **BRITISH COLUMBIA**

2.1 Deze bijlage omvat alle:

1. ministeries, agentschappen, colleges („boards"), raden („councils"), comités, commissies en soortgelijke overheidsinstanties;

2. regionale, lokale of districtsoverheden dan wel andere vormen van gemeentelijke overheid; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

2.2 Deze bijlage omvat niet de wetgevende vergadering en haar onafhankelijke bureaus.

3. **MANITOBA**

3.1 Deze bijlage omvat alle:

1. departementen, colleges („boards"), commissies, comités en soortgelijke overheidsinstanties;

2. gemeenten, gemeentelijke organisaties; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

4. **NEW BRUNSWICK**

4.1 Deze bijlage omvat de volgende departementen, secretariaten en instanties:

1. Aboriginal Affairs Secretariat

2. Agriculture, Aquaculture and Fisheries

3. Ambulance New Brunswick Inc.

4. Aquarium and Marine Center of New Brunswick

5. Office of the Attorney General

6. Child and Youth Advocate

7. Education and Early Childhood Development

8. Efficiency New Brunswick

9. Elections New Brunswick

10. Energy and Mines

11. Environment and Local Government

12. Executive Council Office

13. FacilicorpNB Ltd.

14. Farm Products Commission

15. Finance

16. Forest Protection Limited

17. Health

18. Horizon Health Network (Regionale Autoriteit voor Volksgezondheid)

19. Justice

20. Labour and Employment Board

21. Natural Resources

22. New Brunswick Arts Board

23. New Brunswick Emergency Measures Organization

24. New Brunswick Energy & Utilities Board
25. New Brunswick Forest Products Commission
26. New Brunswick Health Council
27. New Brunswick Human Rights Commission
28. New Brunswick Insurance Board
29. New Brunswick Internal Services Agency
30. New Brunswick Lotteries Commission
31. New Brunswick Museum
32. New Brunswick Police Commission
33. New Brunswick Public Libraries
34. Office of Human Resources
35. Office of the Auditor General
36. Office of the Commissioner of Official Languages
37. Office of the Comptroller
38. Office of the Consumer Advocate for Insurance
39. Office of the Leader of the Opposition
40. Office of the Lieutenant-Governor
41. Office of the Premier
42. Office of the Public Trustee
43. Ombudsman
44. Population Growth Secretariat
45. Post-Secondary Education, Training and Labour
46. Premier's Council on the Status of Disabled Persons
47. Public Safety
48. Vitalité (Regionale Autoriteit voor Volksgezondheid)
49. Senior and Healthy Aging Secretariat
50. Social Development
51. Government Services
52. Tourism, Heritage and Culture
53. Transportation
54. Village Historique Acadien
55. Workplace Health, Safety and Compensation Commission

4.2 Onderwijsraden op districtsniveau

1. Alle onderwijsraden op districtsniveau

4.3 Universiteiten

1. Mount Allison University
2. St. Thomas' University
3. Université de Moncton
4. The University of New Brunswick

4.4 Community Colleges (Onderwijsinstellingen voor hoger onderwijs)

1. Collège communautaire du Nouveau-Brunswick (CCNB)
2. New Brunswick Community College (NBCC)

4.5 Regionale Commissies voor vast afval

1. Commission de gestion déchets de Kent
2. Commission de gestion des déchets solides de la Péninsule acadienne
3. Commission des Déchets Solides / Nepisiguit-Chaleur Solid Waste Commission
4. Fredericton Region Solid Waste Commission
5. Fundy Region Solid Waste Commission
6. Kings County Region Solid Waste Commission
7. La Commission de gestion enviro ressources du Nord-Ouest
8. Northumberland Solid Waste Commission
9. Restigouche Solid Waste Corporation
10. Southwest Solid Waste Commission
11. Valley Solid Waste Commission
12. Westmorland-Albert Solid Waste Corporation

4.6 Commissies voor afvalwater

1. Fredericton Area Pollution Control Commission
2. Greater Moncton Sewerage Commission

4.7 Gemeenten en gemeentelijke organisaties (m.u.v. gemeentelijke energie-entiteiten)

1. City of Bathurst
2. City of Campbellton
3. City of Dieppe

4. City of Edmundston

5. City of Fredericton

6. City of Miramichi

7. City of Moncton

8. City of Saint John

5. **NEWFOUNDLAND EN LABRADOR**

5.1 Deze bijlage omvat alle:

1. departementen, colleges („boards"), commissies;

2. gemeenten, gemeentelijke organisaties; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

5.2 Deze bijlage omvat niet de wetgevende vergadering.

6. **NORTHWEST TERRITORIES**

6.1 Deze bijlage omvat alle:

1. ministeries, agentschappen;

2. gemeenten; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

6.2 Deze bijlage omvat niet de wetgevende vergadering.

7. **NOVA SCOTIA**

7.1 Deze bijlage omvat alle overheidsentiteiten die zijn omschreven in de *Public Procurement Act*, S.N.S. 2011, c. 12, met uitzondering van:

1. alle vermelde intergouvernementele of geprivatiseerde overheidsinstanties indien de Provincie daarin niet een meerderheidsbelang heeft noch daarover voor het merendeel zeggenschap heeft;

2. alle in afdeling A van bijlage 19-3 vermelde of beschreven entiteiten, ongeacht of het een opneming of uitsluiting betreft;

3. medische noodhulp (een afdeling van het departement van volksgezondheid) in verband met opdrachten voor ambulances op de grond voor dringende medische zorg;

4. Sydney Tar Ponds Agency;

5. Nova Scotia Lands Inc.; en

6. Harbourside Commercial Park.

8. **NUNAVUT**

8.1 Deze bijlage omvat alle:

1. ministeries, agentschappen;

2. gemeenten, gemeentelijke organisaties; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

8.2 Deze bijlage omvat niet de wetgevende vergadering.

9. **ONTARIO**

9.1 Deze bijlage omvat alle:

1. provinciale ministeries en gereglementeerde agentschappen, met uitzondering van energie-agentschappen, agentschappen van commerciële of industriële aard en de Ontario Infrastructure and Lands Corporation;

2. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening; en

3. gemeenten met uitzondering van gemeentelijke energie-entiteiten.

9.2 Deze bijlage omvat niet de bureaus van de wetgevende vergadering („Offices of the Legislative Assembly").

10. **PRINCE EDWARD ISLAND**

10.1 Deze bijlage omvat alle:

1. departementen, agentschappen;

2. gemeenten; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

11. **QUÉBEC**

11.1 Deze bijlage omvat alle:

1. departementen, overheidsagentschappen; en

2. semioverheidsorganisaties.

Onder „**overheidsagentschappen**" worden verstaan de in artikel 4, eerste paragraaf, punten 2) tot en met 4), van de *Act Respecting Contracting by Public Bodies*, C.Q.L.R. c. C-65.1 bedoelde instellingen, waaronder de „Agence du revenu du Québec", en de in de tweede paragraaf van dat artikel bedoelde personen, met uitzondering van de in artikel 5 van de wet vermelde instellingen en personen.

Onder „**semioverheidsorganisaties**" worden verstaan de gemeenten, de gemeentelijke organisaties, en de instellingen als bedoeld in artikel 4, eerste paragraaf, punten 5) en 6), van de *Act Respecting Contracting by Public Bodies*, waaronder de rechtspersonen of andere entiteiten die eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van een of meerdere semi-overheidsorganisaties.

12. **SASKATCHEWAN**

12.1 Deze bijlage omvat alle:

1. ministeries, agentschappen, Treasury Board Crown corporations (staatsondernemingen van de Treasury Board), colleges („boards"), commissies;

2. gemeenten; en

3. schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening.

13. **YUKON**

13.1 Deze bijlage omvat:

Departementen

1. Department of Community Services

2. Department of Economic Development

3. Department of Education

4. Department of Energy, Mine and Resources

5. Department of Environment
6. Department of Finance
7. Department of Health and Social Services
8. Department of Highways and Public Works
9. Department of Justice
10. Department of Tourism and Culture
11. Executive Council Office
12. Public Service Commission
13. Women's Directorate
14. French Language Services Directorate

Agentschappen

1. Yukon Worker's Compensation Health & Safety Board

BIJLAGE 19-3

Andere entiteiten

Afdeling A

Tenzij anders is bepaald, is dit hoofdstuk van toepassing op opdrachten van de in afdeling A van deze bijlage vermelde entiteiten, met inachtneming van de volgende drempels:

Drempels:

Goederen	355 000 BTR
Diensten	355 000 BTR
Diensten in verband met de bouw	5 000 000 BTR

Bij het plaatsen van opdrachten voor in afdeling B vermelde activiteiten gelden de in die afdeling vermelde drempels.

Lijst van entiteiten

1. **FEDERALE ENTITEITEN**

   1.1 Deze bijlage omvat alle Crown corporations in de zin van Deel X van de *Financial Administration Act* (FAA) R.S. C. 1985, c. F-11, die verantwoording verschuldigd zijn jegens het Parlement uit hoofde van artikel 88 van de FAA.

2. **ALBERTA**

   2.1 Deze bijlage omvat alle:

   1. Crown corporations, commerciële ondernemingen in staatsbezit en andere entiteiten waarin de overheid van Alberta een eigendomsbelang heeft; en

   2. ondernemingen of entiteiten die eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van regionale, lokale, districts- of andere vormen van gemeentelijke overheden die vallen onder bijlage 19-2.

3. **BRITISH COLUMBIA**

   3.1 Deze bijlage omvat alle:

   1. Crown corporations, commerciële ondernemingen in staatsbezit en andere entiteiten waarin de overheid van British Columbia een eigendomsbelang heeft; en

   2. ondernemingen of entiteiten die eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van een of meer gemeentelijke overheden.

4. **MANITOBA**

   4.1 Deze bijlage omvat alle provinciale Crown corporations, met uitzondering van:

   1. Manitoba Public Insurance Corporation

   2. Venture Manitoba Tours Limited

5. **NEW BRUNSWICK**

5.1 Deze bijlage omvat de volgende Crown corporations:

1. Kings Landing Corporation
2. New Brunswick Credit Union Deposit Insurance Corporation
3. New Brunswick Highway Corporation
4. New Brunswick Housing Corporation
5. New Brunswick Investment Management Corporation
6. New Brunswick Liquor Corporation
7. New Brunswick Municipal Finance Corporation
8. New Brunswick Research and Productivity Council
9. Opportunities New Brunswick
10. Financial and Consumer Services Commission
11. Regional Development Corporation
12. Service New Brunswick

6. **NEWFOUNDLAND EN LABRADOR**

6.1 Deze bijlage omvat alle provinciale Crown corporations, met uitzondering van:

1. Nalcor Energy en al haar bestaande en toekomstige dochterondernemingen en verbonden ondernemingen, m.u.v. Newfoundland and Labrador Hydro.
2. Research & Development Corporation of Newfoundland and Labrador en alle dochterondernemingen daarvan.

7. **NORTHWEST TERRITORIES**

7.1 Deze bijlage omvat alle territoriale Crown corporations.

8. **NOVA SCOTIA**

8.1 Deze bijlage omvat alle entiteiten die worden aangeduid als overheidsonderneming („government business enterprise") ingevolge de *Finance Act*, S.N.S. 2010, c. 2, en de *Public Procurement Act*, met uitzondering van alle in de *Provincial Finance Act* vermelde intergouvernementele of geprivatiseerde overheidsinstanties indien de Provincie noch daarin een meerderheidsbelang heeft noch daarover voor het merendeel zeggenschap heeft.

9. **NUNAVUT**

9.1 Deze bijlage omvat alle territoriale Crown corporations.

10. **ONTARIO**

10.1 Deze bijlage omvat alle provinciale en gemeentelijke entiteiten in overheidsbezit van commerciële of industriële aard.

10.2 Deze bijlage omvat geen energie-entiteiten, behalve Hydro One en Ontario Power Generation.

11. **PRINCE EDWARD ISLAND**

11.1 Deze bijlage omvat alle provinciale Crown corporations behalve: Innovation PEI

12. **QUÉBEC**

12.1 Deze bijlage omvat alle overheidsondernemingen en rechtspersonen of andere entiteiten die eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van een of meerdere van deze ondernemingen, en die niet concurreren met de particuliere sector.

12.2 Onder **overheidsonderneming** wordt verstaan een instelling zoals bedoeld in artikel 7 van de *Act Respecting Contracting by Public Bodies*.

13. **SASKATCHEWAN**

13.1 Deze bijlage omvat alle provinciale Crown corporations, ondernemingen die eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van een of meer gemeentelijke overheden en de Saskatchewan Liquor and Gaming Authority.

14. **YUKON**

Deze bijlage omvat alle overheidsondernemingen in de zin van de *Corporate Governance Act*, R.S.Y. 2002, c. 45, met uitzondering van:

a) Yukon Development Corporation

Aantekeningen bij afdeling A van bijlage 19-3 van Canada

1. Deze bijlage is niet van toepassing op opdrachten die verband houden met de interventie-activiteiten van de Canada Deposit Insurance Corporation of haar dochterondernemingen, noch op opdrachten van met het oog op dergelijke interventie-activiteiten opgerichte dochterondernemingen.

2. Deze bijlage is niet van toepassing op opdrachten van de Canada Lands Company Limited of haar dochterondernemingen in het kader van vastgoedontwikkeling met het oog op commerciële verkoop of wederverkoop.

3. Ontario Power Generation behoudt zich het recht voor om ten aanzien van opdrachten die verband houden met de bouw of het onderhoud van nucleaire installaties of aanverwante diensten, de voorkeur te geven aan biedingen waarbij de provincie baat heeft, bijvoorbeeld doordat lokale onderaanneming wordt bevorderd. Het bij de beoordeling van de biedingen gehanteerde selectiecriterium inzake het baat hebben van de provincie weegt voor maximaal 20 % van het totale puntenaantal mee.

4. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van de provincie Ontario voor de productie, transmissie en distributie van hernieuwbare energie, anders dan waterkracht, overeenkomstig de *Green Energy Act*, S.O. 2009, c. 12, Sch. A.

Afdeling B

De volgende drempels gelden voor opdrachten van de aanbestedende entiteiten van de bijlagen 19-1 en 19-2 en afdeling A van bijlage 19-3 die hoofdzakelijk een of meer van de volgende activiteiten verrichten:

1. beschikbaarstelling van luchthaven- of andere aanlandingsfaciliteiten voor vervoer door de lucht;

2. beschikbaarstelling of exploitatie van netten bestemd voor openbare dienstverlening op het gebied van vervoer per trein, geautomatiseerd systeem, tram, trolleybus, bus of kabel;

3. beschikbaarstelling van zeehaven-, binnenhaven- of andere aanlandingsfaciliteiten voor vervoer over zee of over de binnenwateren;

4. beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van drinkwater en de behandeling van afvalwater, of de drinkwatertoevoer aan die netten;

5. beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van elektriciteit, of de elektriciteitstoevoer aan die netten; of

6. beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van gas of warmte, dan wel de gas- of warmtetoevoer aan die netten.

Drempels:

Goederen	400 000 BTR
Diensten	400 000 BTR
Diensten in verband met de bouw	5 000 000 BTR

Aantekeningen bij afdeling B van bijlage 19-3 van Canada

1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van aanbestedende entiteiten voor de in bijlage B hierboven vermelde activiteiten, wanneer er sprake is van blootstelling aan concurrentie vanuit de markt.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van aanbestedende entiteiten voor de in afdeling B vermelde activiteiten:

   a) voor de aankoop van water, energie of brandstoffen voor de productie van energie;

   b) voor het verrichten van dergelijke activiteiten buiten Canada; of

   c) met als doel wederverkoop of verhuur aan derden, indien de aanbestedende entiteit geen bijzonder of exclusief recht heeft op de verkoop of verhuur van het voorwerp van de desbetreffende contracten en dit door andere entiteiten vrijelijk kan worden verkocht of verhuurd onder dezelfde voorwaarden als door de aanbestedende entiteit.

3. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van aanbestedende entiteiten met betrekking tot de exploitatie van een geografisch gebied met het oogmerk van prospectie of winning van aardolie, gas en kolen of andere vaste brandstoffen.

BIJLAGE 19-4

GOEDEREN

1. Tenzij anders is bepaald, is dit hoofdstuk van toepassing op alle goederen.

2. Behoudens de toepassing van artikel 19.3, lid 1, is dit hoofdstuk met betrekking tot opdrachten van het Department of National Defence, de Royal Canadian Mounted Police, het Department of Fisheries and Oceans for the Canadian Coast Guard, de Canadian Air Transport Security Authority, en provinciale en gemeentelijke politiediensten uitsluitend van toepassing op de goederen die zijn beschreven in een van de hierna vermelde FSC-indelingen („Federal Supply Classifications"):

FSC	22.	Spoorwegmaterieel
FSC	23.	Motorvoertuigen, aanhangwagens en rijwielen (met uitzondering van bussen van code 2310; en met uitzondering van militaire vrachtwagens en aanhangwagens van code 2320 en 2330 en gevechts- en aanvalsvoertuigen en tactische voertuigen met rupsbanden van code 2350 en gevechts- en aanvalsvoertuigen en tactische voertuigen met wielen van code 2355 voorheen ingedeeld in code 2320)
FSC	24.	Tractoren
FSC	25.	Onderdelen van voertuigen
FSC	26.	Banden en binnenbanden
FSC	29.	Toebehoren van motoren
FSC	30.	Uitrusting voor mechanische energieoverbrenging
FSC	32.	Machines en uitrusting voor houtbewerking
FSC	34.	Machines voor metaalbewerking
FSC	35.	Uitrusting voor handel en dienstverlening
FSC	36.	Speciale industriële machines
FSC	37.	Landbouwmachines en -uitrusting
FSC	38.	Uitrusting voor bouwwerkzaamheden, mijnbouw, graafwerkzaamheden en wegonderhoud
FSC	39.	Uitrusting voor goederenbehandeling
FSC	40.	Touw, kabels, kettingen en toebehoren
FSC	41.	Uitrusting voor koeling en klimaatregeling
FSC	42.	Uitrusting voor brandbestrijding, redding en veiligheid (m.u.v. 4220: uitrusting voor duik- en reddingsoperaties op zee; en 4230: decontaminatie- en impregnatieapparatuur)
FSC	43.	Pompen en compressoren
FSC	44.	Ovens, stoomketels, droogapparatuur en kernreactoren
FSC	45.	Installatie- en verwarmingsapparatuur en sanitair
FSC	46.	Waterzuiverings- en afvalwaterbehandelingsuitrusting
FSC	47.	Buizen, leidingen, slangen en toebehoren
FSC	48.	Afsluiters
FSC	49.	Uitrusting voor onderhouds- en reparatiewerkplaatsen

FSC	52.	Meetinstrumenten
FSC	53.	IJzerwaren en slijpmiddelen
FSC	54.	Geprefabriceerde structuren en steigers
FSC	55.	Hout, timmerwerk, triplex- en multiplexhout en fineer
FSC	56.	Bouw en bouwmaterialen
FSC	61.	Elektrische bedrading en apparatuur voor de opwekking en distributie van elektriciteit
FSC	62.	Verlichtingstoestellen en lampen
FSC	63.	Alarmerings- en signaleringssystemen (m.u.v. 6350: veiligheidsdetectiesystemen in verband met veiligheidsscreening)
FSC	65.	Geneeskundige, tandheelkundige en diergeneeskundige uitrusting en benodigdheden
FSC	66.	Instrumenten en laboratoriumuitrusting (met uitzondering van 6615: automatischepilootsystemen en gyroscooponderdelen voor stabilisatie in de lucht; 6635: beproeven van fysische eigenschappen en inspectie in verband met veiligheidsscreening; en 6665: instrumenten en apparatuur voor de detectie van gevaar)
FSC	67.	Fotografische uitrusting
FSC	68.	Chemische stoffen en chemische producten
FSC	69.	Hulpmiddelen en instrumenten voor het onderwijs
FSC	70.	Automatische gegevensverwerkende apparatuur voor algemene doeleinden, programmatuur, benodigdheden en ondersteuningsuitrusting (met uitzondering van 7010: configuraties voor automatische gegevensverwerkende apparatuur (ADPE-configuraties)
FSC	71.	Meubilair
FSC	72.	Inrichtingen en toestellen voor huishoudens en bedrijven
FSC	73.	Apparatuur voor het bereiden en serveren van voedsel
FSC	74.	Kantoormachines, tekstverwerkers en apparatuur voor zichtbare registratie
FSC	75.	Kantoorbenodigdheden en -toestellen
FSC	76.	Boeken, kaarten en andere publicaties (met uitzondering van 7650: tekeningen en specificaties)
FSC	77.	Muziekinstrumenten, afspeelapparatuur en radio's
FSC	78.	Recreatie- en sportuitrusting
FSC	79.	Schoonmaakapparatuur en -benodigdheden
FSC	80.	Penselen en kwasten, verven, verzegelingsmiddelen en kleefstoffen
FSC	81.	Verpakkingsmaterialen
FSC	85.	Artikelen voor lichaamsverzorging
FSC	87.	Landbouwgrondstoffen
FSC	88.	Levende dieren
FSC	91.	Brandstoffen, smeermiddelen, oliën en wassen
FSC	93.	Niet-metaalhoudende halffabricaten
FSC	94.	Niet-metaalhoudende grondstoffen

FSC 96. Ertsen, delfstoffen en daarvan afgeleide grondstoffen

FSC 99. Diversen

Aantekeningen bij bijlage 19-4 van Canada

1. Voor de provincies Ontario en Québec is deze aantekening van toepassing op opdrachten voor voertuigen voor massavervoer. Met een voertuig voor massavervoer wordt bedoeld een tram, bus, trolleybus, metrowagon, treinwagon voor personenvervoer of locomotief voor een metro- of treinrailsysteem gebruikt voor openbaar vervoer.

   a) Aanbestedende entiteiten in de provincies Ontario en Québec kunnen bij de inkoop van nieuwe voertuigen voor massavervoer overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk verlangen dat de succesvolle inschrijver overeenkomsten met een waarde tot en met 25 % van de contractwaarde in Canada sluit.

   b) Alle verlagingen van dit percentage van de contractwaarde waartoe de overheid van Canada of de provincie Ontario of Québec op grond van een internationale overeenkomst, interne wet- of regelgeving of intern beleid besluit, vervangen voornoemd percentage van 25 % blijvend voor dit hoofdstuk voor die provincie en de categorie van massavervoervoertuigen waarop dit nieuwe percentage van toepassing is. Bij de toepassing van deze aantekening moeten de provincies Ontario en Québec inschrijvers uit de Europese Unie niet minder gunstig behandelen dan inschrijvers uit Canada of uit derde landen.

   c) Het begrip „waarde" verwijst naar de in aanmerking komende kosten in het kader van de opdracht voor massavervoervoertuigen voor componenten, deelcomponenten en grondstoffen die in Canada zijn geproduceerd, met inbegrip van arbeid of andere aanverwante diensten zoals service na verkoop („after-sale") en onderhoudsdiensten, zoals aangegeven in het kader van de aanbesteding. Het begrip omvat tevens alle kosten die verband houden met de eindassemblage van het massavervoervoertuig in Canada. Het is aan de inschrijver om het deel van de contractwaarde te bepalen dat wordt ingevuld door gebruikmaking van Canadese gecreëerde waarde. De provincie Québec kan echter verlangen dat de eindassemblage in Canada plaatsvindt.

   d) Eindassemblage:

      i) Eindassemblage van een bus omvat:

         A) installatie en aansluiting van de motor, overdragingssystemen en assen, het remsysteem daaronder begrepen;

         B) installatie en aansluiting van verwarmings- en airconditioningsystemen;

         C) installatie van pneumatische, elektrische en deursystemen;

         D) installatie van passagierstoelen en leuningen;

         E) installatie van het bestemmingsaanduidingspaneel;

         F) installatie van rolstoelhellingbanen en -platforms; en

         G) eindinspectie, wegtesten en voorbereiding voor aflevering.

      ii) Eindassemblage van een trein omvat:

         A) installatie en aansluiting van het ventilatie-, verwarmings- en air-conditioningsysteem;

         B) installatie en aansluiting van draaistelframes, ophangingen, assen en differentieel;

         C) installatie en aansluiting van aandrijfmotoren, aandrijfregelsystemen en noodvoeding;

         D) installatie en aansluiting van rembediening, remsystemen en pneumatische remcompressoren;

         E) installatie en aansluiting van communicatie-, boordinformatie- en afstandscontrolesystemen; en

         F) inspectie, verificatie van alle installatie- en aansluitingswerkzaamheden en aansluitingspuntbeproeving teneinde alle functionaliteiten te testen.

e) Wat de in aanmerking komende kosten betreft, moet de succesvolle inschrijver een redelijke flexibiliteit worden geboden opdat hij de contractwaarde wat Canadese aanbieders betreft, kan invullen onder concurrerende voorwaarden, prijs en kwaliteit daaronder begrepen. Contracten mogen niet worden gesplitst teneinde de keuzemogelijkheden van de inschrijver wat de in aanmerking komende kosten betreft, te beperken.

f) De aanbestedende entiteiten moeten het bestaan van dergelijke voorwaarden duidelijk en objectief vermelden in zowel de aankondigingen van opdracht als in de aanbestedingsstukken.

g) De toepassing van deze aantekening wordt vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst geëvalueerd.

h) De toepassing van deze aantekening wordt geëvalueerd teneinde de inconsistentie ervan met de bepalingen van dit hoofdstuk te verminderen ingeval de Verenigde Staten van Amerika hun beperkingen wat plaatselijke inbreng aangaat, voor transitvoertuigen (rollend materieel) blijvend naar minder dan 25 % verlagen voor aanbestedende diensten op lokaal en centraal overheidsniveau.

2. Voor de Provincie Prince Edward Island is deze bijlage niet van toepassing op opdrachten voor bouwmaterialen die worden gebruikt voor de aanleg van snelwegen en voor wegonderhoud.

3. Voor de Provincie Québec is deze bijlage niet van toepassing op opdrachten van Hydro-Québec voor de volgende goederen (vermelding overeenkomstig GS): GS 7308.20; GS 8406; GS 8410; GS 8426; GS 8504; GS 8535; GS 8536; GS 8537; GS 8544; GS 8705.10; GS 8705.20; GS 8705.90; GS 8707; GS 8708; GS 8716.39; GS 8716.40.

4. Voor de Provincie Manitoba is deze bijlage niet van toepassing op opdrachten van de Manitoba Hydro Electric Board voor de volgende goederen:

a) textiel — brandwerende en overige kleding;

b) geprefabriceerde bouwwerken;

c) bruggen, brugonderdelen, vakwerkmasten en andere masten, van ijzer of van staal;

d) stoomturbines en andere dampturbines; waterturbines en waterraderen (waterwielen); gasturbines, andere dan turbinestraalmotoren en schroefturbines;

e) elektrische transformatoren, statische omvormers, smoorspoelen en zelfinductiespoelen;

f) schakel- en verdeelinrichtingen voor elektrische stroom;

g) delen van schakel- en verdeelinrichtingen voor elektrische stroom;

h) coaxiaalkabel en andere coaxiale geleiders van elektriciteit;

i) andere geleiders van elektriciteit, voor spanningen van meer dan 1 000 V;

j) poorten („gates”);

k) houten palen en mastarmen; of

l) generatoren.

BIJLAGE 19-5

Diensten

1. Tenzij anders is bepaald, is dit hoofdstuk van toepassing op de in de punten 2 en 3 vermelde diensten. Diensten in verband met de bouw worden in bijlage 19-6 behandeld. De in deze bijlage en in bijlage 19-6 vermelde diensten worden in overeenstemming met de CPC ingedeeld.

2. Deze bijlage is van toepassing op de opdrachten van de onder bijlage 19-1 en afdeling A van bijlage 19-3 vallende centrale entiteiten voor de volgende diensten:

861	Rechtskundige diensten (uitsluitend adviesdiensten inzake buitenlands en internationaal recht)
862	Accountants, auditors en boekhouders

3. Deze bijlage is van toepassing op de opdrachten van de onder de bijlagen 19-1 en 19-2 alsmede afdeling A van bijlage 19-3 vallende entiteiten voor de volgende diensten:

CPC-indeling	Omschrijving
633	Reparatie van consumentenartikelen
7512	Commerciële koeriersdiensten (met inbegrip van multimodale diensten)
7523	Elektronische gegevensuitwisseling
7523	Elektronische post
7523	Geavanceerde/extra faxdiensten, waaronder „opslaan en doorzenden", „opslaan en opzoeken"
—	Code- en protocolconversie
7523	Online-informatie en -databanken
7523	Voicemail
822	Vastgoeddiensten voor een vast bedrag of op contractbasis
841	Advies in verband met de installatie van computerapparatuur (hardware)
842	Diensten in verband met de installatie van computerprogramma's (software), met inbegrip van adviesdiensten inzake systemen en software, systeemanalyse, en diensten op het gebied van ontwerp, programmeren en onderhoud
843	Diensten in verband met gegevensverwerking, met inbegrip van verwerking, tabellering en faciliteitenbeheer
843	Online-informatie en/of gegevensverwerking (met inbegrip van transactieverwerking)
844	Diensten in verband met databanken
845	Onderhoud en reparatie van kantoormachines en -apparatuur, met inbegrip van computers
849	Andere computerdiensten
86501	Advies op het gebied van algemeen management
86503	Advies op het gebied van marketingmanagement

CPC-indeling	Omschrijving
86504	Advies op het gebied van personeelsbeheer
86505	Advies op het gebied van productiebeheer
866	Diensten in verband met advies inzake management (met uitzondering van 86602 Diensten voor arbitrage en bemiddeling)
8671	Diensten van architecten
8672	Diensten van ingenieurs
8673	Geïntegreerde diensten van ingenieurs (met uitzondering van 86731 Geïntegreerde diensten van ingenieurs bij kant-en-klaar opgeleverde projecten op het gebied van vervoer en infrastructuur)
8674	Diensten in verband met stedenbouw en landschapsarchitectuur
8676	Diensten voor keuring en controle, met inbegrip van kwaliteitscontrole en inspecties (behalve met betrekking tot FSC 58 en transportmiddelen)
874	Reiniging van gebouwen
8861 tot en met 8864 en 8866	Reparatie van metalen producten, machines en werktuigen
94	Afvalwater- en afvalverzameling en -verwerking en soortgelijke diensten

Aantekeningen bij bijlage 19-5 van Canada:

1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten voor:

   a) alle diensten in verband met de goederen ingekocht door het Department of National Defence, de Royal Canadian Mounted Police, het Department of Fisheries and Oceans for the Canadian Coast Guard, de Canadian Air Transport Security Authority, en de provinciale en gemeentelijke politie, die niet onder bijlage 19-4 vallen; en

   b) diensten aanbesteed ter ondersteuning van in het buitenland gestationeerde militaire troepen.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op de instrumenten inzake monetair beleid, wisselkoersen, overheidsschuld en beheer van reserves of ander beleid dat verrichtingen met effecten of andere financiële instrumenten behelst, met name verrichtingen om de aanbestedende diensten van geld of kapitaal te voorzien. Derhalve is dit hoofdstuk niet van toepassing op opdrachten betreffende de uitgifte, de aankoop, de verkoop of de overdracht van effecten of andere financiële instrumenten. Centralebankdiensten zijn eveneens uitgesloten.

3. Voor de in bijlage 19-2 opgenomen aanbestedende entiteiten geldt een drempel van 355 000 BRT wanneer een entiteit een opdracht plaatst voor adviesdiensten betreffende vertrouwelijke aangelegenheden, met betrekking tot welke redelijkerwijze kan worden verwacht dat bekendmaking overheidsgeheimen in het gedrang brengt, de economie verstoort of op soortgelijke wijze tegen het openbaar belang indruist.

4. Voor de provincie Québec is deze bijlage niet van toepassing op opdrachten van non-profitorganisaties op het gebied van stedelijke planning, de daarmee samenhangende voorbereiding van plannen en specificaties en het beheer van werkzaamheden, mits de non-profitorganisaties in het kader van de opdracht de in dit hoofdstuk neergelegde verplichtingen van de aanbestedende entiteit eerbiedigen.

5. Voor de Provincie Québec is deze bijlage niet van toepassing op opdrachten van Hydro-Québec voor de volgende diensten (vermeld overeenkomstig de CPC):

   84 — Diensten in verband met computers en aanverwante diensten

   86724 — Technische ontwerpen voor constructie van civieltechnische werken

   86729 — Overige diensten van ingenieurs.

6. Voor de Provincie Manitoba is deze bijlage niet van toepassing op opdrachten van de Manitoba Hydro Electric Board voor diensten.

BIJLAGE 19-6

Diensten in verband met de bouw

1. Tenzij anders is bepaald, is dit hoofdstuk van toepassing op alle diensten in verband met de bouw zoals bedoeld in Afdeling 51 van de CPC.

2. Wat de plaatsing betreft van opdrachten voor diensten in verband met de bouw door in de bijlagen 19-1 en 19-2 en afdeling A van bijlage 19-3 vermelde entiteiten, waarbij als volledige of gedeeltelijke tegenprestatie aan de aanbieder van de dienst in verband met de bouw voor een bepaalde periode tijdelijke eigendom is verleend of een recht om voor de duur van de opdracht de uit de opdracht voortvloeiende bouwwerken of civieltechnische werken te controleren en te exploiteren en voor gebruik ervan betaling te verlangen, zijn uitsluitend de volgende bepalingen van toepassing: de artikelen 19.1, 19.2, 19.4, 19.5, 19.6 (m.u.v. lid 3, onder e) en l)), 19.15 (m.u.v. de leden 3 en 4) en 19.17.

3. Dit hoofdstuk heeft geen betrekking op opdrachten voor diensten in verband met de bouw als omschreven in punt 2 die door aanbestedende entiteiten bij de uitoefening van de in afdeling B van bijlage 19-3 vermelde activiteiten worden geplaatst.

Aantekeningen bij bijlage 19-6 van Canada

1. Voor de in bijlage 19-1 vermelde centrale overheidsentiteiten omvat deze bijlage baggerdiensten alsmede baggerdiensten die verband houden met opdrachten voor diensten in verband met de bouw, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

   a) het schip of de andere drijvende uitrusting gebruikt bij de baggerdiensten:

      i) betreft een constructie of product uit Canada of de Europese Unie; of

      ii) is hoofdzakelijk in Canada of in de Europese Unie gewijzigd en is gedurende ten minste een jaar voorafgaand aan de indiening van de inschrijving door de inschrijver eigendom geweest van een in Canada of de Europese Unie gevestigde persoon; en

   b) het schip moet zijn geregistreerd in:

      i) Canada; of

      ii) een lidstaat van de Europese Unie en er moet een tijdelijke vergunning voor zijn verleend in het kader van de *Coasting Trade Act*, S.C. 1992, c. 31. De tijdelijke vergunning wordt verleend aan het schip uit de Europese Unie, mits aan de toepasselijke niet-discretionaire eisen [1] wordt voldaan. Het vereiste dat een tijdelijke vergunning alleen wordt verleend wanneer er geen Canadees vaartuig beschikbaar is waarvoor al dan niet rechten zijn betaald, wordt niet toegepast ten aanzien van de aanvraag voor die tijdelijke vergunning.

2. De provincie Québec behoudt zich het recht voor maatregelen vast te stellen of te handhaven ter bevordering van lokale outsourcing in het geval van door Hydro-Québec geplaatste opdrachten voor diensten in verband met de bouw. Voor alle duidelijkheid: een dergelijke maatregel is in geen geval een voorwaarde voor de deelname of erkenning van aanbieders.

3. Voor de Provincie Manitoba is deze bijlage niet van toepassing op opdrachten van de Manitoba Hydro Electric Board voor diensten in verband met de bouw.

---

[1] Voor alle duidelijkheid: de *Coasting Trade Act* stelt geen vereisten inzake nationaliteit aan leden van de bemanning.

BIJLAGE 19-7

Algemene aantekeningen

1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten:

   a) die betrekking hebben op scheepsbouw en scheepsreparatie, met inbegrip van daarmee samenhangende diensten van architecten en ingenieurs, wat de centrale entiteiten van bijlage 19-1 en afdeling A van bijlage 19-3 betreft; en wat niet-centrale entiteiten betreft in British Columbia, Manitoba, Newfoundland en Labrador, New Brunswick, Nova Scotia, Prince Edward Island en Québec die onder bijlage 19-2 en afdeling A van bijlage 19-3 vallen;

   b) die betrekking hebben op landbouwproducten ter ondersteuning van steunprogramma's voor de landbouw en voedingsmiddelenhulpprogramma's;

   c) voor vervoersdiensten die onderdeel zijn van, of die verband houden met een aanbestedingscontract;

   d) die verband houden met een internationale grensovergang tussen Canada en een ander land, waaronder het ontwerp, de bouw, het beheer of het onderhoud van de grensovergang alsmede daarmee verband houdende infrastructuur;

   e) tussen dochterondernemingen of verbonden ondernemingen van dezelfde entiteit, of tussen een entiteit en enige dochteronderneming of enige verbonden onderneming ervan, of tussen een entiteit en een vennootschap onder firma, een commanditaire vennootschap of een joint venture („special partnership") waarin de entiteit een meerderheids- of bepalend belang heeft; en

   f) voor goederen aangeschaft voor representatieve of promotionele doeleinden, diensten of diensten in verband met de bouw buiten de provincie aangeschaft voor representatieve of promotionele doeleinden, wat de provincies Alberta, British Columbia, Newfoundland en Labrador, Nova Scotia, Prince Edward Island, Québec en Saskatchewan betreft;

   g) voor dienstencontracten, met uitzondering van contracten voor diensten in verband met de bouw, waarbij aan een aanbieder het recht wordt verleend aan het publiek een dienst te verlenen en deze te exploiteren als volledige of gedeeltelijke tegenprestatie voor het verlenen van een dienst uit hoofde van een aanbestedingscontract;

   h) voor de aankoop, de ontwikkeling, de productie of de coproductie van programmamateriaal door omroeporganisaties en overeenkomsten betreffende zendtijd;

   i) van entiteiten van Québec voor kunstwerken van lokale kunstenaars of opdrachten van gemeenten, academische instellingen of schoolbesturen van andere provincies en grondgebieden wat de cultuursector betreft. Voor de toepassing van deze aantekening omvatten kunstwerken specifieke kunstwerken die moeten worden geïntegreerd in een openbaar gebouw of een openbare locatie;

   j) van aanbestedende entiteiten die zijn opgenomen in de bijlagen 19-1 en 19-2, en afdeling A van bijlage 19-3, die verband houden met activiteiten op het gebied van drinkwater, energie, transport en de postsector, tenzij de desbetreffende opdrachten onder afdeling B van bijlage 19-3 vallen;

   k) die zijn onderworpen aan de Northwest Territories Business Incentive Policy; en

   l) die zijn onderworpen aan de Nunavummi Nangminiqaqtunik Ikajuuti Policy (NNI Policy).

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op:

   a) maatregelen vastgesteld of gehandhaafd ten aanzien van de inheemse bevolking, noch op voorzieningen voor inheemse bedrijven; dit hoofdstuk laat bestaande inheemse of verdragsrechten van de inheemse bevolking van Canada zoals beschermd door artikel 35 van de *Constitution Act*, 1982, onverlet; en

   b) door Québec vastgestelde of gehandhaafde maatregelen ten aanzien van de cultuursector.

3. Voor alle duidelijkheid: dit hoofdstuk moet worden uitgelegd overeenkomstig het volgende:

   a) opdrachten voor zover daarmee de opdrachten bedoeld worden die voor Canada onder dit begrip vallen, worden omschreven als contractuele transacties ter verwerving van goederen of diensten die rechtstreeks ten goede komen aan of rechtstreeks worden gebruikt door de overheid. Het aanbestedingsproces is het proces dat aanvangt nadat een entiteit heeft besloten dat de desbetreffende aanbesteding noodzakelijk is en duurt voort tot en met de gunning van de opdracht;

b) wanneer een door een entiteit te plaatsen opdracht niet onder dit hoofdstuk valt, worden de bijlagen van Canada ter zake van zijn lijst inzake markttoegang niet zodanig uitgelegd dat deze betrekking hebben op goederen- of dienstencomponenten die verband houden met die opdracht;

c) enige uitsluiting die hetzij specifiek hetzij in het algemeen verband houdt met onder de bijlagen 19-1 of 19-2 of afdeling A van bijlage 19-3 vallende centrale of niet-centrale overheidsentiteiten of -ondernemingen, is tevens van toepassing op de entiteiten of ondernemingen die daarvan opvolger zijn, en wel op zodanige wijze dat de waarde van het toepassingsgebied van Canada's bijlagen bij zijn lijst inzake markttoegang voor dit hoofdstuk wordt gehandhaafd;

d) ten aanzien van de onder dit hoofdstuk vallende diensten zijn Canada's uitsluitingen en voorbehouden in het kader van de hoofdstukken acht (Investeringen), negen (Grensoverschrijdende handel in diensten) en dertien (Financiële diensten) van toepassing;

e) dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van een aanbestedende entiteit namens een andere entiteit wanneer de opdracht niet onder dit hoofdstuk zou vallen indien zij door de andere entiteit zelf zou worden geplaatst; en

f) dit hoofdstuk is niet van toepassing op aankopen door een aanbestedende entiteit bij een overheidsentiteit.

4. Regionale economische ontwikkeling

a) De provincies en territoria van Manitoba, Newfoundland en Labrador, New Brunswick, Nova Scotia, Northwest Territories, Nunavut, Prince Edward Island, of Yukon mogen van dit hoofdstuk afwijken teneinde de regionale economische ontwikkeling te bevorderen, zonder daarbij echter ongepaste steun aan monopolistische activiteiten te verlenen.

b) Opdrachten ten aanzien waarvan ingevolge deze aantekening mag worden afgeweken:

i) hebben een totale geraamde waarde van maximaal 1 miljoen CAD; en

ii) ondersteunen kleine bedrijven of werkgelegenheidskansen in niet-stedelijke gebieden.

c) Indien de opdracht voldoet aan het vereiste van het vermelde onder b), punt ii), maar de totale waarde ervan meer bedraagt dan 1 miljoen CAD, dan betreft het gedeelte van het contract waarvoor de afwijking zou gelden, maximaal 1 miljoen CAD.

d) De onder a) vermelde provincies of territoria mogen maximaal tien keer per jaar afwijken in het kader van deze aantekening.

e) Een opdracht komt niet voor afwijking in het kader van deze aantekening in aanmerking indien deze wordt gefinancierd door de federale overheid.

f) Van een opdracht die in het kader van deze aantekening in aanmerking komt voor afwijking, wordt ten minste dertig dagen voor de ondertekening van het aanbestedingscontract kennisgegeven, waarbij deze kennisgeving vergezeld gaat van:

i) de precieze omstandigheden die een afwijking in het kader van deze aantekening rechtvaardigen;

ii) de informatie betreffende het gebied waarvoor de opdracht naar verwachting regionale economische voordelen zal bieden, alsmede, indien beschikbaar, de naam van de aanbieder; en

iii) een toelichting op de verenigbaarheid van de opdracht met de vereisten van deze aantekening.

BIJLAGE 19-8

Media voor publicatie

Afdeling A:

Elektronische of gedrukte media waarin publicatie plaatsvindt van wetgeving, regelgeving, gerechtelijke uitspraken, administratieve besluiten van algemene strekking, standaardclausules en procedures inzake onder dit hoofdstuk vallende overheidsopdrachten overeenkomstig artikel 19.5

1. **CANADA**

1.1 Overheidsentiteiten en Crown corporations:

1. Wet- en regelgeving:

a) Statutes of Canada:

http://laws.justice.gc.ca/

b) Canada Gazette:

http://www.gazette.gc.ca

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) Supreme Court Judgments:

http://scc.lexum.org/decisia-scc-csc/scc-csc/scc-csc/en/2013/nav_date.do

b) Federal Court Reports:

http://reports.fja-cmf.gc.ca/eng/index.html

c) Federal Court of Appeal:

http://www.fca-caf.gc.ca

d) Canadian International Trade Tribunal (Canadees internationalehandelsgerecht):

http://www.citt-tcce.gc.ca

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) Government Electronic Tendering System (GETS):

https://buyandsell.gc.ca/

b) Canada Gazette:

http://www.gazette.gc.ca

c) Beleid inzake overheidsopdrachten:

http://www.tbs-sct.gc.ca/pol/doc-eng.aspx?id=14494&section=text

2. **PROVINCIES EN TERRITORIA**

2.1 Alberta

1. Wet- en regelgeving:

a) Handelingen, wet- en regelgeving van Alberta:

http://www.qp.alberta.ca/Laws_Online.cfm

b) Alberta Gazette:

http://www.qp.alberta.ca/Alberta_Gazette.cfm

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) Justitie Alberta — Gerechtelijke instanties van Alberta:

http://www.albertacourts.ab.ca/index.php?p=169

3. Administratieve beslissingen:

a) http://www.canlii.org/en/ab/

2.2 British Columbia

1. Wet- en regelgeving:

a) http://www.bclaws.ca/

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) http://www.courts.gov.bc.ca/index.aspx

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) http://www.courts.gov.bc.ca/index.aspx

2.3 Manitoba

1. Wet- en regelgeving:

a) Manitoba Gazette:

http://web2.gov.mb.ca/laws/index.php

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) http://www.manitobacourts.mb.ca/

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) http://www.gov.mb.ca/tenders

4. Gemeenten, gemeentelijke organisaties:

a) City of Winnipeg:

http://www.winnipeg.ca/matmgt/info.stm

b) City of Brandon:

https://purchasing.brandon.ca/

c) City of Thompson:

http://www.thompson.ca/index.aspx?page=96

d) City of Steinbach:

http://www.steinbach.ca/home

e) City of Portage La Prairie:

http://www.city.portage-la-prairie.mb.ca

5. Door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening:

   a) Red River College:

      http://www.rrc.ca/

   b) Regionale autoriteiten voor de volksgezondheid van Manitoba:

      http://www.rham.mb.ca/rhampp.html

   c) University of Brandon:

      https://www.brandonu.ca/finance/faculty-staff-resources/purchasing-department/;

      en https://www.brandonu.ca/vp-finance/files/Purchasing-Manual-revised-October-2012.pdf

   d) University College of the North:

      https://www.ucn.ca/defaulted.aspx

   e) University of Manitoba:

      http://www.umanitoba.ca/admin/governance/governing_documents/financial/392.html

   f) University of Winnipeg:

      http://www.uwinnipeg.ca/index/cms-filesystem-action/pdfs/admin/policies/purchasing%20procedures%2004-01-13.pdf

   g) Regionale autoriteit voor de volksgezondheid van Winnipeg:

      http://www.wrha.mb.ca/about/busopp/contracting.php

6. Schoolbesturen:

   a) Beautiful Plains:

      http://www.beautifulplainssd.ca/

   b) Border Land:

      http://www.blsd.ca/Board/boardpolicies/Pages/default.aspx

   c) Division scolaire franco-manitobaine:

      https://www.dsfm.mb.ca/SiteWeb2010/documents/La%20CSFM/Directives%202012/ADM%20-%20administration/ADM%2019%20Appel%20d_offres.pdf

   d) Evergreen:

      http://www.esd.ca/Parents-and-Community/Documents/Administration%20Manual/5%20-%20Business%20Administration/5.130%20Purchasing%20Procedure.pdf

   e) Flin Flon:

      http://www.ffsd.mb.ca/division/policies

   f) Fort La Bosse:

      http://www.flbsd.mb.ca/division-info/policies#sectiond

   g) Frontier:

      http://www.frontiersd.mb.ca/governance/policy/SitePages/Section%20D%20-%20Business%20Administration.aspx; en

      http://www.frontiersd.mb.ca/governance/policy/Documents/Section%20D%20-%20Business%20Administration/D.3.B%20Tenders%20(Policy%20and%20Regulation).pdf

h) Garden Valley:

http://www.gvsd.ca/images/PDF/Policies/POLICY_MANUAL_1.pdf

i) Hanover:

http://hsd.ca/board/division-policies/

j) Interlake:

http://www.isd21.mb.ca/

k) Kelsey:

http://www.ksd.mb.ca

l) Lakeshore:

http://www.lakeshoresd.mb.ca/regulations-and-procedures

m) Lord Selkirk:

http://www.lssd.ca/division/policy_documents/pdfs/B-16%20Purchasing.pdf

n) Louis Riel:

https://www.lrsd.net/leadership/administrative-guidelines/

o) Manitoba Institute of Trades and Technology (voorheen Winnipeg Tech. College):

www.mitt.ca

p) Mountain View:

http://www.mvsd.ca/governance.cfm?subpage=435

q) Mystery Lake:

http://www.mysterynet.mb.ca/documents/general/5.130-purchasing-procedure.pdf

r) Park West:

http://www.pwsd.ca/Policies/Section%205/Section%205.html

s) Pembina Trails:

http://www.pembinatrails.ca/board_administration/open_tenders.html

t) Pine Creek:

http://www.pinecreeksd.mb.ca/section-d-fiscal-management.html

u) Portage la Prairie:

http://www.plpsd.mb.ca/board-and-governance/policies/d

v) Prairie Rose:

http://www.prsdmb.ca/policies-d/

w) Prairie Spirit:

https://sites.google.com/a/prspirit.org/prairie-spirit-5/division/policy-manual

x) Public Schools Finance Board:

http://www.edu.gov.mb.ca/k12/finance/

y) Red River Valley:

http://rrvsd.ca/wp-content/uploads/2015/09/DJB-Purchasing-Procedures.pdf

z) River East Transcona:

http://www.retsd.mb.ca/yourretsd/Policies/Documents/DJB.pdf

aa) Rolling River:

http://www.rrsd.mb.ca/governance/PolicyManual/Pages/default.aspx

bb) Seine River:

http://www.srsd.mb.ca/PolMan/DJ_REG.pdf

cc) Seven Oaks:

http://www.7oaks.org/News/Pages/Tenders.aspx

dd) Southwest Horizon:

http://www.shmb.ca/images/stories/Administrative-Manual/Section2/purchasing%20procedures.pdf

ee) St. James-Assiniboia:

http://polmanual.sjsd.net/?p=Section D — Fiscal Management/

ff) Sunrise:

http://www.sunrisesd.ca/OperationalDepartments/Pages/default.aspx

gg) Swan Valley:

http://www.svsd.ca/svsd/policiesnum.htm

hh) Turtle Mountain:

http://www.tmsd.mb.ca/procedures/D/D-10.pdf

ii) Turtle River:

http://trsd32.mb.ca/TRSD/PDF's/TRSDPolicies/Administration.pdf

jj) Western:

http://www.westernsd.mb.ca/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=61:section-d-fiscal-management&Itemid=73#

kk) Whiteshell:

http://www.sdwhiteshell.mb.ca/

ll) Winnipeg:

https://www.winnipegsd.ca/Pages/Bids-and-Tenders.aspx

7. Crown corporations:

a) Manitoba Hydro:

https://www.hydro.mb.ca/selling_to_mh/selling_index.shtml?WT.mc_id=2030

b) Manitoba Liquor and Lotteries:

http://www.mbll.ca/

2.4 New Brunswick

1. Wet- en regelgeving:
   a) New Brunswick Acts and Regulations:
      http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/attorney_general/acts_regulations.html
   b) The Royal Gazette:
      http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/attorney_general/royal_gazette/content/
2. Gerechtelijke uitspraken:
   a) The New Brunswick Reports:
      http://www.mlb.nb.ca/html/canadian-case-law-search.php; en
      https://www.canlii.org/en/nb/
   b) Dominion Law Reports:
      http://www.carswell.com/product-detail/dominion-law-reports-4th-series/
   c) Supreme Court Reports:
      http://www.scc-csc.gc.ca/
   d) National Reporter:
      http://www.mlb.nb.ca/site/catalog/nr.htm
3. Administratieve beslissingen en procedures:
   a) New Brunswick Opportunities Network:
      http://www.gnb.ca/tenders
   b) Réseau de possibilités d'affaires du Nouveau-Brunswick:
      http://www.gnb.ca/soumissions

2.5 Newfoundland en Labrador

1. Wet- en regelgeving:
   a) http://www.gpa.gov.nl.ca
2. Gerechtelijke uitspraken:
   a) http://www.gpa.gov.nl.ca
3. Administratieve beslissingen en procedures:
   a) http://www.gpa.gov.nl.ca

2.6 Northwest Territories

1. Wet- en regelgeving:
   a) http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp
2. Gerechtelijke uitspraken:
   a) http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp

2.7 Nova Scotia

1. Wet- en regelgeving:

a) Office of the Legislative Counsel:

http://nslegislature.ca

b) The Registry of Regulations:

http://www.gov.ns.ca/just/regulations/

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) The Courts of Nova Scotia:

http://www.courts.ns.ca/

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) http://www.novascotia.ca/tenders/

2.8 Nunavut

1. Wet- en regelgeving:

a) http://www.justice.gov.nu.ca/apps/authoring/dspPage.aspx?page=STATUTES+AND+REGULATIONS+PAGE

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) http://www.canlii.org/en/nu/

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) Jaarverslag NNI Contracting Appeals Board:

http://nni.gov.nu.ca/documents

b) GN beleid en procedures inzake de praktijk voor overheidsopdrachten beschikbaar op:

http://www.gov.nu.ca/sites/default/files/files/Procurement%20Procedures.pdf

2.9 Ontario

1. Wet- en regelgeving:

a) Statutes and Regulations of Ontario:

http://www.ontario.ca/laws

b) The Ontario Gazette:

http://www.ontario.ca/ontario-gazette

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) http://www.ontariocourts.ca/decisions_index/en/

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) http://www.doingbusiness.mgs.gov.on.ca/

4. Schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening; gemeenten; en alle provinciale en gemeentelijke overheidsentiteiten van commerciële of industriële aard:

   a) http://www.marcan.net/en/on/index.php

5. Hydro One:

   http://www.hydroone.com/DoingBusiness/Pages/default.aspx

6. Ontario Power Generation:

   http://www.opg.com/working-with-opg/suppliers/supply-chain/Pages/Become%20a%20Supplier.aspx

2.10 Prince Edward Island

1. Wet- en regelgeving:

   a) http://www.gov.pe.ca/law/regulations/index.php3

   b) The Royal Gazette of Prince Edward Island

2. Gerechtelijke uitspraken:

   a) http://www.gov.pe.ca/courts/supreme/index.php3?number=1000150&lang=E

3. Administratieve beslissingen en procedures:

   a) http://www.gov.pe.ca/finance/index.php3?number=1041973

2.11 Québec

1. Wet- en regelgeving:

   a) Publicaties van Québec:

      http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/loisreglements.fr.html

   b) Gazette officielle du Québec:

      http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/gazetteofficielle.en.html

2. Gerechtelijke uitspraken:

   a) Annuaire de jurisprudence et de doctrine du Québec

   b) Jurisprudence Express (J.E.)

   c) Jugements.qc.ca:

      http://www.jugements.qc.ca/

3. Administratieve beslissingen en procedures:

   a) Publicaties van Québec:

      http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/loisreglements.fr.html

   b) Gazette officielle du Québec:

      http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/gazetteofficielle.fr.html

   c) Site internet du Secrétariat du Conseil du trésor:

      http://www.tresor.gouv.qc.ca/fr/faire-affaire-avec-letat/les-marches-publics/

2.12 Saskatchewan

1. Wet- en regelgeving:

a) Queen's Printer:

http://www.publications.gov.sk.ca

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) Queen's Bench:

http://www.sasklawcourts.ca

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) SaskTenders:

www.sasktenders.ca

2.13 Yukon

1. Wet- en regelgeving:

a) http://www.gov.yk.ca/legislation/index.html

2. Gerechtelijke uitspraken:

a) http://www.yukoncourts.ca/

3. Administratieve beslissingen en procedures:

a) http://www.hpw.gov.yk.ca/selling/bidchallenge.html

Afdeling B:

Elektronische of gedrukte media overeenkomstig artikel 19.5 gebruikt voor de publicatie van kennisgevingen zoals vereist door artikel 19.6, artikel 19.8, lid 7, en artikel 19.15, lid 2

1. **CANADA**

1.1 Overheidsentiteiten en Crown corporations:

1. Government Electronic Tendering System (GETS):

https://buyandsell.gc.ca/procurement-data/tenders

2. MERX, Cebra Inc.:

http://www.merx.ca

2. **PROVINCIES EN TERRITORIA**

2.1 Alberta

1. Alberta Purchasing Connection:

http://www.purchasingconnection.ca

2.2 British Columbia

1. BC Bid:

   http://www.bcbid.gov.bc.ca

2.3 Manitoba

1. Op provincieniveau:

   a) http://www.gov.mb.ca/tenders

2. Gemeenten, gemeentelijke organisaties:

   a) City of Winnipeg:

      http://www.winnipeg.ca/matmgt/bidopp.asp

   b) City of Brandon:

      http://brandon.ca/purchasing-a-tenders

   c) City of Steinbach:

      http://www.steinbach.ca/city_services/tender_opportunities/

   d) City of Portage La Prairie:

      http://www.city-plap.com/main/category/opportunities/; en

      http://www.rfp.ca/organization/City-of-Portage-la-Prairie

   e) City of Thompson:

      http://www.thompson.ca/index.aspx?page=229

3. Door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening:

   a) University of Manitoba:

      http://umanitoba.ca/admin/financial_services/purch/bid_opportunities.html; en

      https://www.biddingo.com/

   b) University of Winnipeg:

      https://www.merx.com/

   c) University of Brandon:

      http://www.rfp.ca/organization/Brandon-University

   d) Red River College:

      www.merx.com

   e) University College of the North:

      www.merx.com

   f) Regionale autoriteit voor de volksgezondheid van Winnipeg:

      http://www.wrha.mb.ca/about/busopp/bids.php

g) Regionale autoriteiten voor de volksgezondheid van Manitoba:

www.healthprocanada.com; en www.biddingo.com

4. Schoolbesturen:

a) Beautiful Plains:

http://www.beautifulplainssd.ca/

b) Border Land:

http://www.blsd.ca/About/tenders/Pages/default.aspx

c) Brandon:

https://www.bsd.ca/Division/tenders/Pages/default.aspx

d) Division scolaire franco-manitobaine:

www.MERX.com

e) Evergreen:

http://www.esd.ca/Programs/Pages/Maintenance-and-Transportation.aspx

f) Flin Flon:

http://www.ffsd.mb.ca

g) Fort La Bosse:

http://www.flbsd.mb.ca/

h) Frontier:

http://www.frontiersd.mb.ca/resources/Pages/bidopportunities.aspx

i) Garden Valley:

http://www.gvsd.ca

j) Hanover:

www.merx.com

k) Interlake:

http://www.isd21.mb.ca/request_for_proposals.html

l) Kelsey:

http://www.ksd.mb.ca

m) Lord Selkirk:

http://www.lssd.ca/

n) Lakeshore:

www.merx.com

o) Louis Riel:

www.merx.com

p) Mountain View:

http://www.mvsd.ca/index.cfm

q) Mystery Lake:

http://www.mysterynet.mb.ca

r) Park West:

http://www.pwsd.ca/home.html

s) Pembina Trails:

http://www.pembinatrails.ca/board_administration/open_tenders.html

t) Pine Creek:

http://www.pinecreeksd.mb.ca

u) Portage la Prairie:

http://www.plpsd.mb.ca/

v) Prairie Rose:

http://www.prsdmb.ca/

w) Prairie Spirit:

https://sites.google.com/a/prspirit.org/prairie-spirit-5/employment/tenders-and-rfp

x) Red River Valley:

http://rrvsd.ca/

y) River East Transcona:

www.merx.com

z) Rolling River:

http://www.rrsd.mb.ca/governance/PolicyManual/Pages/default.aspx

aa) Seine River:

http://www.srsd.mb.ca/

bb) Seven Oaks:

http://www.7oaks.org/News/Pages/Tenders.aspx; en www.merx.com

cc) Southwest Horizon:

http://www.shmb.ca/

dd) St. James-Assiniboia:

www.merx.com

ee) Sunrise:

http://www.sunrisesd.ca/OperationalDepartments/Purchasing/Proposals%20and%20Tenders/Pages/default.aspx

ff) Swan Valley:

http://www.svsd.ca/

gg) Turtle Mountain:

http://www.tmsd.mb.ca

hh) Turtle River:

http://trsd32.mb.ca

ii) Western:

http://www.westernsd.mb.ca/

jj) Whiteshell:

http://www.sdwhiteshell.mb.ca/

kk) Winnipeg:

https://www.winnipegsd.ca/Pages/Bids-and-Tenders.aspx

ll) Manitoba Institute of Trades and Technology (voorheen Winnipeg Tech. College):

www.mitt.ca

mm) Public Schools Finance Board:

http://www.plansource.ca/Portals/61984/spr/wca.htm

5. Crown corporations:

a) Manitoba Hydro:

http://www.merx.com/English/Nonmember.asp?WCE=Show&TAB=3&PORTAL=MERX&State=1&hcode=ZnHb9N%2fychQhquB6o2pU2g%3d%3d

b) Manitoba Liquor and Lotteries:

www.merx.com; en

www.winnipegconstruction.ca (alleen bouw)

2.4 New Brunswick

1. New Brunswick Opportunities Network:

https://nbon-rpanb.gnb.ca/welcome?language=En

2. Réseau de possibilités d'affaires du Nouveau-Brunswick:

http://www.gnb.ca/soumissions

2.5 Newfoundland en Labrador

1. Informatie beschikbaar op de internethomepage van de Government Purchasing Agency:

http://www.gpa.gov.nl.ca/index.html

2.6 Northwest Territories

1. Contract Registry:

http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp

2.7 Nova Scotia

1. Procurement Services:

   http://www.novascotia.ca/tenders/

2.8 Nunavut

1. http://www.nunavuttenders.ca/

2.9 Ontario

1. https://ontariotenders.bravosolution.com/esop/nac-host/public/web/login.html

2. Schoolbesturen en door de overheid gefinancierde entiteiten op academisch gebied en op het gebied van volksgezondheid en sociale dienstverlening; gemeenten; en alle provinciale en gemeentelijke overheidsentiteiten van commerciële of industriële aard:

   a) http://www.marcan.net/en/on/index.php

3. Hydro One:

   http://www.hydroone.com/DoingBusiness/Pages/default.aspx

4. Ontario Power Generation:

   http://www.opg.com/working-with-opg/suppliers/supply-chain/Pages/Become%20a%20Supplier.aspx

2.10 Prince Edward Island

1. http://www.gov.pe.ca/finance/index.php3?number=1041973

2.11 Québec

1. Kennisgevingen in verband met opdrachten (artikel 19.6), verzoeken om erkenning, de namen van de aanbieders die zijn geselecteerd in het kader van een contract voor de levering van goederen („delivery order contract") of van een contract voor de levering van diensten („task order contract"), en informatie over de gunning (artikel 19.15, lid 2) worden via het door de overheid van Québec goedgekeurde elektronische systeem voor overheidsopdrachten gepubliceerd (http://www.seao.ca).

2. In overeenstemming met de regelgeving kan in Québec een lijst voor veelvuldig gebruik enkel worden gebruikt in de context van een procedure om als aanbieder te worden erkend (artikel 19.8, lid 7).

2.12 Saskatchewan

1. SaskTenders:

   www.sasktenders.ca

2.13 Yukon

1. http://www.gov.yk.ca/tenders/tms.html

2. http://www.hpw.gov.yk.ca/tenders/index.html

Afdeling C:

Websiteadres of adressen anderszins waarop de partijen aanbestedingsstatistieken publiceren zoals bedoeld in artikel 19.15, lid 5, en kennisgevingen inzake gegunde opdrachten zoals bedoeld in artikel 19.15, lid 6

1. **CANADA**

1.1 Overheidsentiteiten en Crown corporations:

1. Purchasing Activity Report:

http://www.tbs-sct.gc.ca/pubs_pol/dcgpubs/con_data/siglist-eng.asp

2. Government Electronic Tendering System (GETS):

https://buyandsell.gc.ca/

2. **PROVINCIES EN TERRITORIA**

2.1 Alberta

1. http://www.purchasingconnection.ca

2.2 British Columbia

1. http://www.bcbid.gov.bc.ca

2.3 Manitoba

1. http://www.gov.mb.ca/tenders
2. http://www.merx.com

2.4 New Brunswick

1. http://www.gnb.ca/tenders
2. http://www.gnb.ca/soumissions

2.5 Newfoundland en Labrador

1. http://www.gpa.gov.nl.ca

2.6 Northwest Territories

1. http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp

2.7 Nova Scotia

1. http://www.novascotia.ca/tenders/

2.8 Nunavut

1. http://www.nunavuttenders.ca/

2. http://www.gov.nu.ca/eia/programs-services/information-businesses

2.9 Ontario

1. http://www.doingbusiness.mgs.gov.on.ca/

2.10 Prince Edward Island

1. http://www.gov.pe.ca/finance/index.php3?number=1041973

2.11 Québec

1. Statistiques sur les acquisitions gouvernementales:

   http://www.tresor.gouv.qc.ca/faire-affaire-avec-letat/publications/statistiques-sur-les-acquisitions-gouvernementales/

2. Avis concernant les marchés adjugés Système électronique d'appel d'offres approuvé par le gouvernement du Québec SEAO (http://www.seao.ca)

2.12 Saskatchewan

1. www.sasktenders.ca

2.13 Yukon

1. http://www.gov.yk.ca/tenders/tms.html

2. http://www.hpw.gov.yk.ca/registry/

LIJST INZAKE MARKTTOEGANG VAN DE EUROPESE UNIE

BIJLAGE 19-1

Centrale overheidsentiteiten die aanbesteden overeenkomstig de bepalingen van het hoofdstuk

Goederen	130 000 BTR
Gespecificeerd in bijlage 19-4	
Drempels	
Diensten	130 000 BTR
Gespecificeerd in bijlage 19-5	
Drempels	
Diensten in verband met de bouw en concessies voor werken	5 000 000 BTR
Gespecificeerd in bijlage 19-6	
Drempels	

Afdeling A: Entiteiten van de Europese Unie

1. De Raad van de Europese Unie
2. De Europese Commissie
3. De Europese Dienst voor extern optreden (EDEO)

Afdeling B: De aanbestedende diensten van de centrale overheden van de lidstaten van de Europese Unie

(Aantekening: deze lijst is limitatief)

BELGIË

1. **Services publics fédéraux:**	1. **Federale Overheidsdiensten:**
SPF Chancellerie du Premier Ministre	FOD Kanselarij van de Eerste Minister
SPF Personnel et Organisation	FOD Kanselarij Personeel en Organisatie
SPF Budget et Contrôle de la Gestion	FOD Budget en Beheerscontrole
SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict)	FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict)
SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
SPF Intérieur	FOD Binnenlandse Zaken
SPF Finances	FOD Financiën
SPF Mobilité et Transports	FOD Mobiliteit en Vervoer
SPF Emploi, Travail et Concertation sociale	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg
SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale	FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid
SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
SPF Justice	FOD Justitie

SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
Ministère de la Défense	Ministerie van Landsverdediging
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté Et Economie sociale	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie
Service public fédéral de Programmation Développement durable	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid
2. **Régie des Bâtiments:**	2. **Regie der Gebouwen:**
Office national de Sécurité sociale	Rijksdienst voor sociale Zekerheid
Institut national d'Assurance sociales Pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité; Office national des Pensions	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering; Rijksdienst voor Pensioenen
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité	Hulpkas voor Ziekte-en Invaliditeitsverzekering
Fond des Maladies professionnelles	Fonds voor Beroepsziekten
Office national de l'Emploi	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
La Poste ([1])	De Post ([1])

BULGARIJE

1. Администрация на Народното събрание (Diensten van de Nationale Assemblee)
2. Администрация на Президента (Diensten van de President)
3. Администрация на Министерския съвет (Diensten van de raad van ministers)
4. Конституционен съд (Grondwettelijk Hof)
5. Българска народна банка (Nationale Bank van Bulgarije)
6. Министерство на външните работи (Ministerie van Buitenlandse Zaken)
7. Министерство на вътрешните работи (Ministerie van Binnenlandse Zaken)
8. Министерство на извънредните ситуации (Ministerie van Noodsituaties voor Rampen en Ongevallen)
9. Министерство на държавната администрация и административната реформа (Ministerie van Overheidsbestuur en Administratieve Hervorming)
10. Министерство на земеделието и храните (Ministerie van Landbouw en Levensmiddelen)
11. Министерство на здравеопазването (Ministerie van Volksgezondheid)
12. Министерство на икономиката и енергетиката (Ministerie van Economie en Energie)
13. Министерство на културата (Ministerie van Cultuur)
14. Министерство на образованието и науката (Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen)
15. Министерство на околната среда и водите (Ministerie van Milieu en Water)

([1]) Postdiensten bij wet van 24 december 1993.

16. Министерство на отбраната (Ministerie van Defensie)

17. Министерство на правосъдието (Ministerie van Justitie)

18. Министерство на регионалното развитие и благоустройството (Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Openbare Werken)

19. Министерство на транспорта (Ministerie van Vervoer)

20. Министерство на труда и социалната политика (Ministerie van Arbeid en Sociaal Beleid)

21. Министерство на финансите (Ministerie van Financiën)

22. държавни агенции, държавни комисии, изпълнителни агенции и други държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт (staatsagentschappen, staatscommissies, uitvoerende agentschappen en andere staatsautoriteiten die bij wet of decreet van de Raad van Ministers zijn ingesteld, en een functie hebben die verband houdt met de uitoefening van de uitvoerende macht):

23. Агенция за ядрено регулиране (Nucleair Regelgevend Agentschap)

24. Държавна комисия за енергийно и водно регулиране (Regelgevende Commissie voor energie en water)

25. Държавна комисия по сигурността на информацията (Staatscommissie voor Informatiebeveiliging)

26. Комисия за защита на конкуренцията (Commissie voor Bescherming van de Mededinging)

27. Комисия за защита на личните данни (Commissie voor Bescherming van Persoonsgegevens)

28. Комисия за защита от дискриминация (Commissie voor Bescherming tegen Discriminatie)

29. Комисия за регулиране на съобщенията (Commissie voor Regulering van Communicatie)

30. Комисия за финансов надзор (Commissie voor Financieel Toezicht)

31. Патентно ведомство на Република България (Octrooibureau van de Republiek Bulgarije)

32. Сметна палата на Република България (Nationale Rekenkamer van de Republiek Bulgarije)

33. Агенция за приватизация (Bureau voor Privatisering)

34. Агенция за следприватизационен контрол (Bureau voor Toezicht na Privatisering)

35. Български институт за стандартизация (Bulgaars Instituut voor standaardisering)

36. Държавна агенция „Архиви" (Overheidsinstantie voor Archieven)

37. Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси" (Staatsagentschap voor Overheids- en Oorlogsreserves)

38. Държавна агенция за бежанците (Staatsbureau voor Vluchtelingen)

39. Държавна агенция за българите в чужбина (Staatsagentschap voor Bulgaren in het buitenland)

40. Държавна агенция за закрила на детето (Staatsagentschap voor Kinderbescherming)

41. Държавна агенция за информационни технологии и съобщения (Staatsagentschap voor Informatietechnologie en Communicatie)

42. Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (Staatsagentschap voor Toezicht op de Standaardisering en Technisch Toezicht)

43. Държавна агенция за младежта и спорта (Staatsagentschap voor Jeugdzaken en Sport)

44. Държавна агенция по туризма (Staatsagentschap voor Toerisme)

45. Държавна комисия по стоковите борси и тържища (Staatscommissie voor Goederenbeurzen en -Markten)

46. Институт по публична администрация и европейска интеграция (Instelling voor Overheidsbestuur en Europese Integratie)

47. Национален статистически институт (Nationaal Instituut voor Statistiek)

48. Агенция „Митници” (Douaneagentschap)

49. Агенция за държавна и финансова инспекция (Staatsagentschap voor Financiële Inspectie)

50. Агенция за държавни вземания (Staatsagentschap voor Invordering van Vorderingen)

51. Агенция за социално подпомагане (Bureau voor Sociale Bijstand)

52. Държавна агенция „Национална сигурност” (Staatsagentschap voor Nationale Veiligheid)

53. Агенция за хората с увреждания (Bureau voor Personen met een Handicap)

54. Агенция по вписванията (Registratiebureau)

55. Агенция по енергийна ефективност (Bureau voor Efficiënt Energiegebruik)

56. Агенция по заетостта (Werkgelegenheidsbureau)

57. Агенция по геодезия, картография и кадастър (Agentschap voor Geodesie, Cartografie en Kadaster)

58. Агенция по обществени поръчки (Bureau voor Plaatsing van Overheidsopdrachten)

59. Българска агенция за инвестиции (Bulgaars Investeringsagentschap)

60. Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация” (Directoraat-generaal „Bestuur burgerluchtvaart”)

61. Дирекция за национален строителен контрол (Directoraat voor toezicht op nationale bouwwerken)

62. Държавна комисия по хазарта (Staatscommissie voor Gokspelen)

63. Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация” (Uitvoerend Agentschap „Voertuigenbeheer”)

64. Изпълнителна агенция „Борба с градушките” (Uitvoerend Agentschap „Hagelbestrijding”)

65. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация” (Uitvoerend Agentschap „Bulgaarse Accreditatiedienst”)

66. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” (Uitvoerend Agentschap „Algemene arbeidsinspectie”)

67. Изпълнителна агенция „Железопътна администрация” (Uitvoerend Agentschap „Spoorwegenbeheer”)

68. Изпълнителна агенция „Морска администрация” (Uitvoerend Agentschap „Maritiem Beheer”)

69. Изпълнителна агенция „Национален филмов център” (Uitvoerend Agentschap „Nationaal Filmcentrum”)

70. Изпълнителна агенция „Пристанищна администрация” (Uitvoerend Agentschap „Havenbeheer”)

71. Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав” (Uitvoerend Agentschap „Onderzoek en onderhoud van de Donau”)

72. Фонд „Републиканска пътна инфраструктура” (Nationaal Fonds voor de infrastructuur)

73. Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози (Uitvoerend Agentschap voor Economische Analyse en Prognose)

74. Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия (Uitvoerend Agentschap voor het Stimuleren van het Midden- en Kleinbedrijf)

75. Изпълнителна агенция по лекарствата (Uitvoerend Agentschap voor Geneesmiddelen)

76. Изпълнителна агенция по лозата и виното (Uitvoerend Agentschap voor Wijnstokken en Wijn)

77. Изпълнителна агенция по околна среда (Uitvoerend Agentschap voor het Milieu)

78. Изпълнителна агенция по почвените ресурси (Uitvoerend Agentschap voor Bodemrijkdommen)

79. Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (Uitvoerend Agentschap voor Visserij en Aquacultuur)

80. Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството (Uitvoerend Agentschap voor Selectie en Voortplanting van Dieren)

81. Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (Uitvoerend Agentschap voor het Testen van Plantenvariëteiten, het Inspecteren van Velden en het Controleren van Zaaigoed)

82. Изпълнителна агенция по трансплантация (Uitvoerend Agentschap voor Transplantatie)

83. Изпълнителна агенция по хидромелиорации (Uitvoerend Agentschap voor Grondverbetering door middel van Water)

84. Комисията за защита на потребителите (Commissie voor Consumentenbescherming)

85. Контролно-техническата инспекция (Inspectiedienst voor Technische Controle)

86. Национална агенция за приходите (Nationaal Agentschap voor de Ontvangsten)

87. Национална ветеринарномедицинска служба (Nationale Veterinaire Dienst)

88. Национална служба за растителна защита (Nationale Dienst voor Plantenbescherming)

89. Национална служба по зърното и фуражите (Nationale Dienst voor Granen en Voer)

90. Държавна агенция по горите (Staatsdienst Bosbeheer)

91. Висшата атестационна комисия (Hogere Commissie voor Attesten)

92. Национална агенция за оценяване и акредитация (Instantie voor Nationale Toetsing en Accreditatie)

93. Националната агенция за професионално образование и обучение (Nationaal Agentschap voor Beroepsonderwijs en opleiding)

94. Национална комисия за борба с трафика на хора (Bulgaarse Nationale Commissie tegen Mensenhandel)

95. Дирекция „Материално-техническо осигуряване и социално обслужване" на Министерство на вътрешните работи (Directoraat „Materieel-Technische Voorziening en Sociale Dienst" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken)

96. Дирекция „Оперативно издирване" на Министерство на вътрешните работи (Directoraat „Uitvoerend onderzoek" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken)

97. Дирекция „Финансово-ресурсно осигуряване" на Министерство на вътрешните работи (Directoraat „Financiële en middelenvoorziening" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken)

98. Изпълнителна агенция „Военни клубове и информация" (Uitvoeringsinstantie „Militaire clubs en Informatie")

99. Изпълнителна агенция „Държавна собственост на Министерството на отбраната" (Uitvoerend Agentschap „Overheidseigendommen bij het Ministerie van Defensie")

100. Изпълнителна агенция „Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества"(Uitvoerend Agentschap „Beproeving en Controlemetingen met betrekking tot Wapens, Uitrusting en Eigendommen")

101. Изпълнителна агенция „Социални дейности на Министерството на отбраната" (Uitvoerend Agentschap „Sociale Activiteiten van het Ministerie van Defensie")

102. Национален център за информация и документация (Nationaal Centrum voor Informatie en Documentatie)

103. Национален център по радиобиология и радиационна защита (Nationaal Centrum voor Radiobiologie en Bescherming tegen Straling)

104. Национална служба „Полиция” (Nationaal Bureau „Politie”)

105. Национална служба „Пожарна безопасност и защита на населението” (Nationaal Bureau „Brandveiligheid en bescherming van de bevolking”)

106. Национална служба за съвети в земеделието (Nationale Landbouwadviesdienst)

107. Служба „Военна информация” (Militaire Informatiedienst)

108. Служба „Военна полиция” (Militaire Politie)

109. Авиоотряд 28 (Luchteenheid 28)

TSJECHISCHE REPUBLIEK

1. Ministerstvo dopravy (Ministerie van Vervoer)

2. Ministerstvo financí (Ministerie van Financiën)

3. Ministerstvo kultury (Ministerie van Cultuur)

4. Ministerstvo obrany (Ministerie van Defensie)

5. Ministerstvo pro místní rozvoj (Ministerie van Regionale Ontwikkeling)

6. Ministerstvo práce a sociálních věcí (Ministerie van Arbeid en Sociale Zaken)

7. Ministerstvo průmyslu a obchodu (Ministerie van Industrie en Handel)

8. Ministerstvo spravedlnosti (Ministerie van Justitie)

9. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (Ministerie van Onderwijs, Jeugdzaken en Sport)

10. Ministerstvo vnitra (Ministerie van Binnenlandse Zaken)

11. Ministerstvo zahraničních věcí (Ministerie van Buitenlandse Zaken)

12. Ministerstvo zdravotnictví (Ministerie van Volksgezondheid)

13. Ministerstvo zemědělství (Ministerie van Landbouw)

14. Ministerstvo životního prostředí (Ministerie van Milieu)

15. Poslanecká sněmovna PČR (Kamer van afgevaardigden van het Parlement van de Tsjechische Republiek)

16. Senát PČR (Senaat van het Parlement van de Tsjechische Republiek)

17. Kancelář prezidenta (Kabinet van de President)

18. Český statistický úřad (Tsjechisch Bureau voor de Statistiek)

19. Český úřad zeměměřičský a katastrální (Tsjechische Dienst voor Landmeting, Cartografie en Kadaster)

20. Úřad průmyslového vlastnictví (Dienst Industriële Eigendom)

21. Úřad pro ochranu osobních údajů (Dienst Bescherming Persoonsgegevens)

22. Bezpečnostní informační služba (Dienst Informatie en Veiligheid)

23. Národní bezpečnostní úřad (Nationale Autoriteit inzake Veiligheid)

24. Česká akademie věd (Academie van Wetenschappen van de Tsjechische Republiek)

25. Vězeňská služba (Gevangeniswezen)

26. Český báňský úřad (Tsjechische Mijnbouwautoriteit)

27. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Dienst voor Bescherming van de Mededinging)
28. Správa státních hmotných rezerv (Diensten van de Materiële Overheidsreserves)
29. Státní úřad pro jadernou bezpečnost (Overheidsbureau voor Nucleaire Veiligheid)
30. Energetický regulační úřad (Regelgevend Bureau voor energiezaken)
31. Úřad vlády České republiky (Bureau van de Regering van de Tsjechische Republiek)
32. Ústavní soud (Grondwettelijk Hof)
33. Nejvyšší soud (Hooggerechtshof)
34. Nejvyšší správní soud (Hoogste bestuursgerecht)
35. Nejvyšší státní zastupitelství (Parket-generaal)
36. Nejvyšší kontrolní úřad (Nationale Rekenkamer)
37. Kancelář Veřejného ochránce práv (Bureau van de ombudsman)
38. Grantová agentura České republiky (Subsidie-instantie van de Tsjechische Republiek)
39. Státní úřad inspekce práce (Overheidsbureau Arbeidsinspectie)
40. Český telekomunikační úřad (Tsjechisch Telecommunicatiebureau)
41. Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD) (Directoraat voor de Wegen en Snelwegen van de Tsjechische Republiek)

DENEMARKEN

1. Folketinget — The Danish Parliament Rigsrevisionen — The National Audit Office
2. Statsministeriet — The Prime Minister's Office
3. Udenrigsministeriet — Ministry of Foreign Affairs
4. Beskæftigelsesministeriet — Ministry of Employment

   5 styrelser og institutioner — 5 agencies and institutions
5. Domstolsstyrelsen — The Court Administration
6. Finansministeriet — Ministry of Finance

   5 styrelser og institutioner — 5 agencies and institutions
7. Forsvarsministeriet — Ministry of Defence

   5 styrelser og institutioner — 5 agencies and Institutions
8. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse — Ministry of the Interior and Health

   Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut — Several agencies and institutions, including Statens Serum Institut
9. Justitsministeriet — Ministry of Justice

   Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser — Commissioner of Police, 1 directorate and a number of agencies
10. Kirkeministeriet — Ministry of Ecclesiastical Affairs

    10 stiftsøvrigheder — 10 diocesan authorities

11. Kulturministeriet — Ministry of Culture

    4 styrelser samt et antal statsinstitutioner — A Department and a number of institutions

12. Miljøministeriet — Ministry of the Environment

    5 styrelser — 5 agencies

13. for Flygtninge, Invandrere og Integration — Ministry of Refugee, Immigration and Integration Affairs

    1 styrelse — 1 agency

14. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri — Ministry of Food, Agriculture and Fisheries

    4 direktorater og institutioner — 4 directorates and institutions

15. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling — Ministry of Science, Technology and Innovation

    Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger — Several agencies and institutions, including Risoe National Laboratory and Danish National Research and Education Buildings

16. Skatteministeriet — Ministry of Taxation

    1 styrelse og institutioner — 1 agency and several institutions

17. Velfærdsministeriet — Ministry of Welfare

    3 styrelser og institutioner — 3 agencies and several institutions

18. Transportministeriet — Ministry of Transport

    7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet — 7 agencies and institutions, including Øresundsbrokonsortiet

19. Undervisningsministeriet — Ministry of Education

    3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner — 3 agencies, 4 educational establishments, 5 other institutions

20. Økonomi- og Erhvervsministeriet — Ministry of Economic and Business Affairs

    Adskillige styrelser og institutioner — Several agencies and institutions

21. Klima- og Energiministeriet — Ministry for Climate and Energy

    3 styrelser og institutioner — 3 agencies and institutions

DUITSLAND

1.	Federal Foreign Office	Auswärtiges Amt
2.	Federal Chancellery	Bundeskanzleramt
3.	Federal Ministry of Labour and Social Affairs	Bundesministerium für Arbeit und Soziales
4.	Federal Ministry of Education and Research	Bundesministerium für Bildung und Forschung
5.	Federal Ministry for Food, Agriculture and Consumer Protection	Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz
6.	Federal Ministry of Finance	Bundesministerium der Finanzen
7.	Federal Ministry of the Interior (enkel civiele goederen)	Bundesministerium des Innern
8.	Federal Ministry of Health	Bundesministerium für Gesundheit

9.	Federal Ministry for Family Affairs, Senior Citizens, Women and Youth	Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend
10.	Federal Ministry of Justice	Bundesministerium der Justiz
11.	Federal Ministry of Transport, Building and Urban Affairs	Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung
12.	Federal Ministry of Economic Affairs and Technology	Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
13.	Federal Ministry for Economic Co-operation and Development	Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung
14.	Federal Ministry of Defence	Bundesministerium der Verteidigung
15.	Federal Ministry of Environment, Nature Conservation and Reactor Safety	Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

ESTLAND

1. Vabariigi Presidendi Kantselei (Kabinet van de President van de Republiek Estland)
2. Eesti Vabariigi Riigikogu (Parlement van de Republiek Estland)
3. Eesti Vabariigi Riigikohus (Hooggerechtshof van de Republiek Estland)
4. Riigikontroll (Nationale Rekenkamer van de Republiek Estland)
5. Õiguskantsler (Kanselier van Justitie)
6. Riigikantselei (Staatskanselarij)
7. Rahvusarhiiv (Nationale Archieven van Estland)
8. Haridus- ja Teadusministeerium (Ministerie van Onderwijs en Onderzoek)
9. Justiitsministeerium (Ministerie van Justitie)
10. Kaitseministeerium (Ministerie van Defensie)
11. Keskkonnaministeerium (Ministerie van Milieu)
12. Kultuuriministeerium (Ministerie van Cultuur)
13. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (Ministerie van Economische Zaken en Communicatie)
14. Põllumajandusministeerium (Ministerie van Landbouw)
15. Rahandusministeerium (Ministerie van Financiën)
16. Siseministeerium (Ministerie van Binnenlandse Zaken)
17. Sotsiaalministeerium (Ministerie van Sociale Zaken)
18. Välisministeerium (Ministerie van Buitenlandse Zaken)
19. Keeleinspektsioon (Inspectiedienst Taal)
20. Riigiprokuratuur (Parket)
21. Teabeamet (Raad Informatie)

22. Maa-amet (Estse Raad voor grondzaken)
23. Keskkonnainspektsioon (Inspectiedienst Milieuzaken)
24. Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus (Centrum voor Bosbescherming en Silvicultuur)
25. Muinsuskaitseamet (Raad voor Erfgoed)
26. Patendiamet (Octrooibureau)
27. Tehnilise Järelevalve Amet (Estse Autoriteit voor Technisch Toezicht)
28. Tarbijakaitseamet (Raad Consumentenbescherming)
29. Riigihangete Amet (Bureau Overheidsopdrachten)
30. Taimetoodangu Inspektsioon (Inspectiedienst Gewasproductie)
31. Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (Landbouwregisters en Voorlichting)
32. Veterinaar- ja Toiduamet (Raad voor Veterinaire en Levensmiddelenaangelegenheden)
33. Konkurentsiamet (Estse mededingingsautoriteit)
34. Maksu –ja Tolliamet (College Belastingen en Douane)
35. Statistikaamet (Statistiek Estland)
36. Kaitsepolitseiamet (College Veiligheidspolitie)
37. Kodakondsus- ja Migratsiooniamet (College Burgerschap en Migratie)
38. Piirivalveamet (Nationaal College Grensbewaking)
39. Politseiamet (Nationaal College Politiezaken)
40. Eesti Kohtuekspertiisi ja Instituut (Centrum Forensische Dienst)
41. Keskkriminaalpolitsei (Centrale Politie Criminele Aangelegenheden)
42. Päästeamet (College Reddingsaangelegenheden)
43. Andmekaitse Inspektsioon (Estse Inspectiedienst Gegevensbescherming)
44. Ravimiamet (Staatsagentschap voor Geneesmiddelen)
45. Sotsiaalkindlustusamet (Socialeverzekeringsraad)
46. Tööturuamet (College voor de Arbeidsmarkt)
47. Tervishoiuamet (College voor de Gezondheidszorg)
48. Tervisekaitseinspektsioon (Inspectiedienst Bescherming Volksgezondheid)
49. Tööinspektsioon (Arbeidsinspectie)
50. Lennuamet (Estse Administratie Burgerluchtvaart)
51. Maanteeamet (Estse Administratie Wegaangelegenheden)
52. Veeteede Amet (Maritieme Administratie)
53. Julgestuspolitsei (Centrale Politie Rechtshandhaving)
54. Kaitseressursside Amet (Agentschap voor Middelen voor Defensie)
55. Kaitseväe Logistikakeskus (Logistiek Centrum van de Strijdkrachten)

GRIEKENLAND

1. Υπουργείο Εσωτερικών (Ministerie van Binnenlandse Zaken)
2. Υπουργείο Εξωτερικών (Ministerie van Buitenlandse Zaken)
3. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Ministerie van Economische Zaken en Financiën)
4. Υπουργείο Ανάπτυξης (Ministerie van Ontwikkelingszaken)
5. Υπουργείο Δικαιοσύνης (Ministerie van Justitie)
6. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Ministerie van Onderwijs en Religie)
7. Υπουργείο Πολιτισμού (Ministerie van Cultuur)
8. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ministerie van Volksgezondheid en Sociale Solidariteit)
9. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Ministerie van Milieu, Fysieke Planning en Opnbare Werken)
10. Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (Ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Bescherming)
11. Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών (Ministerie van Vervoer en Communicatie)
12. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Ministerie van Plattelandsontwikkeling en Levensmiddelen)
13. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Ministerie van de koopvaardij, en het beleid ten aanzien van het Egeïsch gebied en de eilanden)
14. Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης (Ministerie voor Macedonië en Thracië)
15. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (Algemeen Secretariaat voor Communicatie)
16. Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης (Algemeen Secretariaat voor Informatie)
17. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (Algemeen Secretariaat voor Jeugdzaken)
18. Γενική Γραμματεία Ισότητας (Algemeen Secretariaat voor Gelijke Kansen)
19. Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Algemeen Secretariaat voor Sociale Zekerheid)
20. Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (Algemeen Secretariaat voor in het Buitenland Woonachtige Grieken)
21. Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (Algemeen Secretariaat voor de Industrie)
22. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (Algemeen Secretariaat voor Onderzoek en Technologie)
23. Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Algemeen Secretariaat voor Sport)
24. Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (Algemeen Secretariaat voor Openbare Werken)
25. Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (Nationale Dienst voor Statistiek)
26. Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας (Nationale Welzijnsraad)
27. Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Organisatie voor Huisvesting van Werknemers)
28. Εθνικό Τυπογραφείο (Nationale Drukkerij)
29. Γενικό Χημείο του Κράτους (Algemeen Staatslaboratorium)
30. Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (Grieks Fonds voor Snelwegen)
31. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Universiteit van Athene)
32. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Universiteit van Thessaloniki)

33. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Universiteit van Thracië)

34. Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Egeïsche universiteit)

35. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Universiteit van Ioannina)

36. Πανεπιστήμιο Πατρών (Universiteit van Patras)

37. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Universiteit van Macedonië)

38. Πολυτεχνείο Κρήτης (Polytechnische School van Kreta)

39. Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων (Technische School Sivitanidios)

40. Αιγινήτειο Νοσοκομείο (Eginitio Ziekenhuis)

41. Αρεταίειο Νοσοκομείο (Areteio Ziekenhuis)

42. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (Nationaal Centrum voor Overheidsbestuur)

43. Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (N.V. Organisatie voor Beheer van Openbaar Materiaal)

44. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Organisatie voor de Verzekering van Boeren)

45. Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (Organisatie voor Schoolgebouwen)

46. Γενικό Επιτελείο Στρατού (Generale Staf Leger)

47. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού (Generale Staf Marine)

48. Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας (Generale Staf Luchtmacht)

49. Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Griekse Commissie voor Atoomenergie)

50. Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Algemeen Secretariaat voor Vervolgonderwijs)

51. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (Ministerie van Nationale Defensie)

52. Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Algemeen Secretariaat voor de Handel)

53. Ελληνικά Ταχυδρομεία Hellenic Post (EL. TA)

SPANJE

Presidencia de Gobierno

Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación

Ministerio de Justicia

Ministerio de Defensa

Ministerio de Economía y Hacienda

Ministerio del Interior

Ministerio de Fomento

Ministerio de Educación y Ciencia

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales

Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación

Ministerio de la Presidencia

Ministerio de Administraciones Públicas

Ministerio de Cultura

Ministerio de Sanidad y Consumo

Ministerio de Medio Ambiente

Ministerio de Vivienda

FRANKRIJK

1. **Ministeries**

Services du Premier ministre

Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports

Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales

Ministère chargé de la justice

Ministère chargé de la défense

Ministère chargé des affaires étrangères et européennes

Ministère chargé de l'éducation nationale

Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi

Secrétariat d'Etat aux transports

Secrétariat d'Etat aux entreprises et au commerce extérieur

Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité

Ministère chargé de la culture et de la communication

Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique

Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche

Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche

Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables

Secrétariat d'Etat à la fonction publique

Ministère chargé du logement et de la ville

Secrétariat d'Etat à la coopération et à la francophonie

Secrétariat d'Etat à l'outre-mer

Secrétariat d'Etat à la jeunesse et aux sports et de la vie associative

Secrétariat d'Etat aux anciens combattants

Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement

Secrétariat d'Etat en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques

Secrétariat d'Etat aux affaires européennes

Secrétariat d'Etat aux affaires étrangères et aux droits de l'homme

Secrétariat d'Etat à la consommation et au tourisme

Secrétariat d'Etat à la politique de la ville

Secrétariat d'Etat à la solidarité

Secrétariat d'Etat en charge de l'emploi

Secrétariat d'Etat en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services

Secrétariat d'Etat en charge du développement de la région-capitale

Secrétariat d'Etat en charge de l'aménagement du territoire

2. **Nationale openbare instellingen**

Académie de France à Rome

Académie de marine

Académie des sciences d'outre-mer

Académie des technologies

Agence Centrale des Organismes de Sécurité Sociale (A.C.O.S.S.)

Agences de l'eau

Agence de biomédecine

Agence pour l'enseignement du français à l'étranger

Agence française de sécurité sanitaire des aliments

Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail

Agence Nationale de l'Accueil des Etrangers et des migrations

Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)

Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)

Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Egalité des Chances

Agence pour la garantie du droit des mineurs

Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)

Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)

Bibliothèque nationale de France

Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg

Caisse des Dépôts et Consignations

Caisse nationale des autoroutes (CNA)

Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)

Caisse de garantie du logement locatif social

Casa de Velasquez

Centre d'enseignement zootechnique

Centre d'études de l'emploi

Centre hospitalier national des Quinze-Vingts

Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale

Centre des Monuments Nationaux

Centre national d'art et de culture Georges Pompidou

Centre national des arts plastiques

Centre national de la cinématographie

Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements adaptés

Centre National d'Etudes et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)

Ecole nationale supérieure de Sécurité Sociale

Centre national du livre

Centre national de documentation pédagogique

Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)

Centre national professionnel de la propriété forestière

Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)

Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)

Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)

Collège de France

Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres

Conservatoire National des Arts et Métiers

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon

Conservatoire national supérieur d'art dramatique

Ecole centrale de Lille

Ecole centrale de Lyon

École centrale des arts et manufactures

École française d'archéologie d'Athènes

École française d'Extrême-Orient

École française de Rome

École des hautes études en sciences sociales

Ecole du Louvre

École nationale d'administration

École nationale de l'aviation civile (ENAC)

École nationale des Chartes

École nationale d'équitation

Ecole Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg

Écoles nationales d'ingénieurs

Ecole nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes

Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles

École nationale de la magistrature

Écoles nationales de la marine marchande

École nationale de la santé publique (ENSP)

École nationale de ski et d'alpinisme

École nationale supérieure des arts décoratifs

École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix

Ecole nationale supérieure des arts et techniques du théâtre

Écoles nationales supérieures d'arts et métiers

École nationale supérieure des beaux-arts

École nationale supérieure de céramique industrielle

École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)

Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires

Écoles nationales vétérinaires

École nationale de voile

Écoles normales supérieures

École polytechnique

École de viticulture — Avize (Marne)

Etablissement national d'enseignement agronomique de Dijon

Établissement national des invalides de la marine (ENIM)

Établissement national de bienfaisance Koenigswarter

Fondation Carnegie

Fondation Singer-Polignac

Haras nationaux

Hôpital national de Saint-Maurice

Institut français d'archéologie orientale du Caire

Institut géographique national

Institut National des Appellations d'origine

Institut national des hautes études de sécurité

Institut de veille sanitaire

Institut National d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes

Institut National d'Etudes Démographiques (I.N.E.D)

Institut National d'Horticulture

Institut National de la jeunesse et de l'éducation populaire

Institut national des jeunes aveugles — Paris

Institut national des jeunes sourds — Bordeaux

Institut national des jeunes sourds — Chambéry

Institut national des jeunes sourds — Metz

Institut national des jeunes sourds — Paris

Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)

Institut national de la propriété industrielle

Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)

Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)

Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)

Institut national d'histoire de l'art (I.N.H.A.)

Institut National des Sciences de l'Univers

Institut National des Sports et de l'Education Physique

Instituts nationaux polytechniques

Instituts nationaux des sciences appliquées

Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)

Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)

Institut de Recherche pour le Développement

Instituts régionaux d'administration

Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l'environnement (Agro Paris Tech)

Institut supérieur de mécanique de Paris

Institut Universitaires de Formation des Maîtres

Musée de l'armée

Musée Gustave-Moreau

Musée du Louvre

Musée du Quai Branly

Musée national de la marine

Musée national J.-J.-Henner

Musée national de la Légion d'honneur

Musée de la Poste

Muséum National d'Histoire Naturelle

Musée Auguste-Rodin

Observatoire de Paris

Office français de protection des réfugiés et apatrides

Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)

Office national de la chasse et de la faune sauvage

Office National de l'eau et des milieux aquatiques

Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)

Office universitaire et culturel français pour l'Algérie

Palais de la découverte

Parcs nationaux

Universités

3. **Instellingen, onafhankelijke diensten en onafhankelijke gerechtelijke instanties**

Présidence de la République

Assemblée Nationale

Sénat

Conseil constitutionnel

Conseil économique et social

Conseil supérieur de la magistrature

Agence française contre le dopage

Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles

Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires

Autorité de régulation des communications électroniques et des postes

Autorité de sûreté nucléaire

Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel

Commission d'accès aux documents administratifs

Commission consultative du secret de la défense nationale

Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques

Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité

Commission nationale de déontologie de la sécurité

Commission nationale du débat public

Commission nationale de l'informatique et des libertés

Commission des participations et des transferts

Commission de régulation de l'énergie

Commission de la sécurité des consommateurs

Commission des sondages

Commission de la transparence financière de la vie politique

Conseil de la concurrence

Conseil supérieur de l'audiovisuel

Défenseur des enfants

Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité

Haute autorité de santé

Médiateur de la République

Cour de justice de la République

Tribunal des Conflits

Conseil d'Etat

Cours administratives d'appel

Tribunaux administratifs

Cour des Comptes

Chambres régionales des Comptes

Cours et tribunaux de l'ordre judiciaire (Cour de Cassation, Cours d'Appel, Tribunaux d'instance et Tribunaux de grande instance)

4. **Andere nationale openbare instellingen**

Union des groupements d'achats publics (UGAP)

Agence Nationale pour l'emploi (A.N.P.E)

Autorité indépendante des marchés financiers

Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)

Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)

Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

KROATIË

Hrvatski sabor (Kroatisch Parlement)

Predsjednik Republike Hrvatske (President van de Republiek Kroatië)

Ured predsjednika Republike Hrvatske (Kabinet van de President van de Republiek Kroatië)

Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti (Kabinet van de President van de Republiek Kroatië na verstrijken ambtstermijn)

Vlada Republike Hrvatske (Regering van de Republiek Kroatië)

uredi Vlade Republike Hrvatske (Bureaus van de regering van de Republiek Kroatië)

Ministarstvo gospodarstva (Ministerie van Economische Zaken)

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (Ministerie van Regionale Ontwikkeling en EU-fondsen)

Ministarstvo financija (Ministerie van Financiën)

Ministarstvo obrane (Ministerie van Defensie)

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (Ministerie van Buitenlandse en Europese Zaken)

Ministarstvo unutarnjih poslova (Ministerie van Binnenlandse Zaken)

Ministarstvo pravosuđa (Ministerie van Justitie)

Ministarstvo uprave (Ministerie van Openbaar Bestuur)

Ministarstvo poduzetništva i obrta (Ministerie van Ondernemerschap en Ambachten)

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava (Ministerie van Arbeid en Pensioenstelsel)

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (Ministerie van Maritieme Aangelegenheden, Vervoer en Infrastructuur)

Ministarstvo poljoprivrede (Ministerie van Landbouw)

Ministarstvo turizma (Ministerie van Toerisme)

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (Ministerie van Milieu- en Natuurbescherming)

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja (Ministerie van Bouwzaken en Fysieke Planning)

Ministarstvo branitelja (Ministerie van Veteranenaangelegenheden)

Ministarstvo socijalne politike i mladih (Ministerie van Sociaal Beleid en Jeugdzaken)

Ministarstvo zdravlja (Ministerie van Volksgezondheid)

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (Ministerie van Wetenschappen, Onderwijs en Sport)

Ministarstvo kulture (Ministerie van Cultuur)

državne upravne organizacije (Adminstratieve Overheidsorganisaties)

uredi državne uprave u županijama (Overheidsdiensten op provincieniveau)

Ustavni sud Republike Hrvatske (Grondwettelijk Hof van de Republiek Kroatië)

Vrhovni sud Republike Hrvatske (Hooggerechtshof van de Republiek Kroatië)

sudovi (Gerechten)

Državno sudbeno vijeće (Staatsraad voor de Rechtspraak)

državna odvjetništva (Bureau Procureur-generaal)

Državnoodvjetničko vijeće (Parket-generaal)

pravobraniteljstva (Bureau Ombudsman)

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (Overheidscommissie voor Toezicht op Overheidsopdrachten)

Hrvatska narodna banka (Kroatische Nationale Bank)

državne agencije i uredi (Overheidsinstanties en -diensten)

Državni ured za reviziju (Nationale Rekenkamer)

IERLAND

1. President's Establishment
2. Houses of the Oireachtas — [Parliament]
3. Department of the Taoiseach — [Prime Minister]
4. Central Statistics Office
5. Department of Finance
6. Office of the Comptroller and Auditor General
7. Office of the Revenue Commissioners

8. Office of Public Works
9. State Laboratory
10. Office of the Attorney General
11. Office of the Director of Public Prosecutions
12. Valuation Office
13. Commission for Public Service Appointments
14. Office of the Ombudsman
15. Chief State Solicitor's Office
16. Department of Justice, Equality and Law Reform
17. Courts Service
18. Prisons Service
19. Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests
20. Department of the Environment, Heritage and Local Government
21. Department of Education and Science
22. Department of Communications, Energy and Natural Resources
23. Department of Agriculture, Fisheries and Food
24. Department of Transport
25. Department of Health and Children
26. Department of Enterprise, Trade and Employment
27. Department of Arts, Sports and Tourism
28. Department of Defence
29. Department of Foreign Affairs
30. Department of Social and Family Affairs
31. Department of Community, Rural and Gaeltacht — [Gaelic speaking regions] Affairs
32. Arts Council
33. National Gallery

ITALIË

I. **Aanbestedende instellingen:**

1. Presidenza del Consiglio dei Ministri (Voorzitterschap van de Raad van Ministers)
2. Ministero degli Affari Esteri (Ministerie van Buitenlandse Zaken)
3. Ministero dell'Interno (Ministerie van Binnenlandse Zaken)
4. Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace) (Ministerie van Justitie en Gerechtelijke diensten (andere dan de *kantonrechters*)
5. Ministero della Difesa (Ministerie van Defensie)

6. Ministero dell'Economia e delle Finanze (Ministerie van Economische Zaken en Financiën)

7. Ministero dello Sviluppo Economico (Ministerie van Economische Ontwikkeling)

8. Ministero del Commercio internazionale (Ministerie van Internationale Handel)

9. Ministero delle Comunicazioni (Ministerie van Communicatie)

10. Ministero delle Politiche Agricole e Forestali (Ministerie van Landbouw en Bosbeheer)

11. Ministero dell'Ambiente e Tutela del Territorio e del Mare (Ministerie van Milieu, Land en Zee)

12. Ministero delle Infrastrutture (Ministerie van Infrastructuur)

13. Ministero dei Trasporti (Ministerie van Vervoer)

14. Ministero del Lavoro e delle politiche sociali e della Previdenza sociale (Ministerie van Arbeid, Sociaal Beleid en Sociale Zekerheid)

15. Ministero della Solidarietà sociale (Ministerie van Sociale Solidariteit)

16. Ministero della Salute (Ministerie van Volksgezondheid)

17. Ministero dell' Istruzione dell' università e della ricerca (Ministerie van Onderwijs, Universiteiten en Onderzoek)

18. Ministero per i Beni e le Attività culturali comprensivo delle sue articolazioni periferiche (Ministerie van Erfgoed en Cultuur, met inbegrip van de hieraan ondergeschikte entiteiten)

II. **Andere nationale openbare instellingen:**

CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici) ([1])

CYPRUS

1. a) Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο (Kanselarij President en Presidentieel Paleis)

   b) Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης (Bureau van de Coördinator voor Harmonisatie)

2. Υπουργικό Συμβούλιο (Raad van Ministers)

3. Βουλή των Αντιπροσώπων (Huis van Afgevaardigden)

4. Δικαστική Υπηρεσία (Juridische Dienst)

5. Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (Openbaar Ministerie)

6. Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (Rekenkamer van de Republiek)

7. Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (Commissie Openbare Dienst)

8. Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Commissie Onderwijskundige Dienst)

9. Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως (Bureau van de Commissaris voor Bestuur (Ombudsman))

10. Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (Commissaris voor de Bescherming van de Mededinging)

11. Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (Interne Auditdienst)

12. Γραφείο Προγραμματισμού (Planbureau)

13. Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας (Schatkist van de Republiek)

([1]) Fungeert als centrale inkoopentiteit voor alle Italiaanse overheden.

14. Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Bureau van de Commissaris voor Bescherming van Persoonsgegevens)

15. Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων (Bureau van de Commissaris voor Overheidssteun)

16. Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (Orgaan voor Evaluatie van Aanbestedingen)

17. Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (Autoriteit voor Toezicht op en Ontwikkeling van Coöperaties)

18. Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων (Toetsingsinstantie voor vluchtelingen)

19. Υπουργείο Άμυνας (Ministerie van Defensie)

20. a) Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (Ministerie van Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu)

    b) Τμήμα Γεωργίας (Departement van Landbouw)

    c) Κτηνιατρικές Υπηρεσίες (Diergeneeskundige diensten)

    d) Τμήμα Δασών (Departement van Bosbeheer)

    e) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (Departement van Waterontwikkelingen)

    f) Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (Departement van Geologisch Onderzoek)

    g) Μετεωρολογική Υπηρεσία (Meteorologische Dienst)

    h) Τμήμα Αναδασμού (Departement van Grondconsolidatie)

    i) Υπηρεσία Μεταλλείων (Dienst voor de Mijnbouw)

    j) Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek)

    k) Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (Departement van Visserij en Zeeonderzoek)

21. a) Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Ministerie van Justitie en Openbare Orde)

    b) Αστυνομία (Politie)

    c) Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου (Brandbestrijdingsdienst van Cyprus)

    d) Τμήμα Φυλακών (Departement van het Gevangeniswezen)

22. a) Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme)

    b) Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (Departement van het Handelsregister en Bewindvoering)

23. a) Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ministerie van Arbeid en Sociale Verzekering)

    b) Τμήμα Εργασίας (Departement van Arbeid)

    c) Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Departement van Sociale Verzekering)

    d) Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (Departement van Diensten voor Maatschappelijk Welzijn)

    e) Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (Productiviteitscentrum van Cyprus)

    f) Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (Hoger Instituut voor het Hotelwezen in Cyprus)

    g) Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (Hoger Technisch Instituut)

    h) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας (Departement van de Arbeidsinspectie)

    i) Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων (Departement van Arbeidsbetrekkingen)

24. a) Υπουργείο Εσωτερικών (Ministerie van Binnenlandse Zaken)

    b) Επαρχιακές Διοικήσεις (Districtsoverheden)

    c) Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Departement van Stadsplanning en Huisvesting)

    d) Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως (Departement van de Burgerlijke Stand en Migratie)

    e) Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (Departement van het Kadaster en Landmeting)

    f) Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών (Pers- en Informatiedienst)

    g) Πολιτική Άμυνα (Bescherming van de Burgerbevolking)

    h) Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων (Dienst voor de Zorg voor en Rehabilitatie van ontheemde personen)

    i) Υπηρεσία Ασύλου (Dienst voor Asielzaken)

25. Υπουργείο Εξωτερικών (Ministerie van Buitenlandse Zaken)

26. a) Υπουργείο Οικονομικών (Ministerie van Financiën)

    b) Τελωνεία (Douane en Accijnzen)

    c) Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων (Departement van Binnenlandse Inkomsten)

    d) Στατιστική Υπηρεσία (Dienst voor Statistiek)

    e) Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών (Departement van overheidsaankopen en leveringen)

    f) Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (Departement van Overheidsbestuur en -Personeel)

    g) Κυβερνητικό Τυπογραφείο (Staatsdrukkerij)

    h) Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (Departement van Informatietechnologiediensten)

27. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Ministerie van Onderwijs en Cultuur)

28. a) Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Ministerie van Communicatie en Werken)

    b) Τμήμα Δημοσίων Έργων (Departement van Openbare Werken)

    c) Τμήμα Αρχαιοτήτων (Departement van Oudheden)

    d) Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας (Departement van Burgerluchtvaart)

    e) Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας (Departement van de Koopvaardij)

    f) Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (Departement van de Postdiensten)

    g) Τμήμα Οδικών Μεταφορών (Departement van het Wegvervoer)

    h) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών (Departement van Elektrische of Mechanische Diensten)

    i) Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (Departement van Elektronische Telecommunicatie)

29. a) Υπουργείο Υγείας (Ministerie van Volksgezondheid)

    b) Φαρμακευτικές Υπηρεσίες (Farmaceutische Diensten)

    c) Γενικό Χημείο (Algemeen Laboratorium)

    d) Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας (Medische en Volksgezondheidsdiensten)

    e) Οδοντιατρικές Υπηρεσίες (Tandheelkundige Diensten)

    f) Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (Diensten Geestelijke Gezondheid)

LETLAND

A) **Ministrijas, īpašu uzdevumu ministru sekretariāti un to padotībā esošās iestādes (Ministeries, secretariaten van ministers voor bijzondere taken en hieraan ondergeschikte instellingen):**

1. Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Defensie en de hieraan ondergeschikte instellingen)
2. Ārlietu ministrija un tas padotībā esošās iestādes (Ministerie van Buitenlandse Zaken en de hieraan ondergeschikte instellingen)
3. Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Economische Zaken en de hieraan ondergeschikte instellingen)
4. Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Financiën en de hieraan ondergeschikte instellingen)
5. Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Binnenlandse Zaken en de hieraan ondergeschikte instellingen)
6. Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen en hieraan ondergeschikte instellingen)
7. Kultūras ministrija un tas padotībā esošās iestādes (Ministerie van Cultuur en de hieraan ondergeschikte instellingen)
8. Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Welzijn en de hieraan ondergeschikte instellingen)
9. Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Vervoer en de hieraan ondergeschikte instellingen)
10. Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Justitie en de hieraan ondergeschikte instellingen)
11. Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Volksgezondheid en de hieraan ondergeschikte instellingen)
12. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Milieu en Regionale Ontwikkeling en de hieraan ondergeschikte instellingen)
13. Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Ministerie van Landbouw en de hieraan ondergeschikte instellingen)
14. Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes (Ministeries voor bijzondere opdrachten en de hieraan ondergeschikte instellingen)

B) **Citas valsts iestādes (Overige staatsinstellingen):**

1. Augstākā tiesa (Hooggerechtshof)
2. Centrālā vēlēšanu komisija (Centrale Kiescommissie)
3. Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Commissie Financiële en Kapitaalmarkten)
4. Latvijas Banka (Bank van Letland)
5. Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes (Parket en onder het toezicht hiervan vallende instellingen)
6. Saeima un tās padotībā esošās iestādes (Parlement en de hieraan ondergeschikte instellingen)
7. Satversmes tiesa (Grondwettelijk Hof)
8. Valsts kanceleja un tās pārraudzībā esošās iestādes (Staatskanselarij en onder het toezicht hiervan vallende instellingen)
9. Valsts kontrole (Overheidsdienst voor Audits)
10. Valsts prezidenta kanceleja (Kanselarij van de Staatspresident)
11. Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (Andere staatsinstellingen die niet ondergeschikt zijn aan een ministerie):

    — Tiesībsarga birojs (Bureau van de Ombudsman)

    — Nacionālā radio un televīzijas padome (Nationale Omroepraad)

Overige staatsinstellingen

LITOUWEN

Prezidentūros kanceliarija (Kabinet van de President)

Seimo kanceliarija (Dienst van de Seimas)

Seimui atskaitingos institucijos: (Instelllingen die verantwoording schuldig zijn aan de Seimas)

Lietuvos mokslo taryba (Raad voor de Wetenschappen)

Seimo kontrolierių įstaiga (Ombudsdienst van de Seimas)

Valstybės kontrolė (Nationale Rekenkamer)

Specialiųjų tyrimų tarnyba (Dienst Bijzonder Onderzoek)

Valstybės saugumo departamentas (Departement van Staatsveiligheid)

Konkurencijos taryba (Raad voor de Mededinging)

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (Onderzoekscentrum Genocide en Verzet)

Vertybinių popierių komisija (Litouwse Commissie Effecten)

Ryšių reguliavimo tarnyba (Regelgevende Autoriteit Communicatie)

Nacionalinė sveikatos taryba (Nationale Raad voor de Volksgezondheid)

Etninės kultūros globos taryba (Raad voor de Bescherming van Etnische Cultuur)

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (Dienst Ombudsman Gelijke Kansen)

Valstybinė kultūros paveldo komisija (Commissie voor National Cultureel Erfgoed)

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga (Instelling voor de Ombudsman voor Kinderrechten)

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (Commissie voor Prijsregulering door de Overheid inzake Energiebronnen)

Valstybinė lietuvių kalbos komisija (Overheidscommissie van de Litouwse Taal)

Vyriausioji rinkimų komisija (Centraal Kiescomité)

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Hoofdcommissie Overheidsethiek)

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba (Dienst van de Inspecteur van Ethiek van Journalisten)

Vyriausybės kanceliarija (Bureau van de Regering)

Vyriausybei atskaitingos institucijos (Instellingen die verantwoording schuldig zijn aan de Regering)

Ginklų fondas (Wapenfonds)

Informacinės visuomenės plėtros komitetas (Comité voor de Ontwikkeling van de Informatiemaatschappij)

Kūno kultūros ir sporto departamentas (Departement van Lichamelijke Opvoeding en Sport)

Lietuvos archyvų departamentas (Litouws Departement van Archieven)

Mokestinių ginčų komisija (Commissie inzake Belastinggeschillen)

Statistikos departamentas (Departement van Statistiek)

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas (Departement van Nationale Minderheden en van in het Buitenland Woonachtige Litouwers)

Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba (Overheidsdienst voor Controle op Tabak en Alcohol)

Viešųjų pirkimų tarnyba (Dienst Overheidsopdrachten)

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (Inspectiedienst Veiligheid Nucleaire Energie)

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (Inspectiedienst Gegevensbescherming)

Valstybinė lošimų priežiūros komisija (Overheidscommissie voor Toezicht op Kansspelen)

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (Overheidsdienst voor Levensmiddelen en Veterinaire Aangelegenheden)

Vyriausioji administracinių ginčų komisija (Hoofdcommissie Bestuursgeschillen)

Draudimo priežiūros komisija (Toezichthoudende Commissie Verzekeringen)

Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas (Litouwse Overheidsstichting voor Wetenschap en Onderzoek)

Konstitucinis Teismas (Grondwettelijk Hof)

Lietuvos bankas (Bank van Litouwen)

Aplinkos ministerija (Ministerie van Milieu)

Įstaigos prie Aplinkos ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Milieu)

Generalinė miškų urėdija (Directoraat-generaal van Staatsbossen)

Lietuvos geologijos tarnyba (Geologisch Onderzoek van Litouwen)

Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba (Litouwse Hydrometereologische Dienst)

Lietuvos standartizacijos departamentas (Litouwse Raad voor Normen)

Nacionalinis akreditacijos biuras (Litouws Nationaal Accreditatiebureau)

Valstybinė metrologijos tarnyba (Staatsmeteorologische Dienst)

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (Overheidsdienst voor Beschermde Gebieden)

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija (Inspectiedienst Planning en Bebouwing met betrekking tot het Grondgebied)

Finansų ministerija (Ministerie van Financiën)

Įstaigos prie Finansų ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Financiën)

Muitinės departamentas (Litouwse Douane)

Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba (Dienst Technologische Veiligheid van Overheidsdocumenten)

Valstybinė mokesčių inspekcija (Inspectiedienst Belastingen)

Finansų ministerijos mokymo centras (Opleidingscentrum van het Ministerie van Financiën)

Krašto apsaugos ministerija (Ministerie van Nationale Defensie)

Įstaigos prie Krašto apsaugos ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Nationale Defensie)

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas (Departement van Nader Onderzoek)

Centralizuota finansų ir turto tarnyba (Centrale Dienst Financiën en Eigendom)

Karo prievolės administravimo tarnyba (Dienst Administratie Aanwerving Strijdkrachten)

Krašto apsaugos archyvas (Dienst Archieven Nationale Defensie)

Krizių valdymo centras (Centrum voor Crisismanagement)

Mobilizacijos departamentas (Departement van Mobilisatie)

Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba (Dienst Communicatie- en Informatiesystemen)

Infrastruktūros plėtros departamentas (Departement van Ontwikkeling van Infrastructuur)

Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras (Dienst Burgerweerstand)

Lietuvos kariuomenė (Litouwse Strijdkrachten)

Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos (Militaire Eenheden en Diensten van het Systeem voor Nationale Defensie)

Kultūros ministerija (Ministerie van Cultuur)

Įstaigos prie Kultūros ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Cultuur)

Kultūros paveldo departamentas (Departement van Cultureel Erfgoed van Litouwen)

Valstybinė kalbos inspekcija (Overheidscommissie voor Taal)

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (Ministerie van Sociale Zekerheid en Arbeid)

Įstaigos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Sociale Zekerheid en Arbeid)

Garantinio fondo administracija (Diensten van het Garantiefonds)

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba (Overheidsdienst voor Bescherming van de Rechten van Kinderen en Adoptie)

Lietuvos darbo birža (Litouwse Arbeidsuitwisseling)

Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba (Litouwse Autoriteit voor Opleidingen met het oog op de Arbeidsmarkt)

Trišalės tarybos sekretoriatas (Secretariaat van de Tripartiete Raad)

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas (Departement van Monitoring van Sociale Diensten)

Darbo inspekcija (Arbeidsinspectie)

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba (Overheidsraad voor Socialeverzekeringsfondsen)

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba (Dienst voor Invaliditeit en Vaststelling van de Arbeidscapaciteit)

Ginčų komisija (Geschillencommissie)

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras (Overheidscentrum voor Compenserende Techniek voor Mindervaliden)

Neįgaliųjų reikalų departamentas (Departement van Aangelegenheden betreffende Mindervaliden)

Susisiekimo ministerija (Ministerie van Vervoer en Communicatie)

Įstaigos prie Susisiekimo ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Vervoer en Communicatie)

Lietuvos automobilių kelių direkcija (Litouwse Wegenadministratie)

Valstybinė geležinkelio inspekcija (Inspectiedienst Spoorwegen)

Valstybinė kelių transporto inspekcija (Inspectiedienst Wegvervoer)

Pasienio kontrolės punktų direkcija (Directoraat Grensovergangcontrole)

Sveikatos apsaugos ministerija (Ministerie van Volksgezondheid)

Įstaigos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Volksgezondheid)

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba (Overheidsinstantie voor Accreditatie met betrekking tot de Gezondheidszorg)

Valstybinė ligonių kasa (Overheidsfonds voor Patiënten)

Valstybinė medicininio audito inspekcija (Inspectiedienst Medische Aangelegenheden)

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba (Overheidsinstantie voor Geneesmiddelencontrole)

Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba (Litouwse Dienst voor Forensische Psychiatrie en Narcologie)

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (Overheidsdienst voor Volksgezondheid)

Farmacijos departamentas (Departement van Farmaceutische Aangelegenheden)

Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras (Centrum voor Respons in Noodsituaties van het Ministerie van Volksgezondheid)

Lietuvos bioetikos komitetas (Litouws Comité voor Bio-ethiek)

Radiacinės saugos centras (Centrum voor Bescherming tegen Straling)

Švietimo ir mokslo ministerija (Ministerie van Onderwijs en Wetenschap)

Įstaigos prie Švietimo ir mokslo ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen)

Nacionalinis egzaminų centras (Nationaal Examencentrum)

Studijų kokybės vertinimo centras (Centrum voor Kwaliteitsbeoordeling in het Hoger Onderwijs)

Teisingumo ministerija (Ministerie van Justitie)

Įstaigos prie Teisingumo ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Justitie)

Kalėjimų departamentas (Departement van Gevangenisinstellingen)

Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba (Nationale Raad voor de Bescherming van Consumentenrechten)

Europos teisės departamentas (Departement van Europees Recht)

Ūkio ministerija (Ministerie van Economische Zaken)

Įstaigos prie Ūkio ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Economische Zaken)

Įmonių bankroto valdymo departamentas (Departement van Beheer inzake Faillissementen van Ondernemingen)

Valstybinė energetikos inspekcija (Inspectiedienst voor Energie)

Valstybinė ne maisto produktų inspekcija (Inspectiedienst voor Non-Foodproducten)

Valstybinis turizmo departamentas (Litouws Departement van Toerisme)

Užsienio reikalų ministerija (Ministerie van Buitenlandse Zaken)

Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų (Diplomatieke Missies, Consulaire Aangelegenheden en Vertegenwoordigingen bij Internationale Organisaties)

Vidaus reikalų ministerija (Ministerie van Binnenlandse Zaken)

Įstaigos prie Vidaus reikalų ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken)

Asmens dokumentų išrašymo centras (Centrum voor Personalisering van Identiteitsdocumenten)

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (Dienst Financiële Recherche)

Gyventojų registro tarnyba (Dienst Bevolkingsregister)

Policijos departamentas (Departement van Politie)

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas (Departement van Brandpreventie en Reddingsoperaties)

Turto valdymo ir ūkio departamentas (Departement van Vastgoed en van Economie)

Vadovybės apsaugos departamentas (Departement van Bescherming van Vips)

Valstybės sienos apsaugos tarnyba (Departement van Grenscontrole)

Valstybės tarnybos departamentas (Departement van Ambtenarenzaken)

Informatikos ir ryšių departamentas (Departement van IT en Communicatie)

Migracijos departamentas (Departement van Migratie)

Sveikatos priežiūros tarnyba (Departement van Volksgezondheid)

Bendrasis pagalbos centras (Centrum voor Respons in Noodsituaties)

Žemės ūkio ministerija (Ministerie van Landbouw)

Įstaigos prie Žemės ūkio ministerijos (Instellingen ressorterend onder het Ministerie van Landbouw)

Nacionalinė mokėjimo agentūra (Nationale instantie voor Betalingen)

Nacionalinė žemės tarnyba (Nationale Gronddienst)

Valstybinė augalų apsaugos tarnyba (Overheidsdienst voor Gewasbescherming)

Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba (Overheidsdienst voor Toezicht op het fokken van dieren)

Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba (Overheidsdienst voor Zaden en Granen)

Žuvininkystės departamentas (Departement van Visserij)

Teismai (Gerechtelijke instanties)

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Hooggerechtshof van Litouwen)

Lietuvos apeliacinis teismas (Hof van Beroep van Litouwen)

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Hoogste Adminsitratieve Gerecht van Litouwen)

Apygardų teismai (Arrondissementsgerechten)

Apygardų administraciniai teismai (Administratieve Arrondissementsgerechten)

Apylinkių teismai (Ressortsgerechten)

Nacionalinė teismų administracija (Administratie Nationale Gerechten)

Generalinė prokuratūra (Parket-generaal)

Kiti centriniai valstybinio administravimo subjektai (institucijos, įstaigos, tarnybos) (Andere Centrale Overheidsadministratie-entiteiten (instellingen, diensten, instanties)

— Muitinės kriminalinė tarnyba (Douanerecherche)

— Muitinės informacinių sistemų centras (Douanecentrum voor informatiesystemen)

— Muitinės laboratorija (Douanelaboratorium)

— Muitinės mokymo centras (Douanetrainingscentrum)

LUXEMBURG

1. Ministère d'Etat

2. Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration

   Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration: Direction de la Défense (Armée)

3. Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural

   Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural: Administration des Services Techniques de l'Agriculture

4. Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement

5. Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche

6. Ministère de l'Economie et du Commerce extérieur

7. Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle

   Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle: Lycée d'Enseignement Secondaire et d'Enseignement Secondaire Technique

8. Ministère de l'Egalité des chances

9. Ministère de l'Environnement

   Ministère de l'Environnement: Administration de l'Environnement

10. Ministère de la Famille et de l'Intégration

    Ministère de la Famille et de l'Intégration: Maisons de retraite

11. Ministère des Finances

12. Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative

    Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative: Service Central des Imprimés et des Fournitures de l'Etat — Centre des Technologies de l'informatique de l'Etat

13. Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire

    Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire: Police Grand-Ducale Luxembourg — Inspection générale de Police

14. Ministère de la Justice

    Ministère de la Justice: Etablissements Pénitentiaires

15. Ministère de la Santé

    Ministère de la Santé: Centre hospitalier neuropsychiatrique

16. Ministère de la Sécurité sociale

17. Ministère des Transports

18. Ministère du Travail et de l'Emploi

19. Ministère des Travaux publics

    Ministère des Travaux publics: Bâtiments Publics — Ponts et Chaussées

HONGARIJE

Nemzeti Erőforrás Minisztérium (Ministerie van Nationale Hulpmiddelen)

Vidékfejlesztési Minisztérium (Ministerie van Plattelandsontwikkeling)

Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (Ministerie van Nationale Ontwikkeling)

Honvédelmi Minisztérium (Ministerie van Defensie)

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (Ministerie van Overheidsadministratie en Justitie)

Nemzetgazdasági Minisztérium (Ministerie van Nationale Economie)

Külügyminisztérium (Ministerie van Buitenlandse Zaken)

Miniszterelnöki Hivatal (Kabinet van de Minister-president)

Belügyminisztérium, (Ministerie van Binnenlandse Zaken)

Központi Szolgáltatási Főigazgatóság (Directoraat van Centrale Diensten)

MALTA

1. Uffiċċju tal-Prim Ministru (Kabinet van de Minister-president)
2. Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Socjali (Ministerie van Gezinsaangelegenheden en Maatschappelijke Solidariteit)
3. Ministeru ta' l-Edukazzjoni Żgħażagħ u Impjieg (Ministerie van Onderwijs, Jeugdzaken en Werkgelegenheid)
4. Ministeru tal-Finanzi (Ministerie van Financiën)
5. Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (Ministerie van Hulpbronnen en Infrastructuur)
6. Ministeru tat-Turiżmu u Kultura (Ministerie van Toerisme en Cultuur)
7. Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (Ministerie van Justitie en Binnenlandse Zaken)
8. Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (Ministerie van Plattelandszaken en Milieu)
9. Ministeru għal Għawdex (Ministerie voor Gozo)
10. Ministeru tas-Saħħa, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (Ministerie van Volksgezondheid, Ouderen en Gemeenschapszorg)
11. Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (Ministerie van Buitenlandse Zaken)
12. Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (Ministerie van Investeringen, Industrie en Informatietechnologie)
13. Ministeru għall-Kompetittività u Komunikazzjoni (Ministerie van Concurrentievermogen en Communicatie)
14. Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (Ministerie van Stadsontwikkeling en Wegen)
15. L-Uffiċċju tal-President (Kabinet van de President)
16. Uffiċċju ta 'l-iskrivan tal-Kamra tad-Deputati (Dienst van de Griffier van het Huis van Afgevaardigden)

NEDERLAND

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

— Bestuursdepartement

— Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

— Rijksvoorlichtingsdienst

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

— Bestuursdepartement

— Centrale Archiefselectiedienst (CAS)

— Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)

— Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)

— Agentschap Korps Landelijke Politiediensten

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

— Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC)

— Directoraat-generaal Politieke Zaken (DGPZ)

— Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS)

— Directoraat-generaal Europese Samenwerking (DGES)

— Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI)

— Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS

— Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk)

MINISTERIE VAN DEFENSIE

— Bestuursdepartement

— Commando Diensten Centra (CDC)

— Defensie Telematica Organisatie (DTO)

— Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst

— De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst

— Defensie Materieel Organisatie (DMO)

— Landelijk Bevoorradingsbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie

— Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie

— Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie

— Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO)

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

— Bestuursdepartement

— Centraal Planbureau (CPB)

— Bureau voor de Industriële Eigendom (BIE)

— SenterNovem

— Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)

— Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)

— Economische Voorlichtingsdienst (EVD)

— Agentschap Telecom

— Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOo)

— Regiebureau Inkoop Rijksoverheid

— Octrooicentrum Nederland

— Consumentenautoriteit

MINISTERIE VAN FINANCIËN

— Bestuursdepartement

— Belastingdienst Automatiseringscentrum

— Belastingdienst

— De afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen

— Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (incl. Economische Controle dienst (ECD)

— Belastingdienst Opleidingen

— Dienst der Domeinen

MINISTERIE VAN JUSTITIE

— Bestuursdepartement

— Dienst Justitiële Inrichtingen

— Raad voor de Kinderbescherming

— Centraal Justitie Incasso Bureau

— Openbaar Ministerie

— Immigratie en Naturalisatiedienst

— Nederlands Forensisch Instituut

— Dienst Terugkeer & Vertrek

MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

— Bestuursdepartement

— Dienst Regelingen (DR)

— Agentschap Plantenziektenkundige Dienst (PD)

— Algemene Inspectiedienst (AID)

— Dienst Landelijk Gebied (DLG)

— Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN

— Bestuursdepartement

— Inspectie van het Onderwijs

— Erfgoedinspectie

— Centrale Financiën Instellingen

— Nationaal Archief

— Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid

— Onderwijsraad

— Raad voor Cultuur

MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

— Bestuursdepartement

— Inspectie Werk en Inkomen

— Agentschap SZW

MINISTERIE VAN VERKEER EN WATERSTAAT

— Bestuursdepartement

— Directoraat-generaal Transport en Luchtvaart

— Directoraat-generaal Personenvervoer

— Directoraat-generaal Water

— Centrale diensten

— Shared Services Organisatie Verkeer en Waterstaat (nieuwe organisatie)

— Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut KNMI

— Rijkswaterstaat, Bestuur

— De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat

— De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat

— Adviesdienst Geo-Informatie en ICT

— Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV)

— Bouwdienst

— Corporate Dienst

— Data ICT Dienst

— Dienst Verkeer en Scheepvaart

— Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW)

— Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ)

— Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA)

— Waterdienst

— Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie

— Port State Control

— Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek (TCO)

— Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht

— Toezichthouder Beheer Eenheid Water

— Toezichthouder Beheer Eenheid Land

MINISTERIE VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

— Bestuursdepartement

— Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie

— Directoraat-generaal Ruimte

— Directoraat-generaal Milieubeheer

— Rijksgebouwendienst

— VROM Inspectie

MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

— Bestuursdepartement

— Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken

— Inspectie Gezondheidszorg

— Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming

— Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

— Sociaal en Cultureel Planbureau

— Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

RAAD VAN STATE

ALGEMENE REKENKAMER

NATIONALE OMBUDSMAN

KANSELARIJ DER NEDERLANDSE ORDEN

KABINET VAN DE KONING

RAAD VOOR DE RECHTSPRAAK EN DE RECHTBANKEN

OOSTENRIJK

A/ **Entiteiten waarop dit hoofdstuk momenteel van toepassing is**

1. Bundeskanzleramt (Bondskanselarij)

2. Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten (Bondsministerie van Europese en Internationale Zaken)

3. Bundesministerium für Finanzen (Bondsministerie van Financiën)

4. Bundesministerium für Gesundheit (Bondministerie van Volksgezondheid)

5. Bundesministerium für Inneres (Bondsministerie van Binnenlandse Zaken)

6. Bundesministerium für Justiz (Bondsministerie van Justitie)

7. Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport (Bondsministerie van Defensie en Sport)

8. Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (Bondsministerie van Land- en Bosbouw, Milieu en Waterbeheer)

9. Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz (Bondsministerie van Werkgelegenheid, Sociale zaken en Consumentenbescherming)

10. Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (Bondsministerie van Onderwijs, Kunst en Cultuur)

11. Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie (Bondsministerie van Vervoer, Innovatie en Technologie)

12. Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend (Bondsministerie van Economische Zaken, Gezinsaangelegenheden en Jeugdzaken)

13. Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung (Bondsministerie van Wetenschappen en Onderzoek)

14. Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen (Bondsdienst voor IJking en Metingen)

15. Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H (Oostenrijks Centrum Voor Onderzoek en Beproeving Arsenal Ltd)

16. Bundesanstalt für Verkehr (Bondsinstituut voor Verkeer)

17. Bundesbeschaffung G.m.b.H (Bondsaanbestedingen Ltd)

18. Bundesrechenzentrum G.m.b.H (Bondscentrum voor Gegevensverwerking Ltd)

B/ **Alle andere centrale overheidsautoriteiten met inbegrip van hun regionale en lokale onderafdelingen, mits zij geen industrieel of commercieel karakter hebben.**

POLEN

1. Kancelaria Prezydenta RP (Kanselarij van de President)

2. Kancelaria Sejmu RP (Kanselarij van de Sejm)

3. Kancelaria Senatu RP (Kanselarij van de Senaat)

4. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (Kanselarij van de Minister-president)

5. Sąd Najwyższy (Hooggerechtshof)

6. Naczelny Sąd Administracyjny (Hoogste Administratieve Gerecht)

7. Sądy powszechne — rejonowe, okręgowe i apelacyjne (Algemene Rechtbank — Arrondissementsgerecht, Regionaal gerecht, Hof van beroep)

8. Trybunat Konstytucyjny (Grondwettelijk Hof)

9. Najwyższa Izba Kontroli (Hoogste Kamer van Toezicht)

10. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich (Bureau van de Toezichthouder voor de Mensenrechten)

11. Biuro Rzecznika Praw Dziecka (Dienst van de Ombudsman voor de Kinderrechten)

12. Biuro Ochrony Rządu (Bureau voor Staatsbescherming)

13. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego (Dienst Nationale Veiligheid)

14. Centralne Biuro Antykorupcyjne (Centraal Anticorruptiebureau)

15. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Ministerie van Arbeid en Sociaal Beleid)

16. Ministerstwo Finansów (Ministerie van Financiën)

17. Ministerstwo Gospodarki (Ministerie van Economische Zaken)

18. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Ministerie van Regionale Ontwikkeling)

19. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Ministerie van Cultuur en Nationaal Erfgoed)

20. Ministerstwo Edukacji Narodowej (Ministerie van Nationaal Onderwijs)

21. Ministerstwo Obrony Narodowej (Ministerie van Nationale Defensie)

22. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Ministerie van Landbouw en Plattelandsontwikkeling)

23. Ministerstwo Skarbu Państwa (Ministerie van Overheidsfinanciën)

24. Ministerstwo Sprawiedliwości (Ministerie van Justitie)

25. Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Ministerie van Vervoer, Bouw en Maritieme Economie)

26. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Ministerie van Wetenschappen en Hoger Onderwijs)

27. Ministerstwo Środowiska (Ministerie van Milieu)

28. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Ministerie van Binnenlandse Zaken)

29. Ministrestwo Administracji i Cyfryzacji (Ministerie van Bestuur en Digitalisering)

30. Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Ministerie van Buitenlandse Zaken)

31. Ministerstwo Zdrowia (Ministerie van Volksgezondheid)

32. Ministerstwo Sportu i Turystyki (Ministerie van Sport en Toerisme)

33. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (Octrooibureau van de Republiek Polen)

34. Urząd Regulacji Energetyki (Poolse Regelgevende Autoriteit voor Energie-aangelegenheden)

35. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (Dienst voor Militaire Veteranen en Slachtoffers van Repressie)

36. Urząd Transportu Kolejowego (Dienst voor het Wegvervoer)

37. Urząd Dozoru Technicznego (Dienst Technische Inspectie)

38. Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (Dienst voor Registratie van Gneesmiddelen, Medische Hulpmiddelen en Biociden)

39. Urząd do Spraw Cudzoziemców (Dienst voor Buitenlanders)

40. Urząd Zamówień Publicznych (Dienst Overheidsopdrachten)

41. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dienst voor Mededinging en Consumentenbescherming)

42. Urząd Lotnictwa Cywilnego (Dienst Burgerluchtvaart)

43. Urząd Komunikacji Elektronicznej (Dienst Elektronische Communicatie)

44. Wyższy Urząd Górniczy (Overheidsautoriteit voor Mijnbouw)

45. Główny Urząd Miar (Hoofddienst voor Maatregelen)

46. Główny Urząd Geodezji i Kartografii (Hoofddienst Geodesie en Cartografie)

47. Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (Algemene Dienst Bouwtoezicht)

48. Główny Urząd Statystyczny (Hoofddienst Statistiek)

49. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (Nationale Omroepraad)

50. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (Inspecteur-generaal voor de Bescherming van Persoonsgegevens)

51. Państwowa Komisja Wyborcza (Overheidskiescommissie)

52. Państwowa Inspekcja Pracy (Nationale Arbeidsinspectie)

53. Rządowe Centrum Legislacji (Centrum voor Overheidswetgeving)

54. Narodowy Fundusz Zdrowia (Nationaal Fonds Volksgezondheid)

55. Polska Akademia Nauk (Poolse Academie voor de Wetenschappen)

56. Polskie Centrum Akredytacji (Pools Centrum voor Accreditatie)

57. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (Pools Centrum voor Beproeving en Certificering)

58. Polska Organizacja Turystyczna (Poolse Nationale Dienst voor Toerisme)

59. Polski Komitet Normalizacyjny (Pools Comité voor Normalisatie)

60. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Socialeverzekeringsinstelling)

61. Komisja Nadzoru Finansowego (Poolse Autoriteit voor Financieel Toezicht)

62. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych (Hoofddienst voor Overheidsarchieven)

63. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (Socialeverzekeringsfonds voor de landbouw)

64. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (Algemeen Directoraat van Nationale Wegen en Snelwegen)

65. Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Hoofdinspectiedienst Planten- en Zadenbescherming)

66. Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej (Nationale Hoofdkwartier van de Overheidsdienst voor Brandbestrijding)

67. Komenda Główna Policji (Poolse Nationale Politie)

68. Komenda Główna Straży Granicxnej (Hoofdcommandant van de Grenswachten)

69. Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (Hoofdinspectiedienst Commerciële Kwaliteit van Agrivoedingsmiddelen)

70. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Hoofdinspectiedienst Milieubescherming)

71. Główny Inspektorat Transportu Drogowego (Hoofdinspectiedienst Wegvervoer)

72. Główny Inspektorat Farmaceutyczny (Hoofdinspectiedienst Farmaceutische Aangelegenheden)

73. Główny Inspektorat Sanitarny (Hoofdinspectiedienst Volksgezondheid)

74. Główny Inspektorat Weterynarii (Hoofdinspectiedienst Veterinaire Aangelegenheden)

75. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Instantie voor Binnenlandse Veiligheid)

76. Agencja Wywiadu (Instantie voor Buitenlandse Inlichtingen)

77. Agencja Mienia Wojskowego (Instantie voor Militaire Eigendommen)

78. Wojskowa Agencja Mieszkaniowa (Instantie voor Militair Vastgoed)

79. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Instantie voor Herstructurering en Modernisering van de Landbouw)

80. Agencja Rynku Rolnego (Instantie voor de Landbouwmarkt)

81. Agencja Nieruchomości Rolnych (Instantie voor Landbouweigendommen)

82. Państwowa Agencja Atomistyki (Nationale Instantie voor Atoomenergie)

83. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej (Poolse Instantie voor luchtnavigatie)

84. Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Nationale Instantie voor Preventie van met Alcohol Verband Houdende Problemen)

85. Agencja Rezerw Materiałowych (Instantie Materiële Voorraden)

86. Narodowy Bank Polski (Nationale Bank van Polen)

87. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Nationaal Fonds voor Milieubescherming en Watermanagement)

88. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Nationaal Fonds voor Rehabilitatie van Mindervaliden)

89. Instytut Pamięci Narodowej — Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu (Nationaal Instituut voor Herinnering — Commissie voor de Vervolging van Misdaden tegen de Poolse Natie)

90. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (Comité voor Bescherming van de Herdenking van Strijd en Martelaarschap)

91. Służba Celna Rzeczypospolitej Polskiej (Douanedienst van de Republiek Polen)

92. Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe" (Overheidsbosbeheeronderneming „Lasy Państwowe")

93. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (Poolse Instantie voor Bedrijvenontwikkeling)

94. Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda (Eenheden voor Zelfstandig Beheer van de Gezondheidszorg, ingesteld door een minister, een eenheid van de centrale overheid of een provinciegouverneur).

PORTUGAL

1. Presidência do Conselho de Ministros (Voorzitterschap van de Raad van Ministers)

2. Ministério das Finanças (Ministerie van Financiën)

3. Ministério da Defesa Nacional (Ministerie van Defensie)

4. Ministério dos Negócios Estrangeiros e das Comunidades Portuguesas (Ministerie van Buitenlandse Zaken en van de Portugese Gemeenschappen)

5. Ministério da Administração Interna (Ministerie van Binnenlandse Zaken)

6. Ministério da Justiça (Ministerie van Justitie)

7. Ministério da Economia (Ministerie van Economische Zaken)

8. Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas (Ministerie van Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Visserij)

9. Ministério da Educação (Ministerie van Onderwijs)

10. Ministério da Ciência e do Ensino Superior (Ministerie van Wetenschappen en van Universitair Onderwijs)

11. Ministério da Cultura (Ministerie van Cultuur)

12. Ministério da Saúde (Ministerie van Volksgezondheid)

13. Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social (Ministerie van Arbeid en Sociale Solidariteit)

14. Ministério das Obras Públicas, Transportes e Habitação (Ministerie van Openbare Werken, Vervoer en Huisvesting)

15. Ministério das Cidades, Ordenamento do Território e Ambiente (Ministerie van Steden, Bodembeheer en Milieu)

16. Ministério para a Qualificação e o Emprego (Ministerie van Erkenning en Werkgelegenheid)

17. Presidência da Republica (Presidentschap van de Republiek)

18. Tribunal Constitucional (Grondwettelijk Hof)

19. Tribunal de Contas (Rekenkamer)

20. Provedoria de Justiça (Ombudsman)

ROEMENIË

Administrația Prezidențială (Presidentiële Administratie)

Senatul României (Roemeense Senaat)

Camera Deputaților (Kamer van Afgevaardigden)

Înalta Curte de Casație și Justiție (Hooggerechtshof)

Curtea Constituțională (Grondwettelijk Hof)

Consiliul Legislativ (Wetgevende Raad)

Curtea de Conturi (Rekenkamer)

Consiliul Superior al Magistraturii (Hogere Raad voor de Rechtspraak)

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Bureau van de Procureur-generaal verbonden aan het Hooggerechtshof)

Secretariatul General al Guvernului (Algemeen Secretariaat van de Regering)

Cancelaria Primului-Ministru (Kanselarij van de Minister-president)

Ministerul Afacerilor Externe (Ministerie van Buitenlandse Zaken)

Ministerul Economiei și Finanțelor (Ministerie van Economische Zaken en Financiën)

Ministerul Justiției (Ministerie van Justitie)

Ministerul Apărării (Ministerie van Defensie)

Ministerul Internelor și Reformei Administrative (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Administratieve Hervorming)

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Sanse (Ministerie van Arbeid en Gelijke Kansen)

Ministerul pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale (Ministerie van het Midden- en Kleinbedrijf, Handel, Toerisme en Vrije Beroepen)

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (Ministerie van Landbouw en Plattelandsontwikkeling)

Ministerul Transporturilor (Ministerie van Vervoer)

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței (Ministerie van Ontwikkelingszaken, Openbare Werken en Huisvesting)

Ministerul Educației Cercetării și Tineretului (Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Jeugdzaken)

Ministerul Sănătății Publice (Ministerie van Volksgezondheid)

Ministerul Culturii și Cultelor (Ministerie van Cultuur en Religieuze Aangelegenheden)

Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației (Ministerie van Communicatie- en Informatietechnologie)

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (Ministerie van Milieu en Duurzame Ontwikkeling)

Serviciul Român de Informații (Roemeense Inlichtingendienst)

Serviciul Român de Informații Externe (Roemeense Buitenlandse Inlichtingendienst)

Serviciul de Protecție și Pază (Dienst Bescherming en Bewaking)

Serviciul de Telecomunicații Speciale (Dienst Bijzondere Telecommunicatie)

Consiliul Național al Audiovizualului (Nationale Audiovisuele Raad)

Consiliul Concurenței (CC) (Raad voor de Mededinging)

Direcția Națională Anticorupție (Nationaal Anticorruptiedepartement)

Inspectoratul General de Poliție (Algemene Inspectiedienst Politie)

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (Nationale Autoriteit voor Regulering van en Toezicht op Overheidsopdrachten)

Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (Nationale Raad voor Geschillenbeslechting)

Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) (Nationale Autoriteit voor de Regulering van Nutsbedrijven voor Gemeenschapsdiensten)

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (Nationale Autoriteit voor Sanitaire en Veterinaire Zaken en Voedselveiligheid)

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (Nationale Autoriteit voor Consumentenbescherming)

Autoritatea Navală Română (Roemeense Autoriteit voor de Scheepvaart)

Autoritatea Feroviară Română (Roemeense Autoriteit voor de Spoorwegen)

Autoritatea Rutieră Română (Roemeense Autoriteit voor de Wegen)

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului-și Adopție (Nationale Autoriteit voor de Bescherming van Kinderrechten en Adoptie)

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap (Nationale Autoriteit voor Mindervaliden)

Autoritatea Națională pentru Tineret (Nationale autoriteit voor Jeugdzaken)

Autoritatea Națională pentru Cercetare Stiințifica (Nationale Autoriteit voor Wetenschappelijk Onderzoek)

Autoritatea Națională pentru Comunicații (Nationale Autoriteit voor Communicatie)

Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale (Nationale Autoriteit voor Diensten in verband met de Informatiemaatschappij)

Autoritatea Electorală Permanente (Permanente Autoriteit Verkiezingszaken)

Agenția pentru Strategii Guvernamentale (Instantie voor Overheidsstrategieën)

Agenția Națională a Medicamentului (Nationale Instantie voor Geneesmiddelen)

Agenția Națională pentru Sport (Nationale Instantie voor Sport)

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (Nationale Instantie voor Werkgelegenheid)

Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (Nationale Autoriteit voor de Regulering van Elektrische Energie)

Agenția Română pentru Conservarea Energiei (Roemeense Instantie voor Energiebeheer)

Agenția Națională pentru Resurse Minerale (Nationale Instantie voor Minerale Grondstoffen)

Agenția Română pentru Investiții Străine (Roemeense Instantie voor Buitenlandse Investeringen)

Agenția Națională a Funcționarilor Publici (Nationale Instantie voor Ambtenaren)

Agenția Națională de Administrare Fiscală (Nationale Instantie voor Fiscale Administratie)

Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială (Instantie voor Compensaties in het kader van Opdrachten voor Bijzondere Technieken)

Agenția Națională Anti-doping (Nationale Antidopinginstantie)

Agenția Nucleară (Instantie voor Nucleaire Aangelegenheden)

Agenția Națională pentru Protecția Familiei (Nationale Instantie voor Gezinsbescherming)

Agenția Națională pentru Egalitatea de Sanse între Bărbați și Femei (Nationale Autoriteit voor de Gelijkheid van Kansen van Mannen en Vrouwen)

Agenția Națională pentru Protecția Mediului (Nationale Instantie voor Milieubescherming)

Agenția Națională Antidrog (Nationale Antidrugsinstantie)

SLOVENIË

1. Predsednik Republike Slovenije (President van de Republiek Slovenië)
2. Državni zbor (Nationale Vergadering)
3. Državni svet (Nationale Raad)
4. Varuh človekovih pravic (Ombudsman)
5. Ustavno sodišče (Grondwettelijk Hof)
6. Računsko sodišče (Rekenkamer)
7. Državna revizijska komisija (Nationale Toetsingscommissie)
8. Slovenska akademija znanosti in umetnosti (Sloveense Academie voor Wetenschappen en Kunst)
9. Vladne službe (Regeringsdiensten)
10. Ministrstvo za finance (Ministerie van Financiën)
11. Ministrstvo za notranje zadeve (Ministerie van Binnenlandse Zaken)
12. Ministrstvo za zunanje zadeve (Ministerie van Buitenlandse Zaken)
13. Ministrstvo za obrambo (Ministerie van Defensie)
14. Ministrstvo za pravosodje (Ministerie van Justitie)
15. Ministrstvo za gospodarstvo (Ministerie van Economische Zaken)
16. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (Ministerie van Landbouw, Bosbouw en Levensmiddelen)
17. Ministrstvo za promet (Ministerie van Vervoer)
18. Ministrstvo za okolje, prostor in energijo (Ministerie van Milieu, Ruimtelijke Ordening en Energie)
19. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (Ministerie van Arbeid, Gezinsaangelegenheden en Sociale Zaken)
20. Ministrstvo za zdravje (Ministerie van Volksgezondheid)
21. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (Ministerie van Hoger Onderwijs, Wetenschappen en Technologie)
22. Ministrstvo za kulturo (Ministerie van Cultuur)
23. Ministrstvo za javno upravo (Ministerie van Overheidsadministratie)
24. Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Hooggerechtshof van de Republiek Slovenië)
25. Višja sodišča (Hogere Gerechten)
26. Okrožna sodišča (Ressortsgerechten)
27. Okrajna sodišča (Arrondissementsgerechten)
28. Vrhovno tožilstvo Republike Slovenije (Parket-generaal van de Republiek Slovenië)
29. Okrožna državna tožilstva (Advocaten-generaal)
30. Družbeni pravobranilec Republike Slovenije (Ombudsman van de Republiek Slovenië voor Sociale Vraagstukken)
31. Državno pravobranilstvo Republike Slovenije (Nationale Procureur voor de Republiek Slovenië)
32. Upravno sodišče Republike Slovenije (Administratief Hof van de Republiek Slovenië)

33. Senat za prekrške Republike Slovenije (Commissie voor Overtredingen van de Republiek Slovenië)

34. Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani (Hoger Gerecht voor Arbeids- en Sociale Zaken)

35. Delovna sodišča (Arbeidsgerechten)

36. Upravne enote (Lokale Administratieve Eenheden)

SLOWAKIJE

Ministeries en andere centrale overheidsdiensten, als bedoeld in Wet nr. 575/2001 inzake de structuur van de werkzaamheden van de regering en centrale overheidsdiensten, zoals gewijzigd bij latere wetgeving:

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (Ministerie van Economische Zaken van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky (Ministerie van Financiën van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (Ministerie van Vervoer, Bouw en Regionale Ontwikkeling van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (Ministerie van Landbouw en Plattelandsontwikkeling van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (Ministerie van Binnenlandse Zaken van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (Ministerie van Defensie van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (Ministerie van Justitie van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky (Ministerie van Buitenlandse Zaken van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (Ministerie van Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Gezinsaangelegenheden van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (Ministerie van Milieu van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (Ministerie van Onderwijs, Wetenschappen, Onderzoek en Sport van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (Ministerie van Cultuur van de Slowaakse Republiek)

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (Ministerie van Volksgezondheid van de Slowaakse Republiek)

Úrad vlády Slovenskej republiky (Regeringsbureau van de Slowaakse Republiek)

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (Antimonopoliedienst van de Slowaakse Republiek)

Štatistický úrad Slovenskej republiky (Bureau voor Statistiek van de Slowaakse Republiek)

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (Dienst voor Landmeting, Cartografie en Kadaster van de Slowaakse Republiek)

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky (Regelgevende Autoriteit voor Nucleaire Aangelegenheden van de Slowaakse Republiek)

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (Slowaakse Dienst voor Normen, Metrologie en Beproeving)

Úrad pre verejné obstarávanie (Bureau voor Overheidsopdrachten)

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (Bureau voor Industriële Eigendom van de Slowaakse Republiek)

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (Staatsbureau voor grondstoffenopslag van de Slowaakse Republiek)

Národný bezpečnostný úrad (Autoriteit voor Nationale Veiligheid)

Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky (Kabinet van de President van de Slowaakse Republiek)

Národná rada Slovenskej republiky (Nationale Raad van de Slowaakse Republiek)

Ústavný súd Slovenskej republiky (Grondwettelijk Hof van de Slowaakse Republiek)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Hooggerechtshof van de Slowaakse Republiek)

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (Openbaar Ministerie van de Slowaakse Republiek)

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (Rekenkamer van de Slowaakse Republiek)

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (Telecommunicatiebureau van de Slowaakse Republiek)

Poštový úrad (Dienst Postregulering)

Úrad na ochranu osobných údajov (Dienst Bescherming Persoonsgegevens)

Kancelária verejného ochrancu práv (Bureau van de Ombudsman)

Úrad pre finančný trh (Dienst voor de Financiële Markt)

FINLAND

OIKEUSKANSLERINVIRASTO — JUSTITIEKANSLERSÄMBETET (DIENST KANSELIER JUSTITIE)

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ — KOMMUNIKATIONSMINISTERIET (MINISTERIE VAN VERVOER EN COMMUNICATIE)

Viestintävirasto — Kommunikationsverket (Finse Regelgevende Autoriteit voor Communicatie-aangelegenheden)

Ajoneuvohallintokeskus AKE — Fordonsförvaltningscentralen AKE (Finse Voertuigadministratie)**

Ilmailuhallinto — Luftfartsförvaltningen (Finse Autoriteit voor Burgerluchtvaart)

Ilmatieteen laitos — Meteorologiska institutet (Fins Meteorologisch Instituut)

Merenkulkulaitos — Sjöfartsverket (Finse Maritieme Administratie)

Merentutkimuslaitos — Havsforskningsinstitutet (Fins Instituut voor Zeeonderzoek)

Ratahallintokeskus RHK — Banförvaltningscentralen RHK (Spoorwegadministratie)

Rautatievirasto — Järnvägsverket (Finse Instantie voor de Spoorwegen)

Tiehallinto — Vägförvaltningen (Wegenadministratie)

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ — JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET (MINISTERIE VAN LANDBOUW EN BOSBOUW)

Elintarviketurvallisuusvirasto — Livsmedelssäkerhetsverket (Finse Autoriteit voor Levensmiddelenveiligheid)

Maanmittauslaitos — Lantmäteriverket (Nationale Landmeting voor Finland)

Maaseutuvirasto — Landsbygdsverket (Instantie voor Plattelandsaangelegenheden)

OIKEUSMINISTERIÖ — JUSTITIEMINISTERIET (MINISTERIE VAN JUSTITIE)

Tietosuojavaltuutetun toimisto — Dataombudsmannens byrå (Dienst van de Ombudsman voor Gegevensbescherming)

Tuomioistuimet — domstolar (Gerechten)

Korkein oikeus — Högsta domstolen (Hooggerechtshof)

Korkein hallinto-oikeus — Högsta förvaltningsdomstolen (Hoogste Administratieve Gerecht)

Hovioikeudet — hovrätter (Hoven van Beroep)

Käräjäoikeudet — tingsrätter (Arrondissementsrechtbanken)

Hallinto-oikeudet — förvaltningsdomstolar (Administratieve Gerechten)

Markkinaoikeus — Marknadsdomstolen (Gerecht voor Marktaangelegenheden)

Työtuomioistuin — Arbetsdomstolen (Arbeidsgerecht)

Vakuutusoikeus — Försäkringsdomstolen (Gerecht voor Verzekeringszaken)

Kuluttajariitalautakunta — Konsumenttvistenämnden (Raad voor Consumentenklachten)

Vankeinhoitolaitos — Fångvårdsväsendet (Gevangeniswezen)

HEUNI — Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti — HEUNI — Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna (Europees Instituut voor Criminaliteitspreventie en -controle)

Konkurssiasiamiehen toimisto — Konkursombudsmannens byrå (Dienst van de Ombudsman voor Faillissementen)**

Oikeushallinnon palvelukeskus — Justitieförvaltningens servicecentral (Dienst Juridisch Beheer)**

Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus — Justitieförvaltningens datateknikcentral (ICT-dienstencentrale Rechtscentrum)

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) — Rättspolitiska forskningsinstitutet (Instituut voor Juridisch Beleid)

Oikeusrekisterikeskus — Rättsregistercentralen (Centrum Rechtsregister)

Onnettomuustutkintakeskus — Centralen för undersökning av olyckor (Onderzoeksraad voor Ongelukken)

Rikosseuraamusvirasto — Brottspåföljdsverket (Instantie Sancties Strafzaken)

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus — Brottspåföljdsområdets utbildningscentral (Opleidingsinstituut voor het Gevangeniswezen en Proeftijdaangelegenheden)

Rikoksentorjuntaneuvosto Rådet för brottsförebyggande (Nationale Raad voor Criminaliteitspreventie)

Saamelaiskäräjät — Sametinget (Het Saami-parlement)

Valtakunnansyyttäjänvirasto — Riksåklagarämbetet (Parket-generaal)

OPETUSMINISTERIÖ — UNDERVISNINGSMINISTERIET (MINISTERIE VAN ONDERWIJS)

Opetushallitus — Utbildningsstyrelsen (Nationale Onderwijsraad)

Valtion elokuvatarkastamo — Statens filmgranskningsbyrå (Finse Raad voor Filmkeuring)

PUOLUSTUSMINISTERIÖ — FÖRSVARSMINISTERIET (MINISTERIE VAN DEFENSIE)

Puolustusvoimat — Försvarsmakten (Finse Strijdkrachten)

SISÄASIAINMINISTERIÖ — INRIKESMINISTERIET (MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN)

Keskusrikospoliisi — Centralkriminalpolisen (Centrale Criminaliteitspolitie)

Liikkuva poliisi — Rörliga polisen (Nationale Verkeerspolitie)

Rajavartiolaitos — Gränsbevakningsväsendet (Grensbewaking)

Suojelupoliisi — Skyddspolisen (Politiebescherming)

Poliisiammattikorkeakoulu — Polisyrkeshögskolan (Politieopleiding)

Poliisin tekniikkakeskus — Polisens teknikcentral (Technisch Centrum van de Politie)

Pelastusopisto — Räddningsverket (Diensten voor Noodsituaties)

Hätäkeskuslaitos — Nödcentralsverket (Centrum voor Respons in Noodsituaties)

Maahanmuuttovirasto — Migrationsverket (Immigratieautoriteit)

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus — Inrikesförvaltningens servicecentral (Dienst Intern Beheer)

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos — Polisinrättningen i Helsingfors (Departement van Politie te Helsinki)

Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset — Statliga förläggningar för asylsökande (Opvangcentra voor Asielzoekers)

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ — SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET (MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN VOLKSGEZONDHEID)

Työttömyysturvalautakunta — Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden (Raad van Beroep voor Werkloosheidszaken)

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta — Besvärsnämnden för socialtrygghet (Gerecht waarbij beroep kan worden ingesteld)

Lääkelaitos — Läkemedelsverket (Nationale Instantie voor Geneesmiddelen)

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus — Rättsskyddscentralen för hälsovården (Nationale Autoriteit voor Medisch-juridische Aangelegenheden)

Säteilyturvakeskus — Strålsäkerhetscentralen (Fins Centrum voor Stralingsaangelegenheden en Nucleaire Veiligheid)

Kansanterveyslaitos — Folkhälsoinstitutet (Nationaal Instituut voor Volksgezondheid)

Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO — Utvecklingscentralen för läkemedelsbe-handling (Centrum voor Farmacotherapeutische ontwikkeling ROHTO)

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus — Social- och hälsovårdens produkttill-synscentral (Nationale Instantie voor Productcontrole SSTV)

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes — Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes (Centrum voor Onderzoek en Ontwikkeling op het gebied van de Volksgezondheid en Sociale Zorg STAKES)

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ — ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET (MINISTERIE VAN WERKGELEGENHEID EN ECONOMISCHE ZAKEN)

Kuluttajavirasto — Konsumentverket (Finse Instantie voor Consumentenaangelegenheden)

Kilpailuvirasto — Konkurrensverket (Finse Mededingingsautoriteit)

Patentti- ja rekisterihallitus — Patent- och registerstyrelsen (Nationale Raad voor Octrooien en Registratie)

Valtakunnansovittelijain toimisto — Riksförlikningsmännens byrå (Nationale Dienst voor Bemiddelaars)

Työneuvosto — Arbetsrådet (Raad voor de arbeid)

Energiamarkkinavirasto — Energimarknadsverket (Autoriteit voor de Energiemarkt)

Geologian tutkimuskeskus — Geologiska forskningscentralen (Geologisch Onderzoek van Finland)

Huoltovarmuuskeskus — Försörjningsberedskapscentralen (Nationale Instantie voor Noodvoorzieningen)

Kuluttajatutkimuskeskus — Konsumentforskningscentralen (Nationaal Centrum voor Consumentenonderzoek)

Matkailun edistämiskeskus (MEK) — Centralen för turistfrämjande (Finse Raad voor Toerisme)

Mittatekniikan keskus (MIKES) — Mätteknikcentralen (Centrum voor Metrologie en Accreditatie)

Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus — Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer (Finse Instantie voor Fondsen voor Technologie en Innovatie)

Turvatekniikan keskus (TUKES) — Säkerhetsteknikcentralen (Autoriteit voor Veiligheidstechnologie)

Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) — Statens tekniska forskningscentral (VTT Technisch Onderzoekscentrum van Finland)

Syrjintälautakunta — Nationella diskrimineringsnämnden (Gerecht voor Discriminatiezaken)

Vähemmistövaltuutetun toimisto — Minoritetsombudsmannens byrå (Dienst van de Ombudsman voor Minderheden)

ULKOASIAINMINISTERIÖ — UTRIKESMINISTERIET (MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN)

VALTIONEUVOSTON KANSLIA — STATSRÅDETS KANSLI (DIENST VAN DE MINISTER-PRESIDENT)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ — FINANSMINISTERIET (MINISTERIE VAN FINANCIËN)

Valtiokonttori — Statskontoret (Schatkist van de Staat)

Verohallinto — Skatteförvaltningen (Belastingadministratie)

Tullilaitos — Tullverket (Douane)

Tilastokeskus — Statistikcentralen (Statistieken Finland)

Valtiontaloudellinen tutkimuskeskus — Statens ekonomiska forskiningscentral (Overheidsinstituut voor Economisch Onderzoek)

Väestörekisterikeskus — Befolkningsregistercentralen (Centrum voor het Bevolkingsregister)

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ — MILJÖMINISTERIET (MINISTERIE VAN MILIEU)

Suomen ympäristökeskus — Finlands miljöcentral (Fins Instituut voor Milieuzaken)

Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus — Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (Centrum voor Financiering en Ontwikkeling op het gebied van Huisvesting van Finland)

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO — STATENS REVISIONSVERK (NATIONALE REKENKAMER)

ZWEDEN

Royal Academy of Fine Arts	Akademien för de fria konsterna
National Board for Consumer Complaints	Allmänna reklamationsnämnden
Labour Court	Arbetsdomstolen
Swedish Employment Services	Arbetsförmedlingen
National Agency for Government Employers	Arbetsgivarverk, statens
National Institute for Working Life	Arbetslivsinstitutet
Swedish Work Environment Authority	Arbetsmiljöverket
Swedish Inheritance Fund Commission	Arvsfondsdelegationen
Museum of Architecture	Arkitekturmuseet
National Archive of Recorded Sound and Moving Images	Ljud och bildarkiv, statens
The Office of the Childrens' Ombudsman	Barnombudsmannen
Swedish Council on Technology Assessment in Health Care	Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens
Royal Library	Kungliga Biblioteket
National Board of Film Censors	Biografbyrå, statens
Dictionary of Swedish Biography	Biografiskt lexikon, svenskt
Swedish Accounting Standards Board	Bokföringsnämnden

Swedish Companies Registration Office	Bolagsverket
National Housing Credit Guarantee Board	Bostadskreditnämnd, statens (BKN)
National Housing Board	Boverket
National Council for Crime Prevention	Brottsförebyggande rådet
Criminal Victim Compensation and Support Authority	Brottsoffermyndigheten
National Board of Student Aid	Centrala studiestödsnämnden
Data Inspection Board	Datainspektionen
Ministries (Overheidsdepartementen)	Departementen
National Courts Administration	Domstolsverket
National Electrical Safety Board	Elsäkerhetsverket
Swedish Energy Markets Inspectorate	Energimarknadsinspektionen
Export Credits Guarantee Board	Exportkreditnämnden
Swedish Fiscal Policy Council	Finanspolitiska rådet
Financial Supervisory Authority	Finansinspektionen
National Board of Fisheries	Fiskeriverket
National Institute of Public Health	Folkhälsoinstitut, statens
Swedish Research Council for Environment	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas
National Fortifications Administration	Fortifikationsverket
National Mediation Office	Medlingsinstitutet
Defence Material Administration	Försvarets materielverk
National Defence Radio Institute	Försvarets radioanstalt
Swedish Museums of Military History	Försvarshistoriska museer, statens
National Defence College	Försvarshögskolan
The Swedish Armed Forces	Försvarsmakten
Social Insurance Office	Försäkringskassan
Geological Survey of Sweden	Geologiska undersökning, Sveriges
Geotechnical Institute	Geotekniska institut, statens
The National Rural Development Agency	Glesbygdsverket
Graphic Institute and the Graduate School of Communications	Grafiska institutet och institutet för högre kommunikations- och reklamutbildning
The Swedish Broadcasting Commission	Granskningsnämnden för Radio och TV
Swedish Government Seamen's Service	Handelsflottans kultur- och fritidsråd
Ombudsman for the Disabled	Handikappombudsmannen
Board of Accident Investigation	Haverikommission, statens

Courts of Appeal (6)	Hovrätterna (6)
Regional Rent and Tenancies Tribunals (12)	Hyres- och arendenämnder (12)
Committee on Medical Responsibility	Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd
National Agency for Higher Education	Högskoleverket
Supreme Court	Högsta domstolen
National Institute for Psycho-Social Factors and Health	Institut för psykosocial miljömedicin, statens
National Institute for Regional Studies	Institut för tillväxtpolitiska studier
Swedish Institute of Space Physics	Institutet för rymdfysik
International Programme Office for Education and Training	Internationella programkontoret för utbildningsområdet
Swedish Migration Board	Migrationsverket
Swedish Board of Agriculture	Jordbruksverk, statens
Office of the Chancellor of Justice	Justitiekanslern
Office of the Equal Opportunities Ombudsman	Jämställdhetsombudsmannen
National Judicial Board of Public Lands and Funds	Kammarkollegiet
Administrative Courts of Appeal (4)	Kammarrätterna (4)
National Chemicals Inspectorate	Kemikalieinspektionen
National Board of Trade	Kommerskollegium
Swedish Agency for Innovation Systems	Verket för innovationssystem (VINNOVA)
National Institute of Economic Research	Konjunkturinstitutet
Swedish Competition Authority	Konkurrensverket
College of Arts, Crafts and Design	Konstfack
College of Fine Arts	Konsthögskolan
National Museum of Fine Arts	Nationalmuseum
Arts Grants Committee	Konstnärsnämnden
National Art Council	Konstråd, statens
National Board for Consumer Policies	Konsumentverket
National Laboratory of Forensic Science	Kriminaltekniska laboratorium, statens
Prison and Probation Service	Kriminalvården
National Paroles Board	Kriminalvårdsnämnden
Swedish Enforcement Authority	Kronofogdemyndigheten
National Council for Cultural Affairs	Kulturråd, statens
Swedish Coast Guard	Kustbevakningen
National Land Survey	Lantmäteriverket
Royal Armoury	Livrustkammaren/Skoklosters slott/ Hallwylska museet
National Food Administration	Livsmedelsverk, statens

The National Gaming Board	Lotteriinspektionen
Medical Products Agency	Läkemedelsverket
County Administrative Courts (24)	Länsrätterna (24)
County Administrative Boards (24)	Länsstyrelserna (24)
National Government Employee and Pensions Board	Pensionsverk, statens
Market Court	Marknadsdomstolen
Swedish Meteorological and Hydrological Institute	Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges
Modern Museum	Moderna museet
Swedish National Collections of Music	Musiksamlingar, statens
Swedish Agency for Disability Policy Coordination	Myndigheten för handikappolitisk samordning
Swedish Agency for Networks and Cooperation in Higher Education	Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning
Commission for state grants to religious communities	Nämnden för statligt stöd till trossamfun
Museum of Natural History	Naturhistoriska riksmuseet
National Environmental Protection Agency	Naturvårdsverket
Scandinavian Institute of African Studies	Nordiska Afrikainstitutet
Nordic School of Public Health	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap
Recorders Committee	Notarienämnden
Swedish National Board for Intra Country Adoptions	Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
Swedish Agency for Economic and Regional Growth	Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
Office of the Ethnic Discrimination Ombudsman	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering
Court of Patent Appeals	Patentbesvärsrätten
Patents and Registration Office	Patent- och registreringsverket
Swedish Population Address Register Board	Personadressregisternämnd statens, SPAR-nämnden
Swedish Polar Research Secretariat	Polarforskningssekretariatet
Press Subsidies Council	Presstödsnämnden
The Council of the European Social Fund in Sweden	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
The Swedish Radio and TV Authority	Radio- och TV-verket
Government Offices	Regeringskansliet
Supreme Administrative Court	Regeringsrätten
Central Board of National Antiquities	Riksantikvarieämbetet
National Archives	Riksarkivet
Bank of Sweden	Riksbanken
Parliamentary Administrative Office	Riksdagsförvaltningen
The Parliamentary Ombudsmen	Riksdagens ombudsmän, JO
The Parliamentary Auditors	Riksdagens revisorer
National Debt Office	Riksgäldskontoret

National Police Board	Rikspolisstyrelsen
National Audit Bureau	Riksrevisionen
Travelling Exhibitions Service	Riksutställningar, Stiftelsen
National Space Board	Rymdstyrelsen
Swedish Council for Working Life and Social Research	Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
National Rescue Services Board	Räddningsverk, statens
Regional Legal-aid Authority	Rättshjälpsmyndigheten
National Board of Forensic Medicine	Rättsmedicinalverket
Sami (Lapp) School Board	Sameskolstyrelsen och sameskolor
Sami (Lapp) Schools	
National Maritime Administration	Sjöfartsverket
National Maritime Museums	Maritima museer, statens
Swedish Commission on Security and Integrity Protection	Säkerhets- och intregritetsskyddsnämnden
Swedish Tax Agency	Skatteverket
National Board of Forestry	Skogsstyrelsen
National Agency for Education	Skolverk, statens
Swedish Institute for Infectious Disease Control	Smittskyddsinstitutet
National Board of Health and Welfare	Socialstyrelsen
National Inspectorate of Explosives and Flammables	Sprängämnesinspektionen
Statistics Sweden	Statistiska centralbyrån
Agency for Administrative Development	Statskontoret
Swedish Radiation Safety Authority	Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish International Development Cooperation Authority	Styrelsen för internationellt utvecklings- samarbete, SIDA
National Board of Psychological Defence and Conformity Assessment	Styrelsen för psykologiskt försvar
Swedish Board for Accreditation	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Swedish Institute	Svenska Institutet, stiftelsen
Library of Talking Books and Braille Publications	Talboks- och punktskriftsbiblioteket
District and City Courts (97)	Tingsrätterna (97)
Judges Nomination Proposal Committee	Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet
Armed Forces' Enrolment Board	Totalförsvarets pliktverk
Swedish Defence Research Agency	Totalförsvarets forskningsinstitut
Swedish Board of Customs	Tullverket
Swedish Tourist Authority	Turistdelegationen
The National Board of Youth Affairs	Ungdomsstyrelsen
Universities and University Colleges	Universitet och högskolor

Aliens Appeals Board	Utlänningsnämnden
National Seed Testing and Certification Institute	Utsädeskontroll, statens
Swedish National Road Administration	Vägverket
National Water Supply and Sewage Tribunal	Vatten- och avloppsnämnd, statens
National Agency for Higher Education	Verket för högskoleservice (VHS)
Swedish Agency for Economic and Regional Development	Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
Swedish Research Council	Vetenskapsrådet'
National Veterinary Institute	Veterinärmedicinska anstalt, statens
Swedish National Road and Transport Research Institute	Väg- och transportforskningsinstitut, statens
National Plant Variety Board	Växtsortnämnd, statens
Swedish Prosecution Authority	Åklagarmyndigheten
Swedish Emergency Management Agency	Krisberedskapsmyndigheten
Board of Appeals of the Manna Mission	Överklagandenämnden för nämndemannauppdrag

VERENIGD KONINKRIJK

Cabinet Office

- Office of the Parliamentary Counsel

Central Office of Information

Charity Commission

Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only)

Crown Prosecution Service

Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform

- Competition Commission
- Gas and Electricity Consumers' Council
- Office of Manpower Economics

Department for Children, Schools and Families

Department of Communities and Local Government

- Rent Assessment Panels

Department for Culture, Media and Sport

- British Library
- British Museum
- Commission for Architecture and the Built Environment
- The Gambling Commission
- Historic Buildings and Monuments Commission for England (Engels Erfgoed)
- Imperial War Museum
- Museums, Libraries and Archives Council

National Gallery

National Maritime Museum

National Portrait Gallery

Natural History Museum

Science Museum

Tate Gallery

Victoria and Albert Museum

Wallace Collection

Department for Environment, Food and Rural Affairs

Agricultural Dwelling House Advisory Committees

Agricultural Land Tribunals

Agricultural Wages Board and Committees

Cattle Breeding Centre

Countryside Agency

Plant Variety Rights Office

Royal Botanic Gardens, Kew

Royal Commission on Environmental Pollution

Department of Health

Dental Practice Board

National Health Service Strategic Health Authorities

NHS Trusts

Prescription Pricing Authority

Department for Innovation, Universities and Skills

Higher Education Funding Council for England

National Weights and Measures Laboratory

Patent Office

Department for International Development

Department of the Procurator General and Treasury Solicitor

Legal Secretariat to the Law Officers

Department for Transport

Maritime and Coastguard Agency

Department for Work and Pensions

Disability Living Allowance Advisory Board

Independent Tribunal Service

Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)

- Occupational Pensions Regulatory Authority
- Regional Medical Service
- Social Security Advisory Committee

Export Credits Guarantee Department

Foreign and Commonwealth Office

- Wilton Park Conference Centre

Government Actuary's Department

Government Communications Headquarters

Home Office

- HM Inspectorate of Constabulary

House of Commons

House of Lords

Ministry of Defence

- Defence Equipment & Support
- Meteorological Office

Ministerie van Justitie

- Boundary Commission for England
- Combined Tax Tribunal
- Council on Tribunals
- Court of Appeal — Criminal
- Employment Appeals Tribunal
- Employment Tribunals
- HMCS Regions, Crown, County and Combined Courts (England and Wales)
- Immigration Appellate Authorities
- Immigration Adjudicators
- Immigration Appeals Tribunal
- Lands Tribunal
- Law Commission
- Legal Aid Fund (England and Wales)
- Office of the Social Security Commissioners
- Parole Board and Local Review Committees
- Pensions Appeal Tribunals
- Public Trust Office
- Supreme Court Group (England and Wales)
- Transport Tribunal

The National Archives

National Audit Office

National Savings and Investments

National School of Government

Northern Ireland Assembly Commission

Northern Ireland Court Service

- Coroners Courts
- County Courts
- Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland
- Crown Court
- Enforcement of Judgements Office
- Legal Aid Fund
- Magistrates' Courts
- Pensions Appeals Tribunals

Northern Ireland, Department for Employment and Learning

Northern Ireland, Department for Regional Development

Northern Ireland, Department for Social Development

Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development

Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure

Northern Ireland, Department of Education

Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment

Northern Ireland, Department of the Environment

Northern Ireland, Department of Finance and Personnel

Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety

Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister

Northern Ireland Office

- Crown Solicitor's Office
- Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland
- Forensic Science Laboratory of Northern Ireland
- Office of the Chief Electoral Officer for Northern Ireland
- Police Service of Northern Ireland
- Probation Board for Northern Ireland
- State Pathologist Service

Office of Fair Trading

Office for National Statistics

National Health Service Central Register

Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and Health Service Commissioners

Paymaster General's Office

Postal Business of the Post Office

Privy Council Office

Public Record Office

HM Revenue and Customs

The Revenue and Customs Prosecutions Office

Royal Hospital, Chelsea

Royal Mint

Rural Payments Agency

Scotland, Auditor-General

Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service

Scotland, General Register Office

Scotland, Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer

Scotland, Registers of Scotland

The Scotland Office

The Scottish Ministers

Architecture and Design Scotland

Crofters Commission

Deer Commission for Scotland

Lands Tribunal for Scotland

National Galleries of Scotland

National Library of Scotland

National Museums of Scotland

Royal Botanic Garden, Edinburgh

Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland

Scottish Further and Higher Education Funding Council

Scottish Law Commission

Community Health Partnerships

Special Health Boards

Health Boards

The Office of the Accountant of Court

High Court of Justiciary

Court of Session

HM Inspectorate of Constabulary

Parole Board for Scotland

Pensions Appeal Tribunals

Scottish Land Court

Sheriff Courts

Scottish Police Services Authority

Office of the Social Security Commissioners

The Private Rented Housing Panel and Private Rented Housing Committees

Keeper of the Records of Scotland

The Scottish Parliamentary Body Corporate

HM Treasury

Office of Government Commerce

United Kingdom Debt Management Office

The Wales Office (Bureau van de staatssecretaris voor Wales)

The Welsh Ministers

Higher Education Funding Council for Wales

Local Government Boundary Commission for Wales

The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales

Valuation Tribunals (Wales)

Welsh National Health Service Trusts and Local Health Boards

Welsh Rent Assessment Panels

Aantekeningen bij bijlage 19-1 van de Europese Unie

1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van onder deze bijlage vallende aanbestedende entiteiten voor goederen- of dienstencomponenten in verband met opdrachten die zelf niet onder dit hoofdstuk vallen.

2. Onder „aanbestedende diensten van de lidstaten van de Europese Unie" vallen tevens alle ondergeschikte entiteiten van aanbestedende diensten van een lidstaat van de Europese Unie, tenzij de ondergeschikte entiteit zelf een rechtspersoon is.

3. Wat opdrachten van entiteiten op het gebied van defensie en veiligheid betreft, vallen enkel de niet-gevoelige en niet voor oorlogsvoering bestemde materialen in de lijst bij bijlage 19-4 onder dit hoofdstuk.

BIJLAGE 19-2

Niet-centrale overheidsentiteiten die opdrachten plaatsen overeenkomstig de bepalingen van het hoofdstuk

Afdeling A: Alle regionale of lokale aanbestedende diensten

1. Alle aanbestedende diensten van de bestuurlijke eenheden zoals omschreven in Verordening nr. 1059/2003 (de NUTS-verordening).

2. Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden onder „regionale aanbestedende diensten" verstaan aanbestedende diensten van de bestuurlijke eenheden die vallen onder NUTS 1 en 2, zoals bedoeld in Verordening nr. 1059/2003 (de NUTS-verordening).

3. Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden onder „lokale aanbestedende diensten" verstaan aanbestedende diensten van de bestuurlijke eenheden die vallen onder NUTS 3 en kleinere bestuurlijke eenheden, zoals bedoeld in Verordening nr. 1059/2003 (de NUTS-verordening).

Goederen	
Gespecificeerd in bijlage 19-4	
Drempels	200 000 BTR
Diensten	
Gespecificeerd in bijlage 19-5	
Drempels	200 000 BTR
Diensten in verband met de bouw en concessies voor werken	
Gespecificeerd in bijlage 19-6	
Drempels	5 000 000 BTR

Afdeling B: Alle aanbestedende diensten die publiekrechtelijke instellingen zijn als omschreven in de EU-richtlijn inzake overheidsopdrachten

Goederen	
Gespecificeerd in bijlage 19-4	
Drempels — voor ziekenhuizen, scholen, universiteiten, en entiteiten die sociale diensten (huisvesting, sociale verzekering, dagopvang) verlenen, die publiekrechtelijke instellingen zijn:	200 000 BTR
voor andere entiteiten:	355 000 BTR
Diensten	
Gespecificeerd in bijlage 19-5	
Drempels — voor ziekenhuizen, scholen, universiteiten, en entiteiten die sociale diensten (huisvesting, sociale verzekering, dagopvang) verlenen, die publiekrechtelijke instellingen zijn:	200 000 BTR
voor andere entiteiten:	355 000 BTR
Diensten in verband met de bouw en concessies voor werken	
Gespecificeerd in bijlage 19-6	
Drempels	5 000 000 BTR

Onder „**publiekrechtelijke instelling**" wordt elke instelling verstaan:

a) die is opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn;

b) die rechtspersoonlijkheid bezit; en

c) waarvan ofwel de activiteiten in hoofdzaak door de Staat, of door regionale of lokale autoriteiten of door andere publiekrechtelijke instellingen worden gefinancierd, ofwel het beheer onderworpen is aan toezicht door deze laatste, ofwel de leden van het bestuurs-, het leidinggevende of het toezichthoudende orgaan voor meer dan de helft door de staat, de regionale of lokale autoriteiten of door andere publiekrechtelijke instellingen zijn aangewezen.

Aantekeningen bij bijlage 19-2 van de Europese Unie

1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van onder deze bijlage vallende aanbestedende entiteiten voor goederen- of dienstencomponenten in verband met opdrachten die zelf niet onder dit hoofdstuk vallen.

2. De Europese Unie is bereid eenvoudig indeelbare categorieën publiekrechtelijke instellingen op te nemen in bijlage 19-2 (actief op gebieden als sociale diensten of bibliotheken) onder een lagere drempel (200 000 BTR) indien Canada aantoont dat voor dezelfde soorten entiteiten in Canada dezelfde drempel geldt.

BIJLAGE 19-3

Nutsbedrijven die opdrachten plaatsen overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk

Goederen	
Gespecificeerd in bijlage 19-4	
Drempels	400 000 BTR
Diensten	
Gespecificeerd in bijlage 19-5	
Drempels	400 000 BTR
Diensten in verband met de bouw en concessies voor werken	
Gespecificeerd in bijlage 19-6	
Drempels	5 000 000 BTR

Alle aanbestedende entiteiten waarvan de opdrachten vallen onder de EU-richtlijn nutsbedrijven, die aanbestedende diensten (bijvoorbeeld die welke onder de bijlagen 19-1 of 19-2 vallen) of overheidsbedrijven ([1]) zijn en een of meer van de volgende activiteiten verrichten:

a) de beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van drinkwater, of de drinkwatertoevoer aan die netten ([2]);

b) de beschikbaarstelling of exploitatie van vaste netten voor openbare dienstverlening op het gebied van de productie, het vervoer of de distributie van elektriciteit, gas en warmte, of de toevoer van elektriciteit, gas en warmte aan die netten;

c) beschikbaarstelling of exploitatie van netten ([3]) bestemd voor openbare dienstverlening op het gebied van vervoer per metro, geautomatiseerd systeem, tram, trolleybus, bus of kabel ([4]);

d) de beschikbaarstelling of exploitatie van netten bestemd voor openbare dienstverlening op het gebied van vervoer per trein.

Aantekeningen bij bijlage 19-3 van de Europese Unie

1. Deze overeenkomst is niet van toepassing op opdrachten voor het verrichten van een hierboven vermelde activiteit, wanneer er sprake is van concurrentie vanuit de markt.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op de plaatsing van opdrachten door aanbestedende entiteiten die onder deze bijlage vallen:

   a) voor de aankoop van water en voor de levering van energie of brandstoffen voor de productie van energie;

   b) voor andere doeleinden dan het verrichten van hun activiteiten als vermeld in deze bijlage of voor het verrichten van dergelijke activiteiten in een land buiten de Europese economische ruimte;

([1]) Volgens de EU-richtlijn nutsbedrijven is een „overheidsbedrijf" een bedrijf waarop aanbestedende diensten rechtstreeks of middellijk een overheersende invloed kunnen uitoefenen uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of de op het bedrijf van toepassing zijnde voorschriften.
Een overheersende invloed van de aanbestedende diensten wordt vermoed aanwezig te zijn, wanneer deze diensten, al dan niet rechtstreeks, ten aanzien van een bedrijf:
a) de meerderheid van het geplaatste kapitaal van de onderneming bezitten;
b) over de meerderheid van de stemrechten verbonden aan de door de onderneming uitgegeven aandelen beschikken; of
c) meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van de onderneming kunnen aanwijzen.

([2]) Voor alle duidelijkheid: indien en waar die netwerken de afvoer en behandeling van afvalwater omvatten, valt dat deel van de activiteit tevens onder dit hoofdstuk.

([3]) Ten aanzien van vervoerdiensten wordt een net geacht te bestaan wanneer de dienst wordt verleend onder door een bevoegde instantie van een lidstaat van de Europese Unie gestelde exploitatievoorwaarden, zoals ten aanzien van de te volgen routes, de beschikbaar te stellen capaciteit of de frequentie van de dienst.

([4]) Voor opdrachten voor voertuigen voor massavervoer moeten Canadese inschrijvers niet minder gunstig worden behandeld dan inschrijvers uit de Europese Unie of uit derde landen. Met een voertuig voor massavervoer wordt bedoeld een tram, bus, trolleybus, metrowagon, lightrailwagon of locomotief voor personenvervoer per metro of lightrail.

c) met als doel wederverkoop of verhuur aan derden, indien de aanbestedende entiteit geen bijzonder of exclusief recht heeft op de verkoop of verhuur van het voorwerp van de desbetreffende contracten en dit door andere entiteiten vrijelijk kan worden verkocht of verhuurd onder dezelfde voorwaarden als door de aanbestedende entiteit.

3. De toevoer van drinkwater of elektriciteit naar netten bestemd voor openbare dienstverlening door een andere aanbestedende entiteit dan een aanbestedende dienst wordt niet als een onder a) of b) van deze bijlage bedoelde activiteit beschouwd, wanneer:

a) de productie van drinkwater of elektriciteit door de betrokken entiteit geschiedt omdat het verbruik ervan noodzakelijk is voor de uitoefening van een andere dan de onder a) tot en met d) van deze bijlage bedoelde activiteit; en

b) de toevoer aan het openbare net uitsluitend afhangt van het eigen verbruik van de entiteit en niet meer heeft bedragen dan 30 % van de totale drinkwater- of energieproductie van de dienst, berekend als het gemiddelde over de laatste drie jaren, met inbegrip van het lopende jaar.

4. De toevoer van gas of warmte naar netten bestemd voor openbare dienstverlening door een andere aanbestedende entiteit dan een aanbestedende entiteit wordt niet als een onder b) van deze bijlage bedoelde activiteit beschouwd, wanneer:

a) de productie van gas of warmte door de betrokken entiteit het onvermijdelijke resultaat is van het verrichten van een andere activiteit dan de onder a) tot en met d) van deze bijlage bedoelde activiteiten; en

b) de toevoer aan het openbare net uitsluitend tot doel heeft deze productie op economisch verantwoorde wijze te exploiteren en overeenstemt met ten hoogste 20 % van de omzet van de entiteit berekend als het gemiddelde over de laatste drie jaren, met inbegrip van het lopende jaar.

5. a) Mits aan de onder b) vermelde voorwaarden is voldaan, is dit hoofdstuk niet van toepassing op opdrachten geplaatst:

i) door een aanbestedende entiteit bij een met haar verbonden onderneming ([1]); of

ii) door een joint venture, uitsluitend bestaande uit verscheidene aanbestedende entiteiten voor de uitoefening van de onder a) tot en met d) van deze bijlage bedoelde activiteiten, bij een met een van deze aanbestedende entiteiten verbonden onderneming.

b) Het bepaalde onder a) is van toepassing op opdrachten voor diensten of leveringen mits ten minste 80 % van de gemiddelde omzet die de verbonden onderneming de laatste drie jaar op het gebied van het verlenen van diensten of leveringen heeft behaald, afkomstig is van de verstrekking van deze diensten of leveringen aan de ondernemingen waarmee zij verbonden is ([2]).

6. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten geplaatst:

a) door een joint venture, bestaande uit verscheidene aanbestedende entiteiten die uitsluitend voor de uitoefening van de onder a) tot en met d) van deze bijlage bedoelde activiteiten is opgericht, bij een van deze aanbestedende entiteiten; of

b) door een aanbestedende entiteit bij een dergelijke joint venture waarvan zij zelf deel uitmaakt, mits die joint venture is opgericht om de betrokken activiteit uit te oefenen gedurende een periode van ten minste drie jaar en het instrument tot oprichting van die joint venture bepaalt dat de aanbestedende entiteiten waaruit zij bestaat, daar voor ten minste dezelfde termijn deel van zullen uitmaken.

7. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op opdrachten van aanbestedende entiteiten die onder deze bijlage vallen met betrekking tot de exploitatie van een geografisch gebied met het oogmerk van prospectie of winning van aardolie, gas en kolen of andere vaste brandstoffen.

([1]) „**verbonden onderneming**": onderneming waarvan de jaarrekening is geconsolideerd met die van de aanbestedende entiteit overeenkomstig de voorschriften van Richtlijn 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening of, in het geval van entiteiten die niet onder die richtlijn vallen, ondernemingen waarop de aanbestedende entiteit rechtstreeks of middellijk een dominerende invloed kan uitoefenen of ondernemingen die een dominerende invloed op de aanbestedende entiteit kunnen uitoefenen of die, tezamen met de aanbestedende entiteit, onder dominerende invloed staan van een andere onderneming uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of op de voor de onderneming geldende voorschriften.

([2]) Wanneer in verband met de datum van oprichting of aanvang van de bedrijfsactiviteiten van de verbonden onderneming de omzet over de afgelopen drie jaar niet beschikbaar is, kan deze onderneming ermee volstaan onder andere door het extrapoleren van activiteiten aan te tonen dat de in deze aantekening bedoelde omzet aannemelijk is.

BIJLAGE 19-4

Goederen

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op de aanbesteding van alle goederen door de in de bijlagen 19-1 tot en met 19-3 vermelde entiteiten, tenzij in dit hoofdstuk anders is bepaald.

2. Dit hoofdstuk is uitsluitend van toepassing op de goederen en het materieel omschreven in de hieronder aangegeven hoofdstukken van de Gecombineerde Nomenclatuur (GN) en aangeschaft door de ministeries van Defensie van België, Bulgarije, Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Estland, Griekenland, Kroatië, Spanje, Frankrijk, Ierland, Italië, Cyprus, Letland, Litouwen, Luxemburg, Hongarije, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Finland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk die onder de overeenkomst vallen:

Hoofdstuk 25: Zout; zwavel; aarde en steen; gips, kalk en cement

Hoofdstuk 26: Metaalertsen, slakken en assen

Hoofdstuk 27: Minerale brandstoffen, aardolie en distillatieproducten daarvan; bitumineuze stoffen; minerale was

met uitzondering van:

ex 27.10: bijzondere motorbrandstoffen

Hoofdstuk 28: Anorganische chemische producten; anorganische of organische verbindingen van edele metalen, van radioactieve elementen, van zeldzame aardmetalen en van isotopen

met uitzondering van:

ex 28.09: springstoffen

ex 28.13: springstoffen

ex 28.14: traangas

ex 28.28: springstoffen

ex 28.32: springstoffen

ex 28.39: springstoffen

ex 28.50: giftige producten

ex 28.51: giftige producten

ex 28.54: springstoffen

Hoofdstuk 29: Organische chemische producten

met uitzondering van:

ex 29.03: springstoffen

ex 29.04: springstoffen

ex 29.07: springstoffen

ex 29.08: springstoffen

ex 29.11: springstoffen

ex 29.12: springstoffen

ex 29.13: giftige producten

ex 29.14: giftige producten

ex 29.15: giftige producten

ex 29.21: giftige producten

ex 29.22: giftige producten

ex 29.23: giftige producten

ex 29.26: springstoffen

ex 29.27: giftige producten

ex 29.29: springstoffen

Hoofdstuk 30: Farmaceutische producten

Hoofdstuk 31: Meststoffen

Hoofdstuk 32: Looi- en verfextracten, looizuur (tannine) en derivaten daarvan; kleur- en verfstoffen; verf en vernis; stopverf, plamuur; inkt

Hoofdstuk 33: Etherische oliën en harsaroma's; parfumerieën, toiletartikelen en cosmetische producten

Hoofdstuk 34: Zeep, organische tensioactieve producten, wasmiddelen, smeermiddelen, kunstwas, bereide was, poets- en onderhoudsmiddelen, kaarsen en dergelijke artikelen, modelleerpasta's en tandtechnische waspreparaten

Hoofdstuk 35: Eiwitstoffen; lijm; enzymen

Hoofdstuk 37: Producten voor fotografie en cinematografie

Hoofdstuk 38: Diverse producten van de chemische industrie
met uitzondering van:
ex 38.19: giftige producten

Hoofdstuk 39: Kunstharsen en kunstmatige plastische stoffen, ethers en esters van cellulose en werken daarvan

Hoofdstuk 40: Rubber (natuurlijke en synthetische rubber en factis) en werken daarvan
met uitzondering van:
ex 40.11: kogelbestendige banden

Hoofdstuk 41: Huiden en vellen (andere dan pelterijen), alsmede leder

Hoofdstuk 42: Lederwaren; zadel- en tuigmakerswerk; reisartikelen, handtassen en dergelijke bergingsmiddelen; werken van darmen

Hoofdstuk 43: Pelterijen en bontwerk; namaakbont

Hoofdstuk 44: Hout, houtskool en houtwaren

Hoofdstuk 45: Kurk en kurkwaren

Hoofdstuk 46: Vlechtwerk en mandenmakerswerk

Hoofdstuk 47: Stoffen voor het vervaardigen van papier

Hoofdstuk 48: Papier en karton; cellulose-, papier- en kartonwaren

Hoofdstuk 49: Artikelen van de uitgeverij, van de pers of van een andere grafische industrie; geschreven of getypte teksten en plannen

Hoofdstuk 65: Hoofddeksels en delen daarvan

Hoofdstuk 66: Paraplu's, parasols, wandelstokken, zwepen, rijzwepen, alsmede delen daarvan

Hoofdstuk 67: Geprepareerde veren en geprepareerd dons en artikelen van veren of van dons; kunstbloemen; werken van mensenhaar

Hoofdstuk 68: Werken van steen, van gips, van cement, van asbest, van mica en van dergelijke stoffen

Hoofdstuk 69: Keramische producten

Hoofdstuk 70: Glas en glaswerk

Hoofdstuk 71: Parels, edelstenen en halfedelstenen, edele metalen en metalen geplateerd met edele metalen, alsmede werken daarvan; fancybijouterieën

Hoofdstuk 73: Gietijzer, ijzer en staal en werken daarvan

Hoofdstuk 74: Koper en werken van koper

Hoofdstuk 75: Nikkel en werken van nikkel

Hoofdstuk 76: Aluminium en werken van aluminium

Hoofdstuk 77: Magnesium en beryllium en werken van magnesium en beryllium

Hoofdstuk 78: Lood en werken van lood

Hoofdstuk 79: Zink en werken van zink

Hoofdstuk 80: Tin en werken van tin

Hoofdstuk 81: Andere in de metaalindustrie gebruikte onedele metalen en werken van deze stoffen

Hoofdstuk 82: Gereedschap; messenmakerswerk, lepels en vorken, van onedel metaal; delen van deze artikelen van onedel metaal

met uitzondering van:

ex 82.05: gereedschap

ex 82.07: gereedschap, onderdelen

Hoofdstuk 83: Allerlei werken van onedele metalen

Hoofdstuk 84: Stoomketels, machines, toestellen en mechanische werktuigen, alsmede delen daarvan

met uitzondering van:

ex 84.06: motoren

ex 84.08: andere motoren

ex 84.45: machines

ex 84.53: automatische gegevensverwerkende machines

ex 84.55: delen van machines van post 84.53

ex 84.59: kernreactoren

Hoofdstuk 85: Elektrische machines, apparaten, uitrustingsstukken, alsmede delen daarvan

met uitzondering van:

ex 85.13: telecommunicatieapparatuur

ex 85.15: zendtoestellen

Hoofdstuk 86: Rollend en ander materieel voor spoor- en tramwegen, alsmede delen daarvan; niet elektrische signaal- en waarschuwingstoestellen voor het verkeer

met uitzondering van:

ex 86.02: gepantserde elektrische locomotieven

ex 86.03: andere gepantserde locomotieven

ex 86.05: gepantserde wagens

ex 86.06: rijdende werkplaatsen

ex 86.07: wagens

Hoofdstuk 87: Automobielen, tractors, rijwielen, motorrijwielen en andere voertuigen voor vervoer over land, alsmede delen daarvan

met uitzondering van:

ex 87.08: gevechtswagens en pantserauto's

ex 87.01: tractors (trekkers)

ex 87.02: militaire voertuigen

ex 87.03: takelwagens

ex 87.09: motorrijwielen

ex 87.14: aanhangwagens

Hoofdstuk 89: Scheepvaart

met uitzondering van:

ex 89.01 A: oorlogsschepen

Hoofdstuk 90: Optische instrumenten, apparaten en toestellen; instrumenten, apparaten en toestellen, voor de fotografie en de cinematografie; meet-, verificatie-, controle- en precisie-instrumenten, -apparaten en -toestellen; medische of chirurgische instrumenten, apparaten en toestellen; delen van deze instrumenten, apparaten en toestellen

met uitzondering van:

ex 90.05: binocles

ex 90.13: diverse instrumenten, lasers

ex 90.14: afstandsmeters

ex 90.28: elektrische of elektronische meetinstrumenten

ex 90.11: microscopen

ex 90.17: medische instrumenten

ex 90.18: toestellen voor mechanische therapie

ex 90.19: orthopedische artikelen en toestellen

ex 90.20: röntgentoestellen

Hoofdstuk 91: Vervaardiging van uurwerken

Hoofdstuk 92: Muziekinstrumenten; toestellen voor het opnemen of het weergeven van geluid, toestellen voor het opnemen of het weergeven van beelden en geluid voor televisie; delen en toebehoren van deze instrumenten en toestellen

Hoofdstuk 94: Meubelen en delen daarvan (ook voor medisch of voor chirurgisch gebruik); artikelen voor bedden en dergelijke artikelen

met uitzondering van:

ex 94.01 A: zitmeubelen voor luchtvaartuigen

Hoofdstuk 95: Stoffen geschikt om te worden gesneden of te worden gevormd, in bewerkte staat (werken daaronder begrepen)

Hoofdstuk 96: Borstelwerk, kwasten en penselen, bezems, poederkwastjes en zeven

Hoofdstuk 98: Diverse werken

BIJLAGE 19-5

Diensten

Van de Universele Lijst van Diensten, als vervat in document MTN.GNS/W/120, zijn de volgende diensten opgenomen:

Dienst	***CPC-indeling***
Reparatie van consumentenartikelen	633
Commerciële koeriersdiensten (met inbegrip van multimodale diensten)	7512
Elektronische gegevensuitwisseling Elektronische post Geavanceerde/extra faxdiensten, waaronder „opslaan en doorzenden", „opslaan en opzoeken"; code- en protocolconversie Online-informatie en -databanken Voicemail	7523
Vastgoeddiensten voor een vast bedrag of op contractbasis	822
Advies in verband met de installatie van computerapparatuur (hardware)	841
Diensten in verband met de installatie van computerprogramma's (software), met inbegrip van adviesdiensten inzake systemen en software, systeemanalyse, en diensten op het gebied van ontwerp, programmeren en onderhoud	842
Diensten in verband met gegevensverwerking, met inbegrip van verwerking, tabellering en faciliteitenbeheer Online-informatie en/of gegevensverwerking (met inbegrip van transactieverwerking)	843
Diensten in verband met databanken	844
Onderhoud en reparatie van kantoormachines en -apparatuur, met inbegrip van computers	845
Andere computerdiensten	849
Advies op het gebied van algemeen management	86501
Advies op het gebied van marketingmanagement	86503
Advies op het gebied van personeelsbeheer	86504
Advies op het gebied van productiebeheer	86505
Diensten in verband met advies inzake bedrijfsbeheer (met uitzondering van diensten voor arbitrage en bemiddeling)	866
Diensten van architecten	8671
Diensten van ingenieurs	8672

Dienst	*CPC-indeling*
Geïntegreerde diensten van ingenieurs (met uitzondering van 86731 Geïntegreerde diensten van ingenieurs bij kant-en-klaar opgeleverde projecten op het gebied van vervoer en infrastructuur)	8673
Diensten in verband met stedenbouw en landschapsarchitectuur	8674
Diensten voor keuring en controle, met inbegrip van kwaliteitscontrole en inspecties (behalve met betrekking tot FSC 58 en transportmiddelen)	8676
Reiniging van gebouwen	874
Reparatie van metalen producten, machines en werktuigen	8861 tot en met 8864, en 8866
Afvalwater- en afvalverzameling en -verwerking en soortgelijke diensten	94

Aantekeningen bij bijlage 19-5 van de Europese Unie

1. Voor de onder bijlage 19-2 vallende aanbestedende entiteiten geldt een drempel van 355 000 BTR wanneer een entiteit een opdracht plaatst voor adviesdiensten betreffende vertrouwelijke aangelegenheden, met betrekking tot welke redelijkerwijze kan worden verwacht dat bekendmaking overheidsgeheimen in het gedrang brengt, de economie verstoort of op soortgelijke wijze tegen het openbaar belang indruist.

2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op diensten die entiteiten moeten betrekken van een andere entiteit op grond van een uitsluitend recht dat is ingesteld bij bekendgemaakte wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen.

3. De Europese Unie is bereid, ingeval de voortdurende herziening van de wetgeving van de Europese Unie inzake overheidsopdrachten leidt tot een verruiming van het onder die wetgeving vallende scala aan diensten en concessies voor diensten, de onderhandelingen met Canada te hervatten met het oog op een verruiming van het toepassingsgebied over en weer wat betreft de onder dit hoofdstuk vallende wederzijdse diensten en concessies voor diensten.

BIJLAGE 19-6

Diensten in verband met de bouw en concessies voor werken

Afdeling A: Diensten in verband met de bouw

Definitie:

Onder een opdracht voor diensten in verband met de bouw wordt verstaan een opdracht betreffende de uitvoering, op welke wijze dan ook, van bouwwerkzaamheden of civieltechnische werken in de zin van afdeling 51 van de CPC.

Lijst van afdeling 51 van de CPC:

Alle diensten die in afdeling 51 zijn vermeld.

Afdeling B: Concessies voor werken

Concessieovereenkomsten voor werken zijn, indien zij worden geplaatst door in de bijlagen 19-1 en 19-2 vermelde entiteiten, enkel onderworpen aan de artikelen 19.1, 19.2, 19.4, 19.5, 19.6 (m.u.v. lid 3, onder e) en l)), 19.15 (m.u.v. de leden 3 en 4) en 19.17 van het hoofdstuk.

BIJLAGE 19-7

Algemene aantekeningen

1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op:

   a) i) opdrachten voor landbouwproducten ter ondersteuning van steunprogramma's voor de landbouw en voedingsmiddelenhulpprogramma's (bv. voedingsmiddelenhulp met inbegrip van noodhulp); en

      ii) opdrachten betreffende de aankoop, de ontwikkeling, de productie of de coproductie van programmamateriaal door omroeporganisaties en overeenkomsten betreffende zendtijd;

   b) opdrachten die zijn geplaatst door de onder de bijlagen 19-1 en 19-2 vallende aanbestedende entiteiten in verband met activiteiten op het gebied van drinkwater, energie, vervoer en de postsector, tenzij vallend onder bijlage 19-3;

   c) opdrachten in verband met scheepsbouw en onderhoud aan schepen door

      i) aanbestedende entiteiten die onder bijlage 19-3 vallen;

      ii) publiekrechtelijke instellingen die onder bijlage 19-2 vallen; en

      iii) lokale aanbestedende diensten die onder afdeling B van bijlage 19-2 vallen (waarbij zij worden vermeld als administratieve eenheden NUTS 3 en kleiner); of

   d) goederen en diensten die intern worden aanbesteed door een onder dit hoofdstuk vallende entiteit, of die door een onder dit hoofdstuk vallende entiteit worden geleverd aan een andere onder dit hoofdstuk vallende entiteit.

2. Ten aanzien van de Ålandeilanden zijn de bijzondere voorwaarden van Protocol nr. 2 inzake de Ålandeilanden bij het Verdrag betreffende de toetreding van Finland tot de Europese Unie van toepassing.

3. De Europese Unie geeft de Canadese aanbieders de mogelijkheid gebruik te maken van precontractuele rechtsmiddelen in overeenstemming met artikel 19.17 van dit hoofdstuk gedurende de eerste tien jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Daarna wordt de toegang van Canadese aanbieders tot precontractuele rechtsmiddelen afhankelijk gesteld van de uitkomst van de onderhandelingen zoals voorzien in artikel 19.17, lid 8.

BIJLAGE 19-8

Media voor publicatie

Afdeling A:

Elektronische of gedrukte media waarin publicatie plaatsvindt van wetgeving, regelgeving, gerechtelijke uitspraken, administratieve besluiten van algemene strekking, standaardclausules en procedures inzake onder deze overeenkomst vallende overheidsopdrachten overeenkomstig artikel 19.5:

1. **BELGIË**

   1.1 Wetten, koninklijke besluiten, ministeriële besluiten, ministeriële omzendbrieven:

      1. Belgisch Staatsblad

   1.2 Jurisprudentie:

      1. Pasicrisie

2. **BULGARIJE**

   2.1 Wet- en regelgeving:

      1. Държавен вестник (Staatsblad)

   2.2 Gerechtelijke uitspraken:

      1. http://www.sac.government.bg

   2.3 Administratieve besluiten van algemene strekking en procedures:

      1. http://www.aop.bg

      2. http://www.cpc.bg

3. **TSJECHISCHE REPUBLIEK**

   3.1 Wet- en regelgeving:

      1. Verzameling van wetten van de Tsjechische Republiek

   3.2 Uitspraken van het Bureau voor de Bescherming van de Mededinging:

      1. Uitspraken van het Bureau voor de Bescherming van de Mededinging

4. **DENEMARKEN**

   4.1 Wet- en regelgeving:

      1. Lovtidende

   4.2 Gerechtelijke uitspraken:

      1. Ugeskrift for Retsvaesen

   4.3 Administratieve beslissingen en procedures:

      1. Ministerialtidende

   4.4 Besluiten van de Deense Kamer van Beroep voor overheidsopdrachten:

      1. Kendelser fra Klagenævnet for Udbud

5. **DUITSLAND**

5.1 Wet- en regelgeving:

1. Bundesgesetzblatt

2. Bundesanzeiger

5.2 Gerechtelijke uitspraken:

1. Entscheidungsammlungen van het: Bundesverfassungsgericht; Bundesgerichtshof; Bundesverwaltungsgericht Bundesfinanzhof en van de Oberlandesgerichte

6. **ESTLAND**

6.1 Wet- en regelgeving en administratieve besluiten van algemene strekking:

1. Riigi Teataja — http://www.riigiteataja.ee

6.2 Procedures betreffende overheidsopdrachten:

1. https://riigihanked.riik.ee

7. **IERLAND**

7.1 Wet- en regelgeving:

1. Iris Oifigiúil (Iers Staatsblad)

8. **GRIEKENLAND**

8.1 Grieks Staatsblad

9. **SPANJE**

9.1 Wetgeving:

1. Boletín Oficial del Estado

9.2 Gerechtelijke uitspraken:

1. geen officiële publicatie

10. **FRANKRIJK**

10.1 Wetgeving:

1. Journal officiel de la République française

10.2 Jurisprudentie:

1. Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

10.3 Revue des marchés publics

11. **KROATIË**

11.1 Narodne novine — http://www.nn.hr

12. **ITALIË**

12.1 Wetgeving:

1. Gazzetta Ufficiale

12.2 Jurisprudentie:

1. geen officiële publicatie

13. **CYPRUS**

13.1 Wetgeving:

1. Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (Staatsblad van de republiek)

13.2 Gerechtelijke uitspraken:

1. Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 — Τυπογραφείο της Δημοκρατίας (Beslissingen van het Hooggerechtshof — Uitgeverij)

14. **LETLAND**

14.1 Wetgeving:

1. Latvijas vēstnesis (Officieel nieuwsblad)

15. **LITOUWEN**

15.1 Wet- en regelgeving en administratieve bepalingen:

1. Teisės aktų registras (Register van wetshandelingen)

15.2 Gerechtelijke uitspraken, jurisprudentie:

1. Teismų praktika (Bulletin van het Hooggerechtshof van Litouwen)

2. Administracinių teismų praktika (Bulletin van het Bestuurlijk Hooggerechtshof van Litouwen)

16. **LUXEMBURG**

16.1 Wetgeving:

1. Memorial

16.2 Jurisprudentie:

1. Pasicrisie

17. **HONGARIJE**

17.1 Wetgeving:

1. Magyar Közlöny (Staatsblad van de Republiek Hongarije)

17.2 Jurisprudentie:

1. Közbeszerzési Értesítő — a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (Bulletin voor overheidsopdrachten — Publicatieblad van de Raad voor Overheidsopdrachten)

18. **MALTA**

18.1 Wetgeving:

1. Staatsblad

19. **NEDERLAND**

19.1 Wetgeving:

1. Nederlandse Staatscourant of Staatsblad

19.2 Jurisprudentie:

1. geen officiële publicatie

20. **OOSTENRIJK**

20.1 Wetgeving:

1. Österreichisches Bundesgesetzblatt

2. Amtsblatt zur Wiener Zeitung

20.2 Gerechtelijke uitspraken:

1. Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes, Verwaltungsgerichtshofes,Obersten Gerichtshofes, der Oberlandesgerichte, des Bundesverwaltungsgerichtes und der Landesverwaltungsgerichte — http://ris.bka.gv.at/Judikatur/

21. **POLEN**

21.1 Wetgeving:

1. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Staatsblad — Republiek Polen)

21.2 Gerechtelijke uitspraken, jurisprudentie:

1. „Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie" (Selectie van de uitspraken van arbitragepanels en het Regionaal Gerechtshof van Warschau)

22. **PORTUGAL**

22.1 Wetgeving:

1. Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

22.2 Justitiële publicaties:

1. Boletim do Ministério da Justiça

2. Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo

3. Colectânea de Jurisprudência das Relações

23. **ROEMENIË**

23.1 Wet- en regelgeving:

1. Monitorul Oficial al României (Staatsblad)

23.2 Gerechtelijke uitspraken, administratieve besluiten van algemene strekking en procedures:

1. http://www.anrmap.ro

24. **SLOVENIË**

24.1 Wetgeving:

1. Staatsblad van de Republiek Slovenië

24.2 Gerechtelijke uitspraken:

1. geen officiële publicatie

25. **SLOWAKIJE**

25.1 Wetgeving:

1. Zbierka zákonov (Verzameling van wetten)

25.2 Gerechtelijke uitspraken:

1. geen officiële publicatie

26. **FINLAND**

26.1 Suomen Säädöskokoelma — Finlands Författningssamling (Verzameling Finse wetgeving)

27. **ZWEDEN**

27.1 Svensk Författningssamling (Verzameling Zweedse wetgeving)

28. **VERENIGD KONINKRIJK**

28.1 Wetgeving:

1. HM Stationery Office

28.2 Jurisprudentie:

1. Law Reports

28.3 „Overheidsinstellingen”:

1. HM Stationery Office

Afdeling B:

Elektronische of gedrukte media overeenkomstig artikel 19.5 gebruikt voor de publicatie van kennisgevingen zoals vereist door artikel 19.6, artikel 19.8, lid 7, en artikel 19.15, lid 2:

1. **BELGIË**

1.1 Publicatieblad van de Europese Unie

1.2 Bulletin der aanbestedingen

1.3 Andere publicaties in de gespecialiseerde pers

2. **BULGARIJE**

2.1 Publicatieblad van de Europese Unie

2.2 Държавен вестник (Staatsblad) — http://dv.parliament.bg

2.3 Register Overheidsopdrachten — http://www.aop.bg

3. **TSJECHISCHE REPUBLIEK**

3.1 Publicatieblad van de Europese Unie

4. **DENEMARKEN**

4.1 Publicatieblad van de Europese Unie

5. **DUITSLAND**

5.1 Publicatieblad van de Europese Unie

6. **ESTLAND**

6.1 Publicatieblad van de Europese Unie

7. **IERLAND**

7.1 Publicatieblad van de Europese Unie

7.2 Dagbladen: „Irish Independent", „Irish Times", „Irish Press", „Cork Examiner"

8. **GRIEKENLAND**

8.1 Publicatieblad van de Europese Unie

8.2 Publicatie in de dagbladen en in de financiële, regionale en gespecialiseerde pers

9. **SPANJE**

9.1 Publicatieblad van de Europese Unie

10. **FRANKRIJK**

10.1 Publicatieblad van de Europese Unie

10.2 Bulletin officiel des annonces des marchés publics

11. **KROATIË**

11.1 Publicatieblad van de Europese Unie

11.2 Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske (Elektronisch systeem voor aankondigingen van overheidsopdrachten van de Republiek Kroatië)

12. **ITALIË**

12.1 Publicatieblad van de Europese Unie

13. **CYPRUS**

13.1 Publicatieblad van de Europese Unie

13.2 Staatsblad van de Republiek

13.3 Lokale dagbladen

14. **LETLAND**

14.1 Publicatieblad van de Europese Unie

14.2 Latvijas vēstnesis (Officieel nieuwsblad)

15. **LITOUWEN**

15.1 Publicatieblad van de Europese Unie

15.2 Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema (Centraal portaal overheidsopdrachten)

15.3 Informatiesupplement „Informaciniai pranešimai" bij het Staatsblad („Valstybės žinios") van de Republiek Litouwen

16. **LUXEMBURG**

16.1 Publicatieblad van de Europese Unie

16.2 Dagbladen

17. **HONGARIJE**

17.1 Publicatieblad van de Europese Unie

17.2 Közbeszerzési Értesítő — a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (Bulletin voor overheidsopdrachten — Publicatieblad van de Raad voor Overheidsopdrachten)

18. **MALTA**

18.1 Publicatieblad van de Europese Unie

18.2 Staatsblad

19. **NEDERLAND**

19.1 Publicatieblad van de Europese Unie

20. **OOSTENRIJK**

20.1 Publicatieblad van de Europese Unie

20.2 Amtsblatt zur Wiener Zeitung

21. **POLEN**

21.1 Publicatieblad van de Europese Unie

21.2 Biuletyn Zamówień Publicznych (Bulletin voor overheidsopdrachten)

22. **PORTUGAL**

22.1 Publicatieblad van de Europese Unie

23. **ROEMENIË**

23.1 Publicatieblad van de Europese Unie

23.2 Monitorul Oficial al României (Staatsblad)

23.3 Elektronisch systeem voor overheidsopdrachten — http://www.e-licitatie.ro

24. **SLOVENIË**

24.1 Publicatieblad van de Europese Unie

24.2 Portal javnih naročil — http://www.enarocanje.si/?podrocje=portal

25. **SLOWAKIJE**

25.1 Publicatieblad van de Europese Unie

25.2 Vestník verejného obstarávania (Blad voor overheidsopdrachten)

26. **FINLAND**

26.1 Publicatieblad van de Europese Unie

26.2 Julkiset hankinnat Suomessa ja ETA-alueella, Virallisen lehden liite (Overheidsopdrachten in Finland en in het EER-gebied, Supplement bij het Staatsblad van Finland)

27. **ZWEDEN**

27.1 Publicatieblad van de Europese Unie

28. **VERENIGD KONINKRIJK**

28.1 Publicatieblad van de Europese Unie

Afdeling C:

Websiteadres of -adressen waarop de partijen aanbestedingsstatistieken publiceren zoals bedoeld in artikel 19.15, lid 5, en kennisgevingen inzake gegunde opdrachten zoals bedoeld in artikel 19.15, lid 6:

1. Kennisgevingen inzake opdrachten gegund door de in de bijlagen 19-1 tot en met 19-3 van de Lijst inzake markttoegang van de Europese Unie vermelde entiteiten worden gepubliceerd in de onlineversie van het Publicatieblad van de Europese Unie, Tenders Electronic Daily — http://ted.europa.eu

BIJLAGE 20-A

DEEL A

Geografische aanduidingen die aangeven dat een product van oorsprong uit de Europese Unie is

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
České pivo		bier	Tsjechië
Žatecký Chmel		hop	Tsjechië
Hopfen aus der Hallertau		hop	Duitsland
Nürnberger Bratwürste**		vers, bevroren en verwerkt vlees	Duitsland
Nürnberger Rostbratwürste		vers, bevroren en verwerkt vlees	Duitsland
Schwarzwälder Schinken		vers, bevroren en verwerkt vlees	Duitsland
Aachener Printen		suikerwerk en gebakken producten	Duitsland
Nürnberger Lebkuchen		suikerwerk en gebakken producten	Duitsland
Lübecker Marzipan		suikerwerk en gebakken producten	Duitsland
Bremer Klaben		suikerwerk en gebakken producten	Duitsland
Hessischer Handkäse		kaassoorten	Duitsland
Hessischer Handkäs		kaassoorten	Duitsland
Tettnanger Hopfen		hop	Duitsland
Spreewälder Gurken		verse en verwerkte groenten	Duitsland
Danablu		kaassoorten	Denemarken
Ελιά Καλαμάτας	Elia Kalamatas	tafelolijven en verwerkte olijven	Griekenland
Μαστίχα Χίου	Masticha Chiou	natuurlijke gommen en harsen — kauwgom	Griekenland
Φέτα*	Feta	kaassoorten	Griekenland

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Ελαιόλαδο Καλαμάτας	Kalamata olijfolie	oliën en dierlijke vetten	Griekenland
Ελαιόλαδο Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	Kolymvari Chanion Kritis olijfolie	oliën en dierlijke vetten	Griekenland
Ελαιόλαδο Σητείας Λασιθίου Κρήτης	Sitia Lasithiou Kritis olijfolie	oliën en dierlijke vetten	Griekenland
Ελαιόλαδο Λακωνία	Lakonia olijfolie	oliën en dierlijke vetten	Griekenland
Κρόκος Κοζάνης	Krokos Kozanis	specerijen	Griekenland
Κεφαλογραβιέρα	Kefalograviera	kaassoorten	Griekenland
Γραβιέρα Κρήτης	Graviera Kritis	kaassoorten	Griekenland
Γραβιέρα Νάξου	Graviera Naxou	kaassoorten	Griekenland
Μανούρι	Manouri	kaassoorten	Griekenland
Κασέρι	Kasseri	kaassoorten	Griekenland
Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Καστοριάς	Fassolia Gigantes Elefantes Kastorias	verse en verwerkte groenten	Griekenland
Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Πρεσπών Φλώρινας	Fassolia Gigantes Elefantes Prespon Florinas	verse en verwerkte groenten	Griekenland
Κονσερβολιά Αμφίσσης	Konservolia Amfissis	tafelolijven en verwerkte olijven	Griekenland
Λουκούμι Γεροσκήπου	Loukoumi Geroskipou	suikerwerk en gebakken producten	Cyprus
Baena		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Sierra Mágina		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Aceite del Baix Ebre-Montsía		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Oli del Baix Ebre-Montsía		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Aceite del Bajo Aragón		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Antequera		oliën en dierlijke vetten	Spanje

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Priego de Córdoba		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Sierra de Cádiz		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Sierra de Segura		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Sierra de Cazorla		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Siurana		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Aceite de Terra Alta		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Oli de Terra Alta		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Les Garrigues		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Estepa		oliën en dierlijke vetten	Spanje
Guijuelo		vers, bevroren en verwerkt vlees	Spanje
Jamón de Huelva		vers, bevroren en verwerkt vlees	Spanje
Jamón de Teruel		vers, bevroren en verwerkt vlees	Spanje
Salchichón de Vic		vers, bevroren en verwerkt vlees	Spanje
Llonganissa de Vic		vers, bevroren en verwerkt vlees	Spanje
Mahón-Menorca		kaassoorten	Spanje
Queso Manchego		kaassoorten	Spanje
Cítricos Valencianos		vers en verwerkt fruit	Spanje
Cîtrics Valancians		vers en verwerkt fruit	Spanje
Jijona		suikerwerk en gebakken producten	Spanje
Turrón de Alicante		suikerwerk en gebakken producten	Spanje
Azafrán de la Mancha		specerijen	Spanje

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Comté		kaassoorten	Frankrijk
Reblochon		kaassoorten	Frankrijk
Reblochon de Savoie		kaassoorten	Frankrijk
Roquefort		kaassoorten	Frankrijk
Camembert de Normandie		kaassoorten	Frankrijk
Brie de Meaux		kaassoorten	Frankrijk
Emmental de Savoie		kaassoorten	Frankrijk
Pruneaux d'Agen		vers en verwerkt fruit	Frankrijk
Pruneaux d'Agen mi-cuits		vers en verwerkt fruit	Frankrijk
Huîtres de Marennes-Oléron		verse, bevroren en verwerkte visproducten	Frankrijk
Canards à foie gras du Sud-Ouest: Chalosse		vers, bevroren en verwerkt vlees	Frankrijk
Canards à foie gras du Sud-Ouest: Gascogne		vers, bevroren en verwerkt vlees	Frankrijk
Canards à foie gras du Sud-Ouest: Gers		vers, bevroren en verwerkt vlees	Frankrijk
Canards à foie gras du Sud-Ouest: Landes		vers, bevroren en verwerkt vlees	Frankrijk
Canards à foie gras du Sud-Ouest: Périgord		vers, bevroren en verwerkt vlees	Frankrijk
Canards à foie gras du Sud-Ouest: Quercy		vers, bevroren en verwerkt vlees	Frankrijk
Jambon de Bayonne***		drooggezouten vlees	Frankrijk
Huile d'olive de Haute-Provence		oliën en dierlijke vetten	Frankrijk
Huile essentielle de lavande de Haute-Provence		etherische oliën	Frankrijk

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Morbier		kaassoorten	Frankrijk
Epoisses		kaassoorten	Frankrijk
Beaufort***		kaassoorten	Frankrijk
Maroilles		kaassoorten	Frankrijk
Marolles		kaassoorten	Frankrijk
Munster*		kaassoorten	Frankrijk
Munster Géromé		kaassoorten	Frankrijk
Fourme d'Ambert		kaassoorten	Frankrijk
Abondance		kaassoorten	Frankrijk
Bleu d'Auvergne		kaassoorten	Frankrijk
Livarot		kaassoorten	Frankrijk
Cantal		kaassoorten	Frankrijk
Fourme de Cantal		kaassoorten	Frankrijk
Cantalet		kaassoorten	Frankrijk
Petit Cantal		kaassoorten	Frankrijk
Tomme de Savoie		kaassoorten	Frankrijk
Pont — L'Evêque		kaassoorten	Frankrijk
Neufchâtel		kaassoorten	Frankrijk
Chabichou du Poitou		kaassoorten	Frankrijk
Crottin de Chavignol		kaassoorten	Frankrijk
Saint-Nectaire		kaassoorten	Frankrijk
Piment d'Espelette		specerijen	Frankrijk
Lentille verte du Puy		verse en verwerkte groenten	Frankrijk

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Aceto balsamico Tradizionale di Modena		azijn	Italië
Aceto balsamico di Modena		azijn	Italië
Cotechino Modena		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Zampone Modena		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Bresaola della Valtellina		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Mortadella Bologna		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Prosciutto di Parma		drooggezouten vlees	Italië
Prosciutto di S. Daniele		drooggezouten vlees	Italië
Prosciutto Toscano		drooggezouten vlees	Italië
Prosciutto di Modena		drooggezouten vlees	Italië
Provolone Valpadana		kaassoorten	Italië
Taleggio		kaassoorten	Italië
Asiago*		kaassoorten	Italië
Fontina*		kaassoorten	Italië
Gorgonzola*		kaassoorten	Italië
Grana Padano		kaassoorten	Italië
Mozzarella di Bufala Campana		kaassoorten	Italië
Parmigiano Reggiano		kaassoorten	Italië
Pecorino Romano		kaassoorten	Italië
Pecorino Sardo		kaassoorten	Italië

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Pecorino Toscano		kaassoorten	Italië
Arancia Rossa di Sicilia		vers en verwerkt fruit	Italië
Cappero di Pantelleria		vers en verwerkt fruit	Italië
Kiwi Latina		vers en verwerkt fruit	Italië
Lenticchia di Castelluccio di Norcia		verse en verwerkte groenten	Italië
Mela Alto Adige		vers en verwerkt fruit	Italië
Südtiroler Apfel		vers en verwerkt fruit	Italië
Pesca e nettarina di Romagna		vers en verwerkt fruit	Italië
Pomodoro di Pachino		verse en verwerkte groenten	Italië
Radicchio Rosso di Treviso		verse en verwerkte groenten	Italië
Ricciarelli di Siena		suikerwerk en gebakken producten	Italië
Riso Nano Vialone Veronese		granen	Italië
Speck Alto Adige		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Südtiroler Markenspeck		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Südtiroler Speck		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Veneto Valpolicella		oliën en dierlijke vetten	Italië
Veneto Euganei e Berici		oliën en dierlijke vetten	Italië
Veneto del Grappa		oliën en dierlijke vetten	Italië

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Culatello di Zibello		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Garda		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Lardo di Colonnata		vers, bevroren en verwerkt vlees	Italië
Szegedi téliszalámi		vers, bevroren en verwerkt vlees	Hongarije
Szegedi szalámi		vers, bevroren en verwerkt vlees	Hongarije
Tiroler Speck		vers, bevroren en verwerkt vlees	Oostenrijk
Steirischer Kren		verse en verwerkte groenten	Oostenrijk
Steirisches Kürbiskernöl		oliehoudende zaden	Oostenrijk
Queijo S. Jorge		kaassoorten	Portugal
Azeite de Moura		oliën en dierlijke vetten	Portugal
Azeites de Trás-os-Montes		oliën en dierlijke vetten	Portugal
Azeite do Alentejo Interior		oliën en dierlijke vetten	Portugal
Azeites da Beira Interior		oliën en dierlijke vetten	Portugal
Azeites do Norte Alentejano		oliën en dierlijke vetten	Portugal
Azeites do Ribatejo		oliën en dierlijke vetten	Portugal
Pêra Rocha do Oeste		vers en verwerkt fruit	Portugal
Ameixa d'Elvas		vers en verwerkt fruit	Portugal
Ananás dos Açores / S. Miguel		vers en verwerkt fruit	Portugal

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)
Chouriça de carne de Vinhais		vers, bevroren en verwerkt vlees	Portugal
Linguiça de Vinhais		vers, bevroren en verwerkt vlees	Portugal
Chouriço de Portalegre		vers, bevroren en verwerkt vlees	Portugal
Presunto de Barrancos		vers, bevroren en verwerkt vlees	Portugal
Queijo Serra da Estrela		kaassoorten	Portugal
Queijos da Beira Baixa		kaassoorten	Portugal
Queijo de Castelo Branco		kaassoorten	Portugal
Queijo Amarelo da Beira Baixa		kaassoorten	Portugal
Queijo Picante da Beira Baixa		kaassoorten	Portugal
Salpicão de Vinhais		vers, bevroren en verwerkt vlees	Portugal
Gouda Holland		kaassoorten	Nederland
Edam Holland		kaassoorten	Nederland
Kalix Löjrom		verse, bevroren en verwerkte visproducten	Zweden
Magiun de prune Topoloveni		vers en verwerkt fruit	Roemenië

DEEL B

Geografische aanduidingen die aangeven dat een product van oorsprong uit Canada is

Aanduiding	Transliteratie (enkel ter informatie)	Productcategorie	Plaats van oorsprong (gebied, regio of plaats)

BIJLAGE 20-B

IN ARTIKEL 20.21, LEDEN 11 EN 12, BEDOELDE BENAMINGEN

DEEL A

Valencia Orange

Orange Valencia

Valencia

Black Forest Ham

Jambon Forêt noire

Tiroler bacon ([1])

Bacon Tiroler ([1])

Parmesan

St. George Cheese

Fromage St-George[s]

DEEL B

De benaming „comté", in combinatie met levensmiddelen wanneer deze wordt gebruikt ter aanduiding van een „county" (bv. „Comté du Prince-Edouard"; „Prince Edward County"; „Comté de Prescott-Russell"; „Prescott-Russell County").

De benaming „Beaufort", in combinatie met kaasproducten die zijn geproduceerd in de nabijheid van het geografische gebied „Beaufort range", Vancouver Island, British Columbia.

([1]) Spellingverschillen in het Engels of Frans zijn toegestaan, waaronder „Tyrol", „Tiroler", „Tyroler" en „Tirolien".

BIJLAGE 20-C

PRODUCTCATEGORIEËN

1. **Vers, bevroren en verwerkt vlees**: producten die vallen onder hoofdstuk 2 en de posten 16.01 of 16.02 van het Geharmoniseerd Systeem;

2. **drooggezouten vlees**: drooggezouten vleesproducten die vallen onder hoofdstuk 2 en de posten 16.01 of 16.02 van het Geharmoniseerd Systeem;

3. **hop**: producten die vallen onder post 12.10 van het Geharmoniseerd Systeem;

4. **verse, bevroren en verwerkte visproducten**: producten die vallen onder hoofdstuk 3 en de posten 16.03, 16.04 of 16.05 van het Geharmoniseerd Systeem;

5. **boter**: producten die vallen onder post 04.05 van het Geharmoniseerd Systeem;

6. **kaassoorten**: producten die vallen onder post 04.06 van het Geharmoniseerd Systeem;

7. **verse en verwerkte groenten**: producten die vallen onder hoofdstuk 7 van het Geharmoniseerd Systeem en producten met groenten die vallen onder hoofdstuk 20 van het Geharmoniseerd Systeem;

8. **vers en verwerkt fruit**: producten die vallen onder hoofdstuk 8 van het Geharmoniseerd Systeem en producten met fruit die vallen onder hoofdstuk 20 van het Geharmoniseerd Systeem;

9. **specerijen**: producten die vallen onder hoofdstuk 9 van het Geharmoniseerd Systeem;

10. **granen**: producten die vallen onder hoofdstuk 10 van het Geharmoniseerd Systeem;

11. **producten van de meelindustrie**: producten die vallen onder hoofdstuk 11 van het Geharmoniseerd Systeem;

12. **oliehoudende zaden**: producten die vallen onder hoofdstuk 12 van het Geharmoniseerd Systeem;

13. **dranken van plantenextracten**: producten die vallen onder post 13.02 van het Geharmoniseerd Systeem;

14. **oliën en dierlijke vetten**: producten die vallen onder hoofdstuk 15 van het Geharmoniseerd Systeem;

15. **suikerwerk en gebakken producten**: producten die vallen onder de posten 17.04, 18.06, 19.04 of 19.05 van het Geharmoniseerd Systeem;

16. **deegwaren**: producten die vallen onder post 19.02 van het Geharmoniseerd Systeem;

17. **tafelolijven en verwerkte olijven**: producten die vallen onder de posten 20.01 of 20.05 van het Geharmoniseerd Systeem;

18. **mosterdpasta**: producten die vallen onder postonderverdeling 2103.30 van het Geharmoniseerd Systeem;

19. **bier**: producten die vallen onder post 22.03 van het Geharmoniseerd Systeem;

20. **azijn**: producten die vallen onder post 22.09 van het Geharmoniseerd Systeem;

21. **etherische oliën**: producten die vallen onder post 33.01 van het Geharmoniseerd Systeem;

22. **natuurlijke gommen en harsen — kauwgom**: producten die vallen onder post 17.04 van het Geharmoniseerd Systeem.

BIJLAGE 29-A

REGLEMENT VAN ORDE VOOR ARBITRAGE

Definities en algemene bepalingen

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en in het kader van dit reglement wordt verstaan onder:

adviseur: een natuurlijke persoon die door een partij is aangesteld om haar in verband met de arbitrageprocedure te adviseren of bij te staan;

arbitragepanel: een overeenkomstig artikel 29.7 ingesteld panel;

arbiter: een lid van een overeenkomstig artikel 29.7 ingesteld arbitragepanel;

assistent: een natuurlijke persoon die in het kader van het mandaat van een arbiter voor deze onderzoek verricht of ondersteunende taken uitvoert;

dag: een kalenderdag, tenzij anders is bepaald;

officiële vrije dag: elke zaterdag en zondag en alle andere door een partij voor de toepassing van dit reglement als vrije dag aangewezen dagen;

vertegenwoordiger van een partij: een persoon in dienst van of enige natuurlijke persoon aangewezen door een ministerie, een overheidsdienst of een ander overheidsorgaan van een partij, die de partij met betrekking tot een geschil op het gebied van deze overeenkomst vertegenwoordigt;

verwerende partij: de partij ten aanzien waarvan wordt gesteld dat zij de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen heeft geschonden; en

verzoekende partij: elke partij die krachtens artikel 29.6 om de instelling van een arbitragepanel verzoekt.

2. De verwerende partij is belast met de logistieke organisatie van de arbitrageprocedures, in het bijzonder met de organisatie van de hoorzittingen, tenzij anders wordt overeengekomen. De partijen dragen echter elk voor een gelijk deel de administratieve kosten van de arbitrageprocedure alsmede de bezoldiging en alle reis-, logies- en algemene kosten van de arbiters en hun assistenten.

Kennisgevingen

3. Tenzij anders wordt overeengekomen, versturen de partijen en het arbitragepanel verzoeken, mededelingen, schriftelijke stukken of andere documenten per e-mail; op dezelfde dag wordt een kopie daarvan per fax, aangetekende post of koeriersdienst verzonden, dan wel tegen ontvangstbewijs afgegeven, of ingediend met een ander telecommunicatiemiddel waarbij de verzending ervan wordt geregistreerd. Een e-mailbericht wordt geacht te zijn ontvangen op de datum van verzending, tenzij wordt aangetoond dat dit niet het geval is.

4. Wanneer een partij schriftelijk communiceert, verstrekt zij de andere partij en elk van de arbiters een elektronische kopie van haar communicatie.

5. Kleine verschrijvingen in verzoeken, mededelingen, schriftelijke stukken of andere documenten in verband met de arbitrageprocedure kunnen worden hersteld door de indiening van een nieuw document waarin de wijzigingen duidelijk zijn aangegeven.

6. Indien de laatste dag waarop een document kan worden ingediend, valt op een officiële vrije dag of rustdag van Canada of de Europese Unie, kan het document op de volgende werkdag worden ingediend. Documenten, kennisgevingen of verzoeken van welke aard ook worden niet geacht te zijn ontvangen op een officiële vrije dag.

7. Afhankelijk van de bepalingen waarop het geschil betrekking heeft, wordt van alle verzoeken en kennisgevingen die overeenkomstig dit hoofdstuk aan het Gemengd Comité voor de CETA worden gezonden, tevens een kopie gestuurd naar de andere institutionele organen ter zake.

Aanvang van arbitrage

8. Tenzij de partijen anders overeenkomen, komen zij binnen zeven werkdagen na de datum van instelling van het arbitragepanel met dat panel bijeen om te beslissen over aangelegenheden die de partijen of het arbitragepanel passend achten, met inbegrip van de aan de arbiters verschuldigde bezoldigingen en onkostenvergoedingen, die aan de WTO-normen moeten beantwoorden. De bezoldiging van de assistent van een arbiter mag niet meer bedragen dan 50 % van de volledige bezoldiging van die arbiter. De arbiters en de vertegenwoordigers van de partijen kunnen per telefoon of per videoconferentie aan deze bijeenkomst deelnemen.

9. a) Tenzij de partijen binnen vijf werkdagen na de datum van instelling van het arbitragepanel anders overeenkomen, luidt de taakomschrijving van dit panel als volgt:

„in het licht van de desbetreffende bepalingen van de overeenkomst de in het verzoek om instelling van het arbitragepanel beschreven aangelegenheid onderzoeken, zich uitspreken over de verenigbaarheid van de maatregel in kwestie met de in artikel 29.2 bedoelde bepalingen en een uitspraak doen overeenkomstig de artikelen 29.10, 29.17 en 29.18.".

b) De partijen stellen het arbitragepanel binnen drie werkdagen in kennis van de overeengekomen taakomschrijving.

c) Het arbitragepanel kan uitspraak doen over zijn eigen bevoegdheid.

Eerste stukken

10. Uiterlijk tien dagen na de datum van instelling van het arbitragepanel dient de verzoekende partij haar eerste schriftelijke stuk in. Uiterlijk 21 dagen na de datum van indiening van het eerste schriftelijke stuk dient de verwerende partij haar verweerschrift in.

Werkwijze van arbitragepanels

11. De voorzitter van het arbitragepanel zit alle bijeenkomsten van het panel voor. Een arbitragepanel kan de bevoegdheid tot het nemen van administratieve en procedurele besluiten aan de voorzitter delegeren.

12. Bij de hoorzittingen worden de te horen personen in persoon gehoord. Tenzij in dit hoofdstuk anders is bepaald en onverminderd punt 30, kan het arbitragepanel bij zijn andere werkzaamheden alle communicatiemiddelen gebruiken, waaronder telefoon-, fax- en computerverbindingen.

13. Hoewel alleen arbiters aan de beraadslagingen van het arbitragepanel mogen deelnemen, kan het panel toestaan dat zijn assistenten de beraadslagingen van het panel bijwonen.

14. Het opstellen van uitspraken is een exclusieve bevoegdheid van het arbitragepanel, die niet mag worden gedelegeerd.

15. Bevindingen, vaststellingen en aanbevelingen van het arbitragepanel overeenkomstig de artikelen 29.9 en 29.10 worden bij consensus aangenomen; wanneer geen consensus kan worden bereikt, gebeurt dit met meerderheid van stemmen van de leden ervan.

16. Arbiters kunnen geen afzonderlijke meningen geven over aangelegenheden waarover geen unanimiteit werd bereikt.

17. Wanneer zich een procedureel vraagstuk voordoet dat niet in de bepalingen van hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting) is geregeld, kan het arbitragepanel na overleg met de partijen een geschikte procedure vaststellen die in overeenstemming is met die bepalingen en een gelijke behandeling van de partijen waarborgt.

18. Wanneer het arbitragepanel van oordeel is dat een procedurele termijn moet worden gewijzigd of dat een andere procedurele of administratieve aanpassing nodig is voor de billijkheid of de efficiëntie van de procedure, stelt het de partijen schriftelijk in kennis van de redenen voor de wijziging of aanpassing onder vermelding van de vereiste termijn of aanpassing. Het arbitragepanel kan die wijziging of aanpassing na overleg met de partijen goedkeuren.

19. Alle in dit hoofdstuk en in deze bijlage vermelde termijnen kunnen met wederzijdse instemming van de partijen worden gewijzigd. Het arbitragepanel kan op verzoek van een partij de toepasselijke procedurele termijnen wijzigen.

20. Het arbitragepanel schort zijn werkzaamheden op:

a) op verzoek van de verzoekende partij voor een in het verzoek vermelde periode van maximaal twaalf opeenvolgende maanden, en hervat zijn werkzaamheden op verzoek van die partij; dan wel

b) nadat het zijn tussentijds verslag heeft uitgebracht of, in het geval van een procedure betreffende een geschil over de gelijkwaardigheid in het kader van artikel 29.14 of een procedure in het kader van artikel 29.15, uitsluitend op verzoek van beide partijen voor een in het verzoek vermelde termijn, en hervat zijn werkzaamheden op verzoek van een van de partijen.

Als tegen het eind van de in het verzoek om opschorting vermelde termijn geen verzoek om hervatting van de werkzaamheden van het arbitragepanel is ingediend, wordt de procedure beëindigd. De beëindiging van de werkzaamheden van het arbitragepanel doet geen afbreuk aan de rechten van de partijen in een andere procedure over dezelfde aangelegenheid in het kader van hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting).

Vervanging

21. Indien een arbiter niet aan de procedure kan deelnemen, zich terugtrekt of moet worden vervangen, wordt overeenkomstig artikel 29.7, lid 3, een vervanger aangewezen.

22. Wanneer een partij van oordeel is dat een arbiter de gedragscode van bijlage 29-B („gedragscode") schendt en om die reden moet worden vervangen, deelt zij dit de andere partij mee binnen 15 dagen nadat zij kennis heeft genomen van de omstandigheden die aan de schending van de gedragscode door de arbiter ten grondslag liggen.

23. Wanneer een partij van oordeel is dat een arbiter die niet de voorzitter is, de gedragscode schendt, treden de partijen met elkaar in overleg en besluiten zij in voorkomend geval de arbiter te vervangen en overeenkomstig de procedure van artikel 29.7, lid 3, een vervanger aan te wijzen.

Indien de partijen het niet eens worden over de vraag of een arbiter moet worden vervangen, kan een partij verzoeken de aangelegenheid aan de voorzitter van het arbitragepanel voor te leggen, wiens beslissing definitief is.

Indien de voorzitter, naar aanleiding van een dergelijk verzoek, van oordeel is dat een arbiter de gedragscode schendt, wijst hij of zij door loting een nieuwe arbiter aan uit de personen op de in artikel 29.8, lid 1, bedoelde lijst waarop de oorspronkelijke arbiter stond vermeld. Indien de oorspronkelijke arbiter krachtens artikel 29.7 door de partijen was gekozen, wordt de vervanger door loting aangewezen uit de personen die overeenkomstig artikel 29.8, lid 1, zijn voorgesteld door de verzoekende partij en door de verwerende partij. De nieuwe arbiter wordt binnen vijf werkdagen na de indiening van het verzoek bij de voorzitter van het arbitragepanel aangewezen.

24. Wanneer een partij van oordeel is dat de voorzitter van het arbitragepanel de gedragscode schendt, treden de partijen met elkaar in overleg en besluiten zijn in voorkomend geval de voorzitter te ontslaan en overeenkomstig de procedure van artikel 29.7, lid 3, een vervanger aan te wijzen.

Indien de partijen het niet eens worden over de vraag of de voorzitter moet worden vervangen, kan elke partij verzoeken de aangelegenheid aan de overige twee arbiters voor te leggen. De beslissing van de arbiters over de noodzaak tot vervanging van de voorzitter is definitief.

Indien de arbiters vaststellen dat de voorzitter de gedragscode schendt, wijzen zij door loting een nieuwe voorzitter aan uit de overige personen op de in artikel 29.8, lid 1, bedoelde lijst. De nieuwe voorzitter wordt aangewezen binnen vijf werkdagen na de indiening van het in dit punt bedoelde verzoek.

Indien de arbiters niet binnen tien dagen nadat de zaak aan hen is voorgelegd, tot een besluit kunnen komen, dan is de procedure van artikel 29.7 van toepassing.

25. De arbitrageprocedure wordt geschorst zolang de procedures bedoeld in de punten 21 tot en met 24 niet zijn voltooid.

Hoorzittingen

26. De voorzitter stelt in overleg met de partijen en de overige arbiters de datum en het tijdstip van de hoorzitting vast en zendt de partijen hiervan een schriftelijke bevestiging. Behoudens het bepaalde in punt 39 wordt deze informatie door de partij die met de logistieke organisatie van de procedure is belast, tevens openbaar gemaakt.

27. Tenzij de partijen anders overeenkomen, wordt de hoorzitting in Brussel gehouden als Canada de verzoekende partij is en in Ottawa als de Europese Unie de verzoekende partij is.

28. Over het algemeen vindt er slechts één hoorzitting plaats. Het arbitragepanel kan op eigen initiatief of op verzoek van een partij één aanvullende hoorzitting organiseren wanneer het geschil uitzonderlijk complexe vraagstukken meebrengt. Voor de procedures van de artikelen 29.14 en 29.15 vinden geen aanvullende hoorzittingen plaats, tenzij er sprake is van geschillen over de naleving en over de gelijkwaardigheid.

29. Alle arbiters zijn gedurende de gehele hoorzitting aanwezig.

30. De volgende personen kunnen een hoorzitting bijwonen, ongeacht of de procedure openstaat voor het publiek:

    a) vertegenwoordigers van de partijen;

    b) adviseurs van de partijen;

    c) administratief personeel, tolken, vertalers en notulisten; en

    d) assistenten van de arbiters.

    Alleen de vertegenwoordigers en de adviseurs van de partijen mogen het woord tot het arbitragepanel richten.

31. Uiterlijk vijf werkdagen voor de datum van een hoorzitting verstrekt elke partij het arbitragepanel en de andere partij een lijst met de namen van de natuurlijke personen die namens die partij op de hoorzitting pleidooien of uiteenzettingen zullen houden en van andere vertegenwoordigers of adviseurs die de hoorzitting zullen bijwonen.

32. De hoorzitting wordt door het arbitragepanel op de volgende wijze gevoerd, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de verzoekende partij en de verwerende partij evenveel tijd krijgen toegewezen:

    pleidooi

    a) pleidooi door de verzoekende partij;

    b) antwoord door de verwerende partij;

    weerlegging

    a) repliek van de verzoekende partij;

    b) dupliek door de verwerende partij;

33. Het arbitragepanel kan op elk ogenblik van de hoorzitting aan een van beide partijen vragen stellen.

34. Het arbitragepanel verstrekt de partijen na ontvangst van hun opmerkingen een definitief proces-verbaal van elke hoorzitting.

35. Elke partij kan binnen tien werkdagen na de datum van de hoorzitting bij de arbiters en de andere partij een aanvullend schriftelijk stuk indienen over alle aspecten die tijdens de hoorzitting aan de orde zijn gekomen.

Schriftelijke vragen

36. Het arbitragepanel kan op elk moment van de procedure schriftelijke vragen aan een of aan beide partijen stellen. Beide partijen ontvangen een kopie van de vragen van het arbitragepanel.

37. Elke partij verstrekt voorts aan de andere partij een kopie van haar schriftelijke antwoord op de vragen van het arbitragepanel. Elke partij wordt in de gelegenheid gesteld binnen vijf werkdagen na de datum van ontvangst van de kopie schriftelijke opmerkingen over het antwoord van de andere partij te maken.

Transparantie en vertrouwelijkheid

38. Behoudens het bepaalde in punt 39 maakt elke partij haar ingediende opmerkingen en stukken openbaar en, tenzij de partijen anders besluiten, zijn de hoorzittingen van het arbitragepanel zijn toegankelijk voor het publiek.

39. Het arbitragepanel komt in besloten zitting bijeen wanneer de stukken en pleidooien van een partij vertrouwelijke zakelijke informatie bevatten. Wanneer een hoorzitting van het arbitragepanel achter gesloten deuren plaatsvindt, respecteren de partijen het vertrouwelijke karakter van de hoorzitting. Elk van beide partijen en hun adviseurs behandelen informatie die door de andere partij aan het arbitragepanel is verstrekt en als vertrouwelijk is aangemerkt, als vertrouwelijk. Wanneer een door een partij bij het arbitragepanel ingediend schriftelijk stuk vertrouwelijke informatie bevat, verstrekt zij binnen 15 dagen tevens een niet-vertrouwelijke versie van het schriftelijke stuk, die openbaar mag worden gemaakt.

Eenzijdige contacten

40. Het arbitragepanel komt niet met een partij bijeen en neemt evenmin contact op met een partij in afwezigheid van de andere partij.

41. Een arbiter mag inhoudelijke aspecten van de procedure niet met een partij of de partijen bespreken in afwezigheid van de andere arbiters.

Informatie en technisch advies

42. Het arbitragepanel kan op verzoek van een partij bij het geschil of op eigen initiatief informatie en technisch advies inwinnen bij elke persoon of instantie die het geschikt acht, met inachtneming van de voorwaarden die door de partijen zijn overeengekomen. Alle op deze manier verkregen informatie moet voor opmerkingen aan elke partij worden voorgelegd.

Stukken amicus curiae

43. Niet-gouvernementele personen die in een partij zijn gevestigd, kunnen als amicus curiae opmerkingen indienen bij het arbitragepanel in overeenstemming met het bepaalde in de volgende punten.

44. Tenzij de partijen binnen vijf dagen na de datum van instelling van het arbitragepanel anders overeenkomen, kan het arbitragepanel ongevraagde schriftelijke stukken in ontvangst nemen, op voorwaarde dat deze stukken binnen tien dagen na de datum van instelling van het arbitragepanel worden ingediend, met inbegrip van eventuele bijlagen in elk geval niet meer dan vijftien getypte bladzijden tellen en direct van belang zijn voor de kwestie die door het arbitragepanel wordt onderzocht.

45. Deze schriftelijke stukken bevatten een beschrijving van de natuurlijke of rechtspersoon die het stuk indient, met inbegrip van de aard van zijn activiteiten en zijn financieringsbron, alsook nadere gegevens over het belang dat die persoon bij de arbitrageprocedure heeft. De stukken worden opgesteld in de talen die de partijen overeenkomstig de punten 48 en 49 hebben gekozen.

46. Het arbitragepanel vermeldt in zijn uitspraak alle stukken die het overeenkomstig dit reglement heeft ontvangen. Het is niet verplicht in zijn uitspraak op de in die stukken naar voren gebrachte argumenten in te gaan. Het arbitragepanel legt elk stuk dat het ontvangt aan de partijen voor opdat deze daarover opmerkingen kunnen maken.

Dringende gevallen

47. In dringende gevallen als bedoeld in artikel 29.11 past het arbitragepanel de in dit reglement vastgestelde termijnen in overleg met de partijen zo nodig aan, in welk geval het de partijen daarvan in kennis stelt.

Werktaal voor procedure, vertaling en vertolking

48. Tijdens het in artikel 29.7, lid 2, bedoelde overleg, en uiterlijk op de in punt 8 bedoelde bijeenkomst, proberen de partijen tot overeenstemming te komen over een gemeenschappelijke werktaal voor de procedure voor het arbitragepanel.

49. Indien de partijen niet tot overeenstemming kunnen komen over een gemeenschappelijke werktaal, draagt elke partij de zorg en de kosten voor de vertaling van haar schriftelijke stukken in de door de andere partij gekozen taal. De verwerende partij zorgt voor de vertolking van de pleidooien in de door de partijen gekozen talen.

50. Uitspraken van het arbitragepanel worden gedaan in de door de partijen gekozen taal of talen.

51. Eventuele kosten voor de vertaling van een uitspraak van het arbitragepanel in de door de partijen gekozen taal of talen worden gelijkelijk door de partijen gedragen.

52. Een partij kan opmerkingen maken over de nauwkeurigheid van een overeenkomstig dit reglement gemaakte vertaling van een document.

Berekening van termijnen

53. Tenzij anders is bepaald, worden alle in dit hoofdstuk en in deze bijlage vastgestelde termijnen, met inbegrip van die waarbinnen arbitragepanels moeten kennisgeven van hun uitspraken, gerekend in kalenderdagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop het desbetreffende besluit wordt genomen of het desbetreffende feit plaatsvindt.

54. Wanneer een partij een document ingevolge de toepassing van punt 6 niet op dezelfde datum als de andere partij ontvangt, worden termijnen die ingaan vanaf de datum van ontvangst van dat document, vanaf de laatste datum van ontvangst berekend.

Andere procedures

55. De in dit reglement vermelde termijnen worden aangepast overeenkomstig de bijzondere termijnen waarin is voorzien voor de vaststelling van een uitspraak van het arbitragepanel in de procedures in het kader van de artikelen 29.14 en 29.15.

56. Indien het oorspronkelijke arbitragepanel, of één of meer van de leden ervan, niet opnieuw kan (kunnen) bijeenkomen voor de in de artikelen 29.14 en 29.15 bedoelde procedures, is de procedure van artikel 29.7 van toepassing. De termijn voor de kennisgeving van de uitspraak wordt in dat geval met twintig dagen verlengd.

BIJLAGE 29-B

GEDRAGSCODE VOOR ARBITERS EN BEMIDDELAARS

Definities

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en in het kader van deze gedragscode wordt verstaan onder:

arbiter: een lid van een overeenkomstig artikel 29.7 ingesteld arbitragepanel;

assistent: een natuurlijke persoon die in het kader van t mandaat van een arbiter voor deze onderzoek verricht of ondersteunende taken uitvoert;

kandidaat: een persoon wiens naam voorkomt de in artikel 29.8 bedoelde lijst van arbiters en wiens aanwijzing als arbiter overeenkomstig artikel 29.7 wordt overwogen;

bemiddelaar: een natuurlijke persoon die een bemiddelingsprocedure overeenkomstig artikel 29.5 leidt;

procedure: tenzij anders aangegeven, een arbitrageprocedure;

personeel: met betrekking tot een arbiter, andere natuurlijke personen dan assistenten die onder zijn leiding en toezicht werkzaam zijn.

Verantwoordelijkheden van kandidaten en arbiters

2. Kandidaten en arbiters vermijden laakbaar gedrag en de schijn van laakbaar gedrag, zijn onafhankelijk en onpartijdig, vermijden directe en indirecte belangenconflicten en nemen bij hun gedrag de hoogste normen in acht, teneinde de integriteit en onpartijdigheid van het geschillenbeslechtingsmechanisme te garanderen. Voormalige arbiters leven de verplichtingen in de punten 16 tot en met 19 na.

Openbaarmakingsplicht

3. Voorafgaand aan de bevestiging van hun aanwijzing als arbiter op grond van dit hoofdstuk geven de kandidaten opening van zaken over alle belangen, relaties of aangelegenheden die van invloed kunnen zijn op hun onafhankelijkheid of onpartijdigheid of waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij tijdens de procedure de schijn van laakbaar gedrag of partijdigheid zouden kunnen wekken. Daartoe stellen de kandidaten alles in het werk wat redelijkerwijs in hun vermogen ligt om na te gaan of er sprake is van dergelijke belangen, relaties of aangelegenheden.

4. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande, geven de kandidaten opening van zaken over de volgende belangen, relaties en aangelegenheden:

1) alle financiële belangen van de kandidaat:

a) bij de procedure of het resultaat daarvan, en

b) bij een administratieve procedure, een procedure van een interne rechtbank of een andere procedure van een panel of comité, voor zover die procedure betrekking heeft op vraagstukken waarover in de loop van de procedure waarvoor de aanstelling van de kandidaat wordt overwogen, mogelijk een besluit wordt genomen;

2) alle financiële belangen van de werkgever, partner, zakenpartner of familieleden van de kandidaat:

a) bij de procedure of het resultaat daarvan, en

b) bij een administratieve procedure, een procedure van een interne rechtbank of een andere procedure van een panel of comité, voor zover die procedure betrekking heeft op vraagstukken waarover in de loop van de procedure waarvoor de aanstelling van de kandidaat wordt overwogen, mogelijk een besluit wordt genomen;

3) alle eerdere of huidige financiële, zakelijke, professionele, familie- of sociale relaties met de belanghebbenden in het kader van de procedure of hun raadsman, dan wel dergelijke relaties waarbij de werkgever, partner, zakenpartner of familieleden van de kandidaat betrokken zijn; en

4) openlijke betuiging van steun voor of wettelijke of andere vertegenwoordiging betreffende een geschilpunt in het kader van de procedure of met betrekking tot dezelfde aangelegenheden.

5. De kandidaten of de arbiters richten mededelingen betreffende feitelijke of mogelijke schendingen van deze gedragscode tot het Gemengd Comité voor de CETA, ter overweging door de partijen.

6. Na hun aanwijzing blijven de arbiters alles in het werk stellen wat redelijkerwijs in hun vermogen ligt om na te gaan of er sprake is van de in punt 3 bedoelde belangen, relaties of aangelegenheden en geven zij in voorkomend geval opening van zaken. Op grond van de verplichting tot openbaarmaking zijn de arbiters voortdurend gehouden opening van zaken te geven over dergelijke belangen, relaties of aangelegenheden die zich tijdens elke fase van de procedure kunnen voordoen. De arbiters geven opening van zaken over dergelijke belangen, relaties en aangelegenheden door daarvan onverwijld schriftelijk mededeling te doen aan het Gemengd Comité voor de CETA, ter overweging door de partijen.

Taken van arbiters

7. Na hun aanwijzing zijn de arbiters beschikbaar voor de vervulling van hun taken die zij gedurende de gehele procedure nauwgezet, snel en billijk uitoefenen.

8. De arbiters onderzoeken uitsluitend vragen die in de procedure aan de orde worden gesteld en voor de uitspraak noodzakelijk zijn, en delegeren deze taak niet aan een andere persoon.

9. De arbiters nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat hun assistenten en personeel bekend zijn met de punten 2 tot en met 6, alsmede 17 tot en met 19, en deze naleven.

10. De arbiters onthouden zich van eenzijdige contacten in verband met de procedure.

Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van arbiters

11. De arbiters vermijden de schijn van partijdigheid en laten zich niet leiden door eigenbelang, druk van buitenaf, politieke overwegingen, publieke protesten, loyaliteit aan een partij of vrees voor kritiek.

12. De arbiters mogen direct noch indirect verplichtingen aangaan of voordelen aanvaarden die op welke wijze dan ook de goede uitoefening van hun taken verstoren of lijken te verstoren.

13. De arbiters mogen hun positie als lid van het arbitragepanel niet gebruiken om persoonlijke of particuliere belangen te dienen en onthouden zich van handelingen die de indruk kunnen wekken dat anderen in een bijzondere positie verkeren waardoor zij invloed op hen kunnen uitoefenen.

14. De arbiters laten hun gedrag of oordeel niet beïnvloeden door financiële, zakelijke, professionele, familiale of sociale relaties of verantwoordelijkheden.

15. De arbiters moeten vermijden relaties aan te gaan en financiële belangen te verwerven wanneer daardoor hun onpartijdigheid in het gedrang kan komen of wanneer redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daardoor de schijn van laakbaar gedrag of partijdigheid wordt gewekt.

Verplichtingen van voormalige arbiters

16. Voormalige arbiters vermijden handelingen die de schijn kunnen wekken dat zij bij de uitoefening van hun taken partijdig waren of voordeel hadden van het besluit of de uitspraak van het arbitragepanel.

Vertrouwelijkheid

17. De arbiters of voormalige arbiters mogen op geen enkel tijdstip niet-openbare informatie over of verkregen tijdens een procedure openbaar maken of gebruiken, behalve voor de doeleinden van die procedure, en mogen deze informatie in geen geval openbaar maken of gebruiken om persoonlijk voordeel te behalen, anderen voordeel te verschaffen of de belangen van anderen te schaden.

18. De arbiters mogen uitspraken van het arbitragepanel of delen daarvan niet openbaar maken voordat zij overeenkomstig dit hoofdstuk worden bekendgemaakt.

19. De arbiters of voormalige arbiters mogen op geen enkel tijdstip informatie over de beraadslagingen van een arbitragepanel of over het standpunt van een panellid openbaar maken.

Kosten

20. De arbiters houden de aan de procedure bestede tijd en de hiervoor gedane uitgaven, alsmede de door zijn assistent hieraan bestede tijd en hiervoor gedane uitgaven, bij en overleggen hiervan een eindafrekening.

Bemiddelaars

21. Deze gedragscode is mutatis mutandis van toepassing op bemiddelaars.

BIJLAGE 29-C

REGLEMENT VAN ORDE VOOR BEMIDDELING

Artikel 1

Doel

Overeenkomstig artikel 29.5 heeft deze bijlage tot doel ervoor te zorgen dat door middel van een alomvattende en snelle procedure en met behulp van een bemiddelaar gemakkelijker een onderling overeengekomen oplossing wordt bereikt.

AFDELING A

Bemiddelingsprocedure

Artikel 2

Inleiding van procedure

1. Een partij kan te allen tijde verzoeken dat de partijen deelnemen aan een bemiddelingsprocedure. Een dergelijk verzoek wordt aan de andere partij schriftelijk gedaan. Het verzoek moet nauwkeurig genoeg zijn om de zorgen van de verzoekende partij duidelijk tot uitdrukking te laten komen en in het verzoek moet:

a) worden aangegeven om welke specifieke maatregel het gaat;

b) worden aangegeven wat volgens de verzoekende partij de negatieve gevolgen van de maatregel voor de handel of de investeringen tussen de partijen zijn of zullen zijn; en

c) worden toegelicht wat volgens de verzoekende partij het verband tussen die gevolgen en de maatregel is.

2. De bemiddelingsprocedure kan alleen met wederzijdse instemming van de partijen worden ingeleid. Wanneer een partij krachtens lid 1 om bemiddeling verzoekt, neemt de andere partij het verzoek in welwillende overweging en antwoordt zij schriftelijk binnen tien dagen na ontvangst ervan.

Artikel 3

Keuze van bemiddelaar

1. Bij de aanvang van de bemiddelingsprocedure bereiken de partijen, indien mogelijk uiterlijk 15 dagen na de ontvangst van het antwoord op het verzoek om bemiddeling, overeenstemming over een bemiddelaar.

2. Een bemiddelaar mag geen onderdaan van een van de partijen zijn, tenzij de partijen anders overeenkomen.

3. De bemiddelaar is de partijen op onpartijdige en transparante wijze behulpzaam bij het scheppen van duidelijkheid over de maatregel en de mogelijke gevolgen ervan voor de handel, en bij het bereiken van een onderling overeengekomen oplossing. Ingevolge punt 21 van bijlage 29-B is de gedragscode voor arbiters en bemiddelaars van toepassing op bemiddelaars. De punten 3 tot en met 7 alsmede 48 tot en met 54 van het Reglement van orde voor arbitrage in bijlage 29-A zijn eveneens mutatis mutandis van toepassing.

Artikel 4

Regels voor bemiddelingsprocedure

1. Binnen tien dagen na de aanwijzing van de bemiddelaar legt de partij die om de bemiddelingsprocedure heeft verzocht, de bemiddelaar en de andere partij schriftelijk een gedetailleerde beschrijving van het probleem voor, in het bijzonder van de werking van de maatregel in kwestie en van de gevolgen ervan voor de handel. Binnen twintig dagen na toezending van dit stuk kan de andere partij schriftelijk opmerkingen over de beschrijving van het probleem maken. Elke partij kan in haar beschrijving of opmerkingen alle door haar relevant geachte informatie opnemen.

2. De bemiddelaar kan bepalen wat de meest geschikte wijze is om duidelijkheid over de betrokken maatregel en de mogelijke gevolgen ervan voor de handel te scheppen. Hij kan met name bijeenkomsten tussen de partijen organiseren, de partijen gezamenlijk of afzonderlijk raadplegen, verzoeken om bijstand van of overleg plegen met deskundigen ([1]) en belanghebbenden op het betrokken gebied alsmede alle aanvullende ondersteuning bieden waarom de partijen hebben verzocht. Alvorens om bijstand van deskundigen en belanghebbenden op het betrokken gebied te verzoeken of overleg met hen te plegen, overlegt de bemiddelaar evenwel met de partijen.

3. De bemiddelaar kan advies aanbieden en een oplossing voorstellen ter overweging door de partijen, die de voorgestelde oplossing kunnen aanvaarden of afwijzen dan wel het over een andere oplossing eens kunnen worden. De bemiddelaar kan evenwel noch adviseren noch opmerkingen maken over de verenigbaarheid van de maatregel in kwestie met deze overeenkomst.

4. De procedure vindt plaats op het grondgebied van de partij waaraan het verzoek gericht werd, of op enige andere locatie of op enige andere wijze waarover onderling overeenstemming tussen de partijen is bereikt.

5. De partijen streven ernaar binnen zestig dagen na de aanwijzing van de bemiddelaar tot een onderling overeengekomen oplossing te komen. Zolang geen definitieve overeenstemming is bereikt, kunnen de partijen eventuele tussentijdse oplossingen overwegen, met name wanneer de maatregel betrekking heeft op bederfelijke waren.

6. De oplossing kan worden goedgekeurd door middel van een besluit van het Gemengd Comité voor de CETA. Onderling overeengekomen oplossingen worden openbaar gemaakt. De openbaar gemaakte versie mag evenwel geen informatie bevatten die door een partij als vertrouwelijk is aangemerkt.

7. Op verzoek van de partijen legt de bemiddelaar de partijen schriftelijk een ontwerp van het feitenverslag voor, dat een korte samenvatting bevat van de maatregel waarop de procedure betrekking heeft, de gevolgde procedure en, in voorkomend geval, de onderling overeengekomen oplossing waartoe die procedure uiteindelijk heeft geleid, met inbegrip van eventuele tussentijdse oplossingen. De bemiddelaar biedt de partijen 15 dagen de gelegenheid om hun opmerkingen over het ontwerpverslag in te dienen. Na bestudering van de binnen die termijn ingediende opmerkingen van de partijen dient de bemiddelaar binnen 15 dagen schriftelijk een definitief feitenverslag in bij de partijen. Het feitenverslag omvat geen interpretatie van deze overeenkomst.

8. De procedure wordt beëindigd:

a) door goedkeuring van een door de partijen onderling overeengekomen oplossing, op de datum van goedkeuring;

b) door een schriftelijke verklaring van de bemiddelaar, na overleg met de partijen, dat verdere bemiddelingsinspanningen geen nut hebben;

c) door een schriftelijke verklaring van een partij nadat mogelijke onderling overeengekomen oplossingen in het kader van de bemiddelingsprocedure zijn onderzocht en adviezen en voorgestelde oplossingen van de bemiddelaar in overweging zijn genomen. Een dergelijke verklaring kan niet worden afgegeven voordat de in artikel 4, lid 5 vermelde periode is verstreken; dan wel

d) in elk stadium van de procedure, wanneer de partijen in onderlinge overeenstemming daartoe besluiten.

AFDELING B

Uitvoering

Artikel 5

Uitvoering van onderling overeengekomen oplossing

1. Wanneer de partijen overeenstemming over een oplossing hebben bereikt, neemt elk van beide partijen de maatregelen die nodig zijn om de onderling overeengekomen oplossing binnen de overeengekomen termijn uit te voeren.

2. De uitvoerende partij stelt de andere partij schriftelijk in kennis van alle stappen of maatregelen die zij voor de uitvoering van de onderling overeengekomen oplossing heeft gedaan respectievelijk genomen.

([1]) Een partij kan zich er niet tegen verzetten dat in een geschillenbeslechtingsprocedure in het kader van dit hoofdstuk of de WTO-Overeenkomst met een deskundige wordt overlegd, op de enkele grond dat uit hoofde van dit lid met de deskundige is overlegd.

AFDELING C

Algemene bepalingen

Artikel 6

Vertrouwelijkheid en verhouding tot geschillenbeslechting

1. Tenzij de partijen anders overeenkomen en onverminderd artikel 4, lid 6, zijn alle stappen van de procedure, adviezen of voorgestelde oplossingen daaronder begrepen, vertrouwelijk. Een partij mag echter openbaar maken dat bemiddeling plaatsvindt. De geheimhoudingsplicht geldt niet voor feitelijke informatie die zich reeds in het publieke domein bevindt.

2. De bemiddelingsprocedure laat de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van de bepalingen inzake geschillenbeslechting in deze overeenkomst of enige andere overeenkomst onverlet.

3. Overleg voordat de bemiddelingsprocedure wordt ingeleid, is niet verplicht. In de regel moet een partij evenwel zelf een beroep doen op de andere bepalingen van deze overeenkomst inzake samenwerking of overleg voordat de bemiddelingsprocedure wordt ingeleid.

4. Een partij mag zich in andere geschillenbeslechtingsprocedures in het kader van deze overeenkomst of enige andere overeenkomst noch baseren op noch als bewijs gebruiken en een arbitragepanel mag evenmin rekening houden met:

a) door de andere partij in de bemiddelingsprocedure ingenomen standpunten of in het kader van artikel 4, lid 2, verzamelde informatie;

b) het feit dat de andere partij zich bereid heeft verklaard een oplossing voor de maatregel bij wege van bemiddeling te aanvaarden; of

c) door de bemiddelaar gegeven adviezen of gedane voorstellen.

5. Een bemiddelaar mag in het kader van een geschillenbeslechtingsprocedure uit hoofde van deze overeenkomst of de WTO-Overeenkomst met betrekking tot dezelfde aangelegenheid waarin hij heeft bemiddeld, niet zitting nemen in een panel.

Artikel 7

Termijnen

Alle in deze bijlage vermelde termijnen kunnen met wederzijdse instemming van de partijen worden gewijzigd.

Artikel 8

Kosten

1. Elke partij draagt haar eigen kosten van deelname aan de bemiddelingsprocedure.

2. De partijen dragen gezamenlijk en elk voor een gelijk deel de kosten voor organisatorische aangelegenheden, met inbegrip van de honoraria en de kosten van de bemiddelaar. Het honorarium van de bemiddelaar is in overeenstemming met het honorarium dat voor de voorzitter van een arbitragepanel is voorzien in punt 8 van bijlage 29-A.

Artikel 9

Herziening

Vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst treden de partijen met elkaar in overleg over de eventuele noodzaak tot wijziging van het bemiddelingsmechanisme tegen de achtergrond van de opgedane ervaringen en de ontwikkeling van een overeenkomstig mechanisme in de WTO.

BIJLAGE 30-A

LIJST VAN BILATERALE INVESTERINGSOVEREENKOMSTEN TUSSEN CANADA EN LIDSTATEN VAN DE EUROPESE UNIE

Agreement between the Government of the Republic of Croatia and the Government of Canada for the Promotion and Protection of Investments (Overeenkomst tussen de regering van de Republiek Kroatië en de regering van Canada ter bevordering en bescherming van investeringen), gedaan te Ottawa op 3 februari 1997.

Agreement between the Czech Republic and Canada for the Promotion and Protection of Investments (Overeenkomst tussen de Tsjechische Republiek en Canada ter bevordering en bescherming van investeringen), gedaan te Praag op 6 mei 2009.

Agreement between the Government of the Republic of Hungary and the Government of Canada for the Promotion and Reciprocal Protection of Investments (Overeenkomst tussen de regering van de Republiek Hongarije en de regering van Canada ter bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen), gedaan te Ottawa op 3 oktober 1991.

Agreement between the Government of the Republic of Latvia and the Government of Canada for the Promotion and Protection of Investments (Overeenkomst tussen de regering van de Republiek Letland en de regering van Canada ter bevordering en bescherming van investeringen), gedaan te Riga op 5 mei 2009.

Exchange of Notes between the Government of Canada and the Government of the Republic of Malta Constituting an Agreement Relating to Foreign Investment Insurance (Uitwisseling van nota's tussen de regering van Canada en de regering van de Republiek Malta welke een overeenkomst inhoudt betreffende verzekering met betrekking tot buitenlandse investeringen), gedaan te Valletta op 24 mei 1982.

Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Government of Canada for the Promotion and Reciprocal Protection of Investments (Overeenkomst tussen de regering van de Republiek Polen en de regering van Canada ter bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen), gedaan te Warschau op 6 april 1990.

Agreement between the Government of Romania and the Government of Canada for the Promotion and Reciprocal Protection of Investment (Overeenkomst tussen de regering van Roemenië en de regering van Canada ter bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen), gedaan te Boekarest op 8 mei 2009.

Agreement between the Government of Romania and the Government of Canada for the Promotion and Reciprocal Protection of Investment (Overeenkomst tussen de regering van Roemenië en de regering van Canada ter bevordering*lovak Republic and Canada for the Promotion and Protection of Investments* (Overeenkomst tussen de Slowaakse Republiek en Canada ter bevordering en bescherming van investeringen), gedaan te Bratislava op 20 juli 2010.

BIJLAGE 30-B

WIJZIGINGEN VAN DE *ALCOHOLIC BEVERAGES AGREEMENT* VAN 1989 EN DE *WINES AND SPIRIT DRINKS AGREEMENT* VAN 2003

AFDELING A

Aan artikel 1 van de *Alcoholic Beverages Agreement* (Overeenkomst inzake alcoholhoudende dranken) van 1989, zoals gewijzigd bij bijlage VIII bij de *Wines and Spirit Drinks Agreement* (Overeenkomst inzake wijnen en gedistilleerde dranken) van 2003, wordt de volgende definitie toegevoegd:

„„bevoegde autoriteit": een overheidsinstantie, commissie, raad of andere overheidsdienst van een partij die bij wet is gemachtigd toezicht uit te oefenen op de verkoop van wijnen en gedistilleerde dranken.".

AFDELING B

Artikel 2, lid 2, onder b), van de *Alcoholic Beverages Agreement* van 1989, zoals gewijzigd bij bijlage VIII bij de *Wines and Spirit Drinks Agreement* van 2003, komt te luiden als volgt:

„b) afzetpunten van particuliere wijnpakhuizen buiten de bedrijfsterreinen in Ontario en British Columbia ertoe verplicht uitsluitend door Canadese wijnmakerijen geproduceerde wijnen verkopen. Het aantal van deze afzetpunten van particuliere wijnpakhuizen buiten de bedrijfsterreinen waaraan toestemming is verleend uitsluitend door Canadese wijnmakerijen in deze provincies geproduceerde wijnen te verkopen, bedraagt in Ontario maximaal tweehonderdtweeënnegentig en in British Columbia maximaal zestig.".

AFDELING C

Artikel 4 van de *Alcoholic Beverages Agreement* van 1989, zoals gewijzigd bij bijlage VIII bij de *Wines and Spirit Drinks Agreement* van 2003, komt te luiden als volgt:

„*Artikel 4*

Commerciële behandeling

1. De bevoegde autoriteiten leven bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden met betrekking tot de inkoop, de distributie en de verkoop in het klein van producten uit de andere partij de in artikel XVII van de GATT opgenomen bepalingen inzake staatshandelsondernemingen na, met name in die zin dat zij desbetreffende beslissingen uitsluitend op grond van commerciële overwegingen nemen, en geven de ondernemingen uit de andere partij in overeenstemming met de zakelijke gebruiken een adequate kans om te concurreren voor deelneming aan dergelijke inkooptransacties.

2. Elke partij neemt alle mogelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat een onderneming waaraan een monopolie is verleend voor de handel in en de verkoop van wijn en gedistilleerde dranken op haar grondgebied, de haar verleende monopoliepositie niet gebruikt om al dan niet rechtstreeks, daaronder begrepen via haar activiteiten met haar moeder-, dochter- of andere ondernemingen met dezelfde eigenaar, op een markt buiten het grondgebied waarbinnen zij een monopoliepositie heeft, wijn en gedistilleerde dranken te verkopen zodanig dat daardoor een mededingingverstorend effect ontstaat waarbij de mededinging op die markt merkbaar wordt beperkt.".

AFDELING D

Artikel 4 bis van de *Alcoholic Beverages Agreement* van 1989, zoals gewijzigd bij bijlage VIII bij de *Wines and Spirit Drinks Agreement* van 2003, komt te luiden als volgt:

„*4 bis — Prijsstelling*

1. De bevoegde instanties van de partijen zorgen ervoor dat alle toeslagen, dienstverleningskosten en andere maatregelen betreffende de prijsstelling niet discriminerend zijn, voor alle verkoop in het klein gelden en in overeenstemming zijn met artikel 2.

2. Voor producten uit de andere partij mag een verschil in dienstverleningskosten slechts worden toegepast voor zover het niet groter is dan de extra kosten die noodzakelijk aan de afzet van producten uit de andere partij zijn verbonden, rekening houdend met de extra kosten die voortvloeien uit onder meer de leveringsmethoden en de frequentie.

3. Elke partij zorgt ervoor dat dienstverleningskosten niet worden toegepast op producten uit de andere partij op basis van de waarde van het product.

4. Het verschil in dienstverleningskosten wordt gerechtvaardigd in overeenstemming met de gangbare boekhoudkundige procedures door onafhankelijke accountants op basis van een audit uitgevoerd op verzoek van de andere partij, en wel binnen één jaar na de inwerkingtreding van de *Wines and Spirit Drinks Agreement* van 2003, en daarna met tussenpozen van ten minste vier jaar. De resultaten van de audits worden ter beschikking van de partijen gesteld binnen één jaar nadat een verzoek is gedaan.

5. De bevoegde autoriteiten actualiseren indien nodig de heffingen in verband met verschillen in dienstverleningskosten, in het kader van hun verbintenis ingevolge artikel 4 bis, lid 2.

6. De bevoegde autoriteiten maken de toepasselijke heffingen in verband met verschillen in dienstverleningskosten openbaar toegankelijk, bijvoorbeeld via hun officiële website.

7. De bevoegde autoriteiten stellen een contactpunt in voor vragen en zorgen uit de andere partij ten aanzien van de heffingen in verband met verschillen in dienstverleningskosten. Een partij antwoordt schriftelijk op een verzoek van de andere partij binnen zestig dagen na ontvangst van het verzoek.".

AFDELING E

De *Alcoholic Beverages Agreement* van 1989, zoals gewijzigd bij bijlage VIII bij de *Wines and Spirit Drinks Agreement* van 2003, wordt gewijzigd door toevoeging van een artikel 4 ter:

„*Artikel 4 ter*

Bijmengvereisten

Geen van de partijen mag maatregelen vaststellen of handhaven die ertoe verplichten vanaf het grondgebied van de andere partij met het oog op botteling ingevoerde gedistilleerde dranken bij te mengen met enige gedistilleerde drank uit de partij van invoer.".

AFDELING F

De *Wines and Spirit Drinks Agreement* van 2003 wordt als volgt gewijzigd:

a) Artikel 27 (Gemengd Comité), lid 3, eerste streepje, wordt vervangen door: „wijzigingen van de bijlagen bij deze overeenkomst bij een besluit van het Gemengd Comité goed te keuren.".

b) Titel VIII (Regeling van geschillen) wordt geschrapt.

c) De laatste twee zinnen van artikel 8 (Bezwaarprocedure), lid 1, worden vervangen door: „Een overeenkomstsluitende partij kan verzoeken om overleg als bedoeld in artikel 29.4 (Overleg) van de Brede Economische en Handelsovereenkomst Canada-Europese Unie („CETA"). Indien dit overleg het probleem niet oplost, kan een overeenkomstsluitende partij de andere overeenkomstsluitende partij schriftelijk in kennis stellen van haar besluit de zaak te verwijzen voor arbitrage overeenkomstig de artikelen 29.6 tot en met 29.10 van de CETA.".

d) De aanhef (*chapeau*) van artikel 9 (Wijziging van bijlage I), lid 2, wordt vervangen door: „In afwijking van lid 1 geldt dat, indien een overeenkomstsluitende partij een beroep doet op de in artikel 8 (Bezwaarprocedure) bedoelde bezwaarprocedure, de overeenkomstsluitende partijen in overeenstemming met de uitkomst van het overleg handelen, tenzij de aangelegenheid wordt doorverwezen naar de arbitrageprocedure als bedoeld in de artikelen 29.6 tot en met 29.10 van de CETA, in welk geval het volgende geldt:".

e) Aan artikel 9 (Wijziging van bijlage I) wordt een derde lid toegevoegd: „3. Wanneer de artikelen 29.6 tot en met 29.10 van de CETA worden toegepast in de loop van de in lid 2 bedoelde procedure, dan zijn zij mutatis mutandis van toepassing.".

BIJLAGE 30-C

GEZAMENLIJKE VERKLARING BETREFFENDE WIJNEN EN GEDISTILLEERDE DRANKEN

De partijen erkennen de inspanningen die zijn geleverd en de vooruitgang die is geboekt inzake wijn en gedistilleerde dranken in het kader van de onderhandelingen over deze overeenkomst. Deze inspanningen hebben geleid tot onderling overeengekomen oplossingen voor een aantal zeer belangrijke kwesties.

De partijen komen overeen alle verdere kwesties of zorgen met betrekking tot wijn en gedistilleerde dranken, en met name de wens van de Europese Unie te streven naar afschaffing van de differentiatie van de provinciale toeslagen zoals die op binnenlandse wijnen en in particuliere wijnpakhuizen in Canada gebottelde wijnen worden toegepast, via de geëigende mechanismen onverwijld te bespreken, teneinde onderling overeengekomen oplossingen te vden.

De partijen komen overeen dat zij aan het einde van het vijfde jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst nagaan welke vooruitgang er geboekt is bij de afschaffing van de in de voorgaande alinea bedoelde differentiatie, op basis van het onderzoek van alle ontwikkelingen in de sector, met inbegrip van de gevolgen van de toekenning aan derde landen van een gunstigere behandeling in het kader van andere handelsbesprekingen waarbij Canada is betrokken.

BIJLAGE 30-D

GEZAMENLIJKE VERKLARING VAN DE PARTIJEN OVER LANDEN DIE EEN DOUANE-UNIE MET DE EUROPESE UNIE TOT STAND HEBBEN GEBRACHT

1. De Europese Unie herinnert eraan dat de landen die een douane-unie tot stand hebben gebracht met de Europese Unie, hun handelsregeling aan die van de Europese Unie moeten aanpassen en dat sommige van hen een preferentiële overeenkomst moeten sluiten met landen die preferentiële overeenkomsten met de Europese Unie hebben.

2. In dit verband streeft Canada ernaar onderhandelingen openen met de landen die

   a) een douane-unie tot stand hebben gebracht met de Europese Unie, en

   b) waarvan de goederen niet in aanmerking komen voor de tariefconcessies ingevolge deze overeenkomst,

   met het oog op de sluiting van een brede bilaterale overeenkomst tot instelling van een vrijhandelszone in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van de WTO-Overeenkomst inzake goederen en diensten, op voorwaarde dat deze landen ermee instemmen te onderhandelen over een ambitieuze en veelomvattende overeenkomst die qua reikwijdte en ambitie vergelijkbaar is met de onderhavige overeenkomst. Canada streeft ernaar zo spoedig mogelijk onderhandelingen te openen, zodat een dergelijke overeenkomst op een zo vroeg mogelijk tijdstip na de inwerkingtreding van de onderhavige overeenkomst in werking kan treden.

Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures

AFDELING A

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Definities

Voor de toepassing van dit protocol wordt verstaan onder:

aquacultuur: de teelt van aquatische organismen, met inbegrip van vis, weekdieren, schaaldieren, andere ongewervelde waterdieren en waterplanten uit zaad, eieren, visbroed, pootvis en larven, door ingrepen in het kweek- en groeiproces teneinde de productie te vergroten, zoals het uitzetten, voeren, of beschermen tegen predatoren;

ingedeeld: de indeling van een product onder een bepaalde post of onderverdeling van het geharmoniseerd systeem (GS);

douaneautoriteit: elke overheidsinstantie die uit hoofde van het recht van een van de partijen verantwoordelijk is voor het beheer en de toepassing van de douanewetgeving of, voor de EU, in de desbetreffende gevallen, de bevoegde diensten van de Europese Commissie;

douanewaarde: de waarde zoals bepaald in overeenstemming met de overeenkomst inzake de douanewaarde;

oorsprongsbepaling: de bepaling of een product overeenkomstig dit protocol als van oorsprong kan worden beschouwd;

exporteur: een op het grondgebied van een van de partijen gevestigde exporteur;

identieke producten van oorsprong: producten die in alle opzichten hetzelfde zijn, met inbegrip van de fysieke kenmerken, kwaliteit en reputatie, ongeacht geringe verschillen in uiterlijk die voor de oorsprongsbepaling van de producten krachtens dit protocol niet relevant zijn;

importeur: een op het grondgebied van een van de partijen gevestigde importeur;

materiaal: alle ingrediënten, componenten, delen of producten die bij de productie van een ander product worden gebruikt;

nettogewicht van niet van oorsprong zijnde materialen: het gewicht van het bij de productie van het product gebruikte materiaal exclusief het gewicht van de verpakking van dat materiaal;

nettogewicht van het product: het gewicht van het product exclusief het gewicht van de verpakking. Indien het productieproces bovendien een verwarmings- of drogingshandeling omvat, mag het nettogewicht van het product het nettogewicht zijn van alle bij de productie gebruikte materialen, met uitzondering van het tijdens de productie van het product toegevoegde water bedoeld bij post 22.01;

producent: een persoon die een be- of verwerking uitvoert, met inbegrip van handelingen zoals teelt, ontginning, kweek, oogst, bevissing, vangst met vallen en strikken, jacht, vervaardiging, assemblage of demontage van een product;

product: het resultaat van productie, zelfs indien het is bedoeld om als materiaal voor de productie van een ander product te worden gebruikt;

productie: elke be- of verwerking, met inbegrip van handelingen zoals teelt, ontginning, kweek, oogst, bevissing, vangst met vallen en strikken, jacht, vervaardiging, assemblage of demontage van een product;

transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product: de aan de producent van het product op de plaats van de laatste productie betaalde of te betalen prijs waarin de waarde van alle materialen moet zijn begrepen. Indien er geen prijs is betaald of moet worden betaald, of als daarin niet de waarde van alle materialen is begrepen:

a) moet de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product de waarde van alle materialen en de met de productie van het product samenhangende kosten omvatten, berekend overeenkomstig algemeen aanvaarde boekhoudkundige beginselen; en

b) kan de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedragen voor winst en algemene kosten van de producent omvatten, voor zover deze redelijkerwijze aan het product kunnen worden toegewezen.

De interne belastingen die bij de uitvoer van het verkregen product worden terugbetaald of kunnen worden terugbetaald, mogen niet worden meegerekend. De kosten die zijn aangegaan nadat het product de plaats van productie heeft verlaten, zoals kosten voor vervoer, laden, lossen, goederenbehandeling of verzekering, mogen niet worden meegerekend bij de berekening van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product; en

waarde van niet van oorsprong zijnde materialen: de douanewaarde van het materiaal bij de invoer ervan in een van de partijen, zoals bepaald in overeenstemming met de overeenkomst inzake de douanewaarde. De waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen moet alle kosten omvatten voor het vervoeren van het materiaal naar de plaats van invoer, zoals kosten voor vervoer, laden, lossen, goederenbehandeling en verzekering. Indien de douanewaarde niet bekend is of niet kan worden vastgesteld, is de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen de eerste controleerbare prijs die voor de materialen in de Europese Unie of in Canada is betaald.

AFDELING B

OORSPRONGSREGELS

Artikel 2

Algemene eisen

1. Een product is voor de toepassing van deze overeenkomst van oorsprong uit de partij waar de laatste productie heeft plaatsgevonden als het op het grondgebied van een partij of op het grondgebied van beide partijen overeenkomstig artikel 3:

a) volledig is verkregen in de zin van artikel 4;

b) uitsluitend is vervaardigd uit van oorsprong zijnde materialen; of

c) toereikende productie heeft ondergaan in de zin van artikel 5.

2. Tenzij de leden 8 en 9 van artikel 3 van toepassing zijn, moet zonder onderbreking aan de in dit protocol neergelegde voorwaarden voor het verkrijgen van de oorsprong zijn voldaan op het grondgebied van één partij of van beide partijen.

Artikel 3

Cumulatie van de oorsprong

1. Een product van oorsprong uit een van de partijen wordt beschouwd als van oorsprong uit de andere partij wanneer het daar wordt gebruikt bij de productie van een product.

2. Om de oorsprong van een product te bepalen, kan de exporteur rekening houden met productie die in de andere partij op niet van oorsprong zijnde materialen is uitgevoerd.

3. De leden 1 en 2 zijn niet van toepassing indien de productie die op een product is uitgevoerd niet ingrijpender is dan de in artikel 7 genoemde behandelingen en het doel van deze productie, zoals aangetoond op basis van doorslaggevende bewijzen, het omzeilen van de financiële of fiscale wetgeving van de partijen is.

4. Een exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld voor een in lid 2 genoemd product moet in het bezit zijn van een leveranciersverklaring die is opgesteld en ondertekend door de leverancier van de niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie van het product zijn gebruikt.

5. Als leveranciersverklaring geldt de in bijlage 3 opgenomen verklaring, of een gelijkwaardig document dat dezelfde informatie bevat en waarin de niet van oorsprong zijnde materialen voldoende nauwkeurig zijn beschreven om ze te kunnen identificeren.

6. Indien de in lid 4 genoemde verklaring in elektronisch formaat is opgesteld, behoeft deze niet te worden ondertekend mits de identiteit van de leverancier ten genoegen van de douaneautoriteiten van de partij waar de leveranciersverklaring is opgesteld, is aangetoond.

7. Een leveranciersverklaring geldt voor één enkele factuur of voor meerdere facturen voor hetzelfde materiaal dat binnen een periode van twaalf maanden vanaf de in de leveranciersverklaring vermelde datum is geleverd.

8. Indien, onder voorbehoud van lid 9 en voor zover toegestaan op grond van de WTO-overeenkomst, elk van beide partijen een vrijhandelsovereenkomst met hetzelfde derde land heeft, kan de exporteur rekening houden met materiaal uit dat derde land bij de vaststelling of een product krachtens deze overeenkomst van oorsprong is.

9. Elk van beide partijen past lid 8 alleen toe indien gelijkwaardige bepalingen tussen elk van beide partijen en het derde land van kracht zijn en mits de partijen instemmen met de geldende voorwaarden.

10. Indien, niettegenstaande het bepaalde in lid 9, elk van beide partijen een vrijhandelsovereenkomst met de Verenigde Staten heeft, en mits de partijen het over de geldende voorwaarden eens zijn, past elk van beide partijen lid 8 toe bij de vaststelling of een product bedoeld bij hoofdstuk 2 of 11, bij de posten 16.01 tot en met 16.03, bij hoofdstuk 19, bij post 20.02 of 20.03, of bij onderverdeling 3505.10 krachtens deze overeenkomst van oorsprong is.

Artikel 4

Volledig verkregen producten

1. De volgende producten worden beschouwd als volledig in een partij verkregen:

a) aldaar gewonnen of ontgonnen minerale producten en andere niet-levende natuurlijke hulpbronnen;

b) aldaar geoogste of verzamelde groenten, planten en plantaardige producten;

c) aldaar geboren en opgefokte levende dieren;

d) producten afkomstig van aldaar levende dieren;

e) producten afkomstig van aldaar geboren en opgefokte geslachte dieren;

f) producten aldaar verkregen door jacht, vangst met vallen en strikken of bevissing, maar niet buiten de uiterste grenzen van de territoriale wateren van de partij;

g) producten van aldaar bedreven aquacultuur;

h) vis, schelpdieren en andere mariene levensvormen door middel van een vaartuig gewonnen buiten de uiterste grenzen van ongeacht welke territoriale wateren;

i) producten die aan boord van fabrieksschepen uitsluitend van de onder h) genoemde producten zijn gemaakt;

j) minerale producten en andere niet-levende natuurlijke hulpbronnen die uit de zeebodem, ondergrond of oceaanbodem van:

   i) de exclusieve economische zone van Canada of van de lidstaten van de Europese Unie, zoals bepaald in het interne recht en in overeenstemming met deel V van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee, gesloten in Montego Bay op 10 december 1982 (hierna „UNCLOS" genoemd);

   ii) het continentaal plat van Canada of van de lidstaten van de Europese Unie, zoals bepaald in het interne recht en in overeenstemming met deel VI van het UNCLOS; of

   iii) het in artikel 1, lid 1, van het UNCLOS omschreven gebied,

   zijn ontgonnen of gewonnen door een partij of een persoon van een partij, op voorwaarde dat die partij of die persoon van die partij het recht heeft de zeebodem, ondergrond of oceaanbodem te exploiteren;

k) grondstoffen teruggewonnen uit aldaar verzamelde gebruikte producten, op voorwaarde dat die producten alleen nog kunnen worden gebruikt voor dergelijke terugwinning;

l) onderdelen teruggewonnen uit aldaar verzamelde gebruikte producten, op voorwaarde dat die producten alleen nog kunnen worden gebruikt voor dergelijke terugwinning en wanneer het onderdeel:

   i) in een ander product is verwerkt; of

   ii) verdere productie ondergaat waardoor een product ontstaat waarvan de prestaties en verwachte levensduur gelijkwaardig of soortgelijk zijn aan die van een nieuw product van hetzelfde type;

m) producten, ongeacht in welke productiefase, die aldaar uitsluitend uit de onder a) tot en met j), vermelde producten zijn vervaardigd.

2. Voor de toepassing van lid 1, onder h) en i), zijn de volgende voorwaarden van toepassing op het vaartuig of het fabrieksschip:

a) het vaartuig of fabrieksschip moet:

   i) in een lidstaat van de Europese Unie of in Canada zijn geregistreerd; of

   ii) in Canada zijn ingeschreven indien het vaartuig:

      A) onmiddellijk voorafgaand aan zijn inschrijving in Canada onder de vlag van een lidstaat van de Europese Unie mag varen en onder die vlag vaart; en

      B) voldoet aan de in lid 2, onder b), i) en ii), genoemde voorwaarden;

   iii) het recht hebben onder de vlag van een lidstaat van de Europese Unie of van Canada te varen en onder die vlag varen; en

b) wat de Europese Unie betreft, moet het vaartuig of fabrieksschip:

   i) ten minste voor 50 % eigendom zijn van onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie; of

   ii) eigendom zijn van bedrijven die hun maatschappelijke zetel en belangrijkste handelsactiviteit in een lidstaat van de Europese Unie hebben, en die ten minste voor 50 % eigendom zijn van een lidstaat van de Europese Unie of van overheidsorganen of onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie; of

c) wat Canada betreft, moet het vaartuig of fabrieksschip de vis, schelpdieren en andere mariene levensvormen onder een Canadese visvergunning vangen. Tot Canadese visvergunningen behoren Canadese vergunningen voor commerciële visvangst en Canadese visvergunningen die aan organisaties van aboriginals zijn verleend. De houder van een Canadese visvergunning moet:

   i) Canadees onderdaan zijn;

   ii) een onderneming zijn die maximaal voor 49 % in buitenlandse handen is en een commerciële aanwezigheid heeft in Canada;

   iii) een vissersvaartuig zijn dat eigendom is van een in punt i) of ii) genoemd persoon, dat in Canada is geregistreerd, de Canadese vlag mag voeren en onder die vlag vaart; of

   iv) een op het grondgebied van Canada gevestigde organisatie van aboriginals zijn. Een persoon die met een Canadese visvergunning voor aboriginals vist, moet Canadees onderdaan zijn.

Artikel 5

Toereikende productie

1. Voor de toepassing van artikel 2 worden niet volledig verkregen producten geacht toereikende productie te hebben ondergaan indien aan de voorwaarden van bijlage 5 is voldaan.

2. Indien materiaal dat niet van oorsprong is toereikende productie ondergaat, wordt het hieruit ontstane product beschouwd als van oorsprong en wordt geen rekening gehouden met het daarin verwerkte niet van oorsprong zijnde materiaal indien dat product daarna bij de productie van een ander product wordt gebruikt.

Artikel 6

Tolerantie

1. Indien de bij de productie van een product gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet aan de voorwaarden van bijlage 5 voldoen, wordt het product niettegenstaande artikel 5, lid 1, en behoudens het bepaalde in lid 3, beschouwd als van oorsprong op voorwaarde dat:

a) de totale waarde van die niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 10 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt;

b) de in bijlage 5 als percentage uitgedrukte maximumwaarden of maximumgewichten voor niet van oorsprong zijnde materialen door de toepassing van dit lid niet worden overschreden; en

c) het product aan alle andere toepasselijke eisen van dit protocol voldoet.

2. Lid 1 is niet van toepassing op volledig in een partij verkregen producten in de zin van artikel 4. Indien uit hoofde van de in bijlage 5 vermelde oorsprongsregel is vereist dat de bij de productie van een product gebruikte materialen volledig moeten zijn verkregen, is de in lid 1 vermelde tolerantie van toepassing op de som van deze materialen.

3. De tolerantie voor de bij de hoofdstukken 50 tot en met 63 van het geharmoniseerd systeem bedoelde textielstoffen en textielwaren wordt vastgesteld overeenkomstig bijlage 1.

4. De leden 1 tot en met 3 gelden onder voorbehoud van artikel 8, onder c).

Artikel 7

Ontoereikende productie

1. Onverminderd het bepaalde in lid 2 zijn de volgende behandelingen ontoereikend om oorsprong te verlenen, ongeacht of aan de voorwaarden van de artikelen 5 en 6 is voldaan:

a) behandelingen die uitsluitend bedoeld zijn om producten tijdens vervoer en opslag in goede staat te bewaren ([1]);

b) het splitsen of samenvoegen van colli;

c) het wassen, schoonmaken of behandelingen om stof, roest, olie, verf of dergelijke van een product te verwijderen;

d) het strijken of persen van textielstoffen en textielwaren bedoeld bij de hoofdstukken 50 tot en met 63 van het geharmoniseerd systeem;

e) het eenvoudig schilderen of polijsten;

f) het ontvliezen of doppen, geheel of gedeeltelijk bleken, polijsten of glanzen van granen of rijst bedoeld bij hoofdstuk 10 voor zover dit geen verandering van hoofdstuk tot gevolg heeft;

g) het kleuren of aromatiseren van suiker bedoeld bij post 17.01 of 17.02; het vormen van suikerklonten bedoeld bij post 17.01; het geheel of gedeeltelijk vermalen van kristalsuiker bedoeld bij post 17.01;

h) het pellen, ontpitten of schillen van groenten bedoeld bij hoofdstuk 7, van fruit bedoeld bij hoofdstuk 8, van noten bedoeld bij post 08.01 of 08.02 of van grondnoten bedoeld bij post 12.02, indien dat fruit, die groenten, noten of grondnoten in hetzelfde hoofdstuk ingedeeld blijven;

i) het aanscherpen, eenvoudig vermalen of versnijden;

j) het eenvoudig zeven, sorteren, classificeren of assorteren;

k) het eenvoudig verpakken zoals het plaatsen in flessen, blikken, flacons, zakken, kratten of dozen of het bevestigen op kaarten of platen;

l) het aanbrengen of opdrukken van merken, etiketten, beeldmerken of andere soortgelijke onderscheidingstekens op de producten zelf of op de verpakking;

m) het mengen van suiker, zoals bedoeld bij post 17.01 of 17.02 met andere stoffen;

n) het eenvoudig mengen van materialen, ook van verschillende soorten; eenvoudig mengen omvat geen behandelingen die een chemische reactie opwekken zoals omschreven in de aantekeningen bij hoofdstuk 28 of 29 van bijlage 5;

o) het eenvoudig samenvoegen van delen van artikelen tot een volledig artikel dat valt onder de hoofdstukken 61, 62 of 82 tot en met 97 van het geharmoniseerd systeem dan wel het uit elkaar nemen in onderdelen van volledige artikelen bedoeld bij de hoofdstukken 61, 62 of 82 tot en met 97;

p) een combinatie van twee of meer van de onder a) tot en met o) genoemde behandelingen; en

q) het slachten van dieren.

2. Om te bepalen of de productie die een bepaald product heeft ondergaan ontoereikend is in de zin van lid 1, wordt overeenkomstig artikel 3 alle in de Europese Unie en in Canada op een product uitgevoerde productie tezamen genomen.

([1]) Behandelingen zoals koelen, invriezen of verluchten worden als ontoereikend beschouwd in de zin van punt a), maar behandelingen die bedoeld zijn om een product bijzondere of andere kenmerken te verlenen zoals pekelen, drogen of roken, worden niet als ontoereikend beschouwd.

3. Voor de toepassing van lid 1 worden behandelingen als eenvoudig beschouwd wanneer voor het uitvoeren daarvan geen bijzondere vaardigheden noch speciaal daarvoor gemaakte of geïnstalleerde machines, apparaten of gereedschappen nodig zijn of wanneer die vaardigheden, machines, apparaten of gereedschappen niet bijdragen aan de essentiële kenmerken en eigenschappen van het product.

Artikel 8

Eenheid van indeling

Voor de toepassing van dit protocol:

a) wordt de tariefindeling van een bepaald product of materiaal bepaald overeenkomstig het geharmoniseerd systeem;

b) vormt een groep of verzameling van artikelen of onderdelen in zijn geheel het specifieke product wanneer die groep of verzameling van artikelen of onderdelen onder één enkele post of onderverdeling van het geharmoniseerde systeem is ingedeeld; en

c) wordt elk product afzonderlijk beschouwd wanneer een zending bestaat uit een aantal identieke producten die onder dezelfde post of onderverdeling van het geharmoniseerd systeem zijn ingedeeld.

Artikel 9

Verpakking en verpakkingsmiddelen

1. Indien, volgens algemene regel 5 van het geharmoniseerd systeem, voor de vaststelling van de indeling de verpakking wordt beschouwd als deel van het product, wordt deze in aanmerking genomen bij de vaststelling of alle bij de productie van het product gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen voldoen aan de eisen van bijlage 5.

2. Met verpakkingsmiddelen waarin een product voor verzending is verpakt, wordt geen rekening gehouden bij de bepaling van de oorsprong van dat product.

Artikel 10

Gescheiden boekhouding van onderling vervangbare materialen of producten

1. a) Indien zowel van oorsprong zijnde als niet van oorsprong zijnde onderling vervangbare materialen worden gebruikt bij de productie van een product, hoeft de vaststelling van de oorsprong van die onderling vervangbare materialen niet te gebeuren door elk specifiek onderling vervangbaar materiaal afzonderlijk fysiek te identificeren, maar mag de vaststelling gebeuren op basis van een voorraadbeheersysteem; of

   b) indien zowel van oorsprong zijnde als niet van oorsprong zijnde onderling vervangbare producten bedoeld bij de hoofdstukken 10, 15, 27, 28, 29, de posten 32.01 tot en met 32.07 of de posten 39.01 tot en met 39.14 van het geharmoniseerd systeem fysiek zijn samengebracht of gezamenlijk zijn geïnventariseerd in een van de partijen vóór de uitvoer ervan naar de andere partij, hoeft de vaststelling van de oorsprong van die onderling vervangbare producten niet te gebeuren door elk specifiek onderling vervangbaar materiaal afzonderlijk fysiek te identificeren, maar mag de vaststelling gebeuren op basis van een voorraadbeheersysteem.

2. Het voorraadbeheersysteem moet:

a) te allen tijden waarborgen dat niet meer producten de oorsprong verkrijgen dan het geval zou zijn wanneer de onderling vervangbare materialen of producten fysiek gescheiden waren;

b) de hoeveelheid van oorsprong zijnde en niet van oorsprong zijnde materialen of producten aangeven, met inbegrip van de data waarop die materialen of producten aan de voorraad zijn toegevoegd en, indien vereist door de desbetreffende oorsprongsregel, de waarde van die materialen of producten;

c) aangeven hoeveel onderling vervangbare producten of hoeveel met onderling vervangbare materialen geproduceerde producten zijn geleverd aan klanten die een bewijs van oorsprong in een partij vereisen om aanspraak te kunnen maken op preferentiële behandeling onder deze overeenkomst, en aan klanten die dat bewijs niet vereisen; en

d) aangeven of voldoende producten van oorsprong in voorraad waren om de verklaring van oorsprong te staven.

3. Een partij kan eisen dat een exporteur of producent op zijn grondgebied die overeenkomstig dit artikel voornemens is een voorraadbeheersysteem te gebruiken, hiervoor om voorafgaande toestemming van die partij verzoekt. De partij kan de toestemming voor het gebruik van een voorraadbeheersysteem intrekken indien de exporteur of producent het niet correct gebruikt.

4. Voor de toepassing van lid 1 wordt onder „vervangbare materialen" of „vervangbare producten" verstaan: materialen of producten van dezelfde soort en handelskwaliteit, met dezelfde technische en fysische kenmerken die ten behoeve van het bepalen van de oorsprong niet van elkaar te onderscheiden zijn.

Artikel 11

Toebehoren, vervangingsonderdelen en gereedschappen

Toebehoren, vervangingsonderdelen en gereedschappen die samen met een product worden geleverd en behoren tot het normale toebehoren, de vervangingsonderdelen of gereedschappen daarvan, die niet afzonderlijk in rekening worden gebracht en waarvan de hoeveelheid en waarde gebruikelijk zijn voor het desbetreffende product, moeten:

a) meegerekend worden bij de berekening van de waarde van de relevante niet van oorsprong zijnde materialen wanneer in de op het product van toepassing zijnde oorsprongsregel van bijlage 5 de maximale waarde aan niet van oorsprong zijnde materialen als percentage is vastgesteld; en

b) uitgesloten worden bij de bepaling of de toepasselijke wijziging in tariefindeling of andere eisen vermeld in bijlage 5 van toepassing zijn op alle bij de productie van het product gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen.

Artikel 12

Stellen of assortimenten

1. Tenzij anders neergelegd in bijlage 5 zijn de in algemene regel 3 van het GS bedoelde stellen of assortimenten van oorsprong indien:

a) alle samenstellende delen van het stel of assortiment van oorsprong zijn; of

b) ten minste een van de samenstellende delen of alle verpakkingsmiddelen voor het stel of assortiment van oorsprong zijn als het stel of assortiment een samenstellend deel bevat dat niet van oorsprong is; en

   i) de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van de hoofdstukken 1 tot en met 24 van het geharmoniseerd systeem niet meer dan 15 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt;

   ii) de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van de hoofdstukken 25 tot en met 97 van het geharmoniseerd systeem niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt; en

   iii) de waarde van alle niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van het stel of assortiment niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.

2. De waarde van niet van oorsprong zijnde samenstellende delen wordt op dezelfde wijze berekend als de waarde van niet van oorsprong zijnde materialen.

3. De transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment wordt op dezelfde wijze berekend als de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.

Artikel 13

Neutrale elementen

Om de oorsprong van een product te bepalen, hoeft niet te worden nagegaan wat de oorsprong is van de bij de productie van dat product gebruikte:

a) energie en brandstof;

b) fabrieksuitrusting;

c) machines en werktuigen; of

d) materialen die niet voorkomen in de uiteindelijke samenstelling van het product en ook niet bedoeld waren om daarin voor te komen.

Artikel 14

Vervoer via een derde land

1. Een product dat de in artikel 2 vereiste productie heeft ondergaan, wordt alleen beschouwd als van oorsprong indien het product na die productie:

a) buiten het grondgebied van de partijen geen verdere productie of enige andere behandeling ondergaat, met uitzondering van lossen, opnieuw laden of een andere behandeling die noodzakelijk is om het product in goede staat te bewaren of het naar het grondgebied van een partij te vervoeren; en

b) onder douanecontrole blijft zolang het zich buiten het grondgebied van de partijen bevindt.

2. De producten en zendingen kunnen worden opgeslagen en de zendingen kunnen worden gesplitst wanneer dit onder de verantwoordelijkheid van de exporteur of een daaropvolgende houder van de producten gebeurt en de producten in het land of de landen van doorvoer onder douanecontrole zijn gebleven.

Artikel 15

Geretourneerde producten van oorsprong

Wanneer een uit een partij naar een derde land uitgevoerd product van oorsprong wordt geretourneerd, wordt het als niet van oorsprong beschouwd tenzij ten genoegen van de douaneautoriteiten kan worden aangetoond dat het geretourneerde product:

a) hetzelfde is als het uitgevoerde product; en

b) geen behandelingen heeft ondergaan dan die welke noodzakelijk waren om het in goede staat te bewaren.

Artikel 16

Suiker

1. Indien uit hoofde van een oorsprongsregel is vereist dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker een bepaalde grens niet mag overschrijden, voldoet het product aan deze voorwaarde indien het totale nettogewicht van alle mono- en disachariden in het product, of in de voor de productie gebruikte materialen, deze grens niet overschrijdt.

2. Het product voldoet ook aan de voorwaarde van lid 1 indien het nettogewicht van de niet van oorsprong zijnde suiker van post 17.01, de onderverdelingen 1702.30 tot en met 1702.60 of 1702.90, met uitzondering van maltodextrine, chemisch zuivere maltose of „kleurkaramel", zoals omschreven in de toelichtingen op post 17.02, de grens niet overschrijdt, wanneer die suiker als zodanig wordt gebruikt bij de productie van:

a) het product; en

b) de in onderverdeling 1302.20, 1704.90, 1806.10, 1806.20, 1901.90, 2101.12, 2101.20, 2106.90, en 3302.10 ingedeelde suikerhoudende niet van oorsprong zijnde materialen die als zodanig worden gebruikt bij de productie van het product. Als alternatief mag ook het nettogewicht van alle mono- en disachariden in deze suikerhoudende materialen worden gebruikt. Indien het nettogewicht van de bij de productie van deze suikerhoudende materialen gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker of het nettogewicht van de mono- en disachariden in deze suikerhoudende materialen niet bekend is, is het totale nettogewicht van deze als zodanig bij de productie gebruikte materialen van toepassing.

3. Het nettogewicht van niet van oorsprong zijnde suiker in de zin van lid 2 mag op basis van het gewicht van de droge stof worden berekend.

4. Voor de toepassing van de oorsprongsregels voor de posten 17.04 en 18.06 verwijst de waarde van niet van oorsprong zijnde suiker naar de waarde van het in lid 2 genoemde niet van oorsprong zijnde materiaal dat bij de productie van het product wordt gebruikt.

Artikel 17

Nettokosten

1. Voor de toepassing van dit artikel zijn naast de in artikel 1 vastgestelde definities de volgende definities van toepassing:

motorvoertuig: een product bedoeld bij de onderverdelingen 8703.21 tot en met 8703.90;

nettokosten: de totale kosten minus de kosten voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice, royalty's, verzendings- en verpakkingskosten, en niet in aanmerking komende rentekosten die in de totale kosten zijn begrepen;

niet in aanmerking komende rentekosten: rentekosten ten laste van een producent die de grens van 700 basispunten boven het door de nationale overheid toegepaste rentetarief voor vergelijkbare looptijden overschrijden;

royalty's: betalingen in om het even welke vorm, met inbegrip van betalingen onder technische ondersteunings- of soortgelijke overeenkomsten, die worden gemaakt in ruil voor het gebruik of het recht op gebruik van auteursrechten, van literair, artistiek of wetenschappelijk werk, van patenten, handelsmerken, ontwerpen, modellen, plannen, geheime formules of geheime processen, met uitzondering van betalingen onder technische ondersteunings- of soortgelijke overeenkomsten die kunnen worden toegeschreven aan specifieke diensten zoals:

a) opleiding van personeel, ongeacht waar die wordt gegeven; en

b) engineeringdiensten, diensten met betrekking tot werktuigen, het afstellen van matrijzen, softwareontwikkeling en soortgelijke computerdiensten of andere diensten, indien uitgevoerd op het grondgebied van een van de partijen of beide;

kosten voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice: de volgende kosten met betrekking tot verkoopbevordering, marketing en klantenservice:

a) verkoopbevordering en marketing; advertenties in de media; reclame en marktonderzoek; promotie- en demonstratiemateriaal; tentoonstellingen; verkoopconferenties, beurzen en congressen; spandoeken; displays voor reclamedoeleinden; gratis monsters; drukwerk voor verkoop, marketing en klantenservice (productbrochures, catalogi, technische documenten, prijslijsten, onderhoudshandleidingen en informatie voor de ondersteuning van de verkoop); ontwerp en bescherming van logo's en handelsmerken; sponsoring; retourkosten voor groot- en kleinhandel; animatie;

b) verkoop- en marketingstimulansen; kortingen voor consumenten, klein- en groothandelaars; stimulansen met betrekking tot goederen;

c) lonen en salarissen; verkoopcommissies; bonussen; uitkeringen (zoals ziekte- en andere verzekeringen en pensioen); reis- en verblijfskosten; en lidmaatschapskosten en honoraria ten behoeve van het personeel voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice;

d) aanwerving en opleiding van personeel voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice en opleiding in klantenservice voor het personeel van klanten, als die kosten in de financiële overzichten of in de kostprijsadministratie afzonderlijk zijn opgenomen voor verkoopbevordering, voor marketing en voor klantenservice;

e) productaansprakelijkheidsverzekering;

f) kantoorbenodigdheden voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice, als die kosten in de financiële overzichten of in de kostprijsadministratie afzonderlijk zijn opgenomen voor verkoopbevordering, voor marketing en voor klantenservice;

g) kosten voor telefoon, post en andere communicatiemiddelen, als die kosten in de financiële overzichten of in de kostprijsadministratie afzonderlijk zijn opgenomen voor verkoopbevordering, voor marketing en voor klantenservice;

h) huur en afschrijvingen van de kantoren en distributiecentra voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice;

i) eigendomsverzekeringen, belastingen, kosten voor nutsvoorzieningen alsmede reparatie en onderhoud van de kantoren en distributiecentra voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice, als die kosten in de financiële overzichten of in de kostprijsadministratie afzonderlijk zijn opgenomen voor verkoopbevordering, voor marketing en voor klantenservice; en

j) betalingen door de producent aan anderen voor reparaties onder garantie;

verzendings- en verpakkingskosten: de kosten voor het verzendklaar verpakken van een product en het verzenden ervan van het punt van rechtstreekse verzending naar de koper, met uitzondering van de kosten voor het voorbereiden en verpakken van het product voor de verkoop in het klein; en

totale kosten: alle met de productie van een product in Canada verbonden productkosten, periodieke kosten en andere kosten waarbij wordt verstaan onder:

a) **productkosten**: de met de productie van een product verbonden kosten, waaronder de waarde van de materialen, de directe loonkosten en directe vaste kosten;

b) **periodieke kosten**: de kosten, met uitzondering van de productkosten, die als uitgaven worden geboekt in de periode waarin zij worden gemaakt, met inbegrip van verkoopkosten en algemene en administratieve kosten;

c) **andere kosten**: alle in de boekhouding van de producent opgenomen kosten die geen productkosten of periodieke kosten zijn.

2. Voor de berekening van de nettokosten van een product uit tabel D.1 (Jaarlijks tariefcontingent voor uit Canada naar de Europese Unie uitgevoerde voertuigen) in bijlage 5-A, mag de producent van het product:

a) de totale kosten berekenen van alle door hem geproduceerde producten, minus de kosten voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice, royalty's, verzendings- en verpakkingskosten en niet in aanmerking komende rentekosten die in de totale kostprijs van al die producten zijn begrepen, en vervolgens de hieruit voortvloeiende nettokostprijs van die producten redelijkerwijs aan het product toewijzen;

b) de totale kosten berekenen van alle door hem geproduceerde producten, de totale kostprijs redelijkerwijs aan het product toewijzen en vervolgens de kosten voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice, royalty's, verzendings- en verpakkingskosten en niet in aanmerking komende rentekosten die in het aan het product toegewezen deel van de totale kostprijs zijn begrepen in mindering brengen; of

c) alle kosten die deel uitmaken van de door hem met betrekking tot het product gemaakte totale kosten redelijkerwijs toewijzen zodat het totaal van deze kosten geen kosten voor verkoopbevordering, marketing en klantenservice, royalty's, verzendings- en verpakkingskosten en niet in aanmerking komende rentekosten omvatten.

3. Om de nettokosten van een in lid 1 bedoeld product te berekenen, mag de producent de gemiddelde nettokosten van het product over het boekjaar berekenen aan de hand van een van de hiernavolgende categorieën, hetzij op basis van alle motorvoertuigen van die categorie die de producent heeft geproduceerd, hetzij op basis van alleen die motorvoertuigen van die categorie die de producent heeft geproduceerd en naar het grondgebied van de andere partij heeft uitgevoerd:

a) motorvoertuigen van dezelfde modellijn en in dezelfde voertuigklasse, geproduceerd in dezelfde fabriek op het grondgebied van een partij;

b) motorvoertuigen van dezelfde modellijn, geproduceerd in dezelfde fabriek op het grondgebied van een partij;

c) motorvoertuigen van dezelfde modellijn, geproduceerd op het grondgebied van een partij;

d) motorvoertuigen van dezelfde voertuigklasse, geproduceerd in dezelfde fabriek op het grondgebied van een partij; of

e) elke andere categorie waar de partijen toe hebben besloten.

AFDELING C

OORSPRONGSPROCEDURES

Artikel 18

Bewijs van oorsprong

1. Producten van oorsprong uit de Europese Unie komen bij invoer in Canada, en producten van oorsprong uit Canada komen bij invoer in de Europese Unie, voor de preferentiële tariefbehandeling krachtens deze overeenkomst in aanmerking op basis van een verklaring (hierna „oorsprongsverklaring" genoemd).

2. De oorsprongsverklaring wordt verstrekt op een factuur of ander handelsdocument, waarin het product van oorsprong voldoende duidelijk is omschreven om het te kunnen identificeren.

3. De verschillende taalversies van de oorsprongsverklaring zijn opgenomen in bijlage 2.

Artikel 19

Verplichtingen met betrekking tot de uitvoer

1. De oorsprongsverklaring als bedoeld in artikel 18, lid 1, moet worden opgesteld:

a) in de Europese Unie: door een exporteur overeenkomstig de desbetreffende wetgeving van de Europese Unie; en

b) in Canada: door een exporteur overeenkomstig deel V van de Customs Act, R.S.C., 1985, c. 1 (2nd Supp.).

2. Op verzoek van de douaneautoriteit van de partij van uitvoer moet de exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld, een kopie van de oorsprongsverklaring en alle nodige documenten overleggen waaruit de oorsprong van de betrokken producten blijkt, met inbegrip van bewijsstukken of schriftelijke verklaringen van de producenten of leveranciers, en moet hij aan de andere eisen van dit protocol voldoen.

3. Tenzij anders bepaald, moet de oorsprongsverklaring door de exporteur worden opgesteld en ondertekend.

4. Een partij kan toestaan dat de exporteur de oorsprongsverklaring opstelt op het ogenblik dat de producten waarop zij betrekking heeft, worden uitgevoerd, of daarna indien de oorsprongsverklaring binnen twee jaar na de invoer van de producten waarop zij betrekking heeft bij de partij van invoer wordt ingediend, of binnen een langere periode indien aldus vastgesteld in het interne recht van de partij van invoer.

5. De douaneautoriteit van de partij van invoer kan toestaan dat een oorsprongsverklaring wordt toegepast op meerdere zendingen van identieke producten van oorsprong die binnen een door de exporteur op die verklaring aangegeven periode van maximaal twaalf maanden plaatsvinden.

6. Een exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld en verneemt of redenen heeft om aan te nemen dat de oorsprongsverklaring onjuiste informatie bevat, stelt de importeur onmiddellijk schriftelijk in kennis van alle wijzigingen die van invloed zijn op de oorsprong van elk product waarop de oorsprongsverklaring betrekking heeft.

7. De partijen kunnen toestaan dat een systeem wordt ontwikkeld waarmee de oorsprongsverklaring van de exporteur op het grondgebied van een partij elektronisch en rechtstreeks wordt bezorgd aan de importeur op het grondgebied van de andere partij, waarbij de handtekening van de exporteur op de oorsprongsverklaring wordt vervangen door een elektronische handtekening of een identificatiecode.

Artikel 20

Geldigheid van de oorsprongsverklaring

1. Een oorsprongsverklaring is twaalf maanden geldig vanaf de datum waarop zij door de exporteur is opgesteld, of langer indien aldus vastgesteld door de partij van invoer. Binnen deze periode kan aanspraak worden gemaakt op een preferentiële tariefbehandeling bij de douaneautoriteit van de partij van invoer.

2. De partij van invoer kan een na de in lid 1 bedoelde geldigheidsperiode bij haar douaneautoriteit ingediende oorsprongsverklaring aanvaarden voor de toepassing van een preferentiële tariefregeling in overeenstemming met het in die partij geldende recht.

Artikel 21

Verplichtingen met betrekking tot de invoer

1. Om aanspraak te kunnen maken op preferentiële tariefbehandeling moet de importeur:

a) de oorsprongsverklaring indienen bij de douaneautoriteit van de partij van invoer zoals vereist door die partij en overeenkomstig de aldaar geldende procedures;

b) een vertaling van de oorsprongsverklaring indienen, als de douaneautoriteit van de partij van invoer dit vereist; en

c) een verklaring indienen die deel uitmaakt van de invoeraangifte of hiervan vergezeld gaat, waaruit blijkt dat de producten voldoen aan de voorwaarden voor de toepassing van deze overeenkomst, als de douaneautoriteit van de partij van invoer dit vereist.

2. Een importeur die verneemt of redenen heeft om aan te nemen dat een oorsprongsverklaring voor een product waarvoor de preferentiële tariefbehandeling is verleend onjuiste informatie bevat, stelt de douaneautoriteit van de partij van invoer onmiddellijk schriftelijk in kennis van alle wijzigingen die van invloed zijn op de oorsprong van dat product en betaalt de verschuldigde invoerrechten.

3. Wanneer een importeur verzoekt om preferentiële tariefbehandeling voor uit het grondgebied van de andere partij ingevoerde goederen, kan de partij van invoer een preferentiële tariefbehandeling voor die goederen weigeren indien de importeur niet aan de eisen van dit protocol voldoet.

4. In overeenstemming met haar interne recht bepaalt elke partij dat een product waarvoor de importeur op het tijdstip van invoer niet over een oorsprongsverklaring beschikte maar dat bij invoer ervan op het grondgebied van die partij normaal als van oorsprong zou zijn beschouwd, hij binnen een termijn van ten hoogste drie jaar na de datum van invoer mag verzoeken om de terugbetaling van de rechten die hij heeft moeten betalen omdat het product toen geen preferentiële tariefbehandeling heeft gekregen.

Artikel 22

Bewijs met betrekking tot vervoer via een derde land

Elk van beide partijen mag via haar douaneautoriteit een importeur verzoeken om aan te tonen dat een product waarvoor hij een verzoek heeft gedaan voor preferentiële tariefbehandeling is verzonden overeenkomstig artikel 14 aan de hand van:

a) transportdocumenten, zoals vrachtbrieven of cognossementen, waarin de gevolgde route en alle plaatsen van lading en overlading vóór de invoer van het product zijn aangegeven; en

b) een kopie van de douanecontroledocumenten waaruit ten behoeve van de douaneautoriteit blijkt dat wanneer het product is verzonden via of overgeladen buiten het grondgebied van de partijen, het onder douanecontrole is gebleven terwijl het zich buiten het grondgebied van de partijen bevond.

Artikel 23

Invoer in deelzendingen

Elk van beide partijen bepaalt dat, indien gedemonteerde of niet-gemonteerde producten in de zin van algemene regel 2, onder a), van het geharmoniseerd systeem die onder de afdelingen XVI en XVII of de posten 7308 en 9406 van het geharmoniseerd systeem vallen en op verzoek van de importeur en overeenkomstig de door de douaneautoriteit van de partij van invoer gestelde voorwaarden in deelzendingen worden ingevoerd, waar nodig één enkele oorsprongsverklaring voor deze producten bij die douaneautoriteit moet worden ingediend op het ogenblik van de invoer van de eerste deelzending.

Artikel 24

Vrijstelling van oorsprongsverklaring

1. In overeenstemming met haar interne recht kan een partij vrijstelling verlenen van de verplichting tot het overleggen van de in artikel 21 bedoelde oorsprongsverklaring voor zendingen van geringe waarde van producten van oorsprong uit een andere partij en voor producten van oorsprong die deel uitmaken van de persoonlijke bagage van een reiziger die uit een andere partij komt.

2. Een partij kan beslissen dat de bepalingen van lid 1 niet van toepassing zijn op de invoer van bepaalde zendingen, indien die zending deel uitmaakt van een reeks waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij zijn bedoeld voor of geregeld met het oog op het ontwijken van de bepalingen van dit protocol met betrekking tot de oorsprongsverklaring.

3. De partijen kunnen grenswaarden voor de in lid 1 bedoelde producten vaststellen en wisselen informatie uit over die grenswaarden.

Artikel 25

Bewijsstukken

De in artikel 19, lid 2, genoemde stukken kunnen documenten zijn met betrekking tot:

a) de productieprocessen die zijn uitgevoerd op het product van oorsprong of op de voor de productie van dat product gebruikte materialen;

b) de aankoop, de kostprijs, de waarde en de betaling van het product;

c) de oorsprong, de aankoop, de kostprijs, de waarde en de betaling van alle voor de productie van het product gebruikte materialen, met inbegrip van neutrale elementen; en

d) de verzending van het product.

Artikel 26

Bewaren van gegevens

1. De exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld, bewaart gedurende een periode van drie jaar na de opstelling ervan, of langer indien aldus vastgesteld door de partij van uitvoer, een kopie van die oorsprongsverklaring en van de in artikel 25 bedoelde bewijsstukken.

2. Indien een exporteur een oorsprongsverklaring heeft opgesteld op basis van een schriftelijke verklaring van de producent, moet de producent de gegevens bewaren in overeenstemming met lid 1.

3. Voor zover dit in het recht van de partij van invoer is vastgesteld, moet een importeur aan wie preferentiële tariefbehandeling is toegekend de documentatie betreffende de invoer van het product, met inbegrip van een kopie van de oorsprongsverklaring, gedurende drie jaar na de datum waarop de preferentiële behandeling werd toegekend bewaren, of langer indien aldus vastgesteld door die partij.

4. Elk van beide partijen staat, in overeenstemming met het in die Partij geldende recht, importeurs, exporteurs en producenten op haar grondgebied toe de documentatie of registers in om het even welke vorm te bewaren, mits die documentatie of gegevens kunnen worden opgevraagd en afgedrukt.

5. Een partij mag de preferentiële tariefbehandeling van een product dat voorwerp is van een controle van de oorsprong weigeren wanneer de importeur, de exporteur of de producent van het product die verplicht is gegevens of documentatie in de zin van dit artikel te bewaren:

a) de gegevens of documenten die relevant zijn voor de oorsprongsbepaling van het product niet bewaart overeenkomstig de eisen van dit protocol; of

b) de toegang tot deze gegevens of documenten weigert.

Artikel 27

Verschillen en vormfouten

1. Geringe verschillen tussen de gegevens op de oorsprongsverklaring en die op de documenten die voor het vervullen van de invoerformaliteiten bij de douaneautoriteiten worden ingediend, maken de oorsprongsverklaring niet automatisch ongeldig indien blijkt dat dit document wel degelijk met de aangebrachte producten overeenstemt.

2. Kennelijke vormfouten, zoals typefouten, op een oorsprongsverklaring leiden niet tot weigering van dit document indien deze fouten geen twijfel doen rijzen over de juistheid van de daarin vermelde gegevens.

Artikel 28

Samenwerking

1. De partijen werken samen voor de uniforme toepassing en interpretatie van dit protocol en bieden elkaar via hun douaneautoriteiten bijstand bij het controleren van de oorsprong van de producten waarop een oorsprongsverklaring is gebaseerd.

2. Om de in lid 1 bedoelde controle of bijstand te vergemakkelijken, bezorgen de douaneautoriteiten van de partijen elkaar via de Europese Commissie de adressen van de bevoegde douaneautoriteiten.

3. De douaneautoriteit van de partij van uitvoer draagt alle kosten voor de uitvoering van lid 1.

4. Voorts zullen de douaneautoriteiten van de partijen overleg plegen over de algemene werking en het beheer van de controleprocedure, met inbegrip van het opstellen van werklastprognoses en het bespreken van de prioriteiten. Bij een uitzonderlijke toename van het aantal verzoeken zullen de douaneautoriteiten van de partijen overleg plegen om de prioriteiten vast te stellen en stappen te overwegen ter beheersing van de werklast, rekening houdend met de operationele behoeften.

5. Voor producten die overeenkomstig artikel 3 worden beschouwd als van oorsprong mogen de partijen samenwerken met een derde land om douaneprocedures te ontwikkelen op basis van de beginselen van dit protocol.

Artikel 29

Controle van de oorsprong

1. Met het oog op de correcte toepassing van dit protocol verlenen de partijen elkaar via hun douaneautoriteiten bijstand bij het controleren van de oorsprong van de producten en of de aanvragen voor preferentiële tariefbehandeling correct zijn.

2. Een partij kan verzoeken om een controle van de oorsprong van een product of een controle of aan alle andere voorwaarden van dit protocol is voldaan:

a) op basis van de door de douaneautoriteit van de partij van invoer toegepaste methoden voor risicobeoordeling, die een willekeurige steekproef kunnen omvatten; of

b) wanneer de partij van invoer gegronde twijfel heeft over de vraag of de producten van oorsprong zijn en of aan alle andere voorwaarden van dit protocol is voldaan.

3. De douaneautoriteit van de partij van invoer kan de douaneautoriteit van de partij van uitvoer schriftelijk verzoeken om te controleren of een product van oorsprong is. Wanneer de douaneautoriteit van de partij van invoer om een controle verzoekt, verstrekt zij de douaneautoriteit van de partij van uitvoer:

a) de identiteit van de douaneautoriteit die het verzoek indient;

b) de naam van de te controleren exporteur of producent;

c) het onderwerp en de reikwijdte van de controle; en

d) een kopie van de oorsprongsverklaring en eventuele andere relevante documenten.

4. Overeenkomstig lid 3 kan de douaneautoriteit van de partij van invoer indien nodig de douaneautoriteit van de partij van uitvoer verzoeken om specifieke documentatie en informatie.

5. Een verzoek van de douaneautoriteit van de partij van invoer uit hoofde van lid 3 wordt per aangetekende brief aan de douaneautoriteit van de partij van uitvoer verzonden, of op een andere manier waarbij de ontvangst ervan door die douaneautoriteit wordt bevestigd.

6. De douaneautoriteit van de partij van uitvoer zal de controle van de oorsprong uitvoeren. Hiertoe kan de douaneautoriteit, overeenkomstig het geldende recht, verzoeken om documenten, bewijsmateriaal opvragen of een bezoek brengen aan de bedrijfsruimten van de exporteur of de producent met het oog op de controle van de in artikel 25 genoemde gegevens en de bij de productie van het product gebruikte infrastructuur inspecteren.

7. Indien een exporteur een oorsprongsverklaring heeft opgesteld op basis van een schriftelijke verklaring van de producent of leverancier, mag de exporteur ervoor zorgen dat de producent of leverancier die documentatie of informatie rechtstreeks aan de douaneautoriteit van de partij van uitvoer bezorgt wanneer deze hierom verzoekt.

8. Zo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen twaalf maanden na de ontvangst van het in lid 4 bedoelde verzoek, controleert de douaneautoriteit van de partij van uitvoer of het product van oorsprong is en of het aan de andere voorwaarden van dit protocol voldoet, en:

a) bezorgt aan de douaneautoriteit van de partij van invoer per aangetekende brief of op een andere manier waarbij de ontvangst ervan door die douaneautoriteit wordt bevestigd, een schriftelijk verslag waaruit blijkt of het product van oorsprong is en bevattende:

   i) de resultaten van de controle;

   ii) de omschrijving van het gecontroleerde product en de voor de toepassing van de oorsprongsregel geldende tariefindeling;

   iii) een beschrijving van en een toelichting bij het productieproces waarmee de oorsprong van het product wordt gestaafd;

   iv) informatie over de wijze waarop de controle is uitgevoerd; en

   v) indien van toepassing, bewijsstukken; en

b) stelt de exporteur, overeenkomstig van haar interne recht, in kennis van haar besluit of het product van oorsprong is.

9. Door middel van wederzijdse toestemming van de betrokken douaneautoriteiten kan de in lid 8 bedoelde termijn worden verlengd.

10. In afwachting van de resultaten van een overeenkomstig lid 8 uitgevoerde controle van de oorsprong of van het in lid 13 bedoelde overleg, stelt de douaneautoriteit van de partij van invoer, onder voorbehoud van de conservatoire maatregelen die zij noodzakelijk acht, voor het product vrij te geven aan de importeur.

11. Indien het resultaat van de controle van de oorsprong niet wordt overgemaakt in overeenstemming met lid 8, kan de douaneautoriteit van de partij van invoer de preferentiële tariefbehandeling van een product weigeren in geval van gegronde twijfel of wanneer zij niet kan bepalen of het product van oorsprong is.

12. Als er geschillen zijn ten aanzien van de in dit artikel vastgestelde controleprocedures of ten aanzien van de interpretatie van de oorsprongsregels bij de bepaling of een product van oorsprong is, en deze geschillen niet kunnen worden beslecht door overleg tussen de douaneautoriteit die de controle heeft aangevraagd en de douaneautoriteit die verantwoordelijk is voor het uitvoeren ervan, en indien de douaneautoriteit van de partij van invoer voornemens is een oorsprongsbepaling te maken die strijdig is met het in lid 8, onder a), bedoelde verslag van de douaneautoriteit van het land van uitvoer, stelt de partij van invoer de partij van uitvoer hiervan binnen 60 dagen na ontvangst van het schriftelijk verslag in kennis.

13. Op verzoek van een van de partijen plegen de partijen overleg met het oog op het beslechten van de geschillen en sluiten dit overleg uiterlijk 90 dagen na de datum van de in lid 12 bedoelde kennisgeving af. Door middel van schriftelijke wederzijdse toestemming van de partijen kan de termijn voor de afsluiting van het overleg per geval worden verlengd. De douaneautoriteit van de partij van invoer kan haar oorsprongsbepaling na afloop van dit overleg maken. De partijen kunnen de geschillen ook beslechten in het in artikel 34 vermelde Gemengd Comité douanesamenwerking.

14. Op de regeling van geschillen tussen de importeur en de douaneautoriteit van de partij van invoer is in alle gevallen het recht van de partij van invoer van toepassing.

15. Dit protocol belet niet dat een douaneautoriteit van een partij, in afwachting van een oplossing van de aangelegenheid in het kader van deze overeenkomst, een oorsprongsbepaling maakt of een besluit vooraf neemt met betrekking tot een zaak die bij het Gemengd Comité douanesamenwerking of het krachtens artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), onder a), opgerichte Comité voor de handel in goederen in behandeling is, of een andere maatregel neemt die zij noodzakelijk acht.

Artikel 30

Herziening en beroep

1. Hetzelfde recht op herziening en beroep dat de partijen ten aanzien van oorsprongsbepalingen en besluiten vooraf van hun respectieve douaneautoriteiten aan importeurs op hun grondgebied verlenen, wordt in wezen ook verleend aan alle personen die:

a) een oorsprongsbepaling hebben ontvangen als gevolg van de toepassing van dit protocol; of

b) een besluit vooraf hebben ontvangen overeenkomstig artikel 33, lid 1.

2. In aanvulling op de artikelen 27.3 (Administratieve procedures) en 27.4 (Toetsing en beroep), bepaalt elke partij dat het in lid 1 bedoelde recht van herziening en beroep ook toegang tot ten minste twee niveaus van beroep of herziening omvat, waaronder ten minste één rechterlijk of quasi-rechterlijk niveau.

Artikel 31

Sancties

Elk van beide partijen stelt strafrechtelijke, civielrechtelijke of administratieve sancties vast voor schendingen van haar interne recht met betrekking tot dit protocol.

Artikel 32

Vertrouwelijkheid

1. Dit protocol verplicht de partijen niet om bedrijfsinformatie of informatie met betrekking tot een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon te verstrekken of toegang daartoe te verlenen indien de openbaarmaking daarvan de rechtshandhaving zou belemmeren of in strijd zou zijn met de wetgeving ter bescherming van bedrijfsinformatie, persoonsgegevens en privacy van de betrokken partij.

2. Elk van beide partijen handhaaft, in overeenstemming met haar nationale recht, de vertrouwelijkheid van de krachtens dit protocol verzamelde informatie en beschermt die informatie tegen elke openbaarmaking die afbreuk zou kunnen doen aan de concurrentiepositie van de persoon die de informatie heeft verstrekt. Indien de partij die de informatie ontvangt of verkrijgt, deze openbaar moet maken op grond van haar interne recht, stelt zij de persoon of de partij die deze informatie heeft verstrekt, daarvan in kennis.

3. Elk van beide partijen zorgt ervoor dat de vertrouwelijke informatie die krachtens dit protocol wordt verzameld, niet wordt gebruikt voor andere doeleinden dan het beheer en de handhaving van oorsprongsbepaling en douanezaken, tenzij de persoon of partij die de vertrouwelijke informatie heeft verstrekt, daarvoor toestemming heeft gegeven.

4. Niettegenstaande het bepaalde in lid 3 kan een partij toestaan dat krachtens dit protocol verzamelde informatie wordt gebruikt in administratieve, rechterlijke of quasi-rechterlijke procedures die zijn ingeleid wegens niet-naleving van douanegerelateerde wet- en regelgeving waarmee aan dit protocol uitvoering wordt gegeven. Een partij stelt de persoon of partij die de informatie heeft verstrekt, vooraf van die gebruikmaking in kennis.

5. Om de werking en toepassing van lid 2 te vergemakkelijken, wisselen de partijen informatie uit over hun respectieve wetgeving inzake gegevensbescherming.

Artikel 33

Besluiten vooraf betreffende de oorsprong

1. Elk van beide partijen waarborgt via haar douaneautoriteiten de snelle afgifte, voorafgaand aan de invoer van een product op haar grondgebied en in overeenstemming met haar interne recht, van schriftelijke besluiten vooraf met betrekking tot de vraag of een product krachtens dit protocol als van oorsprong kan worden beschouwd.

2. Elk van beide partijen stelt procedures op, of handhaaft deze, voor de afgifte van besluiten vooraf, met inbegrip van een gedetailleerde beschrijving van de informatie die redelijkerwijze is vereist voor de verwerking van een aanvraag voor een besluit.

3. Elk van beide partijen bepaalt dat haar douaneautoriteit:

a) te allen tijde gedurende de looptijd van een evaluatie van een aanvraag voor een besluit vooraf om aanvullende informatie van de aanvrager van het besluit kan verzoeken;

b) het besluit afgeeft binnen 120 dagen na de datum waarop zij over alle noodzakelijke informatie van de aanvrager van het besluit vooraf beschikt; en

c) aan de aanvrager van het besluit vooraf een volledige toelichting van de redenen voor het besluit bezorgt.

4. Wanneer een aanvraag voor een besluit vooraf betrekking heeft op een kwestie die het onderwerp is van:

a) een controle van de oorsprong;

b) een herziening door of een beroep bij de douaneautoriteit; of

c) een rechterlijke of quasi-rechterlijke herziening op het grondgebied van de douaneautoriteit;

kan de douaneautoriteit, overeenkomstig haar interne recht, de afgifte van het besluit weigeren of uitstellen.

5. Behoudens het bepaalde in lid 7 past elk van beide partijen een besluit vooraf met betrekking tot de invoer op zijn grondgebied van het product waarvoor om dat besluit is verzocht toe vanaf de datum van afgifte ervan of, indien vermeld in het besluit, vanaf een latere datum.

6. Elk van beide partijen verstrekt aan personen die om een besluit vooraf verzoeken, dezelfde behandeling als aan alle andere personen aan wie zij een besluit vooraf afgeeft, op voorwaarde dat de feiten en de omstandigheden op alle materiële punten dezelfde zijn.

7. De partij die een besluit vooraf afgeeft, kan een besluit vooraf wijzigen of intrekken:

a) indien het besluit op een materiële fout berust;

b) indien de materiële feiten of omstandigheden waarop het besluit is gebaseerd, veranderd zijn;

c) om te voldoen aan een wijziging van hoofdstuk twee (Nationale behandeling en markttoegang voor goederen) of van dit protocol; of

d) om te voldoen aan een rechterlijke beslissing of een wijziging van haar interne recht.

8. Elk van beide partijen bepaalt dat een wijziging of intrekking van een besluit vooraf van kracht wordt op de datum waarop de wijziging of intrekking is afgegeven, of op een latere datum indien vermeld in het besluit, en niet mag worden toegepast op de invoer van een product vóór die datum, tenzij de persoon aan wie het besluit vooraf is afgegeven niet heeft gehandeld in overeenstemming met de bepalingen en voorwaarden ervan.

9. Niettegenstaande het bepaalde in lid 8 kan de partij die het besluit vooraf afgeeft, de datum waarop de wijziging of intrekking van kracht wordt in overeenstemming met zijn nationale recht met maximaal zes maanden uitstellen.

10. Behoudens het bepaalde in lid 7 ziet elke partij erop toe dat een besluit vooraf van kracht blijft en wordt nageleefd.

Artikel 34

Comité

Het Gemengd Comité douanesamenwerking, dat bevoegd is om onder auspiciën van het Gemengd Comité voor de CETA op te treden als gespecialiseerd comité overeenkomstig artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, kan dit protocol herzien en wijzigingen aan de bepalingen ervan voorstellen aan het Gemengd Comité voor de CETA. Het Gemengd Comité douanesamenwerking streeft ernaar besluiten te nemen over:

a) de uniforme toepassing van de oorsprongsregels, met inbegrip van de regels inzake tariefindeling en kwesties inzake waardebepaling met betrekking tot dit protocol;

b) de technische, administratieve of interpretatiekwesties met betrekking tot dit protocol; of

c) de prioriteiten met betrekking tot de controle van de oorsprong en andere kwesties die daaruit voortvloeien.

BIJLAGE 1

TOLERANTIE VOOR TEXTIELSTOFFEN EN TEXTIELWAREN

1. Voor de toepassing van deze bijlage gelden de volgende definities:

natuurlijke vezels: vezels, andere dan kunstmatige of synthetische, die niet zijn gesponnen. De term natuurlijke vezels omvat afval en, tenzij anders vermeld, vezels die zijn gekaard, gekamd of anderszins bewerkt, doch niet gesponnen. De term natuurlijke vezels omvat paardenhaar bedoeld bij post 05.11, zijde bedoeld bij de posten 50.02 en 50.03, wol en fijn of grof haar bedoeld bij de posten 51.01 tot en met 51.05, katoen bedoeld bij de posten 52.01 tot en met 52.03 en andere plantaardige vezels bedoeld bij de posten 53.01 tot en met 53.05;

textielmassa, chemische stoffen en materialen voor het vervaardigen van papier: materialen die niet onder de hoofdstukken 50 tot en met 63 vallen, maar die gebruikt kunnen worden bij de vervaardiging van kunstmatige, synthetische of papieren vezels of garens; en

synthetische of kunstmatige stapelvezels: kabel van synthetische of kunstmatige filamenten, synthetische of kunstmatige stapelvezels of afval daarvan, bedoeld bij de posten 55.01 tot en met 55.07.

2. Voor alle duidelijkheid: om te bepalen of de niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie van een product van de hoofdstukken 50 tot en met 63 zijn gebruikt aan de toepasselijke oorsprongsregel in bijlage 5 voldoen, hoeft geen rekening te worden gehouden met niet van oorsprong zijnde materialen van de hoofdstukken 1 tot en met 49 of 64 tot en met 97, met inbegrip van materialen die tetiel bevatten.

3. Indien de niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie van een product van de hoofdstukken 50 tot en met 63 zijn gebruikt niet aan de voorwaarden van bijlage 5 voldoen, is het product behoudens het bepaalde in lid 7 toch een product van oorsprong, op voorwaarde dat:

   a) het product met twee of meer in tabel 1 vermelde basistextielmaterialen wordt vervaardigd;

   b) het nettogewicht van de gebruikte niet van oorsprong zijnde basistextielmaterialen uit tabel 1 niet meer dan 10 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en

   c) het product aan alle andere toepasselijke eisen van dit protocol voldoet.

4. In het geval van een product van de hoofdstukken 50 tot en met 63 dat is vervaardigd met een of meer in tabel 1 vermelde basistextielmaterialen en niet van oorsprong zijnde polyurethaangarens met soepele segmenten van polyether, is het product behoudens het bepaalde in lid 7 toch een product van oorsprong, op voorwaarde dat:

   a) het gewicht van de niet van oorsprong zijnde polyurethaangarens met soepele segmenten van polyether niet meer dan 20 % van het gewicht van het product bedraagt; en

   b) het product aan alle andere toepasselijke eisen van dit protocol voldoet.

5. In het geval van een product van de hoofdstukken 50 tot en met 63 dat is vervaardigd met een of meer in tabel 1 vermelde basistextielmaterialen en niet van oorsprong zijnde strippen bestaande uit een kern van aluminiumfolie of een kern van kunststoffolie, al dan niet bedekt met aluminiumpoeder, met een breedte van niet meer dan 5 mm, welke kern met behulp van een doorzichtig of gekleurd kleefmiddel tussen twee strippen kunststof is aangebracht, is het product behoudens het bepaalde in lid 7 toch een product van oorsprong, op voorwaarde dat:

   a) het gewicht van de niet van oorsprong zijnde strippen bestaande uit een kern van aluminiumfolie of van kunststoffolie, al dan niet bedekt met aluminiumpoeder, met een breedte van niet meer dan 5 mm, welke kern met behulp van een doorzichtig of gekleurd kleefmiddel is bevestigd tussen twee strippen kunststof, niet meer dan 30 % van het gewicht van het product bedraagt; en

   b) het product aan alle andere toepasselijke eisen van dit protocol voldoet.

6. Indien de niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie van een product van de hoofdstukken 61 tot en met 63 zijn gebruikt niet aan de voorwaarden van bijlage 5 voldoen, is het product behoudens het bepaalde in lid 7 toch een product van oorsprong, op voorwaarde dat:

   a) de niet van oorsprong zijnde materialen onder een andere post dan die van het product zijn ingedeeld;

b) de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 8 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt; en

c) het product aan alle andere toepasselijke eisen van dit protocol voldoet.

Dit lid is niet van toepassing op niet van oorsprong zijnde materialen die zijn gebruikt bij de productie van voeringen en tussenvoeringen van een product van de hoofdstukken 61 tot en met 63.

7. De in de leden 2 tot en met 6 bedoelde tolerantie is niet van toepassing op niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie van een product zijn gebruikt indien die materialen onderworpen zijn aan een oorsprongsregel waarin de maximale waarde of het maximale gewicht als percentage is vastgesteld.

Tabel 1 — Basistextielmaterialen

1. zijde
2. wol
3. grof haar
4. fijn haar
5. paardenhaar (crin)
6. katoen
7. papier en materialen voor het vervaardigen van papier
8. vlas
9. hennep
10. jute en andere bastvezels
11. sisal en andere textielvezels van agaven
12. kokosvezel, abaca, ramee en andere plantaardige textielvezels
13. synthetische filamenten
14. kunstmatige filamenten
15. filamenten die elektriciteit geleiden
16. synthetische stapelvezels van polypropyleen
17. synthetische stapelvezels van polyester
18. synthetische stapelvezels van polyamide
19. synthetische stapelvezels van polyacrylonitril
20. synthetische stapelvezels van polyimide
21. synthetische stapelvezels van polytetrafluorethyleen
22. synthetische stapelvezels van poly(fenyleensulfide)
23. synthetische stapelvezels van poly(vinylchloride)
24. andere synthetische stapelvezels
25. kunstmatige stapelvezels van viscose
26. andere kunstmatige stapelvezels

27. garen van polyurethaan met soepele segmenten van polyether, al dan niet omwoeld

28. garen van polyurethaan met soepele segmenten van polyester, al dan niet omwoeld

29. een materiaal bedoeld bij post 56.05 (metaalgarens) met strippen bestaande uit een kern van aluminiumfolie of van kunststoffolie, al dan niet bedekt met aluminiumpoeder, met een breedte van niet meer dan 5 mm, welke kern met behulp van een doorzichtig of gekleurd kleefmiddel is bevestigd tussen twee strippen kunststof

30. alle andere materialen bedoeld bij post 56.05

BIJLAGE 2

TEKST VAN DE OORSPRONGSVERKLARING

Bij het opstellen van de oorsprongsverklaring, waarvan de tekst hieronder is weergegeven, moet rekening worden gehouden met de voetnoten. De tekst van de voetnoten hoeft echter niet te worden overgenomen.

(Periode: van _____ tot en met _____ ([1]))

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. … ([2])), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële oorsprong zijn uit … ([3]).

..... ([4])
(Plaats en datum)

..... ([5])
(Handtekening en naam van de exporteur in blokletters)

([1]) Wanneer de oorsprongsverklaring wordt opgesteld voor meerdere zendingen van dezelfde producten van oorsprong in de zin van artikel 19, lid 5: de periode gedurende welke de oorsprongsverklaring van toepassing is. Die periode mag niet langer zijn dan twaalf maanden. Alle producten moeten binnen de aangegeven periode worden ingevoerd. Dit veld mag leeg blijven wanneer een periode niet van toepassing is.

([2]) Voor exporteurs uit de EU: Wanneer de oorsprongsverklaring door een toegelaten of geregistreerde exporteur wordt opgesteld, moet zijn door de douaneautoriteit toegekende vergunnings- of registratienummer worden vermeld. Een douanevergunningnummer is alleen vereist indien de exporteur een toegelaten exporteur is. Wanneer de oorsprongsverklaring niet door een toegelaten of geregistreerde exporteur is opgesteld, worden de woorden tussen haakjes weggelaten of wordt niets ingevuld.
Voor exporteurs uit Canada: Het door de Canadese overheid toegekende ondernemingsnummer (Business Number) van de exporteur moet worden vermeld. Wanneer de exporteur geen ondernemingsnummer heeft, mag dit veld leeg blijven.

([3]) Canada/EU: producten die uit hoofde van de oorsprongsregels van de brede economische en handelsovereenkomst tussen Canada en de Europese Unie als van oorsprong mogen worden beschouwd. Wanneer de oorsprongsverklaring geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op producten van oorsprong uit Ceuta en Melilla, moet de exporteur dit door middel van het lettersymbool "CM" duidelijk aangeven.

([4]) Deze vermeldingen kunnen achterwege blijven indien de gegevens op het document zelf zijn aangegeven.

([5]) Artikel 19, lid 3, voorziet in een uitzondering op de eis van de handtekening van de exporteur. Wanneer de exporteur niet hoeft te ondertekenen, hoeft ook diens naam niet te worden vermeld.

Bulgaarse versie

(Период: от _____ до _____ ([1]))

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № … ([2])), декларира, че освен когато е отбелязано друго, тези продукти са с/със … преференциален произход ([3]).

Spaanse versie

(Período comprendido entre el _____ y el _____ ([1]))

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera nº … ([2])) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial. … ([3]).

Tsjechische versie

(Období: od _____ do _____ ([1]))

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení … ([2])) prohlašuje, že kromě zřetelně označených, mají tyto výrobky preferenční původ v … ([3]).

Deense versie

(Periode: fra _____ til _____ ([1]))

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. … ([2])), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i … ([3]).

Duitse versie

(Zeitraum: von _____ bis _____ ([1]))

Der Ausführer (ermächtigter Ausführer; Bewilligungs-Nr. … ([2])) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, präferenzbegünstigte … ([3]) Ursprungswaren sind.

Estse versie

(Ajavahemik: alates _____ kuni _____ ([1]))

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolli luba nr. … ([2])) deklareerib, et need tooted on … ([3]) sooduspäritoluga, välja arvatud juhul, kui on selgelt näidatud teisiti.

Griekse versie

(Περίοδος: από _____ έως _____ ([1]))

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου υπ' αριθ. … ([2])) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής … ([3]).

Engelse versie

(Period: from _____ to _____ ([1]))

The exporter of the products covered by this document (customs authorisation No… ([2])) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of … ([3]) preferential origin.

Franse versie

(Période: du _____ au _____ ([1]))

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° … ([2])) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle … ([3])).

Kroatische versie

(Razdoblje: od _____ do _____ ([1]))

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. … ([2])) izjavljuje da su, osim ako je drugačije izričito navedeno, ovi proizvodi … ([3]) preferencijalnog podrijetla.

Italiaanse versie

(Periodo: dal _____ al _____ ([1]))

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. … ([2])) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale … ([3]).

Letse versie

(Laikposms: no _____ līdz _____ ([1]))

To produktu eksportētājs, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas atļauja Nr. … ([2])) deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme… ([3]).

Litouwse versie

(Laikotarpis: nuo _____ iki _____ ([1]))

Šiame dokumente išvardintų prekių eksportuotojas (muitinės liudijimo Nr. … ([2])) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra … ([3]) preferencinės kilmės prekės..

Hongaarse versie

(Időszak: _____ -tól _____ -ig ([1]))

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: … ([2])) kijelentem, hogy eltérő egyértelmű jelzés hiányában az áruk preferenciális … ([3]) származásúak.

Maltese versie

(Perjodu: minn _____ sa _____ ([1]))

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni tad-dwana nru. … ([2])) jiddikjara li, ħlief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' oriġini preferenzjali … ([3]).

Nederlandse versie

(Periode: van _____ tot en met _____ ([1]))

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. … ([2])), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële oorsprong zijn uit … ([3]).

Poolse versie

(Okres: od _____ do _____ (1))

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych nr … (2)) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają … (3) preferencyjne pochodzenie.

Portugese versie

(Período: de _____ a _____ (1))

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira n.º … (2)), declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial … (3).

Roemeense versie

(Perioada: de la _____ până la _____ (1))

Exportatorul produselor care fac obiectul prezentului document (autorizația vamală nr. … (2)) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială … (3).

Sloveense versie

(Obdobje: od _____ do _____ (1))

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št … (2)), izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno … (3) poreklo.

Slowaakse versie

(Obdobie: od _____ do _____ (1))

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo colného povolenia … (2)) vyhlasuje, že pokiaľ nie je jasne uvedené inak, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v … (3).

Finse versie

(_____ ja _____ välinen aika (1))

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupa N:o … (2)) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja … alkuperätuotteita (3).

Zweedse versie

(Period: från _____ till _____ (1))

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr … (2)) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ursprung i … (3).

BIJLAGE 3

LEVERANCIERSVERKLARING VOOR NIET VAN OORSPRONG ZIJNDE MATERIALEN DIE BIJ DE PRODUCTIE VAN NIET VAN OORSPRONG ZIJNDE PRODUCTEN ZIJN GEBRUIKT

Verklaring:

Ondergetekende, leverancier van de op het bijgevoegde document vermelde producten, verklaart dat:

a) de volgende materialen, die niet van oorsprong zijn uit de Europese Unie of uit Canada ([1]), in de Europese Unie of in Canada zijn gebruikt om de volgende geleverde niet van oorsprong zijnde producten te vervaardigen;

b) alle andere materialen die in de Europese Unie of in Canada bij de vervaardiging van deze producten zijn gebruikt, zijn van oorsprong uit de EU of Canada.

1	2	3	4	5	6
Omschrijving van de geleverde producten die niet van oorsprong zijn	GS-tariefindeling van de geleverde producten die niet van oorsprong zijn	Waarde van de geleverde producten die niet van oorsprong zijn ([2])	Omschrijving van de gebruikte materialen die niet van oorsprong zijn	GS-tariefindeling van de gebruikte materialen die niet van oorsprong zijn	Waarde van de gebruikte materialen die niet van oorsprong zijn ([2])
		Totaal:			Totaal:

Hij verbindt zich ertoe alle aanvullende bewijsstukken over te leggen die noodzakelijk worden geacht.

.....

(Plaats en datum)

.....

(Naam en functie, naam en adres van de onderneming)

.....

(Handtekening)

([1]) Indien nodig de niet van toepassing zijnde partij doorstrepen.

([2]) Voor elk geleverd product dat niet van oorsprong is en voor elk gebruikt materiaal dat niet van oorsprong is, de waarde per eenheid van de producten en materialen als bedoeld in de kolommen 3 respectievelijk 6 vermelden.

BIJLAGE 4

AANGELEGENHEDEN VAN TOEPASSING OP CEUTA EN MELILLA

1. Voor de toepassing van dit protocol vallen van de zijde van de Europese Unie Ceuta en Melilla niet onder de term „partij".

2. Producten van oorsprong uit Canada die in Ceuta en Melilla worden ingevoerd, vallen in elk opzicht onder dezelfde douaneregeling, met inbegrip van preferentiële tariefbehandeling, als die welke op grond van *protocol nr. 2 bij de Akte van Toetreding van het Koninkrijk Spanje en de Republiek Portugal tot de Europese Gemeenschappen* van toepassing is op producten van oorsprong uit het douanegebied van de Europese Unie. Canada past op de onder deze overeenkomst vallende producten van uit Ceuta en Melilla dezelfde douaneregeling toe, met inbegrip van preferentiële tariefbehandeling, als op producten van oorsprong uit de Europese Unie die vanuit de Unie worden ingevoerd.

3. De oorsprong van producten die vanuit Canada naar Ceuta en Melilla worden uitgevoerd, wordt bepaald aan de hand van de oorsprongsregels die krachtens dit protocol op Canada van toepassing zijn. De oorsprong van producten die vanuit Ceuta en Melilla naar Canada worden uitgevoerd, wordt bepaald aan de hand van de oorsprongsregels die krachtens dit protocol op de Europese Unie van toepassing zijn.

4. De bepalingen van dit protocol betreffende de afgifte, het gebruik en de controle achteraf van de oorsprong zijn van toepassing op producten die vanuit Canada naar Ceuta en Melilla worden uitgevoerd en op producten die vanuit Ceuta en Melilla naar Canada worden uitgevoerd.

5. De bepalingen van dit protocol met betrekking tot de cumulatie van oorsprong zijn van toepassing op de invoer en de uitvoer van producten tussen de Europese Unie, Canada en Ceuta en Melilla.

6. Voor de toepassing van de leden 2, 3, 4 en 5, worden Ceuta en Melilla als één grondgebied beschouwd.

7. De Spaanse douaneautoriteiten zijn belast met de toepassing van het bepaalde in deze bijlage in Ceuta en Melilla.

BIJLAGE 5

PRODUCTSPECIFIEKE OORSPRONGSREGELS

Aantekeningen bij bijlage 5

1. In deze bijlage zijn de voorwaarden vastgesteld waaraan een product moet voldoen om als van oorsprong te worden beschouwd in de zin van artikel 5 (Toereikende productie).

2. De volgende definities zijn van toepassing:

   hoofdstuk: een hoofdstuk van het geharmoniseerd systeem;

   post: een uit vier cijfers bestaand nummer, of de eerste vier cijfers van een nummer, gebruikt in het geharmoniseerd systeem;

   afdeling: een afdeling van het geharmoniseerd systeem;

   onderverdeling: een uit zes cijfers bestaand nummer, of de eerste zes cijfers van een nummer, gebruikt in het geharmoniseerd systeem; en

   tariefbepaling: erdeling van het geharmoniseerd systeem

3. De productspecifieke oorsprongsregel of reeks van oorsprongsregels die van toepassing is op een product van een bepaalde post, onderverdeling of groep van posten of onderverdelingen staat onmiddellijk naast die post, onderverdeling of groep van posten of onderverdelingen.

4. Tenzij anders vermeld is een in een productspecifieke oorsprongsregel vereiste wijziging van de tariefindeling of een andere in een productspecifieke oorsprongsregel vermelde voorwaarde alleen van toepassing op niet van oorsprong zijnde materialen.

5. De aantekeningen bij de afdelingen, hoofdstukken, posten of onderverdelingen staan, in voorkomend geval, bij het begin van elke nieuwe afdeling, elk nieuw hoofdstuk, elke nieuwe post of elke nieuwe onderverdeling. Deze aantekeningen moeten samen met de productspecifieke oorsprongsregels voor de desbetreffende afdelingen, hoofdstukken, posten of onderverdelingen worden gelezen en kunnen bijkomende voorwaarden of een alternatief bevatten voor de productspecifieke oorsprongsregels.

6. Tenzij anders vermeld, wordt met verwijzingen naar gewicht in een productspecifieke oorsprongsregel het nettogewicht bedoeld, dit wil zeggen het gewicht van een materiaal of een product exclusief het gewicht van de verpakking zoals vastgesteld in de definities van „nettogewicht van niet van oorsprong zijnde materialen" en „nettogewicht van het product" in artikel 1 (Definities) van dit protocol.

7. Een verwijzing naar niet van oorsprong zijnde suiker in een productspecifieke oorsprongsregel betekent het in artikel 16 (Suiker) van dit protocol bedoelde niet van oorsprong zijnde materiaal.

8. Wanneer een productspecifieke oorsprongsregel:

   a) een wijziging van hoofdstuk, post of onderverdeling vereist of een wijziging van product *x* ([1]) van een ander hoofdstuk, een andere post of een andere onderverdeling vereist, mogen bij de productie van het product alleen niet van oorsprong zijnde materialen worden gebruikt die in een ander hoofdstuk, een andere post of een andere onderverdeling dan het product zijn ingedeeld;

   b) een wijziging in een post of onderverdeling of in een van deze posten of onderverdelingen vereist, mogen bij de productie van het product zowel in die post of onderverdeling ingedeelde niet van oorsprong zijnde materialen als niet van oorsprong zijnde materialen van een ander hoofdstuk, een andere post of een andere onderverdeling dan die van het product worden gebruikt;

   c) een wijziging van post of onderverdeling buiten een groep vereist, mogen bij de productie van het product alleen niet van oorsprong zijnde materialen die buiten die groep van posten of onderverdelingen zijn ingedeeld, worden gebruikt;

   d) vereist dat een product volledig is verkregen, moet het product volledig zijn verkregen in de zin van artikel 4 (Volledig verkregen producten). Wanneer een zending bestaat uit een aantal identieke producten die in tariefbepaling *x* zijn ingedeeld, wordt elk product afzonderlijk genomen;

([1]) In deze aantekeningen staat product *x* of tariefbepaling *x* voor een specifiek product of een specifieke tariefbepaling, en *x* % staat voor een specifiek percentage.

e) productie vereist waarbij alle gebruikte materialen uit tariefbepaling *x* volledig zijn verkregen, moeten alle bij de productie van het product gebruikte materialen uit tariefbepaling *x* volledig zijn verkregen in de zin van artikel 4 (Volledig verkregen producten);

f) een wijziging van tariefbepaling *x* vereist, ongeacht of er ook sprake is van een wijziging van hoofdstuk, post of onderverdeling, wordt de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die voldoen aan de wijziging van de tariefindeling bedoeld in de zinsnede die begint met „ongeacht", niet in aanmerking genomen bij de berekening van de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen. Indien twee of meer productspecifieke oorsprongsregels van toepassing zijn op een post, onderverdeling of groep van posten of onderverdelingen, heeft de in dit zinsdeel bedoelde wijziging van de tariefindeling betrekking op de in de eerste oorsprongsregel bedoelde wijziging;

g) vereist dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van tariefbepaling *x* niet meer dan *x* % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt, wordt bij de berekening van de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen alleen rekening gehouden met de waarde van de in deze oorsprongsregel opgenomen niet van oorsprong zijnde materialen. De als percentage uitgedrukte maximumwaarde van niet van oorsprong zijnde materialen vastgesteld in deze oorsprongsregel mag niet worden overschreden op grond van artikel 6 (Tolerantie);

h) vereist dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die in dezelfde tariefbepaling als het eindproduct zijn ingedeeld niet meer dan *x* % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt, mogen in een andere tariefbepaling dan die van het product ingedeelde niet van oorsprong zijnde materialen bij de vervaardiging van het product worden gebruikt. Bij de berekening van de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen wordt alleen rekening gehouden met de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die in dezelfde tariefbepaling als het eindproduct zijn ingedeeld. De als percentage uitgedrukte maximumwaarde van niet van oorsprong zijnde materialen vastgesteld in deze oorsprongsregel mag niet worden overschreden op grond van artikel 6 (Tolerantie);

i) vereist dat de waarde van alle niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan *x* % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt, wordt bij de berekening van de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen rekening gehouden met de waarde van alle niet van oorsprong zijnde materialen. De als percentage uitgedrukte maximumwaarde van niet van oorsprong zijnde materialen vastgesteld in deze oorsprongsregel mag niet worden overschreden op grond van artikel 6 (Tolerantie); en

j) vereist dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen uit tariefbepaling *x* niet meer dan *x* % van het nettogewicht van het product bedraagt, mogen de vermelde niet van oorsprong zijnde materialen bij de productie van het product worden gebruikt, mits zij het vastgestelde percentage van het „nettogewicht van het product" overeenkomstig de definitie daarvan in artikel 1 niet overschrijden. Het als percentage uitgedrukte maximumgewicht van niet van oorsprong zijnde materialen vastgesteld in deze oorsprongsregel mag niet worden overschreden op grond van artikel 6 (Tolerantie).

9. De productspecifieke oorsprongsregel geeft de minimale hoeveelheid productie weer die niet van oorsprong zijnde materialen moeten ondergaan vóór een product als van oorsprong kan worden beschouwd. Meer productie dan is vereist door de productspecifieke oorsprongsregel verleent het product eveneens de oorsprong.

10. Wanneer in een productspecifieke oorsprongsregel is vastgesteld dat bepaalde niet van oorsprong zijnde materialen niet mogen worden gebruikt, of dat de waarde of het gewicht van bepaalde niet van oorsprong zijnde materialen een bepaalde grens niet mag overschrijden, zijn deze voorwaarden niet van toepassing op niet van oorsprong zijnde materialen die elders in het geharmoniseerd systeem zijn ingedeeld.

11. Wanneer een materiaal oorsprong verkrijgt op het grondgebied van een partij en dit materiaal verder wordt gebruikt bij de productie van een product waarvan van de oorsprong wordt bepaald, wordt overeenkomstig artikel 5 (Toereikende productie) geen rekening gehouden met de niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie van dat materiaal zijn gebruikt. Dit geldt ongeacht of het materiaal de oorsprong heeft verkregen in dezelfde fabriek waar het product wordt vervaardigd.

12. De productspecifieke oorsprongsregels in deze bijlage zijn ook van toepassing op gebruikte producten.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Afdeling I	**Levende dieren en producten van het dierenrijk**
Hoofdstuk 1	**Levende dieren**
01.01-01.06	Alle dieren van hoofdstuk 1 moeten volledig zijn verkregen.
Hoofdstuk 2	**Vlees en eetbare slachtafvallen**
02.01-02.10	Productie waarbij alle gebruikte materialen van de hoofdstukken 1 of 2 volledig zijn verkregen.
Hoofdstuk 3	**Vis, schaaldieren, weekdieren en andere ongewervelde waterdieren** ***Aantekening:*** *aquacultuurproducten van hoofdstuk 3 worden alleen beschouwd als van oorsprong uit een partij als zij op het grondgebied van die partij zijn gekweekt uit zaad, eieren, visbroed, pootvis of larven die (dat) al dan niet van oorsprong zijn (is).*
03.01-03.08	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 3 volledig zijn verkregen.
Hoofdstuk 4	**Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhoning; eetbare producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen**
04.01	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van zuivelbereidingen van onderverdeling 1901.90 bevattende meer dan 10 gewichtspercenten van melk afkomstige droge stof per drooggewicht, op voorwaarde dat alle gebruikte materialen van hoofdstuk 4 volledig zijn verkregen.
0402.10	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van zuivelbereidingen van onderverdeling 1901.90 bevattende meer dan 10 gewichtspercenten van melk afkomstige droge stof per drooggewicht, op voorwaarde dat: a) alle gebruikte materialen van hoofdstuk 4 volledig zijn verkregen, en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
0402.21-0402.99	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van zuivelbereidingen van onderverdeling 1901.90 bevattende meer dan 10 gewichtspercenten van melk afkomstige droge stof per drooggewicht, op voorwaarde dat: a) alle gebruikte materialen van hoofdstuk 4 volledig zijn verkregen, en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
04.03-04.06	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van zuivelbereidingen van onderverdeling 1901.90 bevattende meer dan 10 gewichtspercenten van melk afkomstige droge stof per drooggewicht, op voorwaarde dat: a) alle gebruikte materialen van hoofdstuk 4 volledig zijn verkregen, en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
04.07-04.10	Productie waarbij: a) alle gebruikte materialen van hoofdstuk 4 volledig zijn verkregen; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Hoofdstuk 5	**Andere producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen**
0501.00-0511.99	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
Afdeling II	**Producten van het plantenrijk** ***Aantekening:*** *land- en tuinbouwproducten die op het grondgebied van een partij worden geteeld, worden beschouwd als van oorsprong uit die partij als zij zijn gekweekt uit zaden, bollen, wortels, stekken, loten, enten, scheuten, knoppen of andere levende delen van planten uit een derde land.*
Hoofdstuk 6	**Levende planten en producten van de bloementeelt**
06.01-06.04	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 6 volledig zijn verkregen.
Hoofdstuk 7	**Groenten, planten, wortels en knollen, voor voedingsdoeleinden**
07.01-07.09	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 7 volledig zijn verkregen.
0710.10-0710.80	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 7 volledig zijn verkregen.
0710.90	Een wijziging van onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde asperges, bonen, broccoli, rode kool, witte kool, wortelen, bloemkool, courgettes, komkommers, augurken, artisjokken, paddenstoelen, uien, erwten, aardappelen, suikermaïs, niet-scherpsmakende pepers en tomaten van hoofdstuk 7 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde groenten van hoofdstuk 7 niet meer dan 50 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
07.11	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 7 volledig zijn verkregen.
0712.20-0712.39	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 7 volledig zijn verkregen.
0712.90	Een wijziging van mengsels van gedroogde groenten op basis van individuele gedroogde groenten binnen deze onderverdeling of een andere onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde rode kool, witte kool, wortelen, courgettes, komkommers, augurken, artisjokken, paddenstoelen, aardappelen, suikermaïs, niet-scherpsmakende pepers, tomaten en rapen van hoofdstuk 7 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde groenten van hoofdstuk 7 niet meer dan 50 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of voor elk ander product van onderverdeling 0712.90, productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 7 volledig zijn verkregen.
07.13-07.14	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 7 volledig zijn verkregen.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Hoofdstuk 8	**Fruit; schillen van citrusvruchten en van meloenen**
08.01-08.10	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 8 volledig zijn verkregen.
08.11	Productie waarbij: a) alle gebruikte materialen van hoofdstuk 8 volledig zijn verkregen; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
08.12	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 8 volledig zijn verkregen.
0813.10-0813.40	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 8 volledig zijn verkregen.
0813.50	Een wijziging van onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde amandelen, appelen, abrikozen, bananen, kersen, kastanjes, citrusvruchten, vijgen, druiven, hazelnoten, nectarines, perziken, peren, pruimen en walnoten van hoofdstuk 8 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde vruchten en noten, andere dan amandelen, appelen, abrikozen, bananen, paranoten, carambola's, cashewappelen, cashewnoten, kersen, kastanjes, citrusvruchten, kokosnoten, vijgen, druiven, guaves, hazelnoten, nangka's (jackfruit), lychees, macadamianoten, mango's, manggistans, nectarines, papaja's, passievruchten, perziken, peren, pistaches, pitahaya's, pruimen, tamarindevruchten of walnoten van hoofdstuk 8 niet meer dan 50 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde vruchten en noten van hoofdstuk 8 niet meer dan 80 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
08.14	Productie waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 8 volledig zijn verkregen.
Hoofdstuk 9	**Koffie, thee, maté en specerijen**
0901.11-0901.90	Een wijziging van onderverdeling.
0902.10-0910.99	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
Hoofdstuk 10	**Granen**
10.01-10.08	Alle granen van hoofdstuk 10 moeten volledig zijn verkregen.
Hoofdstuk 11	**Producten van de meelindustrie; mout; zetmeel; inuline; tarwegluten**
11.01-11.09	Productie waarbij alle gebruikte materialen van post 07.01, onderverdeling 0710.10, hoofdstuk 10 of 11 of post 23.02 of 23.03 volledig zijn verkregen.
Hoofdstuk 12	**Oliehoudende zaden en vruchten; allerlei zaden, zaaigoed en vruchten; planten voor industrieel en voor geneeskundig gebruik; stro en voeder**
12.01-12.07	Een wijziging van post.
12.08	Een wijziging van hoofdstuk.
12.09-12.14	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Hoofdstuk 13	**Gommen, harsen en andere plantensappen en plantenextracten**
1301.20-1301.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
1302.11-1302.39	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
Hoofdstuk 14	**Stoffen voor het vlechten en andere producten van plantaardige oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen**
1401.10-1404.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
Afdeling III	**Vetten en oliën (dierlijke en plantaardige) en dissociatieproducten daarvan; bewerkt spijsvet; was van dierlijke of van plantaardige oorsprong**
Hoofdstuk 15	**Vetten en oliën (dierlijke en plantaardige) en dissociatieproducten daarvan; bewerkt spijsvet; was van dierlijke of van plantaardige oorsprong**
15.01-15.04	Een wijziging van post.
15.05	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
15.06	Een wijziging van post.
15.07-15.08	Een wijziging van hoofdstuk.
15.09-15.10	Productie waarbij alle olijfoliën van post 15.09 of 15.10 volledig zijn verkregen.
15.11-15.15	Een wijziging van hoofdstuk.
1516.10	Een wijziging van post.
1516.20	Een wijziging van hoofdstuk.
15.17	Een wijziging van post, met uitzondering van de posten 15.07 tot en met 15.15, onderverdeling 1516.20 en post 15.18. ***Aantekening:*** *voor de toepassing van de oorsprongsregel voor post 15.18 betreffende het gehalte aan onoplosbare verontreinigingen moet dit gehalte worden gemeten aan de hand van methode Ca 3a-46 van de American Oil Chemists' Society.*
15.18	Een wijziging van individuele plantaardige vetten of oliën of fracties daarvan uit een ander hoofdstuk; of een wijziging van niet voor menselijke consumptie geschikte mengsels van dierlijke of plantaardige vetten of oliën of van fracties of bereidingen daarvan, bevattende niet meer dan 0,15 gewichtspercenten onoplosbare verontreinigingen binnen deze post of een andere post, mits het gehalte aan onoplosbare verontreinigingen onder invloed van de productie vermindert; of een wijziging van een ander product van post 15.18 uit een andere post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
15.20	Een wijziging in deze post of een andere post.
15.21-15.22	Een wijziging van post.
Afdeling IV	**Producten van de voedselindustrie; dranken, alcoholhoudende vloeistoffen en azijn; tabak en tot verbruik bereide tabakssurrogaten**
Hoofdstuk 16	**Bereidingen van vlees, van vis, van schaaldieren, van weekdieren of van andere ongewervelde waterdieren**
16.01-16.02	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van hoofdstuk 2.
16.03	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van hoofdstuk 2 of 3.
16.04-16.05	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van hoofdstuk 3.
Hoofdstuk 17	**Suiker en suikerwerk**
17.01	Een wijziging van post.
17.02	Een wijziging van post, met uitzondering van onderverdeling 1701.91 of 1701.99, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de posten 11.01 tot en met 11.08, onderverdeling 1701.11 of 1701.12 of post 17.03 bedoelde niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie worden gebruikt, niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
17.03	Een wijziging van post.
17.04	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) i) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of ii) de waarde van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 30 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
Hoofdstuk 18	**Cacao en bereidingen daarvan**
18.01-18.02	Een wijziging van post.
1803.10-1803.20	Een wijziging van onderverdeling.
18.04-18.05	Een wijziging van post.
18.06	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) i) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of ii) de waarde van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 30 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Hoofdstuk 19	**Bereidingen van graan, van meel, van zetmeel of van melk; gebak**
19.01	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 30 % van het nettogewicht van het product bedraagt; c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en d) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker en niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
1902.11-1902.19	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
1902.20	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 2, 3 of 16 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en d) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
1902.30-1902.40	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
19.03	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
1904.10-1904.20	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 30 % van het nettogewicht van het product bedraagt; c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en d) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker en niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
1904.30	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
1904.90	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 30 % van het nettogewicht van het product bedraagt; c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en d) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker en niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
19.05	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 10.06 of van de posten 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt; c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en d) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker en niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 50 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
Hoofdstuk 20	**Bereidingen van groenten, van vruchten en van andere plantendelen**
20.01	Een wijziging van post.
20.02-20.03	Een wijziging van post waarbij alle gebruikte materialen van hoofdstuk 7 volledig zijn verkregen.
20.04-20.05	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
20.06	Een wijziging van bereidingen van bosbessen, kersen, veenbessen, loganbessen, frambozen, saskatoonbessen (*Amelanchier alnifolia*) of aardbeien uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 60 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of Een wijziging van een ander product van post 20.06 uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2007.10-2007.91	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2007.99	Een wijziging van jam, vruchtengelei, smeerbare vruchtenproducten uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 60 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of Een wijziging van een ander product bedoeld bij onderverdeling 2007.99 uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt. ***Aantekening:*** *voor de toepassing van de oorsprongsregels voor bereidingen van bosbessen, kersen, veenbessen, loganbessen, frambozen, saskatoonbessen (Amelanchier alnifolia) of aardbeien van post 20.08 mag het nettogewicht van het product het nettogewicht zijn van alle bij de productie van het product gebruikte materialen, met uitzondering van het nettogewicht van het tijdens de productie van het product toegevoegde water bedoeld bij post 22.01. Het nettogewicht van het bij de productie gebruikte fruit mag het nettogewicht zijn van de vruchten, al dan niet bevroren of in stukken gesneden doch niet verder bewerkt.*
2008.11-2008.19	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2008.20-2008.50	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2008.60	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 60 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2008.70	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2008.80	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 60 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2008.91	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2008.93	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 60 % van het nettogewicht van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
2008.97	Een wijziging van mengsels met bosbessen, kersen, veenbessen, loganbessen, frambozen, saskatoonbessen (*Amelanchier alnifolia*) of aardbeien uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 60 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 2008.97 uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2008.99	Een wijziging van bereidingen van bosbessen, loganbessen, frambozen of saskatoonbessen (*Amelanchier alnifolia*) uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 60 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 2008.99 uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2009.11-2009.79	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2009.81	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2009.89	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2009.90	Een wijziging van mengsels met bosbessensap, veenbessensap, vlierbessensap, loganbessensap of saskatoonbessensap uit een andere onderverdeling, met uitzondering van bij post 20.09 bedoeld bosbessensap, veenbessensap, vlierbessensap, loganbessensap of saskatoonbessensap dat niet van oorsprong is, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van het bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde sap in niet-ingedikte vorm bedoeld bij post 20.09 niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 2009.90 uit een andere post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
Hoofdstuk 21	**Diverse producten voor menselijke consumptie**
2101.11-2101.30	Een wijziging van onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2102.10-2102.30	Een wijziging van onderverdeling.
2103.10	Een wijziging van onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 04.07 tot en met 04.10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
2103.20	Een wijziging van tomatenketchup of barbecuesaus uit een andere onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 04.07, 04.08 of 04.10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker en niet van oorsprong zijnde materialen van post 04.07, 04.08 of 04.10 niet meer dan 50 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 2103.20 uit een andere onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 04.07 tot en met 04.10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2103.30	Een wijziging van onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 04.07 tot en met 04.10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt. ***Aantekening:*** *voor de toepassing van de oorsprongsregels voor onderverdeling 2103.90 worden samengestelde kruiderijen en dergelijke producten beschouwd als bereidingen voor menselijke consumptie die tijdens de productie of bereiding aan een levensmiddel mogen worden toegevoegd om de geur en/of smaak ervan te verbeteren voor of na het serveren ervan.*
2103.90	Een wijziging van barbecuesaus, sausen op basis van vruchten, samengestelde kruiderijen of dergelijke producten uit een andere onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 04.07, 04.08 of 04.10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker en niet van oorsprong zijnde materialen van post 04.07, 04.08 of 04.10 niet meer dan 50 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 2103.90 uit een andere onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 04.07 tot en met 04.10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2104.10-2105.00	Een wijziging van onderverdeling, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
21.06	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 40 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
Hoofdstuk 22	**Dranken, alcoholhoudende vloeistoffen en azijn**
22.01	Een wijziging van post.
2202.10	Een wijziging van post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2202.90	Een wijziging van melk bevattende dranken uit een andere post, met uitzondering van de posten 04.01 tot en met 04.06 of zuivelbereidingen van onderverdeling 1901.90 bevattende meer dan 10 gewichtspercenten van melk afkomstige droge stof per drooggewicht, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 04.07 tot en met 04.10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 2202.90 uit een andere post, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
22.03	Een wijziging van post.
22.04	Een wijziging van post, met uitzondering van onderverdeling 0806.10, 2009.61 of 2009.69 en de posten 22.07 en 22.08.
22.05-22.06	Een wijziging van post.
22.07-22.09	Een wijziging van post buiten deze groep, met uitzondering van post 22.04.
Hoofdstuk 23	**Resten en afval van de voedselindustrie; bereid voedsel voor dieren**
23.01	Een wijziging van post.
23.02	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2303.10	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 10 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
2303.20-2303.30	Een wijziging van post.
23.04-23.08	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
23.09	Een wijziging van post, met uitzondering van hoofdstuk 2 of 3, op voorwaarde dat: a) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 10 of 11 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; b) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt; en c) het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 4 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
Hoofdstuk 24	**Tabak en tot verbruik bereide tabakssurrogaten** ***Aantekening:*** *land- en tuinbouwproducten die op het grondgebied van een partij worden geteeld, worden beschouwd als van oorsprong uit die partij als zij zijn gekweekt uit zaden, bollen, wortels, stekken, loten, enten, scheuten, knoppen of andere levende delen van planten uit een derde land.*
24.01	Productie waarbij alle gebruikte materialen van post 24.01 volledig zijn verkregen.
2402.10	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 24 niet meer dan 30 % van het nettogewicht van alle bij de productie van het product gebruikte materialen van hoofdstuk 24 bedraagt.
2402.20	Een wijziging van post, met uitzondering van onderverdeling 2403.10, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte volledig verkregen materialen bedoeld bij post 24.01 ten minste 10 % van het nettogewicht van alle bij de productie van het product gebruikte materialen van hoofdstuk 24 bedraagt.
2402.90	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 24 niet meer dan 30 % van het nettogewicht van alle bij de productie van het product gebruikte materialen van hoofdstuk 24 bedraagt.
24.03	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 24 niet meer dan 30 % van het nettogewicht van alle bij de productie van het product gebruikte materialen van hoofdstuk 24 bedraagt.
Afdeling V	**Minerale producten**
Hoofdstuk 25	**Zout; zwavel; aarde en steen; gips; kalk en cement**
25.01-25.03	Een wijziging van post.
2504.10-2504.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
25.05-25.14	Een wijziging van post.
2515.11-2516.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
25.17	Een wijziging van post.
2518.10-2520.20	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
25.21-25.23	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
2524.10-2525.30	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
25.26-25.29	Een wijziging van post.
2530.10-2530.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
Hoofdstuk 26	**Ertsen, slakken en assen**
26.01-26.21	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 27	**Minerale brandstoffen, aardolie en distillatieproducten daarvan; bitumineuze stoffen; minerale was**
27.01-27.09	Een wijziging in een van deze posten of een andere post.
27.10	Een wijziging in deze post of een andere post, met uitzondering van biodiesel bedoeld bij onderverdeling 3824.90 of post 38.26.
27.11-27.16	Een wijziging in een van deze posten of een andere post.
Afdeling VI	**Producten van de chemische en van de aanverwante industrieën**
Hoofdstuk 28	**Anorganische chemische producten; anorganische of organische verbindingen van edele metalen, van radioactieve elementen, van zeldzame aardmetalen en van isotopen** ***Aantekening 1:*** *Een product van dit hoofdstuk wordt beschouwd als van oorsprong ten gevolge van:* *a) een toepasselijke wijziging in de tariefindeling overeenkomstig de oorsprongsregels van dit hoofdstuk;* *b) een chemische reactie zoals hierna omschreven in aantekening 2; of* *c) zuivering zoals hierna omschreven in aantekening 3.* ***Aantekening 2: Chemische reactie en wijziging van het CAS-nummer*** *Een product van dit hoofdstuk wordt beschouwd als van oorsprong wanneer dat product het gevolg is van een chemische reactie en die chemische reactie leidt tot een wijziging van het CAS-nummer (Chemical Abstract Service).* *Ten behoeve van dit hoofdstuk wordt onder „chemische reactie" verstaan een proces (met inbegrip van een biochemisch proces) dat in een molecule met een nieuwe structuur resulteert doordat het de intramoleculaire verbindingen verbreekt en nieuwe intramoleculaire verbindingen tot stand brengt of doordat het de ruimtelijke ordening van de atomen in een molecule wijzigt.* *Ten behoeve van de bepaling of een product van oorsprong is, geldt het volgende niet als chemische reactie:* *a) oplossing in water of in een ander oplosmiddel;* *b) de verwijdering van oplosmiddelen, met inbegrip van als oplosmiddel gebruikt water; of* *c) toevoeging of verwijdering van kristalwater.*

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
	Aantekening 3: Zuivering *Een product van dit hoofdstuk dat aan zuivering is onderworpen, wordt beschouwd als van oorsprong op voorwaarde dat de zuivering gebeurt op het grondgebied van een van de partijen of van beide en leidt tot de verwijdering van ten minste 80 % van de onzuiverheden.* ***Aantekening 4: Verbod op scheiding*** *Een product dat voldoet aan de toepasselijke wijziging in tariefindeling op het grondgebied van één van de partijen of beide als gevolg van de scheiding van een of meer materialen uit een synthetisch of kunstmatig mengsel wordt niet als van oorsprong beschouwd, tenzij het geïsoleerde materiaal een chemische reactie heeft ondergaan op het grondgebied van een van de partijen of van beide.*
2801.10-2853.00	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 29	**Organische chemische producten** ***Aantekening 1:*** *Een product van dit hoofdstuk wordt beschouwd als van oorsprong ten gevolge van:* *a) een toepasselijke wijziging in de tariefindeling overeenkomstig de oorsprongsregels van dit hoofdstuk;* *b) een chemische reactie zoals hierna omschreven in aantekening 2; of* *c) zuivering zoals hierna omschreven in aantekening 3.* ***Aantekening 2: Chemische reactie en wijziging van het CAS-nummer*** *Een product van dit hoofdstuk wordt beschouwd als van oorsprong wanneer dat product het gevolg is van een chemische reactie en die chemische reactie leidt tot een wijziging van het CAS-nummer (Chemical Abstract Service).* *Ten behoeve van dit hoofdstuk wordt onder „chemische reactie" verstaan een proces (met inbegrip van een biochemisch proces) dat in een molecule met een nieuwe structuur resulteert doordat het de intramoleculaire verbindingen verbreekt en nieuwe intramoleculaire verbindingen tot stand brengt of doordat het de ruimtelijke ordening van de atomen in een molecule wijzigt.* *Ten behoeve van de bepaling of een product van oorsprong is, geldt het volgende niet als chemische reactie:* *a) oplossing in water of in een ander oplosmiddel;* *b) de verwijdering van oplosmiddelen, met inbegrip van als oplosmiddel gebruikt water; of* *c) toevoeging of verwijdering van kristalwater.* ***Aantekening 3: Zuivering*** *Een product van dit hoofdstuk dat aan zuivering is onderworpen, wordt beschouwd als van oorsprong op voorwaarde dat de zuivering gebeurt op het grondgebied van een van de partijen of van beide en leidt tot de verwijdering van ten minste 80 % van de onzuiverheden.* ***Aantekening 4: Verbod op scheiding*** *Een product dat voldoet aan de toepasselijke wijziging in tariefindeling op het grondgebied van één van de partijen of beide als gevolg van de scheiding van een of meer materialen uit een synthetisch of kunstmatig mengsel wordt niet als van oorsprong beschouwd, tenzij het geïsoleerde materiaal een chemische reactie heeft ondergaan op het grondgebied van een van de partijen of van beide.*

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
2901.10-2942.00	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 30	**Farmaceutische producten**
3001.20-3005.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
3006.10-3006.60	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
3006.70-3006.92	Een wijziging van onderverdeling.
Hoofdstuk 31	**Meststoffen**
31.01	Een wijziging in deze post of een andere post.
31.02	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3103.10-3104.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
31.05	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 32	**Looi- en verfextracten; looizuur (tannine) en derivaten daarvan; pigmenten en andere kleur- en verfstoffen; verf en vernis; mastiek; inkt**
3201.10-3210.00	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
32.11-32.12	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3213.10	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3213.90	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
32.14-32.15	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 33	**Etherische oliën en harsaroma's; parfumerieën, toiletartikelen en cosmetische producten**
3301.12-3301.90	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3302.10	Een wijziging van post, op voorwaarde dat het gewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van post 17.01 of 17.02 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
3302.90	Een wijziging van post.
33.03	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
33.04-33.07	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 34	**Zeep, organische tensioactieve producten; wasmiddelen, smeermiddelen, kunstwas, bereide was, poets- en onderhoudsmiddelen, kaarsen en dergelijke artikelen, modelleerpasta's, tandtechnische waspreparaten en tandtechnische preparaten op basis van gebrand gips**
3401.11-3401.20	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3401.30	Een wijziging van post, met uitzondering van onderverdeling 3402.90; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is met uitzondering van onderverdeling 3402.90, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3402.11-3402.19	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
3402.20	Een wijziging van onderverdeling, met uitzondering van onderverdeling 3402.90.
3402.90	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in deze onderverdeling, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze onderverdeling niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3403.11-3405.90	Een wijziging van onderverdeling.
34.06	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
34.07	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat: a) ten minste één van de samenstellende delen van het stel of assortiment van oorsprong is; en b) de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
Hoofdstuk 35	**Eiwitstoffen; gewijzigd zetmeel; lijm; enzymen**
35.01-35.02	Een wijziging van post, met uitzondering van de hoofdstukken 2 tot en met 4; of een wijziging van de hoofdstukken 2 tot en met 4, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van de hoofdstukken 2 tot en met 4 niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
35.03	Een wijziging van post, met uitzondering van hoofdstuk 2, andere dan huiden van varkens, of hoofdstuk 3, andere dan huiden van vis; of een wijziging van hoofdstuk 2, met uitzondering van huiden van varkens, of van hoofdstuk 3, met uitzondering van huiden van vis, ongeacht of er ook een wijziging van post is, huiden van varkens als bedoeld in hoofdstuk 2 of huiden van vis als bedoeld in hoofdstuk 3, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 2, met uitzondering van huiden van varkens, of van hoofdstuk 3, met uitzondering van huiden van vis, niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
35.04	Een wijziging van melkproteïnen uit een andere post, met uitzondering van hoofdstuk 4 of zuivelbereidingen als bedoeld bij onderverdeling 1901.90 bevattende meer dan 10 gewichtspercenten van melk afkomstige droge stof per drooggewicht; een wijziging van een ander product van post 35.04 uit een andere post, met uitzondering van niet van oorsprong zijnde materialen van de hoofdstukken 2 tot en met 4 of post 11.08; of een wijziging van een product van post 35.04 uit de hoofdstukken 2 tot en met 4 of post 11.08, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van de hoofdstukken 2 tot en met 4 of post 11.08 niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
35.05	Een wijziging van post, met uitzondering van post 11.08; of een wijziging van post 11.08, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 11.08 niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
35.06-35.07	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 36	**Kruit en springstoffen; pyrotechnische artikelen; lucifers; vonkende legeringen; ontvlambare stoffen**
36.01-36.06	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 37	**Producten voor fotografie en cinematografie**
37.01	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
37.02	Een wijziging van post, met uitzondering van post 37.01.
37.03-37.06	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3707.10-3707.90	Een wijziging van onderverdeling.
Hoofdstuk 38	**Diverse producten van de chemische industrie**
38.01-38.02	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
38.03	Een wijziging in deze post of een andere post.
38.04	Een wijziging van post.
3805.10	Een wijziging van gezuiverde sulfaatterpentijnolie uit een andere onderverdeling, of aan ruwe sulfaatterpentijnolie als gevolg van zuivering door middel van distillatie; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 3805.10 uit een andere onderverdeling.
3805.90	Een wijziging van onderverdeling.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
3806.10-3806.90	Een wijziging van onderverdeling.
38.07	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3808.50-3808.99	Een wijziging van onderverdeling.
3809.10	Een wijziging van post, met uitzondering van de posten 10.06 of 11.01 tot en met 11.08; of een wijziging van de posten 10.06 of 11.01 tot en met 11.08, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat het gewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 10.06 of 11.01 tot en met 11.08 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
3809.91-3809.93	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
38.10	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3811.11-3811.90	Een wijziging van onderverdeling.
38.12	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
38.13-38.14	Een wijziging van post.
3815.11-3815.90	Een wijziging van onderverdeling.
38.16-38.19	Een wijziging van post.
38.20	Een wijziging van post, met uitzondering van onderverdeling 2905.31 of 2905.49; of een wijziging van de onderverdelingen 2905.31 tot en met 2905.49, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van de onderverdelingen 2905.31 tot en met 2905.49 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
38.21-38.22	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
3823.11-3823.70	Een wijziging van onderverdeling.
3824.10-3824.50	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 20 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
3824.60	Een wijziging van een andere onderverdeling, met uitzondering van de posten 11.01 tot en met 11.08, 17.01, 17.02 of onderverdeling 2905.44; of een wijziging van de posten 11.01 tot en met 11.08, 17.01, 17.02 of onderverdeling 2905.44, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat het gewicht van de niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 11.01 tot en met 11.08, 17.01, 17.02 of onderverdeling 2905.44 niet meer dan 20 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
3824.71-3824.83	Een wijziging van post.
3824.90	Een wijziging van biodiesel uit een andere post, op voorwaarde dat die biodiesel op het grondgebied van een partij is omgeësterd; een wijziging van ethanol bevattende producten uit een andere post, met uitzondering van ethanol bedoeld bij post 22.07 of onderverdeling 2208.90; of een wijziging van een ander product van onderverdeling 3824.90 uit een andere post.
38.25	Een wijziging van post.
38.26	Een wijziging van post, op voorwaarde dat de biodiesel op het grondgebied van een partij is omgeësterd.
Afdeling VII	**Kunststof en werken daarvan; rubber en werken daarvan**
Hoofdstuk 39	**Kunststof en werken daarvan**
39.01-39.15	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat het nettogewicht van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van het nettogewicht van het product bedraagt.
39.16-39.26	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 40	**Rubber en werken daarvan**
40.01-40.11	Een wijziging van post.
4012.11-4012.19	Een wijziging van onderverdeling.
4012.20-4012.90	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
40.13-40.16	Een wijziging van post.
40.17	Een wijziging in deze post of een andere post.
Afdeling VIII	**Huiden, vellen, leder en pelterijen, lederwaren en bontwerk; zadel- en tuigmakerswerk; reisartikelen, handtassen en dergelijke bergingsmiddelen; werken van darmen**
Hoofdstuk 41	**Huiden en vellen (andere dan pelterijen), alsmede leder**
41.01-41.03	Een wijziging van post.
4104.11-4104.19	Een wijziging van post.
4104.41-4104.49	Een wijziging van onderverdeling.
4105.10	Een wijziging van post.
4105.30	Een wijziging van onderverdeling.
4106.21	Een wijziging van post.
4106.22	Een wijziging van onderverdeling.
4106.31	Een wijziging van post.
4106.32	Een wijziging van onderverdeling.
4106.40	Een wijziging in deze onderverdeling of een andere onderverdeling.
4106.91	Een wijziging van post.
4106.92	Een wijziging van onderverdeling.
41.07-41.13	Een wijziging van een andere post, met uitzondering van onderverdeling 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 of 4106.92; of een wijziging van onderverdeling 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 of 4106.92, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de materialen van onderverdeling 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 of 4106.92 opnieuw worden gelooid op het grondgebied van een partij.
41.14-41.15	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 42	**Lederwaren; zadel- en tuigmakerswerk; reisartikelen, handtassen en dergelijke bergingsmiddelen; werken van darmen**
42.01-42.06	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 43	**Pelterijen en bontwerk; namaakbont**
43.01	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
4302.11-4302.30	Een wijziging van onderverdeling.
43.03-43.04	Een wijziging van post.
Afdeling IX	**Hout, houtskool en houtwaren; kurk en kurkwaren; vlechtwerk en mandenmakerswerk**
Hoofdstuk 44	**Hout, houtskool en houtwaren**
44.01-44.21	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 45	**Kurk en kurkwaren**
45.01-45.04	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 46	**Vlechtwerk en mandenmakerswerk**
46.01-46.02	Een wijziging van post.
Afdeling X	**Houtpulp en pulp van andere cellulosehoudende vezelstoffen; papier en karton voor het terugwinnen (resten en afval); papier en karton, alsmede artikelen daarvan**
Hoofdstuk 47	**Houtpulp en pulp van andere cellulosehoudende vezelstoffen; papier en karton voor het terugwinnen (resten en afval)**
47.01-47.07	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 48	**Papier en karton; cellulose-, papier- en kartonwaren**
48.01-48.09	Een wijziging van post.
4810.13-4811.90	Een wijziging van onderverdeling.
48.12-48.23	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 49	**Artikelen van de uitgeverij, van de pers of van een andere grafische industrie; geschreven of getypte teksten en plannen**
49.01-49.11	Een wijziging van post.
Afdeling XI	**Textielstoffen en textielwaren**
Hoofdstuk 50	**Zijde**
50.01-50.02	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
50.03	Een wijziging in deze post of een andere post.
50.04-50.06	Het spinnen van natuurlijke vezels of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen of twijnen.
50.07	Het spinnen van natuurlijke of kunstmatige stapelvezels, extrusie van kunstmatig filamentgaren of twijnen, in alle gevallen samen met weven; weven samen met verven; het verven van garen samen met weven; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 51	**Wol, fijn haar en grof haar; garens en weefsels van paardenhaar (crin)**
51.01-51.05	Een wijziging van post.
51.06-51.10	Het spinnen van natuurlijke vezels of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen.
51.11-51.13	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven; weven samen met verven; het verven van garen samen met weven; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 52	**Katoen**
52.01-52.03	Een wijziging van post.
52.04-52.07	Het spinnen van natuurlijke vezels of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen.
52.08-52.12	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven; weven samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; het verven van garen samen met weven; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 53	**Andere plantaardige textielvezels; papiergarens en weefsels daarvan**
53.01-53.05	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
53.06-53.08	Het spinnen van natuurlijke vezels of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen.
53.09-53.11	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven; weven samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; het verven van garen samen met weven; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 54	**Synthetische of kunstmatige filamenten**
54.01-54.06	Extrusie van kunstmatige vezels, indien nodig samen met spinnen of het spinnen van natuurlijke vezels.
54.07-54.08	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven; weven samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; twijnen of texturiseren, samen met weven, mits de waarde van de gebruikte niet-getwijnde of niet-getexturiseerde garens niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 55	**Synthetische of kunstmatige stapelvezels**
55.01-55.07	Extrusie van synthetische of van kunstmatige vezels.
55.08-55.11	Het spinnen van natuurlijke vezels of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen.
55.12-55.16	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven; weven samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; het verven van garen samen met weven; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 56	**Watten, vilt en gebonden textielvlies; speciale garens; bindgaren, touw en kabel, alsmede werken daarvan**
56.01	Een wijziging van hoofdstuk.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
5602.10	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met weefselvorming, waarbij evenwel geldt dat polypropyleenfilamentgarens van post 54.02, polypropyleenvezels van post 55.03 of 55.06, of polypropyleenkabels van post 55.01, waarvan de titer in alle gevallen van één enkel filament of één enkele vezel minder dan 9 decitex bedraagt, mogen worden gebruikt, op voorwaarde dat de totale waarde ervan niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt; of het maken van het weefsel alleen in geval van vilt dat van natuurlijke vezels is gemaakt.
5602.21-5602.90	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met weefselvorming; of het maken van het weefsel alleen in geval van ander vilt dat van natuurlijke vezels is gemaakt.
56.03	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels, of gebruik van natuurlijke vezels, samen met niet-weeftechnieken, met inbegrip van naaldponsen.
5604.10	Een wijziging van post.
5604.90	
– draad van rubber, omwoeld of omvlochten met textiel	Productie uit niet-omwoelde of -omvlochten draad en koord, van rubber.
– andere	Het spinnen van natuurlijke vezels of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen.
56.05	Een wijziging van post, met uitzondering van garens van de posten 50.04 tot en met 50.06, 51.06 tot en met 51.10, 52.04 tot en met 52.07, 53.06 tot en met 53.08, 54.01 tot en met 54.06 of 55.09 tot en met 55.11; extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen of het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige vezels.
56.06	Een wijziging van post, met uitzondering van garens van de posten 50.04 tot en met 50.06, 51.06 tot en met 51.10, 52.04 tot en met 52.07, 53.06 tot en met 53.08, 54.01 tot en met 54.06 of 55.09 tot en met 55.11; extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met spinnen of het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige vezels; spinnen samen met het aanbrengen van flockprints; of het aanbrengen van flockprints samen met verven.
56.07	Een wijziging van post, met uitzondering van garens van de posten 50.04 tot en met 50.06, 51.06 tot en met 51.10, 52.04 tot en met 52.07, 53.06 tot en met 53.08, 54.01 tot en met 54.06 of 55.09 tot en met 55.11; extrusie van kunstmatige vezels samen met spinnen of het spinnen van natuurlijke vezels; of het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken.
56.08	extrusie van kunstmatige vezels samen met spinnen of het spinnen van natuurlijke vezels; of het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken.
56.09	Een wijziging van post, met uitzondering van garens van de posten 50.04 tot en met 50.06, 51.06 tot en met 51.10, 52.04 tot en met 52.07, 54.01 tot en met 54.06 of 55.09 tot en met 55.11; extrusie van kunstmatige vezels samen met spinnen of het spinnen van natuurlijke vezels; of het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Hoofdstuk 57	**Tapijten** **Aantekening:** voor producten van dit hoofdstuk mag juteweefsel als rug worden gebruikt.
57.01-57.05	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven; productie van kokos-, sisal- of jutegaren; het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken; tuften samen met verven of bedrukken; of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met niet-weeftechnieken, met inbegrip van naaldponsen, waarbij evenwel geldt dat polypropyleenfilamentgarens van post 54.02, polypropyleenvezels van post 55.03 of 55.06, of polypropyleenkabels van post 55.01, waarvan de titer in alle gevallen van één enkel filament of één enkele vezel minder dan 9 decitex bedraagt, mogen worden gebruikt, op voorwaarde dat de totale waarde ervan niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 58	**Speciale weefsels; getufte textielstoffen; kant; tapisserieën; passementwerk; borduurwerk** **Aantekening:** voor de producten bedoeld bij post 58.11 moeten de materialen die bij de productie van watten worden gebruikt, zijn geëxtrudeerd op het grondgebied van een van de partijen of van beide.
58.01-58.04	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven; weven samen met verven, het aanbrengen van flockprints of het aanbrengen van een deklaag; het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken; het verven van garen samen met weven; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
58.05	Een wijziging van post.
58.06-58.09	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven en weefselvorming; weven of weefselvorming samen met verven, het aanbrengen van flockprints of het aanbrengen van een deklaag; het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken; het verven van garen samen met weven of weefselvorming; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
58.10	Productie waarbij de waarde van alle gebruikte materialen niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
58.11	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven, breien of een ander proces dan weven; weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven, het aanbrengen van een flockprint of het aanbrengen van een deklaag; het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken; het verven van garen samen met weven, breien of een ander proces dan weven; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 59	**Weefsels, geïmpregneerd, bekleed, bedekt of met inlagen; technische artikelen van textielstoffen**
59.01	Weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven, het aanbrengen van een flockprint of het aanbrengen van een deklaag; of het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken.
59.02	
– bevattende niet meer dan 90 gewichtspercenten textielstoffen	Weven, breien of een ander proces dan weven.
– andere	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met weven, breien of een ander proces dan weven.
59.03	Weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
59.04	Weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven of het aanbrengen van een deklaag.
59.05	
– geïmpregneerd, bekleed of bedekt met, dan wel met inlagen van rubber, kunststoffen of andere materialen	Weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven of het aanbrengen van een deklaag.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
– andere	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met weven, breien of een ander proces dan weven; weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
59.06	
– brei- en haakwerk aan het stuk	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met breien; breien samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; of het verven van garen van natuurlijke vezels samen met breien.
– andere weefsels, vervaardigd van synthetische filamentgarens, bevattende meer dan 90 gewichtspercenten textielstoffen	extrusie van synthetische of kunstmatige vezels samen met het weven, breien of een ander proces dan weven.
– andere	Weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven of het aanbrengen van een deklaag; of het verven van garen van natuurlijke vezels samen met weven, breien of vormen.
59.07	Een wijziging van hoofdstuk, met uitzondering van weefsels van de posten 50.07, 51.11 tot en met 51.13, 52.08 tot en met 52.12, 53.10, 53.11, 54.07, 54.08, 55.12 tot en met 55.16, 56.02, 56.03, hoofdstuk 57, de posten 58.03, 58.06, 58.08 of 60.02 tot en met 60.06; weven samen met verven, het aanbrengen van flockprints of het aanbrengen van een deklaag; het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
59.08	
– gloeikousjes, geïmpregneerd	Vervaardiging uit rondgebreide buisjes.
– andere	Een wijziging van post.
59.09-59.11	
– polijstschijven, andere dan die van vilt bedoeld bij post 59.11	Weven, breien of een ander proces dan weven.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
– al dan niet vervilte weefsels, van de soort gewoonlijk gebruikt voor de vervaardiging van papier of voor ander technisch gebruik, ook indien geïmpregneerd of voorzien van een deklaag, rond geweven of eindloos met enkelvoudige of meervoudige ketting of inslag, dan wel plat geweven met meervoudige ketting of inslag, bedoeld bij post 59.11	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels, in beide gevallen samen met weven of breien; of weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven of het aanbrengen van een deklaag, op voorwaarde dat slechts een of meer van de volgende materialen zijn gebruikt: — kokosgaren, — garen van polytetrafluorethyleen, — getwijnd polyamidegaren, geïmpregneerd, bekleed of bedekt met fenolhars, — aromatisch polyamidegaren verkregen door polycondensatie van metafenyleendiamine en isoftaalzuur, — monofilament van polytetrafluorethyleen, — garen van synthetische textielvezels van poly-p-fenyleentereftalamide, — garens van glasvezel, met fenoplasthars bedekt en met acrylvezels omwoeld, — monofilament van copolyester van een polyester, een tereftaalzuurhars, 1,4-cyclohexaandiëthanol en isoftaalzuur.
– andere	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels of spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels, in elk geval samen met weven, breien of een ander proces dan weven; of weven, breien of een ander proces dan weven, in elk geval samen met verven of het aanbrengen van een deklaag.
Hoofdstuk 60	**Brei- en haakwerk aan het stuk**
60.01-60.06	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met breien; breien samen met verven, het aanbrengen van flockprints of het aanbrengen van een deklaag; het aanbrengen van flockprints samen met verven of bedrukken; het verven van garen van natuurlijke vezels samen met breien; of twijnen of texturiseren, samen met breien, mits de waarde van de gebruikte niet-getwijnde of niet-getexturiseerde garens niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
Hoofdstuk 61	**Kleding en kledingtoebehoren, van brei- of haakwerk**
61.01-61.17	
– verkregen door het aaneennaaien of op andere wijze samenvoegen van twee of meer stukken brei- of haakwerk die in vorm zijn gesneden of rechtstreeks in vorm zijn gebracht	Breien of haken en confectioneren (met inbegrip van snijden).
– andere (direct in vorm gebreide producten)	Het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels of extrusie van synthetisch of kunstmatig filamentgaren, in beide gevallen samen met breien of haken; of het verven van garen van natuurlijke vezels samen met het breien of haken.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Hoofdstuk 62	**Kleding en kledingtoebehoren, andere dan van brei- of haakwerk**
62.01	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.02	
– kleding voor dames of voor meisjes, geborduurd	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.03	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.04	
– kleding voor dames of voor meisjes, geborduurd	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.05	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
62.06	
– kleding voor dames of voor meisjes, geborduurd	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.07-62.08	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.09	
– kleding voor dames of voor meisjes, geborduurd	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.10	
– vuurbestendige uitrustingen van weefsel bedekt met een folie van met aluminium verbonden polyester	Productie uit garen; of productie uit weefsel zonder deklaag, mits de waarde van het weefsel zonder deklaag niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven of een ander weefselvormingsproces samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
62.11	
– kleding voor dames of voor meisjes, geborduurd	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.12	Haken of weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.13-62.14	
– geborduurd	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt; of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.15	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
62.16	
– vuurbestendige uitrustingen van weefsel bedekt met een folie van met aluminium verbonden polyester	Productie uit garen; of productie uit weefsel zonder deklaag, mits de waarde van het weefsel zonder deklaag niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het gebruikte niet-bedrukte weefsel niet meer dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
62.17	
– geborduurd	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– vuurbestendige uitrustingen van weefsel bedekt met een folie van met aluminium verbonden polyester – tussenvoeringen voor kragen en omslagen, uitgesneden	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of aanbrengen van een deklaag, mits de waarde van het gebruikte weefsel zonder deklaag niet hoger is dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product, samen met confectioneren (met inbegrip van snijden). Productie uit materialen van om het even welke post, met uitzondering van die van het product, waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden).
Hoofdstuk 63	**Andere geconfectioneerde artikelen van textiel; stellen of assortimenten; oude kleren en dergelijke; lompen en vodden**
63.01-63.04	
– van vilt of van gebonden textielvlies	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels of gebruik van natuurlijke vezels, in beide gevallen samen met een ander proces dan weven, met inbegrip van naaldponsen en confectioneren (met inbegrip van snijden).
– andere, geborduurd	Weven of breien samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of productie uit niet-geborduurd weefsel, mits de waarde van het niet-geborduurde weefsel niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
– andere, niet geborduurd	Weven of breien samen met confectioneren (met inbegrip van snijden).
63.05	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels of het spinnen van natuurlijke of synthetische of kunstmatige stapelvezels, in beide gevallen samen met weven of breien en confectioneren; of extrusie van synthetische of kunstmatige vezels of gebruik van natuurlijke vezels, in beide gevallen samen met andere technieken dan weven, met inbegrip van naaldponsen en confectioneren (met inbegrip van snijden).

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
63.06	
– van gebonden textielvlies	Extrusie van synthetische of kunstmatige vezels of gebruik van natuurlijke vezels, in elk geval samen met andere technieken dan weven, met inbegrip van naaldponsen.
– andere	Weven samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of aanbrengen van een deklaag, mits de waarde van het gebruikte weefsel zonder deklaag niet hoger is dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product, samen met confectioneren (met inbegrip van snijden).
63.07	Productie waarbij de waarde van de gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
63.08	Een wijziging van hoofdstuk, op voorwaarde dat het garen of het weefsel voldoet aan de oorsprongsregel die van toepassing zou zijn indien het garen of weefsel alleen was ingedeeld.
63.09	Een wijziging van post.
63.10	Een wijziging van post.
Afdeling XII	**Schoeisel, hoofddeksels, paraplu's, parasols, wandelstokken, zitstokken, zwepen, rijzwepen, alsmede delen daarvan; geprepareerde veren en artikelen van veren; kunstbloemen; werken van mensenhaar**
Hoofdstuk 64	**Schoeisel, beenkappen en dergelijke artikelen; delen daarvan**
64.01-64.05	Een wijziging van post, met uitzondering van de samenvoegingen van bovendelen met een binnenzool of met andere binnendelen van post 64.06.
64.06	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 65	**Hoofddeksels en delen daarvan**
65.01-65.07	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 66	**Paraplu's, parasols, wandelstokken, zitstokken, zwepen, rijzwepen, alsmede delen daarvan**
66.01-66.03	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 67	**Geprepareerde veren en geprepareerd dons en artikelen van veren of van dons; kunstbloemen; werken van mensenhaar**
67.01	Een wijziging van artikelen van veren of van dons binnen deze post of een andere post; of Een wijziging van een ander product bedoeld bij post 67.01 uit een andere post.
67.02-67.04	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Afdeling XIII	**Werken van steen, van gips van cement, van asbest, van mica en van dergelijke stoffen; Keramische producten; glas en glaswerk**
Hoofdstuk 68	**Werken van steen, van gips, van cement, van asbest, van mica en van dergelijke stoffen**
68.01-68.02	Een wijziging van post.
68.03	Een wijziging in deze post of een andere post.
68.04-68.11	Een wijziging van post.
6812.80-6812.99	Een wijziging van onderverdeling.
68.13	Een wijziging van post.
6814.10-6814.90	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
68.15	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 69	**Keramische producten**
69.01-69.14	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 70	**Glas en glaswerk**
70.01-70.05	Een wijziging van post.
70.06	Een wijziging in deze post of een andere post.
70.07-70.08	Een wijziging van post.
7009.10	Een wijziging van onderverdeling.
7009.91-7009.92	Een wijziging van post.
70.10	Een wijziging van post; of een wijziging van geslepen glaswerk van niet-geslepen glaswerk van post 70.10, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van het niet van oorsprong zijnde niet-geslepen glaswerk niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
70.11	Een wijziging van post.
70.13	Een wijziging van post; of een wijziging van geslepen glaswerk van niet-geslepen glaswerk van post 70.13, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van het niet van oorsprong zijnde niet-geslepen glaswerk niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
70.14-70.18	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
7019.11-7019.40	Een wijziging van post.
7019.51	Een wijziging van onderverdeling, met uitzondering van de onderverdelingen 7019.52 tot en met 7019.59.
7019.52-7019.90	Een wijziging van onderverdeling.
70.20	Een wijziging van post.
Afdeling XIV	**Echte en gekweekte parels, edelstenen en halfedelstenen, edele metalen en metalen geplateerd met edele metalen, alsmede werken daarvan; fancybijouterieën; munten**
Hoofdstuk 71	**Echte en gekweekte parels, edelstenen en halfedelstenen, edele metalen en metalen geplateerd met edele metalen, alsmede werken daarvan; fancybijouterieën; munten**
71.01	Een wijziging van post.
7102.10	Een wijziging van post.
7102.21-7102.39	Een wijziging van onderverdeling, met uitzondering van onderverdeling 7102.10.
7103.10-7104.90	Een wijziging van onderverdeling.
71.05	Een wijziging van post.
7106.10-7106.92	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van een andere onderverdeling is, op voorwaarde dat de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct elektrolytische, thermische of chemische scheiding of legering ondergaan.
71.07	Een wijziging in deze post of een andere post.
7108.11-7108.20	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van een andere onderverdeling is, op voorwaarde dat de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct elektrolytische, thermische of chemische scheiding of legering ondergaan.
71.09	Een wijziging in deze post of een andere post.
7110.11-7110.49	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van een andere onderverdeling is, op voorwaarde dat de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct elektrolytische, thermische of chemische scheiding of legering ondergaan.
71.11	Een wijziging in deze post of een andere post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
71.12-71.15	Een wijziging van post.
71.16-71.17	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
71.18	Een wijziging van post.
Afdeling XV	**Onedele metalen en werken daarvan**
Hoofdstuk 72	**Gietijzer, ijzer en staal**
72.01-72.07	Een wijziging van post.
72.08-72.17	Een wijziging van post buiten deze groep.
72.18	Een wijziging van post.
72.19-72.23	Een wijziging van post buiten deze groep.
72.24	Een wijziging van post.
72.25-72.29	Een wijziging van post buiten deze groep.
Hoofdstuk 73	**Werken van gietijzer, van ijzer en van staal**
73.01-73.03	Een wijziging van post.
7304.11-7304.39	Een wijziging van post.
7304.41	Een wijziging van onderverdeling.
7304.49-7304.90	Een wijziging van post.
73.05-73.06	Een wijziging van post.
7307.11-7307.19	Een wijziging van post.
7307.21-7307.29	Een wijziging van post, met uitzondering gesmede onbewerkte stukken van post 72.07; of een wijziging van gesmede onbewerkte stukken van post 72.07, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde gesmede onbewerkte stukken bedoeld bij post 72.07 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
7307.91-7307.99	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
73.08	Een wijziging van post, met uitzondering van onderverdeling 7301.20; of een wijziging van onderverdeling 7301.20, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van onderverdeling 7301.20 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
73.09-73.14	Een wijziging van post.
73.15	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
73.16-73.20	Een wijziging van post.
73.21	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
73.22-73.23	Een wijziging van post.
73.24	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
73.25-73.26	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 74	**Koper en werken van koper**
74.01-74.02	Een wijziging van post.
7403.11-7403.29	Een wijziging van onderverdeling.
74.04-74.19	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 75	**Nikkel en werken van nikkel**
75.01-75.08	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 76	**Aluminium en werken van aluminium**
7601.10-7601.20	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
76.02-76.06	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
76.07	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
76.08-76.16	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 78	**Lood en werken van lood**
7801.10	Een wijziging van onderverdeling.
7801.91-7801.99	Een wijziging van post.
78.02-78.06	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 79	**Zink en werken van zink**
79.01-79.07	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 80	**Tin en werken van tin**
80.01-80.07	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 81	**Andere onedele metalen; cermets; werken van deze stoffen**
8101.10-8113.00	Een wijziging van onderverdeling.
Hoofdstuk 82	**Gereedschap; messenmakerswerk, lepels en vorken, van onedel metaal; delen van deze artikelen van onedel metaal** *Aantekening: heften van onedel metaal gebruikt bij de productie van een product van dit hoofdstuk worden niet in aanmerking genomen bij de bepaling van de oorsprong van dat product.*
82.01-82.04	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8205.10-8205.70	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, met uitzondering van onderverdeling 8205.90, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post, met uitzondering van onderverdeling 8205.90, niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
8205.90	Een wijziging van post; een wijziging van aambeelden; veldsmidsen; slijpstenen met hand- of voetaandrijving binnen deze post, met uitzondering van stellen of assortimenten van onderverdeling 8205.90, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post, met uitzondering van stellen of assortimenten van onderverdeling 8205.90, niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt; of een wijziging van stellen of assortimenten van een ander product van deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van deze post niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
82.06	Een wijziging van post, met uitzondering van de posten 82.02 tot en met 82.05; of een wijziging van de posten 82.02 tot en met 82.05, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van de posten 82.02 tot en met 82.05 niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
8207.13	Een wijziging van post, met uitzondering van post 82.09; of een wijziging van onderverdeling 8207.19 of post 82.09, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van onderverdeling 8207.19 of post 82.09 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8207.19-8207.90	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
82.08-82.10	Een wijziging van post.
8211.10	Een wijziging van post; of een wijziging van de onderverdelingen 8211.91 tot en met 8211.95, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van de onderverdelingen 8211.91 tot en met 8211.93 niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
8211.91-8211.93	Een wijziging van post; of een wijziging van onderverdeling 8211.94 of 8211.95, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van onderverdeling 8211.94 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8211.94-8211.95	Een wijziging van post.
82.12-82.13	Een wijziging van post.
8214.10	Een wijziging van post.
8214.20	Een wijziging van post; of een wijziging van stellen of assortimenten van onderverdeling 8214.20 binnen deze onderverdeling, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van onderverdeling 8214.20 niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
8214.90	Een wijziging van post.
8215.10-8215.20	Een wijziging van post; of een wijziging van de onderverdelingen 8215.91 tot en met 8215.99, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van de onderverdelingen 8215.91 tot en met 8215.99 niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
8215.91-8215.99	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 83	**Allerlei werken van onedele metalen**
8301.10-8301.50	Een wijziging van post; of een wijziging van onderverdeling 8301.60, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van onderverdeling 8301.60 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8301.60-8301.70	Een wijziging van post.
8302.10-8302.30	Een wijziging van post.
8302.41	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8302.42-8302.50	Een wijziging van post.
8302.60	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
83.03-83.04	Een wijziging van post.
83.05	Een wijziging van post; of een wijziging van onderverdeling 8305.90, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van onderverdeling 8305.90 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
83.06	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
83.07	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
83.08	Een wijziging van post; of een wijziging van onderverdeling 8308.90, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van onderverdeling 8308.90 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
83.09-83.10	Een wijziging van post.
83.11	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Afdeling XVI	**Machines, toestellen en elektrotechnisch materieel, alsmede delen daarvan; toestellen voor het opnemen of het weergeven van geluid, voor het opnemen of het weergeven van beelden en geluid voor televisie, alsmede delen en toebehoren van deze toestellen**
Hoofdstuk 84	**Kernreactoren, stoomketels, machines, toestellen en mechanische werktuigen, alsmede delen daarvan**
84.01-84.12	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8413.11-8413.82	Een wijziging van onderverdeling.
8413.91-8413.92	Een wijziging van post.
84.14-84.15	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8416.10-8417.90	Een wijziging van onderverdeling.
84.18-84.22	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8423.10-8426.99	Een wijziging van onderverdeling.
84.27	Een wijziging van post, met uitzondering van post 84.31; of een wijziging van post 84.31, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 84.31 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
8428.10-8430.69	Een wijziging van onderverdeling.
84.31	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8432.10-8442.50	Een wijziging van onderverdeling.
84.43	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8444.00-8449.00	Een wijziging van onderverdeling.
84.50-84.52	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8453.10-8454.90	Een wijziging van onderverdeling.
84.55	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
84.56-84.65	Een wijziging van post, met uitzondering van post 84.66; of een wijziging in een van deze posten of post 84.66, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct of in post 84.66, niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
84.66	Een wijziging van post.
84.67-84.68	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8469.00-8472.90	Een wijziging van onderverdeling.
84.73	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
8474.10-8479.90	Een wijziging van onderverdeling.
84.80-84.83	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8484.10-8484.20	Een wijziging van onderverdeling.
8484.90	Een wijziging van onderverdeling, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
84.86	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8487.10-8487.90	Een wijziging van onderverdeling.
Hoofdstuk 85	**Elektrische machines, apparaten, uitrustingsstukken, alsmede delen daarvan; toestellen voor het opnemen of het weergeven van geluid, toestellen voor het opnemen of het weergeven van beelden en geluid voor televisie, alsmede delen en toebehoren van deze toestellen**
85.01-85.02	Een wijziging van post, met uitzondering van post 85.03; of een wijziging in een van deze posten of post 85.03, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct of in post 85.03, niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
85.03-85.16	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8517.11-8517.62	Een wijziging van onderverdeling.
8517.69-8517.70	Een wijziging van post; of een wijziging in post 85.17, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 85.17 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
85.18	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
85.19-85.21	Een wijziging van post, met uitzondering van post 85.22; of een wijziging van post 85.22, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in post 85.22 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
85.22	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
85.23	Een wijziging van post.
85.25	Een wijziging in deze post of een andere post, op voorwaarde dat de waarde van alle niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
85.26-85.28	Een wijziging van post, met uitzondering van post 85.29; of een wijziging van post 85.29, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 85.29 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
85.29	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8530.10-8530.90	Een wijziging van onderverdeling.
85.31	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
8532.10-8534.00	Een wijziging van onderverdeling.
85.35-85.37	Een wijziging van post, met uitzondering van post 85.38; of een wijziging van post 85.38, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in post 85.38 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
85.38-85.48	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Afdeling XVII	**Vervoermaterieel**
Hoofdstuk 86	**Rollend en ander materieel voor spoor- en tramwegen, alsmede delen daarvan; mechanische (elektromechanische daaronder begrepen) signaal- en waarschuwingstoestellen voor het verkeer**
86.01-86.06	Een wijziging van post, met uitzondering van post 86.07; of een wijziging van post 86.07, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 86.07 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
86.07	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
86.08-86.09	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 87	**Automobielen, tractors, rijwielen, motorrijwielen en andere voertuigen voor vervoer over land, alsmede delen en toebehoren daarvan**
87.01	Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 45 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt ([1]).
87.02	Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 45 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt ([2]).
87.03	Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt ([3]).
87.04	Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 45 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt ([4]).
87.05	Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 45 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt ([5]).
87.06	Een wijziging van post, met uitzondering van post 84.07, 84.08 of 87.08; of een wijziging in deze post, post 84.07, 84.08 of 87.08, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post of post 84.07, 84.08 of 87.08, niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
87.07	Een wijziging van post, met uitzondering van post 87.08; of een wijziging in deze post of post 87.08, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post of post 87.08 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
87.08	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
87.09	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
87.10-87.11	Een wijziging van post.
87.12	Een wijziging van post, met uitzondering van 87.14; of een wijziging van post 87.14, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 87.14 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
87.13	Een wijziging van post.
87.14-87.16	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 88	**Luchtvaart en ruimtevaart**
88.01	Een wijziging van post.
88.02-88.05	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 89	**Scheepvaart**
89.01-89.06	Een wijziging van hoofdstuk; of een wijziging in dit hoofdstuk, ongeacht of er ook een wijziging van hoofdstuk is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van hoofdstuk 89 niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
89.07-89.08	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Afdeling XVIII	**Optische instrumenten, apparaten en toestellen; instrumenten, apparaten en toestellen, voor de fotografie en de cinematografie; meet-, verificatie-, controle- en precisie-instrumenten, -apparaten en -toestellen; medische en chirurgische instrumenten, apparaten en toestellen; uurwerken; muziekinstrumenten; delen en toebehoren van deze instrumenten, apparaten en toestellen**
Hoofdstuk 90	**Optische instrumenten, apparaten en toestellen; instrumenten, apparaten en toestellen, voor de fotografie en de cinematografie; meet-, verificatie-, controle- en precisie-instrumenten, -apparaten en -toestellen; medische en chirurgische instrumenten, apparaten en toestellen; delen en toebehoren van deze instrumenten, apparaten en toestellen**
90.01	Een wijziging van post.
90.02	Een wijziging van post, met uitzondering van post 90.01; of een wijziging in deze post of post 90.01, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post of post 90.01 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
90.03-90.33	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 91	**Uurwerken**
91.01-91.07	Een wijziging van post, met uitzondering van de posten 91.08 tot en met 91.14; of een wijziging van de posten 91.08 tot en met 91.14, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van de posten 91.08 tot en met 91.14 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
91.08-91.14	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 92	**Muziekinstrumenten; delen en toebehoren van muziekinstrumenten**
92.01-92.08	Een wijziging van post, met uitzondering van post 92.09; of een wijziging van post 92.09, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 92.09 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
92.09	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
Afdeling XIX	**Wapens en munitie; delen en toebehoren daarvan**
Hoofdstuk 93	**Wapens en munitie; delen en toebehoren daarvan**
93.01-93.04	Een wijziging van post, met uitzondering van post 93.05; of een wijziging van post 93.05, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van post 93.05 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
93.05-93.07	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Afdeling XX	**Diverse goederen en producten**
Hoofdstuk 94	**Meubelen (ook voor medisch of voor chirurgisch gebruik); artikelen voor bedden en dergelijke artikelen; verlichtingstoestellen, elders genoemd noch elders onder begrepen; lichtreclames, verlichte aanwijzingsborden en dergelijke artikelen; geprefabriceerde bouwwerken**
94.01-94.06	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Hoofdstuk 95	**Speelgoed, spellen, artikelen voor ontspanning en sportartikelen; delen en toebehoren daarvan**
95.03-95.05	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
9506.11-9506.29	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze onderverdelingen of andere onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
9506.31	Een wijziging van post; of een wijziging van onderverdeling 9506.39, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van onderverdeling 9506.39 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
9506.32-9506.99	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze onderverdelingen of andere onderverdelingen, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde onderverdeling als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
95.07-95.08	Een wijziging van post.
Hoofdstuk 96	**Diverse werken**
9601.10-9602.00	Een wijziging in een van deze onderverdelingen of een andere onderverdeling.
96.03-96.04	Een wijziging van post.
96.05	Een wijziging van post, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
96.06-96.07	Een wijziging van post; of een wijziging in een van deze posten, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn ingedeeld in dezelfde post als het eindproduct niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
9608.10-9608.40	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, met uitzondering van onderverdeling 9608.50, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post, met uitzondering van onderverdeling 9608.50, niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
9608.50	Een wijziging van post; of een wijziging van de onderverdelingen 9608.10 tot en met 9608.40 of 9608.60 tot en met 9608.99, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde samenstellende delen van de onderverdelingen 9608.10 tot en met 9608.40 of 9608.60 tot en met 9608.99 niet meer dan 25 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het stel of assortiment bedraagt.
9608.60-9608.99	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, met uitzondering van onderverdeling 9608.50, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post, met uitzondering van onderverdeling 9608.50, niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
96.09	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
96.10-96.12	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productspecifieke regel voor toereikende productie overeenkomstig artikel 5
96.13	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
96.14	Een wijziging in deze post of een andere post.
96.15	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
96.16-96.18	Een wijziging van post.
96.19	Een wijziging van post.
Afdeling XXI	**Kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten**
Hoofdstuk 97	**Kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten**
97.01-97.06	Een wijziging van post.

(1) De partijen komen overeen cumulatie met de Verenigde Staten toe te passen overeenkomstig de volgende bepalingen:
Op voorwaarde dat er tussen elk van de partijen en de Verenigde Staten een vrijhandelsovereenkomst van kracht is in overeenstemming met de WTO-verplichtingen van de partijen en de partijen overeenstemming bereiken over alle toepasselijke voorwaarden, worden alle materialen van hoofdstuk 84, 85, 87 of 94 van het geharmoniseerd systeem die van oorsprong zijn uit de Verenigde Staten en in Canada of in de Europese Unie worden gebruikt voor de productie van dit product, als van oorsprong beschouwd.
Zonder vooruit te lopen op het resultaat van de onderhandelingen over een vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, wordt tijdens de besprekingen over de toepasselijke voorwaarden indien nodig overlegd met het oog op het waarborgen van de consistentie tussen de berekeningsmethode die is overeengekomen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten en de methode die voor dit product van toepassing is in het kader van deze overeenkomst.
De bovenstaande oorsprongsregel vervalt bijgevolg een jaar na de datum van toepassing van deze cumulatie en wordt vervangen door de volgende oorsprongsregel:
Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
De toepassing van cumulatie en van de nieuwe oorsprongsregel zal ter informatie worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

(2) Zie voetnoot 1.

(3) Deze oorsprongsregel vervalt zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Hij wordt dan vervangen door de volgende oorsprongsregel:
Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 45 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.
Niettegenstaande het voorgaande, en onder voorbehoud van de voorwaarden die door de partijen zijn overeengekomen, is de volgende oorsprongsregel van toepassing wanneer de cumulatie waarin is voorzien in bijlage 5-A: Afdeling D — Voertuigen, aantekening 1, van toepassing wordt:
Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet meer dan 40 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

(4) Zie voetnoot 1.

(5) Zie voetnoot 1.

BIJLAGE 5-A

OORSPRONGSCONTINGENTEN EN ALTERNATIEVEN VOOR DE PRODUCTSPECIFIEKE OORSPRONGSREGELS VAN BIJLAGE 5

Gemeenschappelijke bepalingen

1. Bijlage 5-A is van toepassing op de producten uit de volgende afdelingen:

   a) Afdeling A: Landbouwproducten

   b) Afdeling B: Vis en schaal- en schelpdieren

   c) Afdeling C: Textiel en kleding

   d) Afdeling D: Voertuigen

2. Voor de in de tabellen binnen elke afdeling vermelde producten zijn de overeenkomstige oorsprongsregels alternatieven voor die uit bijlage 5 — Productspecifieke oorsprongsregels, binnen de grenzen van het toepasselijke jaarlijkse ontingent.

3. De partij van invoer beheert de oorsprongscontingent volgens het principe „wie het eerst komt, het eerst maalt" en berekent op basis van de invoer van die partij hoeveel producten in het kader van deze oorsprongscontingenten zijn binnengekomen.

4. Bij alle uitvoerzendingen in het kader van de oorsprongscontingenten moet worden verwezen naar bijlage 5-A. Zonder dergelijke referentie boeken de partijen geen producten af van het jaarlijkse oorsprongscontingent.

5. Canada stelt de Europese Unie in kennis van het feit of er Canadese documentatievoorschriften zijn vastgesteld voor:

   a) producten die onder de toepasselijke oorsprongscontingenten uit Canada zijn uitgevoerd; of

   b) producten die onder de toepasselijke oorsprongscontingenten in Canada zijn ingevoerd.

6. Indien de Europese Unie een kennisgeving ontvangt overeenkomstig lid 5, onder a), staat de Europese Unie toe dat alleen voor de producten die vergezeld gaan van de desbetreffende documentatie aanspraak kan worden gemaakt op de preferentiële tariefbehandeling op grond van de in bijlage 5-A vermelde alternatieve oorsprongsregel.

7. De partijen beheren de oorsprongscontingenten op basis van kalenderjaren, waarbij de volledige omvang van het contingent beschikbaar wordt gesteld op 1 januari van elk jaar. Voor het beheer van deze oorsprongscontingenten in het jaar 1 berekenen de partijen de volumes van deze oorsprongscontingenten door het volume dat overeenkomt met de periode tussen 1 januari en de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst in mindering te brengen.

8. Wat de Europese Unie betreft, worden alle in deze bijlage bedoelde hoeveelheden bijgehouden door de Europese Commissie, die alle administratieve maatregelen neemt die zij dienstig acht voor een doelmatig beheer met het oog op de toepasselijke wetgeving van de Europese Unie.

9. Indien nodig plegen de partijen overleg om te waarborgen dat bijlage 5-A doeltreffend wordt beheerd en werken zij samen bij het beheer van bijlage 5-A. De partijen plegen overleg over mogelijke wijzigingen van bijlage 5-A.

10. Aanvullende bepalingen, zoals de herziening of verhoging van de oorsprongscontingenten, worden voor elke afdeling afzonderlijk vastgesteld.

Afdeling A — Landbouw

Tabel A.1

Jaarlijkse contingenten voor producten met een hoog gehalte aan suiker [1] **die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd** [2]

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Toereikende productie	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in ton)
ex 1302.20	Pectinestoffen, pectinaten en pectaten, met toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99	Een wijziging in deze onderverdeling of een andere onderverdeling, met uitzondering van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99.	30 000
ex 1806.10	Cacaopoeder, met toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99	Een wijziging van onderverdeling, met uitzondering van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99.	
ex 1806.20	Bereidingen met toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99 voor de bereiding van chocoladedranken	Een wijziging in deze onderverdeling of een andere onderverdeling, met uitzondering van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99.	
ex 2101.12	Preparaten op basis van extracten, essences of concentraten van koffie of op basis van koffie met toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99	Een wijziging van onderverdeling, met uitzondering van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99.	
ex 2101.20	Preparaten op basis van extracten, essences of concentraten van thee of van maté of op basis van thee of van maté met toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99	Een wijziging in deze onderverdeling of een andere onderverdeling, met uitzondering van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99.	
ex 2106.90	Bereidingen voor menselijke consumptie met toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99	Een wijziging in deze onderverdeling of een andere onderverdeling, met uitzondering van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99.	

[1] De producten waarop tabel A.1 van toepassing is, moeten 65 % of meer van hun nettogewicht aan toegevoegde rietsuiker of beetwortelsuiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99 bevatten. Alle rietsuiker of beetwortelsuiker moet in Canada zijn geraffineerd.

[2] Met betrekking tot de producten waarop tabel A.1 van toepassing is, wordt ervan uitgegaan dat de in deze kolom opgenomen toereikende productie voldoende is om niet als de in artikel 7 bedoelde ontoereikende productie te worden beschouwd.

Bepalingen met betrekking tot herziening en verhoging in verband met tabel A.1

1. De partijen herzien het oorsprongscontingent in tabel A.1 aan het einde van elke periode van vijf jaar gedurende de eerste drie opeenvolgende perioden van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

2. Aan het einde van elke periode van vijf jaar gedurende de eerste drie opeenvolgende perioden van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst wordt het oorsprongscontingent van tabel A.1 met 20 % verhoogd in vergelijking met het volume in de vorige periode, op voorwaarde dat:

   a) in elk jaar gedurende de eerste periode van vijf jaar de contingentbenutting ten minste 60 % bedraagt;

   b) in elk jaar gedurende de tweede periode van vijf jaar de contingentbenutting ten minste 70 % bedraagt; en

   c) in elk jaar gedurende de derde periode van vijf jaar de contingentbenutting ten minste 80 % bedraagt.

3. Elke verhoging van het oorsprongscontingent treedt in het eerste kwartaal van het daaropvolgende kalenderjaar in werking.

4. Deze herziening zal worden uitgevoerd door het Comité voor landbouw. Na afloop van de herziening stellen de partijen elkaar in voorkomend geval schriftelijk in kennis van een verhoging van het oorsprongscontingent uit hoofde van lid 2 en de datum waarop die verhoging overeenkomstig lid 3 wordt toegepast. De partijen zien erop toe dat een verhoging van het oorsprongscontingent en de datum waarop het van toepassing wordt, openbaar worden gemaakt.

Tabel A.2

Jaarlijkse contingenten voor suikerwerk en chocoladebereidingen die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Toereikende productie	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in ton)
17.04	Suikerwerk zonder cacao (witte chocolade daaronder begrepen)	Een wijziging van post.	10 000
1806.31	Chocolade en andere bereidingen voor menselijke consumptie die cacao bevatten, in de vorm van tabletten, staven of repen, gevuld, met een gewicht van niet meer dan 2 kg	Een wijziging van onderverdeling, mits de wijziging niet uitsluitend aan de verpakking is toe te schrijven.	
1806.32	Chocolade en andere bereidingen voor menselijke consumptie die cacao bevatten, in de vorm van tabletten, staven of repen, niet gevuld, met een gewicht van niet meer dan 2 kg		
1806.90	Chocolade en andere bereidingen voor menselijke consumptie die cacao bevatten, andere dan die bedoeld bij de onderverdelingen 1806.10 tot en met 1806.32		

Bepalingen met betrekking tot herziening en verhoging in verband met tabel A.2

1. De partijen herzien het oorsprongscontingent van tabel A.2 aan het einde van elke periode van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, op voorwaarde dat in elk jaar gedurende de vorige periode van vijf jaar de contingentbenutting ten minste 60 % bedroeg.

2. Voor de herziening, die gebeurt met het oog op een verhoging van het volume, worden alle relevante factoren onderzocht, in het bijzonder de contingentbenutting, de stijging van de Canadese uitvoer naar de rest van de wereld, de groei van de totale invoer in de Europese Unie en alle andere belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot de handel in de producten waarop het oorsprongscontingent van toepassing is.

3. De verhoging van het oorsprongscontingent wordt vastgesteld voor de volgende periode van vijf jaar en is niet hoger dan 10 % van het in de vorige periode vastgestelde volume.

4. Deze herziening zal worden uitgevoerd door het Comité voor landbouw. Alle aanbevelingen voor de verhoging van het oorsprongscontingent van het Comité voor landbouw moeten worden ingediend bij het Gemengd Comité voor de CETA dat hierover overeenkomstig artikel 30.2, lid 2, besluit.

Tabel A.3

Jaarlijkse contingenten voor bewerkte levensmiddelen die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Toereikende productie	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in ton)
19.01	Moutextract; bereidingen voor menselijke consumptie van meel, gries, griesmeel, zetmeel of moutextract, geen of minder dan 40 gewichtspercenten cacao bevattend, berekend op een geheel ontvette basis, elders genoemd noch elders onder begrepen; bereidingen voor menselijke consumptie van producten bedoeld bij de posten 04.01 tot en met 04.04, geen of minder dan 5 gewichtspercenten cacao bevattend, berekend op een geheel ontvette basis, elders genoemd noch elders onder begrepen	Een wijziging van post.	35 000
ex 1902.11	Deegwaren, niet gekookt, noch gevuld of op andere wijze bereid, waarin ei en rijst zijn verwerkt	Een wijziging van post.	
ex 1902.19	Deegwaren, niet gekookt, noch gevuld of op andere wijze bereid, andere, waarin rijst is verwerkt		
ex 1902.20	Gevulde deegwaren (ook indien gekookt of op andere wijze bereid), waarin rijst is verwerkt		
ex 1902.30	Andere deegwaren, waarin rijst is verwerkt		
1904.10	Graanpreparaten verkregen door poffen of door roosteren (bijvoorbeeld cornflakes)	Een wijziging van post; of een wijziging in deze post, ongeacht of er ook een wijziging van post is, op voorwaarde dat het gewicht van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post niet meer dan 30 % van het nettogewicht van het product of het nettogewicht van alle bij de productie gebruikte materialen bedraagt.	
1904.20	Bereidingen voor menselijke consumptie verkregen uit ongeroosterde graanvlokken of uit mengsels van ongeroosterde graanvlokken en geroosterde graanvlokken of gepofte granen		

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Toereikende productie	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in ton)
1904.90	Bereidingen voor menselijke consumptie, andere dan die bedoeld bij de onderverdelingen 1904.10 tot en met 1904.30	Een wijziging van post.	
19.05	Brood, gebak, biscuits en andere bakkerswaren, ook indien deze producten cacao bevatten; ouwel in bladen, hosties, ouwels voor geneesmiddelen, plakouwels en dergelijke producten van meel of van zetmeel	Een wijziging van post.	
2009.81	Veenbessensap	Een wijziging van post.	
ex 2009.89	Bosbessensap	Een wijziging van post.	
2103.90	Andere sausen en preparaten voor sausen, andere samengestelde kruiderijen en dergelijke producten	Een wijziging van post.	
ex 2106.10	Proteïneconcentraten en getextureerde proteïnestoffen, zonder toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99, of bevattende minder dan 65 nettogewichtspercenten toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99	Een wijziging van onderverdeling; of een wijziging in dezelfde onderverdeling, ongeacht of er ook een wijziging van onderverdeling is, op voorwaarde dat het nettogewicht van de niet van oorsprong zijnde materialen binnen die onderverdeling niet meer dan 30 % van het nettogewicht van het product of het nettogewicht van alle bij de productie gebruikte materialen bedraagt.	
ex 2106.90	Andere producten voor menselijke consumptie, niet elders genoemd noch elders onder begrepen, zonder toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99, of bevattende minder dan 65 nettogewichtspercenten toegevoegde suiker van de onderverdelingen 1701.91 tot en met 1701.99		

Bepalingen met betrekking tot herziening en verhoging in verband met tabel A.3

1. De partijen herzien het oorsprongscontingent van tabel A.3 aan het einde van elke periode van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, op voorwaarde dat in elk jaar gedurende de vorige periode van vijf jaar de contingentbenutting ten minste 60 % bedroeg.

2. Voor de herziening, die gebeurt met het oog op een verhoging van het volume, worden alle relevante factoren onderzocht, in het bijzonder de contingentbenutting, de stijging van de Canadese uitvoer naar de rest van de wereld, de groei van de totale invoer in de Europese Unie en alle andere belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot de handel in de producten waarop het oorsprongscontingent van toepassing is.

3. De verhoging van het oorsprongscontingent wordt vastgesteld voor de volgende periode van vijf jaar en is niet hoger dan 10 % van het in de vorige periode vastgestelde volume.

4. Deze herziening zal worden uitgevoerd door het Comité voor landbouw. Alle aanbevelingen voor de verhoging van het oorsprongscontingent van de Comité voor landbouw moeten worden ingediend bij het Gemengd Comité voor de CETA dat hierover overeenkomstig artikel 30.2, lid 2, besluit.

Tabel A.4

Jaarlijkse contingenten voor honden- en kattenvoer dat vanuit Canada naar de Europese Unie wordt uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Toereikende productie	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in ton)
2309.10	Honden- en kattenvoer, opgemaakt voor de verkoop in het klein	Een wijziging van onderverdeling 2309.90 of een andere post, met uitzondering van honden- en kattenvoer bedoeld bij onderverdeling 2309.90.	60 000
ex 2309.90	Honden- en kattenvoer, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein	Een wijziging in deze onderverdeling of een andere post, met uitzondering van honden- en kattenvoer binnen deze onderverdeling.	

Bepalingen met betrekking tot herziening en verhoging in verband met tabel A.4

1. De partijen herzien het oorsprongscontingent van tabel A.4 aan het einde van elke periode van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, op voorwaarde dat in elk jaar gedurende de vorige periode van vijf jaar de contingentbenutting ten minste 60 % bedroeg.

2. Voor de herziening, die gebeurt met het oog op een verhoging van het volume, worden alle relevante factoren onderzocht, in het bijzonder de contingentbenutting, de stijging van de Canadese uitvoer naar de rest van de wereld, de groei van de totale invoer in de Europese Unie en alle andere belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot de handel in de producten waarop het oorsprongscontingent van toepassing is.

3. De verhoging van het oorsprongscontingent wordt vastgesteld voor de volgende periode van vijf jaar en is niet hoger dan 10 % van het in de vorige periode vastgestelde volume.

4. Deze herziening zal worden uitgevoerd door het Comité voor landbouw. Alle aanbevelingen voor de verhoging van het oorsprongscontingent van de Comité voor landbouw moeten worden ingediend bij het Gemengd Comité voor de CETA dat hierover overeenkomstig artikel 30.2, lid 2, besluit.

Afdeling B — Vis en schaal- en schelpdieren

Tabel B.1

Jaarlijkse contingenten voor vis en schaal- en schelpdieren die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in ton)	Toereikende productie
ex 0304.83	Bevroren filets van heilbot, andere dan *Reinhardtius hippoglossoides*	10	Een wijziging van post [1].
ex 0306.12	Gekookte en bevroren zeekreeft	2 000	Een wijziging van onderverdeling.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in ton)	Toereikende productie
1604.11	Bereidingen of conserven van zalm	3 000	Een wijziging van hoofdstuk.
1604.12	Bereidingen of conserven van haring	50	
ex 1604.13	Bereidingen of conserven van sardines, sardinella's en sprot, andere dan *Sardina pilchardus*	200	
ex 1605.10	Bereidingen of conserven van krab, andere dan *Cancer pagurus*	44	
1605.2-1-1605.29	Bereidingen of conserven van garnalen	5 000	
1605.30	Bereidingen of conserven van zeekreeft	240	

(1) Met betrekking tot de oorsprongsregel voor producten bedoeld bij onderverdeling 0304.83 wordt ervan uitgegaan dat de productie voldoende is om niet als de in artikel 7 bedoelde ontoereikende productie te worden beschouwd.

Bepalingen met betrekking tot verhoging in verband met tabel B.1

1. Indien meer dan 80 % van het oorsprongscontingent voor een in tabel B.1 opgenomen product in de loop van een kalenderjaar wordt gebruikt, zal het oorsprongscontingent voor het volgende kalenderjaar worden verhoogd. De verhoging bedraagt 10 % van het aan dat product in het voorafgaande kalenderjaar toegewezen oorsprongscontingent. De bepaling met betrekking tot verhoging is voor het eerst van toepassing na het verstrijken van het eerste volledige kalenderjaar volgend op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst en zal gedurende in totaal vier opeenvolgende jaren worden toegepast.

2. Elke verhoging van het oorsprongscontingent treedt in het eerste kwartaal van het daaropvolgende kalenderjaar in werking. Wanneer aan de voorwaarde van lid 1 is voldaan, stelt de partij van invoer de partij van uitvoer hiervan schriftelijk in kennis en stelt haar, in voorkomend geval, in kennis van de verhoging van het oorsprongscontingent en de datum waarop de verhoging wordt toegepast. De partijen zien erop toe dat het verhoogde oorsprongscontingent en de datum waarop het van toepassing wordt, openbaar worden gemaakt.

Bepalingen met betrekking tot herziening in verband met tabel B.1

Na de voltooiing van het derde kalenderjaar dat volgt op de inwerkingtreding van deze overeenkomst bespreken de partijen, op verzoek van een van hen, mogelijke herzieningen van deze afdeling.

Afdeling C — Textiel en kleding

Tabel C.1

Jaarlijkse contingenten voor textiel dat vanuit Canada naar de Europese Unie wordt uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
5107.20	Kamgaren van wol, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, bevattende minder dan 85 gewichtspercenten wol	192 000	Een wijziging van post.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
5205.12	Garens van katoen, niet elders genoemd noch elders onder begrepen, bevattende 85 of meer gewichtspercenten katoen, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, niet-gekamde eendraadsgarens, meer dan 14 nm doch niet meer dan 43 nm	1 176 000	Een wijziging van post.
5208.59	Weefsels van katoen, bevattende 85 of meer gewichtspercenten katoen, bedrukt, andere dan met platbinding, elders genoemd noch elders onder begrepen, met een gewicht van niet meer dan 200 g/m²	60 000 m²	Een wijziging van post.
5209.59	Weefsels van katoen, bevattende 85 of meer gewichtspercenten katoen, bedrukt, andere dan met platbinding, elders genoemd noch elders onder begrepen, met een gewicht van meer dan 200 g/m²	79 000 m²	
54.02	Synthetische filamentgarens (andere dan naaigarens), niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, synthetische monofilamenten van minder dan 67 decitex daaronder begrepen	4 002 000	Een wijziging van post.
5404.19	Synthetische monofilamenten van 67 decitex of meer en waarvan de grootste afmeting van de dwarsdoorsnede niet meer bedraagt dan 1 mm, elders genoemd noch elders onder begrepen	21 000	
54.07	Weefsels van synthetische filamentgarens, weefsels vervaardigd van producten bedoeld bij post 54.04 daaronder begrepen	4 838 000 m²	Een wijziging van post; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het niet van oorsprong zijnde weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
5505.10	Afval (met inbegrip van kammelingen, garen en rafelingen) van synthetische vezels	1 025 000	Een wijziging van post.
5513.11	Weefsels van stapelvezels van polyesters, bevattende minder dan 85 gewichtspercenten van deze vezels, ongebleekt of gebleekt, met platbinding, enkel of hoofdzakelijk met katoen gemengd, met een gewicht van niet meer dan 170 g/m²	6 259 000 m²	Een wijziging van post.
56.02	Vilt, ook indien geïmpregneerd, bekleed, bedekt of met inlagen	583 000	Een wijziging van hoofdstuk.
56.03	Gebonden textielvlies, ook indien geïmpregneerd, bekleed, bedekt of met inlagen	621 000	
57.03	Tapijten, getuft, ook indien geconfectioneerd	196 000 m²	
58.06	Lint, ander dan de artikelen bedoeld bij post 58.07 (andere dan etiketten, insignes en dergelijke artikelen, aan het stuk, enz.); bolduclint, zijnde lint zonder inslag van aaneengelijmde evenwijdig lopende draden of textielvezels	169 000	Een wijziging van post.
5811.00	Gematelasseerde textielproducten aan het stuk (een of meer lagen die door stikken enz. zijn samengevoegd met watten of ander opvulmateriaal), andere dan borduurwerk bedoeld bij post 58.10	12 000 m²	Een wijziging van post.
59.03	Weefsels, geïmpregneerd, bekleed of bedekt met, dan wel met inlagen van kunststof, andere dan die bedoeld bij post 59.02	1 754 000 m²	Een wijziging van hoofdstuk, op voorwaarde dat de waarde van het niet van oorsprong zijnde weefsel niet meer dan 60 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
5904.90	Vloerbedekking, bestaande uit een deklaag of een bekleding op een drager van textiel, ook indien in bepaalde vorm gesneden, met uitzondering van linoleum	24 000 m^2	
59.06	Gegummeerde weefsels, andere dan die bedoeld bij post 59.02	450 000	
5907.00	Weefsels, anderszins geïmpregneerd, bekleed of bedekt; beschilderd doek voor theatercoulissen, voor achtergronden van studio's of voor dergelijk gebruik	2 969 000 m^2	
59.11	Producten en artikelen van textiel, voor specifieke technische aanwendingen	173 000	
60.04	Brei- en haakwerk aan het stuk, met een breedte van meer dan 30 cm, bevattende 5 of meer gewichtspercenten elastomeergarens of rubberdraden, ander dan bedoeld bij post 60.01	25 000	Een wijziging van post; of bedrukken samen met ten minste twee bewerkingen (voorbewerking of afwerking, zoals wassen, bleken, merceriseren, thermofixeren, ruwen, kalanderen, krimpvrij maken, permanent finish, decatiseren, impregneren, herstellen en noppen), op voorwaarde dat de waarde van het niet van oorsprong zijnde weefsel niet hoger is dan 47,5 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.
60.05	Kettingbreiwerk aan het stuk (dat verkregen op de galonneermachine daaronder begrepen), ander dan bedoeld bij de posten 60.01 tot en met 60.04.	16 000	
60.06	Brei- en haakwerk aan het stuk, elders genoemd noch elders onder begrepen	24 000	
63.06	Dekkleden en zonneschermen voor winkelpuien en dergelijke; tenten; zeilen voor schepen, zeilplanken, zeilwagens en zeilsleden; kampeerartikelen, van textiel	124 000	Een wijziging van hoofdstuk.
63.07	Geconfectioneerde artikelen van textiel, elders genoemd noch elders onder begrepen	503 000	

m^2 = vierkante meter

Tabel C.2

Jaarlijkse contingenten voor kleding die vanuit Canada naar de Europese Unie wordt uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (eenheden, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie [1]
6101.30	Overjassen, jekkers, capes, anoraks, ski-jassen en dergelijke artikelen, van brei- of haakwerk, van synthetische of kunstmatige vezels, voor heren of voor jongens	10 000	Een wijziging van hoofdstuk, op voorwaarde dat het product is gesneden (of in direct vorm gebreid) en genaaid of op andere wijze is samengevoegd op het grondgebied van een partij; of een wijziging van een direct in vorm gebreid goed dat niet aan elkaar moet worden genaaid of moet worden samengevoegd, uit een ander hoofdstuk.
6102.30	Mantels, capes, anoraks, ski-jassen en dergelijke artikelen, van brei- of haakwerk, van synthetische of kunstmatige vezels, voor dames of voor meisjes	17 000	
61.04	Mantelpakken, broekpakken, ensembles, blazers en andere jasjes, japonnen, rokken, broekrokken, lange en korte broeken enz. (andere dan zwemkleding), van brei- of haakwerk, voor dames of voor meisjes	535 000	
6106.20	Blouses en hemdblouses, van brei- of haakwerk, van synthetische of kunstmatige vezels, voor dames of voor meisjes	44 000	
6108.22	Slips en onderbroeken, van brei- of haakwerk, van synthetische of kunstmatige vezels, voor dames of voor meisjes	129 000	
6108.92	Negligés, badjassen, kamerjassen en dergelijke artikelen, van brei- of haakwerk, van synthetische of kunstmatige vezels, voor dames of voor meisjes	39 000	
6109.10	T-shirts, borstrokken en onderhemden, van brei- of haakwerk, van katoen	342 000	
6109.90	T-shirts, borstrokken en onderhemden, van brei- of haakwerk, van textielstof, elders genoemd noch elders onder begrepen	181 000	
61.10	Truien, jumpers, pullovers, slip-overs, vesten en dergelijke artikelen, van brei- of haakwerk	478 000	

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (eenheden, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie (1)
6112.41	Badpakken en zwembroeken, van brei- of haakwerk, van synthetische vezels, voor dames of voor meisjes	73 000	
61.14	Kleding, niet elders genoemd noch elders onder begrepen, van brei- of haakwerk	90 000 kg	
61.15	Kousenbroeken, kousen, kniekousen, sokken en dergelijke artikelen, die met degressieve compressie (bijvoorbeeld aderspatkousen) daaronder begrepen, van brei- of haakwerk	98 000 kg	
62.01	Overjassen, jekkers, capes, anoraks, blousons en dergelijke artikelen, niet van brei- of haakwerk, voor heren of voor jongens, andere dan de artikelen bedoeld bij post 62.03	96 000	
62.02	Mantels, capes, anoraks, blousons en dergelijke artikelen, niet van brei- of haakwerk, voor dames of voor meisjes, andere dan de artikelen bedoeld bij post 62.04	99 000	
62.03	Kostuums, ensembles, colbertjassen, blazers en dergelijke, lange en korte broeken (andere dan zwembroeken) en zogenaamde Amerikaanse overalls, niet van brei- of haakwerk, voor heren of voor jongens	95 000	
62.04	Mantelpakken, broekpakken, ensembles, blazers en andere jasjes, japonnen, rokken, broekrokken, lange en korte broeken (andere dan zwembroeken) en zogenaamde Amerikaanse overalls, niet van brei- of haakwerk, voor dames of voor meisjes	506 000	

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (eenheden, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie (1)
62.05	Overhemden, voor heren of voor jongens, niet van brei- of haakwerk	15 000	
62.06	Blouses en hemdblouses, voor dames of voor meisjes, niet van brei- of haakwerk	64 000	
6210.40	Kleding voor heren of voor jongens, vervaardigd van de weefsels bedoeld bij post 59.03, 59.06 of 59.07, elders genoemd noch elders onder begrepen, niet van brei- of haakwerk	68 000 kg	
6210.50	Kleding voor dames of voor meisjes, vervaardigd van de weefsels bedoeld bij post 59.03, 59.06 of 59.07, elders genoemd noch elders onder begrepen, niet van brei- of haakwerk	30 000 kg	
62.11	Trainingspakken, skipakken, badpakken en zwembroeken; andere kleding, elders genoemd noch elders onder begrepen, niet van brei- of haakwerk	52 000 kg	
6212.10	Bustehouders, ook indien van brei- of haakwerk	297 000	
6212.20	Gaines (step-ins) en gainebroeken (panty's), ook indien van brei- of haakwerk	32 000	
6212.30	Corseletten, ook indien van brei- of haakwerk	40 000	
6212.90	Bretels, jarretelles, kousenbanden en dergelijke artikelen, alsmede delen daarvan, ook indien van brei- of haakwerk	16 000 kg	

(1) Met betrekking tot de producten waarop tabel C.2 van toepassing is, wordt ervan uitgegaan dat de in deze kolom opgenomen toereikende productie voldoende is om niet als de in artikel 7 bedoelde ontoereikende productie te worden beschouwd.

Tabel C.3

Jaarlijkse contingenten voor textiel dat vanuit de Europese Unie naar Canada wordt uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit de Europese Unie naar Canada (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
5007.20	Weefsels, bevattende 85 of meer gewichtspercenten zijde of afval van zijde, andere dan bourrette	83 000 m^2	Weven.
5111.30	Weefsels, bevattende hoofdzakelijk doch minder dan 85 gewichtspercenten gekaarde wol of gekaard fijn haar, enkel of hoofdzakelijk met synthetische of kunstmatige stapelvezels gemengd	205 000 m^2	Weven.
51.12	Weefsels van gekamde wol of van gekamd fijn haar	200 000	Weven.
5208.39	Weefsels van katoen, bevattende 85 of meer gewichtspercenten katoen, met een gewicht van niet meer dan 200 g/m^2, geverfd, met uitzondering van die met drie- of vierschachtskeperbinding, waaronder gelijkzijdige keperbinding en platbinding	116 000 m^2	Weven.
5401.10	Naaigarens van synthetische filamenten, ook indien opgemaakt voor de verkoop in het klein	18 000	Extrusie van synthetische of kunstmatige filamentgarens, al dan niet samen met spinnen; of spinnen.
5402.11	Synthetische filamentgarens, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein, garens met een hoge sterktegraad, van aramiden	504 000	Extrusie van synthetische of kunstmatige filamentgarens, al dan niet samen met spinnen; of spinnen.
54.04	Synthetische monofilamenten van 67 decitex of meer en met een dwarsdoorsnede die niet meer dan 1 mm bedraagt; strippen en artikelen van dergelijke vorm (bijvoorbeeld kunststro), van synthetische textielstoffen, waarvan de schijnbare breedte niet meer dan 5 mm bedraagt	275 000	Extrusie van synthetische of kunstmatige filamentgarens, al dan niet samen met spinnen; of spinnen.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit de Europese Unie naar Canada (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
54.07	Weefsels van synthetische filamentgarens, weefsels vervaardigd van producten bedoeld bij post 54.04 daaronder begrepen	636 000	Weven.
56.03	Gebonden textielvlies, ook indien geïmpregneerd, bekleed, bedekt of met inlagen, elders genoemd noch elders onder begrepen	1 629 000	Alle andere processen dan weven, met inbegrip van naaldponsen.
5607.41	Bindtouw van polyethyleen of van polypropyleen	813 000	Alle andere processen dan weven, met inbegrip van naaldponsen.
5607.49	Bindgaren, touw en kabel van polyethyleen of van polypropyleen, al dan niet gevlochten, ook indien geïmpregneerd, bekleed, bedekt of ommanteld met rubber of met kunststof (met uitzondering van bindtouw)	347 000	Alle andere processen dan weven, met inbegrip van naaldponsen.
5702.42	Tapijten, van synthetische of van kunstmatige textielstoffen, geweven, ongetuft en ongevlokt, met pool, geconfectioneerd (met uitzondering van „Kelim", „Sumak", „Karamanie" e.d. handgeweven tapijten)	187 000 m^2	Weven; of gebruik van een ander proces dan weven, met inbegrip van naaldponsen.
5703.20	Tapijten van nylon of andere polyamiden, getuft, ook indien geconfectioneerd	413 000 m^2	Weven; of gebruik van een ander proces dan weven, met inbegrip van naaldponsen.
5704.90	Tapijten van vilt, niet getuft of gevlokt, ook indien geconfectioneerd (met uitzondering van tegels met een oppervlakte van niet meer dan 0,3 m^2)	1 830 000	Weven; of gebruik van een ander proces dan weven, met inbegrip van naaldponsen.
59.03	Weefsels, geïmpregneerd, bekleed of bedekt met, dan wel met inlagen van kunststof, andere dan bandenkoordweefsel („tyre cord fabric") van garens met een hoge sterktegraad van nylon of van andere polyamiden, van polyesters of van viscoserayon	209 000	Weven; of het aanbrengen van een deklaag, van flockprints, het voorzien van inlagen of het metalliseren, in alle gevallen samen met ten minste twee andere belangrijke voorbereidende afwerkingsbewerkingen (zoals kalanderen, krimpvrij maken) verlenen oorsprong op voorwaarde dat ten minste 52,5 % aan waarde werd toegevoegd in vergelijking met de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit de Europese Unie naar Canada (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
5904.10	Linoleum, ook indien in bepaalde vorm gesneden	61 000 m^2	Weven; of het aanbrengen van een deklaag, van flockprints, het voorzien van inlagen of het metalliseren, in alle gevallen samen met ten minste twee andere belangrijke voorbereidende afwerkingsbewerkingen (zoals kalanderen, krimpvrij maken) verlenen oorsprong op voorwaarde dat ten minste 52,5 % aan waarde werd toegevoegd in vergelijking met de prijs af fabriek van het product.
5910.00	Drijfriemen, drijfsnaren en transportbanden, van textielstoffen, ook indien geïmpregneerd, bekleed, bedekt met, dan wel met inlagen van kunststof, of versterkt met metaal of met andere stoffen	298 000	Vervaardiging uit garen of uit afval van weefsels, dan wel uit lompen en vodden bedoeld bij post 63.10; weven; of het aanbrengen van een deklaag, van flockprints, het voorzien van inlagen of het metalliseren, in alle gevallen samen met ten minste twee andere belangrijke voorbereidende afwerkingsbewerkingen (zoals kalanderen, krimpvrij maken) verlenen oorsprong op voorwaarde dat ten minste 52,5 % aan waarde werd toegevoegd in vergelijking met de prijs af fabriek van het product.
59.11	Producten en artikelen van textiel, voor technisch gebruik, bedoeld bij aantekening 7 op hoofdstuk 59	160 000	Vervaardiging uit garen of uit afval van weefsels, dan wel uit lompen en vodden bedoeld bij post 63.10; weven; of het aanbrengen van een deklaag, van flockprints, het voorzien van inlagen of het metalliseren, in alle gevallen samen met ten minste twee andere belangrijke voorbereidende afwerkingsbewerkingen (zoals kalanderen, krimpvrij maken) verlenen oorsprong op voorwaarde dat ten minste 52,5 % aan waarde werd toegevoegd in vergelijking met de prijs af fabriek van het product.
6302.21	Beddenlinnen, bedrukt, van katoen, ander dan dat van brei- of haakwerk	176 000	Snijden en confectioneren van weefsel; of gebruik van een ander proces dan weven, met inbegrip van naaldponsen, samen met confectioneren (met inbegrip van snijden).
6302.31	Beddenlinnen (niet bedrukt), van katoen, ander dan dat van brei- of haakwerk	216 000	Snijden en confectioneren van weefsel; gebruik van een ander proces dan weven, met inbegrip van naaldponsen, samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); of confectioneren voorafgegaan door bedrukken.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit de Europese Unie naar Canada (nettogewicht in kilogram, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie
6302.91	Huishoudlinnen van katoen (met uitzondering van lussenstof), dweilen, poetsdoeken, vaatdoeken en, stofdoeken	20 000	Gebruik van een ander proces dan weven, met inbegrip van naaldponsen, samen met confectioneren (met inbegrip van snijden); snijden en confectioneren van weefsel; of confectioneren voorafgegaan door bedrukken.

Tabel C.4

Jaarlijkse contingenten voor kleding die vanuit de Europese Unie naar Canada wordt uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit de Europese Unie naar Canada (eenheden, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie [1]
6105.10	Overhemden van brei- of haakwerk, van katoen, voor heren of voor jongens (met uitzondering van nachthemden, T-shirts, borstrokken en onderhemden)	46 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
61.06	Blouses en hemdblouses, van brei- of haakwerk, voor dames of voor meisjes (met uitzondering van T-shirts, borstrokken en onderhemden)	126 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
61.09	T-shirts, borstrokken en onderhemden, van brei- of haakwerk	722 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
61.10	Truien, jumpers, pullovers, slip-overs, vesten en dergelijke artikelen van brei- of haakwerk (met uitzondering van gewatteerde vesten)	537 000	Snijden en confectioneren van weefsel; of direct in vorm breien voor producten die niet aan elkaar moeten worden genaaid of moeten worden samengevoegd.
61.14	Andere kleding, niet elders genoemd noch elders onder begrepen, van brei- of haakwerk	58 000 kg	Snijden en confectioneren van weefsel; of direct in vorm breien voor producten die niet aan elkaar moeten worden genaaid of moeten worden samengevoegd.
61.15	Kousenbroeken, kousen, kniekousen, sokken en dergelijke artikelen, die met degressieve compressie (bijvoorbeeld aderspatkousen) daaronder begrepen (met uitzondering van die voor baby's)	1 691 000 paar	Snijden en confectioneren van weefsel; of direct in vorm breien voor producten die niet aan elkaar moeten worden genaaid of moeten worden samengevoegd.

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit de Europese Unie naar Canada (eenheden, tenzij anders aangegeven)	Toereikende productie (1)
6202.11	Mantels, regenjassen, capes e.d. artikelen, van wol of van fijn haar, voor dames of voor meisjes, niet van brei- of haakwerk	15 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
6202.93	Anoraks, blousons en dergelijke artikelen, van synthetische of kunstmatige vezels, voor dames of voor meisjes, niet van brei- of haakwerk	16 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
6203.11	Kostuums van wol of van fijn haar, voor heren of voor jongens	39 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
6203.12-6203.49	Kostuums (met uitzondering van die van wol of van fijn haar), ensembles, colbertjassen, blazers en dergelijke, lange en korte broeken en zogenaamde Amerikaanse overalls, voor heren of voor jongens (andere dan die van brei- of haakwerk en zwembroeken)	281 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
62.04	Mantelpakken, broekpakken, ensembles, blazers en andere jasjes, japonnen, rokken, broekrokken, lange en korte broeken en zogenaamde Amerikaanse overalls, voor dames of voor meisjes (andere dan die van brei- of haakwerk en badpakken en zwembroeken)	537 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
6205.20	Overhemden van katoen, voor heren of voor jongens, andere dan die van brei- of haakwerk	182 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
62.10	Kleding vervaardigd van de weefsels bedoeld bij post 56.02, 56.03, 59.03, 59.06 of 59.07 (andere dan die van brei- of haakwerk en babykleding)	19 000	Snijden en confectioneren van weefsel.
62.11	Trainingspakken, skipakken, badpakken en zwembroeken en andere kleding, elders genoemd noch elders onder begrepen (andere dan die van brei- of haakwerk)	85 000 kg	Snijden en confectioneren van weefsel.
62.12	Bustehouders, gaines (step-ins), korsetten, bretels, jarretelles, kousenbanden en dergelijke artikelen, alsmede delen daarvan, van alle soorten van textiel, ook indien elastisch, die van brei- of haakwerk daaronder begrepen (met uitzondering van gordels en corseletten die geheel uit rubber bestaan)	26 000 dozijnen	Snijden en confectioneren van weefsel.

(1) Met betrekking tot de producten waarop tabel C.4 van toepassing is, wordt ervan uitgegaan dat de in deze kolom opgenomen toereikende productie voldoende is om niet als de in artikel 7 bedoelde ontoereikende productie te worden beschouwd.

Bepalingen met betrekking tot verhoging in verband met de tabellen C.1, C.2, C.3 en C.4

1. Indien meer dan 80 % van het oorsprongscontingent voor een in de tabellen C.1, C.2, C.3 of C.4 opgenomen product in de loop van een kalenderjaar wordt gebruikt, zal het oorsprongscontingent voor het volgende kalenderjaar worden verhoogd. De verhoging bedraagt 3 % van het aan dat product in het voorafgaande kalenderjaar toegewezen oorsprongscontingent. De bepaling met betrekking tot verhoging is voor het eerst van toepassing na het verstrijken van het eerste volledige kalenderjaar volgend op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst. De jaarlijkse oorsprongscontingenten kunnen gedurende een periode van maximaal tien jaar worden verhoogd.

2. Elke verhoging van het oorsprongscontingent treedt in het eerste kwartaal van het daaropvolgende kalenderjaar in werking. Wanneer aan de voorwaarde van lid 1 is voldaan, stelt de partij van invoer de partij van uitvoer hiervan schriftelijk in kennis en stelt haar, in voorkomend geval, in kennis van de verhoging van het oorsprongscontingent en de datum waarop de verhoging wordt toegepast. De partijen zien erop toe dat het verhoogde oorsprongscontingent en de datum waarop het van toepassing wordt, openbaar worden gemaakt.

Bepalingen met betrekking tot herziening in verband met de tabellen C.1, C.2, C.3 en C.4

Op verzoek van een partij komen de partijen bijeen voor de herziening van de producthoeveelheden van de contingenten op basis van de ontwikkelingen in de relevante markten en sectoren. De partijen kunnen herzieningen voorstellen aan het Comité voor de handel in goederen.

Afdeling D — Voertuigen

Tabel D.1

Jaarlijkse contingenten voor voertuigen die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Toereikende productie	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (eenheden)
8703.21	Andere voertuigen met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers: met een cilinderinhoud van niet meer dan 1 000 cm^3	Productie waarbij de waarde van alle gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen niet hoger is dan: a) 70 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product; of b) 80 % van de nettokostprijs van het product.	100 000
8703.22	Andere voertuigen met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers: met een cilinderinhoud van meer dan 1 000 doch niet meer dan 1 500 cm^3		
8703.23	Andere voertuigen met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers: met een cilinderinhoud van meer dan 1 500 doch niet meer dan 3 000 cm^3		
8703.24	Andere voertuigen met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers: met een cilinderinhoud van meer dan 3 000 cm^3		

Indeling op basis van het geharmoniseerd systeem	Productomschrijving	Toereikende productie	Jaarlijks contingent voor de uitvoer vanuit Canada naar de Europese Unie (eenheden)
8703.31	Andere voertuigen met een motor met zelfontsteking (diesel- of semidieselmotor): met een cilinderinhoud van niet meer dan 1 500 cm^3		
8703.32	Andere voertuigen met een motor met zelfontsteking (diesel- of semidieselmotor): met een cilinderinhoud van meer dan 1 500 doch niet meer dan 2 500 cm^3		
8703.33	Andere voertuigen met een motor met zelfontsteking (diesel- of semidieselmotor): met een cilinderinhoud van meer dan 2 500 cm^3		
8703.90	Andere		

Aantekening 1

De partijen komen overeen cumulatie met de Verenigde Staten toe te passen overeenkomstig de volgende bepalingen:

op voorwaarde dat er tussen elk van de partijen en de Verenigde Staten een vrijhandelsovereenkomst van kracht is in overeenstemming met de WTO-verplichtingen van de partijen en de partijen overeenstemming bereiken over alle toepasselijke voorwaarden, worden alle materialen van hoofdstuk 84, 85, 87 of 94 van het geharmoniseerd systeem die van oorsprong zijn uit de Verenigde Staten en in Canada of in de Europese Unie worden gebruikt voor de productie van een product van onderverdeling 8703.21 tot en met 8703.90 van het geharmoniseerd systeem, als van oorsprong beschouwd. Zonder vooruit te lopen op het resultaat van de onderhandelingen over een vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, wordt tijdens de besprekingen over de toepasselijke voorwaarden indien nodig overlegd met het oog op het waarborgen van de consistentie tussen de berekeningsmethode die is overeengekomen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten en de methode die voor producten van hoofdstuk 87 van toepassing is in het kader van deze overeenkomst.

Eén jaar na de datum van toepassing van deze cumulatie zal tabel D.1 dus vervallen.

De toepassing van cumulatie en de schrapping van aantekening 1 zal ter informatie worden bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Bepaling met betrekking tot herziening:

indien de cumulatie met de Verenigde Staten zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst nog niet in werking is getreden, komen beide partijen op verzoek van een van de partijen bijeen om deze bepalingen te herzien.

Alternatieve productspecifieke oorsprongsregels voor producten van post 87.02:

voor producten van post 87.02 die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd, geldt de volgende oorsprongsregel als alternatief voor de in bijlage 5 vermelde oorsprongsregel:

een wijziging van post, met uitzondering van de posten 87.06 tot en met 87.08; of

een wijziging in deze post of de posten 87.06 tot en met 87.08, ongeacht of er een wijziging van post is, op voorwaarde dat de waarde van de niet van oorsprong zijnde materialen van deze post of de posten 87.06 tot en met 87.08 niet meer dan 50 % van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het product bedraagt.

Deze oorsprongsregel geldt voor de in Canada gevestigde ondernemingen en hun opvolgers die producten van post 87.02 in Canada produceren, vanaf de afronding van de onderhandelingen op 1 augustus 2014.

Aantekening 2

De partijen komen overeen cumulatie met de Verenigde Staten toe te passen overeenkomstig de volgende bepalingen:

op voorwaarde dat er tussen elk van de partijen en de Verenigde Staten een vrijhandelsovereenkomst van kracht is in overeenstemming met de WTO-verplichtingen van de partijen en de partijen overeenstemming bereiken over alle toepasselijke voorwaarden, worden alle materialen van hoofdstuk 84, 85, 87 of 94 van het geharmoniseerd systeem die van oorsprong zijn uit de Verenigde Staten en in Canada of in de Europese Unie worden gebruikt voor de productie van een product van post 87.02 van het geharmoniseerd systeem, als van oorsprong beschouwd.

Eén jaar na de datum van toepassing van deze cumulatie zullen de alternatieve productspecifieke oorsprongsregels voor producten van post 87.02 vervallen.

De toepassing van cumulatie en de schrapping van aantekening 2 zal ter informatie worden bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie.

BIJLAGE 6

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARING BETREFFENDE OORSPRONGSREGELS VOOR TEXTIEL EN KLEDING

1. In het kader van deze overeenkomst is de handel in textiel en kleding tussen de partijen gebaseerd op het beginsel dat dubbele verwerking oorsprong verleent, zoals blijkt uit bijlage 5 (Productspecifieke oorsprongsregels) van het protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures.

2. Om een aantal redenen, waaronder het ontbreken van een negatief cumulatief effect op de producenten van de EU, komen de partijen echter overeen om af te wijken van lid 1 door te voorzien in beperkte wederzijdse oorsprongscontingenten voor textiel en kleding. Deze oorsprongscontingenten worden uitgedrukt in volumes die per productcategorie zijn ingedeeld, en daarin wordt voor een beperkt en duidelijk afgelijnd gamma aan productcategorieën verven als gelijkwaardig met bedrukken beschouwd.

3. De partijen bevestigen dat deze oorsprongscontingenten, die een uitzondering vormen, strikt zullen worden toegepast overeenkomstig het protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures.

BIJLAGE 7

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARINGEN BETREFFENDE HET VORSTENDOM ANDORRA EN DE REPUBLIEK SAN MARINO

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARING BETREFFENDE HET VORSTENDOM ANDORRA

1. Producten van oorsprong uit het Vorstendom Andorra die onder de hoofdstukkn 25 tot en met 97 van het geharmoniseerd systeem vallen, worden door Canada aanvaard als producten van oorsprong uit de Europese Unie in de zin van deze overeenkomst, op voorwaarde dat de douane-unie, opgericht bij Besluit 90/680/EEG van de Raad van 26 november 1990 betreffende het sluiten van de Overeenkomst in de vorm van een briefwisseling tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Prinsdom Andorra van kracht blijft.

2. Het protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures is van overeenkomstie toepassing bij het vaststellen van de oorsprong van de in lid 1 van deze gezamenlijke verklaring bedoelde producten.

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARING BETREFFENDE DE REPUBLIEK SAN MARINO

1. Producten van oorsprong uit de Republiek San Marino worden door Canada aanvaard als producten van oorsprong uit de Europese Unie in de zin van deze overeenkomst, op voorwaarde dat deze producten vallen onder de *Overeenkomst tot instelling van een douane-unie en samenwerking tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek San Marino*, gedaan te Brussel op 16 december 1991, en dat deze overeenkomst van kracht blijft.

2. Het protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures is van overeenkomstige toepassing bij het vaststellen van de oorsprong van de in lid 1 van deze gezamenlijke verklaring bedoelde producten.

Protocol inzake de wederzijdse aanvaarding van de resultaten van conformiteitsbeoordelingen

Artikel 1

Definities

Tenzij anders bepaald, zijn op dit protocol de definities in bijlage 1 bij de TBT-overeenkomst van toepassing. De definities in de zesde editie van ISO/IEC Guide 2, „Algemene termen en hun definities met betrekking tot normalisatie en aanverwante activiteiten" (1991), zijn op dit protocol evenwel niet van toepassing. De volgende aanvullende definities zijn eveneens van toepassing:

accreditatie: een door een derde afgegeven formele verklaring betreffende een conformiteitsbeoordelingsinstantie waaruit blijkt dat deze instantie bekwaam is om specifieke conformiteitsbeoordelingstaken te verrichten;

accreditatie-instantie: een instantie die gemachtigd is accreditaties te verlenen ([1]);

attestatie: de afgifte van een verklaring, op bais van een na onderzoek genomen besluit, dat is gebleken dat aan nader omschreven technische eisen wordt voldaan;

technisch voorschrift van Canada: een door de federale overheid of een of meer provincies of territoria van Canada vastgesteld technisch voorschrift;

conformiteitsbeoordeling: een procedé aan de hand waarvan kan worden nagegaan of aan bepaalde technische voorschriften wordt voldaan. Voor de toepassing van dit protocol houdt conformiteitsbeoordeling geen accreditatie in;

conformititsbeordelingsinstantie: een instantie die conformiteitsbeoordelingsactiviteiten verricht, zoals onder meer ijken, testen, certificeren en inspecteren;

Besluit nr. 768/2008/EG: Besluit nr. 768/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van producten en tot intrekking van Besluit 93/465/EEG van de Raad;

technisch voorschrift van de Europese Unie: een door de Europese Unie vastgesteld technisch voorschrift en elke door een lidstaat vastgestelde maatregel tot uitvoering van een richtlijn van de Europese Unie;

interne instantie: een conformiteitsbeoordelingsinstantie die conformiteitsbeoordelingsactiviteiten verricht voor de entiteit waarvan zij deel uitmaakt, zoals in het geval van de Europese Unie en haar lidstaten een geaccrediteerde interne instantie die voldoet aan de vereisten van artikel R21 van bijlage I bij Besluit nr. 768/2008/EG of de overeenkomstige vereisten in een opvolgingsinstrument;

legitieme doelstelling: een legitieme doelstelling als bedoeld in artikel 2.2 van de TBT-overeenkomst;

Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning: de *Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en Canada*, gedaan te Londen op 14 mei 1998;

externe conformiteitsbeoordeling: een conformiteitsbeoordeling die wordt uitgevoerd door een persoon of een instantie die onafhankelijk is van de persoon of de organisatie die het product verstrekt, en van de belangen van de gebruikers bij dat product;

externe conformiteitsbeoordelingsinstantie: een conformiteitsbeoordelingsinstantie die externe conformiteitsbeoordelingen uitvoert.

Artikel 2

Toepassingsgebied en uitzonderingen

1. Dit protocol is van toepassing op de in bijlage 1 opgenomen categorieën goederen waarvoor een partij niet-gouvernementele organen als bekwaam voor de beoordeling van de conformiteit van de goederen met haar technische voorschriften erkent.

2. Binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst plegen de partijen overleg met het oog op de uitbreiding van het toepassingsgebied van dit protocol door wijziging van bijlage 1, teneinde daarin bijkomende categorieën goederen op te nemen waarvoor een partij op of vóór de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst niet-gouvernementele organen voor de beoordeling van de conformiteit van die goederen met haar technische voorschriften heeft erkend. Prioritaire categorieën goederen die in aanmerking komen om in bijlage 1 te worden opgenomen, zijn vermeld in bijlage 2.

([1]) Bij een accreditatie-instantie gaat het in de regel om een door de overheid gemachtigde instantie.

3. De partijen nemen welwillend in overweging dit protocol toepassing te doen vinden op bijkomende categorieën goederen die door erkende niet-gouvernementele organen aan een externe conformiteitsbeoordeling kunnen worden onderworpen overeenkomstig door een partij na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst vastgestelde technische voorschriften. Daartoe meldt elke partij dergelijke na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst vastgestelde technische voorschriften onverwijld schriftelijk bij de andere partij aan. Indien de andere partij blijk geeft van belangstelling voor de opneming van een nieuwe categorie goederen in bijlage 1, maar de aanmeldende partij hiermee niet instemt, doet de aanmeldende partij de andere partij desgevraagd opgave van de redenen voor haar weigering om het toepassingsgebied van het protocol uit te breiden.

4. Indien de partijen overeenkomstig de leden 2 of 3 besluiten bijkomende categorieën goederen in bijlage 1 op te nemen, verzoeken zij het Comité voor de handel in goederen op grond van artikel 18, onder c), het Gemengd Comité voor de CETA aanbevelingen te doen voor wijziging van bijlage 1.

5. Dit protocol is niet van toepassing:

a) op de sanitaire en fytosanitaire maatregelen zoals omschreven in bijlage A bij de SPS-overeenkomst;

b) op de aankoopspecificaties die door een overheidsorgaan zijn opgesteld om in zijn eigen productie- of verbruiksbehoeften te voorzien;

c) op de werkzaamheden die door een niet-gouvernementeel orgaan worden verricht namens een markttoezichtautoriteit of een handhavingsautoriteit voor het toezicht en de handhaving na het in de handel brengen, behoudens het bepaalde in artikel 11;

d) wanneer een partij de exclusieve bevoegdheid voor het beoordelen van de conformiteit van de goederen met haar technische voorschriften heeft overgedragen aan één enkel niet-gouvernementeel orgaan;

e) op landbouwproducten;

f) op de beoordeling van de veiligheid van de luchtvaart, ongeacht of die valt onder de *Overeenkomst inzake de veiligheid van de burgerluchtvaart tussen Canada en de Europese Gemeenschap*, gedaan te Praag op 6 mei 2009; en

g) op de wettelijk voorgeschreven controle en certificatie van andere vaartuigen dan pleziervaartuigen.

6. Dit protocol vereist niet dat een partij erkent of aanvaardt dat de technische voorschriften van de andere partij gelijkwaardig zijn aan haar eigen technische voorschriften.

7. Dit protocol houdt geen beperking in van de bevoegdheid van een partij om in overeenstemming met artikel 5 van de TBT-overeenkomst conformiteitsbeoordelingsprocedures op te stellen, aan te nemen, toe te passen of te wijzigen.

8. Dit protocol laat de op het grondgebied van een partij toepasselijke wetgeving of geldende verplichtingen inzake wettelijke aansprakelijkheid onverlet en wijzigt deze niet.

Artikel 3

Erkenning van conformiteitsbeoordelingsinstanties

1. Canada erkent een in de Europese Unie gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstantie als instantie die bekwaam is voor het beoordelen van de conformiteit met specifieke technische voorschriften van Canada, onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de erkenning van in Canada gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a) de conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een door Canada erkende accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de bedoelde specifieke technische voorschriften van Canada; of

b) i) de in de Europese Unie gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een overeenkomstig artikel 12 of artikel 15 erkende accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de bedoelde specifieke technische voorschriften van Canada;

ii) de in de Europese Unie gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een lidstaat van de Europese Unie aangewezen in overeenstemming met de procedures als omschreven in artikel 5;

iii) eventuele bezwaren in de zin van artikel 6 zijn weggenomen;

iv) de aanwijzing overeenkomstig de procedures als omschreven in artikel 5 is niet door een lidstaat van de Europese Unie ingetrokken; en

v) de in de Europese Unie gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstantie voldoet ook na het verstrijken van de termijn van dertig dagen als bedoeld in artikel 6, lid 1 of lid 2, aan alle voorwaarden van artikel 5, lid 5.

2. De Europese Unie erkent een in Canada gevestigde externe conformiteitsbeoordelingsinstantie als instantie die bekwaam is voor het beoordelen van de conformiteit met specifieke technische voorschriften van de Europese Unie, onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de erkenning van in de Europese Unie gevestigde externe conformiteitsbeoordelingsinstanties, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a) i) de conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een door een van de lidstaten van de Europese Unie aangewezen accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de bedoelde specifieke technische voorschriften van de Europese Unie;

ii) de in Canada gevestigde externe conformiteitsbeoordelingsinstantie is door Canada aangewezen in overeenstemming met de procedures als omschreven in artikel 5;

iii) eventuele bezwaren in de zin van artikel 6 zijn weggenomen;

iv) de aanwijzing overeenkomstig de procedures als omschreven in artikel 5 is niet door Canada ingetrokken; en

v) de in Canada gevestigde externe conformiteitsbeoordelingsinstantie voldoet ook na het verstrijken van de termijn van dertig dagen als bedoeld in artikel 6, lid 1 of lid 2, aan alle voorwaarden van artikel 5, lid 2; of

b) i) de in Canada gevestigde externe conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een overeenkomstig artikel 12 of artikel 15 erkende accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de bedoelde specifieke technische voorschriften van de Europese Unie;

ii) de in Canada gevestigde externe conformiteitsbeoordelingsinstantie is door Canada aangewezen in overeenstemming met de procedures als omschreven in artikel 5;

iii) eventuele bezwaren in de zin van artikel 6 zijn weggenomen;

iv) de aanwijzing overeenkomstig de procedures als omschreven in artikel 5 is niet door Canada ingetrokken; en

v) de in Canada gevestigde externe conformiteitsbeoordelingsinstantie voldoet ook na het verstrijken van de termijn van dertig dagen als bedoeld in artikel 6, lid 1 of lid 2, aan alle voorwaarden van artikel 5, lid 2.

3. Elke partij houdt een lijst van erkende conformiteitsbeoordelingsinstanties bij en publiceert deze, met vermelding van het toepassingsgebied waarvoor elke instantie is erkend. De Europese Unie kent een identificatienummer toe aan de in Canada gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties die in het kader van dit protocol worden erkend, en neemt die conformiteitsbeoordelingsinstanties op in het informatiesysteem „New Approach Notified and Designated Organisations" („NANDO") van de Europese Unie of in een opvolgingssysteem.

Artikel 4

Accreditatie van conformiteitsbeoordelingsinstanties

De partijen erkennen dat een conformiteitsbeoordelingsinstantie accreditatie moet aanvragen bij een accreditatie-instantie op het grondgebied waar de conformiteitsbeoordelingsinstantie is gevestigd, mits die accreditatie-instantie overeenkomstig artikel 12 of artikel 15 is erkend als instantie die bekwaam is om de door de conformiteitsbeoordelingsinstantie aangevraagde specifieke accreditatie te verlenen. Wanneer op het grondgebied van een partij geen accreditatie-instantie overeenkomstig artikel 12 of artikel 15 is erkend als instantie die bekwaam is om een specifieke accreditatie te verlenen die is aangevraagd door een op het grondgebied van die partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstantie, dan:

a) treft elke partij alle redelijke binnen haar bereik liggende maatregelen teneinde te verzekeren dat de accreditatie-instanties op haar grondgebied de op het grondgebied van de andere partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties accreditatie verlenen onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de conformiteitsbeoordelingsinstanties die op haar eigen grondgebied zijn gevestigd;

b) treft een partij geen maatregelen of handhaaft zij geen maatregelen die een beperking inhouden van de bevoegdheid van de accreditatie-instanties op haar grondgebied om, onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de accreditatie van de op het grondgebied van de erkennende partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties, accreditatie te verlenen aan de op het grondgebied van de andere partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties, dan wel die accreditatie-instanties ervan weerhouden die accreditatie te verlenen;

c) treft een partij geen maatregelen of handhaaft zij geen maatregelen die de accreditatie-instanties op haar grondgebied ertoe verplichten of aanzetten voor de accreditatie van de op het grondgebied van de andere partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties voorwaarden toe te passen die minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de accreditatie van conformiteitsbeoordelingsinstanties op haar eigen grondgebied.

Artikel 5

Aanwijzing van conformiteitsbeoordelingsinstanties

1. De aanwijzing van een conformiteitsbeoordelingsinstantie door een partij geschiedt door middel van de aanmelding van die instantie bij het contactpunt van de andere partij en door de verzending van de in bijlage 3 beschreven informatie naar dat contactpunt. De Europese Unie staat Canada toe daartoe gebruik te maken van het elektronische aanmeldingsinstrument van de Europese Unie.

2. Canada wijst uitsluitend conformiteitsbeoordelingsinstanties aan die aan de volgende voorwaarden voldoen en treft redelijke maatregelen om te verzekeren dat blijvend aan die voorwaarden wordt voldaan:

a) de conformiteitsbeoordelingsinstantie voldoet aan de eisen van artikel R17 van bijlage I bij Besluit nr. 768/2008/EG of aan de overeenkomstige eisen in opvolgingsinstrumenten, behalve dat voor de toepassing van dit protocol onder „vestiging naar nationaal recht" wordt verstaan „vestiging naar Canadees recht"; en

b) i) de conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een door een lidstaat van de Europese Unie aangewezen accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de technische voorschriften van de Europese Unie waarvoor de conformiteitsbeoordelingsinstantie wordt aangewezen; of

ii) de conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een in Canada gevestigde, overeenkomstig artikel 12 of artikel 15 erkende accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de technische voorschriften van de Europese Unie waarvoor de conformiteitsbeoordelingsinstantie wordt aangewezen.

3. De partijen achten de toepasselijke eisen van artikel R17 van bijlage I bij Besluit nr. 768/2008/EG vervuld wanneer de conformiteitsbeoordelingsinstantie overeenkomstig een van de procedures van lid 2, onder b), is geaccrediteerd en de accreditatie-instantie, als voorwaarde voor het verlenen van de accreditatie, verlangt dat de conformiteitsbeoordelingsinstantie voldoet aan eisen die gelijkwaardig zijn aan de toepasselijke eisen van artikel R17 van bijlage I bij Besluit nr. 768/2008/EG of aan de overeenkomstige eisen in opvolgingsinstrumenten.

4. Wanneer de Europese Unie overweegt de eisen van artikel R17 van bijlage I bij Besluit nr. 768/2008/EG te herzien, raadpleegt zij Canada in een zo vroeg mogelijk stadium en tijdens de gehele duur van het herzieningsproces, teneinde te verzekeren dat de conformiteitsbeoordelingsinstanties op het grondgebied van Canada aan alle herziene eisen blijven voldoen onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de conformiteitsbeoordelingsinstanties op het grondgebied van de Europese Unie.

5. Een lidstaat van de Europese Unie wijst uitsluitend conformiteitsbeoordelingsinstanties aan die aan de volgende voorwaarden voldoen en treft redelijke maatregelen om te verzekeren dat blijvend aan die voorwaarden wordt voldaan:

a) de conformiteitsbeoordelingsinstantie is gevestigd op het grondgebied van de lidstaat; en

b) i) de conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een door Canada erkende accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de technische voorschriften van Canada waarvoor de conformiteitsbeoordelingsinstantie wordt aangewezen; of

ii) de conformiteitsbeoordelingsinstantie is door een in de Europese Unie gevestigde, overeenkomstig artikel 12 of artikel 15 erkende accreditatie-instantie geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de technische voorschriften van Canada waarvoor de conformiteitsbeoordelingsinstantie wordt aangewezen.

6. Een partij kan weigeren een conformiteitsbeoordelingsinstantie te erkennen die niet aan de voorwaarden van lid 2 respectievelijk lid 5 voldoet.

Artikel 6

Bezwaar tegen aanwijzing van conformiteitsbeoordelingsinstanties

1. Een partij kan binnen dertig dagen na de aanmelding door de andere partij overeenkomstig artikel 5, lid 1, bezwaar maken tegen de aanwijzing van een conformiteitsbeoordelingsinstantie, wanneer:

a) de partij die de conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft aangewezen, de in bijlage 3 beschreven informatie niet heeft verstrekt; of

b) zij redenen heeft om aan te nemen dat de aangewezen conformiteitsbeoordelingsinstantie niet aan de in artikel 5, lid 2 of lid 5, bedoelde voorwaarden voldoet.

2. Telkens wanneer daarna door de andere partij informatie wordt meegedeeld, kan een partij binnen dertig dagen na ontvangst van die informatie bezwaar maken tegen de aanwijzing, indien de informatie nog altijd ontoereikend is om aan te tonen dat die instantie aan de in artikel 5, lid 2 of lid 5, bedoelde voorwaarden voldoet.

Artikel 7

Betwisting van aanwijzing van conformiteitsbeoordelingsinstanties

1. Een partij die uit hoofde van dit protocol een conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft erkend, kan de bekwaamheid van die conformiteitsbeoordelingsinstantie betwisten, wanneer:

a) de partij die de conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft aangewezen, heeft verzuimd de op grond van artikel 11, lid 3, vereiste maatregelen te nemen, nadat de andere partij heeft meegedeeld dat een product dat door die instantie in overeenstemming met de toepasselijke technische voorschriften is bevonden, niet met deze technische voorschriften in overeenstemming is; of

b) zij redenen heeft om aan te nemen dat de resultaten van de door die conformiteitsbeoordelingsinstantie verrichte conformiteitsbeoordelingsactiviteiten niet voldoende zekerheid bieden dat de producten die door die instantie in overeenstemming met de toepasselijke technische voorschriften zijn bevonden, daadwerkelijk met deze technische voorschriften in overeenstemming zijn.

2. Een partij die de bekwaamheid van een uit hoofde van dit protocol erkende conformiteitsbeoordelingsinstantie betwist, stelt de partij die de conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft aangewezen, hiervan onverwijld in kennis, met opgave van de redenen voor de betwisting.

3. Een partij die:

a) de bekwaamheid van een uit hoofde van dit protocol erkende conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft betwist; en

b) gegronde redenen heeft om aan te nemen dat de producten die door die instantie in overeenstemming met de toepasselijke technische voorschriften zijn bevonden, niet met deze technische voorschriften in overeenstemming zijn,

kan weigeren de resultaten van de door die conformiteitsbeoordelingsinstantie verrichte conformiteitsbeoordelingsactiviteiten te aanvaarden totdat de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid is opgelost of de erkennende partij de conformiteitsbeoordelingsinstantie in overeenstemming met lid 5 niet langer erkent.

4. De partijen werken samen en doen wat redelijkerwijze van hen kan worden verwacht om tot een snelle oplossing van de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid te komen.

5. Onverminderd het bepaalde in lid 3 kan de erkennende partij de conformiteitsbeoordelingsinstantie waarvan de bekwaamheid wordt betwist, niet langer erkennen wanneer:

a) de partijen de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid oplossen door vast te stellen dat de erkennende partij terechte twijfel heeft geuit met betrekking tot de bekwaamheid van de conformiteitsbeoordelingsinstantie;

b) de partij die de conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft aangewezen, heeft verzuimd binnen zestig dagen na ontvangst van de mededeling als bedoeld in lid 1, onder a), de op grond van artikel 11, lid 3, vereiste maatregelen te nemen; of

c) de erkennende partij tegenover de andere partij op objectieve wijze aantoont dat de resultaten van de door die conformiteitsbeoordelingsinstantie verrichte conformiteitsbeoordelingsactiviteiten niet voldoende zekerheid bieden dat de producten die door die instantie in overeenstemming met de toepasselijke technische voorschriften zijn bevonden, daadwerkelijk met deze technische voorschriften in overeenstemming zijn; en

d) de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid niet is opgelost binnen honderdtwintig dagen nadat de partij die de conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft aangewezen, van de betwisting van de bekwaamheid als bedoeld in lid 1 in kennis is gesteld.

Artikel 8

Intrekking van aanwijzing van conformiteitsbeoordelingsinstanties

1. Een partij trekt de aanwijzing van een door haar aangewezen conformiteitsbeoordelings-instantie in of wijzigt de reikwijdte van de aanwijzing ervan, naar gelang het geval, wanneer zij vaststelt dat:

a) het toepassingsgebied waarop de accreditatie van de conformiteitsbeoordelingsinstantie betrekking heeft, is ingeperkt;

b) de accreditatie van de conformiteitsbeoordelingsinstantie vervalt;

c) de conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer aan de overige in artikel 5, lid 2 of lid 5, bedoelde voorwaarden voldoet; of

d) de conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer bereid of anderszins niet langer bekwaam of in staat is de conformiteit te beoordelen voor het toepassingsgebied waarvoor zij is aangewezen.

2. Een partij stelt de andere partij schriftelijk in kennis van een intrekking van een aanwijzing of van een wijziging van de reikwijdte van een aanwijzing als bedoeld in lid 1.

3. Wanneer een partij de aanwijzing van een conformiteitsbeoordelingsinstantie intrekt of de reikwijdte van de aanwijzing van een conformiteitsbeoordelingsinstantie wijzigt wegens twijfel over de bekwaamheid van die conformiteitsbeoordelingsinstantie of over de vraag of die instantie nog aan de voorschriften voldoet en nog de verantwoordelijkheden nakomt die ingevolge artikel 5 voor haar gelden, deelt zij de redenen voor haar besluit schriftelijk aan de andere partij mee.

4. Wanneer een partij aan de andere partij een mededeling zendt, vermeldt zij de datum met ingang waarvan volgens haar een van de omstandigheden als bedoeld in lid 1 of een van de punten van twijfel als bedoeld in lid 3 op de conformiteitsbeoordelingsinstantie van toepassing kan zijn geweest.

5. Onverminderd het bepaalde in artikel 7, lid 5, kan de erkennende partij met onmiddellijke ingang een conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer als bekwame instantie erkennen wanneer:

a) de accreditatie van de conformiteitsbeoordelingsinstantie vervalt;

b) de conformiteitsbeoordelingsinstantie haar erkenning vrijwillig intrekt;

c) de aanwijzing van de conformiteitsbeoordelingsinstantie op grond van dit artikel wordt ingetrokken;

d) de conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer op het grondgebied van de andere partij is gevestigd; of

e) de erkennende partij de accreditatie-instantie die de conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft geaccrediteerd, overeenkomstig artikel 13 of artikel 14 niet langer erkent.

Artikel 9

Aanvaarding van resultaten van conformiteitsbeoordeling door erkende conformiteitsbeoordelingsinstanties

1. Een partij aanvaardt de resultaten van de conformiteitsbeoordelingsactiviteiten die worden verricht door de op het grondgebied van de andere partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties die zij overeenkomstig artikel 3 erkent, onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de resultaten van de conformiteitsbeoordelingsactiviteiten die worden verricht door de erkende conformiteitsbeoordelingsinstanties op haar eigen grondgebied. De partij aanvaardt deze resultaten ongeacht de nationaliteit en de plaats van de leverancier of de fabrikant, of het land van oorsprong van het product waarvoor de conformiteitsbeoordelingsactiviteiten worden verricht.

2. Wanneer een partij een op het grondgebied van de andere partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer erkent, hoeft zij vanaf de datum met ingang waarvan zij die conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer erkent, de resultaten van de door die conformiteitsbeoordelingsinstantie verrichte conformiteitsbeoordelingsactiviteiten niet langer te aanvaarden. Tenzij de partij redenen heeft om aan te nemen dat de op het grondgebied van de andere partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstantie vóór de datum met ingang waarvan zij die conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer erkent, niet bekwaam was voor het beoordelen van de conformiteit van de producten met haar technische voorschriften, blijft de partij de resultaten van de conformiteitsbeoordelingsactiviteiten die door die conformiteitsbeoordelingsinstantie zijn verricht vóór de datum met ingang waarvan zij die conformiteitsbeoordelingsinstantie niet langer erkent, aanvaarden, ook al zijn de desbetreffende producten na die datum op haar grondgebied in de handel gebracht.

Artikel 10

Aanvaarding van resultaten van conformiteitsbeoordeling door in Canada gevestigde interne instanties

1. De Europese Unie aanvaardt de resultaten van de conformiteitsbeoordelingsactiviteiten die worden verricht door een in Canada gevestigde geaccrediteerde interne instantie, onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de resultaten van de conformiteitsbeoordelingsactiviteiten die worden verricht door een op het grondgebied van een van de lidstaten van de Europese Unie gevestigde geaccrediteerde interne instantie, op voorwaarde dat:

a) de in Canada gevestigde interne instantie door een door een van de lidstaten van de Europese Unie aangewezen accreditatie-instantie is geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de bedoelde technische voorschriften; of

b) de in Canada gevestigde interne instantie door een overeenkomstig artikel 12 of artikel 15 erkende accreditatie-instantie is geaccrediteerd voor het beoordelen van de conformiteit met de bedoelde technische voorschriften.

2. Wanneer Canada op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst niet over een conformiteitsbeoordelingsprocedure beschikt in het kader waarvan door interne instanties conformiteitsbeoordelingsactiviteiten worden verricht en Canada na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst overweegt conformiteitsbeoordelingsprocedures op te zetten in het kader waarvan door interne instanties conformiteitsbeoordelingsactiviteiten worden verricht, pleegt het in een zo vroeg mogelijk stadium en tijdens de gehele duur van het regelgevingsproces overleg met de Europese Unie teneinde te verzekeren dat de in de Europese Unie gevestigde interne instanties aan alle in de desbetreffende regelgeving neergelegde vereisten kunnen voldoen onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de in Canada gevestigde interne instanties.

3. De resultaten als bedoeld in de leden 1 en 2 worden aanvaard ongeacht het land van oorsprong van het product waarvoor de conformiteitsbeoordelingsactiviteiten werden verricht.

Artikel 11

Markttoezicht, handhaving en vrijwaringsmaatregelen

1. Behalve wat de douaneprocedures betreft, verzekert een partij dat de activiteiten die door de markttoezicht- of handhavingsautoriteiten worden verricht met het oog op de inspectie of de verificatie van de conformiteit met de toepasselijke technische voorschriften van de producten die zijn beoordeeld door een op het grondgebied van de andere partij gevestigde erkende conformiteitsbeoordelingsinstantie of door een interne instantie die voldoet aan de voorwaarden van artikel 10, worden uitgevoerd onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de activiteiten die worden verricht met betrekking tot de producten die zijn beoordeeld door op het grondgebied van de erkennende partij gevestigde conformiteitsbeoordelingsinstanties. De partijen werken, voor zover noodzakelijk, samen bij de uitvoering van deze activiteiten.

2. Ingeval het in de handel brengen van een product of het gebruik daarvan op de markt de verwezenlijking van een legitieme doelstelling in gevaar zou kunnen brengen, kan een partij met betrekking tot dat product maatregelen vaststellen of handhaven, op voorwaarde dat zij in overeenstemming met deze overeenkomst zijn. Deze maatregelen kunnen onder meer inhouden dat het product uit de handel wordt genomen, dat het product niet in de handel mag worden gebracht of op de markt mag worden gebruikt, of dat het verkeer ervan op de markt aan banden wordt gelegd. Een partij die dergelijke maatregelen vaststelt of handhaaft, stelt de andere partij hiervan onverwijld in kennis, desgevraagd met opgave van haar redenen voor de vaststelling of handhaving van deze maatregelen.

3. Ontvangt een partij een schriftelijke, met bewijsmateriaal gestaafde klacht van de andere partij dat de producten die zijn beoordeeld door een door eerstbedoelde partij aangewezen conformiteitsbeoordelingsinstantie, niet aan de toepasselijke technische voorschriften voldoen, dan neemt zij de volgende maatregelen:

a) zij wint onmiddellijk aanvullende informatie in bij de aangewezen conformiteitsbeoordelingsinstantie, de accreditatie-instantie die de aangewezen conformiteitsbeoordelingsinstantie heeft geaccrediteerd en, waar nodig, de betrokken marktdeelnemers;

b) zij onderzoekt de klacht; en

c) zij verstrekt de andere partij een schriftelijk antwoord op de klacht.

4. Een partij kan de in lid 3 bedoelde maatregelen via een accreditatie-instantie nemen.

Artikel 12

Erkenning van accreditatie-instanties

1. Een partij („erkennende partij") kan, overeenkomstig de in de leden 2 en 3 beschreven procedure, een op het grondgebied van de andere partij („partij van aanstelling") gevestigde accreditatie-instantie erkennen als instantie die bekwaam is voor het accrediteren van conformiteitsbeoordelingsinstanties als instanties die op hun beurt bekwaam zijn voor het beoordelen van de conformiteit met de toepasselijke technische voorschriften van de erkennende partij.

2. De partij van aanstelling kan de andere partij verzoeken een op haar grondgebied gevestigde accreditatie-instantie als bekwame instantie te erkennen, door de erkennende partij een mededeling te sturen met daarin de volgende gegevens met betrekking tot die accreditatie-instantie („aangestelde accreditatie-instantie"):

a) naam, adres en contactgegevens;

b) schriftelijk stuk ten bewijze dat zij door de overheid is gemachtigd;

c) verklaring dat zij op niet-commerciële en niet-concurrentiële grondslag werkt;

d) schriftelijk stuk ten bewijze dat zij onafhankelijk is van de door haar beoordeelde conformiteitsbeoordelingsinstanties en van druk uit het bedrijfsleven, teneinde te waarborgen dat er geen belangenconflicten zijn met conformiteitsbeoordelingsinstanties;

e) schriftelijk stuk ten bewijze dat zij zodanig is georganiseerd en zodanig functioneert dat de objectiviteit en onpartijdigheid van haar activiteiten en de vertrouwelijkheid van de door haar verkregen informatie zijn gewaarborgd;

f) schriftelijk stuk ten bewijze dat elk besluit in verband met de attestatie van de bekwaamheid van de conformiteitsbeoordelingsinstanties wordt genomen door een bekwaam persoon die niet de persoon is die de beoordeling verricht;

g) het toepassingsgebied waarvoor om erkenning wordt verzocht;

h) schriftelijk stuk ten bewijze van haar bekwaamheid tot het accrediteren van conformiteitsbeoordelingsinstanties binnen het toepassingsgebied waarvoor om erkenning wordt verzocht, onder verwijzing naar de toepasselijke internationale normen, richtsnoeren en aanbevelingen, en de toepasselijke Europese of Canadese normen, technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures;

i) schriftelijk stuk ten bewijze van haar interne procedures ter waarborging van een doeltreffend beheer en een passende interne controle, inclusief de bestaande procedures voor het documenteren van de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van personeelsleden die invloed kunnen uitoefenen op de kwaliteit van de beoordeling en de bekwaamheidsattestatie;

j) schriftelijk stuk ten bewijze van het aantal bekwame personeelsleden waarover zij beschikt dat voldoende groot moet om haar taken naar behoren te kunnen uitvoeren, en van de bestaande procedures voor het toezicht op de prestaties en de bekwaamheid van de bij het accreditatieproces betrokken personeelsleden;

k) verklaring dat zij is aangesteld voor het toepassingsgebied waarvoor om erkenning wordt verzocht op het grondgebied van de partij van aanstelling;

l) schriftelijk stuk ten bewijze van haar status van ondertekenaar van de multilaterale erkenningsregelingen van de International Laboratory Accreditation Cooperation („ILAC") of het International Accreditation Forum („IAF") en van eventuele hiermee samenhangende regionale erkenningsregelingen; en

m) alle andere gegevens die de partijen noodzakelijk achten.

3. De partijen erkennen dat er verschillen kunnen bestaan tussen hun respectieve normen, technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures. Wanneer dergelijke verschillen bestaan, kan de erkennende partij nagaan of de aangestelde accreditatie-instantie bekwaam is voor het accrediteren van de conformiteitsbeoordelingsinstanties als instanties die bekwaam zijn voor het beoordelen van de conformiteit met de toepasselijke technische voorschriften van de erkennende partij. De erkennende partij kan zich hiertoe baseren op:

a) een samenwerkingsregeling tussen de Europese en de Canadese accreditatiesystemen;

of, bij gebreke daarvan,

b) een samenwerkingsregeling tussen de aangestelde accreditatie-instantie en een accreditatie-instantie die door de erkennende partij als bekwame instantie wordt erkend.

4. Ingevolge een verzoek overeenkomstig lid 2 en onverminderd het bepaalde in lid 3 erkent een partij een op het grondgebied van de andere partij gevestigde accreditatie-instantie als bekwame instantie onder voorwaarden die niet minder gunstig zijn dan die welke gelden voor de erkenning van op haar eigen grondgebied gevestigde accreditatie-instanties.

5. De erkennende partij geeft binnen zestig dagen schriftelijk antwoord op een verzoek overeenkomstig lid 2, waarin zij meedeelt:

a) dat zij de accreditatie-instantie van de partij van aanstelling erkent als instantie die bekwaam is voor het accrediteren van de conformiteitsbeoordelingsinstanties voor het voorgestelde toepassingsgebied;

b) dat zij na vaststelling van de noodzakelijke wijzigingen van de wet- of regelgeving de accreditatie-instantie van de partij van aanstelling zal erkennen als instantie die bekwaam is voor het accrediteren van de conformiteitsbeoordelingsinstanties voor het voorgestelde toepassingsgebied. In dit antwoord moet een toelichting op de vereiste wijzigingen worden verstrekt alsmede een raming van het tijdsverloop alvorens de wijzigingen van kracht worden;

c) dat de partij van aanstelling de in lid 2 bedoelde gegevens niet heeft verstrekt. In dit antwoord moet worden vermeld welke gegevens ontbreken; of

d) dat zij de aangestelde accreditatie-instantie niet erkent als instantie die bekwaam is voor het accrediteren van de conformiteitsbeoordelingsinstanties voor het voorgestelde toepassingsgebied. Een dergelijke verklaring moet objectief met redenen worden omkleed en uitdrukkelijk vermelden onder welke voorwaarden erkenning zou worden verleend.

6. Elke partij publiceert de namen van de door haar erkende accreditatie-instanties van de andere partij alsmede, voor elke accreditatie-instantie, het toepassingsgebied van de technische voorschriften waarvoor zij die accreditatie-instantie erkent.

Artikel 13

Beëindiging van erkenning van accreditatie-instanties

Wanneer een door een partij overeenkomstig artikel 12 erkende accreditatie-instantie ophoudt ondertekenaar te zijn van een multilaterale of regionale regeling als bedoeld in artikel 12, lid 2, onder l), of van een samenwerkingsregeling van het type als omschreven in artikel 12, lid 3, kan de erkennende partij die accreditatie-instantie als bekwame instantie alsmede alle conformiteitsbeoordelingsinstanties die zijn erkend op grond dat zij uitsluitend door die accreditatie-instantie waren geaccrediteerd, niet langer erkennen.

Artikel 14

Betwisting van erkenning van accreditatie-instanties

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 13 kan de erkennende partij de bekwaamheid van een door haar overeenkomstig artikel 12, lid 5, onder a) of b), erkende accreditatie-instantie betwisten op grond dat de accreditatie-instantie niet langer bekwaam is voor het accrediteren van conformiteitsbeoordelingsinstanties als instanties die op hun beurt bekwaam zijn voor het beoordelen van de conformiteit met de toepasselijke technische voorschriften van de erkennende partij. De erkennende partij stelt de partij van aanstelling onverwijld van de betwisting van de bekwaamheid in kennis en motiveert die op objectieve gronden.

2. De partijen werken samen en doen wat redelijkerwijze van hen kan worden verwacht om tot een snelle oplossing van de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid te komen. Wanneer er sprake is van een samenwerkingsregeling als bedoeld in artikel 12, lid 3, zien de partijen erop toe dat de Europese en Canadese accreditatiesystemen of -instanties als bedoeld in artikel 12, lid 3, ernaar streven namens de partijen tot een oplossing van de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid te komen.

3. De erkennende partij heeft de mogelijkheid de aangestelde accreditatie-instantie waarvan zij de bekwaamheid betwist alsmede alle conformiteitsbeoordelingsinstanties die zijn erkend op grond dat zij uitsluitend door die accreditatie-instantie waren geaccrediteerd, niet langer te erkennen wanneer:

a) de partijen, onder meer met behulp van de Europese en Canadese accreditatiesystemen, de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid oplossen door vast te stellen dat de erkennende partij terechte twijfel heeft geuit met betrekking tot de bekwaamheid van de aangestelde accreditatie-instantie; of

b) de erkennende partij tegenover de andere partij op objectieve wijze aantoont dat de accreditatie-instantie niet langer bekwaam is voor het accrediteren van conformiteitsbeoordelingsinstanties als instanties die op hun beurt bekwaam zijn voor het beoordelen van de conformiteit met de toepasselijke technische voorschriften van de erkennende partij; en

c) de kwestie van de betwisting van de bekwaamheid niet is opgelost binnen honderdtwintig dagen nadat de partij van aanstelling van de betwisting van de bekwaamheid in kennis is gesteld.

Artikel 15

Erkenning van accreditatie-instanties op gebied van telecommunicatie en elektromagnetische compatibiliteit

Ten aanzien van technische voorschriften in verband met eindapparatuur voor telecommunicatie, IT-apparatuur, apparaten en toestellen voor radiocommunicatie en elektromagnetische compatibiliteit worden met ingang van de datum van inwerkingtreding van dit protocol:

a) door Canada ook de volgende accreditatie-instanties erkend:

   i) wat de testlaboratoria betreft, elke nationale accreditatie-instantie van een lidstaat van de Europese Unie die ondertekenaar is van de multilaterale erkenningsregeling van de ILAC; en

   ii) wat de certificerende instanties betreft, elke nationale accreditatie-instantie van een lidstaat van de Europese Unie die ondertekenaar is van de multilaterale erkenningsregeling van de IAF;

b) door de Europese Unie ook de volgende accreditatie-instanties erkend: de Standards Council van Canada of de opvolger daarvan.

Artikel 16

Overgang tussen Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning en onderhavige protocol

De partijen komen overeen dat een uit hoofde van de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning aangewezen conformiteitsbeoordelingsinstantie met ingang van de datum van inwerkingtreding van de onderhavige overeenkomst automatisch ook een uit hoofde van dit protocol erkende conformiteitsbeoordelingsinstantie is.

Artikel 17

Communicatie

1. Elke partij wijst contactpunten aan die belast zijn met de communicatie met de andere partij over alle aangelegenheden die verband houden met dit protocol.

2. De contactpunten kunnen communiceren via e-mail, videoconferentie of elk ander tussen hen overeengekomen middel.

Artikel 18

Beheer van protocol

Voor de toepassing van dit protocol heeft het bij artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder a), ingestelde Comité voor de handel in goederen onder meer tot taak:

a) de uitvoering van dit protocol te beheren;

b) elke aangelegenheid te behandelen die een partij in verband met dit protocol aan de orde kan stellen;

c) aanbevelingen tot wijziging van dit protocol te formuleren, ter overweging door het Gemengd Comité voor de CETA;

d) alle andere maatregelen te nemen waarvan de partijen menen dat deze zullen bijdragen aan de uitvoering van dit protocol; en

e) voor zover dienstig, verslag uit te brengen aan het Gemengd Comité voor de CETA over de uitvoering van dit protocol.

BIJLAGE 1

PRODUCTEN WAAROP PROTOCOL VAN TOEPASSING IS

a) Elektrische en elektronische apparatuur, met inbegrip van elektrische installaties en toestellen, en bijbehorende onderden;

b) radio- en telecommunicatie-eindapparatuur;

c) elektromagnetische compatibiliteit (EMC);

d) speelgoed;

e) voor de bouw bestemde producten;

f) machines, met inbegrip van onderdelen, componenten, waaronder veiligheidscomponenten, verwisselbare uitrustingsstukken en samenstellen van machines;

g) meetinstrumenten;

h) centrale-verwarmingsketels, met inbegrip van bijbehorende toestellen;

i) materieel, machines, apparaten, toestellen, bedieningsorganen, beveiligingssystemen, veiligheids-, controle- en regelvoorzieningen alsmede daarmee verband houdende instrumenten en preventie- en detectiesystemen voor gebruik op plaatsen waar ontploffingsgevaar kan heersen (ATEX-apparatuur);

j) materieel voor gebruik buitenshuis wat geluidsemissies in het milieu betreft; en

k) pleziervaartuigen, met inbegrip van onderdelen daarvan.

BIJLAGE 2

PRIORITAIRE CATEGORIEËN GOEDEREN DIE IN AANMERKING KOMEN OM IN BIJLAGE 1 TE WORDEN OPGENOMEN, OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 2, LID 2

a) Medische hulpmiddelen, met toebehoren;

b) drukapparatuur, met inbegrip van drukvaten, installatieleidingen, appendages en samenstellen;

c) gasverbrandingstoestellen, met inbegrip van fittings daarvoor;

d) persoonlijke beschermingsmiddelen;

e) spoorwegsystemen, subsystemen en interoperabiliteitsonderdelen; en

f) uitrusting geplaatst aan boord van een schip.

BIJLAGE 3

INFORMATIE DIE MOET WORDEN OPGENOMEN IN KADER VAN AANWIJZING

Een partij moet bij de aanwijzing van een conformiteitsbeoordelingsinstantie de volgende informatie verstrekken:

a) in alle gevallen:

   i) de reikwijdte van de aanwijzing (mag niet verder gaan dan het toepassingsgebied waarop de accreditatie van de betrokken instantie betrekking heeft);

   ii) het accreditatiecertificaat, met vermelding van het toepassingsgebied waarop de accreditatie betrekking heeft;

   iii) het adres en de contactgegevens van de betrokken instantie; en

b) wanneer een lidstaat van de Europese Unie een certificerende instantie aanwijst, behalve wat betreft de technische voorschriften als beschreven in artikel 15:

   i) het ingeschreven certificeringsmerk van de certificerende instantie, met inbegrip van de desbetreffende markering ([1]); en

c) wanneer een lidstaat van de Europese Unie een conformiteitsbeoordelingsinstantie aanwijst, wat betreft de technische voorschriften als beschreven in artikel 15:

   i) in het geval van een certificerende instantie:

      A) de unieke identificatiecode ervan ([2]);

      B) een door de betrokken instantie of de opvolger daarvan ondertekende aanvraag tot erkenning, overeenkomstig CB-01 (Requirements for Certification Bodies — Voor certificerende instanties geldende voorschriften); en

      C) een door de betrokken instantie of de opvolger daarvan ingevulde checklist met kruisverwijzingen, vergezeld van schriftelijke stukken ten bewijze dat zij voldoet aan de toepasselijke erkenningscriteria, overeenkomstig CB-02 (Recognition Criteria, and Administrative and Operational Requirements Applicable to Certification Bodies (CB) for the Certification of Radio Apparatus to Industry Canada's Standards and Specifications — Erkenningscriteria en administratieve en operationele voorschriften waaraan certificerende instanties moeten voldoen voor de certificering van radioapparatuur overeenkomstig de normen en specificaties van Industry Canada); en

   ii) in het geval van een testlaboratorium:

      A) de unieke identificatiecode ervan; en

      B) een door de betrokken instantie of de opvolger daarvan ondertekende aanvraag tot erkenning, overeenkomstig REC-LAB (Procedure for the Recognition of Designated Foreign Testing Laboratories by Industry Canada — Procedure voor de erkenning door Industry Canada van aangewezen buitenlandse testlaboratoria); en

d) alle andere gegevens die de partijen gezamenlijk zijn overeengekomen.

([1]) Gewoonlijk in de vorm van een kleine „c" die is aangebracht naast het ingeschreven certificeringsmerk van de certificerende instantie en die aangeeft dat een product in overeenstemming is met de toepasselijke technische voorschriften van Canada.

([2]) Een unieke identificatiecode van zes tekens, bestaande uit twee letters (gewoonlijk de ISO 3166-landcode) gevolgd door vier cijfers.

Protocol betreffende de wederzijdse erkenning van het programma met betrekking tot de naleving en de handhaving van goede fabricagepraktijken voor farmaceutische producten

Artikel 1

Definities

1. Voor de toepassing van dit protocol wordt verstaan onder:

GMP-certificaat: een door een regelgevende autoriteit afgegeven certificaat waarin wordt verklaard dat een productiefaciliteit aan de goede fabricagepraktijken (GMP) voldoet;

gelijkwaardige autoriteit: een regelgevende autoriteit van een partij die door de andere partij als gelijkwaardige autoriteit wordt erkend;

fabricage: onder meer vervaardiging, verpakking, herverpakking, etikettering, beproeving en opslag;

geneesmiddel: elk product dat kan worden aangemerkt als geneesmiddel in de zin van de *Food and Drugs Act*, R.S. C., 1985, c. F-27, of, ongeacht of het gaat om een eindproduct, tussenproduct, product voor onderzoek of werkzame stof, als geneesmiddel in de zin van de toepasselijke wetgeving van de Europese Unie;

beoordeling ter plaatse: een productspecifieke beoordeling in het kader van een handelsvergunningaanvraag voor een geneesmiddel op de plaats van fabricage, om de conformiteit met de ingediende informatie te beoordelen van de ruimten waarin het geneesmiddel wordt gefabriceerd en van het proces, de omstandigheden en de controle van de fabricage, en om eventuele openstaande kwesties in het kader van de beoordeling van de handelsvergunningaanvraag op te lossen; en

regelgevende autoriteit: entiteit van een partij die volgens het interne recht van deze partij bevoegd is om binnen deze partij toezicht te houden op geneesmiddelen en deze te controleren.

2. Wanneer in dit protocol wordt verwezen naar inspecties, hebben deze verwijzingen geen betrekking op beoordelingen ter plaatse, tenzij anders wordt vermeld.

Artikel 2

Doelstlling

Het doel van dit protocol is de samenwerking tussen de autoriteiten van de partijen te versterken door de wederzijdse erkenning van GMP-certificaten, om ervoor te zorgen dat geneesmiddelen aan passende kwaliteitsnormen voldoen.

Artikel 3

Productomschrijving

Dit protocol is van toepassing op alle geneesmiddelen waarvoor GMP-vereisten gelden in beide partijen, zoals vastgesteld in bijlage 1.

Artikel 4

Erkenning van regelgevende autoriteiten

1. De procedure om de gelijkwaardigheid van een nieuwe, in bijlage 2 vermelde regelgevende autoriteit te beoordelen, verloopt overeenkomstig artikel 12.

2. Elke partij zorgt voor een algemeen beschikbare lijst met als gelijkwaardig erkende regelgevende autoriteiten, met inbegrip van eventuele wijzigingen.

Artikel 5

Wederzijdse erkenning van GMP-certificaten

1. Een partij aanvaardt een door een gelijkwaardige regelgevende autoriteit van de andere partij in overeenstemming met lid 3 afgegeven GMP-certificaat als bewijs dat de op het grondgebied van een van de partijen gevestigde productiefaciliteit waarop het certificaat betrekking heeft, voldoet aan de in het certificaat bedoelde goede fabricagepraktijken.

2. Een partij kan een door een gelijkwaardige regelgevende autoriteit van de andere partij in overeenstemming met lid 3 afgegeven GMP-certificaat aanvaarden indien het betrekking heeft op een productiefaciliteit buiten het grondgebied van de partijen. Een partij kan bepalen onder welke voorwaarden zij het certificaat wil aanvaarden.

3. Een GMP-certificaat bevat de volgende gegevens:

a) de naam en het adres van de productiefaciliteit;

b) de datum waarop de gelijkwaardige regelgevende autoriteit die het certificaat heeft afgegeven de productiefaciliteit het laatst heeft geïnspecteerd;

c) de fabricageprocessen en in voorkomend geval de geneesmiddelen en toedieningsvormen waarvoor de faciliteit aan de goede fabricagepraktijken voldoet; en

d) de geldigheidsduur van het GMP-certificaat.

4. Indien een importeur, exporteur of regelgevende autoriteit van een partij verzoekt om een door een gelijkwaardige autoriteit van de andere partij afgegeven GMP-certificaat van een productiefaciliteit, zorgt laatstgenoemde partij ervoor dat de gelijkwaardige regelgevende autoriteit een GMP-certificaat afgeeft:

a) binnen dertig kalenderdagen na de datum waarop de certificerende autoriteit het verzoek om een certificaat heeft ontvangen, indien geen nieuwe inspectie is vereist; en

b) binnen negentig kalenderdagen na de datum waarop de certificerende autoriteit het verzoek om een certificaat heeft ontvangen, indien een nieuwe inspectie is vereist en deze inspectie voor de productiefaciliteit tot een gunstig resultaat leidt.

Artikel 6

Verdere erkenning van GMP-certificaten

1. Een partij kan een GMP-certificaat aanvaarden dat betrekking heeft op een geneesmiddel dat niet wordt vermeld in punt 2 van bijlage 1.

2. Een partij die een certificaat aanvaardt als bedoeld in lid 1, kan bepalen onder welke voorwaarden zij het certificaat aanvaardt.

Artikel 7

Aanvaarding van chargecertificaten

1. Een partij aanvaardt een door een fabrikant afgegeven chargecertificaat zonder de charge bij de invoer opnieuw aan een controle te onderwerpen, mits:

a) de producten van de charge zijn vervaardigd in een productiefaciliteit waarvoor een gelijkwaardige regelgevende autoriteit een certificaat heeft afgegeven;

b) het chargecertificaat in overeenstemming is met de *internationaal geharmoniseerde voorschriften voor de certificering van charges* met betrekking tot het certificaat „Inhoud van de charge" voor geneesmiddelen; en

c) het chargecertificaat ondertekend is door de persoon die verantwoordelijk is voor de vrijgave van de charge voor verkoop of levering.

2. Lid 1 doet geen afbreuk aan het recht van een partij om officiële vrijgave van charges te verrichten.

3. De persoon die verantwoordelijk is voor de vrijgave van de charge:

a) voor verkoop of levering van afgewerkte geneesmiddelen voor productiefaciliteiten in de Europese Unie, moet een „bevoegde persoon" zijn als gedefinieerd in artikel 48 van Richtlijn 2001/83/EG en artikel 52 van Richtlijn 2001/82/EG; of

b) voor verkoop of levering van geneesmiddelen voor productiefaciliteiten in Canada, is de persoon die aan het hoofd staat van de afdeling kwaliteitsbewaking, als bedoeld in de *Food and Drug Regulations*, C.R.C., c. 870, Part C, Division 2, section C.02.014.

Artikel 8

Beoordeling ter plaatse

1. Een partij heeft het recht om haar eigen beoordeling ter plaatse te verrichten van een productiefaciliteit waarvoor een gelijkwaardige regelgevende autoriteit van de andere partij een certificaat heeft afgegeven.

2. Voordat een partij een beoordeling ter plaatse verricht als bedoeld in lid 1, stelt zij de andere partij daarvan schriftelijk in kennis en stelt zij deze op de hoogte van de reikwijdte van de beoordeling ter plaatse. De partij streeft ernaar de andere partij ten minste dertig dagen vooraf schriftelijk in kennis te stellen van een voorgestelde beoordeling ter plaatse, maar deze termijn kan korter zijn in spoedeisende gevallen. Laatstgenoemde partij heeft het recht de beoordeling ter plaatse door eerstgenoemde partij bij te wonen.

Artikel 9

Inspecties en beoordelingen ter plaatse op verzoek van een partij

1. Op verzoek van een partij inspecteert de andere partij een faciliteit die betrokken is bij het fabricageproces van een op het grondgebied van de verzoekende partij ingevoerd geneesmiddel om na te gaan of de faciliteit aan de goede fabricagepraktijken voldoet.

2. Op verzoek van een partij kan de andere partij een beoordeling ter plaatse verrichten die gebaseerd is op de beoordeling van gegevens uit een productaanvraagdossier. Overeenkomstig artikel 14 kunnen de partijen relevante productinformatie uitwisselen met betrekking tot een verzoek om een beoordeling ter plaatse.

Artikel 10

Vrijwaring

1. Een partij heeft het recht om haar eigen inspectie te verrichten van een productiefaciliteit waarvoor een gelijkwaardige regelgevende autoriteit van de andere partij een certificaat heeft afgegeven. Dit recht mag alleen worden toegepast bij wijze van uitzondering op de normale praktijk van de partij.

2. Voordat een partij een inspectie verricht als bedoeld in lid 1, stelt zij de andere partij daarvan schriftelijk in kennis en stelt zij deze op de hoogte van de motivering hiervan. De partij streeft ernaar de andere partij ten minste dertig dagen vooraf schriftelijk in kennis te stellen van een voorgestelde inspectie, maar deze termijn kan korter zijn in spoedeisende gevallen. Laatstgenoemde partij heeft het recht de inspectie door eerstgenoemde partij bij te wonen.

Artikel 11

In twee richtingen functionerend waarschuwingsprogramma en informatie-uitwisseling

1. In het kader van het in twee richtingen functionerende waarschuwingsprogramma uit hoofde van de administratieve regeling inzake GMP als bedoeld in artikel 15, lid 3:

a) zorgt een partij ervoor dat de bevoegde regelgevende autoriteit op haar grondgebied een beperking, schorsing of intrekking van een fabricagevergunning die gevolgen kan hebben voor de bescherming van de volksgezondheid meedeelt aan de bevoegde regelgevende autoriteit op het grondgebied van de andere partij; en

b) stelt een partij in voorkomend geval de andere partij schriftelijk in kennis van ernstige problemen die zijn gebleken in verband met een productiefaciliteit op haar grondgebied of die zijn vastgesteld bij een beoordeling ter plaatse of een inspectie op het grondgebied van de andere partij, met inbegrip van kwaliteitsproblemen, terugroepingen van charges, nagemaakte of vervalste geneesmiddelen of eventuele ernstige tekorten.

2. In het kader van de componenten inzake informatie-uitwisseling uit hoofde van de administratieve regeling inzake GMP als bedoeld in artikel 15, lid 3:

a) willigt een partij een bijzonder verzoek om informatie in, met inbegrip van een redelijk verzoek om het verslag van een inspectie of van een beoordeling ter plaatse; en

b) zorgt een partij ervoor dat een gelijkwaardige autoriteit op haar grondgebied relevante informatie verstrekt op verzoek van de andere partij of van een gelijkwaardige autoriteit van de andere partij.

3. Een partij stelt de andere partij schriftelijk in kennis van contactpunten voor iedere gelijkwaardige autoriteit op haar grondgebied.

Artikel 12

Gelijkwaardigheid van nieuwe regelgevende autoriteiten

1. Een partij („verzoekende partij") kan verzoeken om beoordeling van een regelgevende autoriteit op haar grondgebied die niet als gelijkwaardig met regelgevende autoriteiten van de andere partij („beoordelende partij") wordt erkend, om na te gaan of zij als gelijkwaardig moet worden erkend. Na ontvangst van het verzoek verricht de beoordelende partij een beoordeling overeenkomstig de procedure voor de beoordeling van nieuwe regelgevende autoriteiten uit hoofde van de administratieve regeling inzake GMP als bedoeld in artikel 15, lid 3.

2. De beoordelende partij beoordeelt de nieuwe regelgevende autoriteit door toepassing van de componenten van een GMP-programma uit hoofde van de administratieve regeling als bedoeld in artikel 15, lid 3. De componenten van een GMP-programma moeten onder meer de volgende elementen omvatten: wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, inspectienormen, toezichtssystemen en een kwaliteitsmanagementsysteem.

3. Indien de beoordelende partij na afloop van de beoordeling vaststelt dat de nieuwe regelgevende autoriteit gelijkwaardig is, stelt zij de verzoekende partij er schriftelijk van in kennis dat zij de nieuwe regelgevende autoriteit als gelijkwaardig erkent.

4. Indien de beoordelende partij na afloop van de beoordeling vaststelt dat de nieuwe regelgevende autoriteit niet gelijkwaardig is, bezorgt zij de verzoekende partij een schriftelijke motivering waaruit blijkt dat zij gegronde redenen heeft om de nieuwe regelgevende autoriteit niet als gelijkwaardig te erkennen. Op verzoek van de verzoekende partij overweegt de in artikel 15 bedoelde Gemengde Sectorgroep voor farmaceutische producten („Gemengde Sectorgroep") de weigering van de beoordelende partij om de nieuwe regelgevende autoriteit als gelijkwaardig te erkennen, en kan zij aanbevelingen doen om te bevorderen dat beide partijen de aangelegenheid tot een oplossing brengen.

5. Indien de beoordelende partij na afloop van de beoordeling vaststelt dat de nieuwe regelgevende autoriteit slechts gelijkwaardig is voor een beperkter toepassingsgebied dan door de verzoekende partij werd voorgesteld, bezorgt zij de verzoekende partij een schriftelijke motivering waaruit blijkt dat zij gegronde redenen heeft om vast te stellen dat de nieuwe regelgevende autoriteit slechts voor het beperktere toepassingsgebied gelijkwaardig is. Op verzoek van de verzoekende partij overweegt de Gemengde Sectorgroep de weigering van de beoordelende partij om de nieuwe regelgevende autoriteit als gelijkwaardig te erkennen, en kan zij aanbevelingen doen om te bevorderen dat beide partijen de aangelegenheid tot een oplossing brengen.

6. Een regelgevende autoriteit die als gelijkwaardig is erkend krachtens de *Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en Canada*, gedaan te Londen op 14 mei 1998, wordt krachtens deze overeenkomst vanaf de inwerkingtreding ervan als gelijkwaardig erkend.

Artikel 13

Programma voor het handhaven van gelijkwaardigheid

1. De Gemengde Sectorgroep ontwikkelt een programma voor het handhaven van gelijkwaardigheid uit hoofde van de administratieve regeling inzake GMP als bedoeld in artikel 15, lid 3, om de gelijkwaardigheid van de regelgevende autoriteiten te handhaven. De partijen nemen volgens dit programma besluiten over het al dan niet wijzigen van de status van gelijkwaardigheid van een regelgevende autoriteit.

2. Indien de status van gelijkwaardigheid van een regelgevende autoriteit wijzigt, kan een partij die regelgevende autoriteit opnieuw beoordelen. Elke herbeoordeling moet volgens de procedure van artikel 12 worden verricht. De reikwijdte van de herbeoordeling is beperkt tot die elementen die tot wijziging van de status van gelijkwaardigheid hebben geleid.

3. De partijen wisselen alle noodzakelijke informatie uit om ervoor te zorgen dat beide partijen er vertrouwen in blijven behouden dat als gelijkwaardig erkende regelgevende autoriteiten ook daadwerkelijk gelijkwaardig zijn.

4. Een partij stelt de andere partij in kennis vooraleer zij wijzigingen goedkeurt van haar technische richtsnoeren of voorschriften inzake goede fabricagepraktijken.

5. Een partij stelt de andere partij in kennis van alle nieuwe technische richtsnoeren, inspectieprocedures of voorschriften inzake goede fabricagepraktijken.

Artikel 14

Vertrouwelijkheid

1. Een partij verbindt zich ertoe niet-openbare en vertrouwelijke technische, commerciële of wetenschappelijke informatie, met inbegrip van handelsgeheimen en geoctrooieerde informatie, die zij van de andere partij heeft ontvangen, niet openbaar te maken.

2. Indien een partij zulks nodig acht ter bescherming van de volksgezondheid en de openbare veiligheid, kan zij de in lid 1 bedoelde informatie bekendmaken. Zij pleegt vóór de bekendmaking overleg met de andere partij.

Artikel 15

Beheer van het protocol

1. De Gemengde Sectorgroep, die is ingesteld uit hoofde van artikel 26.2 (Gespecialiseerde comités), lid 1, onder a), bestaat uit vertegenwoordigers van beide partijen.

2. De Gemengde Sectorgroep bepaalt zijn samenstelling en stelt zijn reglement van orde vast.

3. De Gemengde Sectorgroep sluit een administratieve regeling inzake GMP om de doeltreffende uitvoering van dit protocol te bevorderen. De administratieve regeling inzake GMP omvat:

a) het mandaat van de Gemengde Sectorgroep;

b) het in twee richtingen functionerende waarschuwingsprogramma;

c) de lijst van contactpunten die verantwoordelijk zijn voor aangelegenheden die zich in verband met dit protocol voordoen;

d) de componenten inzake informatie-uitwisseling;

e) de componenten van een programma met betrekking tot de naleving van goede fabricagepraktijken;

f) de procedure voor de beoordeling van nieuwe regelgevende autoriteiten; en

g) het programma voor het handhaven van gelijkwaardigheid.

4. De Gemengde Sectorgroep kan de administratieve regeling inzake GMP wijzigen als zij dat nodig acht.

5. Op verzoek van de partijen evalueert de Gemengde Sectorgroep de bijlagen bij dit protocol en formuleert zij aanbevelingen tot wijziging van deze bijlagen, ter overweging door het Gemengd Comité voor de CETA.

6. Overeenkomstig lid 5 evalueert de Gemengde Sectorgroep het operationele toepassingsgebied met betrekking tot de geneesmiddelen in punt 2 van bijlage 1, met het oog op opneming van de geneesmiddelen in de lijst van punt 1 van bijlage 1.

7. Bij inwerkingtreding van de overeenkomst stellen de partijen de administratieve regeling inzake GMP in. De bepalingen van hoofdstuk negenentwintig (Geschillenbeslechting) zijn niet op deze regeling van toepassing.

Artikel 16

Vergoedingen

1. Voor de toepassing van dit artikel omvat een vergoeding een maatregel voor de terugwinning van kosten zoals een gebruiksvergoeding, een regulerende heffing of een uit hoofde van een contract te betalen bedrag.

2. Een partij heeft het recht een vergoeding te bepalen die geldt voor productiefaciliteiten op haar grondgebied, met inbegrip van vergoedingen voor het afgeven van GMP-certificaten en vergoedingen voor inspecties of beoordelingen ter plaatse.

3. De vergoedingen die aan een productiefaciliteit in rekening worden gebracht wanneer een partij op verzoek van de andere partij een inspectie of beoordeling ter plaatse verricht, moeten in overeenstemming zijn met lid 2.

BIJLAGE 1

GENEESMIDDELEN

Toepassingsgebied met betrekking tot geneesmiddelen

1. Dit protocol is van toepassing op de olgende geneesmiddelen als bepaald in de in bijlage 3 bedoelde wetgeving van de partijen, op voorwaarde dat de GMP-vereisten en -programma's van beide partijen met betrekking tot deze geneesmiddelen gelijkwaardig zijn:

   a) geneesmiddelen voor menselijk gebruik, met inbegrip van aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen en niet aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen en medicinale gassen;

   b) biologische geneesmiddelen voor menselijk gebruik met inbegrip van immunologische geneesmiddelen, stabiele geneesmiddelen vervaardigd van menselijk bloed of menselijk plasma, en biologische geneesmiddelen;

   c) menselijke radiofarmaca;

   d) farmaceutische producten voor diergeneeskundig gebruik, met inbegrip van aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen en niet aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen, evenals voormengsels voor de bereiding van diervoeders met medicinale werking;

   e) eskundige biologische preparaten;

   f) in voorkomend geval vitaminen, mineralen, kruidenmengsels en homeopathische geneesmiddelen;

   g) actieve farmaceutische ingrediënten;

   h) tussenproducten en onverpakte farmaceutische producten (bijvoorbeeld onverpakte tabletten);

   i) producten die bestemd zijn om bij klinische tests te worden gebruikt of geneesmiddelen voor onderzoek; en

   j) geneesmiddelen voor geavanceerde therapie.

Operationeel toepassingsgebied met betrekking tot geneesmiddelen

2. In aanvulling op lid 1 geldt dat de GMP-vereisten en -programma's van beide partijen gelijkwaardig zijn voor de volgende geneesmiddelen:

   a) geneesmiddelen voor menselijk gebruik, met inbegrip van aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen en niet aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen en medicinale gassen;

   b) biologische geneesmiddelen voor menselijk gebruik met inbegrip van immunologische geneesmiddelen en biologische geneesmiddelen;

   c) menselijke radiofarmaca;

   d) farmaceutische producten voor diergeneeskundig gebruik, met inbegrip van aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen en niet aan een medisch recept onderworpen geneesmiddelen, evenals voormengsels voor de bereiding van diervoeders met medicinale werking;

   e) tussenproducten en onverpakte farmaceutische producten;

   f) producten die bestemd zijn om bij klinische tests te worden gebruikt of geneesmiddelen voor onderzoek, vervaardigd door de fabrikanten die houder zijn van een fabricagevergunning of inrichtingsvergunning; en

   g) vitaminen, mineralen en kruidengeneesmiddelen, homeopathische geneesmiddelen (in Canada bekend als natuurlijke gezondheidsproducten), vervaardigd door fabrikanten die houder zijn van een fabricagevergunning of inrichtingsvergunning, in het geval van Canada.

BIJLAGE 2

REGELGEVENDE AUTORITEITEN

De partijen erkennen de volgende entiteiten, of de opvolgers daarvan als meegedeeld door een partij aan de Gemengde Sectorgroep, als hun respectieve regelgevende autoriteiten:

Voor de Europese Unie:

Land	Voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik	Voor diergeneesmiddelen
België	Federaal Agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten / Agence fédérale des médicaments et produits de santé	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Tsjechië	Rijksinstituut voor Geneesmiddelencontrole / Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL)	Instituut voor Overheidstoezicht op Diergeneeskundige Biologische Preparaten en Diergeneesmiddelen / Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL)
Kroatië	Agentschap voor Geneesmiddelen en Medische Hulpmiddelen / Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)	Ministerie van Landbouw, Directoraat Veterinaire en Voedselveiligheid / Ministarstvo Poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane
Denemarken	Deense Gezondheids- en Geneesmiddelenautoriteit / Laegemiddelstyrelsen	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Duitsland	Federaal Instituut voor Geneesmiddelen en Medische Hulpmiddelen / Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte (BfArM) Paul Ehrlichinstituut (PEI), Federaal Instituut voor Vaccins en Biogeneesmiddelen / Paul-Ehrlich-Institut (PEI), Bundesinstitut für Impfstoffe und biomedizinische Arzneimittel Federaal Ministerie van Volksgezondheid / Bundesministerium für Gesundheit (BMG)	Federaal Bureau voor Consumentenbescherming en Voedselveiligheid / Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL) Ministerie van Voedselvoorziening en Landbouw / Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft
Estland	Staatsagentschap voor Geneesmiddelen / Ravimiamet	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Griekenland	Nationale Organisatie voor Geneesmiddelen / Ethnikos Organismos Farmakon (EOF) — ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Spanje	Spaans Agentschap voor Geneesmiddelen en Medische Hulpmiddelen / Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitários	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Frankrijk	Frans Nationaal Agentschap voor de Veiligheid van Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten / Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (ANSM)	Frans Agentschap voor Voedsel, Milieu en Veiligheid en Gezondheid op het Werk — *Nationaal Agentschap voor Geneesmiddelen voor Diergeneeskundig Gebruik* / Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail — Agence Nationale du Médicament Vétérinaire (Anses — ANMV)

Land	Voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik	Voor diergeneesmiddelen
Ierland	Health Products Regulatory Authority (HPRA)	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Italië	*Italiaans Agentschap voor Geneesmiddelen* / Agenzia Italiana del Farmaco	Ministerie van Gezondheid, Directoraat-Generaal Diergezondheid en Geneesmiddelen voor Diergeneeskundig Gebruik / Ministero della Salute, Direzione Generale della Sanità Animale e dei Farmaci Veterinari
Cyprus	Ministerie van Gezondheid — Farmaceutische Diensten / Φαρμακευτικές Υπηρεσίες, Υπουργείο Υγείας	Ministerie van Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu — Veterinaire Diensten / Κτηνιατρικές Υπηρεσίες- Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Letland	Staatsagentschap voor Geneesmiddelen / Zāļu valsts aģentūra	Beoordelings- en Registratiedienst van de Levensmiddelen- en Veterinaire Dienst / Pārtikas un veterinārā dienesta Novērtēšanas un reģistrācijas departaments
Litouwen	Nationaal Agentschap voor Geneesmiddelencontrole / Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Nationale Levensmiddelen- en Veterinaire Dienst / Valstybinės maisto ir veterinarijo tarnyba
Luxemburg	Ministère de la Santé, Division de la Pharmacie et des Médicaments	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Hongarije	Nationaal Instituut voor de Farmacologie / Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI)	Nationaal Bureau voor Voedselveiligheid, Directoraat Geneesmiddelen voor Diergeneeskundig Gebruik / Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága (ÁTI)
Malta	Medicines Regulatory Authority	Veterinary Medicines and Animal Nutrition section (VMANS) — Veterinary Regulation Directorate (VRD), binnen het Veterinary and Phytosanitary Regulation Department (VPRD)
Nederland	Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)	Bureau Diergeneesmiddelen, College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG)
Oostenrijk	Oostenrijks Agentschap voor Gezondheid en Voedselveiligheid / Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Polen	Algemene Farmaceutische Inspectiedienst / Główny Inspektorat Farmaceutyczny (GIF)	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Portugal	Nationale Autoriteit voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten — INFARMED, I.P. / Autoridade Nacional do Medicamento e Produtos de Saúde, I.P.	Directoraat-generaal Voedsel- en Veterinair Bureau — DGAV / Direção Geral de Alimentação e Veterinária (PT)

Land	Voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik	Voor diergeneesmiddelen
Slovenië	Agentschap voor Geneesmiddelen en Medische Hulpmiddelen van de Republiek Slovenië / Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP)	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Slowaakse Republiek (Slowakije)	Rijksinstituut voor Geneesmiddelencontrole / Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL)	Instituut voor Overheidstoezicht op Diergeneeskundige Biologische Preparaten en Diergeneesmiddelen / Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv (USKVBL)
Finland	Fins Agentschap voor Geneesmiddelen / Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (FIMEA)	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Zweden	Geneesmiddelenagentschap / Läkemedelsverket	Zie autoriteit verantwoordelijk voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik
Verenigd Koninkrijk	Medicines and Healthcare products Regulatory Agency	Veterinary Medicines Directorate
Bulgarije	Bulgaars Geneesmiddelenagentschap / ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ЛЕКАРСТВАТА	Bulgaars Agentschap voor Voedselveiligheid / Българска агенция по безопасност на храните
Roemenië	Nationaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Medische Hulpmiddelen / Agenția Națională a Medicamentului şi a Dispozitivelor Medicale	Nationale Autoriteit voor Gezondheid, Diergezondheid en Voedselveiligheid / Autoritatea Națională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranța Alimentelor

Voor Canada:

	Health Canada	Health Canada

BIJLAGE 3

TOEPASSELKE WETGEVING

Voor de Europese Unie:

Richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik;

Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik;

Richtlijn 2001/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 aprl 2001 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de toepassing van goede klinische praktijken bij de uitvoering van klinische proeven met geneesmiddelen voor menselijk gebruik;

Verordening (EU) nr. 536/2014 van 16 april 2014 betreffende klinische proeven met geneesmiddelen voor menselijk gebruik en tot intrekking van Richtlijn 2001/20/EG;

Richtlijn 2003/94/EG van de Commissie van 8 oktober 2003 tot vaststelling van de beginselen en richtsnoeren inzake goede praktijken bij het vervaardigen van geneesmiddelen voor menselijk gebruik en geneesmiddelen voor onderzoek voor menselijk gebruik;

Richtlijn 91/412/EEG van de Commissie van 23 juli 1991 tot vastlegging van beginselen en richtsnoeren inzake goede praktijken bij het vervaardigen van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik;

Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1252/2014 van de Commissie van 28 mei 2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de beginselen en richtsnoeren inzake goede praktijken bij de fabricage van werkzame stoffen voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik;

Huidige versie van de Gids inzake goede praktijken bij het vervaardigen van geneesmiddelen in deel IV van de Voorschriften inzake geneesmiddelen in de Europese Unie en compilatie van de communautaire procedures voor inspecties en voor de uitwisseling van informatie;

Voor Canada:

Food and Drugs Act, R.S.C., 1985, c. F-27.

BIJLAGE I

Algemene aantekeningen

Voorbehouden met betrekking tot bestaande maatregelen en verbintenissen inzake liberalisering

1. De lijst van een partij in deze bijlage bevat, overeenkomstig de artikelen 8.15 (Voorbehouden en excepties), 9.7 (Voorbehouden), 14.4 (Voorbehouden), en, voor de Europese Unie, artikel 13.10 (Voorbehouden en excepties), de voorbehouden van die partij met betrekking tot bestaande maatregelen die niet in overeenstemming zijn met de verplichtingen die voortvloeien uit:

   a) artikel 8.6 (Nationale behandeling), artikel 9.3 (Nationale behandeling) of, voor de Europese Unie, artikel 13.3 (Nationale behandeling);

   b) artikel 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling), artikel 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling) of, voor de Europese Unie, artikel 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling);

   c) artikel 8.4 (Markttoegang), artikel 9.6 (Markttoegang) of, voor de Europese Unie, artikel 13.6 (Markttoegang);

   d) artikel 8.5 (Prestatie-eisen);

   e) artikel 8.8 (Hoger management en raden van bestuur) of, voor de Europese Unie, artikel 13.8 (Hoger management en raden van bestuur);

   f) voor de Europese Unie, artikel 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten); of

   g) artikel 14.3 (Verplichtingen);

   en bevat in bepaalde gevallen verbintenissen voor onmiddellijke of toekomstige liberalisering.

2. De voorbehouden van een partij laten de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van de GATS onverlet.

3. Elk voorbehoud bevat de volgende elementen:

   a) „**Sector**" verwijst naar de algemene sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   b) „**Subsector**" verwijst naar de specifieke sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   c) „**Bedrijfstakkenclassificatie**" verwijst, waar van toepassing, naar de activiteit waarop het voorbehoud betrekking heeft overeenkomstig de CPC, ISIC rev 3.1 of zoals uitdrukkelijk anders beschreven in het voorbehoud van een partij;

   d) „**Type voorbehoud**" bepaalt de in punt 1 bedoelde verplichting waarvoor een voorbehoud wordt gemaakt;

   e) „**Bestuursniveau**" geeft aan op welk bestuursniveau de maatregel waarvoor een voorbehoud wordt gemaakt, wordt gehandhaafd;

   f) „**Maatregelen**" geeft de in voorkomend geval door het element „**Omschrijving**" nader bepaalde wet- en regelgeving of andere maatregelen aan waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt. Een maatregel die onder **„Maatregelen"** is vermeld:

      i) betreft de maatregel zoals gewijzigd, gehandhaafd of verlengd met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst;

      ii) omvat elke ondergeschikte maatregel die krachtens de maatregel is vastgesteld of wordt gehandhaafd en daarmee verenigbaar is; en

      iii) omvat:

         A) met betrekking tot een richtlijn van de Europese Unie, alle wet- en regelgeving of andere maatregelen voor de implementatie van die richtlijn door de lidstaten; en

         B) voor Canada, alle wet- en regelgeving of andere maatregelen op nationaal of subnationaal niveau waarmee overeenkomsten tussen de federale overheid en de provincies en territoria worden geïmplementeerd; en

   g) „**Omschrijving**" vermeldt de niet-conforme aspecten van de bestaande maatregel waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt. Dit element kan ook verbintenissen voor liberalisering bevatten.

4. Bij de interpretatie van een voorbehoud wordt met alle elementen van het voorbehoud rekening gehouden. Een voorbehoud moet worden geïnterpreteerd in het licht van de relevante verplichtingen van de hoofdstukken ten aanzien waarvan het wordt gemaakt. Voor zover:

   a) het element „**Maatregelen**" nader wordt bepaald door een liberaliseringsverbintenis uit het element „**Omschrijving**", heeft het aldus bepaalde element „**Maatregelen**" voorrang op alle andere elementen; en voor zover

   b) het element „**Maatregelen**" niet op dergelijke wijze nader wordt bepaald, heeft het element „**Maatregelen**" voorrang op de andere elementen, tenzij er tussen het element „**Maatregelen**" en de andere elementen in hun geheel beschouwd een dermate wezenlijke en aanzienlijke discrepantie bestaat dat het onredelijk zou zijn te besluiten dat het element „**Maatregelen**" voorrang moet hebben; in dat geval hebben de andere elementen voorrang voor zover het die discrepantie betreft.

5. Indien een partij een maatregel handhaaft waarin zij van een dienstverlener voor het mogen verlenen van diensten op haar grondgebied de voorwaarde stelt dat hij een natuurlijke persoon, burger, permanent ingezetene of ingezetene van haar grondgebied is, dan geldt een voorbehoud dat voor die maatregel is gemaakt ten aanzien van de grensoverschrijdende verlening van diensten, als een voorbehoud ten aanzien van investeringen, naargelang de reikwijdte van die maatregel.

6. Een voorbehoud ten aanzien van artikel 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten) met betrekking tot een maatregel waarin aan een dienstverlener de voorwaarde wordt gesteld dat hij een natuurlijke persoon, burger, permanent ingezetene of ingezetene van het grondgebied is om financiële diensten op dat grondgebied te mogen verlenen, geldt als een voorbehoud ten aanzien van de artikelen 13.3 (Nationale behandeling), 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling), 13.6 (Markttoegang) en 13.8 (Hoger management en raden van bestuur), naargelang de reikwijdte van die maatregel.

7. Voor de toepassing van deze bijlage, met inbegrip van de lijst van elk van beide partijen in deze bijlage, wordt verstaan onder:

   ISIC rev 3.1: de Internationale industriële standaardclassificatie (*International Standard Industrial Classification*) van alle takken van economische bedrijvigheid zoals bedoeld in de „Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers, Series M, Nº 4, *ISIC rev 3.1*, 2002".

8. De volgende afkortingen worden gebruikt in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage:

   AT Oostenrijk

   BE België

   BG Bulgarije

   CY Cyprus

   CZ Tsjechië

   DE Duitsland

   DK Denemarken

   EU Europese Unie

   ES Spanje

   EE Estland

   FI Finland

   FR Frankrijk

   EL Griekenland

   HR Kroatië

   HU Hongarije

   IE Ierland

   IT Italië

LV Letland

LT Litouwen

LU Luxemburg

MT Malta

NL Nederland

PL Polen

PT Portugal

RO Roemenië

SK Slowakije

SI Slovenië

SE Zweden

UK Verenigd Koninkrijk

Lijst van Canada — Federaal

Voorbehouden van toepassing in Canada

(van toepassing in alle provincies en territoria)

Voorbehoud I-C-1

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang Prestatie-eisen Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Investment Canada Act,* R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.) *Investment Canada Regulations,* S.O.R./85-611
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Behoudens het bepaalde in de punten 3 en 7 zal de directeur Investeringen een directe „verwerving van zeggenschap", zoals gedefinieerd in de *Investment Canada Act,* van een Canadese onderneming door een investeerder uit de Europese Unie onderzoeken indien de waarde van het Canadese bedrijf ten minste 1,5 miljard CAD bedraagt, aangepast in januari van elk daaropvolgend jaar overeenkomstig de toepasselijke methode zoals bedoeld in de *Investment Canada Act*. 2. Niettegenstaande de definitie van „investeerder" in artikel 8.1 (Definities) geldt die hogere drempel voor een dergelijk onderzoek zoals bedoeld in de *Investment Canada Act* alleen voor investeerders die onderdaan zijn van de Europese Unie of voor entiteiten waarover onderdanen van de Europese Unie zeggenschap hebben.

3. De in punt 1 bedoelde hogere drempel is niet van toepassing op de directe verwerving van zeggenschap over een Canadese onderneming door een overheidsonderneming. Dergelijke verwervingen zijn onderworpen aan een onderzoek door de directeur Investeringen indien de waarde van de Canadese onderneming in 2015 te minste 369 miljoen CAD bedraagt, aangepast in januari van elk daaropvolgend jaar overeenkomstig de toepasselijke methode zoals bedoeld in de *Investment Canada Act*.

4. Een investering die uit hoofde van de *Investment Canada Act* moet worden onderzocht, mag niet worden uitgevoerd tenzij de voor de *Investment Canada Act* verantwoordelijke minister de aanvrager bevestigt dat de investering waarschijnlijk een nettovoordeel voor Canada oplevert. Deze vaststelling gebeurt op basis van zes in de wet beschreven factoren die als volgt kunnen worden samengevat:

   a) het effect van de investering op het niveau en de aard van de economische activiteiten in Canada, met inbegrip van het effect op de werkgelegenheid, op het gebruik van in Canada vervaardigde onderdelen, componenten en in Canada verleende diensten en op de uitvoer van Canada;

   b) de omvang en het belang van de deelname van Canadezen aan de investering;

   c) het effect van de investering op de productiviteit, de industriële efficiëntie, de technologische ontwikkeling en productinnovatie in Canada

   d) het effect van de investering op de mededinging binnen een bedrijfstak in Canada;

   e) de verenigbaarheid van de investering met het nationale industriële, economische en culturele beleid, rekening houdend met de industriële, economische en culturele beleidsdoelstellingen die zijn vooropgesteld door de overheid of de wetgever van een provincie waarop de investering waarschijnlijk een aanzienlijk effect zal hebben; en

   f) de bijdrage van de investering tot het concurrentievermogen van Canada op de wereldmarkt.

5. Bij de vaststelling of de investering een nettovoordeel oplevert, kan de minister, via de directeur Investeringen, de plannen waarmee de aanvrager de nettowinst voor Canada van de voorgestelde verwerving aantoont, onderzoeken. Tijdens dat onderzoek kan de aanvrager de minister ook toezeggingen doen in verband met de verwerving die voorwerp van onderzoek is. In geval van niet-naleving van dergelijke toezeggingen door de aanvrager kan de minister via een gerechtelijk bevel of enig ander door de *Investment Canada Act* toegestaan rechtsmiddel afdwingen dat de toezegging wordt nagekomen.

6. Een niet-Canadees die een Canadese onderneming opricht of verwerft, met uitzondering van ondernemingen die zoals hierboven beschreven aan een onderzoek worden onderworpen, stelt de directeur Investeringen hiervan in kennis.

7. De in de punten 1 en 3 bedoelde drempels voor het verrichten van een onderzoek zijn niet van toepassing op de verwerving van een culturele onderneming.

8. Bovendien kan de specifieke verwerving of oprichting van een nieuwe onderneming in bepaalde sectoren die verband houden met het culturele erfgoed van Canada of de Canadese nationale identiteit en waarvoor gewoonlijk een kennisgevingsplicht geldt, voorwerp zijn van onderzoek indien de *Governor in Council* een dergelijk onderzoek in het openbaar belang toestaat.

9. Bij een indirecte „verwerving van zeggenschap" over een Canadese onderneming door een investeerder uit de Europese Unie is geen onderzoek nodig, tenzij het gaat om een culturele onderneming

10. In afwijking van het bepaalde in artikel 8.5 (Prestatie-eisen) kan Canada met betrekking tot de vestiging, verwerving, uitbreiding, uitvoering, exploitatie of het beheer van een investering van een investeerder uit de Europese Unie of een derde land, in het kader van het onderzoek naar een verwerving van een investering krachtens de *Investment Canada Act,* een eis stellen of een verbintenis of toezegging afdwingen voor de overdracht van technologie, productieprocessen of andere bedrijfsspecifieke knowhow aan een onderdaan of een met de cedent verbonden onderneming, in Canada.
11. Met uitzondering van de eisen, verbintenissen of toezeggingen met betrekking tot de in punt 10 van dit voorbehoud bedoelde overdracht van technologie is artikel 8.5 (Prestatie-eisen) van toepassing op eisen, verbintenissen of toezeggingen die krachtens de *Investment Canada Act* zijn opgelegd of worden afgedwongen.
12. Voor de toepassing van dit voorbehoud wordt verstaan onder een „niet-Canadees" een natuurlijke persoon, een overheid, een agentschap daarvan of een entiteit die of dat niet Canadees is, en wordt verstaan onder „Canadees" een Canadees burger of een permanent ingezetene, een overheid in Canada, een agentschap daarvan of een entiteit onder Canadees zeggenschap, zoals beschreven in de *Investment Canada Act*.

Voorbehoud I-C-2

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Zie **Omschrijving**

Omschrijving:

Investeringen

1. Wanneer Canada, een provincie of een territorium zijn aandelen in of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt, kan Canada, die provincie of dat territorium verbieden dat investeerders uit de Europese Unie of uit een derde land, of hun investeringen, eigendom van dergelijke activa en aandelen verwerven of ten aanzien van verwerving van die eigendom beperkingen opleggen, alsmede eventuele zeggenschap over een daaruit voortvloeiende onderneming verbieden of ten aanzien van die zeggenschap beperkingen opleggen. Met betrekking tot een dergelijke verkoop of vervreemding anderszins kan Canada, een provincie of een territorium een maatregel vaststellen of handhaven inzake de nationaliteit van het hoger management en de leden van de raad van bestuur.
2. Voor de toepassing van dit voorbehoud:
   a) wordt een **maatregel** die wordt gehandhaafd of vastgesteld na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst en die, op het tijdstip van de verkoop of vervreemding anderszins, een verbod of beperking oplegt ten aanzien van de eigendom van aandelen of activa of nationaliteitsvereisten oplegt zoals omschreven in dit voorbehoud, als een bestaande maatregel beschouwd; en

b) wordt onder **overheidsonderneming** verstaan een onderneming die eigendom is van of waarover door eigendomsbelangen zeggenschap wordt uitgeoefend door Canada, een provincie of een territorium, ondernemingen die na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst uitsluitend zijn opgericht met het oog op de verkoop of vervreemding anderszins van aandelen in, of activa van een bestaande overheidsonderneming of overheidsentiteit daaronder begrepen

Voorbehoud I-C-3

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Canada Business Corporations Act*, R.S.C. 1985, c. C-44
Canada Business Corporations Regulations, 2001, S.O.R./2001-512
Canada Cooperatives Act, S.C. 1998, c. 1
Canada Cooperatives Regulations, S.O.R./99-256

Omschrijving: **Investeringen**

1. Een vennootschap kan beperkingen opleggen aan de uitgifte, de overdracht en de eigendom van aandelen in een naar federaal recht opgerichte kapitaalvennootschap. Het doel van deze beperkingen is ervoor te zorgen dat een kapitaalvennootschap kan voldoen aan de Canadese eisen inzake eigendom of zeggenschap krachtens bepaalde in het kader van de *Canada Business Corporations Regulations* van 2001 opgenomen voorschriften, in sectoren waar Canadese eigendom of zeggenschap voorwaarde is voor het verkrijgen van vergunningen, machtigingen, subsidies, betalingen of andere voordelen. Om een bepaalde mate van Canadese eigendom te kunnen handhaven, mag een kapitaalvennootschap aandelen van aandeelhouders zonder hun toestemming verkopen en eigen aandelen op de vrije markt kopen.
2. Krachtens de *Canada Cooperatives Act* kunnen er aan de uitgifte of overdracht van investeringsaandelen van een coöperatieve aan personen die geen ingezetenen van Canada zijn, beperkingen worden gesteld, om coöperatieven in staat te stellen te voldoen aan de voorwaarden inzake Canadese eigendom die gelden voor het verkrijgen van een vergunning om commerciële activiteiten te mogen uitvoeren, om Canadese kranten of tijdschriften te mogen uitgeven of om investeringsaandelen van een financiële intermediair te mogen verwerven en in sectoren waar eigendom of zeggenschap een voorwaarde is voor het verkrijgen van vergunningen, machtigingen, subsidies, betalingen of andere voordelen. Wanneer de eigendom van of de zeggenschap over investeringsaandelen afbreuk zou doen aan het vermogen van de coöperatieve om een bepaalde mate van Canadese eigendom of zeggenschap te handhaven, kan krachtens de *Canada Cooperatives Act* het aantal investeringsaandelen dat men in eigendom mag hebben, worden beperkt of kan het in eigendom hebben hiervan worden verboden.
3. Onder „**Canadees**" wordt voor de toepassing van dit voorbehoud verstaan: „Canadees" zoals gedefinieerd in de *Canada Business Corporations Regulations* van 2001 of in de *Canada Cooperatives Regulations*.

Voorbehoud I-C-4

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Canada Business Corporations Act*, R.S.C. 1985, c. C-44 *Canada Business Corporations Regulations, 2001*, S.O.R./2001-512 *Canada Cooperatives Act*, S.C. 1998, c. 1 *Canada Cooperatives Regulations*, S.O.R./99-256 *Canada Corporations Act*, R.S.C. 1970, c. C-32 Bijzondere parlementaire handelingen (*Special Acts of Parliament*) tot oprichting van specifieke ondernemingen
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Voor de meeste naar federaal recht opgerichte kapitaalvennootschappen geldt dat 25 % van de bestuurders krachtens de *Canada Business Corporations Act* Canadees ingezetene moet zijn en dat, indien dergelijke vennootschappen minder dan vier bestuurders hebben, ten minste één bestuurder Canadees ingezetene moet zijn. Zoals vastgesteld in de *Canada Business Corporations Regulations* van 2001 moet een gewone meerderheid van de bestuurders van vennootschappen uit de volgende sectoren Canadees ingezetene zijn: uraniumwinning; het uitgeven van boeken of de distributie daarvan; de verkoop van boeken, als die het belangrijkste deel van de bedrijfsactiviteiten van de vennootschap vormt; en de distributie van film of video. Op dezelfde wijze moet de meerderheid van de bestuurders van vennootschappen waarvoor krachtens een handeling van het Parlement of een verordening voorwaarden inzake minimale Canadese eigendom gelden, Canadees ingezetene zijn. 2. Voor de toepassing van de *Canada Business Corporations Act* wordt onder een **Canadees ingezetene** verstaan een natuurlijke persoon die Canadees burger is en die zijn normale verblijfplaats in Canada heeft, een Canadees burger die niet zijn normale verblijfplaats in Canada heeft maar die behoort tot een in de *Canada Business Corporations Regulations* van 2001vermelde categorie, of een „permanent ingezetene" zoals omschreven in de *Immigration and Refugee Protection Act*, S.C. 2001, c. 27, met uitzondering van permanent ingezetenen die sinds de datum waarop zij in aanmerking komen voor de Canadese nationaliteit, hun normale verblijfplaats al meer dan een jaar in Canada hebben. 3. Voor holdings geldt dat hoogstens een derde van de bestuurders Canadees ingezetene moet zijn als de inkomsten in Canada van de holding en haar dochterondernemingen minder dan 5 % van de bruto-inkomsten van de holding en haar dochterondernemingen bedragen. 4. Krachtens de *Canada Cooperatives Act* moet ten minste twee derde van de bestuurders lid van de coöperatieve zijn. Ten minste 25 % van de bestuurders van een coöperatieve moet ingezetene van Canada zijn; indien een coöperatieve maar drie bestuurders heeft, moet ten minste één bestuurder ingezetene van Canada zijn.

5. Voor de toepassing van de *Canada Cooperatives Act* is een **ingezetene van Canada** in de *Canada Cooperatives Regulations* gedefinieerd als een natuurlijke persoon die Canadees burger is en die zijn normale verblijfplaats in Canada heeft, een Canadees burger die niet zijn normale verblijfplaats in Canada heeft maar die behoort tot een in de *Canada Cooperatives Regulations* vermelde categorie, of een „permanent ingezetene" zoals omschreven in de *Immigration and Refugee Protection Act*, met uitzondering van permanent ingezetenen die sinds de datum waarop zij in aanmerking komen voor de Canadese nationaliteit, hun normale verblijfplaats al meer dan een jaar in Canada hebben.

Voorbehoud I-C-5

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Citizenship Act*, R.S.C. 1985, c. C-29

Foreign Ownership of Land Regulations, S.O.R./79-416

Omschrijving: **Investeringen**

1. De *Foreign Ownership of Land Regulations* worden uitgevaardigd overeenkomstig de *Citizenship Act* en de *Agricultural and Recreational Land Ownership Act*, R.S.A. 1980, c. A-9. In Alberta mag een niet in aanmerking komend persoon of een vennootschap in buitenlandse handen of onder buitenlands zeggenschap een belang hebben in gereglementeerde grond (*controlled land*) die maximaal twee percelen van in totaal maximaal 20 acres (ongeveer 8 hectare) omvat.
2. Voor de toepassing van dit voorbehoud wordt verstaan onder:

   niet in aanmerking komende persoon:

   a) een natuurlijke persoon die geen Canadees burger of permanent ingezetene is;
   b) een buitenlandse overheid of een buitenlands overheidsagentschap; of
   c) een vennootschap naar het recht van een ander land dan Canada; en

   gereglementeerde grond: grond in Alberta, met uitzondering van:

   a) land van de kroon vertegenwoordigd in Alberta (*land of the Crown in right of Alberta*);
   b) grond in een stad, *new town*, dorp of *summer village*; en
   c) mijnen of mineralen.

Voorbehoud I-C-6

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Air Canada Public Participation Act*, R.S.C. 1985, c. 35 (4th Supp.)

Canadian Arsenals Limited Divestiture Authorization Act, S.C. 1986, c. 20

Eldorado Nuclear Limited Reorganization and Divestiture Act, S.C. 1988, c. 41

Nordion and Theratronics Divestiture Authorization Act, S.C. 1990, c. 4

Omschrijving:

Investeringen

1. Een „niet-ingezetene" of „niet-ingezetenen" mogen niet meer dan een bepaald percentage van de stemrechten in de vennootschap waarop de desbetreffende wet van toepassing is, in eigendom hebben. Voor sommige ondernemingen zijn de beperkingen van toepassing op individuele aandeelhouders terwijl voor andere de beperkingen van toepassing zijn op het samenstel van de desbetreffende aandeelhouders. Indien er beperkingen gelden voor het percentage dat in handen mag zijn van een individuele Canadese investeerder, gelden die beperkingen ook voor niet-ingezetenen. De beperkingen zijn als volgt:

   Air Canada: 25 % van het samenstel;

   Cameco Limited (voorheen Eldorado Nuclear Limited): 15 % per niet-ingezeten natuurlijke persoon, 25 % van het samenstel;

   Nordion International Inc.: 25 % van het samenstel;

   Theratronics International Limited: 49 % van het samenstel; en

   Canadian Arsenals Limited: 25 % van het samenstel.

2. Voor de toepassing van dit voorbehoud omvat het begrip **niet-ingezetene**:
   a) een natuurlijke persoon die geen Canadees burger is en zijn normale verblijfplaats niet in Canada heeft;
   b) een buiten Canada opgerichte of anderszins georganiseerde vennootschap;
   c) een buitenlandse overheid of een staatkundig onderdeel van een overheid van een ander land, of een persoon die gemachtigd is om in naam van een dergelijke overheid een functie uit te oefenen of een taak uit te voeren;
   d) een vennootschap die direct of indirect onder de zeggenschap van een onder a) tot en met c) bedoelde persoon of entiteit staat;
   e) een trust:
      i) opgericht door een onder b) tot en met d) bedoelde persoon of entiteit, met uitzondering van trusts voor het beheer van een pensioenfonds ten voordele van natuurlijke personen van wie de meerderheid in Canada woont; of
      ii) waarin een onder a) tot en met d) bedoelde persoon of entiteit meer dan 50 % van het financieel belang heeft; en
   f) een vennootschap die direct of indirect onder de zeggenschap van een onder e) bedoelde trust staat.

Voorbehoud I-C-7

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Export and Import Permits Act*, R.S.C. 1985, c. E-19
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen die hun normale verblijfplaats in Canada hebben, ondernemingen met maatschappelijke zetel in Canada of filialen in Canada van buitenlandse ondernemingen kunnen invoer- of uitvoervergunningen of doorvoercertificaten aanvragen en verkrijgen voor goederen of daarmee verbonden diensten die onderworpen zijn aan controles uit hoofde van de *Export and Import Permits Act*.

Voorbehoud I-C-8

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Canada behoudt zich het recht voor een maatregel te handhaven met betrekking tot het verlenen van sociale diensten die niet anderszins onder voorbehoud II-C-9 ten aanzien van sociale diensten vallen. 2. Dit voorbehoud ten aanzien van de meestbegunstigingsbehandeling is niet van toepassing op particulier-onderwijsdiensten.

Voorbehoud I-C-9

Sector:	Communicatie
Subsector:	Telecommunicatienetwerken en -diensten Radiocommunicatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 752
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Telecommunications Act,* S.C. 1993, c. 38

Canadian Telecommunications Common Carrier Ownership and Control Regulations, S.O.R./94-667

Radiocommunications Act, R.S.C. 1985, c. R-2

Radiocommunication Regulations, S.O.R./96-484

Omschrijving: **Investeringen**

1. Buitenlandse investeringen in telecommunicatiedienstverleners met eigen faciliteiten zijn beperkt tot een maximaal cumulatief totaal van 46,7 % van de stemrechten, waarbij de directe investeringen maximaal 20 % en de indirecte investeringen maximaal 33,3 % mogen bedragen.
2. Telecommunicatiedienstverleners met eigen faciliteiten moeten onder de feitelijke zeggenschap van Canadezen staan.
3. Ten minste 80 % van de leden van de raad van bestuur van telecommunicatiedienstverleners met eigen faciliteiten moeten Canadezen zijn.
4. Niettegenstaande de hierboven vermelde beperkingen:
   a) zijn voor dienstverleners die activiteiten uitvoeren op basis van een internationale onderzeekabelvergunning buitenlandse investeringen tot en met 100 % toegestaan;
   b) mogen mobiele satellietsystemen van een buitenlandse dienstverlener worden gebruikt door een Canadese dienstverlener om diensten aan te bieden in Canada;
   c) mogen vaste satellietsystemen van een buitenlandse dienstverlener worden gebruikt om diensten aan te bieden tussen punten in Canada en alle punten buiten Canada;
   d) zijn voor dienstverleners die activiteiten uitvoeren op basis van een satellietvergunning buitenlandse investeringen tot en met 100 % toegestaan; en
   e) zijn voor telecommunicatiedienstverleners met eigen faciliteiten waarvan de inkomsten — met inbegrip van de met hen verbonden ondernemingen — uit in Canada verleende telecommunicatiediensten minder zijn dan 10 % van de totale inkomsten uit telecommunicatiediensten in Canada, buitenlandse investeringen tot en met 100 % toegestaan.

Voorbehoud I-C-10

Sector: Vervoersdiensten

Subsector: Douane-expediteurs

Andere vervoerondersteunende diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 749

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Customs Act,* R.S.C. 1985, c. 1 (2nd Supp.)

Customs Brokers Licensing Regulations, S.O.R./86-1067

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Om te mogen optreden als erkend douane-expediteur in Canada:

a) moet een natuurlijke persoon Canadees onderdaan zijn;

b) moet een vennootschap naar Canadees recht zijn opgericht en moet de meerderheid van de bestuurders Canadees onderdaan zijn; en

c) moet een personenvennootschap bestaan uit personen die Canadees onderdaan zijn of vennootschappen naar Canadees recht waarvan de meerderheid van de bestuurders Canadees onderdaan is.

Voorbehoud I-C-11

Sector: Distributiediensten

Subsector: Belastingvrije winkels

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 631, 632 (beperkt tot belastingvrije winkels)

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Customs Act*, R.S.C. 1985, c. 1 (2nd Supp.)

Duty Free Shop Regulations, S.O.R./86-1072

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Om te mogen optreden als erkend exploitant van een belastingvrije winkel aan de Canadese landgrenzen moet een natuurlijke persoon:

   a) Canadees onderdaan zijn;

   b) van goed gedrag zijn;

   c) zijn hoofdverblijfplaats in Canada hebben; en

   d) gedurende ten minste 183 dagen van het jaar voorafgaand aan het jaar van de aanvraag van de vergunning in Canada zijn verbleven.

2. Om te mogen optreden als erkend exploitant van een belastingvrije winkel aan de Canadese landgrenzen moet een vennootschap:

   a) naar Canadees recht zijn opgericht; en

   b) moeten Canadese onderdanen die aan de voorwaarden van lid 1 voldoen de uiteindelijk gerechtigden zijn van alle aandelen.

Voorbehoud I-C-12

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Inspecties met betrekking tot de in- en uitvoer van culturele eigendommen

Museumdiensten met uitzondering van historische locaties en gebouwen (beperkt tot inspecties met betrekking tot culturele eigendommen)

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87909, 96321 (beperkt tot inspecties met betrekking tot culturele eigendommen)
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Cultural Property Export and Import Act*, R.S.C. 1985, c. C-51
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Voor de toepassing van de *Cultural Property Export and Import Act* kan alleen een ingezetene van Canada of een instelling in Canada worden aangewezen als deskundig inspecteur van culturele eigendommen. 2. Voor de toepassing van dit voorbehoud wordt verstaan onder: a) **instelling**: een entiteit die eigendom is van de overheid, uitsluitend actief is ten behoeve van het algemeen belang, die is opgericht voor educatieve of culturele doeleinden en die voorwerpen bewaart en tentoonstelt; en b) **ingezetene van Canada**: een natuurlijke persoon die zijn normale verblijfplaats in Canada heeft, of een onderneming die haar maatschappelijke zetel in Canada heeft of een vestiging in Canada heeft waar de werknemers die in verband met de activiteiten van de vennootschap worden ingezet, gewoonlijk komen werken.

Voorbehoud I-C-13

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Octrooigemachtigden Octrooigemachtigden die juridisch advies en juridische vertegenwoordiging aanbieden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8921
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Patent Act*, R.S.C. 1985, c. P-4 *Patent Rules*, S.O.R./96-423
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om een persoon te mogen vertegenwoordigen in een zaak met betrekking tot een octrooiaanvraag of in andere zaken voor het *Patent Office* (het Canadese octrooibureau), moet een octrooigemachtigde ingezetene van Canada zijn en bij het *Patent Office* zijn ingeschreven.

Voorbehoud I-C-14

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Merkengemachtigden Merkengemachtigden die juridisch advies en juridische vertegenwoordiging aanbieden in wettelijke procedures

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8922
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Trade-marks Act*, R.S.C. 1985, c. T-13 *Trade-marks Regulations*, S.O.R./96-195
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om een persoon te mogen vertegenwoordigen met betrekking tot een aanvraag van een handelsmerk of in andere zaken voor het *Trade-marks Office* (het Canadese merkenbureau), moet een merkengemachtigde ingezetene van Canada zijn en bij het *Trade-marks Office* zijn ingeschreven.

Voorbehoud I-C-15

Sector:	Energie (olie en gas)
Subsector:	Aardolie- en aardgasindustrie Diensten in verband met mijnbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 883
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Canada Petroleum Resources Act*, R.S.C. 1985, c. 36 (2ndSupp.) *Territorial Lands Act*, R.S.C. 1985, c. T-7 *Federal Real Property and Federal Immovables Act*, S.C. 1991, c. 50 *Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act*, S.C. 1987, c. 3 *Canada-Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation Act*, S.C. 1988, c. 28
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Dit voorbehoud geldt voor productievergunningen die zijn afgegeven voor „*frontier lands*" en „*offshore areas*" (gebieden die niet onder de provinciale rechtspraak vallen) zoals gedefinieerd in de toepasselijke maatregelen. 2. Een persoon die in het bezit is van een vergunning voor olie- en gasproductie of daarin een aandeel heeft, moet een naar Canadees recht opgerichte vennootschap zijn.

Voorbehoud I-C-16

Sector:	Energie (olie en gas)
Subsector:	Aardolie- en aardgasindustrie Diensten in verband met mijnbouw

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120, 883

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen:

Canada Oil and Gas Production and Conservation Act, R.S.C. 1985, c. O-7, zoals gewijzigd bij de *Canada Oil and Gas Operations Act*, S.C. 1992, c. 35

Canada — Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation Act, S. C. 1988, c. 28

Canada — Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act, S.C. 1987, c. 3

Maatregelen ter uitvoering van het *Canada-Yukon Oil and Gas Accord* (overeenkomst tussen Canada en Yukon met betrekking tot olie en gas), met inbegrip van de *Canada-Yukon Oil and Gas Accord Implementation Act*, 1998, c. 5, s. 20 en de *Oil and Gas Act*, RSY 2002, c. 162

Maatregelen ter uitvoering van het *Northwest Territories Oil and Gas Accord* (overeenkomst met betrekking tot olie en gas van de Northwest Territories), met inbegrip van uitvoeringsmaatregelen die van toepassing zijn op of goedgekeurd zijn door Nunavut als opvolger van gebieden van de voormalige Northwest Territories

Maatregelen ter uitvoering van het *Canada-Quebec Gulf of St. Lawrence Petroleum Resources Accord* (overeenkomst tussen Canada en Quebec met betrekking tot de aardolierijkdommen in de Golf van St. Laurent)

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Krachtens de *Canada Oil and Gas Operations Act* moet een „voordelenplan" (*benefits plan*) door de minister worden goedgekeurd vóór olie- en gasontwikkelingsprojecten mogen worden uitgevoerd.
2. Een **voordelenplan** is een plan ten behoeve van werkgelegenheid voor Canadezen en waarmee aan Canadese producenten, consultants, contractanten en dienstverlenende bedrijven de volledige en eerlijke mogelijkheid wordt geboden om concurrerend goederen en diensten aan te bieden voor de in het voordelenplan vermelde werkzaamheden of activiteiten.
3. Met het in de *Canada Oil and Gas Operations Act* bedoelde voordelenplan kan de minister aan de aanvrager een bijkomende eis stellen opdat kansarme personen of groepen toegang kunnen krijgen tot opleiding en werkgelegenheid of kunnen deelnemen aan het aanbieden van goederen en diensten voor de in het voordelenplan vermelde werkzaamheden of activiteiten.
4. Bepalingen die voortbouwen op de in de *Canada Oil and Gas Operations Act* neergelegde bepalingen zijn opgenomen in de wetten ter uitvoering van het *Canada-Yukon Oil and Gas Accord*.
5. Bepalingen die voortbouwen op de in de *Canada Oil and Gas Operations Act* neergelegde bepalingen zullen worden opgenomen in de wet- en regelgeving ter uitvoering van overeenkomsten met verschillende provincies en territoria, met inbegrip van door de provincies en territoria vastgestelde uitvoeringswetgeving (zoals het *Northwest Territories Oil and Gas Accord*, het *Canada-Quebec Gulf of St. Lawrence Petroleum Resources Accord*, en het *New Brunswick Oil and Gas Accord*). Eens goedgekeurd, worden deze overeenkomsten en uitvoeringswetgeving voor de toepassing van dit voorbehoud geacht bestaande maatregelen te zijn.

6. In de *Canada-Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation Act* en de *Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act* is dezelfde verplichting voor een voordelenplan opgenomen, maar deze wetten vereisen ook dat het voordelenplan waarborgt dat:

   a) de vennootschap of andere instantie die het plan indient, vóór het verrichten van werkzaamheden of activiteiten in het offshore-gebied, in de betreffende provincie een kantoor opricht waar besluitvorming op passende niveaus moet plaatsvinden;

   b) er geld wordt vrijgemaakt voor onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten die in de provincie moeten worden uitgevoerd, en voor onderwijs- en opleidingsprogramma's die in de provincie moeten worden aangeboden; en

   c) de aandacht in de eerste plaats naar in de provincie geproduceerde goederen of daar verleende diensten gaat, wanneer deze goederen of diensten concurrerend zijn op het vlak van prijs, kwaliteit en leveringsvoorwaarden.

7. De colleges die de voordelenplannen uit hoofde van deze wetten beheren, kunnen tevens verlangen dat in het plan bepalingen worden opgenomen waarmee wordt gegarandeerd dat kansarme personen of groepen, of vennootschappen die eigendom zijn van of coöperatieven die worden geëxploiteerd door dergelijke personen of groepen, deelnemen aan het aanbieden van goederen en diensten voor de in het plan vermelde werkzaamheden of activiteiten.

8. Bovendien kan Canada als voorwaarde voor de goedkeuring van ontwikkelingsprojecten in het kader van de toepasselijke wetten een eis stellen of een verbintenis of toezegging afdwingen voor de overdracht van technologie, productieprocessen of andere bedrijfsspecifieke knowhow aan een persoon uit Canada.

Voorbehoud I-C-17

Sector:	Energie (olie en gas)
Subsector:	Aardolie- en aardgasindustrie Diensten in verband met mijnbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 883
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act*, S.C. 1987, c. 3 *Hibernia Development Project Act*, S.C. 1990, c. 41

Omschrijving:

Investeringen

1. Krachtens de *Hibernia Development Project Act* mogen Canada en de eigenaars van het Hiberniaproject overeenkomsten sluiten. In deze overeenkomsten kan worden verlangd dat de projecteigenaars zich ertoe verbinden bepaalde werkzaamheden in Canada en Newfoundland uit te voeren en zich naar beste vermogen in te spannen om specifieke streefdoelen van Canada en Newfoundland te bereiken met betrekking tot de bepalingen van het krachtens de *Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act* vereiste „voordelenplan". „Voordelenplannen" zijn nader toegelicht in voorbehoud I-C-16 van Canada.

2. Bovendien kan Canada met betrekking tot het Hiberniaproject een eis stellen of een verbintenis of toezegging afdwingen voor de overdracht van technologie, productieprocessen of andere bedrijfsspecifieke knowhow aan een onderdaan of onderneming van Canada.

Voorbehoud I-C-18

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Uraniummijnen Diensten in verband met mijnbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 883
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Investment Canada Act*, R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.) *Investment Canada Regulations*, S.O.R./85-611 *Non-Resident Ownership Policy in the Uranium Mining Sector*, 1987
Omschrijving:	**Investeringen** 1. „Niet-Canadezen", zoals gedefinieerd in de *Investment Canada Act*, kunnen maximaal voor 49 % deelnemen in een uraniummijnconcessiehouder in het stadium van eerste productie. Afwijkingen van deze grens kunnen worden toegestaan indien kan worden aangetoond dat over de concessie in feite „Canadese zeggenschap" bestaat, zoals omschreven in de *Investment Canada Act*. 2. Alleen in gevallen waarin voor de concessie geen Canadese deelnemers kunnen worden gevonden, mogen onder voorbehoud van goedkeuring door de Governor in Council vrijstellingen van het beleid inzake de deelnemingsrechten van niet-ingezetenen in de uraniummijnbouwsector (Non-Resident Ownership Policy in the Uranium Mining Sector) worden toegestaan. Investeringen betreffende concessies door niet-Canadezen van vóór 23 december 1987 die het toegestane deelnemingspercentage overschrijden, blijven van kracht. Een verhoging van het niet-Canadese deelnemingspercentage is niet toegestaan. 3. Bij de behandeling van een door een investeerder uit de Europese Unie ingediend verzoek om vrijstelling van het beleid zal Canada niet verlangen dat wordt aangetoond dat geen Canadese partner kon worden gevonden.

Voorbehoud I-C-19

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Audits
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 862
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Bank Act*, S.C. 1991, c. 46 *Insurance Companies Act*, S.C. 1991, c. 47 *Cooperative Credit Associations Act*, S.C. 1991, c. 48 *Trust and Loan Companies Act*, S.C. 1991, c. 45

Omschrijving:

Grensoverschrijdende handel in diensten

1. Banken zijn verplicht een accountantskantoor als auditor aan te stellen. Een accountantskantoor moet voldoen aan de in de *Bank Act* neergelegde kwalificatievoorwaarden. Tot die kwalificatievoorwaarden behoren onder meer de vereisten dat twee of meer medewerkers (*members*) van het kantoor hun normale verblijfplaats in Canada moeten hebben en dat de medewerker van het kantoor die door het kantoor en de Bank gezamenlijk is aangewezen om de audit te verrichten, zijn normale verblijfplaats in Canada moet hebben.
2. Verzekeringsondernemingen, coöperatieve kredietverenigingen (cooperative credit association) en trust- en kredietmaatschappijen moeten auditors aanstellen die natuurlijke personen of accountantskantoren kunnen zijn. Een auditor van een dergelijke instelling moet voldoen aan de in de Insurance Companies Act, de Cooperative Credit Associations Act of de Trust and Loan Companies Act neergelegde kwalificatievoorwaarden. Indien een natuurlijke persoon wordt aangesteld als auditor van een dergelijke financiële instelling is één van de kwalificatievoorwaarden dat hij zijn normale verblijfplaats in Canada heeft. Indien een accountantskantoor wordt aangesteld als auditor van een dergelijke financiële instelling, moet de medewerker (member) van het kantoor dat door het kantoor en de financiële instelling gezamenlijk is aangewezen om de audit te verrichten, zijn normale verblijfplaats in Canada hebben.

Voorbehoud I-C-20

Sector: Vervoer

Subsector: Luchtvervoersdiensten (personen en goederen)

„Gespecialiseerde luchtdiensten" (zoals hieronder toegelicht in het element „**Omschrijving**")

Koeriersdiensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 73, 7512, „Gespecialiseerde luchtdiensten" (zoals hieronder toegelicht in het element „**Omschrijving**")

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Canada Transportation Act*, S.C. 1996, c. 10

Aeronautics Act, R.S.C. 1985, c. A-2

Canadian Aviation Regulations, S.O.R./96-433:

Part II, Subpart 2 — „Aircraft Markings and Registration";

Part IV „Personnel Licensing and Training"; en

Part VII „Commercial Air Services"

Omschrijving:

Investeringen

1. In sectie 55 van de *Canada Transportation Act* wordt „Canadees" als volgt gedefinieerd:

2. „... „Canadees": een Canadees burger of een permanent ingezetene in de zin van lid 2, onder 1), van de *Immigration and Refugee Protection Act*, een overheid in Canada of een vertegenwoordiger van een dergelijke overheid of een vennootschap of andere entiteit die is opgericht overeenkomstig de wetgeving van Canada of van een provincie, waarover Canadezen daadwerkelijk zeggenschap hebben en waarvan ten minste 75 % van de stemrechten, of een door de *Governor in Council* bij verordening vastgesteld lager percentage, eigendom is van en onder zeggenschap staat van Canadezen..."

3. In de krachtens de „*Aeronautics Act*" uitgevaardigde verordeningen wordt de definitie van „Canadees" uit de *Canada Transportation Act* overgenomen. Overeenkomstig deze verordeningen moeten Canadese exploitanten van commerciële luchtdiensten in Canada geregistreerde luchtvaartuigen gebruiken. Overeenkomstig deze verordeningen moet een exploitant Canadees zijn om een Canadees *Air Operator Certificate* te kunnen verkrijgen en in aanmerking te komen om luchtvaartuigen als „Canadees" in te kunnen schrijven.

4. Alleen Canadezen mogen de volgende commerciële luchtvervoersdiensten verlenen:

   a) interne diensten (luchtdiensten tussen punten op het grondgebied van Canada, van en naar hetzelfde punt op het grondgebied van Canada of tussen een punt op het grondgebied van Canada en een punt dat zich niet op het grondgebied van een ander land bevindt);

   b) internationale diensten met dienstregeling (luchtdiensten met dienstregeling tussen een punt op het grondgebied van Canada en een punt op het grondgebied van een ander land) waar die diensten overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten inzake luchtdiensten aan Canadese luchtvaartmaatschappijen zijn voorbehouden;

   c) internationale diensten zonder dienstregeling (luchtdiensten zonder dienstregeling tussen een punt op het grondgebied van Canada en een punt op het grondgebied van een ander land) waar die diensten overeenkomstig de Canada Transportation Act aan Canadese luchtvaartmaatschappijen zijn voorbehouden; en

   d) gespecialiseerde luchtdiensten waaronder luchtcartografie, kadastraal onderzoek vanuit de lucht, luchtfotografie, bosbrandbeheersing, brandbestrijding, luchtreclame, het slepen van zweefvliegtuigen, het uitvoeren van parachutesprongen, bouw met behulp van luchtvaartuigen, bosexploitatie met helikopters, inspecties vanuit de lucht, bewaking vanuit de lucht, vliegopleidingen, sightseeing vanuit de lucht en het besproeien van gewassen vanuit de lucht.

5. Buitenlandse natuurlijke personen komen niet in aanmerking om te worden geregistreerd als eigenaar van een in Canada geregistreerd luchtvaartuig.

6. Gelet op de Canadian Aviation Regulations kan een naar Canadees recht opgerichte vennootschap die niet voldoet aan de Canadese eigendoms- en zeggenschapsvereisten, alleen een luchtvaartuig laten registreren voor privégebruik indien het vliegtuig hoofdzakelijk (voor ten minste 60 %) in Canada wordt gebruikt.

7. Verder mogen krachtens de Canadian Aviation Regulations in het buitenland door niet-Canadese vennootschappen geregistreerde particuliere luchtvaartuigen gedurende maximaal 90 dagen per periode van twaalf maanden in Canada aanwezig zijn. De in het buitenland geregistreerde particuliere luchtvaartuigen mogen uitsluitend voor privédoeleinden worden gebruikt, zoals in Canada geregistreerde luchtvaartuigen waarvoor een exploitatievergunning voor particulier gebruik vereist is.

Voorbehoud I-C-21

Sector:	Vervoer
Subsector:	Reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen Grondafhandelingsdiensten (alleen lijnonderhoud) zoals omschreven in de hoofdstukken over grensoverschrijdende handel in diensten en investeringen
Bedrijfstakkenclassificatie:	„Reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen" en „grond-afhandelingsdiensten" (alleen lijnonderhoud) zoals gedefinieerd in de artikelen 8.1 (Definities) en 9.1 (Definities)
Bestuursniveau::	Nationaal
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Maatregelen:	*Aeronautics Act*, R.S.C. 1985, c. A-2 *Canadian Aviation Regulations*, S.O.R./96-433: Part IV „Personnel Licensing and Training"; Part V „Airworthiness"; Part VI „General Operating and Flight Rules"; and Part VII „Commercial Air Services"
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Reparatie-, revisie- of onderhoudswerkzaamheden aan vliegtuigen en andere luchtvaartuigen (met inbegrip van lijnonderhoud) die nodig zijn voor het behoud van de luchtwaardigheid van in Canada geregistreerde vliegtuigen en andere luchtvaartuigen moeten worden uitgevoerd door personen die voldoen aan de Canadese wettelijke eisen met betrekking tot de luchtvaart (d.w.z. erkende onderhoudsorganisaties en onderhoudsingenieurs voor luchtvaartuigen). Certificeringen worden niet toegekend aan personen buiten Canada, met uitzondering van suborganisaties van erkende onderhoudsorganisaties die in Canada zijn gevestigd.

Voorbehoud I-C-22

Sector:	Vervoer
Subsector:	Personen- en goederenvervoer over de weg, met inbegrip van koeriersdiensten, ook met dienstregeling.
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, 7122, 7123, 7512
Bestuursniveau:	Nationaal
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Maatregelen:	*Motor Vehicle Transport Act*, R.S.C. 1985, c. 29 (3rd Supp.), zoals gewijzigd bij S. C. 2001, c. 13. *Canada Transportation Act*, S.C. 1996, c. 10 *Customs Tariff*, S.C. 1997, c. 36

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Alleen personen uit Canada mogen vrachtwagen- of autobusdiensten aanbieden tussen punten op het grondgebied van Canada, mits zij gebruikmaken van vrachtwagens of bussen die in Canada zijn geregistreerd en die in Canada zijn gebouwd dan wel waarvoor in Canada de taksen zijn betaald.

Voorbehoud I-C-23

Sector: Vervoer

Subsector: Vervoer over water (personen en vracht) door zee- en binnenvaartschepen

Ondersteunende en andere diensten voor vervoer over water

Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken

Elke andere commerciële activiteit die vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 721, 722, 745, 5133, 5223, en elke andere commerciële activiteit die vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd

Bestuursniveau: Nationaal

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Verplichtingen

Maatregelen: *Canada Shipping Act, 2001*, S.C. 2001, c. 26

Omschrijving: **Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer**

1. Om een vaartuig in Canada te kunnen laten registreren, moet de eigenaar van dat vaartuig of de persoon die het exclusieve bezit van dat vaartuig heeft:
   a) een Canadees burger of een permanent ingezetene zijn in de zin van lid 2, onder 1), van de *Immigration and Refugee Protection Act*,
   b) een vennootschap zijn die is opgericht naar het recht van Canada, van een provincie of een territorium; of
   c) wanneer het vaartuig nog niet in een ander land is geregistreerd, een vennootschap zijn die is opgericht naar het recht van een ander land dan Canada, als met betrekking tot alle aangelegenheden betreffende het vaartuig één van de volgende personen of entiteiten optreedt:
      i) een dochteronderneming van de vennootschap die is opgericht naar het recht van Canada, van een provincie of een territorium;
      ii) een werknemer of bestuurder in Canada van een filiaal van de vennootschap die zakelijk actief is in Canada; of
      iii) een scheepsvaartmanagementbedrijf dat is opgericht naar het recht van Canada, van een provincie of een territorium.
2. Een vaartuig dat in een ander land is geregistreerd en dat in rompbevrachting is gegeven, kan voor de duur van de rompbevrachting in Canada worden geregistreerd als de registratie van het vaartuig in het land van registratie is opgeschort, op voorwaarde dat de bevrachter:
   a) een Canadees burger of een permanent ingezetene is in de zin van lid 2, onder 1), van de *Immigration and Refugee Protection Act*; of
   b) een vennootschap is die is opgericht naar het recht van Canada, van een provincie of een territorium.

Voorbehoud I-C-24

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water (personen en vracht) door zee- en binnenvaartschepen Ondersteunende en andere diensten voor vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken Elke andere commerciële activiteit die vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 721, 722, 745, 5133, 5223, en elke andere commerciële activiteit die vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd
Bestuursniveau:	Nationaal
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Maatregelen:	*Canada Shipping Act, 2001*, S.C. 2001, c. 26 *Marine Personnel Regulations*, S.O.R./2007-115
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Kapiteins, stuurlieden, ingenieurs en bepaalde andere zeelieden moeten in het bezit zijn van een door het Ministerie van Verkeer afgegeven certificaat om op in Canada geregistreerde vaartuigen te mogen werken. Deze certificaten mogen alleen worden afgegeven aan Canadese burgers of permanent ingezetenen.

Voorbehoud I-C-25

Sector:	Vervoer
Subsector:	Loodsdiensten en aan- en afmeren
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 74520
Bestuursniveau:	Nationaal
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Maatregelen:	*Pilotage Act*, R.S.C. 1985, c. P-14 *General Pilotage Regulations*, S.O.R./2000-132 *Atlantic Pilotage Authority Regulations*, C.R.C. c. 1264 *Laurentian Pilotage Authority Regulations*, C.R.C. c. 1268 *Great Lakes Pilotage Regulations*, C.R.C. c. 1266 *Pacific Pilotage Regulations*, C.R.C. c. 1270

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Onder voorbehoud II-C-15 van Canada is een door de bevoegde regionale loodsautoriteit afgegeven vergunning of loodscertificaat vereist voor het verrichten van loodsdiensten in de territoriale wateren van Canada waar het gebruik van loodsen verplicht is. Alleen een Canadees burger of een permanent ingezetene kan een vergunning of loodscertificaat verkrijgen. Een permanent ingezetene van Canada die in het bezit is van een loodsvergunning of loodscertificaat moet binnen vijf jaar na de ontvangst van die vergunning of dat certificaat Canadees burger worden om die vergunning of dat certificaat te kunnen behouden.

Voorbehoud I-C-26

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer door zee- en binnenvaartschepen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 721, 722
Bestuursniveau:	Nationaal
Type voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling Verplichtingen
Maatregelen:	*Coasting Trade Act*, S.C. 1992, c. 31
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** De verbodsbepalingen van de *Coasting Trade Act*, zoals neergelegd in voorbehoud II-C-14 van Canada, zijn niet van toepassing op vaartuigen die eigendom zijn van de Amerikaanse overheid wanneer deze uitsluitend worden gebruikt voor het vervoer van goederen die eigendom zijn van de Amerikaanse overheid en die dienen om *Distant Early Warning sites* vanaf het grondgebied van Canada te bevoorraden.

Voorbehoud I-C-27

Sector:	Vervoer
Subsector:	Personenvervoer over de weg, ook met dienstregeling
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, 7122
Bestuursniveau:	Nationaal
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Maatregelen:	*Motor Vehicle Transport Act*, R.S.C. 1985, c. 29 (3rd Supp.), zoals gewijzigd bij S. C. 2001, c. 13
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Aan provinciale agentschappen is bevoegdheid gedelegeerd om in hun respectieve provincies en territoria aan personen toestemming te geven extraprovinciale (interprovinciale en grensoverschrijdende) busdiensten aan te bieden op dezelfde basis als lokale busdiensten. De meeste provinciale agentschappen staan het aanbieden van lokale busdiensten toe op basis van een onderzoek naar het openbaar nut en de behoefte.

Voorbehoud I-C-28

Voorbehoud I-C-28Sector:	Vervoer
Subsector:	Alle subsectoren van het vervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7
Bestuursniveau:	Nationaal
Type voorbehoud:	Markttoegang
Maatregelen:	*Canada Transportation Act,* S.C. 1996, c. 10
Omschrijving:	**Investeringen** Voor elke voorgestelde transactie waarbij een vervoeronderneming betrokken is en die, naar de mening van de minister, aangelegenheden met betrekking tot het algemeen belang in verband met het nationaal vervoer aan de orde stelt, is overeenkomstig de *Canada Transportation Act* de goedkeuring van de *Governor in Council* vereist.

Voorbehoud I-C-29

Sector:	Vervoer
Subsector:	Postdiensten, vervoer van post met om het even welke vorm van vervoer.
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71124, 71235, 7321, 7511
Bestuursniveau:	Nationaal
Type voorbehoud:	Markttoegang
Maatregelen:	*Canada Post Corporation Act,* R.S.C. 1985, c. C-10 *Letter Definition Regulations,* S.O.R./83-481
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Het postmonopolie heeft het enige en exclusieve voorrecht op het verzamelen, verzenden en bezorgen van „brieven" in Canada, zoals deze zijn omschreven in de *Letter Definition Regulations.* Voor alle duidelijkheid: er kunnen ook beperkingen worden gesteld ten aanzien van de activiteiten met betrekking tot het enige en exclusieve voorrecht, waaronder de uitgifte van postzegels en de installatie, oprichting of verplaatsing op voor het publiek toegankelijke plaatsen van brievenbussen en toestellen voor het verzamelen, bezorgen of bewaren van post.

Lijst van Canada — Provinciaal en territoriaal

Voorbehouden van toepassing in Alberta

Voorbehoud I-PT-1

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Boekhoudkundige diensten Accountants en boekhouders

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 862

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Alberta

Maatregelen: *Regulated Accounting Profession Act,* R.S.A. 2000, c. R-12
Certified General Accountants Regulation, Alta. Reg. 176/2001
Certified Management Accountants Regulation, Alta. Reg. 177/2001
Chartered Accountants Regulation, Alta. Reg. 178/2001

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**
Een aanvrager die om registratie als gereglementeerd lid verzoekt, moet bewijzen dat hij Canadees burger is of dat hij legaal tot Canada is toegelaten en het recht heeft om daar te werken. Elk kantoor van een registrant die actief is op het gebied van overheidsboekhouding in Alberta staat onder de persoonlijke verantwoordelijkheid en leiding van een lid dat normaliter tijdens de openingsuren van het kantoor beschikbaar is om tegemoet te komen aan de behoeften van de klanten.

Voorbehoud I-PT-2

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Veterinaire diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 932

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal -Alberta

Maatregelen: *Veterinary Profession Act,* R.S.A. 2000, c. V-2
General Regulation, Alta. Reg. 44/86

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**
Alleen Canadese burgers of personen die legaal tot Canada zijn toegelaten en het recht hebben om daar te werken, kunnen door het Registratiecomité worden toegelaten tot inschrijving na overlegging van de daarvoor benodigde bewijsstukken.

Voorbehoud I-PT-3

Sector: Onroerend goed

Subsector: Bemiddeling in en beheer van onroerend goed met eigen of geleased onroerend goed, voor een vast bedrag of op contractbasis

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 821, 822, 81331

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	***Real Estate Act***, R.S.A. 2000, c. R-5
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Dienstverleners kunnen hun activiteiten uitvoeren via een makelaarskantoor dat een statutaire bedrijfszetel in de provincie heeft. De statutaire bedrijfszetel moet: de plaats zijn van waaruit de persoon in kwestie zaken doet; onder zeggenschap van de dienstverlener staan; en de plaats zijn waar de registers worden bijgehouden zoals door de wet bepaald.

Voorbehoud I-PT-4

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Landmeetkunde
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8675
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Land Surveyors Act*, R.S.A. 2000, c. L-3
Omschrijving:	**Investeringen** Als de diensten door een vennootschap worden verricht, moet commerciële aanwezigheid de vorm aannemen van een vennootschap van landmeters („*surveyor's corporation*").

Voorbehoud I-PT-5

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 643, 88411
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Gaming and Liquor Act*,R.S.A. 2000, c. G-1 *Gaming and Liquor Regulation*, Alta. Reg. 143/96 Beleid van de *Alberta Gaming and Liquor Commission Board*

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan Alberta controle uitoefenen op de bereiding, de invoer, de verkoop, de aankoop, het bezit, de opslag, het vervoer, het gebruik en de consumptie van sterke dranken, onder meer door middel van vergunningen en machtigingen die beperkingen inzake burgerschap, ingezetenschap en andere beperkingen kunnen omvatten met betrekking tot de vestiging, exploitatie en uitvoering van deze activiteiten.

Voorbehoud I-PT-6

Sector:	Landbouw
Subsector:	Grond Diensten in verband met landbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel), 531
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Provincial Parks Act,* R.S.A. 2000, c. P-35 *Provincial Parks (Dispositions) Regulations,* Alta. Reg. 241/77 *Provincial Parks (General) Regulation,* Alta. Reg. 102/85 *Dispositions and Fees Regulation,* Alta. Reg. 54/2000 *Special Areas Disposition Regulation,* Alta. Reg. 137/2001 *Declaration Regulation,*Alta. Reg. 195/2001 *Forest Reserves Regulation,* Alta. Reg. 42/2005
Omschrijving:	**Investeringen** Concessies voor het gebruik van kroonland (*Dispositions of Crown land*), ook in de provinciale parken, zijn voorbehouden aan ingezetenen van Alberta die Canadese burgers of permanent ingezetenen zijn in de zin van de *Immigration and Refugee Protection Act,* S.C. 2001, c.27.

Voorbehoud I-PT-7

Sector:	Jacht
Subsector:	Diensten in verband met jacht Gidsen voor jagers die voor eigen rekening jagen Andere cultuurdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 0297, 8813, 96419, 9633
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta

Maatregelen:	*Wildlife Act,* R.S.A. 2000, c. W-10 *Wildlife Regulation,* Alta. Reg. 143/97
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Burgerschap of permanent ingezetenschap kan vereist zijn als voorwaarde voor benoemingen, vergunningen of licenties met betrekking tot gidsen en leveranciers van uitrusting voor de jacht. Burgerschap of permanent ingezetenschap kan ook vereist zijn als voorwaarde voor vergunningen of machtigingen voor het exploiteren van dierentuinen, het opzetten van dieren, het looien, de handel in bont of beheer in verband met de bontjacht.

Voorbehoud I-PT-8

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoersdiensten Personenvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, 7122
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Motor Transport Act,* R.S.A. 2000, c. M-21 *Motor Vehicle Administration Act,* R.S.A. 2000, M-23
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voorafgaand aan de goedkeuring voor een vergunning voor het verstrekken van interlokaal busvervoer met of zonder dienstregeling kan een onderzoek naar het openbaar nut en de behoefte worden verlangd waarbij de volgende criteria, of een aantal daarvan, worden toegepast: toereikendheid van de huidige dienstverlening; marktomstandigheden waaronder uitbreiding van de dienstverlening vereist is; de betekenis van nieuwkomers voor het openbaar nut, met inbegrip van de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening, en de geschiktheid, de bereidheid en het vermogen van de aanvrager om een behoorlijke dienstverlening te verlenen.

Voorbehoud I-PT-9

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	Beleid inzake industriële voordelen

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Aan de aanvragers kunnen prestatie-eisen worden gesteld (zoals een verplichting voorrang te verlenen aan dienstverleners uit Alberta of Canada, als deze een concurrerende prijs en kwaliteit bieden) voor alle grootschalige projecten waarvoor vergunningen voor industriële ontwikkeling, bosbeheer, oliezandwinning, energie- of gascentrales en kolenwinning vereist zijn.

Voorbehoud I-PT-10

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Alberta

Maatregelen: *Business Corporations Act*, R.S.A. 2000, c. B-9

Business Corporations Regulation, Alta. Reg. 118/2000

Companies Act, R.S.A. 2000, c. C-21

Cooperatives Act, S.A. 2001, c. C-28.1

Partnership Amendment Act, R.S.A. 2000 (Supp.), c. P-25

Societies Act, R.S.A. 2000, c. S-14

Omschrijving: **Investeringen**

1. Ten minste 25 % van de bestuurders van een vennootschap uit Alberta moet Canadees ingezetene zijn.
2. Voor de toepassing van deze maatregelen is een „Canadees ingezetene" eenieder die:
   a) een Canadees burger is die zijn normale verblijfplaats in Canada heeft;
   b) een Canadees burger is die zijn normale verblijfplaats niet in Canada heeft, maar die behoort tot een bepaalde categorie personen; of
   c) een permanent ingezetene is in de zin van de *Immigration and Refugee Protection Act*, S.C. 2001, c. 27 en zijn normale verblijfplaats in Canada heeft.

Voorbehoud I-PT-11

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Alberta

Maatregelen: *Land Titles Act*, R.S.A. 2000, c. L-4

Agricultural and Recreational Land Ownership Act, R.S.A. 2000, c. A-9

Regulations Respecting the Ownership of Agricultural and Recreational Land in Alberta, Alta. Reg. 160/79

Public Lands Act, R.S.A. 2000, c. P-40

Omschrijving: **Investeringen**

Openbare grond kan niet worden verkocht aan:

a) personen die geen Canadees burger of permanent ingezetene zijn in de zin van de *Immigration and Refugee Protection Act*, S.C. 2001, c. 27;

b) een vennootschap die geen Canadese vennootschap is; of

c) personen of vennootschappen die optreden als beheerder voor een persoon die geen Canadees burger of permanent ingezetene is in de zin van de *Immigration and Refugee Protection Act*, of voor een vennootschap die geen Canadese vennootschap is.

Voorbehoud I-PT-12

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Alberta

Maatregelen: *Gaming and Liquor Act*, R.S.A. 2000, c. G-1

Horse Racing Alberta Act, RSA 2000, c. H-11.3

Gaming and Liquor Regulation, Alta. Reg. 143/1996

Beleid van de *Alberta Gaming and Liquor Commission Board*

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan Alberta diensten, leveranciers van diensten, productie, leveranciers van materialen, de exploitatie van en reparatiediensten in verband met loterijen, spelterminals, kansspelen, wedrennen, bingo's en casino's en soortgelijke activiteiten reguleren en toestaan, onder meer door middel van vergunningen en machtigingen die beperkingen inzake burgerschap, ingezetenschap en andere beperkingen kunnen omvatten met betrekking tot de vestiging, exploitatie en uitvoering van deze activiteiten.

Voorbehoud I-PT-13

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Diensten in verband met veehouderij

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8812
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Stray Animals Act,* R.S.A. 2000, c. S-20 *Horse Capture Regulation,* Alta. Reg. 59/94
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen een Canadees burger of een persoon die legaal tot Canada is toegelaten en er zijn vaste verblijfplaats mag hebben, kan een vergunning aanvragen, verwerven of bezitten voor het vangen, lokken, najagen, volgen, achtervolgen of opjagen van paarden op openbaar land in Alberta dat is bestemd voor de vergunde vangst van paarden.

Voorbehouden van toepassing in British Columbia

Voorbehoud I-PT-14

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Producten van bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Forest Act,* R.S.B.C. 1996, c. 157
Omschrijving:	**Investeringen** Het hout dat op provinciaal land is gekapt, moet in de provincie worden gebruikt of in de provincie tot andere goederen worden verwerkt. De provincie kan evenwel een vrijstelling van deze verplichting toestaan als er meer hout beschikbaar is dan de verwerkingsinstallaties in de provincie nodig hebben, als het hout niet economisch kan worden verwerkt in de buurt van het houtkapgebied en niet economisch kan worden vervoerd naar een andere faciliteit in de provincie, of indien met een vrijstelling afval zou worden vermeden of het hout beter zou worden aangewend.

Voorbehoud I-PT-15

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8611
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Evidence Act,* R.S.B.C. 1996, c. 124

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Om te worden aangesteld als commissaris voor het afnemen van beëdigde verklaringen is de Canadese nationaliteit of permanent ingezetenschap vereist.

Voorbehoud I-PT-16

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 862
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Accountants (Certified General) Act,* R.S.B.C. 1996. c. 2 *Accountants (Chartered) Act,* R.S.B.C. 1996, c. 3 *Accountants (Management) Act,* R.S.B.C. 1996, c. 4
Omschrijving:	**Investeringen** Accountantskantoren moeten onder het beheer van een ingezetene van British Columbia staan.

Voorbehoud I-PT-17

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Cooperative Association Act,* S.B.C. 1999, c. 28 *Society Act,* R.S.B.C. 1996, c. 433
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Uit hoofde van de *Cooperative Association Act* moet de meerderheid van de bestuurders van een krachtens die wet opgerichte vereniging Canadees ingezetene zijn en ten minste één bestuurder ingezetene van de provincie. 2. Uit hoofde van de *Society Act* moet ten minste één bestuurder van een krachtens die wet opgerichte vereniging ingezetene van de provincie zijn.

Voorbehoud I-PT-18

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Advocaten en notarissen

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Notaries Act*, R.S.B.C. 1996, c. 334
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen Canadese burgers of permanent ingezetenen van Canada kunnen in British Columbia als notaris worden gecertificeerd. Krachtens de *Notaries Act* gelden beperkingen voor notarissen ten aanzien van het verlenen van diensten via een *notary corporation* (notarisonderneming). Trustfondsen moeten in handen zijn van gereguleerde provinciale en federale financiële instellingen.

Voorbehoud I-PT-19

Sector:	Toerisme
Subsector:	Diensten in verband met jacht (jachtgidsen; leveranciers van uitrusting; gidsen voor de hengelsport) Diensten in verband met visserij Reisbureaus, touroperators en toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8813, 882, 96419
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Wildlife Act*, R.S.B.C. 1996, c. 488
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen Canadese burgers of permanent ingezetenen van Canada komen in aanmerking voor vergunningen voor het leveren van uitrusting en het optreden als gids voor de hengelsport.

Voorbehoud I-PT-20

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Andere professionele dienstverlening Producten van bosbouw en bosexploitatie Diensten in verband met bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 8814
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia

Maatregelen:	*Foresters Act,* S.B.C. 2003, c. 19
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Personen die zich als *Registered Professional Forester* (erkend boswachter) willen laten inschrijven, moeten ten minste 24 maanden relevante werkervaring hebben opgedaan in British Columbia. Boswachters die erkend zijn in andere Canadese jurisdicties, zijn in bepaalde gevallen vrijgesteld van deze eis.

Voorbehoud I-PT-21

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Diensten in verband met industrie Vergunningen voor het kweken van kerstbomen Vergunningen voor de berging van boomstammen (*log salvage permit*) Perceelsgebonden houtwinningsvergunningen (*woodlot licence*)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 8814
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Forest Act,* R.S.B.C. 1996, c. 157
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Vergunningen voor het kweken van kerstbomen kunnen alleen worden afgegeven aan Canadese burgers, aan permanent ingezetenen of aan een vennootschap die onder zeggenschap van Canadese burgers of permanent ingezetenen van Canada staat. 2. Alleen Canadese burgers of permanent ingezetenen kunnen vergunningen voor de berging van boomstammen aanvragen. 3. Alleen Canadese burgers, permanent ingezetenen of een vennootschap die onder zeggenschap van Canadese burgers of permanent ingezetenen van Canada staat en die geen vereniging is, kunnen perceelsgebonden houtwinningsvergunningen aanvragen. 4. De nabijheid van de privéwoning met het voorgestelde perceel voor de houtwinningsvergunning en de afstand en de omvang van de particuliere grond die onder de voorgestelde perceelsgebonden houtwinningsvergunning valt, zijn twee van de criteria voor de verlening van een vergunning.

Voorbehoud I-PT-22

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia

Maatregelen:	*Forest Act,* R.S.B.C. 1996, c. 157
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Alleen de volgende entiteiten kunnen een overeenkomst voor de exploitatie van door een lokale gemeenschap beheerde bossen sluiten: a) een vereniging opgericht uit hoofde van de *Society Act,* R.S.B.C. 1996, c. 433; b) een vereniging in de zin van de *Cooperative Association Act,* S.B.C. 1999, c. 28; c) een kapitaalvennootschap, indien die vennootschap bij wet is opgericht, of indien het gaat om een buiten de provincie gevestigde onderneming die is geregistreerd onder de *Business Corporations Act,* S.B.C. 2002, c. 57; d) een partnerschap, indien het partnerschap bestaat uit gemeenten of regionale districten, ondernemingen, verenigingen of buiten de provincie gevestigde ondernemingen, of een combinatie daarvan; of e) een gemeente of een regionaal district. 2. Overeenkomsten voor de exploitatie van door een lokale gemeenschap beheerde bossen kunnen onderhands worden gegund.

Voorbehoud I-PT-23

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Tuinieren en kleinschalige tuinbouw voor de lokale afzetmarkt Diensten in verband met landbouw (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel) Diensten in verband met veehouderij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel), 8812
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Range Act,* S.B.C. 2004, c. 71
Omschrijving:	**Investeringen** Een aanvrager die lokale aanwezigheid kan aantonen, krijgt de voorkeur bij het verlenen van beweidingsrechten en -vergunningen.

Voorbehoud I-PT-24

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia

Maatregelen:	*Forest Act,* R.S.B.C. 1996, c. 157
Omschrijving:	**Investeringen** Om in aanmerking te komen voor een bosbouwvergunning kan van de aanvrager worden verlangd dat deze zich verbindt tot de oprichting van een productiefaciliteit.

Voorbehoud I-PT-25

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Forest Act,* R.S.B.C. 1996, c. 157
Omschrijving:	**Investeringen** Gemeenschapsvergunningen voor het bergen van hout zijn voorbehouden aan bepaalde groepen, met name verenigingen en coöperaties, en worden verleend met het oog op, bijvoorbeeld, sociale en economische voordelen voor British Columbia, het bijdragen aan de overheidsinkomsten, het helpen bereiken van een aantal gemeenschapsdoelstellingen, waaronder werkgelegenheid en andere sociale, ecologische en economische voordelen, het bevorderen van de samenwerking binnen de gemeenschap en tussen de belanghebbenden, het gebruiken van het bruikbare hout en andere factoren die door de minister of een door de minister gevolmachtigde persoon in de uitnodiging of aankondiging worden gespecificeerd.

Voorbehoud I-PT-26

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03
Type voorbehoud:	Markttoegang Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Forest Act,* R.S.B.C. 1996, c. 157
Omschrijving:	**Investeringen** Er wordt slechts een beperkt aantal *restricted forest licences* (beperkte bosbouwvergunningen) verleend. Voor de afgifte van deze vergunningen kunnen prestatie-eisen worden gesteld, met inbegrip van de verplichting om verwerkingsinstallaties in de provincie te bezitten of te leasen.

Voorbehoud I-PT-27

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Land Act,* R.S.B.C. 1996, c. 245 Beleid van het *Ministry of Forest and Range* — Beleid inzake graaspacht (*Grazing Lease*) van 15 november 2004
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Volgens de *Land Act* kunnen concessies inzake kroonland alleen aan Canadese burgers en permanent ingezetenen worden toegekend. Kroonland kan in sommige gevallen ook worden verkocht aan een overheidsonderneming, een gemeente, een regionaal district, het bestuur van een ziekenhuis, een universiteit, een hogeschool, een schoolbestuur, de *Francophone Education Authority* in de zin van de *School Act,* R.S.B.C. 1996, c. 412, andere overheids- of semi-overheidsorganen of, uit hoofde van de *South Coast British Columbia Transportation Authority Act*, S.B.C. 1998, c. 30, aan de *South Coast British Columbia Transportation Authority* of een dochteronderneming daarvan. 2. Alleen Canadese burgers kunnen een graaspachtrecht hebben. Als voorwaarde voor het verlenen van een graaspachtrecht worden aan de ondernemingen prestatie-eisen gesteld.

Voorbehoud I-PT-28

Sector:	Visserij
Subsector:	Vis en andere visserijproducten Diensten in verband met visserij Grond
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 531, 882
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Fisheries Act,* R.S.B.C. 1996, c. 149 *Land Act,* R.S.B.C. 1996, c. 245
Omschrijving:	**Investeringen** Alleen aan een burger of permanent ingezetene van Canada kan een concessie inzake kroonland (*Crown grant*) worden toegekend voor aquacultuur, tenzij de aanvraag van de betrokkene voor de toekenning vóór 1 mei 1970 werd goedgekeurd.

Voorbehoud I-PT-29

Sector:	Visserij
Subsector:	Diensten in verband met visserij Groothandel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 62112, 62224, 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Fisheries Act,* R.S.B.C. 1996, c. 149 Commercial Fisheries and Mariculture: A Policy for the 1980s
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Er kunnen ingezetenschaps-, burgerschaps- en prestatie-eisen worden gesteld als voorwaarde voor de verlening van een vergunning voor visvangst, het oogsten van mariene planten en wilde oesters of voor de verwerking of aankoop van, of de tussenhandel in vis. Offshore-verwerking of verwerking op zee is voorbehouden aan vissers die hun eigen vangsten verwerken en indien de vissoorten niet economisch kunnen worden verwerkt in bestaande faciliteiten aan wal.

Voorbehoud I-PT-30

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoersdiensten Personenvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, 7122
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Passenger Transportation Act,* S.B.C. 2004, c. 39 *Motor Vehicle Act,* R.S.B.C. 1996, c. 318
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Krachtens de *Passenger Transportation Act* moeten personen die in British Columbia taxivervoer of interstedelijk busvervoer willen aanbieden een vergunning voor personenvervoer verkrijgen van de *Passenger Transportation Board*. Dat orgaan kan een vergunningsaanvraag goedkeuren als het van oordeel is dat: a) er een openbare behoefte bestaat aan de dienst; b) de aanvrager geschikt en betrouwbaar is en in staat is de dienst te verlenen; en c) de aanvraag, indien goedgekeurd, een verbetering van de economische situatie voor de sector van het personenvervoer in British Columbia zou betekenen.

2. De *Passenger Transportation Board* heeft de bevoegdheid om voorwaarden te verbinden aan de afgifte van een vergunning. Voor de exploitatie van motorvoertuigen als intercitybussen is een vergunning vereist waarin een beschrijving van de routes en de minimale frequentie van de dienstverlening zijn opgenomen. Voor de exploitatie van motorvoertuigen als taxi's of limousines is een vergunning vereist waarin de grootte van het voertuigenpark, de tarieven en het geografisch bedieningsgebied zijn opgenomen.

Voorbehoud I-PT-31

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoersdiensten: openbaar vervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, 7122
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*British Columbia Transit Act,* R.S.B.C. 1996, c. 38 *South Coast British Columbia Transportation Authority Act,* S.B.C. 1998, c. 30
Omschrijving:	**Investeringen** 1. *British Columbia Transit* is een *Crown corporation* (overheidsonderneming) met de exclusieve bevoegdheid om systemen voor openbaar personenvervoer te plannen, verwerven en te bouwen met het oog op de ondersteuning van de regionale groei, de officiële regionale ontwikkelingsplannen (*official community plans*) en de economische ontwikkeling van het bedieningsgebied in alle delen van British Columbia, met uitzondering van de vervoersregio die door de *South Coast British Columbia Transportation Authority* wordt bediend. 2. De *South Coast British Columbia Transportation Authority* is exclusief bevoegd om een regionaal vervoersysteem voor passagiers en goederen aan te bieden voor alle gemeenten en plattelandsgebieden van het *Greater Vancouver Regional District* met het oog op de ondersteuning van de regionale groei, de provinciale en regionale milieudoelstellingen (met inbegrip van luchtkwaliteit en doelstellingen voor de vermindering van broeikasgasemissies), en de economische ontwikkeling van het bedieningsgebied.

Voorbehoud I-PT-32

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteit Diensten in verband met distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 171, 887
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia

Maatregelen: *BC Hydro Public Power Legacy and Heritage Contract Act,* S.B.C. 2003. c. 86

Clean Energy Act, S.B.C. 2010, c. 22

Utilities Commission Act, R.S.B.C. 1996, c. 473

Hydro and Power Authority Act, R.S.B.C. 1996, c. 212

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. In British Columbia werken elektriciteitsbedrijven als gereguleerde distributeurs van elektriciteit met een monopolie voor het gebied dat zij bedienen.
2. De *British Columbia Hydro and Power Authority* („BC Hydro") is een *Crown corporation* die eigenaar is van het merendeel van de opwekkings-, transmissie- en distributiefaciliteiten in British Columbia. BC Hydro heeft recht op gedifferentieerde behandeling op grond van de provinciale wetgeving en is in sommige gevallen vrijgesteld van controles door de *British Columbia Utilities Commission*. BC Hydro mag zich niet ontdoen van haar patrimonium (ook niet door verkoop), tenzij het niet meer wordt gebruikt of niet meer van nut is.
3. De tarieven voor de verkoop van elektriciteit in de provincie British Columbia worden onder leiding van de *Lieutenant Governor in Council* (de Luitenant-gouverneur bijgestaan door de Uitvoerende Raad) door de *British Columbia Utilities Commission* gereguleerd.

Voorbehoud I-PT-33

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: *Free Miners* (mijnbouw)

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 8675

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — British Columbia

Maatregelen: *Mineral Tenure Act,* R.S.B.C. 1996, c. 292

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Om in aanmerking te komen voor een *Free Miner Certificate* (mijnbouwvergunning) moet een natuurlijke persoon ten minste 183 dagen per kalenderjaar in Canada verblijven of een werkvergunning voor Canada hebben en moet een rechtspersoon een Canadese kapitaalvennootschap zijn of een Canadese personenvennootschap die bestaat uit in aanmerking komende personen of Canadese kapitaalvennootschappen.

Voorbehouden van toepassing in Manitoba

Voorbehoud I-PT-34

Sector: Gemeenschapsvoorzieningen en persoonlijke diensten

Subsector: Begrafenissen

Crematie en lijkbezorging

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 9703

Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Prearranged Funeral Services Act*, C.C.S.M. c. F-200
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Eenieder die vooraf geregelde uitvaarten aanbiedt op commerciële basis, moet een vergunning hebben. Alleen personen die op regelmatige basis begrafenisdiensten verzorgen en hiervoor een vestiging in Manitoba hebben, kunnen een dergelijke vergunning aanvragen. Vooraf geregelde uitvaarten mogen uitsluitend worden aangeboden door de instelling waaraan de vergunning is afgegeven.

Voorbehoud I-PT-35

Sector:	Diensten van verenigingen
Subsector:	Juridische documentatie en certificering
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8613, 95910
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Marriage Act*, C.C.S.M. c. M-50 Beleid met betrekking tot het ingezetenschap of de nationaliteit van de benoemde personen
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** In het kader van de *Marriage Act* kan de bevoegde minister een persoon benoemen als huwelijkscommissaris voor de provincie of een door de minister bepaald deel daarvan, en die persoon kan huwelijksplechtigheden voltrekken in overeenstemming met het mandaat van de benoeming. De minister kan een preferentiële behandeling toekennen aan Canadese burgers of permanent ingezetenen van Manitoba.

Voorbehoud I-PT-36

Sector:	Onderwijs
Subsector:	Andere vormen van onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9290
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	The Manitoba Registered Music Teachers' Association *Incorporation Act*, R.S.M. 1990, c. 100

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Om te kunnen worden toegelaten als lid van de *Manitoba Registered Music Teachers' Association* (de vereniging van muziekonderwijzers van Manitoba) en dus de titel „*Registered Music Teacher*" te mogen gebruiken, moet de betrokkene zes maanden ingezetenschap in Manitoba kunnen aantonen.

Voorbehoud I-PT-37

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Community Development Bonds Act,* C.C.S.M. c. C-160

Omschrijving: **Investeringen**

1. Alle bestuurders van een *community development bond corporation* (een vennootschap die obligaties uitgeeft voor gemeenschapsontwikkeling) moeten ingezetene van Manitoba zijn. De oprichters van de vennootschap moeten ingezetene zijn van de gemeente waar de maatschappelijke zetel van de vennootschap zich bevindt, of van een nabijgelegen gemeente.
2. Indien de overheid van Manitoba de obligatie waarborgt, kunnen alleen in aanmerking komende obligatiehouders een beroep doen op die waarborg. In aanmerking komende obligatiehouders zijn de obligatiehouders die op het tijdstip van de aankoop van de obligatie een band met Manitoba of Canada hebben zoals: personen die ingezetenen van Manitoba zijn, een vennootschap uit Manitoba die is opgericht krachtens de *Canada Business Corporations Act,* R.S.C., 1985, c. C-44, een vennootschap met maatschappelijke zetel in Manitoba, een trust indien de meerderheid van de beheerders of begunstigden ingezetenen van Manitoba zijn, of een gemeente in Manitoba.
3. De opbrengst van de uitgifte van de obligaties moet worden geïnvesteerd in „in aanmerking komende ondernemingen". Dit zijn vennootschappen of coöperaties:
   a) die zijn opgericht krachtens de *Corporations Act,* C.C.S.M., c. C225, de *Canada Business Corporations Act* of de *Co-operatives Act,* C.C.S.M., c. C223, naargelang van het geval;
   b) die hun activiteiten op commerciële basis in Manitoba uitoefenen of op het punt staan deze uit te oefenen; en
   c) waarvan de zich in Manitoba bevindende activa onder zeggenschap staan (of zullen staan, wanneer de entiteit met haar activiteiten start) van personen die ingezetene zijn van Manitoba (waarbij ook andere criteria gelden die geen betrekking hebben op aanwezigheid in Manitoba of zeggenschap of eigendom van ingezetenen van Manitoba).

Voorbehoud I-PT-38

Sector: Landbouw

Subsector: Landbouwgrond

Bossen en andere beboste grond

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 531

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Farm Lands Ownership Act,* C.C.S.M. c. F-35

Omschrijving: **Investeringen**

Alleen personen die Canadees burger of permanent ingezetene van Canada zijn in de zin van de *Immigration and Refugee Protection Act,* S.C. 2001, c. 27 („in aanmerking komende personen"), kapitaalvennootschappen, trusts, personenvennootschappen of andere zakelijke entiteiten die volledig in handen zijn van actieve of gepensioneerde boeren of in aanmerking komende personen, of een combinatie van beide, overheden (gemeentelijke en provinciale) of overheidsagentschappen of gekwalificeerde immigranten die het recht en het voornemen hebben binnen twee jaar na de verwerving van de landbouwgrond in aanmerking komende personen te worden, mogen eigenaar zijn van meer dan 40 acres (ongeveer 16,2 hectare) landbouwgrond in Manitoba.

Voorbehoud I-PT-39

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Labour-sponsored Venture Capital Corporations Act,* C.C.S.M. c. L-12
The Corporations Act, C.C.S.M. c. C-225

Omschrijving: **Investeringen**

1. *Labour-sponsored Venture Capital Corporations* (risicokapitaalondernemingen van werknemers) zijn verplicht te investeren in actieve bedrijven (met geraamde activa van minder dan 50 miljoen CAD) waarvan ten minste 50 % van de voltijdwerknemers in Manitoba werkzaam is, of waarvan ten minste 50 % van de uitbetaalde lonen en salarissen kan worden toegeschreven aan in Manitoba door de werknemers verleende diensten.
2. De vennootschappen moeten overeenkomstig de wet zijn geregistreerd en alleen vennootschappen die krachtens de *Corporations Act* zijn opgericht, kunnen een registratie-aanvraag indienen. Dit betekent dat krachtens de *Corporations Act* ten minste 25 % van de bestuurders van de vennootschap ingezetene van Canada moet zijn (of ten minste één, indien er niet meer dan drie bestuurders zijn).

Voorbehoud I-PT-40

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Cooperatives Act*, C.C.S.M. c. C-223

Omschrijving: **Investeringen**

De meerderheid van de bestuurders van een coöperatie moet ingezetene van Canada zijn. Een vergadering van bestuurders van een coöperatie is naar behoren geconstitueerd als de meerderheid van de bestuurders in de vergadering ingezetene van Canada is. Een bestuurder die ingezetene is van Canada maar niet aanwezig is op de vergadering, kan zijn goedkeuring hechten aan de op een vergadering besproken punten indien de vereiste meerderheid aanwezig zou zijn geweest als die bestuurder aanwezig was geweest. De directeur van een coöperatie moet een ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud I-PT-41

Sector: Landbouw

Subsector: Landbouwgrond
Bossen en andere beboste grond
Pacht van en vergunningen voor kroonland
Diensten in verband met landbouw
Diensten in verband met veehouderij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 531, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel), 8812

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Crown Lands Act*, C.C.S.M. c. C-340
Agricultural Crown Land Leases Regulation, 168/2001
Agricultural Crown Land Grazing and Hay Permits Regulation, 288/88

Omschrijving: **Investeringen**

1. Om in aanmerking te komen voor het verkrijgen van voederpachtrecht voor landbouwgrond op kroonland moet een pachter een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn, en zijn verblijfplaats in Manitoba hebben. Indien de pachter een vennootschap of voedercoöperatie is, moet elke vennoot of elk lid, naargelang van het geval, een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn, en zijn verblijfplaats in Manitoba hebben. Indien de pachter een vennootschap is, moet iedere aandeelhouder een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn en zijn verblijfplaats in Manitoba hebben, en moet de vennootschap geregistreerd zijn om in Manitoba zakelijke activiteiten uit te kunnen voeren.
2. Een graasvergunning of een hooivergunning voor landbouwgrond op kroonland kan alleen worden verleend aan een persoon die zijn normale verblijfplaats op of nabij de grond heeft die in de vergunning is beschreven.

Voorbehoud I-PT-42

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwgrond Bossen en andere beboste grond Recreatiegebied en andere niet-beboste grond
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 531, 533
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Crown Lands Act*, C.C.S.M. c. C-340 Beleid betreffende de toewijzing, de verkoop en de verhuur van percelen voor bungalows en de ontwikkeling van commerciële entiteiten in provinciale parken en op ander kroonland
Omschrijving:	**Investeringen** De minister kan aan ingezetenen van Manitoba een preferentiële behandeling geven bij de toewijzing, de verkoop en de verhuur van percelen voor bungalows en de ontwikkeling van commerciële ondernemingen in provinciale parken en op ander kroonland.

Voorbehoud I-PT-43

Sector:	Visserij
Subsector:	Diensten in verband met visserij Groothandel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 62224, 882
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Fisheries Act*, C.C.S.M. c. F-90 *Fishing Licensing Regulation*, Man. Reg. 124/97 Beleid betreffende de toewijzing van vergunningen voor commerciële visvangst
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Tenzij anders is toegestaan bij verordening, door de *Freshwater Fish Marketing Corporation* of in een beperkt aantal andere omstandigheden, mag in Manitoba gevangen vis die bestemd is voor levering in Manitoba, alleen via de *Freshwater Fish Marketing Corporation* worden gekocht of verkocht.

2. De minister heeft de volledige bevoegdheid om vergunningen voor commerciële visvangst af te geven en hieraan voorwaarden te verbinden. Volgens het huidige beleid moeten vergunningen voor commerciële visvangst worden toegewezen, opnieuw worden toegewezen en verlengd op basis van de waarde van de opbrengst die daaruit voortvloeit voor (in volgorde van prioriteit):

   a) de lokale,

   b) de regionale, en

   c) de provinciale economie.

Voorbehoud I-PT-44

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Landmeters
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8675
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Land Surveyors Act*, C.C.S.M. c. L-60
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Een *Manitoba land surveyor* (landmeter in Manitoba) moet een natuurlijke persoon zijn. Landmeters in Manitoba mogen geen landmeetkundige diensten via een kapitaalvennootschap verlenen. Commerciële aanwezigheid van een landmeter in Manitoba moet de vorm hebben van een eenmansbedrijf of een personenvennootschap. 2. Een landmeter die zijn beroep in Manitoba heeft uitgeoefend en vervolgens een burger of onderdaan van een ander land is geworden, moet worden gehernaturaliseerd overeenkomstig de bepalingen van de *Citizenship Act* R.S.C., 1985, c. C-29 vóór hij zijn desbetreffende activiteiten opnieuw in Manitoba mag uitvoeren.

Voorbehoud I-PT-45

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Juridisch advies en juridische vertegenwoordiging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8612
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Legal Profession Act*, C.C.S.M. c. L-107
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Advocatenkantoren die in meerdere jurisdicties actief zijn, mogen alleen rechtskundige diensten met betrekking tot het recht van Manitoba aan het grote publiek in Manitoba verstrekken indien zij, onder andere, een kantoor in Manitoba en in ten minste één andere Canadese of buitenlandse jurisdictie hebben, en indien ten minste een lid van het kantoor het beroep van advocaat hoofdzakelijk in Manitoba mag uitoefenen en dit ook daadwerkelijk doet.

Voorbehoud I-PT-46

Sector:	Groothandel
Subsector:	Farmaceutische en medische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 62251
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Hearing Aid Act,* C.C.S.M. c. H-38
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De *Hearing Aid Board* is bevoegd om handelaren in hoorapparaten te certificeren en kan in Manitoba of Canada wonende aanvragers van een certificering preferentiële toegang en gunstigere voorwaarden aanbieden.

Voorbehoud I-PT-47

Sector:	Vervoer
Subsector:	Personenvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71213, 71223
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Highway Traffic Act,* C.C.S.M. c. H-60
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De *Manitoba Transport Board* kan het aantal vergunningen voor ondernemingen voor personenvervoer op de openbare weg in Manitoba beperken. De *Manitoba Transport Board* kan het aantal nieuwe ondernemingen voor personenvervoer dat openbaar vervoer aanbiedt, beperken of verlangen dat de ondernemingen minder winstgevende trajecten bedienen, indien hij van oordeel is dat het aanbieden van de desbetreffende dienst van essentieel belang is.

Voorbehoud I-PT-48

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 862
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Chartered Accountants Act*; C.C.S.M. c. C-70 *The Certified General Accountants Act,* C.C.S.M. c. C-46 *The Certified Management Accountants Act,* C.C.S.M. c. C-46.1 *The Corporations Act,* C.C.S.M. c. C-225

Omschrijving: **Investeringen**

In de eerste drie hierboven vermelde wetten is bepaald dat een accountantskantoor, een auditkantoor of een boekhoudvennootschap geen bedrijfsvergunning krijgt om diensten te verlenen in Manitoba, tenzij dat kantoor of die vennootschap is opgericht krachtens de *Corporations Act*. Dit wil zeggen dat ten minste 25 % van de bestuurders van de vennootschap ingezetene van Canada moet zijn (of ten minste één, indien er niet meer dan drie bestuurders zijn).

Voorbehoud I-PT-49

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Auditdiensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 8621

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Chartered Accountants Act*, C.C.S.M. c. C-70

The Certified General Accountants Act, C.C.S.M. c. C-46

The Certified Management Accountants Act, C.C.S.M. c. C-46.1

The Addictions Foundation Act, C.C.S.M. c. A-60

The Convention Centre Act, S.M. 1988-89 c. 39 amended

The Crown Corporations Public Review and Accountability Act, C.C.S.M. c. C-336 amended

The Insurance Act, C.C.S.M. c. 140

The Municipal Act, C.C.S.M. c. M-225

The Northern Affairs Act, C.C.S.M. c. N-100 amended

The Public Schools Act, C.C.S.M. c. P-250 amended

The Trustee Act, C.C.S.M. c. T-160 amended

The City of Winnipeg Charter, S.M. 2002, c. 39 amended

The Concordia Hospital Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 39

The Hudson Bay Mining Employees' Health Association Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 68

The Investors Syndicate Limited Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 77

The Mount Carmel Clinic Act, R.S.M. 1990, c. 120

L'Œuvre des bourses du Collège de Saint-Boniface Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 132

The Seven Oaks General Hospital Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 180

The United Health Services Corporation Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 201

The Winnipeg Art Gallery Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 216

The Winnipeg Clinic Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 220

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Krachtens de hierboven vermelde wetten moeten auditdiensten worden uitgevoerd door een persoon die op grond van de *Chartered Accountants Act*, de *Certified General Accountants Act* of de *Certified Management Accountants Act* een vergunning heeft om als accountant op te treden.

Voorbehoud I-PT-50

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Corporations Act,* C.C.S.M. c. C-225
Omschrijving:	**Investeringen** Ten minste 25 % van de bestuurders van een vennootschap moet ingezetene van Canada zijn (of ten minste één, indien er niet meer dan drie bestuurders zijn). Bestuurders mogen tijdens een bijeenkomst van de raad van bestuur geen beslissingen nemen tenzij ten minste 25 % van de aanwezige bestuurders ingezetene van Canada is (indien er drie of minder dan drie bestuurders zijn, moet ten minste één van de aanwezige bestuurders Canadees ingezetene zijn). Wanneer de bestuurders bevoegdheden delegeren aan een directeur of een comité, moet de directeur of de meerderheid van de leden van het comité, naargelang van het geval, ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud I-PT-51

Sector:	Jacht
Subsector:	Diensten in verband met jacht Jacht, visvangst, vangst met vallen en strikken Toeristengidsen Jacht voor eigen rekening
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472, 8813, 96419
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Wildlife Act,* C.C.S.M. c. W–130 *Allocation of Hunting Licences Regulation,* Man. Reg. 77/2006 *Captive Wild Animal Regulation,* Man. Reg. 23/98 *Exotic Wildlife Regulation,* Man. Reg. 78/99 *General Hunting Regulation,* Man. Reg. 351/87 *Hunting Dogs Regulation,* Man. Reg. 79/95 *Hunting Seasons and Bag Limits Regulation,* Man. Reg. 165/91 *Miscellaneous Licences and Permits Regulation,* Man. Reg. 53/2007 *Trapping Areas and Zones Regulation,* Man. Reg. 149/2001 *Hunting Guides Regulation,* Man. Reg. 110/93 *Manitoba Trapping Guide 2011/2012* *The Resource Tourism Operators Act,* C.C.S.M. c. R119.5

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Op grond van de bovenstaande wetten en verordeningen heeft de minister, en de door de minister benoemde beheerder, de bevoegdheid de krachtens die wetten vereiste vergunningen en machtigingen af te geven onder de voorwaarden die door de minister of de beheerder raadzaam worden geacht, en om regelingen te treffen met betrekking tot het voorgaande. Krachtens de desbetreffende verordeningen kunnen voor inwoners van Manitoba of Canada preferentiële toegang tot en gunstige voorwaarden voor het verkrijgen van vergunningen en machtigingen gelden.

Voorbehoud I-PT-52

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Diensten in verband met landbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Wild Rice Act*, C.C.S.M. c. W-140
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen personen die sinds ten minste een jaar ingezetene van Manitoba zijn, mogen uit hoofde van deze wet een vergunning, machtiging, laadvergunning of uitvoercertificaat aanvragen.

Voorbehoud I-PT-53

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Producten van bosbouw en bosexploitatie Diensten in verband met industrie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 0311, 0312, 8843
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Forest Act*, C.C.S.M. c. F-150 *Forest Use and Management Regulation*, Man. Reg. 227/88R
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Op grond van bovenstaande wet en bovenstaande verordening is de minister verantwoordelijk voor de regulering van alle bosbouwaangelegenheden overeenkomstig die wet en die verordening, en heeft hij de bevoegdheid om de uit hoofde van die wet vereiste vergunningen of machtigingen te verlenen of af te geven overeenkomstig de voorwaarden die door de hem raadzaam worden geacht. De minister moet de kapvergunningen afgeven op de wijze die volgens hem de meeste voordelen oplevert voor de bosbouwindustrie van Manitoba. Bij de verlening of afgifte van dergelijke vergunningen of machtigingen kan de voorkeur worden gegeven aan ingezetenen van Manitoba of aan Canadese burgers.

Voorbehoud I-PT-54

Sector:	Vervoer
Subsector:	Personenvervoer over de weg (taxi's)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71221
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Taxicab Act*, C.C.S.M. c. T-10 *The Highway Traffic Act*, C.C.S.M. c. H-60
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De *Taxicab Act* schrijft voor dat eenieder die een taxi of een taxibedrijf wil exploiteren, hiervoor een taxivergunning moet aanvragen bij de *Taxicab Board*. De *Taxicab Board* heeft de bevoegdheid om voorwaarden te verbinden aan de afgifte van een taxivergunning. Bij zijn besluit om al dan niet een vergunning te verlenen, moet de Taxicab Board rekening houden met het openbaar nut en de behoefte op basis van het aantal taxi's dat nodig is in de stad Winnipeg. 2. De *Highway Traffic Act* schrijft voor dat eenieder die een taxi over de gemeentegrenzen heen wil exploiteren hiervoor een certificaat moet aanvragen bij de *Motor Transport Board*. De *Motor Transport Board* heeft de bevoegdheid om voorwaarden te verbinden aan de afgifte van een certificaat. Bij zijn besluit om al dan niet een certificaat af te geven, moet de *Motor Transport Board* onderzoeken of de bestaande vervoersfaciliteiten ontoereikend zijn, dan wel of de oprichting of voortzetting van jaar tot jaar van de voorgestelde vervoersdienst het openbaar nut zal bevorderen.

Voorbehoud I-PT-55

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Levende dieren en dierlijke producten Vlees en zuivelproducten Andere voedingsmiddelen, n.e.g. Diensten in verband met landbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 02, 21, 22, 239, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Farm Products Marketing Act*, C.C.S.M. c. F-47 *Dairy Farmers of Manitoba Marketing Plan Regulation*, Man. Reg. 89/2004

Manitoba Egg and Pullet Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 70/2005

Manitoba Chicken Broiler Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 246/2004

Manitoba Turkey Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 38/2004

Manitoba Vegetable Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 117/2009

The Milk Prices Review Act, C.C.S.M. c. M-130

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De instanties die onder de bovengenoemde maatregelen vallen, kunnen aan permanent ingezetenen van Manitoba of Canadese burgers voorkeursbehandelingen toekennen.

Voorbehoud I-PT-56

Sector: Energie

Subsector: Elektrische energie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 17, 887

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen:

The Manitoba Hydro Act, C.C.S.M. c. H-190

The Public Utilities Board Act, C.C.S.M. c. P-280

The Water Power Act, C.C.S.M. c. W-60

The Environment Act, C.C.S.M. c. E-125

The Crown Corporations Public Review and Accountability Act, C.C.S.M. c. C336

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Krachtens de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Manitoba of Manitoba Hydro onder meer:
   a) de productie, het transport, de distributie, de invoer, de uitvoer, de levering en de verkoop van elektriciteit reguleren en hiervoor vergunningen, machtigingen of goedkeuringen afgeven, indien die elektriciteit is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen of uit andere grondstoffen, krachten of bronnen waarmee elektriciteit kan worden opgewekt;
   b) de ontwikkeling, bouw of het onderhoud reguleren van energiecentrales, opwekkingscentrales, onderstations, transmissielijnen, hoogspanningsmasten en andere faciliteiten of structuren die vereist zijn voor de onder a) vermelde activiteiten; en
   c) in verband met de onder a) of b) bedoelde activiteiten onroerend goed of belangen in onroerend goed in Manitoba overdragen of toekennen, of persoonlijke eigendommen of belangen in persoonlijke eigendommen overdragen.
2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kunnen deze maatregelen discrimineren ten gunste van ingezetenen van Manitoba of entiteiten die naar het recht van Canada zijn opgericht (en die een vestiging in Manitoba hebben).

Voorbehoud I-PT-57

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Liquor and Gaming Control Act,* C.C.S.M. c. L-160 *The Corporations Act,* C.C.S.M. c. C-225
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De *Liquor and Gaming Control Authority* van Manitoba heeft de bevoegdheid om vergunningen voor de verkoop van alcoholische dranken af te geven. Indien de aanvrager een natuurlijke persoon is, mag de vergunning alleen worden afgegeven aan een volwassen natuurlijke persoon die een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada is die daadwerkelijk in Canada woont. Indien de aanvrager een personenvennootschap is, moeten alle leden aan deze eis voldoen. Indien de aanvrager een kapitaalvennootschap is, moet zij naar het recht van Manitoba zijn opgericht en daar haar activiteiten mogen uitvoeren. Indien de aanvrager naar het recht van Manitoba is opgericht, moet 25 % van de bestuurders van de onderneming ingezetene van Canada zijn (of ten minste één, indien er niet meer dan drie bestuurders zijn).

Voorbehoud I-PT-58

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Liquor and Gaming Control Act,* C.C.S.M. c. G-5 *The Manitoba Liquor and Lotteries Corporation Act,* C.C.S.M. c. L-210 *The Manitoba Horse Racing Commission Act,* C.C.S.M. c. H-90 *Rules of Thoroughbred Racing and Commission Directives,* 2011 *Rules of Standardbred Racing and Commission Directives,* 2010 *Commission Quarterhorse Directives,* 2011 *Pari-Mutuel Betting Supervision Regulations,* SOR 91-365

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Kansspelen georganiseerd door liefdadigheids- en religieuze organisaties, georganiseerd in het kader van beurzen en tentoonstellingen en georganiseerd door de concessiehouders en exploitanten van pretparken.

1. Liefdadigheids- en religieuze organisaties, beurzen en tentoonstellingen en de amusementsindustrie mogen geen kansspelen in Manitoba organiseren zonder vergunning van de *Liquor and Gaming Control Authority* van Manitoba of van een andere bevoegde instantie van Manitoba. De *Liquor and Gaming Control Authority* heeft de bevoegdheid deze vergunningen af te geven onder de voorwaarden die zij raadzaam acht en kan aanvragers die over een aanwezigheid in Manitoba beschikken, een preferentiële behandeling geven.

2. Niemand mag werknemer worden van de *Manitoba Liquor and Lotteries Corporation* of van een kansspelbedrijf uit Manitoba, of zich regelmatig in gebouwen in Manitoba bevinden waar kansspelen worden gespeeld om er diensten met betrekking tot kansspelen te verlenen, tenzij zij daarvoor bij de *Liquor and Gaming Control Authority* zijn ingeschreven. De *Liquor and Gaming Control Authority* heeft de bevoegdheid een persoon in te schrijven onder de voorwaarden die zij raadzaam acht en kan Canadese burgers of permanent ingezetenen van Manitoba een preferentiële behandeling geven.

3. Geen eigenaar, zakelijke entiteit of vereniging mag in Manitoba actief zijn als kansspelbedrijf, exploitant van een zaak met videoloterijterminals, detailhandelaar in loterijbiljetten of als aanbieder van benodigdheden of diensten voor kansspelen tenzij zij daarvoor bij de *Liquor and Gaming Control Authority* zijn ingeschreven. De *Liquor and Gaming Control Authority* heeft de bevoegdheid een eigenaar, zakelijke entiteit of vereniging in te schrijven onder de voorwaarden die zij raadzaam acht en kan Canadese burgers of permanent ingezetenen van Manitoba of zakelijke entiteiten of verenigingen met een aanwezigheid in Manitoba een preferentiële behandeling geven.

Kansspelen — loterijen

4. Alleen de overheid van Manitoba is bevoegd om in Manitoba loterijen te exploiteren en te beheren die buiten de bevoegdheid vallen van de *Liquor and Gaming Control Authority* of andere instanties die bevoegd zijn om vergunningen voor het exploiteren en beheren van loterijen in Manitoba af te geven. Manitoba exploiteert en beheert loterijen in Manitoba via de *Manitoba Liquor and Lotteries Corporation*, die optreedt als agent voor Manitoba. Manitoba exploiteert en beheert ook loterijen in Manitoba en, in samenwerking met de overheden van andere Canadese jurisdicties, via de *Western Canada Lottery Corporation* en de *Interprovincial Lottery Corporation*, ook in een of meer andere Canadese jurisdicties. De *Manitoba Liquor and Lotteries Corporation*, de *Western Canada Lottery Corporation* en de *Interprovincial Lottery Corporation* worden samen de „*Corporations*" genoemd.

5. Manitoba en de *Corporations* kunnen Canadese burgers, permanent ingezetenen van Manitoba of zakelijke entiteiten met een aanwezigheid in Manitoba een preferentiële behandeling geven in verband met een van de bovengenoemde activiteiten.

Paardenraces en weddenschappen

6. Niemand mag in Manitoba een wedkantoor op basis van het totalisator-principe of een racebaan exploiteren of daarvan concessiehouder zijn, tenzij hij daarvoor een vergunning heeft van de *Horse Racing Commission*. De *Horse Racing Commission* heeft de bevoegdheid vergunningen af te geven aan personen of zakelijke entiteiten onder de voorwaarden die zij raadzaam acht en kan Canadese burgers, permanent ingezetenen van Manitoba of zakelijke entiteiten met een kantoor in Manitoba een preferentiële behandeling geven.

Voorbehouden van toepassing in New Brunswick

Voorbehoud I-PT-59

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Landbouwgrond, bos en andere beboste grond Producten van bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 531
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Crown Lands and Forest Act,* S.N.B. 1980, c. C-38.1
Omschrijving:	**Investeringen** Behoudens bepaalde uitzonderingen geldt elke vergunning of machtiging voor het kappen van bomen op kroonland op voorwaarde dat het gekapte hout in New Brunswick tot timmerhout, pulp of andere houtproducten wordt verwerkt.

Voorbehoud I-PT-60

Sector:	Mijnbouw
Subsector:	Mijnbouw Winning van delfstoffen en aardolie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 11, 12, 13, 14, 15, 16
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Mining Act*, S.N.B. 1985, c. M-14.1
Omschrijving:	**Investeringen** Indien de minister dit bij het verlenen van de mijnbouwconcessie of daarna vereist, moet de concessiehouder de in de provincie krachtens die mijnbouwconcessie ontgonnen mineralen in de provincie verwerken of verder verwerken.

Voorbehoud I-PT-61

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Liquor Control Act,* R.S.N.B. 1973, c. L-10
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De *New Brunswick Liquor Commission* („ANBL"), een kroonagentschap (*Crown agency*) van de overheid van New Brunswick, is de enige importeur en groothandelaar, kleinhandelaar en distributeur van alcoholische dranken in New Brunswick. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan New Brunswick de invoer, de aankoop, de productie, de distributie, de levering, het in de handel brengen en de verkoop van alcoholische dranken in New Brunswick reguleren en toestaan. De ANBL stelt, naar eigen inzicht, de prestatie-eisen op waaraan ten minste moet worden voldaan om invoer-, distributie- en kleinhandelsrelaties met een leverancier — zowel binnenlandse als internationale — te mogen voortzetten. 2. De ANBL behoudt zich het recht voor om bij voorkeur de verkoop van lokaal geproduceerde alcoholische dranken te bevorderen.

Voorbehouden van toepassing in Newfoundland en Labrador

Voorbehoud I-PT-62

Sector:	Energie
Subsector:	Ruwe aardolie en aardgas
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 7112, 71232, 7131, 7422, 8675, 883, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang (uitsluitend CPC 71232 en 7422) Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Canada-Newfoundland and Labrador Atlantic Accord Implementation Newfoundland and Labrador Act,* R.S.N.L. 1990, c. C-2 *Canada-Newfoundland Atlantic Accord — February 11, 1985* *Energy Corporation Act,* S.N.L. 2007, c. E-11.01 *Petroleum and Natural Gas Act,* RSNL 1990, c. P-10

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Newfoundland en Labrador de exploratie, de productie, de winning, de ontwikkeling en het vervoer van koolwaterstoffen reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, en kan zij exclusieve rechten toekennen voor de exploitatie van distributiesystemen en opslagfaciliteiten voor koolwaterstoffen met inbegrip van de daarbij horende pijpleidingen, distributie over zee, faciliteiten voor de overlading en vervoersdiensten. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Newfoundland en Labrador of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Newfoundland en Labrador een vestiging hebben en daar substantiële activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-63

Sector: Energie

Subsector: Elektriciteit

Diensten in verband met distributie van energie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 171, 887

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen: *Electric Power Control Act, 1994*, S.N.L. 1994, c. E-5.1

Energy Corporation Act, S.N.L. 2007, c. E-11.01

Energy Corporation of Newfoundland and Labrador Water Rights Act, S.N.L. 2008, c. E-11.02

Hydro Corporation Act, 2007, SNL 2007, c. H-17

Lower Churchill Development Act, RSNL 1990, c. L-27

Lands Act, SNL 1991, c 36

Water Resources Act, SNL 2002, c. W-401

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Krachtens onder meer de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Newfoundland en Labrador:

   a) de productie, de opwekking, de ontwikkeling, de transmissie (met inbegrip van systeemcontrole), de distributie, de levering, de toevoer en de uitvoer van elektriciteit reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, en zorgen voor de bouw en het onderhoud van de bijbehorende faciliteiten;

   b) zorgen voor het ter beschikking stellen van de grond of de wateren op het grondgebied van de provincie die noodzakelijk zijn voor de exploitatie van grondstoffen, bronnen of krachten waarmee elektriciteit kan worden opgewekt, met inbegrip van de installatie van windturbines en de bouw van waterkrachtcentrales; en

   c) de tarieven voor elektriciteit vaststellen en wijzigen.

2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Newfoundland en Labrador of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Newfoundland en Labrador een vestiging hebben en daar substantiële activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-64

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Onbewerkt hout Houtwaren en kurkwaren, vlechtwerk en mandenmakerswerk Producten van bosbouw en bosexploitatie Pulp, papier en papierwaren Vervaardiging van hout, houtwaren en kurkwaren, met uitzondering van meubelen Vervaardiging van artikelen van vlechtwerk en mandenmakerswerk, voor een vast bedrag of op contractbasis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 031, 31, 321, 88430
Type voorbehoud:	Markttoegang (uitsluitend CPC 31) Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Forestry Act*, R.S.N.L. 1990, c. F-23 *Forest Protection Act*, R.S.N.L. 1990, c. F-22 *Plant Protection Act*, R.S.N.L. 1990, c. P-16
Omschrijving:	**Investeringen** Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Newfoundland en Labrador de productie, winning en ontwikkeling van de bosrijkdommen en aanverwante producten in de provincie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Newfoundland en Labrador of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Newfoundland en Labrador een vestiging hebben en daar substantiële activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-65

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Bosbouw en visserij Groothandel in landbouwproducten en levende dieren Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 021, 029, 04, 21, 22, 6221, 62224, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Farm Products Corporation Act,* R.S.N.L. 1990, c. F-5 *Natural Products Marketing Act,* R.S.N.L. 1990, c. N-2 *Poultry and Poultry Products Act,* R.S.N.L. 1990, c. P-18
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Newfoundland en Labrador de productie en het in de handel brengen van landbouwproducten en voedingsmiddelen en het in de handel brengen van vis en bont van wilde dieren in de provincie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, en maatregelen treffen met betrekking tot het beheer van het aanbod van zuivel, eieren en pluimveeproducten. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Newfoundland en Labrador of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Newfoundland en Labrador een vestiging hebben en daar substantiële activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-66

Sector:	Visserij
Subsector:	Vis en andere visserijproducten Toebereide en geconserveerde vis Groothandel in visserijproducten Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 212, 62224, 882
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Fisheries Act,* S.N.L. 1995, c. F-12.1 *Aquaculture Act,* R.S.N.L. 1990, c. A-13 *Fish Inspection Act,* R.S.N.L. 1990, c. F-12 *Fishing Industry Collective Bargaining Act,* R.S.N.L. 1990, c. F-18 *Fish Processing Licensing Board Act,* S.N.L. 2004, c. F-12.01 *Professional Fish Harvesters Act,* S.N.L. 1996, c. P-26.1 *Lands Act,* S.N.L. 1991, c. 36 *Water Resources Act,* S.N.L. 2002 c. W-4.01

Omschrijving: **Investeringen**

Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Newfoundland en Labrador de productie, verwerking en het in de handel brengen van vis en aquacultuurproducten reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, met inbegrip van de overdracht, levering of verzending van visserijproducten door vissers, kwekers van aquacultuurproducten en vervolgens door de kopers ervan. In bepaalde omstandigheden worden in deze maatregelen prestatie-eisen gesteld.

Voorbehoud I-PT-67

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen: *Corporations Act,* R.S.N.L 1990, c. C-36

Omschrijving: **Investeringen**

1. Ten minste 25 % van de bestuurders van alle krachtens de *Corporations Act* opgerichte vennootschappen moet Canadees ingezetene zijn behalve:
   a) een rechtspersoon die krachtens de *Companies Act* is opgericht en krachtens de *Corporations Act* wordt voortgezet, en die sinds 1 januari 1987 proportioneel hetzelfde aantal niet-ingezeten bestuurders heeft als voor 1 januari 1987; of
   b) een vennootschap die geen inkomsten heeft in Canada.
2. De bestuurders van een krachtens de *Corporations Act* opgerichte vennootschap mogen tijdens een bijeenkomst van de raad van bestuur geen beslissingen nemen tenzij ten minste 25 % van de aanwezige bestuurders Canadees ingezetene is, behalve indien een ingezeten Canadees bestuurder die niet aanwezig kan zijn, de beslissingen schriftelijk, telefonisch of door middel van andere telecommunicatiemiddelen goedkeurt, en ten minste 25 % van de aanwezige bestuurders Canadees ingezetene zou zijn geweest als die bestuurder aanwezig was geweest.

Voorbehoud I-PT-68

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Landmeetkundige diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 86753

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen:	*Land Surveyors Act, 1991,* S.N.L. 1991, c. C-37
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de afgifte van een vergunning voor landmeetkundige diensten in de provincie aan een bedrijf, personen- of kapitaalvennootschap is permanent ingezetenschap in Canada vereist.

Voorbehoud I-PT-69

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Particuliere opsporings- en beveiligingsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 873
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Private Investigation and Security Services Act,* R.S.N.L. 1990, c. P-24
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De houder van een vergunning voor particuliere opsporings- en beveiligingsdiensten moet een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn, en de manager van dergelijke bedrijven moet zijn normale verblijfplaats in Canada hebben. 2. De meerderheid van de leden van de raad van bestuur moet permanent ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud I-PT-70

Sector:	Toerisme
Subsector:	Diensten in verband met jacht, toeristengidsen Jacht voor eigen rekening
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472, 8813, 96419
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Wild Life Act,* R.S.N.L. 1990, c. W-8
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Niet-ingezetenen van de provincie moeten gidsen met een vergunning gebruiken bij bepaalde jachtactiviteiten in de provincie waarvoor een vergunning is vereist.

2. Niet-ingezetenen van de provincie kunnen bepaalde soorten vergunningen niet krijgen en moeten voor bepaalde visserijactiviteiten in de provincie vergunningen voor niet-ingezetenen aanvragen.
3. Canadees ingezetenschap is vereist om als gids te kunnen worden ingeschreven.

Voorbehoud I-PT-71

Sector:	Grond
Subsector:	Recreatiegebied en andere niet-beboste grond
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 5330
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Lands Act*, S.N.L. 1991, c. 36 Policy Directive FT. 004 (Amendment 1), 2001
Omschrijving:	**Investeringen** Alleen permanent ingezetenen van de provincie komen in aanmerking voor het verkrijgen van een vergunning voor een residentiële bungalow op kroonland.

Voorbehoud I-PT-72

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer per spoor
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 711
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Rail Service Act, 2009*, S.N.L. 2009, c. R-1.2
Omschrijving:	**Investeringen** Eenieder die in de provincie een spoorvervoersdienst wil kopen, exploiteren of vorm geven, heeft daarvoor provinciale goedkeuring nodig. Deze goedkeuring kan worden verleend onder de voorwaarden die de provincie geschikt acht. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze goedkeuring sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, waaronder het stellen van prestatie-eisen.

Voorbehoud I-PT-73

Sector:	Vervoer
Subsector:	Ander vervoer over land
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712

Type voorbehoud:	Markttoegang Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Aquaculture Act*, R.S.N.L. 1990, c. A-13 *Fisheries Act*, S.N.L. 1995, c. F-12.1 *Fish Inspection Act*, R.S.N.L. 1990, c. F-12 *Liquor Corporation Act*, R.S.N.L. 1990, c. L-19 *Liquor Control Act*, R.S.N.L. 1990, c. L-18 *Motor Carrier Act*, R.S.N. 1990, c. M-19 *Professional Fish Harvesters Act*, S.N.L. 1996, c. P-26.1
Omschrijving:	**Investeringen** Voor personenvervoer en bepaalde subsectoren van goederenvervoer in de provincie wordt een onderzoek naar het openbaar nut en de behoefte verricht. De goedkeuringscriteria zijn: de toereikendheid van de huidige dienstverlening, de marktomstandigheden waaronder uitbreiding van de dienstverlening vereist is, de betekenis van nieuwkomers voor het openbaar nut, en de geschiktheid, de bereidheid en het vermogen van de aanvrager om een behoorlijke dienstverlening te verlenen. Er kunnen prestatie-eisen worden gesteld.

Voorbehoud I-PT-74

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Labour Relations Act*, R.S.N.L. 1990, c. L-1
Omschrijving:	**Investeringen** Aan de hand van deze maatregel kan de *Lieutenant Governor in Council* van Newfoundland en Labrador besluiten vaststellen in verband met specifieke projecten (*Special Project Orders*). Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze besluiten sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake investeringen en markttoegang of koppeling van investeringen met markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of van discriminatie ten gunste van ingezetenen van Newfoundland en Labrador of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Newfoundland en Labrador een vestiging hebben en daar substantiële activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-75

Sector:	Cultuur, sport, recreatie en aanverwante diensten
Subsector:	Gokken en wedden Diensten in verband met de vervaardiging van producten van metaal, machines en uitrusting

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 8844, 885, 96492

Type voorbehoud: Markttoegang (uitsluitend CPC 8844 en 885)
Nationale behandeling
Prestatie-eisen
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen: *Lotteries Act*, S.N.L. 1991, c. 53

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregel kan de overheid van Newfoundland en Labrador diensten, dienstverleners, productie, leveranciers van materialen, de exploitatie van en reparatiediensten in verband met loterijen, speelautomaten, videoloterijmachines, kansspelen, wedrennen, wedkantoren, bingo's, casino's en promotionele prijsvragen reguleren en hiervoor vergunningen afgeven.
2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Newfoundland en Labrador of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Newfoundland en Labrador een vestiging hebben en daar substantiële activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-76

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling
Groothandel
Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier)
Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 643 en 88411

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen: *Liquor Corporation Act*, R.S.N.L. 1990, c. L-19
Liquor Control Act, R.S.N.L. 1990, c. L-18

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Newfoundland en Labrador de productie, distributie, levering, verkoop en het in de handel brengen van alcoholische dranken reguleren en hiervoor vergunningen afgeven.

2. De Newfoundland Liquor Corporation heeft het monopolie op de distributie, de levering, het vervoer, de verkoop en het in de handel brengen van alcoholische dranken.
3. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Newfoundland en Labrador of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Newfoundland en Labrador een vestiging hebben en daar substantiële activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-77

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten (notarissen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Notaries Public Act,* R.S.N.L. 1990, c. N-5
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen Canadese burgers die in de provincie wonen, komen in aanmerking om notaris voor de provincie te worden.

Voorbehouden van toepassing in de Northwest Territories

Voorbehoud I-PT-78

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten (notarissen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Territoriaal — Northwest Territories
Maatregelen:	*Evidence Act,* R.S.N.W.T. 1988, c. E-8, s. 79
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Personen die om benoeming tot notaris verzoeken, moeten in de Northwest Territories wonen en een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn.

Voorbehouden van toepassing in Nova Scotia

Voorbehoud I-PT-79

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Boekhoudkundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 862
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Certified General Accountants Act*, S. N.S. 1998, c. 10 *Certified Management and Accountants of Nova Scotia Act*, S.N.S. 2005, c. 35 *Public Accountants Act*, R.S.N.S. 1989, c. 369 *Chartered Accountants Act*, S.N.S. 1994, c. 14
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen ingezetenen van Canada komen in aanmerking voor een vergunning om het beroep van accountant in Nova Scotia uit te oefenen en mogen de titel „*Public Accountant*" gebruiken.

Voorbehoud I-PT-80

Sector:	Toerisme en recreatie
Subsector:	Diensten in verband met jacht Toeristengidsen Jacht voor eigen rekening
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472, 8813, 96419
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Wildlife Act*, R.S.N.S. 1989, c. 504
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen ingezetenen van Nova Scotia komen in aanmerking voor het verkrijgen van een vergunning voor de bontjacht of de jacht op elanden. Voor niet-ingezetenen kan toezicht door een gekwalificeerde gids bij de jacht of de visvangst in bepaalde rivieren vereist zijn.

Voorbehoud I-PT-81

Sector:	Vervoer
Subsector:	Goederenvervoer over de weg

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7123
Type voorbehoud:	Markttoegang Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*The Public Utilities Act,* R.S., c. 380, s. 1
Omschrijving:	**Investeringen** Voor bepaalde subsectoren van goederenvervoer in de provincie wordt een onderzoek naar het openbaar nut en de behoefte verricht. Tot de goedkeuringscriteria behoren onder meer: de toereikendheid van de huidige dienstverlening, de marktomstandigheden waaronder uitbreiding van de dienstverlening vereist is, de betekenis van nieuwkomers voor het openbaar nut, en de geschiktheid, de bereidheid en het vermogen van de aanvrager om een behoorlijke dienstverlening te verlenen. Er kunnen prestatie-eisen worden gesteld.

Voorbehoud I-PT-82

Sector:	Vervoer
Subsector:	Interlokaal busvervoer en vervoer volgens dienstregeling
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121
Type voorbehoud:	Markttoegang Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Public Utilities Act,* R.S.N.S. 1989, c. 380
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de afgifte van vergunningen aan nieuwkomers wordt een onderzoek naar het openbaar nut en de behoefte verricht dat het volgende omvat: de beoordeling van de toereikendheid van de huidige dienstverlening; marktomstandigheden waaronder uitbreiding van de dienstverlening vereist is; de betekenis van nieuwkomers voor het openbaar nut, met inbegrip van de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening; en de geschiktheid, de bereidheid en het vermogen van de aanvrager om een behoorlijke dienstverlening te verlenen. Er kunnen prestatie-eisen worden gesteld.

Voorbehoud I-PT-83

Sector:	Grond
Subsector:	Andere grond
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 539
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen:	*Land Titles Clarification Act*, R.S.N.S. 1989, c. 250
Omschrijving:	**Investeringen** Een aanvrager die op basis van historisch bezit aanspraak maakt op grond in een *land titles clarification area* (een gebied waar de eigendom van grond kan worden opgeëist mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan), moet een ingezetene van Nova Scotia zijn.

Voorbehoud I-PT-84

Sector:	Kredietverstrekking en incassobureaus
Subsector:	Kredietrapportage en incassobureaus Kredietinformatiebureaus
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87901, 87902, 87909
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Consumer Creditors' Conduct Act,* R.S.N.S., c. 91 *Consumer Protection Act,* R.S.N.S., c. 92 *Consumer Reporting Act,* R.S.N.S., c. 93 *Consumer Services Act,* R.S.N.S., c. 94 *Direct Sellers Licensing and Regulation Act,* R.S.N.S. 1989, c. 129
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aanvragers voor inschrijving als kredietinformatiebureau moeten Canadees burger zijn of legaal tot Canada zijn toegelaten en daar hun normale verblijfplaats hebben, ongeacht of het een aanvraag door een particulier of een personenvennootschap betreft. Aanvragers met rechtspersoonlijkheid moeten in Canada zijn opgericht en in het handelsregister van Nova Scotia zijn ingeschreven. Een kredietinformatiebureau, ongeacht of het gaat om een particulier, een personen- of kapitaalvennootschap, moet haar activiteiten uitoefenen vanuit een vaste vestiging in Nova Scotia die tijdens normale kantooruren voor het publiek geopend is. 2. Voor kredietrapportage en incassobureaus is commerciële aanwezigheid vereist. 3. Voor de verlening van diensten inzake consumentenvoorlichting is permanent ingezetenschap vereist. 4. Voor een vergunningsaanvraag is een dienstadres in Nova Scotia vereist waarbij rechtstreekse verkopers een permanente vestiging in Nova Scotia moeten hebben.

Voorbehoud I-PT-85

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 643, 88411
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Liquor Control Act*, R.S.N.S. 1989, c. 260
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregel kan de provincie, via het monopolie van de *Nova Scotia Liquor License Corporation*, de aankoop, de invoer, het bezit, de levering en de verkoop van sterke dranken en aanverwante goederen reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregel sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Nova Scotia of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Nova Scotia een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-86

Sector:	Gemeenschapsvoorzieningen en persoonlijke diensten
Subsector:	Religieuze organisaties
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 95910
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Solemnization of Marriage Act*, R.S.N.S. 1989, c. 436
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen ingezetenen van Nova Scotia kunnen worden geregistreerd als personen die huwelijken mogen voltrekken.

Voorbehoud I-PT-87

Sector:	Mijnbouw
Subsector:	Mijnbouw, winning van delfstoffen en aardolie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 11, 12, 13, 14, 15, 16, 883
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Mineral Resources Act*, S.N.S. 1990, c. 18

Omschrijving:	**Investeringen** 1. Zonder voorafgaande toestemming van de minister mogen geen delfstoffen uit een mijn van de provincie worden verwijderd voor de verwerking ervan op een plaats buiten Canada, tenzij voor het uitvoeren van proeven. 2. Bij het ontbreken van toestemming kan een boete worden opgelegd die gelijk is aan driemaal de exploitatierechten die de exploitant anders had moeten betalen. 3. Voor buiten Nova Scotia verwerkte delfstoffen gelden bovendien andere exploitatierechten.

Voorbehoud I-PT-88

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden Diensten in verband met industrie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8844, 885, 96492
Type voorbehoud:	Markttoegang (alleen voor CPC 8844 en 885) Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Gaming Control Act*, S.N.S. 1994-95, c. 4
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregel kan de provincie diensten, dienstverleners, productie, leveranciers van materialen, de exploitatie van en reparatiediensten in verband met loterijen, speelautomaten, videoloterijmachines, kansspelen, wedrennen, wedkantoren, bingo's, casino's en promotionele prijsvragen reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van een discretionaire beslissing op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Nova Scotia of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Nova Scotia een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-89

Sector:	Gemeenschapsvoorzieningen en persoonlijke diensten
Subsector:	Begrafenissen, crematie en lijkbezorging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9703
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Embalmers and Funeral Directors Act*, R.S.N.S., c. 144

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De minister kan, om gegronde redenen, vergunningen voor uitvaartcentra weigeren of weigeren deze te verlengen.
2. Krachtens de verordening moet eenieder die een vergunning voor leerling-balsemer aanvraagt, één van de twee desbetreffende opleidingen in Nova Scotia hebben voltooid. Indien een persoon een opleiding heeft voltooid in een jurisdictie buiten Nova Scotia, kan de Raad beslissen die opleiding niet te aanvaarden of goed te keuren.

Voorbehoud I-PT-90

Sector: Energie

Subsector: Ruwe aardolie en aardgas

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120, 7112, 71232, 7131, 7422, 8675, 883, 887

Type voorbehoud: Markttoegang (uitsluitend CPC 71232 en 7422)

Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Canada-Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation (Nova Scotia) Act*, S.N.S. 1987, c. 3

Crown Lands Act, R.S.N.S. 1989, c. 114

Gas Distribution Act, S.N.S. 1997, c. 4

Offshore Petroleum Royalty Act, S.N.S. 1987, c. 9

Petroleum Resources Act, R.S.N.S. 1989, c. 342

Petroleum Resources Removal Permit Act, S.N.S. 1999, c. 7

Pipeline Act, R.S.N.S. 1989, c. 345

Public Utilities Act, R.S.N.S. 1989, c. 380

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De overheid van Nova Scotia reguleert de exploratie, de productie, de winning, de verwerking, de ontwikkeling en het vervoer van koolwaterstoffen en de verlening van exclusieve rechten voor de exploitatie van distributiesystemen en opslagfaciliteiten voor koolwaterstoffen met inbegrip van de daarbij horende pijpleidingen, distributie over zee, faciliteiten voor de overlading en vervoersdiensten en geeft hiervoor vergunningen af.
2. Bij het verlenen van vergunningen kan sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Nova Scotia of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Nova Scotia een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-91

Sector:	Visserij
Subsector:	Vis en andere visserijproducten Toebereide en geconserveerde vis Groothandel in visserijproducten Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 212, 62224, 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Fisheries and Coastal Resources Act*, R.S.N.S. 1996, c. 25 *Fisheries Organizations Support Act*, S.N.S., 1995-96, c. 6
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de provincie de productie, verwerking en het in de handel brengen van vis en aquacultuurproducten reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, met inbegrip van de overdracht, levering of verzending van visserijproducten door vissers, kwekers van aquacultuurproducten en vervolgens door de kopers ervan. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Nova Scotia of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Nova Scotia een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-92

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Houtwaren en kurkwaren, vlechtwerk en mandenmakerswerk Producten van bosbouw en bosexploitatie Pulp, papier en papierwaren Vervaardiging van hout, houtwaren en kurkwaren, met uitzondering van meubelen Vervaardiging van artikelen van vlechtwerk en mandenmakerswerk, voor een vast bedrag of op contractbasis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 031, 31, 321, 88430
Type voorbehoud:	Markttoegang (uitsluitend CPC 31) Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen:	*Crown Lands Act*, R.S.N.S. 1989, c. 114 *Forests Act*, R.S.N.S. 1989, c. 179 *Primary Forests Products Marketing Act*, R.S.N.S. 1989, c. 355
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de provincie de productie, winning en ontwikkeling van de bosrijkdommen en aanverwante producten in de provincie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, beperkingen inzake markttoegang, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Nova Scotia of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Nova Scotia een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-93

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Bosbouw en visserij Groothandel in landbouwproducten en levende dieren Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 021, 029, 04, 21, 22, 6221, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Natural Products Act*, R.S.N.S. 1989, c. 308 *Dairy Industry Act*, S.N.S. 2000, c. 24 *Agriculture and Rural Credit Act*, R.S.N.S. 1989, c. 7 *Agriculture and Marketing Act*, R.S.N.S., c. 6
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de provincie de productie en het in de handel brengen van landbouwproducten, voedingsmiddelen en vis in de provincie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, en maatregelen treffen met betrekking tot het beheer van het aanbod van zuivel, eieren en pluimveeproducten. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Nova Scotia of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Nova Scotia een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-94

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteit Diensten in verband met distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 17, 887
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Crown Lands Act*, R.S.N.S. 1989, c. 114 *Electricity Act*, S.N.S. 2004, c. 25 *Nova Scotia Power Privatization Act*, S.N.S. 1992, c. 8 *Nova Scotia Power Reorganization (1998) Act*, S.N.S. 1998, c. 19 *Public Utilities Act*, R.S.N.S. 1989, c. 380 *Renewable Electricity Regulations*, O.I.C. 2010-381 (October 12, 2010), N.S. Reg. 155/2010
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Krachtens onder meer de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Nova Scotia: a) de productie, de ontwikkeling, de werking, de transmissie (met inbegrip van systeemcontrole), de distributie, de levering, de invoer, de uitvoer en de toevoer van elektriciteit, met inbegrip van de elektriciteit die is opgewekt met hernieuwbare energiebronnen, alsmede de exploitatie en het onderhoud van opwekkingsinstallaties reguleren en hiervoor vergunningen afgeven; b) concessies verlenen voor gronden of wateren in de provincie voor de exploitatie van grondstoffen, bronnen of krachten waarmee elektriciteit kan worden opgewekt, met inbegrip van de installatie van windturbines en de bouw van waterkrachtcentrales; en c) de tarieven voor elektriciteit vaststellen en wijzigen, met inbegrip van feed-in tarieven. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Nova Scotia of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Nova Scotia een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehouden van toepassing in Nunavut

Voorbehoud I-PT-95

Sector:	Toerisme, landbouw
Subsector:	Andere — diensten in verband met jacht Jacht, visvangst, vangst met vallen en strikken Toeristengidsen (wildernistoerisme)

Jacht voor eigen rekening
Levende dieren
Huiden, vellen en pelterijen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 021, 0297, 7472, 8813, 96419

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Territoriaal — Nunavut

Maatregelen: *Wildlife Act*, S. Nu. 2003, c. 26, s. 113

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Bij de toewijzing van een handelsvergunning, gidsvergunning, bontkwekerijvergunning, wildhouderijvergunning, looivergunning of een vergunning voor het opzetten van dieren wordt de voorkeur gegeven aan aanvragers waarvan de hoofdverblijfplaats gedurende ten minste 18 opeenvolgende maanden vóór de indiening van het verzoek in de *Nunavut Settlement Area* (het grondgebied van Nunavut) was. De voorkeur zal ook worden gegeven aan aanvragen die waarschijnlijk rechtstreekse voordelen voor de economie van Nunavut zullen opleveren, met name door het scheppen van lokale werkgelegenheid en de benutting van lokale economische hulpbronnen.

Voorbehoud I-PT-96

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Rechtskundige diensten (notarissen)

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 861

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Territoriaal — Nunavut

Maatregelen: *Evidence Act*, R.S.N.W.T. 1988, c. E-8, s. 79

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Eenieder die verzoekt om benoeming tot notaris, moet in Nunavut wonen en een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn.

Voorbehouden van toepassing in Ontario

Voorbehoud I-PT-97

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Business Corporations Act,* R.S.O. 1990, c. B.16, ss. 118(3), 126(2), and 45(1)(b) Bijzondere wetten van de wetgever met betrekking tot de oprichting van specifieke ondernemingen
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Ten minste 25 % van de bestuurders van vennootschappen (andere dan niet-ingezeten vennootschappen) moet Canadees ingezetene zijn. Indien er minder dan vier bestuurders zijn, moet ten minste één van hen Canadees ingezetene zijn. Elk jaar moet het merendeel van de bijeenkomsten van de raad van bestuur in Canada worden gehouden. 2. Er kunnen beperkingen gelden ten aanzien van de overdracht van en het bezit van aandelen in vennootschappen. Om te voldoen aan de voorwaarden inzake minimale Canadese eigendom en zo in aanmerking te komen voor bepaalde voordelen, kunnen vennootschappen aandelen van aandeelhouders zonder hun toestemming verkopen en aandelen kopen.

Voorbehoud I-PT-98

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten in verband met industrie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 884, 885
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Technical Standards and Safety Act, 2000,* S.O. 2000, c. 16 *Upholstered and Stuffed Articles,* O. Reg. 218/01 ss. 8, and 17
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Met uitzondering van tweedehandsartikelen mogen beklede of gevulde artikelen niet worden verkocht of te koop worden aangeboden tenzij zij zijn vervaardigd in een bepaalde jurisdictie of door een fabrikant die een vergunning in Ontario heeft.

Voorbehoud I-PT-99

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Gaming Control Act, 1992,* S.O. 1992, c. 24 General O. Reg. 78/12 Order in Council 1413/08, ss. 3(b) and 16(i)

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Ontario reguleert het personeel in de kansspelensector en de leveranciers van diensten en uitrusting voor loterijen, met inbegrip van kansspelen, weddenschappen, bingozalen, casino's en promotionele prijsvragen, onder meer via provinciale monopolies. De opbrengsten moeten zodanig worden aangewend dat zij rechtstreekse voordelen voor de ingezetenen van Ontario opleveren.

Voorbehoud I-PT-100

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Incassoagenten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87902
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Collection and Debt Settlement Services Act*, R.S.O. 1990, c. C-14 *General*, R.R.O. 1990, Reg. 74, ss. 12(2)(a), and 19.1
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Alleen Canadese burgers, permanent ingezetenen of personen die hun normale verblijfplaats in Canada hebben, kunnen in Ontario als incassoagent worden ingeschreven en als zodanig optreden. 2. Een vennootschap moet naar Canadees recht (federaal of provinciaal) zijn opgericht om in Ontario als incassobureau te mogen werken. Voor kredietadviesdiensten zonder winstoogmerk voorziet de wetgeving in vrijstellingen.

Voorbehoud I-PT-101

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Bemiddeling in en beheer van onroerend goed, voor een vast bedrag of op contractbasis Bemiddeling in en beheer van eigen of geleased onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 821, 822
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Real Estate and Business Brokers Act, 2002*, S.O. 2002, c. 30, Sched. C *General*, O. Reg. 567/05 para.2 of ss. 4(1) and ss. 24(1)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor bemiddeling in en beheer van onroerend goed is een commerciële aanwezigheid in Ontario vereist.

Voorbehoud I-PT-102

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Wijnproducten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 242
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Wine Content and Labelling Act,* S.O 2000, c. 26, Sched. P *Content of Wine,* O. Reg. 659/00
Omschrijving:	**Investeringen** Een wijnmakerij in Ontario mag wijn verkopen die is bereid op basis van een mengsel van ingevoerde en binnenlandse producten van de wijndruif waarbij per fles ten minste 25 % van de inhoud van in Ontario geteelde druiven afkomstig moet zijn.

Voorbehoud I-PT-103

Sector:	Toerisme
Subsector:	Reisbureaus, touroperators en toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7471
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Travel Industry Act, 2002,* S.O. 2002, c. 30, Sched. D, s. 4(1) *General,* O. Reg. 26/05, para.1 of s. 5, and ss. 10(1)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Een natuurlijke persoon moet Canadees ingezetene zijn om in Ontario te kunnen worden geregistreerd als reisagent en groothandelaar in reizen. 2. De in het register ingeschreven personen mogen hun activiteiten alleen uitvoeren indien hun permanente vestiging zich in Ontario bevindt.

Voorbehoud I-PT-104

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Diensten in verband met landbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling

Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Wild Rice Harvesting Act*, R.S.O., 1990, c. W. 7, ss. 1 and 3(2)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Eenieder die voornemens is om wilde rijst te oogsten op kroonland, moet hiervoor een vergunning aanvragen. Alleen personen die gedurende 12 opeenvolgende maanden onmiddellijk voorafgaand aan de vergunningsaanvraag in Ontario zijn verbleven, komen hiervoor in aanmerking.

Voorbehoud I-PT-105

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Landmeetkunde (kadastraal onderzoek)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86753
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Surveyors Act*, R.S.O. 1990, c. S.29, ss. 3(6), 5(1), 12(1), 14(2) and (3) *General*, O. Reg. 1026, s. 23
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Alleen ingezetenen van Canada komen in aanmerking voor een vergunning voor kadastraal onderzoek. Alleen Canadese burgers kunnen optreden als raadsleden van de *Association of Ontario Land Surveyors* („AOLS"). 2. Een vennootschap moet professionele landmeetkundige diensten als hoofdactiviteit aanbieden en 50 % van de leden van de raad van bestuur moet lid zijn van de AOLS om een certificaat inzake toestemming (*Certificate of Authorization*) voor het aanbieden van diensten voor kadastraal onderzoek te kunnen verkrijgen. Indien de vennootschap diensten voor kadastraal onderzoek aanbiedt, moet ten minste één bestuurder of voltijdse werknemer een vergunning van de AOLS hebben.

Voorbehoud I-PT-106

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten in verband met jacht
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8813
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Fish and Wildlife Conservation Act*, S.O. 1997, c. 41, s. 1(1) *Hunting*, O.Reg. 665/98, s. 37

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen ingezetenen kunnen een vergunning krijgen voor het vangen van brulkikkers met het oog op de verkoop of ruilhandel. Een ingezetene is een permanent ingezetene of iemand met hoofdverblijfplaats in Ontario die van de voorbije twaalf maanden zes maanden in Ontario is verbleven.

Voorbehoud I-PT-107

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten in verband met jacht
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8813
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Fish and Wildlife Conservation Act*, S.O. 1997, c. 41, s. 1(1) *Trapping*, O. Reg. 667/98, s. 11(1)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen Canadese burgers of ingezetenen van Ontario kunnen een vergunning krijgen voor de jacht op of het vangen van pelsdieren. Onder een ingezetene van Ontario wordt verstaan een persoon die zijn hoofdverblijfplaats in Ontario heeft en gedurende zes van de twaalf maanden voorafgaand aan de vergunningsaanvraag in Ontario is verbleven.

Voorbehoud I-PT-108

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Sportdiensten Diensten in verband met jacht
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9641, 8813
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Fish and Wildlife Conservation Act*, S.O. 1997, c. 41 *Hunting*, O. Reg. 665/98, s. 12 Ontario Hunter Education Program Standards, Wildlife Policy Section, 2014
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen ingezetenen van Ontario kunnen worden aangesteld om jachtopleidingen te geven.

Voorbehoud I-PT-109

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten in verband met jacht
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8813
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Fish and Wildlife Conservation Act*, S.O. 1997, c. 41, ss. 1(1), and 32 *Hunting*, O. Reg. 665/98, ss. 94 and 95
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om in aanmerking te komen voor een vergunning om als jachtgids te werken in het territoriale district van Rainy River en voor de jacht op trekvogels op Lake St. Clair moet de aanvrager ingezetene van Ontario of Canadees ingezetene zijn. Een ingezetene is eenieder die gedurende zes opeenvolgende maanden onmiddellijk voorafgaand aan de vergunningsaanvraag in Ontario is verbleven.

Voorbehoud I-PT-110

Sector:	Distributiediensten
Subsector:	Groothandel in visserijproducten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 62224
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Freshwater Fish Marketing Act*, R.S.O. 1990, c. F.33
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Niemand mag controle uitoefenen op de aankoop of verkoop van vis in Ontario, tenzij dit is toegestaan in de desbetreffende wet.

Voorbehoud I-PT-111

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Stammen, naaldhout Stammen van ander hout dan naaldhout Vervaardiging van hout, houtwaren en kurkwaren, met uitzondering van meubelen Vervaardiging van artikelen van vlechtwerk en mandenmakerswerk, voor een vast bedrag of op contractbasis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 0311, 0312, 8843

Type voorbehoud:	Markttoegang Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Crown Forest Sustainability Act*, S.O. 1994, c. 25, ss. 30 and 34 *General*, O. Reg. 167/95
Omschrijving:	**Investeringen** 1. *Forest resource licences* (bosbouwvergunningen) voor het kappen van bomen op kroonland worden afgegeven op voorwaarde dat alle gekapte bomen in Canada tot timmerhout, pulp of andere producten worden verwerkt. 2. *Forest resource licences* worden afgegeven voor specifieke gebieden. Derhalve zijn er beperkingen met betrekking tot het aantal afgegeven vergunningen. 3. De minister kan een *forest resource licence* wijzigen in overeenstemming met Verordening 167/95, waarin is bepaald dat een bosbeheersplan met de sociale en economische doelstellingen moet worden ingediend. Bij de planning en het vaststellen van de doelstellingen wordt eerst rekening gehouden met de behoeften van en de voordelen voor de lokale gemeenschappen en pas daarna met die van andere gemeenschappen.

Voorbehoud I-PT-112

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Veterinarians Act*, R.S.O. 1990, c. V. 3 *General*, O. Reg. 1093/90
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen een Canadees burger, een permanent ingezetene of eenieder die krachtens de *Immigration and Refugee Protection Act*, S.C. 2001, c. 27 een status heeft die voldoet voor het type vergunning waarvoor de aanvraag wordt ingediend, komt in aanmerking voor een vergunning voor het uitoefenen van de diergeneeskunde in Ontario.

Voorbehoud I-PT-113

Sector:	Distributiediensten
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen alsmede medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211

Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Livestock Medicines Act*, R.S.O. 1990, c. L.-23 *General*, O. Reg. 730/90
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen personen die een vaste vestiging in Ontario hebben, komen in aanmerking voor een vergunning voor de verkoop van geneesmiddelen voor vee in Ontario. Vergunningen kunnen worden afgegeven aan verkopers die een tijdelijke vestiging hebben ingericht in het kader van evenementen zoals wedstrijden en landbouwbeurzen of -tentoonstellingen.

Voorbehoud I-PT-114

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten (documentatie en certificatie)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86130
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Notaries Act*, R.S.O. 1990, c. N.6, s. 2(1)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Om als notaris in Ontario te worden benoemd, moet eenieder die geen advocaat (*barrister* of *solicitor*) is, Canadees burger zijn.

Voorbehoud I-PT-115

Sector:	Ertsen en mineralen, elektriciteit, gas en water
Subsector:	Aardgas Elektrische energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 17, 334, 713, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario

Maatregelen: *Ontario Energy Board Act,* S.O. 1998, c. 15, Sched. B

Electricity Act, S.O. 1998, c. 15, Sched. A

Green Energy Act, S.O. 2009, c. 12, Sched. A

Green Energy and Green Economy Act, 2009, S.O. 2009, c. 12

Municipal Franchises Act, R.S.O. 1990, c. M-55

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De overheid van Ontario en haar autoriteiten, entiteiten en agentschappen voor energie, waaronder de *Independent Electricity System Operator, Ontario Power Generation Inc., Hydro One Inc.* en de *Ontario Energy Board*, en hun opvolgers of de daartoe aangewezen personen kunnen toestaan dat een of meer personen of entiteiten pijpleidingen en infrastructuur voor elektriciteit en gas aanleggen of uitbreiden en dat zij in elk deel van Ontario, met inbegrip van de grond waarover de leidingen lopen, energie (met inbegrip van elektriciteit, aardgas of hernieuwbare energie) produceren, vervoeren, verdelen, bewaren, beheren (vraag en belasting), opslaan, verkopen in het klein of in het groot of in de handel brengen. Verder kan de overheid van Ontario of een van haar autoriteiten voor energie, de *Ontario Energy Board* of hun opvolgers of de daartoe aangewezen personen de tarieven, de opslag, de normen of de door de producenten, distributeurs, vervoerders, verkopers, opslagbedrijven, handelaren en detailhandelaren van energie in Ontario verleende diensten reguleren.
2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij de maatregelen en initiatieven die worden genomen door Ontario en de hierboven genoemde autoriteiten, entiteiten en agentschappen voor energie en hun opvolgers of de daartoe aangewezen personen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van factoren die een preferentiële behandeling voorschrijven ten behoeve van:
   a) ingezetenen van Ontario; of
   b) entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht en die een vestiging in Ontario hebben.
3. Voor alle duidelijkheid: een in overeenstemming met het recht van Ontario opgerichte onderneming die een vestiging in Ontario heeft, wordt op dezelfde wijze behandeld als een in Ontario ingezeten onderneming.

Voorbehoud I-PT-116

Sector: Mijnbouw

Subsector: Metaalertsen en andere mineralen

Vervaardiging van metalen in primaire vorm, voor een vast bedrag of op contractbasis

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 14, 16, 8851

Type voorbehoud: Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Provinciaal — Ontario

Maatregelen: *Mining Act*, R.S.O. 1990, c. M.14, 1990, s. 91

Omschrijving: **Investeringen**

Alle mineralen of ertsen die zijn opgedolven of gewonnen op gronden of door mijnbouwconcessies in Ontario moeten in Canada worden behandeld en geraffineerd tot geraffineerde metalen of andere producten die zonder verdere behandelingen geschikt zijn voor onmiddellijk gebruik in de nijverheid, tenzij de *Lieutenant Governor in Council* bepaalde grond of mijnbouwconcessies vrijstelt van deze eis.

Voorbehoud I-PT-117

Sector:	Vervoer
Subsector:	Interlokaal vervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71213
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Public Vehicles Act*, R.S.O 1990, c. P-54
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de afgifte van exploitatievergunningen voor openbare voertuigen voert de *Ontario Transport Highway Board* een onderzoek naar de behoefte en het nut.

Voorbehoud I-PT-118

Sector:	Onderwijs
Subsector:	Rijscholen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9290
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Highway Traffic Act*, R.S.O. 1990, c. H.8, s. 32 (5) Issuance of driver's licence, endorsements *Drivers' Licences*, O. Reg. 340/94 *Licences for Driving Instructors and Driving School*, O. Reg. 473/07 Beleid inzake het *Driver Certification Program* Beginner Driver Education Program School Bus Driver Improvement Course
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om in aanmerking te komen voor een vergunning om in Ontario rijopleidingen te mogen geven, waaronder het *Driver Certification Program*, de *School Bus Driver Improvement Course*, en het *Beginner Driver Education Program*, moet de aanvrager in Ontario kantoorruimte en klaslokalen voor de school bezitten of huren.

Voorbehoud I-PT-119

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Ontario

Maatregelen: *Co-operative Corporations Act*, R.S.O. 1990, c. C. 35, ss. 14(1) and 85 (3)

Omschrijving: **Investeringen**

1. De meerderheid van de bestuurders van elke coöperatie moet Canadees ingezetene zijn.
2. Coöperaties moeten een maatschappelijke zetel in Ontario hebben

Voorbehoud I-PT-120

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling
Groothandel
Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier)
Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Ontario

Maatregelen: *Liquor Control Act*, R.S.O. 1990, c. L. 18
General, O. Reg. 717/90
Alcohol and Gaming Regulation and Public Protection Act, R.S.O. 1996, c. 26, Sched.
Assignment of Powers and Duties, O. Reg. 141/01
Beleid en praktijken met betrekking tot de *Registrar of the Alcohol and Gaming Commission of Ontario*

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan Ontario de invoer, de aankoop, de productie, de distributie, de levering, het in de handel brengen en de verkoop van alcoholische dranken in Ontario reguleren en toestaan en deze activiteiten uitoefenen, ook via provinciale monopolies. Bier mag alleen in erkende overheidswinkels worden verkocht.
2. De *Registrar of Alcohol and Gaming* verleent vergunningen aan producenten van wijn, gedistilleerde dranken en bier van Ontario om winkels te exploiteren waarin zij hun eigen wijn, gedistilleerde dranken en bier verkopen. Voorts staat de *Alcohol and Gaming Commission* van Ontario alleen *The Beer Store* toe bier — zowel Canadees als ingevoerd bier — te verkopen.

Voorbehoud I-PT-121

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwgrond, bos en andere beboste grond
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 5310
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Municipal Act*, S.O 2001, c. 25, s. 308.1 *Assessment Act*, R.S.O. 1990, c. A.31, s. 7 *General*, O. Reg. 282/98
Omschrijving:	**Investeringen** Voor landbouwgrond en bos dat eigendom is van een Canadees burger of een persoon die legaal tot Canada is toegelaten voor permanent ingezetenschap, of van een vennootschap waarvan meer dan 50 % van de stemrechten in handen is van Canadese burgers of personen die legaal tot Canada zijn toegelaten voor permanent ingezetenschap, gelden lagere onroerendgoedbelastingen.

Voorbehoud I-PT-122

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 862
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Credit Unions and Caisses Populaires Act*, S.O 1994, c. 11, s. 160
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Een accountant of accountantskantoor mag optreden als auditor van een coöperatieve bank (*credit union*) als de accountant, of in het geval van een accountantskantoor de partner of de werknemer van het kantoor, zijn normale verblijfplaats in Canada heeft.

Voorbehoud I-PT-123

Sector:	Diensten van verenigingen
Subsector:	Juridische documentatie en certificering
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8613, 95910
Type voorbehoud:	Nationale behandeling

Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*The Marriage Act*, R.S.O 1990, c. M.3, ss. 11 and 20
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Ontario behoudt zich het recht voor de categorie van personen die huwelijksvergunningen mogen afgeven, te beperken, onder meer op grond van ingezetenschap, en te verlangen dat eenieder die krachtens de wet geregistreerd is om huwelijken te voltrekken, een ingezetene van Ontario is, een parochie heeft of een pastorale opdracht in heel Ontario of in een deel daarvan.

Voorbehoud I-PT-124

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Bosbouw en visserij Groothandel in landbouwproducten en levende dieren Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 021, 029, 04, 21, 22, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Farm Products Marketing Act*, R.S.O., c. F-9 *Milk Act*, R.S.O. 1990, c. M. 12
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de provincie de productie en het in de handel brengen van landbouwproducten en voedingsmiddelen in de provincie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, en maatregelen treffen met betrekking tot het beheer van het aanbod van zuivel, eieren en pluimveeproducten. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij de maatregelen en initiatieven die worden genomen door Ontario en de hierboven genoemde entiteiten en agentschappen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van factoren die een preferentiële behandeling voorschrijven ten behoeve van: a) ingezetenen van Ontario; of b) entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht en die een vestiging in Ontario hebben.

Voorbehoud I-PT-125

Sector:	Handel
Subsector:	Verkoop, onderhoud en herstelling van motorvoertuigen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 611, 612

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Ontario

Maatregelen: *Motor Vehicle Dealers Act*, S.O. 2002, c. 30, Sched. B

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Een handelaar in motorvoertuigen moet geregistreerd zijn en mag alleen opereren vanuit een in die registratie goedgekeurde plaats. Die goedgekeurde plaats moet zich in Ontario bevinden.

Voorbehouden van toepassing in Prince Edward Island

Voorbehoud I-PT-126

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Diensten van architecten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 8671

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Prince Edward Island

Maatregelen: *Architects Acts*, R.S.P.E.I. 1988, c. A-18.1
Statuten van de orde van architecten van Prince Edward Island

Omschrijving: **Investeringen**

Van niet-ingezeten eenmanszaken, personen- of kapitaalvennootschappen die een certificaat voor het mogen voeren van een architectenpraktijk in Prince Edward Island aanvragen, moet ten minste twee derde van de vennoten, directeuren of bestuurders van de personen- of kapitaalvennootschap architect zijn; en van ten minste de meerderheid van de aandelen van elke stemgerechtigde aandelencategorie van de vennootschap moeten architecten de uiteindelijk gerechtigden zijn en die aandelen moeten op hun naam zijn geregistreerd.

Voorbehoud I-PT-127

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Verzekeringsmaatschappijen en vastgoedmakelaars

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 821, 822

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Prince Edward Island

Maatregelen: *Real Estate Trading Act*, R.S.P.E.I. 1988, R -2

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Om onroerende goederen te mogen verkopen, moet een natuurlijke persoon in het bezit zijn van een vastgoedvergunning van Prince Edward Island. De registratieambtenaar geeft geen vergunning af aan een natuurlijke persoon tenzij die een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada is.

Voorbehoud I-PT-128

Sector: Distributiediensten

Subsector: Detailhandel in motorbrandstoffen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 613

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Prince Edward Island

Maatregelen: *Petroleum Products Act*, R.S.P.E.I. 1988, P-5.1

Omschrijving: **Investeringen**

Bij de afgifte van een vergunning voor de exploitatie van een door een detailhandelaar geëxploiteerd verkooppunt, voert het Comité een onderzoek naar het openbaar belang, het openbaar nut en de behoefte en past hierbij de criteria toe die het Comité naargelang van de omstandigheden wenselijk acht.

Voorbehoud I-PT-129

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Prince Edward Island

Maatregelen: *Prince Edward Island Lands Protection Act*, R.S.P.E.I. 1988, L-5

Fees Regulations en Lands Identification Regulations

Omschrijving: **Investeringen**

1. Niet-ingezetenen moeten een aanvraag indienen voor het verwerven van meer dan 5 acres (ongeveer 2 hectare) grond of grond met een waterkant van meer dan 165 voet (ongeveer 50 meter) en hiervoor toestemming krijgen van de *Lieutenant Governor in Council*. De waterkant omvat, maar is niet beperkt tot, grond grenzend aan oceanen, rivieren, meren, vijvers en moerassen.
2. De overheid van Prince Edward Island geeft krachtens de wet vergunningen af aan niet-ingezetenen en kan strengere voorwaarden stellen, bijvoorbeeld dat de grond krachtens het *land identification program* moet zijn erkend als grond voor landbouw of voor ander gebruik dan exploitatie.
3. Alleen ingezetenen van Prince Edward Island komen in aanmerking voor een korting op de grondbelasting voor niet-commercieel onroerend goed.

Voorbehoud I-PT-130

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Kredietrapportage
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87901
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Consumer Reporting Act*, R.S.P.E.I. 1988, C-20
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Elk in overeenstemming met de wet geregistreerd kredietinformatiebureau moet opereren vanuit een vaste inrichting in Prince Edward Island.

Voorbehoud I-PT-131

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Legal Profession Act*, 1992 c. 39, R.S.P.E.I. 1988, L-6.1
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor toelating tot de orde van advocaten van Prince Edward Island en om de rechtspraktijk te mogen uitoefenen, moet een natuurlijke persoon een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud I-PT-132

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwproducten Levende dieren en dierlijke producten Vlees Zuivelproducten Voedingsmiddelen, n.e.g.
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 02, 21, 22, 239, 6221, 62112

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Natural Products Marketing Act,* R.S.P.E.I. 1988, N-3 *Dairy Industry Act,* R.S.P.E.I. 1988, D-1 *Agricultural Products Standards Act,* R.S.P.E.I. 1988, A-9 *Dairy Producers Act,* R.S.P.E.I. 1988, D-2 *Agricultural Insurance Act,* R.S.P.E.I. 1988, A-8.2 *Animal Health and Protection Act*, R.S.P.E.I., A-11.1 *Grain Elevators Corporation Act*, R.S.P.E.I. 1993, c. 8 *Plant Health Act,* R.S.P.E.I. 1990, c. 45
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan Prince Edward Island aangelegenheden reguleren en vergunningen afgeven met betrekking tot het in de handel brengen, waaronder het kopen, verkopen, verpakken, sorteren, opslaan, verwerken, verzenden voor verkoop of opslag, de promotie, het onderzoek en het te koop aanbieden van, onder andere: pluimvee, eieren, zuivel, varkens, runderen, aardappelen en kalkoenen, met inbegrip van de productie en het vervoer in verband met het voorwerp van deze wetten. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Prince Edward Island of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Prince Edward Island een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-133

Sector:	Visserij en aquacultuur
Subsector:	Groothandel in visserijproducten Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 62224, 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Fisheries Act,* R.S.P.E.I. 1988, F-13.01 *Fish Inspection Act*, R.S.P.E.I. 1988, F-13 *Certified Fisheries Organizations Support Act,* R.S.P.E.I. 1988, C-2.1 *Natural Products Marketing Act,* R.S.P.E.I. 1988, N-3

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan Prince Edward Island aangelegenheden reguleren en vergunningen afgeven met betrekking tot hulpbronnen en producten van de visserij, met inbegrip van: de instandhouding en de ontwikkeling van de hulpbronnen van de visserij; het kopen en verwerken van vis; en alle andere aangelegenheden of zaken om ten volle uitvoering te geven aan het voorwerp van deze wetten. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Prince Edward Island of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Prince Edward Island een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-134

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteit, ruwe aardolie en aardgas Diensten in verband met distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 17, 120, 887
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Energy Corporation Act,* R.S.P.E.I. 1988, E-7 *Renewable Energy Act,* R.S.P.E.I. 2004, C-16 *Oil and Natural Gas Act,* R.S.P.E.I. 1988, O-5 *Electric Power Act,* R.S.PE.I. 1988, E-4
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan Prince Edward Island aangelegenheden reguleren en vergunningen afgeven met betrekking tot energie en energiesystemen, ruwe aardolie en aardgas en hernieuwbare energiebronnen waaronder: de opwekking, accumulatie, transmissie, distributie, levering, aankoop, het gebruik en de verwijdering van energie; het boren van putten en de productie en het behoud van olie en aardgas; en, in het algemeen, de uitvoering van elk van de doelstellingen of bepalingen van deze wetten. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Prince Edward Island of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Prince Edward Island een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-135

Sector:	Landbouw-, bosbouw- en visserijproducten
Subsector:	Producten van bosbouw en bosexploitatie Diensten in verband met bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 8814
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Forest Management Act,* R.S.P.E.I. 1988, F-14 *Public Forest Council Act,* R.S.P.E.I. 2001, C-48
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan Prince Edward Island aangelegenheden reguleren en vergunningen afgeven met betrekking tot producten van de bosbouw, met inbegrip van: de instandhouding, de bescherming, de oogst, de winning en de verkoop van bosbouwproducten; de afgifte van vergunningen, de certificering van bosbouwproducenten; de invoer van planten of plantaardig materiaal; vergoedingen en andere heffingen; en, in het algemeen, de uitvoering van deze wetten. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Prince Edward Island of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Prince Edward Island een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-136

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Liquor Control Act,* R.S.P.E.I. 1988, L-14

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De *Prince Edward Island Liquor Control Commission* („PEILCC") is een *Crown agency* van de overheid van Prince Edward Island dat optreedt als de enige importeur en controle uitoefent op de aankoop, de distributie en de verkoop van alcoholische dranken in Prince Edward Island. De PEILCC exploiteert opslagplaatsen, kantoren en een erkend distributiecentrum. De PEILCC belevert de drankkleinhandelszaken en het erkend distributiecentrum en beheert de activiteiten daarvan. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Prince Edward Island of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Prince Edward Island een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-137

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Lotteries Commission Act*, R.S.P.E.I. 1988, L-17
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Op grond van de wet heeft de *Prince Edward Island Lotteries Commission* de bevoegdheid loterijen, wedsystemen op basis van het totalisator-principe en internetkansspelen te ontwikkelen, te organiseren, uit te voeren, te leiden en te beheren namens de overheid van de provincie of de overheden van andere provincies die een overeenkomst met deze provincie hebben met betrekking tot dergelijke loterijen of wedsystemen op basis van het totalisator-principe. 2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Prince Edward Island of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht, in Prince Edward Island een vestiging hebben en daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehouden van toepassing in Québec

Voorbehoud I-PT-138

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting the acquisition of farm land by non-residents*, C.Q.L.R., c. A-4.1

Regulation respecting the declaration of non-resident status in the application for registration of the acquisition of farm land; C.Q.L.R., c. A-4.1, r. 1

Regulation respecting an application for authorization and the information and documents required for the application, C.Q.L.R., chapter A-4.1, r. 2

Regulation respecting the tariff of duties, fees, costs made under the Act respecting the acquisition of farm land by non-residents, C.Q.L.R., c. A-4.1, r. 3

An Act respecting the preservation of agricultural land and agricultural activities, C.Q.L.R., c. P-41.1, and regulations

An Act respecting the lands in the domain of the State, C.Q.L.R., c. T-8.1

Regulation respecting the sale, lease and granting of immovable rights on lands in the domain of the State, C.Q.L.R., c. T-8.1, r. 7

Omschrijving: **Investeringen**

1. Voor rechtstreekse of onrechtstreekse verwerving van landbouwgrond door niet-ingezetenen van Québec moet een vergunning worden verleend door de *Commission de protection du territoire agricole du Québec* (comité voor de bescherming van de landbouwgrond in Québec). Wanneer het comité een vergunningsaanvraag van niet-ingezetenen van Québec ontvangt, houdt het rekening met het mogelijke gebruik van de grond voor landbouwdoeleinden en de economische gevolgen daarvan.
2. In een gebied dat als landbouwgebied is aangewezen, mag niemand een perceel grond gebruiken voor andere doeleinden dan voor landbouw zonder toestemming van het comité, dat bij het nemen van een besluit rekening houdt met specifieke sociaal-economische factoren.
3. Ingezetenen van Québec krijgen voorrang bij het kopen of leasen van grond binnen het grondgebied van de staat.

Voorbehoud I-PT-139

Sector: Landbouw, bosbouw en visserij

Subsector: Landbouwproducten
Tuinieren en kleinschalige tuinbouw voor de lokale afzetmarkt
Levende dieren en dierlijke producten
Onbewerkt hout
Vis en andere visserijproducten
Vlees, vis, vruchten, groenten, oliën en vetten
Zuivelproducten
Maalderijproducten
Zetmeel en zetmeelproducten
Andere voedingsmiddelen
Diensten in verband met landbouw
Diensten in verband met veehouderij
Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 02, 031, 04, 21, 22, 23, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel), 8812, 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Professional Syndicates Act*, C.Q.L.R., c. S-40 *An Act respecting the marketing of agricultural, food and fish products*, C.Q.L.R., c. M-35.1 *Règlement des producteurs d'œufs d'incubation sur le contingentement*, C.Q.L.R., c. M-35.1, r. 223 *Règlement sur les quotas des producteurs d'œufs de consommation du Québec*, C.Q.L.R., c. M-35.1, r. 239
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Gezamenlijke plannen voor de productie en het in de handel brengen van landbouwproducten en productschappen (*producers marketing boards*) kunnen worden beheerd door beroepsverenigingen. Alleen Canadese burgers kunnen verzoeken om de oprichting van een beroepsvereniging en lid zijn van de raad van bestuur daarvan. 2. Alleen Canadese burgers kunnen worden toegelaten tot de reservelijst met nieuwe productiebedrijven voor broedeieren, komen in aanmerking voor bepaalde programma's en kunnen eiercontingenten buiten het gecentraliseerde systeem overdragen.

Voorbehoud I-PT-140

Sector:	Landbouw, bosbouw en visserij
Subsector:	Visserijproducten Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 882
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Marine Products Processing Act*, C.Q.L.R., c. T-11.01
Omschrijving:	**Investeringen** De minister kan bij verordening minimale verwerkingsvoorschriften opleggen waaraan een marktdeelnemer moet voldoen bij de bereiding of de verpakking van een visserijproduct. De normen kunnen variëren naargelang van het product.

Voorbehoud I-PT-141

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Cultuurgoederen en culturele eigendommen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 963

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *Cultural Heritage Act,* C.Q.L.R., c. P-9.002

Omschrijving:

Investeringen

1. Cultureel erfgoed kan documenten, onroerende goederen, voorwerpen of locaties omvatten. Na advies van de *Conseil du patrimoine culturel* (raad voor het culturele erfgoed) kan de minister van Cultuur en Communicatie het gehele of een deel van het erfgoed beschermen wanneer de kennis erover of de bescherming, opwaardering of overdracht ervan in het algemeen belang is.
2. Toestemming van de minister is vereist wanneer een natuurlijke of rechtspersoon een beschermd erfgoeddocument of -voorwerp wenst te verkopen of schenken aan een overheid, departement of agentschap van een andere overheid dan de *Gouvernement du Québec* (regering van Québec), aan een natuurlijke persoon die geen Canadees burger of permanent ingezetene is of aan een rechtspersoon waarvan de hoofdzetel zich niet in Québec bevindt. Beschermd erfgoed dat zich in staatsbezit bevindt, mag niet worden verkocht, in erfpacht gegeven of geschonken zonder toestemming van de minister. In andere gevallen van vervreemding is voorafgaande schriftelijke kennisgeving vereist.

Voorbehoud I-PT-142

Sector: Gemeenschapsvoorzieningen en sociale en persoonlijke diensten

Subsector: Begrafenissen, crematie en lijkbezorging

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 9703

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting medical laboratories, organ and tissue conservation and the disposal of human bodies,* C.Q.L.R., c. L-0.2

Regulation respecting the application of the Act respecting medical laboratories, organ and tissue conservation and the disposal of human bodies, C.Q.L.R., c. L-0.2, r. 1

An Act respecting prearranged funeral services and sepultures, C.Q.L.R., c. A-23.001

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Natuurlijke personen die namens zichzelf of namens een rechtspersoon, personenvennootschap of vereniging met maatschappelijke zetel in Québec verzoeken om een vergunning om als begrafenisondernemer te mogen optreden, moeten gedurende ten minste 12 maanden voorafgaand aan het verzoek in Québec zijn verbleven.
2. Personen die verzoeken om een vergunning voor balseming, crematie of thanatopraxie hoeven geen ingezetenen van Québec te zijn, op voorwaarde dat zij ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud I-PT-143

Sector:	Vervoer
Subsector:	Taxidiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71221
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act respecting transportation services by taxi*, C.Q.L.R., c. S-6.01 *Taxi Transportation Regulation*, C.Q.L.R., c. S-6.01, r. 3, *Highway Safety Code*, C.Q.L.R., c. C-24.2 *Regulation respecting road vehicle registration*, C.Q.L.R., c. C-24.2, r. 29
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Een natuurlijke persoon moet een Canadees burger of een permanent ingezetene zijn om in aanmerking te komen voor de afgifte, verlening of overdracht door de *Commission des transports du Québec* (comité voor vervoer van Québec) van een vergunning voor het bezit van een taxi. Een natuurlijke persoon moet een Canadees burger of een permanent ingezetene zijn om in aanmerking te komen voor een vergunning als taxichauffeur van de *Société de l'assurance automobile du Québec* (voertuigverzekeringsmaatschappij van Québec). 2. Een persoon mag niet meer dan 20 vergunningen voor het bezit van een taxi hebben.

Voorbehoud I-PT-144

Sector:	Vervoer
Subsector:	Gespecialiseerd interlokaal vervoer Vervoer van andere goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71214, 71239
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Highway Safety Code*, C.Q.L.R., c. C-24.2 *Regulation respecting road vehicle registration*, C.Q.L.R., c. C-24.2, r. 29
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Krachtens het *International Registration Plan* („IRP") moeten vervoersmaatschappijen alleen registratierechten betalen in de jurisdictie waartoe zij behoren, waarna de voertuigen waarvoor een vergunning is verleend ook in andere jurisdicties mogen rijden. Dit systeem van proportionele rechten werkt op basis van de afgelegde afstand in elke jurisdictie. Een IRP-inschrijvingsbewijs wordt erkend door de Canadese provincies en de staten van de Verenigde Staten van Amerika. Een proportionele inschrijving wordt alleen toegekend aan personen die een vestiging in Québec hebben en waar ten minste één van de voertuigen daar kilometers aflegt.

Voorbehoud I-PT-145

Sector:	Vervoer
Subsector:	Busvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71211, 71212, 71213, 71214, 71222
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Transport Act*, C.Q.L.R., c. T-12 *Bus Transportation Regulation*, C.Q.L.R., c. T-12, r. 16
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Bij de afgifte van vergunningen voor busvervoer kan de *Commission des Transports du Québec* criteria inzake openbaar nut in het te bedienen gebied hanteren. Zij kan ook onderzoeken of de afgifte van de door de aanvrager verlangde vergunning niet zou kunnen leiden tot het verdwijnen van een andere busvervoersdienst of de kwaliteit daarvan merkelijk zou aantasten.

Voorbehoud I-PT-146

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71231, 71232, 71233, 71234
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act respecting the Ministère des Transports*, C.Q.L.R., c. M-28 *Transport Act*, C.Q.L.R., c. T-12 *Regulation respecting the brokerage of bulk trucking services*, C.Q.L.R., c. T-12, r. 4 *An Act respecting owners, operators and drivers of heavy vehicles*, C.Q.L.R., c. P-30.3
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De minister van Vervoer bepaalt de voorwaarden waaraan een exploitant van zware voertuigen die buiten Québec maar op het grondgebied van een partij bij de overeenkomst inzake binnenlandse handel is gevestigd, moet voldoen om zich te laten inschrijven in het register voor bulkvervoer. Het totale aantal toegestane inschrijvingen is beperkt. Een buiten Québec gevestigde exploitant van zware voertuigen moet zijn hoofdvestiging buiten Québec handhaven en zijn inschrijving kan niet worden overgedragen.

2. Ten minste 50 % van het vervoer dat nodig is in het kader van door de minister van Vervoer gegunde opdrachten voor de aanleg, de reparatie of het onderhoud van wegen moet via een vereniging met een bemiddelingsvergunning worden aangeboden aan kleine ondernemingen voor bulkvervoer die zich bij die vereniging hebben ingeschreven. Ondernemingen voor bulkvervoer die niet zijn ingeschreven in het register, hebben slechts toegang tot de overige 50 % van het benodigde vervoer indien de houder van de bemiddelingsvergunning de opdracht voor de uitvoering van 50 % van het benodigde vervoer aanvaardt.
3. Om een bemiddelingsvergunning te verkrijgen, moeten rechtspersonen zonder winstoogmerk of coöperaties aantonen dat zij ten minste 35 % van de exploitanten van zware voertuigen die in het register voor bulkvervoer zijn geregistreerd, vertegenwoordigen en dat zij hun hoofdvestiging hebben in het gebied waarvoor de vergunning wordt aangevraagd. Exploitanten moeten zich inschrijven voor bemiddelingsdiensten in het bemiddelingsgebied waar zij hun hoofdvestiging hebben, of in de bij verordening vastgestelde zone.

Voorbehoud I-PT-147

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 72211
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act respecting the Société des Traversiers du Québec*, C.Q.L.R., c. S-14 *Transport Act*, C.Q.L.R., c. T-12
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De *Commission des Transports du Québec* kan vergunningen voor het vervoer van passagiers over water verlenen en overdragen aan personen die daarvoor een aanvraag hebben ingediend via het door die commissie gebruikte formulier, als zij van oordeel is dat, wanneer de aanvrager passagiers een veerdienst aanbiedt die concurreert met een andere veerdienst, hij voor elk van de te gebruiken schepen een reële en dringende behoefte aan bijkomende dienstverlening aantoont. 2. Niemand kan lid zijn van de raad van bestuur tenzij hij zijn woonplaats in Québec heeft.

Voorbehoud I-PT-148

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Sport en overige recreatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 964
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec

Maatregelen:	*An Act respecting safety in sports*, C.Q.L.R., c. S-3.1 *Regulation respecting combat sports*, C.Q.L.R., c. S-3.1, r. 11 *Regulation respecting combat sports licensing*, C.Q.L.R., c. S-3.1, r. 7
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Personen die hun woonplaats niet in Canada hebben, kunnen geen jaarlijkse scheidsrechters- of juryvergunning krijgen voor professionele gevechtsporten, maar kunnen een vergunning voor een specifiek sportevenement aanvragen.

Voorbehoud I-PT-149

Sector:	Reisbureaus, touroperators en toeristengidsen
Subsector:	Reisbureaus Reisorganisatoren
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7471
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Travel Agents Act*, C.Q.L.R., c. A-10 *Regulation respecting travel agents*, C.Q.L.R., c. A-10, r. 1
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Een natuurlijke persoon die in eigen naam een vergunning voor een reisbureau aanvraagt, moet een hoofdvestiging in Québec oprichten en handhaven. De vereniging, de personenvennootschap of de persoon namens wie de vergunning wordt aangevraagd, moet een hoofdvestiging in Québec oprichten en handhaven. Een hoofdvestiging is een vestiging waar de activiteiten van de vergunninghouder hoofdzakelijk worden uitgevoerd.

Voorbehoud I-PT-150

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Cooperatives Act*, C.Q.L.R., c. C-67.2 *Regulation under the Cooperatives Act*, C.Q.L.R., c. C-67.2, r. 1

Omschrijving: **Investeringen**

1. De *Cooperatives Act* legt beperkingen op ten aanzien van de uitgifte, overdracht en eigendom van aandelen. Voor lidmaatschap van een coöperatie moet een lid de door de coöperatie aangeboden diensten daadwerkelijk gebruiken en moet de coöperatie in staat zijn aan hem deze diensten te verlenen. Krachtens de *Cooperatives Act* kan ieder lid van de coöperatie of iedere vertegenwoordiger van een rechtspersoon of personenvennootschap die lid is, bestuurder zijn. De maatschappelijke zetel van een coöperatie, een federatie of confederatie moet te allen tijde in Québec zijn gevestigd.
2. Een coöperatie, een federatie of confederatie moet een bij verordening bepaald percentage van haar totale zakelijke activiteiten met haar leden voeren. In het geval van een sociale coöperatie wordt dit percentage afzonderlijk berekend voor de leden die gebruikmaken van de coöperatie en voor de leden die werken voor de coöperatie.

Voorbehoud I-PT-151

Sector: Landbouw, bosbouw en visserij

Subsector: Producten van bosbouw en bosexploitatie

Houtwaren en kurkwaren, vlechtwerk en mandenmakerswerk

Pulp, papier en papierwaren

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 031, 31, 32

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting the Ministère des Ressources Naturelles et de la Faune,* C.Q.L.R., c. M-25.2

Sustainable Forest Development Act, C.Q.L.R., c. A-18.1

Omschrijving: **Investeringen**

1. Het hout dat wordt gekapt op het grondgebied van de staat, met inbegrip van biomassa, moet volledig in Québec worden verwerkt. De overheid kan evenwel, onder de voorwaarden die zij vaststelt, toestaan dat niet volledig verwerkt hout afkomstig van het grondgebied van de staat buiten Québec wordt gebracht indien blijkt dat anders handelen tegen het algemeen belang zou indruisen.
2. Om de regionale ontwikkeling te bevorderen of om ander daarmee samenhangend beleid uit te voeren, kan de minister maatregelen nemen voor de ontwikkeling van onder zijn gezag vallende grond of bossen op het grondgebied van de staat.

Voorbehoud I-PT-152

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Paardenrennen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 02113, 96492

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting racing*, C.Q.L.R., c. C-72.1
Rules respecting the breeding of Québec Standardbred race horses, C.Q.L.R., c. C-72.1, r. 6
Rules respecting Certification, C.Q.L.R., c. C-72.1, r. 1
Rules respecting betting houses, CQLR, c. C 72.1, r. 8
Rules respecting Standardbred horse racing, C.Q.L.R., c. C-72.1, r. 3
Regulation respecting betting horses, C.Q.L.R., c. C-72.1, r. 7

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Alleen Canadese burgers kunnen een vergunning voor de exploitatie van een renbaan, een vergunning voor het houden van wedstrijden of een vergunning voor de exploitatie van een wedkantoor aanvragen.
2. Eenieder die verzoekt om inschrijving van een hengst van het ras Standardbred bij de *Régie des alcools, des courses et des jeux* („RACJ") (openbare maatschappij voor alcohol, wedrennen en kansspelen), moet sinds ten minste 183 dagen ingezetene van Québec zijn.
3. Alleen een Québecs renpaard, zoals omschreven in de *Rules respecting the breeding of Québec Standardbred race horses*, komt in aanmerking voor een voorrecht of voordeel.

Voorbehoud I-PT-153

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Prestatie-eisen
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting the Société des loteries du Québec*, C.Q.L.R., c. S-13.1
An Act respecting the Régie des alcools des courses et des jeux, C.Q.L.R. chapter R-6.1
An Act respecting lotteries, publicity contests and amusement machines, C.Q.L.R., c. L-6
Lottery Scheme Rules, C.Q.L.R., c. L-6, r. 12
Rules respecting amusement machines, C.Q.L.R., c. L-6, r. 2
Rules respecting publicity contests, C.Q.L.R., c. L-6, r. 6
Rules respecting video lottery machines, C.Q.L.R., c. L-6, r. 3
Bingo Rules, C.Q.L.R., c. L-6, r. 5

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Eenieder die een vergunning voor de exploitatie van een loterij aanvraagt, moet Canadees burger zijn of, in het geval van een onderneming of vennootschap, een kantoor in Québec hebben.

2. Eenieder die verzoekt om een vergunning voor de exploitatie van of de handel in speelautomaten, moet Canadees burger zijn, en in het geval van een vennootschap moet het hoofdkwartier of de hoofdvestiging zich in Canada bevinden en moet de vennootschap een kantoor in Québec hebben.
3. Met betrekking tot videoloterijmachines die buiten overheidscasino's worden geëxploiteerd, kan de *Régie des alcools, des courses et des jeux* („RACJ") rekening te houden met Canadees burgerschap of ingezetenschap bij het opstellen van regels inzake de voorwaarden voor vergunningverlening alsmede exploitatienormen, beperkingen of verboden. De RAJC kan de voorwaarden voor de deelname van spelers, of normen, beperkingen of verboden met betrekking tot de promotie van, reclame voor, of educatieve programma's over videoloterijmachines vaststellen die — volledig of gedeeltelijk — alleen op bepaalde categorieën van personen van toepassing zijn.
4. Bingoprojecten voor zaalbingo, bingo via de media of recreatieve bingo waarvoor een liefdadigheids- of religieuze instelling een vergunning aanvraagt, moeten volledig in Québec worden uitgevoerd. Personen of ondernemingen die een vergunning voor het aanbieden van bingo's aanvragen, moeten in Québec zijn gevestigd.
5. Niemand kan lid zijn van de raad van bestuur tenzij hij zijn woonplaats in Québec heeft.

Voorbehoud I-PT-154

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel Dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act respecting the Société des alcools du Québec*, C.Q.L.R., c. S-13 *Regulation respecting cider and other apple-based alcoholic beverages*, C.Q.L.R., c. S-13, r. 4 *Regulation respecting wine and other alcoholic beverages made or bottled by holders of a wine maker's permit*, C.Q.L.R., c. S-13, r. 7 *Regulation respecting alcoholic beverages made and bottled by holders of a distiller's permit*, C. Q.L.R., c. S-13, r. 3 *Regulation respecting the terms of sale of alcoholic beverages by holders of a grocery permit*, C. Q.L.R., c. S-13, r. 6 *An Act respecting offences relating to alcoholic beverages*, C.Q.L.R., c. I-8.1 *An Act respecting liquor permits*, C.Q.L.R., c. P-9.1 *Regulation respecting liquor permits*, C.Q.L.R., c. P-9.1, r. 5
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De *Société des alcools du Québec* heeft een monopolie op de invoer, de distributie, de levering, het vervoer, de verkoop, de verhandeling en het in de handel brengen van alcoholische dranken. 2. Niemand kan lid zijn van de raad van bestuur tenzij hij zijn woonplaats in Québec heeft.

Voorbehoud I-PT-155

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel Dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act respecting the Société des alcools du Québec,* C.Q.L.R., c. S-13 *Regulation respecting the terms of sale of alcoholic beverages by holders of a grocery permit,* C. Q.L.R., c. S-13, r. 6 *An Act respecting offences relating to alcoholic beverages,* C.Q.L.R., c. I-8.1
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Alleen personen die een vestiging in Québec hebben, kunnen een vergunning krijgen voor de distributie en het brouwen van bier, voor het distilleren, voor het bereiden van wijn of cider, voor de opslag, voor kleinschalige productie of voor de kleinschalige productie van bier. 2. Houders van een distilleervergunning mogen de producten die zij produceren of bottelen alleen aan de *Société des alcools du Québec* („SAQ") verkopen, tenzij zij dergelijke producten buiten Québec verzenden. 3. Houders van een vergunning voor kleinschalige productie mogen de alcoholische dranken die zij produceren op hun productielocatie verkopen.

Voorbehoud I-PT-156

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel Detailhandel Dranken Hotels en restaurants
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 641, 642 en 643
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec

Maatregelen:	*An Act respecting liquor permits,* C.Q.L.R., c. P-9.1 *Regulation respecting liquor permits,* C.Q.L.R., c. P-9.1, r. 5 *Regulation respecting the terms of sale of alcoholic beverages by holders of a grocery permit,* C. Q.L.R., c. S-13, r. 6
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Voor het verkrijgen van een vergunning voor sterke dranken krachtens de *Act respecting liquor permits* moeten personen die geen Canadese burgers zijn, als permanent ingezetene van Canada in Québec verblijven, tenzij zij als erkend vertegenwoordiger van een overheid, land, provincie of staat een *reunion permit* of een *Man and his World permit* aanvragen. 2. Ondernemingen of vennootschappen die niet aan een Canadese beurs zijn genoteerd, krijgen alleen een vergunning om alcoholische dranken te verkopen indien al hun vennoten of bestuurders en de aandeelhouders met 10 % of meer van de stemgerechtigde aandelen Canadese burgers zijn of als permanent ingezetene van Canada in Québec verblijven. 3. Bepaalde productcategorieën worden in de handel gebracht door houders van een door de *Régie des alcools, des courses et des jeux* („RACJ") afgegeven kruideniersvergunning. Kruideniers moeten de alcoholische dranken die zij mogen verkopen, aankopen bij een erkende distributeur. 4. Aanvragers van vergunningen voor de verkoop van sterke dranken die geen Canadese burgers zijn, moeten bewijzen dat zij ten minste één jaar in Québec hebben gewoond. Indien een aanvrager een onderneming of vennootschap is die niet op een Canadese beurs is genoteerd, moet zij voor elk van haar vennoten of bestuurders die geen Canadees burger zijn en voor de aandeelhouders met 10 % of meer van de stemgerechtigde aandelen die geen Canadese burgers zijn, bewijzen dat zij ten minste één jaar in Québec hebben gewoond. 5. De persoon die belast is met het beheer van een vestiging namens de houder van een vergunning voor het verkopen of serveren van alcoholische dranken voor consumptie ter plaatse, moet een Canadees socialezekerheidsnummer hebben. 6. Voor *reunion permits* om alcohol te verkopen geldt dat wanneer de opbrengst van een evenement zal worden gebruikt ten behoeve van een non-profitorganisatie die niet de aanvrager van de vergunning is, die non-profitorganisatie in Québec moet zijn gevestigd.

Voorbehoud I-PT-157

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteit Diensten in verband met distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 171, 887
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act Respecting the Régie de l'énergie,* C.Q.L.R., c. R-6.01 *Hydro-Québec Act,* C.Q.L.R., c. H-5

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Québec kan (onder meer via de *Régie de l'énergie* en Hydro-Québec) de rente, tarieven, prijzen en andere voorwaarden met betrekking tot de productie, de aankoop, het vervoer, de transmissie, de levering, de distributie en de verkoop van elektriciteit vaststellen, bepalen en wijzigen.
2. Onverminderd het algemene karakter van het bovenstaande kan bij deze maatregelen sprake zijn van discretionaire beslissingen op basis van diverse factoren, het stellen van prestatie-eisen of discriminatie ten gunste van ingezetenen van Québec of van entiteiten die naar het recht van Canada of een provincie of territorium van Canada zijn opgericht en die in Québec een vestiging hebben of daar substantiële zakelijke activiteiten verrichten.

Voorbehoud I-PT-158

Sector: Energie

Subsector: Elektriciteit

Diensten in verband met distributie van energie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 171, 887

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting the exportation of electric power,* C.Q.L.R., c. E-23

An Act Respecting the Régie de l'énergie, C.Q.L.R, c. R-6.01

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Hydro-Québec en de gemeentelijke en particuliere netwerken voor elektriciteitsvoorziening beschikken over exclusieve rechten voor de distributie van elektriciteit.
2. De uitvoer van elektriciteit uit Québec is verboden. Onder de voorwaarden die zij vaststelt en in de gevallen die zij bepaalt, kan de *Gouvernement du Québec* evenwel een contract voor de uitvoer van elektriciteit uit Québec bij besluit goedkeuren.
3. Contracten voor de uitvoer van elektriciteit door Hydro-Québec, met inbegrip van doorvoer uit hoofde van een overeenkomst voor het vervoer van elektriciteit, moeten in de door de overheid bepaalde gevallen ter goedkeuring aan de overheid worden voorgelegd en zijn onderworpen aan de voorwaarden die de overheid dan vaststelt.

Voorbehoud I-PT-159

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Bemiddeling in en beheer van eigen of geleased onroerend goed

Bemiddeling in en beheer van onroerend goed, voor een vast bedrag of op contractbasis

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 821, 822

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *Real Estate Brokerage Act,* C.Q.L.R., c. C-73.2

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Krachtens de *Real Estate Brokerage Act* gelden ingezetenschapsvereisten voor makelaars en agentschappen. Een makelaar moet daarom een vestiging in Québec hebben. In het geval van een makelaar die namens een agentschap optreedt, geldt de vestiging van de makelaar als de vestiging van het agentschap. Een agentschap moet een vestiging in Québec hebben.

Voorbehouden van toepassing in Saskatchewan

Voorbehoud I-PT-160

Sector: Verkoop, onderhoud en reparatie van motorvoertuigen (motorrijwielen daaronder begrepen)

Subsector: Groothandel

Detailhandel in motorvoertuigen, met inbegrip van personenwagens en andere wegvoertuigen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 61111, 61112

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Motor Dealers Act,* R.S.S. 1978, c. M-22

The Motor Dealers Regulations, R.R.S. c. M-22 Reg. 1

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Aan handelaren in motorvoertuigen worden geen vergunningen verleend tenzij de aanvrager van de vergunning een vestiging in de provincie heeft die door de registratieambtenaar als geschikt wordt beschouwd en van waaruit hij zijn werkzaamheden als handelaar volledig of gedeeltelijk verricht.

Voorbehoud I-PT-161

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen:	*The Fisheries Act (Saskatchewan), 1994*, c. F-16.1 *The Fisheries Regulations*, c. F-16.1 Reg. 1 Toelatingsvoorwaarden voor commerciële visvergunningen, Policy Number 3420.02 Commerciële visserijcoöperaties, Policy Number F & W 2003.2 Richtsnoeren in verband met de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een vergunning voor commerciële visvangst met netten
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen een ingezetene van Saskatchewan komt in aanmerking voor een vergunning voor commerciële visserij. In een regio waar een lokale visserij-industrie actief is, kan vergunningenverlening beperkt zijn tot de ingezetenen van die regio.

Voorbehoud I-PT-162

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Legal Profession Act, 1990*, S.S. 1990-91, c. L-10.1 Reglement van de *Law Society of Saskatchewan*
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Alleen Canadese burgers of permanent ingezetenen van Canada komen in aanmerking voor lidmaatschap van de Law Society of Saskatchewan in hun hoedanigheid van student in de rechten of advocaat. Alleen de leden van de Law Society of Saskatchewan die in het bezit zijn van een geldige praktijkvergunning, mogen de rechtspraktijk in Saskatchewan uitoefenen. 2. Eenieder die de rechtspraktijk uitoefent in een andere Canadese jurisdictie, kan indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan als lid worden toegelaten zonder aan de normale eisen te hebben voldaan. Lidmaatschap voor incidenteel optreden staat alleen open voor Canadese burgers of ingezetenen van Canada die gekwalificeerd zijn om de rechtspraktijk in een andere Canadese jurisdictie uit te oefenen.

Voorbehoud I-PT-163

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling

Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Notaries Public Act*, R.S.S. 1978, c. N-8 *The Commissioners for Oaths Act*, R.S.S. 1978, c C-16
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Alleen in Saskatchewan verblijvende Canadese burgers kunnen tot notaris voor Saskatchewan worden benoemd. 2. Alleen Canadese burgers kunnen tot *Commissioner for Oaths* (persoon die gemachtigd is een eed af te nemen) in en voor Saskatchewan worden benoemd.

Voorbehoud I-PT-164

Sector:	Toerisme
Subsector:	Andere — diensten in verband met jacht Diensten in verband met visserij Toeristengidsen Jacht voor eigen rekening
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472, 8813, 8820, 96419
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Wildlife Act, 1998*, S.S. c. W-13.12 *The Wildlife Regulations*, c. W13.1 Reg. 1 *The Outfitter and Guide Regulations, 2004*, c. N-3.1 Reg. 3
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Eenieder die een vergunning voor het leveren van uitrusting wenst, moet ingezetene van Saskatchewan zijn en over een maatschappelijke zetel in Saskatchewan beschikken.

Voorbehoud I-PT-165

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Bemiddeling in en beheer van eigen of geleased onroerend goed Bemiddeling in en beheer van onroerend goed, voor een vast bedrag of op contractbasis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8210, 822
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen:	*The Real Estate Act,* S.S. 1995, c. R-1.3 Het beleid en de verordeningen van de *Real Estate Commission*
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Een makelaardij en een als makelaar op een registratiecertificaat genoemde persoon moeten een kantoor in Saskatchewan hebben en trustrekeningen bij een financiële instelling in Saskatchewan aanhouden voor het storten van alle gelden die zijn ontvangen in verband met onroerendgoedtransacties.

Voorbehoud I-PT-166

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten in verband met jacht Toeristengidsen Jacht voor eigen rekening
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472, 8813, 96419
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Wildlife Act, 1998,* S.S. c. W-13.12 *The Wildlife Regulations,* c. W13.1 Reg. 1
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Houders van een bontvergunning moeten ingezetenen van Saskatchewan zijn. 2. Een ingezetene van Saskatchewan is een Canadees ingezetene wiens hoofdverblijfplaats zich in Saskatchewan bevindt en die gedurende de drie maanden voorafgaand aan de datum van de aanvraag van de vergunning in de provincie is verbleven.

Voorbehoud I-PT-167

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Alcohol and Gaming Regulation Act,* S.S. 1997, c. A-18.011 Het beleid van de *Saskatchewan Liquor and Gaming Authority* *The Slot Machine Act,* R.S.S. 1978, c. S-50 *The Saskatchewan Gaming Corporation Act,* S.S. 1994, c. S-18.2 *The Interprovincial Lotteries Act, 1984,* S.S. 1983-84, c. I-12.01

Omschrijving:	**Investeringen** Alleen speelapparatuur, waaronder videoloterijmachines en gokautomaten, die eigendom is van de overheid van Saskatchewan of door haar wordt geleased, mag in Saskatchewan worden gebruikt.

Voorbehoud I-PT-168

Sector:	Vervoer
Subsector:	Personenvervoer Interlokaal personenvervoer per bus met dienstregeling Bussen zonder dienstregeling, gecharterde bussen, touringcars en bussen voor toeristische rondritten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71213, 71222, 71223
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Traffic Safety Act*, S.S. 2004, c. T-18.1 *The Operating Authority Regulations, 1990*, c. M-21.2 Reg. 1 Beleid van de *Highway Safety Board*
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Personen die commerciële voertuigen gebruiken om passagiers tegen betaling binnen of buiten de provincie te vervoeren, moeten beschikken over een *Operating Authority Certificate*. 2. Bij de behandeling van een aanvraag voor een *Operating Authority Certificate* of een wijziging daarvan, kan de *Highway Safety Board* bekijken of het voorgestelde initiatief het algemeen belang zal dienen. 3. Het algemeen belang kan worden beoordeeld aan de hand van een onderzoek naar het openbaar nut en de behoefte dat het volgende omvat: a) beoordeling van de toereikendheid van de huidige dienstverlening; b) marktomstandigheden waaronder uitbreiding van de dienstverlening vereist is; c) de betekenis van nieuwkomers voor het openbaar nut, met inbegrip van de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening; en d) de geschiktheid, de bereidheid en het vermogen van de aanvrager om een behoorlijke dienstverlening te verlenen.

Voorbehoud I-PT-169

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Business Corporations Act*, R.S.S. 1978, c. B-10

Privaatrechtelijke wetten van de wetgever van Saskatchewan tot oprichting van vennootschappen

Omschrijving: **Investeringen**

1. Ten minste 25 % van de bestuurders van een vennootschap moet Canadees ingezetene zijn (bijvoorbeeld een Canadees burger of een permanent ingezetene), maar als een vennootschap minder dan vier bestuurders heeft, moet ten minste één bestuurder Canadees ingezetene zijn.
2. Indien geen van de bestuurders van een vennootschap zijn woonplaats in Saskatchewan heeft, moet de vennootschap overeenkomstig de wet een advocaat benoemen, net zoals een vennootschap van buiten de provincie.
3. Bestuurders van een vennootschap kunnen uit hun midden een directiecomité benoemen of een directeur die Canadees ingezetene is en bevoegdheden van de bestuurders aan de directeur of het directiecomité delegeren.
4. Wanneer de bestuurders van een vennootschap een directiecomité benoemen, moet ten minste 25 % van de leden van het directiecomité Canadees ingezetene zijn.
5. Er kunnen beperkingen gelden ten aanzien van de overdracht van en het bezit van aandelen in vennootschappen. Het doel is ervoor te zorgen dat ondernemingen voldoen aan de Canadese vereisten inzake eigendom krachtens bepaalde federale en provinciale wet- en regelgeving, in sectoren waarin eigendom geldt als voorwaarde om zakelijke activiteiten te mogen uitvoeren of voor het verkrijgen van vergunningen, machtigingen, subsidies, betalingen of andere voordelen. Om een bepaald percentage van Canadese eigendom te kunnen handhaven, mag een vennootschap aandelen van aandeelhouders zonder hun toestemming verkopen en eigen aandelen op de vrije aandelenmarkt kopen.

Voorbehoud I-PT-170

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Co-operatives Act, 1996*, S.S. 1998, c. C-37.3

Privaatrechtelijke wetten van de wetgever van Saskatchewan tot oprichting van vennootschappen

Praktijken en beleid van de *Registrar of Co-operatives*

Omschrijving: **Investeringen**

1. Een coöperatie moet een statutaire zetel in Saskatchewan hebben.
2. Het lidmaatschap kan worden beperkt tot Canadezen die ingezetene van Saskatchewan zijn.

3. Er moeten ten minste vijf bestuurders zijn waarvan de meerderheid Canadees ingezetene moet zijn. De bestuurders worden benoemd uit de leden van de coöperatie.
4. De registratieambtenaar kan beperkingen opleggen wat betreft de sectoren waarin een coöperatie in de provincie actief mag zijn.

Voorbehoud I-PT-171

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Non-profit Corporations Act*, S.S. 1995, c. N-4.2

Privaatrechtelijke wetten van de wetgever van Saskatchewan tot oprichting van vennootschappen

Omschrijving: **Investeringen**

1. Ten minste één bestuurder van een vennootschap moet in Saskatchewan verblijven.
2. Ten minste 25 % van de bestuurders van een vennootschap moet Canadees ingezetene zijn (zoals een Canadees burger), maar als een vennootschap minder dan vier bestuurders heeft, moet ten minste één bestuurder Canadees ingezetene zijn.
3. Bestuurders van liefdadigheidsinstellingen mogen geen beslissingen nemen op een bijeenkomst van de raad van bestuur, tenzij de meerderheid van de aanwezige bestuurders Canadees ingezetene is.
4. Bestuurders van een vennootschap kunnen uit hun midden een directiecomité benoemen of een directeur die Canadees ingezetene is en bevoegdheden van de bestuurders aan de directeur of het directiecomité delegeren. Wanneer de bestuurders van een vennootschap een directiecomité benoemen, moet de meerderheid van de leden van het directiecomité Canadees ingezetene zijn.

Voorbehoud I-PT-172

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen:	*The Labour-sponsored Venture Capital Corporations Act*, S.S. 1986, c. L-0.2 *The Labour-sponsored Venture Capital Corporations Regulations*, R.R.S. c. L-0.2 Reg 1
Omschrijving:	**Investeringen** 1. *Labour-sponsored Venture Capital Corporations* (risicokapitaalfondsen die in kleine en middelgrote Canadese ondernemingen investeren) zijn verplicht de inkomsten uit de uitgifte van aandelen in de eerste plaats te investeren in de aandelen van in aanmerking komende ondernemingen. Om in aanmerking te komen, mag een onderneming maximaal 500 werknemers in Saskatchewan in dienst hebben en ten minste 25 % van de uitbetaalde lonen en salarissen moet naar ingezetenen van Saskatchewan gaan. 2. Belastingkredieten zijn voorbehouden aan personen die onderworpen zijn aan de provinciale inkomstenbelastingen van Saskatchewan en aan de federale inkomstenbelastingen.

Voorbehoud I-PT-173

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Community Bonds Act*, S.S. 1990-91, c. C-16.1
Omschrijving:	**Investeringen** Alle bestuurders van de voorgestelde *community bond corporation* (vennootschap die gemeenschapsobligaties uitgeeft) moeten ingezetenen van Saskatchewan zijn.

Voorbehoud I-PT-174

Sector:	Landbouw
Subsector:	Landbouwgrond Landbouwproducten Levende dieren en dierlijke producten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 02, 531
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Saskatchewan Farm Security Act*, S.S. 1988-89, c. S-17.1 Pachtbeleid inzake kroonland (93-10-01) Gemeenschapsbeleid inzake weiland (93-12-01)

Omschrijving:

Investeringen

1. Alleen ten aanzien van Canadese ingezetenen en op Canadese landbouwvennootschappen zijn geen beperkingen van toepassing met betrekking tot de hoeveelheid landbouwgrond die zij kunnen bezitten, waarover zij rechtstreeks of onrechtstreeks zeggenschap kunnen hebben of die zij op enige andere wijze kunnen gebruiken.
2. Een „ingezetene" is eenieder die:
   a) elk jaar gedurende ten minste 183 dagen in Canada verblijft; of
   b) een Canadees burger is.
3. Niet-Canadese ingezetenen en vennootschappen die geen landbouwvennootschap zijn, mogen in totaal niet meer dan 10 acres (ongeveer 4 hectare) grond bezitten of verwerven en zijn onderworpen aan beperkingen wat de voorwaarden betreft waaronder zij landbouwgrond in Saskatchewan kunnen bezitten, er rechtstreeks of onrechtstreeks zeggenschap over kunnen hebben of op enige andere wijze kunnen gebruiken.
4. Niet-ingezetenen mogen geen belang in onroerend goed verwerven via deelneming in commanditaire vennootschappen.
5. Om weiland te kunnen pachten of verpachten, moeten veehouders Canadese burgers of permanent ingezetenen zijn, een landbouwbedrijf actief exploiteren of beheren en zeggenschap hebben over grond in Saskatchewan.

Voorbehoud I-PT-175

Sector: Landbouw

Subsector: Landbouw, mijnbouw en industrie
Diensten in verband met landbouw
Productie- en distributiediensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 0291, 0292, 02122, 22, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel)

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Agri-Food Act*, S.S. 2004, c. A-15.21
The Broiler Hatching Egg Marketing Plan Regulations, 1985, c. N-3, Reg. 1
The Commercial Egg Marketing Plan Regulations, 2006, c. A-15.21, Reg. 2
The Milk Marketing Plan Regulations, 2010, c. A-15.21, Reg. 12
The Saskatchewan Chicken Marketing Plan, 1978, S.R. 387/78
The Saskatchewan Turkey Producers' Marketing Plan, 1975, S.R. 275/75

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Producenten moeten in het bezit zijn van een vergunning voor het produceren of het in de handel brengen van: broedeieren voor vleeskippen, kippen, consumptie-eieren, melk, en kalkoenen. Alleen vergunninghoudende producenten mogen de in de desbetreffende contingenttypes bedoelde producten bezitten en produceren. De in het kader van dat contingent vervaardigde producten moeten in Saskatchewan zijn geproduceerd.

Voorbehouden van toepassing in Yukon

Voorbehoud I-PT-176

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Income Tax Act*, R.S.Y. 2002, c. 118
Omschrijving:	**Investeringen** 1. In het kader van de *Yukon Income Tax Act* krijgen ingezetenen van Yukon die in bepaalde ondernemingen investeren een belastingkrediet (*Yukon Small Business Investment Tax Credit*) van 25 % van het voor de gekochte aandelen betaalde bedrag. Yukon reserveert hiervoor een bedrag van 1 miljoen CAD per jaar, dat wordt verdeeld volgens het beginsel „wie het eerst komt, het eerst maalt". 2. Hiervoor in aanmerking komende kleine ondernemingen moeten aan bepaalde criteria voldoen, waaronder het handhaven van een permanente vestiging in Yukon, ten minste 50 % van hun activa in Yukon hebben en ten minste 50 % van de salarissen in Yukon uitkeren.

Voorbehoud I-PT-177

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Legal Profession Act*, R.S.Y. 2002, c. 134
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De volgende personen komen in aanmerking om te verzoeken om toegang tot de *Law Society of Yukon* en zich te laten inschrijven als leden voor het beoefenen van de interne rechtspraktijk: a) personen die op regelmatige wijze zijn toegelaten tot de balie van een provincie of het beroep van advocaat (*attorney, advocate, barrister* of *solicitor*) mogen uitoefenen in een provincie; of b) personen die een stage van 12 maanden als rechtenstudent (*student-at-law*) in Yukon hebben voltooid, goedgekeurd door de leiding van het kantoor.

Voorbehoud I-PT-178

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Notarissen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Notaries Act*, R.S.Y. 2002, c. 158
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Eenieder die verzoekt om inschrijving als notaris, moet een Canadees burger of een permanent ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud I-PT-179

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Bemiddeling in en beheer van eigen of geleased onroerend goed Bemiddeling in en beheer van onroerend goed, voor een vast bedrag of op contractbasis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 821, 822
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Real Estate Agents Act*, R.S.Y. 2002, c. 188 *Regulation*, O.I.C., 1977/158, 1981/14, and 1990/136
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Kandidaat-makelaars in onroerend goed moeten: a) ingezetene van Yukon zijn gedurende een periode van ten minste drie maanden onmiddellijk voorafgaand aan de datum van de aanvraag; en b) gedurende ten minste één jaar vóór de indiening van de aanvraag beschikken over een vergunning als verkoper in Yukon.

Voorbehoud I-PT-180

Sector:	Reisbureaus, touroperators en toeristengidsen
Subsector:	Diensten van toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen: *Wilderness Tourism Licensing Act*, R.S.Y. 2002, c. 228
General Regulation, O.I.C. 1999/69

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Er is een beperkt aantal vergunningen voor het *Glacier Bay National Park and Preserve*. De aan Yukon toegekende vergunningen worden bij voorkeur aan ingezetenen van Yukon verleend.
2. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon het wildernistoerisme reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:
   a) om eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;
   b) om de markttoegang te beperken; en
   c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners.

Voorbehoud I-PT-181

Sector: Toerisme

Subsector: Diensten in verband met jacht, de vangst met vallen, het leveren van uitrusting en toeristengidsen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 8813, 7472, 96419

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen: *Wildlife Act*, R.S.Y. 2002, c. 229
Wildlife Regulations, O.I.C. 2012/84
Trapping Regulation, O.I.C. 1982/283
Parks and Land Certainty Act, R.S.Y. 2002, c. 165
Hershel Island Park Regulation, O.I.C. 1990/038

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Aanvragers van concessies voor het leveren van uitrusting, concessies voor de vangst met vallen en vergunningen voor wildernistoerisme moeten Canadese burgers of permanent ingezetenen zijn die hun normale verblijfplaats in Canada hebben. Leveranciers van uitrusting moeten in Yukon zijn gedurende de periode waarin personen binnen het bereik van hun concessie jagen.
2. Een certificaat voor het leveren van uitrusting is een jaarlijkse vergunning die de houder het recht geeft uitrusting te leveren binnen het bereik van een specifieke concessie. Een certificaat voor het leveren van uitrusting wordt afgegeven aan personen die houder zijn van een concessie, of indien hierom wordt verzocht, aan een door de leverancier van uitrusting aangewezen in aanmerking komende onderneming. De onderneming kan daarna gidsdiensten verlenen aan jagers. Vergunningen voor *Assistant Trappers* (assistent-vallenzetters) en concessies voor de vangst met vallen worden alleen aan ingezetenen van Yukon verleend.

3. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon het toerisme, met inbegrip van diensten in verband met jacht, de vangst met vallen, het leveren van uitrusting en toeristengidsen reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:
   a) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;
   b) om de markttoegang te beperken; en
   c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners.

Voorbehoud I-PT-182

Sector:	Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw
Subsector:	Huiden, vellen en pelterijen, ongelooid Diensten in verband met veehouderij Diensten in verband met jacht
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 0297, 8812, 8813
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Wildlife Act*, R.S.Y. 2002, c. 229 *Wildlife Regulations*, O.I.C. 2012/84 *Trapping Regulations*, O.I.C. 1982/283 *Game Farm Regulations*, O.I.C. 1995/15 *Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act*, S.C. 2003, c. 7
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Om een bontkwekerij in Yukon te mogen exploiteren is een vergunning vereist. Alleen ingezetenen van Yukon komen in aanmerking voor een vergunning. Voor ingezetenschap is vereist een verblijf in Yukon gedurende één jaar overeenkomstig de *Wildlife Act*. 2. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon het fokken van dieren, met inbegrip van de productie van ongelooide huiden, vellen en pelterijen, diensten in verband met veehouderij en diensten in verband met jacht reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen: a) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap; b) om de markttoegang te beperken; en c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners.

Voorbehoud I-PT-183

Sector:	Grond
Subsector:	Landbouwgrond, bos en andere beboste grond

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 531, 8811 (andere dan verhuur van materieel met bedieningspersoneel), 8812
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Lands Titles Act*, R.S.Y. 2002, c. 130 *Lands Act,* R.S.Y. 2002, c. 132 *Lands Regulation,* O.I.C. 1983/192 *Lands Act — Regulation to Amend the Lands Regulation,* O.I.C. 2012/159 Het landbouwbeleid van Yukon *Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act,* S.C. 2003, c. 7
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Vennootschappen die aanvragen indienen voor het gebruik van landbouwgrond, moeten in Canada of Yukon zijn gevestigd en de meerderheid van de aandeelhouders moeten Canadese burgers of permanent ingezetenen zijn die gedurende één jaar onafgebroken in Yukon zijn verbleven. 2. Om een aanvraag voor het gebruik van landbouwgrond te mogen indienen, moet een vereniging in Yukon zijn ingeschreven, het leidinggevend personeel moet Canadees burger of permanent ingezetene zijn en de desbetreffende personeelsleden moeten gedurende één jaar onafgebroken in Yukon zijn verbleven. 3. De meerderheid van de leden van een landbouwvereniging of een coöperatie die een aanvraag indient, moet ingezetene van Yukon zijn. 4. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de landbouw, met inbegrip van landbouwgrond, bos en andere beboste grond reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen: a) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap; b) om prestatie-eisen op te leggen; c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-184

Sector:	Grond
Subsector:	Landbouwgrond, bos en andere beboste grond
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel), 8812, 531
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon

Maatregelen:	*Land Titles Act,* R.S.Y. 2002, c. 130 *Lands Act,* R.S.Y. 2002, c. 132 *Lands Regulation,* O.I.C. 1983/192 *Lands Act — Regulation to Amend the Lands Regulation,* O.I.C. 2012/159 *Grazing Regulations,* O.I.C. 1988/171 Het graasbeleid van Yukon *Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act,* S.C. 2003, c. 7
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Om een graasovereenkomst te kunnen aanvragen: a) moeten particuliere aanvragers Canadese burgers of permanent ingezetenen zijn en gedurende één jaar voorafgaand aan de aanvraag in Yukon zijn verbleven; b) moet de meerderheid van de aandelen van de vennootschappen die een aanvraag indienen, worden gehouden door ingezetenen van Yukon; of c) moet de meerderheid van de leden van een landbouwvereniging of een coöperatie die een aanvraag indient, ingezetene van Yukon zijn. 2. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de landbouw, waaronder diensten in verband met landbouw, diensten in verband met veehouderij, landbouwgrond, bos en andere beboste grond en de pacht van kroonland reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen: a) om prestatie-eisen op te leggen; b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap; c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-185

Sector:	Landbouw-, bosbouw- en visserijproducten
Subsector:	Productie, verwerking en vervoer van landbouwproducten Voedingsmiddelen en visserijproducten Diensten in verband met visserij Diensten in verband met landbouw, bosbouw en jacht
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 01, 02, 04, 531, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Agricultural Products Act,* R.S.Y. 2002, c. 3 *Meat Inspection and Abattoir Regulations,* O.I.C. 1988/104

Het landbouwbeleid van Yukon

Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de landbouw, met inbegrip van de productie, het in de handel brengen, het verwerken en het vervoer van voedingsmiddelen en visserijproducten alsmede diensten in verband met visserij reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:

a) om prestatie-eisen op te leggen;

b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;

c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en

d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-186

Sector: Landbouw-, bosbouw- en visserijproducten

Subsector: Landbouwgrond, bos en andere beboste grond

Producten van bosbouw en bosexploitatie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 03, 531

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen: *Forest Resources Act,* S.Y. 2008, c. 15

Forest Resources Regulation, O.I.C. 2010/171

Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de bosbouw, met inbegrip van landbouwgrond, bos en andere beboste grond alsmede de producten van bosbouw en bosexploitatie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:

a) om prestatie-eisen op te leggen;

b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;

c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en

d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-187

Sector: Energie

Subsector: Elektrische energie

Diensten in verband met distributie van energie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 171, 713, 887

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Prestatie-eisen
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen: *Waters Act*, S.Y. 2003, c. 19
Waters Regulation, O.I.C. 2003/58
Environment Act, R.S.Y. 2002, c. 76
Quartz Mining Act, S.Y. 2003, c. 14
Quartz Mining Land Use Regulation, O.I.C. 2003/64
Security Regulation, O.I.C. 2007/77
Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Yukon behoudt zich het recht voor de tarieven voor elektriciteit vast te stellen of te wijzigen.
2. Yukon kan installaties of waterkracht waarvan het eigenaar is of waarover het zeggenschap heeft, voor operationele doeleinden ter beschikking stellen van de *Yukon Development Corporation* (of een dochteronderneming of opvolger daarvan).
3. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de energiesector, met inbegrip van elektrische energie en diensten in verband met energiedistributie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:
   a) om prestatie-eisen op te leggen;
   b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;
   c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en
   d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-188

Sector: Energie

Subsector: Productie, vervoer en distributie van elektriciteit
Gas, stoom en warm water
Diensten in verband met distributie van energie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 171, 713, 887

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Prestatie-eisen
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen:	*Corporate Governance Act*, R.S.Y. 2002, c. 45 *Public Utilities Act*, R.S.Y. 2002, c. 186 *Yukon Power Corporation Regulations*, O.I.C. 1987/71 *Yukon Development Corporation Act*, R.S.Y. 2002, c. 236 *Energy Conservation Fund*, O.I.C. 1997/91 *Energy Conservation Fund Use Regulation*, O.I.C. 1998/204 *Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act*, S.C. 2003, c. 7
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de energiesector, met inbegrip van de productie, het vervoer en de distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water en diensten in verband met energiedistributie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen: a) om prestatie-eisen op te leggen; b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap; c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-189

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer via pijpleidingen Vervoer van brandstoffen Vervoer van andere goederen Diensten in verband met distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 17, 713, 887
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Public Utilities Act*, R.S.Y. 2002, c. 186 *Yukon Power Corporation Regulations*, O.I.C. 1987/71 *Oil and Gas Act*, R.S.Y. 2002, c. 162 *Oil and Gas Pipeline Regulations* *Oil and Gas Disposition Regulations*, O.I.C. 1999/147 *Oil and Gas Licence Administration Regulations*, O.I.C. 2004/157 *Oil and Gas Drilling and Production Regulations*, O.I.C. 2004/158 *Oil and Gas Geoscience and Exploration Regulations*, O.I.C. 2004/156

Oil and Gas Royalty Regulations, O.I.C. 2008/25

Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. De *Commissioner in Executive Council* (de Commissaris in de Uitvoerende Raad) kan een „energieproject" (waaronder olie- of gaspijpleidingen) aanwijzen als „gereguleerd project" en geeft de minister de toestemming voorwaarden voor het project vast te stellen. De *Commissioner in Executive Council* kan de *Yukon Utilities Board* aanwijzingen geven met betrekking tot, onder meer, de tarieven voor de nutsvoorzieningen en de activiteiten van de openbare nutsbedrijven.
2. Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon het vervoer, met inbegrip van het vervoer via pijpleidingen, het vervoer van brandstoffen en het vervoer van andere goederen en diensten in verband met distributie van energie reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:
   a) om prestatie-eisen op te leggen;
   b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;
   c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en
   d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-190

Sector: Energie

Subsector: Olie en gas
Diensten in verband met distributie van energie
Ruwe aardolie en aardgas
Vervoer via pijpleidingen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120, 713, 887

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Prestatie-eisen
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen: *Canada-Yukon Oil and Gas Accord*
Oil and Gas Act, R.S.Y. 2002, c. 162
Oil and Gas Pipeline Regulation
Oil and Gas Disposition Regulations, O.I.C. 1999/147
Oil and Gas Licence Administration Regulations, O.I.C. 2004/157
Oil and Gas Drilling and Production Regulations, O.I.C. 2004/158
Oil and Gas Geoscience and Exploration Regulations, O.I.C. 2004/156
Oil and Gas Royalty Regulations, O.I.C. 2008/25
Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de energiesector, met inbegrip van olie en gas en diensten in verband met energiedistributie, ruwe aardolie, aardgas en het transport via pijpleidingen reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:

a) om prestatie-eisen op te leggen;

b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;

c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en

d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-191

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling

Groothandel

Detailhandel (sterke dranken, wijn en bier, winkels voor sterke dranken, wijn en bier)

Bereiding en vervoer van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 7123 (andere dan 71231, 71232, 71233, 71234), 8841

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen: *Liquor Act,* R.S.Y. 2002, c. 140

Liquor Regulations, O.I.C. 1977/37

Regulations to Amend the Liquor Regulations, O.I.C. 2010/157, O.I.C. 2012/96

Yukon Act, S.C. 2002, c. 7

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de sector van de alcoholische dranken, met inbegrip van groothandel, detailhandel in voedingsmiddelen, winkels voor sterke dranken, wijn en bier, handelsbemiddeling, de productie, de bereiding en het vervoer van alcoholische dranken en de detailhandel daarin reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen:

a) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;

b) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en

c) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-192

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Public Lotteries Act,* R.S.Y. 2002, c. 179 *Lottery Licensing Act,* R.S.Y. 2002, c. 143 *Lotteries and Games of Chance Regulations and the Diamond Tooth Gerties Regulations,* O.I.C. 1987/180 *Lottery Licensing Act — Regulation to Amend the Lottery and Games of Chance Regulations,* O.I.C. 2012/102 *Slot Machine Management Regulations,* O.I.C. 2205/32
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon gokken en wedden, met inbegrip van regulerende diensten, dienstverleners, productie, leveranciers van materialen, de exploitatie van en reparatiediensten in verband met loterijen, speelautomaten, videoloterijterminals, kansspelen, wedrennen, wedkantoren, bingo's, casino's en promotionele prijsvragen reguleren en hiervoor vergunningen afgeven, en deze activiteiten onder meer via territoriale monopolies uitoefenen. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen: a) om prestatie-eisen op te leggen; b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap; c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Voorbehoud I-PT-193

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Veterinaire diensten voor huisdieren Andere veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon

Maatregelen:	*Animal Protection Act,* R.S.Y. 2002, c. 6 *Animal Health Act,* R.S.Y. 2002, c. 5 *Occupational Training Act,* R.S.Y. 2002, c. 160
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon de veterinaire diensten voor huisdieren en andere veterinaire diensten reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen: a) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap; en b) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners.

Voorbehoud I-PT-194

Sector:	Onderzoek en ontwikkeling
Subsector:	Onderzoek en ontwikkeling op het gebied van de natuur- en de ingenieurswetenschappen Onderzoek en ontwikkeling op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen Interdisciplinair onderzoeks- en ontwikkelingswerk
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 852, 851 (uitsluitend taalwetenschap en talen), 853
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Scientists and Explorers Act,* R.S.Y. 2002, c. 200 *Historic Resources Act,* R.S.Y. 2002, c. 109 *Archaeological Sites Regulation,* O.I.C. 2003/73 *Wildlife Act,* R.S.Y. 2002, c. 229 *Wildlife Regulations,* O.I.C. 2012/84 *Languages Act,* R.S.Y. 2002, c. 133 *Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act,* S.C. 2003, c. 7
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Aan de hand van de bovengenoemde maatregelen kan de overheid van Yukon onderzoek en ontwikkeling op het gebied van natuur- en ingenieurswetenschappen, maatschappij- en geesteswetenschappen alsmede interdisciplinair onderzoeks- en ontwikkelingswerk reguleren en hiervoor vergunningen afgeven. Hierbij kan het onder meer gaan om de vaststelling van maatregelen: a) om prestatie-eisen op te leggen; b) om de eigendom te beperken op basis van nationaliteit of ingezetenschap;

c) om de voorkeur te geven aan Canadese personen en Canadese dienstverleners; en

d) met betrekking tot de nationaliteit of het ingezetenschap van het hoger management en de raden van bestuur.

Lijst van de EU-partij

Voorbehouden van toepassing in de Europese Unie

(van toepassing in alle EU-lidstaten, tenzij anders aangegeven)

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal
Maatregelen:	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Omschrijving:	**Investeringen** Alle vennootschappen of bedrijven die in overeenstemming met de wetgeving van een lidstaat van de EU zijn opgericht en hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in de EU hebben, met inbegrip van die welke door Canadese investeerders in de lidstaten van de EU zijn gevestigd, hebben recht op de in artikel 54 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vastgestelde behandeling. Deze behandeling wordt niet toegekend aan filialen of agentschappen van vennootschappen of bedrijven die buiten de EU zijn gevestigd. De behandeling die wordt toegekend aan vennootschappen of bedrijven die in overeenstemming met de wetgeving van een lidstaat van de EU door Canadese investeerders zijn opgericht en die hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging in de EU hebben, doet geen afbreuk aan eventuele voorwaarden en verplichtingen, in overeenstemming met hoofdstuk acht (Investeringen), die op dergelijke vennootschappen of ondernemingen kunnen zijn opgelegd wanneer zij zich in de EU hebben gevestigd en die van toepassing blijven.
Sector:	Onderzoek en ontwikkeling
Subsector:	Onderzoek en experimentele ontwikkeling op het gebied van de natuurwetenschappen en civiele techniek, diensten op het gebied van interdisciplinair onderzoek en experimentele ontwikkeling
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 851, CPC 853
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Alle momenteel lopende en toekomstige EU-kaderprogramma's voor onderzoek of innovatie, met inbegrip van alle regels voor deelname aan KP7 en regelgeving met betrekking tot gemeenschappelijke technologie-initiatieven (GTI's), de besluiten krachtens artikel 185, het programma voor concurrentievermogen en innovatie (CIP) en het Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT) alsook lopende en toekomstige nationale, regionale of lokale onderzoeksprogramma's.

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor door de overheid gefinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten (O&O) die op EU-niveau financiering krijgen van de EU, kunnen alleen exclusieve rechten of vergunningen worden verleend aan onderdanen van de lidstaten van de EU en aan rechtspersonen uit de EU die hun statutaire zetel, hoofdbestuur of hoofdvestiging in de EU hebben. Voor door de overheid gefinancierde O&O-diensten die financiering krijgen van een lidstaat, kunnen alleen exclusieve rechten of vergunningen worden verleend aan onderdanen van de desbetreffende EU-lidstaat en aan rechtspersonen uit de desbetreffende lidstaat die hun statutaire zetel, hoofdbestuur of hoofdvestiging in die lidstaat hebben. Dit voorbehoud laat de uitsluitingen die van toepassing zijn ten aanzien van overheidsopdrachten van een partij, subsidies of overheidssteun voor de handel in diensten als bedoeld in artikel 8.15, lid 5, onder a) en b), respectievelijk artikel 9.2, lid 2, onder f) en g), onverlet
Sector:	Gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 92, CPC 93
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Markttoegang
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Zie **Omschrijving**
Omschrijving:	**Investeringen** Een EU-lidstaat die activa van of haar aandelen in een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit die gezondheids-, maatschappelijke of onderwijsdiensten verstrekt, verkoopt of anderszins vervreemdt, kan met betrekking tot investeerders uit Canada of uit een derde land, of hun investeringen, een verbod of beperkingen opleggen ten aanzien van de eigendom van dergelijke aandelen of activa, alsmede eventuele zeggenschap over een daaruit voortvloeiende onderneming verbieden of ten aanzien van die zeggenschap beperkingen opleggen. Met betrekking tot een dergelijke verkoop of vervreemding anderszins kan elke EU-lidstaat maatregelen vaststellen of handhaven met betrekking tot de nationaliteit van het hogere management en de leden van de raad van bestuur, en maatregelen vaststellen of handhaven ter beperking van het aantal aanbieders. Voor de toepassing van dit voorbehoud: a) wordt beschouwd als een bestaande maatregel elke maatregel die wordt gehandhaafd of vastgesteld na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst en die op het tijdstip van de verkoop of vervreemding anderszins een verbod of beperkingen oplegt ten aanzien van de eigendom van aandelen of activa, nationaliteitsvereisten stelt of het aantal aanbieders zoals omschreven in dit voorbehoud beperkt; en b) wordt onder „staatsonderneming" verstaan een onderneming die eigendom is van of waarover door eigendomsbelangen zeggenschap wordt uitgeoefend een EU-lidstaat, ondernemingen die na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst uitsluitend zijn opgericht met het oog op de verkoop of vervreemding anderszins van aandelen in, of activa van een bestaande overheidsonderneming of overheidsentiteit daaronder begrepen.
Sector:	Landbouw
Subsector:	

Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Prestatie-eisen
Bestuursniveau:	EU-niveau
Maatregelen:	Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad van 22 oktober 2007 houdende een gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten en specifieke bepalingen voor een aantal landbouwproducten („Integrale-GMO-verordening")
Omschrijving:	**Investeringen** De door de EU-lidstaten aangewezen interventiebureaus kopen in de EU geoogste granen. Er wordt geen uitvoerrestitutie toegekend voor rijst ingevoerd uit en wederuitgevoerd naar Canada of een derde land. Alleen rijsttelers uit de EU kunnen aanspraak maken op compensatiebetalingen.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Boekhoudkundige en auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8621
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Onder voorbehoud van wederkerigheid kunnen de bevoegde autoriteiten van een EU-lidstaat de gelijkwaardigheid van de kwalificaties van een auditor die onderdaan is van Canada of van een derde land erkennen zodat deze kan optreden als erkend auditor in de EU.
Sector:	Communicatie
Subsector:	Postdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 71235, deel van CPC 73210, deel van CPC 751
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Richtlijn 97/67/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2002/39/EG en Richtlijn 2008/06/EG

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** In de EU kan de organisatie van de plaatsing van brievenbussen op de openbare weg, de uitgave van postzegels en de verzending van aangetekende zendingen voor gerechtelijke of administratieve procedures overeenkomstig de nationale wetgeving beperkt zijn. Vergunningensystemen kunnen worden opgezet voor diensten waarvoor een universele dienstverplichting geldt. Deze vergunningen kunnen een specifieke universele dienstverplichting of een financiële bijdrage aan een compensatiefonds omvatten.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor de luchtvaart
Bedrijfstakkenclassificatie:	Verhuur van luchtvaartuigen
Type voorbehoud:	CPC 7461, CPC 7469, CPC 83104 Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap Richtlijn 96/67/EG van de Raad van 15 oktober 1996 betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de luchthavens van de Gemeenschap Verordening (EG) nr. 80/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 14 januari 2009 inzake een gedragscode voor geautomatiseerde boekingssystemen
Omschrijving:	Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten Luchtvaartuigen die door luchtvaartmaatschappijen uit de EU worden gebruikt, moeten zijn geregistreerd in de EU-lidstaat die aan de maatschappij een vergunning heeft verleend of, indien de vergunningverlenende EU-lidstaat zulks toestaat, elders in de EU. Voor registratie kan worden verlangd dat luchtvaartuigen eigendom zijn van natuurlijke personen die aan specifieke nationaliteitscriteria voldoen, of van ondernemingen die aan specifieke criteria betreffende eigendom van kapitaal en zeggenschap, voldoen. Bij wijze van uitzondering mogen in Canada geregistreerde luchtvaartuigen — in bepaalde omstandigheden en behoudens goedkeuring voor beperkte tijd door de lidstaat van de EU die de luchtvaartmaatschappij uit de EU vergunning heeft verleend — door een Canadese luchtvaartmaatschappij aan een luchtvaartmaatschappij uit de EU worden geleased zodat die luchtvaartmaatschappij uit de EU kan voldoen aan uitzonderlijke behoeften, seizoensgebonden capaciteitsbehoeften of behoeften om operationele problemen te overwinnen, wanneer aan die behoeften redelijkerwijs niet kan worden voldaan door in de EU geregistreerde luchtvaartuigen te leasen. Voor grondafhandelingsdiensten kan vestiging op het grondgebied van de EU vereist zijn. De mate waarin de grondafhandelingsdiensten zijn opengesteld, is afhankelijk van de grootte van de luchthaven. Het aantal aanbieders in elke luchthaven kan worden beperkt. Voor „grote luchthavens" mag deze beperking niet minder dan twee aanbieders zijn. Voor alle duidelijkheid: dit laat de rechten en de verplichtingen van de EU in het kader van de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten onverlet.

Voor de exploitatie van luchthavens is vestiging in de EU vereist. De exploitatie van luchthavens kan onderworpen zijn aan individuele concessies of vergunningen van de overheid. Als de houder van de vergunning of de concessie zijn exploitatievergunning of concessie geheel of gedeeltelijk aan een derde partij wil overdragen, kan hiervoor een bijzondere goedkeuring van de bevoegde autoriteit vereist zijn.

Met betrekking tot geautomatiseerde boekingssystemen (CRS) geldt dat wanneer aan luchtvaartmaatschappijen uit de EU door CRS-aanbieders van buiten de EU geen behandeling wordt toegekend die gelijkwaardig (d.w.z. niet-discriminerend) is aan die welke in de EU wordt toegekend, of wanneer aan CRS-aanbieders uit de EU door luchtvaartmaatschappijen van buiten de EU geen behandeling wordt toegekend die gelijkwaardig is aan die welke in de EU wordt gegeven, er maatregelen kunnen worden genomen opdat de aanbieders van CRS-diensten uit de EU een gelijkwaardige behandeling toekennen aan luchtvaartmaatschappijen van buiten de EU, en de luchtvaartmaatschappijen uit de EU een gelijkwaardige behandeling toekennen aan verleners van CRS-diensten van buiten de EU.

Sector: Vervoer

Subsector: Binnenvaart

Ondersteunende diensten voor de binnenvaart

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 722, deel van CPC 745

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Verplichtingen

Bestuursniveau: EU-niveau

Maatregelen: Verordening (EEG) nr. 3921/91 van de Raad van 16 december 1991 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers worden toegelaten tot binnenlands goederen- en personenvervoer over de binnenwateren in een lidstaat waar zij niet gevestigd zijn

Verordening (EG) nr. 1356/96 van de Raad van 8 juli 1996 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor het vervoer van goederen of personen over de binnenwateren, tussen lidstaten, om voor dit vervoer het vrij verrichten van diensten te verzekeren

Verordening (EEG) nr. 2919/85 van de Raad van 17 oktober 1985 houdende vaststelling van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor het regime dat door de Herziene Rijnvaartakte wordt gereserveerd voor de vaartuigen die tot de Rijnvaart behoren

Omschrijving: **Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer**

Vervoer van goederen en personen over de binnenwateren mag alleen worden verricht door een exploitant die:

a) is gevestigd in een lidstaat van de EU,

b) aldaar gemachtigd is tot het uitvoeren van (internationaal) goederen- of personenvervoer over de binnenwateren, en

c) vaartuigen gebruikt die zijn geregistreerd in een lidstaat van de EU of die beschikt over een verklaring dat deze vaartuigen tot de vloot van een lidstaat van de EU behoren.

Bovendien moeten de vaartuigen eigendom zijn van natuurlijke personen die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en hun woonplaats in een lidstaat van de EU hebben, of van rechtspersonen die in een lidstaat van de EU zijn ingeschreven en waarvan de meerderheid onderdaan is van een lidstaat van de EU. In uitzonderlijke gevallen kan worden afgeweken van de vereiste inzake meerderheidsparticipatie.

In Spanje, Zweden en Finland bestaat geen wettelijk onderscheid tussen maritieme waterwegen en binnenwateren. De regelgeving inzake zeevervoer is tevens van toepassing op de binnenwateren.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer per spoor
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 711
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Richtlijn 95/18/EG van de Raad van 19 juni 1995 betreffende de verlening van vergunningen aan spoorwegondernemingen Richtlijn 2004/49/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake de veiligheid op de communautaire spoorwegen en tot wijziging van Richtlijn 95/18/EG van de Raad betreffende de verlening van vergunningen aan spoorwegondernemingen, en van Richtlijn 2001/14/EG van de Raad inzake de toewijzing van spoorweginfrastructuurcapaciteit en de heffing van rechten voor het gebruik van spoorweginfrastructuur alsmede inzake veiligheidscertificering („Spoorwegveiligheidsrichtlijn") Richtlijn 2006/103/EG van de Raad van 20 november 2006 tot aanpassing van een aantal richtlijnen op het gebied van het vervoerbeleid, in verband met de toetreding van Bulgarije en Roemenië Richtlijn 2007/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 tot wijziging van Richtlijn 91/440/EEG van de Raad betreffende de ontwikkeling van de spoorwegen in de Gemeenschap, en van Richtlijn 2001/14/EG van het Europees Parlement en de Raad inzake de toewijzing van spoorweginfrastructuurcapaciteit en de heffing van rechten voor het gebruik van spoorweginfrastructuur
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het aanbieden van spoorvervoersdiensten is een vergunning vereist die alleen kan worden verleend aan spoorwegondernemingen die in een lidstaat van de EU zijn gevestigd.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Andere vervoersdiensten (gecombineerd vervoer)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 711,CPC 712, CPC 7212, CPC 7222, CPC 741, CPC 742, CPC 743, CPC 744, CPC 745, CPC 748, CPC 749
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Richtlijn 92/106/EEG van de Raad van 7 december 1992 houdende vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor bepaalde vormen van gecombineerd vervoer van goederen tussen lidstaten
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Met uitzondering van Finland mogen alleen in een lidstaat van de EU gevestigde ondernemers van wegvervoer die met betrekking tot het goederenvervoer tussen de lidstaten van de EU aan de voorwaarden voor toelating tot het beroep en voor toegang tot de vervoermarkt voor goederen voldoen, in het kader van gecombineerd vervoer tussen lidstaten van de EU al dan niet grensoverschrijdend begin- en/of eindvervoer verrichten dat een integrerend bestanddeel uitmaakt van het gecombineerd vervoer. Er gelden beperkingen voor elke vervoerswijze. Maatregelen kunnen worden genomen om ervoor te zorgen dat de motorrijtuigenbelasting voor voertuigen die in het kader van gecombineerd vervoer worden vervoerd, wordt verlaagd of terugbetaald.

Sector:	Ondersteunende diensten voor alle vervoerswijzen
Subsector:	In- en uitklaring
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 748
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	EU-niveau — nationaal — regionaal
Maatregelen:	Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek, en latere wijzigingen
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** In- en uitklaringsdiensten kunnen uitsluitend worden verleend door ingezetenen van de EU.

Voorbehouden van toepassing in Oostenrijk

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving, aankoop, huur of leasing van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Regionaal (subnationaal)
Maatregelen:	Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 25/2007 Kärntner Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2004 NÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. 6800 OÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 88/1994 Salzburger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2002 Steiermärkisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 134/1993 Tiroler Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 61/1996 Voralberger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 42/2004 Wiener Ausländergrundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 11/1998
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de verwerving, aankoop en huur of leasing van onroerend goed door natuurlijke personen en ondernemingen van buiten de EU is een vergunning vereist van de bevoegde regionale autoriteiten (Länder). Vergunningen worden slechts verleend indien de verwerving wordt geacht in het algemeen belang te zijn (met name op economisch, sociaal en cultureel vlak).
Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	

Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Aktiengesetz, BGBL. Nr. 98/1965, § 254 (2) GmbH-Gesetz, RGBL. Nr. 58/1906, § 107 (2) Gewerbeordnung, BGBL. Nr. 194/1994, § 39 (2a)
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de exploitatie van een filiaal moeten vennootschappen van buiten de Europese Economische Ruimte (EER) ten minste één verantwoordelijke vertegenwoordiger aanstellen die ingezetene van Oostenrijk is. Leidinggevend personeel (directeuren, natuurlijke personen) dat verantwoordelijk is voor de naleving van de Oostenrijkse handelswetgeving (Gewerbeordnung) moet zijn woonplaats in Oostenrijk hebben.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Rechtsanwaltsordnung (Advocatenwet) — RAO, RGBl. Nr. 96/1868, art. 1 en 21c
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Op grond van de Advocatenwet mogen alleen EER-advocaten en advocaten van de Zwitserse Bondsstaat rechtskundige diensten aanbieden via een commerciële aanwezigheid. Canadese advocaten (die in Canada volledig gekwalificeerd moeten zijn) mogen uitsluitend met betrekking tot internationaal publiekrecht en Canadees recht grensoverschrijdende rechtskundige diensten verlenen. Voor toelating tot de balie, die vereist is voor de beoefening van het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is de nationaliteit van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat vereist. De deelneming van Canadese advocaten (die in Canada volledig gekwalificeerd moeten zijn) in het aandelenkapitaal van een advocatenkantoor en hun aandeel in het bedrijfsresultaat mogen maximaal 25 % bedragen; de rest moet in handen zijn van volwaardige EER-advocaten of volwaardige advocaten van de Zwitserse Bondsstaat en alleen deze laatsten mogen een beslissende invloed hebben op de besluitvorming van het advocatenkantoor dat in Oostenrijk overeenkomstig artikel 1, onder a), van de Advocatenwet over het algemeen beperkt is tot bepaalde samenwerkingsverbanden.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders Auditdiensten Belastingconsulenten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 862, CPC 863
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (Wet betreffende professionele accountants en belastingconsulenten, BGBl. I Nr. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4 Bilanzbuchhaltungsgesetz (BibuG, BGBl. I Nr. 11/2008, § 7, § 11, § 56 en § 59 (1) 4.
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Overeenkomstig het recht van hun land van herkomst gekwalificeerde buitenlandse accountants, boekhouders, auditors en belastingconsulenten mogen maximaal 25 % van het kapitaal en de stemrechten van een Oostenrijkse onderneming in handen hebben. De dienstverlener moet een zetel of een vestiging in de EER hebben om boekhouddiensten te mogen verlenen en te mogen optreden als accountant of belastingadviseur naar Oostenrijks recht. Wanneer de werkgever van een buitenlandse auditor geen onderdaan van een lidstaat van de EU is, moet hij lid zijn van de desbetreffende beroepsvereniging in zijn land van herkomst (als een dergelijke vereniging daar bestaat).

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Tierärztegesetz (Wet op de diergeneeskunde), BGBl. Nr. 16/, §3 (3) 1
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER mogen veterinaire diensten verlenen. Van het nationaliteitsvereiste wordt afgeweken voor de onderdanen van een land dat geen lid is van de EER op voorwaarde dat er een overeenkomst met dat land bestaat waarin is voorzien in nationale behandeling met betrekking tot investeringen en grensoverschrijdende handel in veterinaire diensten.

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Medische diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 9312

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake medische diensten, BGBl. I Nr. 169/1998, §4 (2) en §5 (b), §§ 8(5), 32, 33 en 35 Federale wet tot regulering van paramedische beroepen van hoog niveau, BGBl. Nr. 460/1992 Federale wet tot regulering van massagetherapeuten van laag en hoog niveau, BGBl. Nr. 169/2002
Omschrijving:	**Investeringen** Om medische diensten te mogen verlenen, is de nationaliteit van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat vereist. Personen die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de EER kunnen in verband met medische diensten een aanvraag indienen voor een vergunning voor de volgende activiteiten: postuniversitaire opleiding, medische praktijk als huisarts of specialist in ziekenhuizen en strafinrichtingen, medische praktijk als zelfstandig huisarts en medische activiteiten voor onderwijsdoeleinden. Dit voorbehoud is niet van toepassing op tandartsen, psychologen of psychotherapeuten.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in tabaksproducten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63108
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op het tabaksmonopolie 1996, § 5 en § 27
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen kunnen een aanvraag indienen voor een vergunning om als tabakshandelaar op te treden. Onderdanen van EER-lidstaten krijgen voorrang.
Sector:	Distributie en gezondheidszorg
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen Andere diensten van apothekers
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Apothekengesetz (Wet op de apotheken), RGBl. Nr. 5/1907, §3 Arzneimittelgesetz (Geneesmiddelenwet) BGBL. Nr. 185/1983, §57-63

Omschrijving:	**Investeringen** De detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. Voor het exploiteren van een apotheek is de nationaliteit van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat vereist. Voor het huren en beheren van een apotheek is de nationaliteit van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat vereist.
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten voor hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 923
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake universiteiten voor toegepaste wetenschappen, BGBl I Nr. 340/1993, § 2 Wet op de accreditatie van universiteiten, BGBl I Nr. 168/1999, § 2
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het aanbieden van particulier gefinancierd onderwijs in de toegepaste wetenschappen op universitair niveau is een vergunning vereist van de bevoegde autoriteit, de raad voor het hoger onderwijs (Fachhochschulrat). Een investeerder die een onderwijsprogramma in de toegepaste wetenschappen wil aanbieden, moet als voornaamste activiteit het verstrekken van dergelijke programma's hebben en ter goedkeuring van het voorgestelde studieprogramma een behoefteanalyse en een marktonderzoek indienen. Het bevoegde ministerie kan de vergunning weigeren indien het programma onverenigbaar met het nationale onderwijsbelang wordt geacht. De aanvrager voor de oprichting van een privé-universiteit heeft een vergunning van de bevoegde autoriteit (de Oostenrijkse Akkreditierungsrat) nodig. Het bevoegde ministerie kan de goedkeuring weigeren als het besluit van het accrediteringsorgaan niet in overeenstemming is met het nationale onderwijsbelang.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Oostenrijkse wet toezicht verzekeringsbedrijf, §5 (1) 3 (VAG)
Omschrijving:	**Financiële diensten** Ter verkrijging van een vergunning voor het openen van een filiaal moeten buitenlandse verzekeraars in hun land van herkomst een rechtsvorm hebben die overeenstemt met of vergelijkbaar is met die van een naamloze vennootschap of een onderlinge verzekeringsmaatschappij. Een filiaal moet worden geleid door ten minste twee natuurlijke personen die ingezetenen van Oostenrijk zijn.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet toezicht verzekeringsbedrijf (VAG), BGBI. Nr. 569/1978, §1 (2)
Omschrijving:	**Financiële diensten** Promotionele activiteiten en bemiddeling namens een niet in de EU gevestigde dochteronderneming of een niet in Oostenrijk gevestigd filiaal (behalve voor herverzekering en retrocessie) zijn verboden.

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Skischolen Berggidsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 96419
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Regionaal (subnationaal)
Maatregelen:	Kärntner Schischulgesetz, LGBL. Nr. 53/97 Kärntner Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 25/98 NÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 5710 OÖ- Sportgesetz, LGBl. Nr. 93/1997 Salzburger Schischul- und Snowboardschulgesetz, LGBL. Nr. 83/89 Salzburger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 76/81 Steiermärkisches Schischulgesetz, LGBL. Nr. 58/97 Steiermärkisches Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 53/76 Tiroler Schischulgesetz. LGBL. Nr. 15/95 Tiroler Bergsportführergesetz, LGBL. Nr. 7/98 Vorarlberger Schischulgesetz, LGBL. Nr. 55/02 §4 (2)a Vorarlberger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 54/02 Wien: Gesetz über die Unterweisung in Wintersportarten, LGBL. Nr. 37/02
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De exploitatie van skischolen en berggidsdiensten wordt geregeld in de wet- en regelgeving van de deelstaten („Bundesländer"). Voor het aanbieden van deze diensten kan de nationaliteit van een lidstaat van de EER vereist zijn. Ondernemingen kunnen worden verplicht een directeur aan te stellen die onderdaan is van een lidstaat van de EER.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7221, CPC 7222, CPC 7223, CPC 7224, deel van CPC 745
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Schifffahrtsgesetz, BGBl. I Nr. 62/1997, §75f
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Om een scheepvaartmaatschappij voor de binnenvaart op te richten, moeten natuurlijke personen de nationaliteit van een lidstaat van de EER hebben. De meerderheid van de raad van bestuur van elke onderneming moet de nationaliteit van een lidstaat van de EER hebben. Een geregistreerde onderneming of permanente vestiging in Oostenrijk is vereist. Meer dan 50 % van de aandelen en het bedrijfskapitaal moet in handen zijn van onderdanen van een lidstaat van de EER.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, goederenvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Güterbeförderungsgesetz (Wet inzake goederenvervoer), BGBl. Nr. 593/1995; § 5 Gelegenheitsverkehrsgesetz (Wet inzake incidenteel vervoer), BGBl. Nr. 112/1996; § 6
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor personen- en vrachtvervoer kunnen exclusieve rechten of vergunningen alleen worden verleend aan onderdanen van de lidstaten van de EU en aan rechtspersonen uit de EU die daar hun hoofdvestiging hebben.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 713

Type voorbehoud:	Hoger management en raden van bestuur Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Rohrleitungsgesetz (Wet pijpleidingen), BGBl. Nr. 411/1975, § 5(1) en (2), §§ 5 (1) en (3), 15, 16 Gaswirtschaftsgesetz (gaswet), BGBl. I Nr. 121/2000, § 14, 15 en 16
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Natuurlijke personen krijgen alleen een vergunning als zij onderdaan zijn van een lidstaat van de EER en hun woonplaats in de EER hebben. Ondernemingen en vennootschappen moeten hun zetel in de EER hebben. De exploitant van het netwerk moet een directeur benoemen en een technisch directeur die verantwoordelijk is voor de technische controle van de werking van het netwerk, en beiden moeten onderdaan zijn van een lidstaat van de EER. De bevoegde autoriteit mag afzien van de nationaliteits- en verblijfsvereisten wanneer de exploitatie van het netwerk in het algemeen belang wordt geacht. Voor het vervoer van andere goederen dan gas en water geldt het volgende: 1. natuurlijke personen krijgen alleen een vergunning als zij onderdaan zijn van een lidstaat van de EER en een vestiging in Oostenrijk hebben; en 2. ondernemingen en vennootschappen moeten hun zetel in Oostenrijk hebben. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte of een beoordeling van het belang uitgevoerd. Grensoverschrijdende pijpleidingen mogen niet ten koste gaan van de veiligheidsbelangen van Oostenrijk en haar status als neutraal land. Ondernemingen en vennootschappen moeten een directeur aanstellen die onderdaan moet zijn van een lidstaat van de EER. De bevoegde autoriteit mag afzien van de nationaliteits- en vestigingsvereisten indien de exploitatie van de pijpleiding in het algemeen belang wordt geacht.
Sector:	Energie
Subsector:	Transmissie en distributie van elektriciteit
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 40, CPC 887
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Regionaal
Maatregelen:	Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz(ElWOG), LGBl. Nr. 70/2005; Kärntner Elektrizitätswirtschafts-und Organisationsgesetz(ElWOG), LGBl. Nr. 24/2006
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Natuurlijke personen krijgen alleen een vergunning als zij onderdaan zijn van een lidstaat van de EER en hun woonplaats in de EER hebben. Indien de exploitant een directeur of huurder aanstelt, wordt afgezien van het woonplaatsvereiste. Rechtspersonen (ondernemingen) moeten hun zetel in de EER hebben. Zij moeten een directeur of huurder aanstellen die onderdaan is van een lidstaat van de EER en zijn woonplaats in de EER heeft. De bevoegde autoriteit mag afzien van de woonplaats- en nationaliteitsvereisten wanneer de exploitatie van het netwerk in het algemeen belang wordt geacht.

Voorbehouden van toepassing in België

In het kader van de voorbehouden van België omvat het nationale overheidsniveau de federale overheid en de overheden van de gewesten en de gemeenschappen omdat elk van hen gelijkwaardige wetgevende bevoegdheden bezit.

Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Andere winning van delfstoffen
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 14
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid)
Maatregelen:	Koninklijk besluit van 1 september 2004 betreffende de voorwaarden en de toekenningsprocedure van concessies voor de exploratie en de exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen in de territoriale zee en op het continentaal plat
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de exploratie en exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen in de territoriale zee en op het continentale plat is een concessie vereist. De concessiehouder moet zijn woonplaats in België hebben.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid)
Maatregelen:	Belgisch Gerechtelijk Wetboek (artikelen 428-508); Koninklijk besluit van 24 augustus 1970
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Belgische recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Voor volledige toelating tot de balie moeten buitenlandse advocaten ten minste zes jaar ingezetene van het land zijn, te rekenen vanaf de datum van de aanvraag tot registratie, of drie jaar onder bepaalde voorwaarden. Zij moeten in het bezit zijn van een door de Belgische minister van Buitenlandse Zaken afgegeven certificaat waaruit blijkt dat het nationale recht of internationale verdrag wederkerigheid toestaat (wederkerigheidsvoorwaarde). Vertegenwoordiging voor het *Hof van Cassatie* is onderhevig aan een quotaregeling.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid)
Maatregelen:	Wet van 22 juli 1953, houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd op 30 april 2007
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om officieel te mogen optreden als „Bedrijfsrevisor" moet de onderneming een vestiging hebben in België waar de beroepsactiviteit zal plaatsvinden en waar de daarmee samenhangende akten, documenten en correspondentie worden bewaard, en moet ten minste één bestuurder of manager van de onderneming Bedrijfsrevisor zijn en verantwoordelijk zijn voor het beheer van een vestiging in België.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten van architecten Diensten in verband met stedenbouwkundige planning en landschapsarchitectuur
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8671, CPC 8674
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid)
Maatregelen:	Wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect Wet van 26 juni 1963 tot instelling van een orde van architecten Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983 door de Nationale Raad van de Orde van Architecten vastgesteld (goedgekeurd bij art. 1 KB van 18 april 1985, MB van 8 mei 1985).
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Het verlenen van diensten van architecten in België vereist toezicht op de uitvoering van de werken. Buitenlandse architecten met een vergunning in hun gastland die hun beroep incidenteel in België willen uitoefenen, moeten voorafgaande toestemming krijgen van de Raad van de Orde van Architecten in het geografische gebied waar zij hun activiteit wensen uit te oefenen.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Plaatsing van personeel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87202
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal (gewesten)

Maatregelen:	Vlaams Gewest: Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling Waals Gewest: Décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Decreet van 3 april 2009 betreffende de registratie en de erkenning van de arbeidsbemiddelingsbureaus), art. 7; Arrêté du Gouvernement wallon du 10 décembre 2009 portant exécution du décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Besluit van de Waalse regering van 10 december 2009 tot uitvoering van het decreet van 3 april 2009 betreffende de registratie en de erkenning van arbeidsbemiddelingsbureaus), art. 4 Duitstalige Gemeenschap: Dekret über die Zulassung der Leiharbeitsvermittler und die Überwachung der privaten Arbeitsvermittler / Décret du 11 mai 2009 relatif à l'agrément des agences de travail intérimaire et à la surveillance des agences de placement privées, art. 6
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Vlaams Gewest: Ondernemingen die hun maatschappelijke zetel buiten de EER hebben, moeten bewijzen dat zij in het land van herkomst arbeidsbemiddelingsdiensten aanbieden. Waals Gewest: Een specifieke rechtsvorm (régulièrement constituée sous la forme d'une personne morale ayant une forme commerciale, soit au sens du droit belge, soit en vertu du droit d'un Etat membre ou régie par celui-ci, quelle que soit sa forme juridique) is vereist om arbeidsbemiddelingsdiensten te mogen aanbieden. Ondernemingen die hun maatschappelijke zetel buiten de EER hebben, moeten bewijzen dat zij voldoen aan de voorwaarden van het decreet (bijvoorbeeld met betrekking tot de rechtsvorm) en moeten bewijzen dat zij in hun land van herkomst arbeidsbemiddelingsdiensten aanbieden. Duitstalige Gemeenschap: Ondernemingen die hun maatschappelijke zetel buiten de EER hebben, moeten bewijzen dat zij in het land van herkomst arbeidsbemiddelingsdiensten aanbieden en zij moeten voldoen aan de in het genoemde decreet vastgestelde toelatingscriteria.
Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid)
Maatregelen:	Wet van 21 december 1990 betreffende de registratie van zeeschepen, zoals gewijzigd bij de wet van 3 mei 1999 Koninklijk besluit van 4 april 1996 betreffende de registratie van zeeschepen en het in werking treden van de wet van 21 december 1990 betreffende de registratie van zeeschepen, zoals gewijzigd

Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Volgens de bepalingen van de Belgische wet en het besluit betreffende de registratie van schepen moet de eigenaar of de exploitant van het schip: a) als natuurlijke persoon de nationaliteit van een lidstaat van de EU hebben; b) als natuurlijke persoon zijn woon- of hoofdverblijfplaats in België hebben; of c) als rechtspersoon zijn werkelijke zetel heeft in één van de lidstaten van de EU hebben, om in aanmerking te komen voor de registratie van een schip in het nationale register. Buitenlandse investeerders moeten hun hoofdkantoor in België hebben om een vaartuig in het nationale register der zeeschepen te kunnen laten registreren. De schepen moeten worden geëxploiteerd vanuit België, d.w.z. dat de eigenaar of de exploitant (indien verschillend van de eigenaar) in het Belgische handelsregister moet zijn ingeschreven. Een vaartuig in buitenlandse handen kan op verzoek van een Belgische exploitant worden geregistreerd, mits toestemming van de eigenaar en van de Belgische autoriteiten (directoraat-generaal Maritiem Vervoer in Brussel). Een vaartuig in buitenlandse handen kan ook in het Belgisch rompbevrachtingsregister (tweede register) worden geregistreerd, mits toestemming van de autoriteiten van het eerste register, van de eigenaar en van de bevoegde Belgische autoriteiten.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor de luchtvaart Verhuur van luchtvaartuigen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 83104
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid)
Maatregelen:	Koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling der luchtvaart
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Private (burgerlijke) luchtvaartuigen die eigendom zijn van natuurlijke personen die geen onderdaan zijn van een EU- of een EER-lidstaat kunnen alleen worden geregistreerd indien de eigenaars hun woon- of verblijfplaats sedert ten minste een jaar ononderbroken in België hebben. Private (burgerlijke) luchtvaartuigen die eigendom zijn van buitenlandse rechtspersonen die niet zijn opgericht overeenkomstig het recht van een EU- of een EER-lidstaat kunnen alleen worden geregistreerd indien die rechtspersonen sedert ten minste een jaar ononderbroken een bedrijfszetel, een agentschap of een bureau in België hebben.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Luchtvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 73
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid)

Maatregelen:	Ministerieel besluit van 3 augustus 1994 tot vaststelling van de voorwaarden voor afgifte van exploitatievergunningen aan luchtvaartmaatschappijen
Omschrijving:	**Investeringen** Om luchtvaartdiensten te verlenen is een vergunning vereist. Om die vergunning te verkrijgen, moet de aanvrager ten minste één luchtvaartuig te zijner beschikking hebben door eigendom of door een of andere vorm van huurovereenkomst dat op zijn naam is geregistreerd in het Belgische luchtvaartregister.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor de luchtvaart
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7461, CPC 7469, CPC 83104
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal (federale overheid en gewesten)
Maatregelen:	Koninklijk besluit van 6 november 2010 betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de luchthaven Brussel-Nationaal (art. 18) Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de Vlaamse regionale luchthavens (art. 14) Arrêté du Gouvernement wallon réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale aux aéroports relevant de la Région wallonne (art. 14)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor grondafhandelingsdiensten is wederkerigheid vereist.

Voorbehouden van toepassing in Bulgarije

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Handelswet, art. 17a Wet betreffende de stimulering van investeringen, art. 24
Omschrijving:	**Investeringen** Buitenlandse rechtspersonen, tenzij die op grond van de wetgeving van een lidstaat van de EU of de EER zijn opgericht, mogen zaken doen en activiteiten uitoefenen als zij in de Republiek Bulgarije zijn gevestigd in de vorm van een in het handelsregister ingeschreven vennootschap. Voor de vestiging van filialen is een vergunning vereist. Vertegenwoordigingskantoren van buitenlandse ondernemingen moeten ingeschreven zijn bij de Bulgaarse kamer van koophandel en industrie, mogen geen economische activiteiten ontplooien en mogen alleen reclame maken voor hun eigenaar en optreden als vertegenwoordiger of agent.

Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Alle sectoren behalve winning van uranium- en thoriumertsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 10, ISIC rev 3.1 11, ISIC rev 3.112, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	
Maatregelen:	Wet op de ondergrondse natuurlijke rijkdommen Concessiewet Wet inzake het toezicht op en na de privatisering
Omschrijving:	**Investeringen** Voor bepaalde economische activiteiten met betrekking tot de exploitatie of het gebruik van staats- of overheidseigendommen moet toestemming worden verleend krachtens de Concessiewet of andere bijzondere concessiewetten. Voor prospectie of exploratie van ondergrondse natuurlijke rijkdommen op het grondgebied van de Republiek Bulgarije, op het continentale plat en in de exclusieve economische zone in de Zwarte Zee is een vergunning vereist, terwijl voor winning en exploitatie een uit hoofde van de wet op de ondergrondse natuurlijke rijkdommen verleende concessie is vereist. Ondernemingen die in preferentiële belastingsjurisdicties (d.w.z. offshore) zijn geregistreerd of daarmee rechtstreeks of onrechtstreeks zijn verbonden, mogen niet deelnemen aan openbare procedures voor de verlening van vergunningen of concessies voor prospectie, exploratie of winning van natuurlijke rijkdommen, met inbegrip van uranium- en thoriumerts, mogen geen bestaande vergunning of concessie exploiteren en kunnen de geologische of commerciële ontdekking van een afzetting als gevolg van exploratie niet laten registreren. Commerciële vennootschappen waarin de lidstaat of een gemeente een aandeel in het kapitaal van meer dan 50 % bezit, mogen geen transacties voor de vervreemding van vaste activa van de vennootschap uitvoeren, zij mogen geen contracten sluiten voor het verwerven van participaties, geen leasingcontracten, contracten voor de uitvoering van gezamenlijke activiteiten, voor het verkrijgen van kredieten of kredietverzekeringen sluiten en geen verbintenissen uit wisselbrieven aangaan, tenzij toegestaan door het privatiseringsagentschap of de gemeenteraad, afhankelijk van welke instantie bevoegd is. Onverminderd artikel 8.4, leden 1 en 2, is overeenkomstig het besluit van de Nationale Assemblee van de Republiek Bulgarije van 18 januari 2012 het gebruik van hydrofracturering (fracking) voor prospectie, exploratie en winning van olie en gas verboden krachtens een besluit van het Parlement. De exploratie en winning van schaliegas is verboden.

Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Winning van uranium- en thoriumerts
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 12
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal

Maatregelen:	Wet op het veilige gebruik van kernenergie, Wet op de economische en financiële betrekkingen met ondernemingen die geregistreerd zijn in jurisdicties waar een fiscale voorkeursbehandeling geldt, met daarmee verbonden ondernemingen en hun uiteindelijk gerechtigden, Wet op onderwaterrijkdommen
Omschrijving:	**Investeringen** De winning van uraniumerts is bij Decreet nr. 163 van de raad van ministers van 20 augustus 1992 verboden. Voor de winning van thoriumertsen is de algemene regeling van concessies voor de mijnbouw van toepassing. Om deel te nemen aan concessies voor de winning van thoriumertsen moet een Canadese onderneming volgens de Bulgaarse Handelswet zijn opgericht en in het handelsregister zijn ingeschreven. Besluiten om de winning van thoriumertsen toe te staan, worden per geval genomen op een niet-discriminerende basis. Het verbod voor ondernemingen die in preferentiële belastingsjurisdicties (d.w.z. offshore) zijn geregistreerd of daarmee rechtstreeks of onrechtstreeks zijn verbonden om deel te nemen aan openbare procedures voor concessies voor de winning van natuurlijke rijkdommen omvat uranium- en thoriumertsen.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de advocatuur Wet inzake bemiddeling Wet op het notarisambt en de notariële activiteit
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Voor zover Canada en zijn gebieden en provincies toestaan dat Bulgaarse advocaten Bulgaarse onderdanen vertegenwoordigen onder het interne recht, staat Bulgarije onder dezelfde voorwaarden toe dat Canadese advocaten onderdanen van Canada vertegenwoordigen onder het interne recht in samenwerking met een Bulgaarse advocaat. Daartoe moeten buitenlandse advocaten bij besluit van de algemene raad van de orde van advocaten toestemming krijgen om als advocaat op te treden en moeten zij in het centraal register van buitenlandse advocaten zijn ingeschreven. Ondernemingen moeten in Bulgarije als vennootschap van advocaten („advokatsko sadrujie") of advocatenkantoor („advokatsko drujestvo") zijn ingeschreven. De naam van het advocatenkantoor mag alleen de namen van de vennoten bevatten; een buitenlands bedrijf kan zijn naam dus niet gebruiken tenzij de in die naam genoemde vennoten ook in Bulgarije zijn ingeschreven.

	Volledige toelating tot de balie is alleen toegestaan voor onderdanen van een lidstaat van de EU of voor buitenlanders die gekwalificeerd zijn als advocaat en een diploma bezitten waarmee zij het beroep in een lidstaat van de EU mogen uitoefenen. Voor procesvertegenwoordiging moeten zij vergezeld zijn door een Bulgaarse advocaat. Voor rechtskundige bemiddeling is permanent ingezetenschap vereist.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake onafhankelijke financiële audits
Omschrijving:	**Investeringen** Een „gespecialiseerde auditorganisatie" is een vennootschap naar Bulgaars handelsrecht of naar het recht van een andere lidstaat van de EU of de Europese Economische Ruimte waarvan de voornaamste activiteit de onafhankelijke audit van de financiële overzichten van ondernemingen is en waarvan driekwart van de leden registeraccountants, auditors of auditorganisaties met een goede reputatie uit een lidstaat van de EU zijn, en die: a) een vennootschap onder firma is waarin meer dan de helft van de vennoten registeraccountants, auditors of auditorganisaties uit andere lidstaten van de EU zijn; b) een commanditaire vennootschap is waarin meer dan de helft van de vennoten met onbeperkte aansprakelijkheid registeraccountants, auditors of auditorganisaties uit andere lidstaten van de EU zijn; of c) een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid is waarbij meer dan de helft van het kapitaal en van de stemrechten op de algemene vergadering van de vennoten toebehoren aan registeraccountants, auditors of auditorganisaties uit andere lidstaten van de EU.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Belastingconsulenten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 863
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de financiële administratie Wet inzake onafhankelijke financiële audits Wet op de inkomstenbelasting voor natuurlijke personen Wet op de vennootschapsbelasting

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Belastingadviseurs moeten de nationaliteit van een lidstaat van de EU hebben.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten van architecten Diensten in verband met stedenbouwkundige planning en landschapsarchitectuur Ingenieurs Ingenieurs: geïntegreerde diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, 8674
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de ruimtelijke ontwikkeling, art. 230
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor projecten van nationaal of regionaal belang moeten Canadese investeerders werken in partnerschap met of als onderaannemers van lokale investeerders. Buitenlandse specialisten moeten minstens twee jaar bouwervaring hebben, dit is geen vereiste voor nationale deskundigen. Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten moeten de Bulgaarse nationaliteit hebben.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8675
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op het kadaster en eigendomsregister Wet landmeetkunde en cartografie
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Een professioneel bevoegde instantie is een persoon (natuurlijke of rechtspersoon) die functies met betrekking tot kadastraal onderzoek, geodesie en cartografie mag uitoefenen. Voor natuurlijke personen die activiteiten verrichten met betrekking tot geodesie, kadastraal onderzoek en cartografie in verband met de bestudering van bewegingen van de aardkorst is vestiging vereist, alsmede de Bulgaarse nationaliteit.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Vertalers en tolken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87905
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Regelgeving inzake de legalisatie, certificering en vertaling van documenten
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Vertaalbureaus moeten een contract hebben met het ministerie van Buitenlandse Zaken om officiële vertalingen te mogen verstrekken.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Technische testen en analyses
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8676
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet technische voorschriften voor producten Wet inzake metingen Wet inzake de nationale accreditatie van instanties voor conformiteitscontrole Wet op de luchtverontreiniging Waterwet, Verordening N-32 voor de periodieke keuring van de technische staat van wegvoertuigen
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om tests en analyses te mogen uitvoeren, moeten onderdanen van Canada gevestigd zijn in Bulgarije overeenkomstig de Bulgaarse Handelswet en ingeschreven zijn in het handelsregister. Voor de periodieke keuring van de technische staat van wegvoertuigen moet de entiteit ingeschreven zijn overeenkomstig de Bulgaarse Handelswet of de Wet rechtspersonen zonder winstoogmerk, of in een andere lidstaat van de EU of van de EER geregistreerd zijn. De tests en analyses van de samenstelling en zuiverheid van lucht en water mogen alleen worden uitgevoerd door het Bulgaarse Ministerie van Milieu en Water, of door haar agentschappen in samenwerking met de Bulgaarse Academie voor wetenschap.

Sector:	Distributie
Subsector:	Handelsbemiddeling Groothandel en detailhandel

Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 621,CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, deel van CPC 62272, CPC 62276, CPC 63108, deel van CPC 6329
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de veterinaire diensten, artikelen 343, 363, 373 Wet inzake het verbod op chemische wapens en het toezicht op giftige chemische stoffen en hun precursoren, art. 6 Wet inzake het toezicht op de uitvoer van wapens en producten en technologieën voor tweeërlei gebruik, art. 46 Wet op tabak en tabaksproducten, artikelen 21, 27, 30
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de distributie (groothandel en detailhandel) van aardolie en aardolieproducten, gas, edele metalen, tabak en tabaksproducten geldt een vergunningsplicht is inschrijving vooraf in het handelsregister verplicht. Vergunningen kunnen alleen worden verleend aan onderdanen van een lidstaat van de EER of aan buitenlandse burgers met vaste verblijfplaats in Bulgarije. Afhankelijk van de regels van de lokale gemeente kunnen warenhuizen onderworpen zijn aan een onderzoek naar de economische behoefte.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op geneesmiddelen voor menselijke geneeskunde, artikelen 146, 161, 195, 222, 228
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De postorderverkoop van geneesmiddelen is verboden. De detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. De beheerders van apotheken moeten gekwalificeerde apothekers zijn en mogen slechts één apotheek beheren: die waarin zij zelf werken. Apothekers moeten hun vaste verblijfplaats in het land hebben. Er bestaat een quotum voor het aantal apotheken dat eigendom kan zijn van dezelfde persoon.
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten in verband met basis- en middelbaar onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Wet op het openbaar onderwijs, art. 12

Lid 4 van de aanvullende bepalingen van de Wet op het hoger onderwijs

Omschrijving: **Investeringen**

Dit voorbehoud geldt voor particulier gefinancierd basis- en middelbaar onderwijs, dat allen mag worden gegeven door daartoe gemachtigde Bulgaarse ondernemingen (commerciële aanwezigheid is vereist).

Bulgaarse kleuterscholen en scholen met buitenlandse deelneming kunnen krachtens een besluit van de raad van ministers op initiatief van de minister van Onderwijs, Jeugd en Wetenschappen worden opgericht of omgevormd op verzoek van in Bulgarije geregistreerde verenigingen, vennootschappen of ondernemingen van Bulgaarse en buitenlandse natuurlijke of rechtspersonen.

Kleuterscholen en andere scholen in buitenlandse handen kunnen op verzoek van buitenlandse rechtspersonen in overeenstemming met internationale overeenkomsten en verdragen en op basis van de bovenstaande bepalingen worden opgericht of omgevormd.

Buitenlandse middelbare scholen mogen geen filialen vestigen op het grondgebied van Bulgarije. Zij mogen alleen faculteiten, departementen, instituten en colleges in Bulgarije openen binnen de structuur van en in samenwerking met Bulgaarse middelbare scholen.

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Verzekeringswetboek, artikelen 8, 41, 47b

Omschrijving: **Financiële diensten**

Een buitenlandse verzekeraar of herverzekeraar die in Bulgarije een filiaal of agentschap wil vestigen om verzekeringen aan te bieden, moet in zijn land van herkomst beschikken over een vergunning voor het aanbieden van dezelfde soorten verzekeringen als die hij in Bulgarije wenst aan te bieden.

Verzekeringstussenpersonen moeten hun activiteiten verrichten via een lokale vennootschap (filialen niet toegestaan).

Ingezetenschap is vereist voor de leden van de raden van bestuur en toezicht van verzekerings- of herverzekeringsondernemingen en voor elke persoon die dergelijke ondernemingen mag beheren of vertegenwoordigen.

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op kredietinstellingen, art. 2, 17 Wetboek sociale verzekeringen, art. 121e Monetaire wet, art. 3
Omschrijving:	**Financiële diensten** Een bank moet zijn opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap. De bank wordt door ten minste twee personen beheerd en vertegenwoordigd, van wie ten minste één de Bulgaarse taal uitstekend beheerst. De personen die de bank beheren en vertegenwoordigen, moeten voor het beheer van de bank persoonlijk aanwezig zijn op het beheersadres van de bank. Om deposito's of andere hernieuwbare middelen van het grote publiek te mogen aantrekken en andere diensten te mogen aanbieden, moet een bank met hoofdkantoor in een land buiten de EU een vergunning krijgen van de Nationale Bank van Bulgarije voor het verrichten van commerciële activiteiten via een filiaal in Bulgarije. De financiële instelling moet worden opgericht als een vennootschap met aandelen, een aandelenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een commanditaire vennootschap met aandelen en de plaats van de hoofdactiviteit moet zich op het grondgebied van Bulgarije bevinden. Alleen in Bulgarije geregistreerde financiële instellingen en buitenlandse financiële instellingen met zetel in een lidstaat van de EU mogen activiteiten op het grondgebied van Bulgarije uitvoeren. Voor pensioenverzekeringen is een naamloze vennootschap vereist met een vergunning overeenkomstig het wetboek sociale verzekeringen die is ingeschreven overeenkomstig de Handelswet of de wetgeving van een andere lidstaat van de EU (filialen niet toegestaan). De initiatiefnemers en aandeelhouders van pensioenverzekeringsmaatschappijen kunnen niet-ingezeten rechtspersonen zijn die als socialeverzekeringsinstelling, commerciële verzekeringsinstelling of andere financiële instelling naar nationaal recht zijn geregistreerd, indien zij door de Nationale Bank van Bulgarije bevestigde bankverklaringen van een buitenlandse eersterangsbank kunnen overleggen. Niet-ingezetenen kunnen geen initiatiefnemer of aandeelhouder van pensioenverzekeringsmaatschappijen zijn. De inkomsten van de vrijwillige aanvullende pensioenfondsen en soortgelijke inkomsten die rechtstreeks verband houden met vrijwillige pensioenverzekeringen aangeboden door personen die zijn geregistreerd overeenkomstig de wetgeving van een andere EU-lidstaat en die, in overeenstemming met de desbetreffende wetgeving, vrijwillige pensioenverzekeringsactiviteiten uitvoeren, zijn niet belastbaar volgens de in de wet op de vennootschapsbelasting vastgestelde procedure. De voorzitter van de raad van beheer, de voorzitter van de raad van bestuur, de uitvoerend directeur en de afgevaardigd bestuurder moeten beschikken over een vast adres of in het bezit zijn van een duurzame verblijfsvergunning in Bulgarije.
Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Hotels, restaurants en catering Reisbureaus en reisorganisatoren Diensten van toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 641, CPC 642, CPC 643, CPC 7471, CPC 7472
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Toerismewet, artikelen 17, 45
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Oprichting als vennootschap (filialen niet toegestaan) is vereist. Diensten in verband met het organiseren van toeristische reizen of diensten van reisbureaus kunnen worden aangeboden door in een lidstaat van de EU of de EER gevestigde personen indien zij bij vestiging op het grondgebied van Bulgarije beschikken over een afschrift van een document ter staving van het recht om dergelijke activiteiten uit te oefenen en een certificaat of een ander document van een kredietinstelling of een verzekeringsmaatschappij waaruit blijkt dat voor die personen een aansprakelijkheidsverzekering bestaat voor schade die zou kunnen voortvloeien uit een verwijtbare schending van de beroepsplicht. Wanneer de overheid (de staat of gemeenten) meer dan 50 % van de aandelen in een Bulgaars bedrijf bezit, mag het aantal buitenlandse managers het aantal Bulgaarse managers niet overschrijden. Nationaliteitsvereiste voor toeristengidsen.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5233, CPC 721,CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Koopvaardijwetboek, artikelen 6, 27, 28 Recht van de zee, de binnenwateren en de havens van de Republiek Bulgarije, artikelen 116, 116a, 117, 117a Verordening nr. 17/22.01.2013 inzake het vervoer van goederen over de binnenwateren
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Een zeeschip mag onder Bulgaarse vlag varen indien het: a) eigendom is van de staat; b) eigendom is van een Bulgaarse natuurlijke of rechtspersoon;

c) voor meer dan de helft eigendom is van Bulgaarse natuurlijke of rechtspersonen; of

d) eigendom is van een natuurlijke of rechtspersoon uit een lidstaat van de EU op voorwaarde dat de scheepseigenaar de toestemming heeft gegeven aan Bulgaarse natuurlijke of rechtspersonen of natuurlijke of rechtspersonen uit een lidstaat van de EU die ingezetenen van Bulgarije zijn om er namens hem voor te zorgen dat aan de technische, administratieve en andere vereisten van de Bulgaarse wetgeving met betrekking tot zeeschepen wordt voldaan.

Het recht om ondersteunende diensten voor openbaar vervoer in Bulgaarse havens en in de havens van nationaal belang uit te voeren, wordt toegekend via een concessieovereenkomst. In de havens van regionaal belang wordt dit recht toegekend via een overeenkomst met de eigenaar van de haven.

Sector:

Visserij

Vervoer

Subsector:

Elke commerciële activiteit die vanaf een schip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij

Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen

Vervoersdiensten (personen en vracht) door binnenvaartschepen

Loodsdiensten en aan- en afmeren

Scheepsberging en vlot brengen van schepen

Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water

Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken

Bedrijfstakkenclassificatie:

ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 722, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Type voorbehoud:

Nationale behandeling

Markttoegang

Hoger management en raden van bestuur

Verplichtingen

Bestuursniveau:

Nationaal

Maatregelen:

Koopvaardijwetboek

Recht van de zee, de binnenwateren en de havens van de Republiek Bulgarije

Verordening inzake de voorwaarden voor en de volgorde van de selectie van Bulgaarse maatschappijen voor het vervoer van personen en vracht in het kader van internationale verdragen

Verordening 3 inzake het onderhoud van onbemande vaartuigen

Omschrijving:

Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer

Het vervoer en elke activiteit in verband met waterbouwkunde en technische werkzaamheden onder water, de prospectie en winning van minerale en andere anorganische rijkdommen, loodsen, bunkeren, ontvangst van afval, mengsels van water en olie en dergelijke, uitgevoerd door schepen op de binnenwateren en de territoriale wateren van Bulgarije, mag alleen worden uitgevoerd door vaartuigen die onder Bulgaarse vlag varen of onder de vlag van een andere lidstaat van de EU.

Diensten voor onbemande vaartuigen in Bulgaarse havens en opslagplaatsen op de Donau mogen alleen via Bulgaarse ondernemingen (oprichting als vennootschap is vereist) worden verleend.

Het aantal dienstverleners in de havens kan worden beperkt op basis van de objectieve capaciteit van de haven, die wordt vastgesteld door een door de minister van Vervoer, Informatietechnologie en Communicatie opgericht comité van deskundigen.

Voor ondersteunende diensten geldt een nationaliteitsvereiste. De kapitein en de hoofdwerktuigbouwkundige van het vaartuig moeten onderdaan zijn van een lidstaat van de EU of de EER of van de Zwitserse Bondsstaat. Ten minste 25 % van de functies op managements- en operationeel niveau en ten minste 25 % van de functies op ondergeschiktenniveau moeten bezet zijn door Bulgaarse onderdanen.

Sector: Vervoer

Subsector: Vervoer per spoor

Ondersteunende diensten voor vervoer per spoor

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 711

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Wet op het vervoer per spoor, artikelen 37, 48

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Alleen onderdanen van een lidstaat van de EU mogen vervoer per spoor aanbieden of ondersteunende diensten daarvoor in Bulgarije verlenen. Vergunningen voor personen- of goederenvervoer per spoor worden door de minister van Vervoer afgegeven aan spoorwegexploitanten die als handelaars zijn geregistreerd.

Voorbehouden van toepassing in Kroatië

Sector: Alle sectoren

Subsector: Verwerving van onroerend goed

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Wet inzake het bezit en andere zakelijke rechten (OG 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 en 153/09)

Wet op landbouwgrond (OG 152/08, 25/09, 153/09, 21/10, 31/11 en 63/11), art. 2

Omschrijving:	**Investeringen** Buitenlandse ondernemingen mogen alleen onroerend goed verwerven met het oog op het verlenen van diensten indien zij als rechtspersonen naar Kroatisch recht gevestigd en opgericht zijn. Voor de verwerving door filialen van onroerend goed dat nodig is voor het verlenen van diensten, is de goedkeuring van het Ministerie van Justitie vereist. Buitenlanders kunnen geen landbouwgrond verwerven.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de juridische beroepen (OG 9/94, 51/01, 117/08, 75/09, 18/11)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen leden van de Kroatische balie (in het Kroatisch: „odvjetnici") kunnen partijen voor de rechtbank vertegenwoordigen. Om lid te worden van de balie is Kroatisch staatsburgerschap vereist. Bij gerechtelijke procedures die een internationaal element omvatten, kunnen de partijen alleen voor de arbitragerechtbanken en ad-hocrechtbanken worden vertegenwoordigd door advocaten die lid zijn van de balie van een ander land. Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor juridische vertegenwoordiging, geldt een nationaliteitsvereiste (nationaliteit van een lidstaat van de EU).
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 862
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de accountantscontrole (OG 146/05, 139/08, 144/12), art. 3
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Buitenlandse auditbureaus mogen auditdiensten verlenen op Kroatisch grondgebied indien zij daar een filiaal hebben gevestigd. Audits mogen alleen worden uitgevoerd door in Kroatië gevestigde rechtspersonen of door natuurlijke personen die ingezetenen van Kroatië zijn.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten van architecten en ingenieurs

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake de activiteiten van architecten en ingenieurs op het gebied van ruimtelijke ordening en bouw (OG 152/08, 49/11, 25/13)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Een ontwerp of een project van een buitenlands architect of ingenieur moet worden goedgekeurd door een bevoegde natuurlijke of rechtspersoon in Kroatië met het oog op naleving van de Kroatische wetgeving.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de veterinaire diensten (OG 41/07, 55/11), artikelen 89, 106
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke en rechtspersonen die met het oog op de uitvoering van veterinaire diensten in een lidstaat van de EU zijn gevestigd, mogen grensoverschrijdende veterinaire diensten verlenen in Kroatië (Wet op de veterinaire diensten; OG 41/07, 55/11, artikel 89). Alleen onderdanen van een lidstaat van de EU mogen een dierenartsenpraktijk in Kroatië vestigen (wet op de veterinaire diensten, OG 41/07; 55/11, artikel 106).
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen en detailhandel in medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de gezondheidszorg (OG 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 70/12, 144/12)
Omschrijving:	**Investeringen** Voor vergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: bevolking en geografische concentratie van bestaande apotheken.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Bemiddeling in en beheer van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 821, CPC 822
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet bemiddeling inzake onroerende goederen (OG 107/07 en 144/12), art. 2
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor bemiddeling in en beheer van onroerend goed is commerciële aanwezigheid vereist.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8675
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Verordening inzake voorschriften voor de afgifte van goedkeuringen aan rechtspersonen voor het verrichten van professionele activiteiten op het gebied van milieubescherming (OG No. 57/10), artikelen 32-35
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Diensten inzake elementair geologisch, geodetisch en mijnbouwadvies, evenals bijbehorende adviesdiensten op het gebied van milieubescherming, mogen op het grondgebied van Kroatië uitsluitend in samenwerking met en/of door binnenlandse rechtspersonen worden verricht.

Sector:	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
Subsector:	Ziekenhuizen Ambulances Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193, CPC 933
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de gezondheidszorg (OG 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 70/12, 144/12)
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de oprichting van particulier gefinancierde sociale verzorgingsfaciliteiten kunnen in bepaalde geografische gebieden op behoeften gebaseerde beperkingen gelden.

Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Hotels en restaurants Diensten van reisbureaus en touroperators (met inbegrip van reisleiders) Diensten van toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 641, CPC 642, CPC 643, CPC 7471, CPC 7472
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de horeca en cateringbedrijven (OG 138/06, 152/08, 43/09, 88/10 i 50/12) Wet op de toeristische dienstverlening (OG No. 68/07 en 88/10)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Nationaliteitsvereiste voor horeca- en cateringdiensten door huishoudens en kleinschalige bedrijven op het platteland.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële mariene activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Zeevaartwet (*Pomorski zakonik*), art. 187
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Een zeeschip dat eigendom is van een natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of zetel buiten de EU kan worden geregistreerd in het nationale register van Kroatië en onder Kroatische vlag varen indien de schipper/onderneming die het vaartuig wil laten registreren een commerciële aanwezigheid in Kroatië heeft.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Zeevervoersdiensten: sleep- en duwdiensten Ondersteunende diensten voor het zeevervoer Ondersteunende diensten voor alle wijzen van levering Vrachtbehandeling Opslag- en magazijndiensten Dienstverlening door bevrachtingsagentschap Andere vervoersondersteunende diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7214, CPC 741, CPC 742, 745, CPC 741, CPC 742, CPC 748, CPC 749
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet betreffende het maritieme territorium en de zeehavens, OG 158/03, 100/04, 141/06 i 38/09 (Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama). (NN 158/03, 100/04, 141/06 i 38/09)
Omschrijving:	**Investeringen** Buitenlandse rechtspersonen moeten een onderneming vestigen in Kroatië en een concessie van de havenautoriteit verkrijgen via een openbare aanbestedingsprocedure.

Voorbehouden van toepassing in Cyprus

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet verwerving onroerend goed (vreemdelingen) (hoofdstuk 109), zoals gewijzigd bij de wetten 52 van 1969, 55 van 1972, 50 van 1990 en 54(I) van 2003
Omschrijving:	**Investeringen** Cyprioten of personen van Cypriotische oorsprong en onderdanen van een lidstaat van de EU mogen zonder beperkingen onroerende goederen in Cyprus verwerven. Zonder toestemming van de ministerraad kunnen buitenlanders geen onroerende goederen verwerven, tenzij als gevolg van een overlijden. Voor buitenlanders geldt dat wanneer het verworven onroerend goed de omvang overschrijdt die nodig is voor het optrekken van een huis of een gebouw voor commerciële doeleinden, of de oppervlakte van twee donum (2 676 m^2) overschrijdt, elke door de ministerraad verleende vergunning is onderworpen aan de voorwaarden, beperkingen en criteria die door de ministerraad bij verordeningen zijn vastgesteld en goedgekeurd door het Huis van Afgevaardigden. Een buitenlander is elkeen die geen burger is van de Republiek Cyprus, met inbegrip van ondernemingen waarover buitenlandse zeggenschap bestaat. Buitenlanders van Cypriotische oorsprong of niet-Cypriotische echtgenoten van burgers van de Republiek Cyprus vallen niet onder dit begrip.

Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Winning van ruwe aardolie en aardgas
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 1110
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	De koolwaterstoffenwet (Wet inzake prospectie, exploratie en winning) van 2007 (Wet 4(I)/2007), zoals gewijzigd bij de wetten 126(I) van 2013 en 29(I) van 2014
Omschrijving:	**Investeringen** De ministerraad kan, om redenen van zekerheid van de energievoorziening, de toegang tot en de uitoefening van activiteiten op het gebied van prospectie, exploratie en exploitatie van koolwaterstoffen verbieden aan elke entiteit waarover Canada of Canadese onderdanen de daadwerkelijke zeggenschap hebben. Na het verkrijgen van een vergunning voor de prospectie, exploratie en productie van koolwaterstoffen mag geen enkele entiteit onder de directe of indirecte zeggenschap van Canada of van Canadese onderdanen komen zonder de voorafgaande goedkeuring van de ministerraad. De ministerraad kan een vergunning voor de prospectie, exploratie en productie van koolwaterstoffen weigeren aan een entiteit die daadwerkelijk onder zeggenschap staat van Canada of van een derde land of van een onderdaan van Canada of van een derde land indien Canada of dat derde land met betrekking tot de toegang tot en de uitoefening van activiteiten op het gebied van prospectie, exploratie en exploitatie van koolwaterstoffen geen behandeling toekent aan entiteiten van de Republiek Cyprus of entiteiten van de lidstaten van de EU die gelijkwaardig is aan die welke de Republiek Cyprus of de lidstaten van de EU aan entiteiten van Canada of dat derde land toekennen.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Advocatenwet (hoofdstuk 2), als gewijzigd bij de wetten 42 van 1961, 20 van 1963, 46 van 1970, 40 van 1975, 55 van 1978, 71 van 1981, 92 van 1983, 98 van 1984, 17 van 1985, 52 van 1985, 9 van 1989, 175 van 1991, 212 of 1991, 9(I) van 1993, 56(I) van 1993, 83(I) van 1994, 76(I) van 1995, 103(I) van 1996, 79(I) van 2000, 31 (I) van 2001, 41(I) van 2002, 180(I) van 2002, 117(I) van 2003, 130(I) van 2003, 199(I) van 2004, 264(I) van 2004, 21(I) van 2005, 65(I) van 2005, 124(I) van 2005, 158(I) van 2005, 175(I) van 2006, 117(I) van 2007, 103(I) van 2008, 109(I) van 2008, 11(I) van 2009, 130(I) van 2009, 4(I) van 2010, 65(I) van 2010, 14(I) van 2011, 144(I) van 2011, 116(I) van 2012 en 18(I) van 2013

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) en nationaliteit van een EU-lidstaat vereist. Alleen advocaten die aan de balie zijn ingeschreven, mogen vennoot, aandeelhouder of lid van de raad van bestuur van een advocatenkantoor in Cyprus zijn. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders Auditdiensten, belastingconsulenten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220, CPC 863
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake auditors en verplichte controle van de jaarrekeningen en de geconsolideerde jaarrekeningen van 2009 (Wet 42(I)/2009), zoals gewijzigd bij Wet 163(I) van 2013
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen hebben toegang. Canadese auditors moeten een bijzondere vergunning verkrijgen van de minister van Financiën, die wordt afgegeven onder voorbehoud van wederkerigheid. Hiervoor wordt ook een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: de werkgelegenheid in de subsector. Beroepsverenigingen (personenvennootschappen) van natuurlijke personen zijn toegestaan. Rechtspersonen zijn niet toegestaan.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Technische testen en analyses
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8676
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de registratie van scheikundigen van 1988 (Wet 157/1988), zoals gewijzigd bij de wetten 24(I) van 1992 en 20(I) van 2004
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om diensten van scheikundigen en biologen te mogen verlenen, is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.

Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Diensten van reisbureaus en touroperators (met inbegrip van reisleiders) Diensten van toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7471, CPC 7472
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op toeristische ondernemingen, reisbureaus en toeristengidsen 1995 tot en met 2004 (N.41(I)/1995-2004)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Vergunningen voor de vestiging en exploitatie van toeristische ondernemingen en reisbureaus en verlengingen van exploitatievergunningen van bestaande ondernemingen worden alleen verleend aan natuurlijke of rechtspersonen uit de EU. Niet-ingezeten vennootschappen die niet in een andere lidstaat van de EU gevestigd zijn, mogen in de Republiek Cyprus de in artikel 3 van de bovenvermelde wet bedoelde activiteiten niet uitoefenen op georganiseerde of permanente basis, tenzij vertegenwoordigd door een ingezeten vennootschap. Voor het aanbieden van diensten van toeristengidsen is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.
Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de koopvaardij (registratie van schepen, verkoop van schepen en hypotheken op schepen) van 1963 tot en met 2005 (Wet 45/1963), zoals gewijzigd bij de wetten 138(I) van 2003, 169(I) van 2004 en 108(I) van 2005

Omschrijving:

Investeringen en internationaal zeevervoer

Een vaartuig kan alleen worden geregistreerd in het register van Cypriotische schepen indien:

a) meer dan 50 % van de aandelen van het vaartuig in handen zijn van onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie die, indien zij geen permanent ingezetenen van de Republiek Cyprus zijn, een gemachtigde vertegenwoordiger in de Republiek Cyprus hebben aangesteld; of

b) alle aandelen (100 %) van het schip eigendom zijn van een of meer vennootschappen die zijn opgericht en actief zijn:

   i) overeenkomstig het recht van de Republiek Cyprus en hun statutaire zetel in de Republiek Cyprus hebben;

   ii) overeenkomstig het recht van een andere lidstaat van de EU en hun statutaire zetel, hoofdbestuur of hoofdvestiging binnen de Europese Economische Ruimte hebben, en die een gemachtigde vertegenwoordiger in de Republiek Cyprus hebben aangesteld of het beheer van het schip volledig hebben toevertrouwd aan een scheepsmanagementbedrijf uit Cyprus of uit de EU dat zijn bedrijfszetel in de Republiek Cyprus heeft; of

   iii) buiten de Republiek Cyprus of buiten een andere EU-lidstaat, maar waarover onderdanen van een EU-lidstaat zeggenschap hebben en die een gemachtigde vertegenwoordiger in de Republiek Cyprus hebben aangesteld of het beheer van het schip volledig hebben toevertrouwd aan een scheepsmanagementbedrijf uit Cyprus of uit de EU dat zijn bedrijfszetel in de Republiek Cyprus heeft. De vennootschap wordt geacht onder zeggenschap te staan van onderdanen van een lidstaat van de EU wanneer meer dan 50 % van de aandelen in handen zijn van onderdanen van een lidstaat van de EU of wanneer de meerderheid van de bestuurders van de vennootschap onderdaan zijn van een lidstaat van de EU.

Voorbehouden van toepassing in Tsjechië

Sector: Alle sectoren

Subsector: Verwerving van onroerend goed

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Wet nr. 95/1999 Coll. (betreffende de voorwaarden inzake de overdracht van landbouwgrond en bossen in staatseigendom naar eigendom van andere entiteiten)

Wet nr. 503/2012 Coll. betreffende het staatskadaster

Omschrijving:

Investeringen

Landbouw- en bosgrond kan worden verworven door buitenlandse natuurlijke personen met vaste verblijfplaats in de Tsjechische Republiek en in de Tsjechische Republiek gevestigde ondernemingen.

Voor landbouwgrond en bos in handen van de overheid gelden speciale regels. Landbouwgrond en bos in handen van de overheid kan uitsluitend door Tsjechische onderdanen, gemeenten of openbare universiteiten (voor opleiding en onderzoek) worden verworven. Rechtspersonen (ongeacht hun rechtsvorm of vestigingsplaats) kunnen uitsluitend landbouwgrond in handen van de overheid verwerven indien daarop een gebouw wordt gebouwd waarvan zij reeds eigenaar zijn of indien die grond absoluut noodzakelijk is voor het gebruik van een dergelijk gebouw. Bos in handen van de overheid kan uitsluitend door gemeenten en openbare universiteiten worden verworven.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 85/1996 Coll., Wet op de juridische beroepen
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Buitenlandse advocaten die zijn toegelaten tot de Tsjechische balie op grond van sectie 5a, subsectie (1), van de Wet op de juridische beroepen, mogen rechtskundige diensten verlenen met betrekking tot het recht van het land waar zij hun recht op het verlenen van rechtskundige diensten hebben verworven, en met betrekking tot het internationale recht. Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.
Sector:	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
Subsector:	Zakelijke diensten en productiediensten Veterinaire diensten Paramedisch personeel Restaurateur Fysiotherapeuten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93191, CPC 932, CPC 96322
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 166/1999 Coll. (Wet op de veterinaire diensten), §58-63, 39 Wet nr. 381/1991 Coll. (betreffende de kamer van dierenartsen van de Tsjechische Republiek), lid 4 Wet 20/1987 Coll., betreffende staatsmonumentenzorg Wet 96/2004 Coll., betreffende de voorwaarden voor de verkrijging en erkenning van kwalificaties voor de uitoefening van niet-medische beroepen in de gezondheidszorg en voor de uitoefening van activiteiten in verband met het verlenen van gezondheidszorg
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen hebben toegang.

Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten voor hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 92390
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 111/1998 Coll. (Wet op het hoger onderwijs), § 39 Wet nr. 561/2004 coll. inzake kleuteronderwijs, basisonderwijs, middelbaar, tertiair beroepsonderwijs en andere vormen van onderwijs (de onderwijswet)
Omschrijving:	**Investeringen** Vestiging in de EU is vereist om goedkeuring van de staat te kunnen aanvragen om op te treden als met particuliere middelen gefinancierde instelling voor hoger onderwijs. Dit voorbehoud is niet van toepassing op secundair technisch en beroepsonderwijs.
Sector:	Gemeenschapsvoorzieningen en sociale en persoonlijke diensten
Subsector:	Milieubeschermingsdiensten Recycling Verpakking
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 477/2001 Coll. (Wet op de verpakkingen), lid 16
Omschrijving:	**Investeringen** Een erkend verpakkingsbedrijf mag alleen diensten verlenen met betrekking tot terugname en verwerking van verpakkingen en moet een als naamloze vennootschap opgerichte rechtspersoon zijn.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken

Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CP 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 61/2000 betreffende de zeevaart (§5, §6 en §28)
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** De exploitatie van een schip onder de nationale vlag is voorbehouden aan onderdanen van een lidstaat van de EU of rechtspersonen die in een lidstaat van de EU of de EER zijn gevestigd.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer per spoor
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 711
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 266/1994 Coll. betreffende het vervoer per spoor
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor personen- en goederenvervoer en voor duwen en trekken per spoor is oprichting als een vennootschap vereist (filialen niet toegestaan).

Voorbehouden van toepassing in Denemarken

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Deense Wet inzake de verwerving van onroerend goed Lovbekendtgørelse nr. 566 af 28. august 1986 om erhvervelse af fast ejendom (Wet van het Ministerie van Justitie nr. 566 van 28 augustus 1985), zoals gewijzigd bij Wet nr. 1102 van 21 december 1994 en Besluit nr. 764 van 18 september 1995 Deense Wet inzake agrarisch onroerend goed (lov om landbrugsejendomme)

Omschrijving:	**Investeringen** De Deense Wet inzake de verwerving van onroerend goed is van toepassing op landbouwgrond omdat de term „onroerend goed" betrekking heeft op alle onroerend goed en derhalve landbouwgrond omvat. Alleen personen die hun vaste verblijfplaats in Denemarken hebben of die eerder gedurende ten minste vijf jaar vast in Denemarken zijn verbleven, kunnen onroerende goederen in Denemarken aankopen. Dit geldt ook voor ondernemingen, verenigingen en andere organen, openbare of particuliere instanties, stichtingen en caritatieve trusts die geen statutaire zetel in Denemarken hebben, en voor buitenlandse overheidsinstanties. Andere personen moeten voor het verwerven van onroerende goederen verzoeken om toestemming van het Ministerie van Justitie dat deze verleent indien de aanvrager het onroerend goed zal gebruiken als hoofdverblijf tijdens zijn verblijf in Denemarken of voor activiteiten als zelfstandige in Denemarken. De aankoop van onroerend goed dat door de aanvrager zal worden gebruikt als tweede woning of zomerhuisje is slechts toegestaan indien de betrokkene bijzonder nauwe betrekkingen of banden met Denemarken heeft. De aankoop van onroerend goed voor ondernemingen, verenigingen en andere organen, openbare of particuliere instanties, stichtingen en caritatieve trusts die geen statutaire zetel in Denemarken hebben, wordt toegestaan als de aankoop een eerste vereiste voor de zakelijke activiteiten van de koper is. De verwerving van landbouwgrond door particulieren of rechtspersonen wordt tevens geregeld door de Deense Wet inzake agrarisch onroerend goed (lov om landbrugsejendomme), die beperkingen oplegt aan alle personen, Deense of buitenlandse, ten aanzien van de verwerving van agrarische eigendommen. Particulieren of rechtspersonen die agrarisch onroerend goed wensen te verwerven, moeten dus voldoen aan de voorschriften van beide wetten. Een particulier kan een landbouwbedrijf verwerven op voorwaarde dat de verwervende partij — of een andere persoon — zich niet later dan zes maanden na de verwerving op het bedrijf vestigt. Er gelden geen beperkingen ten aanzien van de nationaliteit. Indien de verwervende partij geen onderdaan is van een lidstaat van de EU of de EER, moet hij ook een vergunning van het Ministerie van Justitie hebben, tenzij de verwerver momenteel in Denemarken woont of daar gedurende ten minste vijf jaar heeft gewoond.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lovbekendtgørelse nr. 1053 af 29. Oktober 2009 (Wet nr. 1053 van 29 oktober 2009 op het procesrecht)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist.

Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.

Negentig procent van de aandelen van een Deens advocatenkantoor moet in handen zijn van advocaten met een Deense vergunning tot uitoefening van het juridische beroep of in Denemarken geregistreerde advocatenkantoren. Uitsluitend advocaten met een Deense praktijkvergunning mogen bestuurder of lid van het management van een Deens advocatenkantoor zijn. De overige tien procent mogen eigendom zijn van andere werknemers bij advocatenkantoren, die ook zitting mogen hebben in de raad van bestuur en lid mogen zijn van het management van het kantoor.

Alleen advocaten met een Deense praktijkvergunning mogen juridisch advies verstrekken.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Revisorloven (Deense Wet inzake erkende auditors en auditbureaus), Wet nr. 468 van 17 juni 2008
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Om auditdiensten te verlenen is ingezetenschap vereist. Buitenlandse accountants kunnen na toestemming van de Deense ondernemingsautoriteit (*Danish Business Authority*) partnerschappen met in Denemarken officieel erkende accountants aangaan.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 433 van 9 juni 2004 betreffende dierenartsen
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen hebben toegang.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Bemiddeling in en beheer van onroerend goed (voor een vast bedrag of op contractbasis)

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 822
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lov om omsætning af fast ejendom (Wet op de verkoop van onroerend goed)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Wat bemiddeling in en beheer van onroerend goed door natuurlijke personen die zich op het grondgebied van Denemarken bevinden betreft, mogen alleen officieel erkende vastgoedmakelaars die natuurlijke personen zijn en die zijn toegelaten tot het makelaarsregister de titel van „makelaar" gebruiken. De vereisten voor de toelating tot het register zijn neergelegd in sectie 25, lid 2, van de Wet op de verkoop van onroerend goed. Volgens die wet moet de aanvrager een Deens ingezetene of een ingezetene van de EU, de EER of de Zwitserse Bondsstaat zijn. De Deense ondernemingsautoriteit kan afzien van de eis van ingezetenschap. De Wet op de verkoop van onroerend goed is alleen van toepassing op bemiddeling in en beheer van onroerend goed voor Deense consumenten.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Vertalers en tolken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87905
Type voorbehoud:	Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lov om translatører og tolke (Wet op erkende vertalers en tolken), wet nr. 181 van 25 maart 1988, ss. 1 en 1a
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van vertaal- en tolkdiensten door natuurlijke personen die zich op het grondgebied van Denemarken bevinden, is een vergunning van de Deense ondernemingsautoriteit vereist. Aan personen die een vergelijkbaar beroep uitoefenen als dat van officieel erkend vertaler of tolk in een andere lidstaat van de EU, in een EER-land of in de Zwitserse Bondsstaat kan een vrijstelling van de vergunningsplicht worden verleend voor de incidentele en tijdelijke levering van deze diensten.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Beveiligingsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lov om vagtvirksomhed LBK nr 227 af 03/03/2010
Omschrijving:	**Investeringen** Nationaliteits- en verblijfsvereisten voor de leden van de raad van bestuur.

Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Apotekerloven (Deense Apothekenwet) LBK nr. 855 van 4 augustus 2008
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lov om Dansk Internationalt Skibsregister (Wet inzake het Deense internationale scheepsregister), para 1 (2) Søloven (Deense Koopvaardijwet), para 1 (2). Lov om Havne (Havenwet), ss. 9 (6-7) en 10 (4-5)
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Ingezetenen van landen die geen lid zijn van de EU kunnen geen eigenaar zijn van schepen die onder Deense vlag varen, behalve: a) via een in Denemarken opgerichte onderneming, d.w.z. een agentschap, een filiaal of een dochteronderneming. De vaartuigen moeten bovendien daadwerkelijk door de onderneming worden beheerd, gecontroleerd en geëxploiteerd via een onderdaan van een lidstaat van de EU of de EER of via een Deense ingezetene; of

b) via de vestiging van een dochteronderneming in een andere lidstaat van de EU of de EER en de overdracht van de eigendom van het schip aan die in de EU of EER gevestigde onderneming. Deze in de EU of EER gevestigde onderneming is niet verplicht een agentschap, filiaal of dochteronderneming op te richten maar moet een vertegenwoordiger in Denemarken aanstellen en het schip moet daadwerkelijk vanuit Denemarken worden beheerd, gecontroleerd en geleid.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 741, CPC 742, CPC 745
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lov om Dansk Internationalt Skibsregister (Wet inzake het Deense internationale scheepsregister), para 1 (2) Søloven (Deense Koopvaardijwet), para 1 (2). Lov om Havne (Havenwet), ss. 9 (6-7) en 10 (4-5)
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Wanneer een buitenlands particulier havenbedrijf stuwadoordiensten en andere met schepen verband houdende diensten uitvoert in een Deense haven in samenwerking met een Deense gemeentelijke haven, is overeenkomstig de Havenwet toestemming van de minister van Vervoer nodig. Gemeentelijke havens hebben de toestemming nodig van de minister van Vervoer om stuwadoordiensten en andere met schepen verband houdende diensten zoals loodsen, slepen enz. uit te voeren. Havens van de staat mogen deze diensten niet uitvoeren. De Havenwet legt geen beperkingen op aan particuliere havenbedrijven, dus is het ook voor buitenlandse *particuliere* havenbedrijven niet verboden stuwadoordiensten en andere met schepen verband houdende diensten in Deense havens uit te voeren. Buitenlandse *overheids-* en *gemeentelijke* havenbedrijven zijn echter onderworpen aan de in de Havenwet opgelegde beperkingen.
Sector:	Energie
Subsector:	Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7131
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsysrtemer og pipelines (Besluit betreffende de inplanning, bouw en exploitatie van olietanks, leidingen en pijpleidingen), nr. 724 van 1 juli 2008

Omschrijving:	**Investeringen** De eigenaar of gebruiker die voornemens is om een pijpleiding voor het vervoer van ruwe of geraffineerde aardolie en van aardolieproducten en aardgas aan te leggen, moet over een vergunning van de lokale autoriteit beschikken vóór de aanvang van de werkzaamheden. Het aantal dergelijke vergunningen kan worden beperkt.

Voorbehouden van toepassing in Estland

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Äriseadustik (Handelswetboek) § 63[1] (2), § 385 (1)
Omschrijving:	**Investeringen** Een buitenlandse onderneming moet een directeur of directeuren voor een filiaal benoemen. De directeur van een filiaal moet een handelingsbevoegde natuurlijke persoon zijn. Ten minste één directeur van een filiaal moet ingezetene van Estland, van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat zijn.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Advokatuuriseadus (Wet op de advocatuur), RT I 2001, 36, 201 Notariaadiseadus (Wet op het notarisambt), RT I 2000, 104, 684 Kohtutäituri seadus (Deurwaarderswet), RT I 2009, 68, 463
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Estse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Voor rechtskundige diensten andere dan raadgevende diensten aan cliënten met betrekking tot hun wettelijke rechten en plichten en het verstrekken van informatie over juridische aangelegenheden, is commerciële aanwezigheid beperkt tot individueel gevestigde advocaten, of advocatenkantoren in de vorm van een vennootschap („*law firm*") met beperkte aansprakelijkheid, waarvoor toestemming van de orde van advocaten (Advokatuur) noodzakelijk is.

Sector:	Rechtskundige diensten
Subsector:	Octrooigemachtigden Beëdigde vertalers
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Patendivoliniku seadus (Wet inzake octrooigemachtigden) § 14 (1) Vandetõlgi seadus (Wet inzake beëdigde vertalers) § 3 (2)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Octrooigemachtigden moeten onderdaan zijn van een lidstaat van de EU met een vaste verblijfplaats in Estland. Beëdigde vertalers moeten de nationaliteit van een lidstaat van de EU hebben.

Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Ravimiseadus (Geneesmiddelenwet), RT I 2005, 2, 4; § 25 (3), §30, § 42[1]
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. Postorderverkoop van geneesmiddelen en de levering van via internet bestelde geneesmiddelen per post of via koeriersdiensten is verboden. Voor vestigingsvergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: geografische concentratie in het gebied.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij, vervoer (personen en vracht) met zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken

Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520 CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet betreffende de scheepsvlag en de Wet betreffende het scheepsregister
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Het recht om onder de vlag van de Republiek Estland te varen wordt verleend aan zeeschepen die eigendom zijn van Estse burgers; zeeschepen in gemeenschappelijke eigendom indien het vaartuig voor het grootste deel eigendom is van Estse mede-eigenaars. Het bezit van een meerderheidsbelang in een vaartuig dat onder Estse vlag vaart, is voorbehouden aan onderdanen en rechtspersonen uit de lidstaten van de EU mits de persoon uit een andere lidstaat van de EU: a) een verblijfplaats of een vaste inrichting in Estland heeft en het schip zelf niet wordt geacht een zetel van bedrijfsuitoefening te zijn; of b) een permanente vertegenwoordiger is met woonplaats of zetel in Estland en die verantwoordelijk is voor de naleving van de technische, sociale en administratieve vereisten met betrekking tot zeeschepen in Estland en die rechtstreekse controle uitoefent over en rechtstreeks toezicht houdt op het gebruik van het schip.

Voorbehouden van toepassing in Finland

Voor de toepassing van de voorbehouden van de EU en haar lidstaten worden de Ålandeilanden beschouwd als een regionaal bestuursniveau in Finland

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (Wet op het recht om een handelsactiviteit uit te voeren) (122/1919), s. 1 Osuuskuntalaki (Wet inzake coöperaties) 1488/2001 Osakeyhtiölaki (Wet op de vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid) (624/2006), Laki luottolaitostoiminnasta (Wet op kredietinstellingen) (121/2007)
Omschrijving:	**Investeringen** Ten minste een van de vennoten van een vennootschap onder firma of ten minste een van de beherende vennoten van een commanditaire vennootschap moet zijn verblijfplaats in de EER hebben of, indien de vennoot een rechtspersoon is, in de EER gevestigd zijn (filialen niet toegestaan). De registratieautoriteit kan vrijstellingen verlenen.

Om als particulier een handelsactiviteit uit te voeren, is ingezetenschap in de EER vereist.

Indien een buitenlandse organisatie uit een land buiten de EER een bedrijf of handelsonderneming wil beginnen door een filiaal in Finland te vestigen, heeft zij een handelsvergunning nodig.

Voor ten minste een van de gewone en een van de plaatsvervangende leden van de raad van bestuur alsook voor de directeur is EER-ingezetenschap vereist. De registratieautoriteit kan voor bepaalde ondernemingen vrijstellingen verlenen.

Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Mijnbouw Diensten in verband met de mijnbouw Ingenieurs: wetenschappelijke en technische adviezen Winning van ertsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 120, CPC 5115, CPC 883, CPC 8675
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Kaivoslaki (Mijnbouwwet) (621/2011) Ydinenergialaki (Kernenergiewet) (990/1987)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de exploratie en exploitatie van minerale rijkdommen is een vergunning vereist die, wat de ontginning van nucleair materiaal betreft, door de centrale overheid wordt verleend. Voor de exploitatie van een mijnbouwgebied is een vergunning van de centrale overheid vereist. Vergunningen kunnen worden verleend aan een in de EER ingezetene natuurlijke persoon of een in de EER gevestigde rechtspersoon. Er kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd.

Sector:	Veehouderij
Subsector:	Rendierhouderij
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 014
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Poronhoitolaki (Wet op de rendierhouderij) (848/1990), hoofdstuk 1, s. 4 Protocol nr. 3 bij het verdrag betreffende de toetreding van Finland
Omschrijving:	**Investeringen** Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER woonachtig in rendiergebied mogen eigen rendieren houden en activiteiten in verband met de rendierhouderij uitoefenen. Exclusieve rechten kunnen worden verleend.

Sector:	Rechtskundige diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Tavaramerkkilaki (Wet op de handelsmerken) (7/1964) Laki patenttiasiamiehistä (Wet inzake octrooigemachtigden) (552/1967) Laki kasvinjalostajanoikeudesta (Wet inzake plantveredelingsrechten) 1279/2009 Mallioikeuslaki (Wet inzake geregistreerde modellen) 221/1971
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om te worden opgenomen in het Register van octrooigemachtigden, wat noodzakelijk is om het beroep van octrooigemachtigde te mogen uitoefenen, moet een octrooigemachtigde ingezetene van de EER zijn.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Laki asianajajista (Advocatenwet) (496/1958), ss. 1 en 3, Oikeudenkäymiskaari (4/1734) (Wetboek van procesrecht)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor toelating tot de balie, die vereist is om de Finse titel „asianajaja" te mogen gebruiken, is ingezetenschap in de EER vereist. Rechtskundige diensten, met inbegrip van intern recht, kunnen ook worden verleend door personen die geen lid zijn van de balie.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Tilintarkastuslaki (Wet op de accountantscontrole) (459/2007) Sectorale wet- en regelgeving schrijft het gebruik van lokaal erkende auditors voor

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor ten minste een van de auditors van een Finse vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of van ondernemingen die verplicht zijn een audit uit te voeren, is EER-ingezetenschap vereist. Een auditor moet een plaatselijk erkend auditor of een lokaal erkend auditkantoor zijn.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Vertaaldiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 87905
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Laki auktorisoiduista kääntäjistä (Wet op erkende vertalers) (1231/2007), s. 2(1))
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor beëdigde vertalers is ingezetenschap in de EER vereist.
Sector:	Andere diensten
Subsector:	Begrafenissen, crematie en lijkbezorging
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 9703
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Hautaustoimilaki (Begrafeniswet) (457/2003)
Omschrijving:	**Investeringen** Diensten van crematoria en exploitatie/onderhoud van begraafplaatsen en kerkhoven mogen alleen worden uitgevoerd door de staat, gemeenten, parochies, religieuze gemeenschappen en stichtingen of verenigingen zonder winstoogmerk.
Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Merilaki (Zeevaartwet) 674/1994
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Buitenlandse investeerders moeten hun hoofdkantoor in Finland hebben om een vaartuig in het nationale register der zeeschepen te laten registreren. Alleen wanneer een Fins staatsburger of bedrijf meer dan zestig procent van het vaartuig bezit, kan een schip als Fins worden beschouwd en mag het onder Finse vlag varen.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 745
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Merilaki (Zeevaartwet) (674/1994) Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (Wet op het recht om een handelsactiviteit uit te voeren) (122/1919), s. 4
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Ondersteunende diensten voor zeevervoer in Finse territoriale wateren of op Finse binnenwateren zijn voorbehouden aan vloten die varen onder de nationale vlag, de vlag van een EU-lidstaat of de Noorse vlag.

Voorbehouden van toepassing in Frankrijk

Sector:	Landbouw en jacht
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 011, ISIC rev 3.1 012, ISIC rev 3.1 013, ISIC rev 3.1 014, ISIC rev 3.1 015
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code rural et de la pêche maritime: art. R331-1 inzake vestiging en art. L. 529-2 inzake landbouwcoöperaties
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de oprichting van bedrijven en landbouwcoöperaties door investeerders van buiten de EU is toestemming vereist. Voorafgaande toestemming is vereist om lid te worden van een landbouwcoöperatie of om als directeur daarvan op te treden.
Sector:	Visserij
Subsector:	Visserij en aquacultuur Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 050, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code rural et de la pêche maritime: art. L921-3
Omschrijving:	**Investeringen** Een Frans schip onder Franse vlag kan alleen een visvergunning krijgen of toelating krijgen om te vissen op basis van nationale quota wanneer er een reëel economisch verband op het grondgebied van Frankrijk bestaat en het vaartuig vanuit een vaste inrichting op het grondgebied van Frankrijk wordt geleid en gecontroleerd.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Loi du 31 décembre 1971, art. 56 Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales Loi 90-1259 du 31 décembre 1990, art. 7
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Franse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen derhalve rechtskundige diensten op basis van het Franse recht verlenen.

Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.

Voor vertegenwoordiging voor het „*Cour de Cassation*" en de „*Conseil d'Etat*" gelden quota's.Van een advocatenkantoor dat diensten verleent met betrekking tot Frans of Unierecht, moeten minstens 75 % van de partners, die 75 % van de aandelen in handen hebben, advocaten zijn die in Frankrijk volledig tot de balie zijn toegelaten.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders Auditdiensten Belastingconsulenten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220, CPC 863
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945, arts. 3, 7, 26, 27
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Buitenlandse accountants en boekhouders moeten toestemming krijgen van de minister van Economie, Financiën en Industrie, in overleg met de minister van Buitenlandse Zaken. Voor accountants en boekhouders geldt: dienstverlening is alleen mogelijk via een SEL (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions), een AGC (Association de gestion et comptabilité) of een SCP (Société civile professionnelle). Voor belastingconsulenten geldt: dienstverlening is alleen mogelijk via een SEL (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions) of een SCP (Société civile professionnelle). Voor wettelijk voorgeschreven audits geldt: dienstverlening mag via elke bedrijfsvorm, met uitzondering van een SNC (Société en nom collectif) of een SCS (Société en commandité simple).

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten van architecten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8671
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales. Décret 95-129 du 2 février 1995 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société en participation.

	Décret 92-619 du 6 juillet 1992 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société d'exercice libéral à responsabilité limitée SELARL, société d'exercice libéral à forme anonyme SELAFA, société d'exercice libéral en commandite par actions SELCA. Loi 77-2 du 3 janvier 1977, arts. 12, 13, 14
Omschrijving:	**Investeringen** Een architect mag zich alleen in Frankrijk vestigen om architectuurdiensten te verlenen onder een van de volgende rechtsvormen (op niet-discriminerende basis): SA en SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée), EURL (Entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée), SCA (en commandite par actions), SCOP (Société coopérative et participative), SELARL (société d'exercice libéral à responsabilité limitée), SELAFA (société d'exercice libéral à forme anonyme), SELAS (société d'exercice libéral par actions simplifiée) of SAS (Société par actions simplifiée), of als individu of vennoot in een architectenbureau.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code rural et de la pêche maritime arts. L241-1; L241-2; L241-2-1
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Beperkt tot onderdanen van lidstaten van de EU en de EER. Voor zover Canada toestaat dat Franse burgers daar veterinaire diensten verlenen, staat Frankrijk toe dat Canadese dienstverleners in Frankrijk onder dezelfde voorwaarden veterinaire diensten verlenen. De rechtsvormen die zijn toegestaan voor een onderneming die veterinaire diensten verleent, zijn beperkt tot drie vennootschapsvormen (SEP (Société en participation); SCP (Société civile professionnelle); en SEL (Société d'exercice liberal).
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8675
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Landmeetkunde alleen via een SEL (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions), een SCP (Société civile professionnelle), een SA en een SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée). Buitenlandse investeerders hebben een specifieke vergunning nodig voor exploratie en prospectie.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 631, CPC 632
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Art. L752-1 à L752-6 du code de commerce
Omschrijving:	**Investeringen** Voor vergunningen voor grote warenhuizen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande warenhuizen en de gevolgen voor die warenhuizen, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële werkgelegenheid.
Sector:	Distributie
Subsector:	Handel in tabak
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 6222, deel van CPC 6310
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code général des impôts, art. 568 et articles 276-279 de l'annexe 2 de ce code
Omschrijving:	**Investeringen** Staatsmonopolie op de groot- en detailhandel in tabak. Nationaliteitsvereiste voor tabakshandelaren („buralistes").
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code de la santé publique, arts. L4221-1, L4221-13, L5125-10 Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008 (Wet 90-1258 inzake het uitoefenen van vrije beroepen in vennootschapsverband)
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de exploitatie van een apotheek is de nationaliteit van een EER-lidstaat of de Zwitserse nationaliteit vereist. Aan buitenlandse apothekers kan binnen jaarlijks vastgestelde quota de toestemming worden gegeven zich te vestigen Commerciële aanwezigheid moet een van de rechtsvormen aannemen die zijn toegestaan uit hoofde van de nationale wetgeving op niet-discriminerende basis: anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions (SEL), société en nom collectif (SNC), société de participations financières de profession libérale de pharmaciens d'officine of SARL.
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Particulier gefinancierd basis-, middelbaar en hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code de l'éducation, Arts. L 444-5, L 914-4, L 441-8, L 731-8, L 731-1 tot en met 8
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om in een particulier gefinancierde onderwijsinstelling te kunnen lesgeven, is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist. Onderdanen van Canada kunnen echter van de relevante bevoegde autoriteiten een vergunning krijgen om les te geven in instellingen voor basis-, middelbaar en hoger onderwijs. Onderdanen van Canada kunnen van de relevante bevoegde autoriteiten ook een vergunning krijgen om instellingen voor basis-, middelbaar en hoger onderwijs op te richten en te exploiteren. Dergelijke vergunningen worden op discretionaire basis verleend.
Sector:	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 931, CPC 933
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal

Maatregelen:	Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions liberals, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008 et la loi 66-879 du 29 novembre 1966 (SCP) Code de la santé publique, art. L6122-1, L6122-2 (Ordonnance 2010-177 du 23 février 2010)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Hoewel voor EU-investeerders andere soorten rechtsvormen beschikbaar zijn, hebben buitenlandse investeerders uitsluitend toegang tot de rechtsvormen „société d'exercice liberal" en „société civile professionnelle". Voor artsen, tandartsen en verloskundigen is de Franse nationaliteit vereist. Toegang voor buitenlanders is evenwel mogelijk binnen jaarlijks vastgestelde quota. Artsen, tandartsen, verloskundigen en verpleegkundigen mogen alleen diensten aanbieden via een SEL (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions) of een SCP. Voor ziekenhuizen, ambulancediensten en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis, en voor maatschappelijke dienstverlening, is de uitoefening van leidinggevende functies vergunningplichtig. Bij de vergunningsprocedure wordt rekening gehouden met de beschikbaarheid van lokale managers.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code des douanes, Art. 219
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Buitenlandse investeerders die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de EU of die niet als vennootschap erkend zijn of hun hoofdvestiging niet in de EU of de EER hebben, kunnen niet voor 50 % of meer eigenaar zijn van zeeschepen onder Franse vlag.

Dit voorbehoud is niet van toepassing op schepen die zouden voldoen aan de eigendomsvereisten voor schepen onder Franse vlag na uitoefening van de koopoptie van een leasecontract. Het is ook niet van toepassing op een schip dat in rompbevrachting is gegeven aan een bevrachter die zou voldoen aan de eigendomsvereisten en daadwerkelijk gebruik maakt van het schip.

Voorbehouden van toepassing in Duitsland

Sector:	Industrie
Subsector:	Kranten, vaktijdschriften en periodieken die vier keer of meer per week verschijnen en kranten, vaktijdschriften en periodieken die minder dan vier keer per week verschijnen
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1223, ISIC rev 3.1 224
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal — regionaal (subfederaal)
Maatregelen:	§ 10 Abs. 1 Nr. 4 Landesmediengesetz (LMG) Rheinland-Pfalz v. 4. Februar 2005, GVBl. S. 23 in der Fassung vom 20. Dezember 2011, GVBl. S. 427 § 9 Abs. 1 Nr. 1 Gesetz über die Presse Baden-Württemberg (LPG BW) v. 14 Jan. 1964, GBl. S.11, geändert durch Gesetz v. 17. Dez. 2009, GBl. S. 809 § 9 Abs. 1 Nr. 1 Pressegesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landespressegesetz NRW) v. 24. Mai 1966 (GV. NRW. S. 340), zuletzt geändert durch Artikel 7 des Gesetzes vom 18. November 2008 (GV. NRW. S. 706) § 8 Abs. 1 Gesetz über die Presse Schleswig-Holstein (PressG SH) vom 25.1.2012, GVOBL. SH S. 266 § 7 Abs. 2 Landespressegesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LPrG M-V) v. 6 Juni 1993, GVOBl. M-V 1993, S. 541 § 8 Abs. 1 Nr. 1 Pressegesetz für das Land Sachsen-Anhalt in der Neufassung vom 2.5.2013 (GVBl. LSA S. 198) § 7 Abs. 2 Berliner Pressegesetz (BlnPrG) v. 15 Juni 1965, GVBl. S. 744 zuletzt geändert durch Gesetz v. 18. Nov. 2009, GVBl. S. 674 § 10 Abs. 1 Nr. 1 Brandenburgisches Landspressegesetz (BbgPG) v. 13. Mai 1993, GVBl. I/93, S. 162, zuletzt geändert durch Gesetz v. 21. Juni 2012, GVBl. I/12, S. 1 § 9 Abs. 1 Nr. 1 Gesetz über die Presse Bremen (BrPrG), Brem. GBl. 1965, S. 63; zuletzt geändert durch Nr. 2.1 i.V.m. Anl.1 ÄndBek vom 24.1.2012 (Brem.GBl. S.24) § 7 Abs. 3 Nr. 1 Hessisches Pressegesetz (HPresseG) v. 12. Dezember 2004, GVBl. 2004 I S.2, zuletzt geändert durch Gesetz vom 13. Dezember 2012, GVBl. S. 622 § 7 Abs. 2 i.V.m § 9 Abs.1 Ziffer 1 Thüringer Pressegesetz (TPG) v. 31. Juli 1991, GVBl. 1991 S. 271 in der Fassung v. 16. Juli 2008, GvBl. S. 243 § 9 Abs. 1 Nr. 1Hamburgisches Pressegesetz v. 29. Januar 1965, HmbGVBl., S. 15, in der Fassung v. 15. Dez. 2009, HmbGVBl. S. 444, 447 § 6 Abs. 2 Sächsisches Gesetz über die Presse (SächsPresseG) v. 3. April 1992, SächsGVBl. S. 125 zuletzt geändert durch Gesetz v. 13. August 2009, SächsGVBl. S. 438 § 8 Abs. 2 Niedersächsisches Pressegesetz v. 22. März 1965, GVbl. S.9 zuletzt geändert durch Artikel 2 des Gesetzes vom 11.10.2010 (Nds. GVBl. S. 480) § 9 Abs. 1 Nr. 1 Saarländisches Mediengesetz (SMG) vom 27. Februar 2002 (Amtsbl. S. 498), zuletzt geändert durch Art. 1 ÄndG vom 22.4.2013 (Amtsbl. I S. 111) Art. 5 Abs. 2 Bayerisches Pressegesetz in der Fassung der Bekanntmachung v. 19. April 2000 (GVBl, S. 340), zuletzt geändert durch Gesetz v. 22.12.2009 (GVBl. S. 630)

Omschrijving:	**Investeringen** Op alle openbaar verspreide of gedrukte kranten, vaktijdschriften en periodieken moet de „verantwoordelijke uitgever" duidelijk zijn aangegeven (volledige naam en adres van een natuurlijke persoon). Er kan worden verlangd dat de verantwoordelijke uitgever een permanent ingezetene van Duitsland, de EU of een EER-land is. Uitzonderingen kunnen worden toegestaan door de minister van Binnenlandse Zaken.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	§ 59e, § 59f, § 206 Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO; Federale advocatenverordening) Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Duitse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Alleen advocaten uit de EER of uit Zwitserland kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen derhalve rechtskundige diensten op basis van het Duitse recht verlenen (EuRAG). Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Volgens de Federale advocatenverordening (§§ 59e, 59f BRAO) mogen alleen Duitse advocaten, advocaten uit de EER en advocaten van de Zwitserse Bondsstaat rechtskundige diensten verlenen via een commerciële aanwezigheid in de vorm van een Anwalts-GmbH of een Anwalt-AG. Advocaten uit andere landen (§ 206 BRAO) mogen alleen een commerciële aanwezigheid in de vorm van een Anwalts-GmbH of een Anwalt-AG hebben door het verwerven van een minderheidsbelang.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten: octrooiadvocaten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	§ 52e, § 52 f, § 154a und § 154 b Patentanwaltsordnung (PAO)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Octrooiadvocaten uit derde landen (derde landen die niet tot de EU, de EER of de Zwitserse Bondsstaat behoren) mogen in Duitsland niet als octrooiadvocaat (§ 154a PAO) optreden.

Volgens de Patentanwaltsordnung (§§ 52e, 52f PAO) mogen alleen Duitse octrooiadvocaten, octrooiadvocaten uit de EER en uit de Zwitserse Bondsstaat rechtskundige diensten verlenen via een commerciële aanwezigheid in de vorm van een Patentanwalts-GmbH of een Patentanwalt-AG. Octrooiadvocaten uit andere landen (§ 154a PAO) mogen alleen een commerciële aanwezigheid in de vorm van een Patentanwalts-GmbH of een Patentanwalt-AG hebben door het verwerven van een minderheidsbelang.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Boekhoudkundige diensten Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, (andere dan boekhouders), CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Handelsgesetzbuch, HGB (Handelswetboek) Wirtschaftsprüferordnung, WPO, (Verordening betreffende gecertificeerde accountants)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Auditbedrijven („Wirtschaftsprüfungsgesellschaften") kunnen alleen bepaalde Duitse rechtsvormen aannemen. Vennootschappen, vennootschappen op aandelen, vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen, andere vennootschappen en Europese vennootschappen (SE) kunnen als „Wirtschaftsprüfungsgesellschaften" worden erkend. Vennootschappen onder firma en commanditaire vennootschappen kunnen als „Wirtschaftsprüfungsgesellschaften" worden erkend indien zij als handelsvennootschap in het handelsregister zijn opgenomen op basis van hun fiduciaire activiteiten, art. 27 WPO. De entiteit „GmbH & Co. Kommanditgesellschaft" mag boekhoudkundige en auditdiensten verrichten. Voor het verlenen van auditdiensten is vestiging in de EU vereist. Auditors uit Canada die overeenkomstig art. 134 WPO zijn geregistreerd, mogen van een onderneming met zetel buiten de EU waarvan de effecten op een gereglementeerde markt worden verhandeld evenwel de wettelijk voorgeschreven audit van de jaarlijkse financiële overzichten uitvoeren of de geconsolideerde financiële overzichten opstellen.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Artsen en tandartsen Verloskundigen Diensten verleend door verpleegkundigen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9312, CPC 93191
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal — regionaal (subfederaal)

Maatregelen:

Bundesärzteordnung (Federale Geneeskundewet)

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde,

Gesetz über die Berufe des Psychologischen Psychotherapeuten und des Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Wet op de psychotherapeutische behandelingen van 16 juli 1998)

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung

Gesetz über den Beruf der Hebamme und des Entbindungspflegers

Gesetz über die Berufe in der Krankenpflege

§ 7 Absatz 3 Musterberufordnung fuer Aerzte (Duitse Modelberoepswet voor artsen)

§95,§ 99 en seq. SGB V (Sociaal Wetboek nr. V), wettelijke ziektekostenverzekering

§ 1 Absatz 2 en Absatz 5 Hebammengesetz (Verloskundigenwet),

§ 291b SGB V (Sociaal Wetboek nr. V) betreffende e-gezondheidszorgverstrekkers

Heilberufekammergesetz des Landes Baden-Württemberg in der Fassung vom 16. 03.1995 (GBl. BW van 17 mei 1995 S. 314), zuletzt geändert durch Artikel 2 des Gesetzes zur Änderung des Landespflegegesetzes und anderer berufsrechtlicher Vorschriften vom 15.06.2010 (GBl. BW van 22 juni 2010, blz. 427, 431)

Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz — HKaG) in Bayern vom 06.02.2002 (BAY GVBl 2002, blz. 42)

Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendpsychotherapeuten (Berliner Kammergesetz) vom 04.09.1978 (Berliner GVBl. blz. 1937, rev. blz. 1980), zuletzt geändert durch Artikel I Elftes Änderungsgesetz vom 17.03.2010 (Berliner GVBl. blz. 135)

§ 31 Heilberufsgesetz Brandenburg (HeilBerG) vom28.04.2003, zuletzt geändert durch Artikel 2 des Gesetzes vom 11.06.2008 (GVBl. I blz. 134, 139)

Bremisches Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz — HeilBerG) vom 12.05.2005, zuletzt geändert durch Artikel 2 Gesetz zur Umsetzung der EU-Dienstleistungsrichtlinie im Land Bremen und Novellierung weiterer Rechtsnormen vom 24.11.2009 (Brem.GBl. blz. 535)

§ 29 Heilberufsgesetz (HeilBG NRW) of 09.05.2000 in der Fassung vom 17.12.2009 (GV. NRW 2009, blz. 865),

§ 20 Heilberufsgesetz (HeilBG Rheinland-Pfalz) of 07.02.2003 in der Fassung vom 15.09.2011 (GV. R-Pf 2011, blz. 425)

Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat (Sächsisches Heilberufekammergesetz — SächsHKaG) vom 24.05.1994 (SächsGVBl. blz. 935), zuletzt geändert durch Artikel 2 Absatz 5 des Gesetzes vom 19.05.2010 (SächsGVBl. blz. 142 en 143),

Gesetz über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/ Ärztinnen, Zahnärzte/ Zahnärztinnen, psychologischen Psychotherapeuten/ Psychotherapeutinnen und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten/-psychotherapeutinnen,

Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz — SHKG) vom 19.11.2007, zuletzt geändert durch Gesetz vom 19.11.2008 (ABl. blz. 1930)

Thüringer Heilberufegesetz vom 29. Januar 2002 (GVBl 002, 125) zuletzt geändert durch Artikel 14 des Gesetzes vom 8. Juli 2009 (GVBl 2009, 592)

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Voor inschrijving in het beroepsregister kunnen geografische beperkingen worden opgelegd, die zowel op onderdanen als op niet-onderdanen van toepassing zijn. Artsen (psychologen, psychotherapeuten en tandartsen daaronder begrepen) moeten zich inschrijven bij de regionale verenigingen voor artsen en tandartsen van de wettelijke ziektekostenverzekering (kassenärztliche of zahnärztliche Vereinigungen) als zij patiënten wensen te behandelen die door de wettelijke ziekenfondsen zijn verzekerd. Deze inschrijving kan onderworpen zijn aan kwantitatieve beperkingen op basis van de regionale spreiding van de artsen. Voor tandartsen geldt deze beperking niet. Inschrijving is alleen noodzakelijk voor artsen die werken in het openbare stelsel van gezondheidszorg. Er kunnen niet-discriminerende beperkingen bestaan ten aanzien van de rechtsvorm die vereist is om deze diensten te mogen verlenen (§ 95 SGB V).

Voor artsen, tandartsen en verloskundigen is de toegang beperkt tot natuurlijke personen.

Daarnaast kunnen vestigingseisen gelden.

Telegeneeskunde is alleen toegestaan bij primaire behandelingen waarbij een arts voordien fysiek aanwezig is geweest.

Het aantal ICT-aanbieders (informatie- en communicatietechnologie) kan worden beperkt om interoperabiliteit, compatibiliteit en de noodzakelijke veiligheidsnormen te waarborgen. Dit wordt op niet-discriminerende wijze toegepast.

Sector: Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening

Subsector: Menselijke gezondheidszorg en sociale zorg

Ziekenhuizen

Ambulances

Reddingsdiensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 931, CPC 933

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Bestuursniveau: Nationaal — regionaal (subfederaal)

Maatregelen: Bundesärzteordnung (Federale Geneeskundewet)

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde

Gesetz über die Berufe des Psychologischen Psychotherapeuten und des Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Wet op de psychotherapeutische behandelingen van 16 juli 1998)

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung

Gesetz über den Beruf der Hebamme und des Entbindungspflegers

Gesetz über den Beruf der Rettungsassistentin und des Rettungsassistenten

Gesetz über die Berufe in der Krankenpflege

Gesetz über die Berufe in der Physiotherapie

Gesetz über den Beruf des Logopäden

Gesetz über den Beruf des Orthoptisten und der Orthoptistin

Gesetz über den Beruf der Podologin und des Podologen

Gesetz über den Beruf der Diätassitentin und des Diätassistenten

Gesetz über den Beruf der Ergotherapeutin und des Ergotherapeuten

Bundesapothekerorndung

Gesetz über den Beruf des pharmazeutisch-technischen Assistenten

Gesetz über technische Assistenten in der Medizin,Personenbeförderungsgesetz (Wet inzake openbaar vervoer)

Gesetz über den Rettungsdienst (Rettungsdienstgesetz — RDG) in Baden-Württember vom 08.02.2010 (GBl. 2010, blz. 285)

Bayerisches Rettungsdienstgesetz (BayRDG) vom 22.07.2008 (GVBl 2008, blz. 429)

Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Berlin (Rettungsdienstgesetz) vom 08.07.1993 (GVBl. blz. 313) geändert durch Anlage Nr. 33 des 7. Aufhebungsgesetzes vom 04.03.2005 (GVBl. blz. 125)

Gesetz über den Rettungsdienst im Land Brandenburg (BbgRettG) in der Fassung vom 18.05.2005,

Gesetz über den Rettungsdienst im Lande Bremen (BremRettDG) vom 22.09.1992, zuletzt geändert durch das Gesetz vom 26.05.1998

Hamburgisches Rettungsdienstgesetz (HmbRDG) vom 09.06.1992, zuletzt geändert am 27.09.1995

Gesetz zur Neuordnung des Rettungsdienstes in Hessen (HRDG) vom 24.11.1998

Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Mecklenburg-Vorpommern (RDGM-V) vom 01.07.1993, geändert durch Erstes Gesetz zur Änderung des RDGM-V vom 29.05.1998,

Niedersächsisches Rettungsdienstgesetz (NRettDG) vom 02.10.2007 (GVBl, blz. 473, zuletzt geändert am 22.02.2012 (GVBl. blz. 18)

Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch Unternehmer (RettG NRW) vom 09.11.1992, zuletzt geändert am 06.07.2004.

Landesgesetz über den Rettungsdienst sowie den Notfall- und Krankentransport (RettDG) vom 22.04.1991.

Saarländisches Rettungsdienstgesetz (SRettG) vom 09.02.1994, zuletzt geändert am 27.11.1996.

Gesetz zur Neuordnung des Brandschutzes, Rettungsdienstes und Katastrophenschutzes im Freistaat Sachsen vom 24.06.2004.

Rettungsdienstgesetz des Landes Sachsen-Anhalt (RettDG LSA) vom 07.11.1993.

Gesetz über die Notfallrettung und den Krankentransport im Land Schleswig-Holstein (RDG) vom 29.11.1991.

Thüringer Rettungsdienstgesetz (ThüRettG) vom 22.12.1992.

§ 8 Krankenhausfinanzierungsgesetz (Wet betreffende de financiering van ziekenhuizen)

§§ 14, 30 Gewerbeordnung (Duitse Wet tot regeling van ambacht, handel en industrie)

§ 108 Sozialgesetzbuch V (Sociaal Wetboek nr. V), wettelijke ziektekostenverzekering

§ 291b SGB V (Sociaal Wetboek nr. V) betreffende e-gezondheidszorgverstrekkers

§ 15 Sozialgesetzbuch VI (SGB VI, Sociaal Wetboek nr. VI)

§ 34 Sozialgesetzbuch VII (SGB VII, Sociaal Wetboek nr. VII), Unfallversicherung

§ 21 Sozialgesetzbuch IX (SGB IX, Sociaal Wetboek nr. IX) Rehabilitation und Teilhabe behinderter Menschen)

§ 72 Sozialgesetzbuch XI (SGB XI, Sociaal Wetboek nr. XI), verzekering voor sociale zorg Landespflegegesetze

Gesetz zur Umsetzung der Pflegeversicherung in Baden-Württemberg (Landespflegegesetz — LPflG) vom 11. September 1995, zuletzt geändert sowie Abschnitt 7 neu gefasst durch Artikel 1 des Gesetzes vom 15. Juni 2010 (GBl. S. 427)

Gesetz zur Ausführung der Sozialgesetze (AGSG) vom 8. Dezember 2006, zuletzt geändert durch § 3 des Gesetzes vom 20. Dezember 2011 (GVBl. S. 689)

Gesetz zur Planung und Finanzierung von Pflegeeinrichtungen (Landespflegeeinrichtungsgesetz — LPflegEG) vom 19. Juli 2002, zuletzt geändert durch Gesetz vom 19. Dezember 2005 (GVBl. S. 792)

Gesetz zur Umsetzung des Elften Buches Sozialgesetzbuch

(Landespflegegesetz — LPflegeG) Vom 29. Juni 2004, zuletzt geändert durch Artikel 1 des Gesetzes vom 12. Juli 2011 (GVBl. I S. 15)

Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes im Lande Bremen und zur Änderung des Bremischen Ausführungs-gesetzes zum Bundessozialhilfegesetz (BremAGPflegeVG) vom 26. März 1996, zuletzt geändert durch Gesetz vom 28. Februar 2012 (GBl. S. 149)

Hamburgisches Landespflegegesetz (HmbLPG) vom 18. September 2007, zuletzt geändert durch Gesetz vom 22. Juni 2010 (GVBl. S. 440)

Hessisches Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz vom 19. Dezember 1994, zuletzt geändert durch Gesetz vom 30. April 1997 (GVBl. I S. 74)

Landespflegegesetz (LPflegeG M-V) vom 16. Dezember 2003, zuletzt geändert durch Artikel 3 des Gesetzes vom 29. September 2010 (GVBl. S. 534)

Gesetz zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen nach dem Elften Buch Sozialgesetzbuch (Niedersächsisches Pflegegesetz — NPflegeG) vom 26. Mai 2004, zuletzt geändert durch Art.1 des Haushaltsbegleitgesetzes vom 17. Dezember 2010 (Nds.GVBl. S.631)

Gesetz zur Umsetzung des Pflege-Versicherungsgesetzes (Landespflegegesetz Nordrhein-Westfalen — PfG NW) vom 19. März 1996, zuletzt geändert durch Teil I Artikel 17 des Gesetzes vom 3. Mai 2005 (GVBl. S. 498)

Landesgesetz zur Sicherstellung und Weiterentwicklung der pflegerischen Angebotsstruktur (LPflegeASG) vom 25. Juli 2005 (GVBl 2005, S. 299) — (Rheinland-Pfalz)

Saarländisches Gesetz Nr. 1355 zur Planung und Förderung von Pflegeeirich-tungen vom 21. Juni 1995, zuletzt geändert durch Gesetzes vom 1. Juli 2009 (ABl. S. 1217)

Sächsisches Pflegegesetz (SächsPflegeG) vom 25. März 1996 ist zum 31.12.2002 außer Kraft getreten)

Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (PflegeV-AG) vom 7. August 1996, zuletzt geändert durch Art. 1 des Gesetzes vom 10. August 2007 (GVBl. S. 306)

Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (Landes-pflegegesetz — LPflegeG) vom 10. Februar 1996, zuletzt geändert durch Art. 63 LVO vom 15. September 2010 (GVOBl. S. 575)

Thüringer Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungs-gesetzes (ThürAGPflegeVG) vom 20. Juli 2005, zuletzt geändert durch Gesetz vom 8. Juni 2010 (GVBl. S. 206)

Personenbeförderungsgesetz (wet op het openbaar vervoer),

Landeskrankenhausgesetz Baden-Württemberg vom 29.11.2007, geändert durch Universitätsmedizingesetz vom 07.02.2011

De Beierse ziekenhuiswet (Bayerisches Krankenhausgesetzes — BayKrG) vom 28.03.2007, geändert durch das Nachtragshaushaltsgesetz 2008 vom 23.04.2008, ss. 2 en 3

§§ 12, 13, 14 Krankenhausentwicklungsgesetz Brandenburg (BbgKHEG) vom 08.07.2009 (GVBl. I/09, blz. 310),

Berliner Gesetz zur Neuregelung des Krankenhausrechts vom 18.09.2011 (GVBl. blz. 483)

Bremisches Krankenhausgesetz (BrmKrHG) vom 12.04.2011 (Gesetzblatt Bremen vom 29.04.2011)

Hamburgisches Krankenhausgesetz (HmbKHG) vom 17.04.1991 (HmbGVBl. blz. 127), geändert durch zweites ÄndG vom 06.10.2006 (HmbGVBl. blz. 510)

§§ 17-19 Hessisches Krankenhausgesetz 2011 (HKHG 2011) vom 21.12.2010 (GVBl. I 2010, blz. 587)

Krankenhausgesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LKHG M-V) vom 20.05.2011 (GVOBl. M-V 2011, blz. 327),

Niedersächsisches Krankenhausgesetz (NKHG) vom 19.01.2012 (Nds. GVBl. Nr. 1 vom 26.01.2012, blz. 2)

Krankenhausgestaltungsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen (KHGG NRW) vom 11.12.2007 (GV. NRW blz. 702), geändert am 16.03.2010 (GV. NRW blz. 184)

§ 6 Landeskrankenhausgesetz Rheinland-Pfalz (LKG Rh-Pf) in der Fassung vom 01.12.2010 (GVBl. blz. 433)

Saarländisches Krankenhausgesetz (SKHG) vom 13.07.2005, zuletzt geändert durch Gesetz vom 18.11.2010 (Saarl. Amtsbl. I blz 1420)

Gesetz zur Ausführung des Krankenhausfinanzierungsgesetzes (AG-KHG) in Schleswig-Holstein vom 12.12.1986 (GVOBl. Schl.-H. blz. 302), zuletzt geändert am 12.10.2005

§ 3 Krankenhausgesetz Sachsen-Anhalt (KHG LSA) vom 14.04.2005 (GVBl. LSA 2005, blz. 202)

Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz — SächsKHG) vom 19.08.1993 (Sächs GVBl. blz. 675), zuletzt geändert durch Sächsisches Standortegesetz vom 27.01.2012 (SächsGVBl. Seite 130)

§ 4 Thüringischer Krankenhausgesetz (Thür KHG) in der Fassung der Neubekanntmachung 30.04.2003 (GVBl. blz. 262)

Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz — SächsKHG) vom 19. August 1993 (SächsGVBl. blz. 675), zuletzt geändert durch Artikel 50 des Gesetzes vom 27. Januar 2012 (SächsGVBl. blz. 130, 147)

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Reddingsdiensten en „deskundige ambulancevervoersdiensten" worden door de Länder georganiseerd en gereglementeerd. De meeste Länder delegeren de bevoegdheden op het gebied van reddingsdiensten aan gemeenten. De gemeenten mogen voorrang geven aan organisaties zonder winstoogmerk. Dit geldt zowel voor buitenlandse als binnenlandse dienstverleners. Ambulancediensten zijn onderworpen aan eisen inzake planning, vergunning en erkenning.

Telegeneeskunde is alleen toegestaan bij primaire behandelingen waarbij een arts voordien fysiek aanwezig is geweest.

Het aantal ICT-aanbieders (informatie- en communicatietechnologie) kan worden beperkt om interoperabiliteit, compatibiliteit en de noodzakelijke veiligheidsnormen te waarborgen. Dit wordt op niet-discriminerende wijze toegepast.

Sector: Gezondheidszorg

Subsector: Veterinaire diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 932

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal — regionaal (subfederaal)

Maatregelen:

Federale Dierenartsenwet (Bundes- Tierärzteordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 20. November 1981 (BGBl. I S. 1193), die zuletzt durch Artikel 22 des Gesetzes vom 06.12.2011 (BGBl. I S. 2515) geändert worden ist, § 4Abs. 2)

Subcentraal niveau:

Wetten inzake de adviesraden voor de medische beroepen van de Länder (Heilberufs- und Kammergesetze der Länder) en (hierop gebaseerd) Baden-Württemberg, Gesetz über das Berufsrecht und die Kammern der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten sowie der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz — HBKG) in der Fassung vom 16.03.1995

Bayern, Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz — HKaG) in der Fassung der Bekanntmachung vom 06.02.2002

Berlin, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Berliner Kammergesetz) in der Fassung vom 04.091978 (GVBl. S. 1937), zuletzt geändert durch Gesetz vom 17.03.2010 (GVBl. S. 135)

Brandenburg, Heilberufsgesetz (HeilBerG) Vom 28.04.2003 (GVBl.I/03, [Nr. 07], S.126), zuletzt geändert durch Artikel 18 des Gesetzes vom 13.03.2012 (GVBl.I/12, [Nr. 16]

Bremen, Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz — HeilBerG) vom 12.05.2005, (Brem.GBl. S. 149) Zuletzt geändert durch Nr. 2.1 i.V.m. Anl. 1 ÄndBek vom 24.01.2012 (Brem.GBl. S. 24)

Hamburg, Hamburgisches Kammergesetz für die Heilberufe (HmbKGH) Vom 14.12.2005 Zum Ausgangs- oder Titeldokument (HmbGVBl. 2005, S. 495) zuletzt geändert durch Gesetz vom 02.03.2010 (HmbGVBl. S. 247)

Hessen, Gesetz über die Berufsvertretungen, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufsgesetz) in der Fassung vom 07.02.2003, zuletzt geändert durch Artikel 3 des Gesetzes vom 14.05.2012 (GVBl. S. 126)

Mecklenburg-Vorpommern, Heilberufsgesetz (HeilBerG) Vom 22.01.1993 (GVOBl. M-V 1993, S. 62) zuletzt geändert durch Artikel 3 des Gesetz zur Ergänzung und Änderung von Gesundheitsrecht und zur Änderung des Aufgabenzuordnungsgesetzes vom 06.07.2011

Niedersachsen, Kammergesetz für die Heilberufe

(HKG) in der Fassung vom 08.12.2000 zuletzt geändert durch Gesetz vom 09.05.2012 (Nds. GVBl. S. 100)

Nordrhein-Westfalen, Heilberufsgesetz NRW (HeilBerg) vom 9. Mai 2000 (GV. NRW. 2000 S. 403ff.) zuletzt geändert durch Gesetz vom 17. Dezember 2009 (GV.NRW 2009 S. 865f)

Rheinland-Pfalz, Heilberufsgesetz (HeilBG) vom 20.10.1978, zuletzt geändert durch Artikel 4 des Gesetzes vom 27.10.2009 (GVBl. S. 358)

Saarland, Gesetz Nr. 1405 über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/Ärztinnen, Zahnärzte/Zahnärztinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz — SHKG) vom 11.03.1998 in der Fassung der Bekanntmachung vom 19.11.2007 (Amtsbl. S. 2190) geändert durch das Gesetz vom 19.11.2008 (Amtsbl. S. 1930)

Sachsen, Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat Sachsen (Sächsisches Heilberufekammergesetz — SächsHKaG) vom 24.05.1994, Rechtsbereinigt mit Stand vom 5. Juni 2010

Sachsen-Anhalt, Gesetz über die Kammern für Heilberufe Sachsen-Anhalt (KGHB-LSA) vom 13.07.1994 (GVBl. LSA 1994, S. 832) zuletzt geändert durch Artikel 4 des Gesetzes vom 02.02.2011 (GVBl. LSA S. 58)

Schleswig-Holstein, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit für die Heilberufe (Heilberufekammergesetz — HBKG) vom 29. Februar 1996, zuletzt geändert durch Gesetz vom 13.07.2011 (GVOBl. S. 221)

Thüringen, Thüringer Heilberufegesetz (ThürHeilBG) in der Fassung der Bekanntmachung vom 29.01.2002 (GVBl 2002, S. 125) zuletzt geändert durch Artikel 14 des Gesetzes vom 08.07.2009 (GVBl. S. 592)

Professionele gedragscodes van de adviesraden voor dierenartsen (*Berufsordnungen der Kammern*)

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

Alleen natuurlijke personen hebben toegang.

Telegeneeskunde is alleen toegestaan bij primaire behandelingen waarbij een arts voordien fysiek aanwezig is geweest.

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Diensten voor de terbeschikkingstelling van ondersteunend personeel

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: § 1 en 3 Abs 5 Arbeitnehmerüberlassungsgesetz –AÜG, § 292 SGB III, § 42 Beschäftigungsverordnung

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Voor het verkrijgen van een vergunning voor de exploitatie van een uitzendbureau (overeenkomstig s. 3 leden 2 en 3, van deze wet) is de nationaliteit van een lidstaat van de EU of een commerciële aanwezigheid in de EU vereist.

Het Bondsministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken kan voor bepaalde beroepen een regeling uitvaardigen betreffende de plaatsing en aanwerving van personeel van buiten de EU en de EER.

Sector: Distributie

Subsector: Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 63211

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen:	§ 2 para 2, § 11a Apothekengesetz (Duitse Apothekenwet), §§ 43 para. 1, 73 para. 1 Nr. 1a Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (Duitse Geneesmiddelenwet), § 11 Abs. 3a Medizinproduktegesetz Verordnung über Vertriebswege für Medizinprodukte
Omschrijving:	**Investeringen** Alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen. Voor een vergunning om zich als apotheker te vestigen of een apotheek te openen voor de detailhandel in voor het grote publiek bestemde geneesmiddelen en bepaalde medische goederen is ingezetenschap vereist. Onderdanen van andere landen of personen die het Duitse apothekersexamen niet hebben afgelegd, kunnen alleen een vergunning verkrijgen voor de overname van een apotheek die in de voorgaande drie jaren reeds bestond. Het totale aantal apotheken per persoon is beperkt tot een apotheek en ten hoogste drie filialen.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	§ 1 und § 2 Flaggenrechtsgesetz vom 8. Februar 1951 (BGBl. I S. 79), das durch Artikel 561 der Verordnung vom 31. August 2015 (BGBl. I S. 1474) geändert worden ist. § 3 Abs. 2 Schiffsregisterordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 26. Mai 1994 (BGBl. I S. 1133), die zuletzt durch Artikel 156 der Verordnung vom 31. August 2015 (BGBl. I S. 1474) geändert worden ist.
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Om een zeeschip in het nationale scheepsregister te laten registreren, moet de meerderheid van de aandelen van het schip in handen zijn van onderdanen van een lidstaat van de EU of van vennootschappen die in overeenstemming met de EU-wetgeving zijn opgericht en hun hoofdvestiging in een lidstaat van de EU hebben. Het gebruik van het vaartuig moet onder de leiding en het toezicht staan van personen die in Duitsland verblijven.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water Ondersteunende diensten voor vervoer over water Verhuur van schepen Verhuur of lease van vaartuigen zonder bedieningspersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 72, CPC 745, CPC 83103, CPC 86751, CPC 86754, CPC 8730
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal — regionaal (subfederaal)
Maatregelen:	§§ 1, 2 Flaggenrechtsgesetz (Wet inzake de bescherming van de vlag),§ 2 Verordnung über die Küstenschifffahrt vom 05.07. 2002, §§ 1, 2 Binnenschifffahrtsaufgabengesetz (BinSchAufgG) Vorschriften aus der (Schifffahrts-) Patentverordnung in der Fassung vom 08.04.2008 § 9 Abs.2 Nr. 1 Seelotsgesetz vom 08.12. 2010 (BGBl. I S. 1864) § 1 Nr. 9, 10, 11 und 13 Seeaufgabengesetz (SeeAufgG), See-Eigensicherungsverordnung vom 19.09.2005 (BGBl. I S. 2787), geändert durch Artikel 516 Verordnung vom 31.10.2006 (BGBl. I S. 2407)
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Een vaartuig dat geen eigendom is van een onderdaan van een lidstaat van de EU mag alleen na specifieke toestemming worden gebruikt op de waterwegen van de Bondsrepubliek Duitsland. Cabotagevervoer mag alleen worden uitgevoerd door vaartuigen die onder de Duitse vlag of die van een andere EU-lidstaat varen. Ontheffingen voor schepen van buiten de EU kunnen alleen worden verleend als geen EU-schepen beschikbaar zijn, of als zij wel beschikbaar zijn maar onder zeer ongunstige omstandigheden, of op basis van wederkerigheid. Voor vaartuigen die onder de Canadese vlag varen, kunnen vrijstellingen worden verleend op basis van wederkerigheid (§ 2 para. 3 KüSchVO). Alle activiteiten die onder de werkingssfeer van de Wet op het loodswezen vallen, zijn gereglementeerd en accreditatie is beperkt tot onderdanen van een lidstaat van de EU, de EER of de Zwitserse Bondsstaat. Wat de verhuur of leasing van schepen met of zonder bemanning betreft, kan het sluiten van contracten voor het goederenvervoer door schepen die onder een vreemde vlag varen of het charteren van dergelijke schepen worden beperkt afhankelijk van de beschikbaarheid van schepen onder Duitse vlag of de vlag van een andere lidstaat van de EU. Transacties tussen ingezetenen en niet-ingezetenen met betrekking tot: a) de huur van binnenvaartuigen die niet in de economische ruimte zijn geregistreerd; b) het vervoer van goederen met dergelijke binnenvaartuigen; of c) het slepen van dergelijke binnenvaartuigen binnen de economische zone kunnen worden beperkt.

Voorbehouden van toepassing in Griekenland

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 1892/90
Omschrijving:	**Investeringen** Voor buitenlandse natuurlijke of rechtspersonen is discretionaire toestemming van het Ministerie van Defensie nodig voor de verwerving van onroerend goed in de grensgebieden, hetzij direct hetzij via aandelen in een bedrijf dat niet genoteerd is op de Griekse beurs en dat onroerend goed bezit in de betreffende gebieden, en voor elke wijziging wat betreft de personen die aandeelhouder zijn van het betreffende bedrijf.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetboek advocaten (Wet 3026/1954), zoals gewijzigd bij Presidentieel decreet 172/1989
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen derhalve rechtskundige diensten op basis van het interne recht verlenen. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Presidentieel decreet 226/1992 Wet 3693/2008 inzake normen voor accountantscontrole (uitvoering van Richtlijn 2006/43/EG) Wet 3386/2005 inzake de binnenkomst, het verblijf en de integratie van buitenlanders in Griekenland Wet 3844/2010 inzake diensten (uitvoering van Richtlijn 2006/123/EG)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verkrijgen van een vergunning om als erkend auditor te mogen optreden, is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist. De ELTE (Epitropi Logistikis Typopoiissis Kai Elenchon) (toezichtsorgaan in Griekenland) kan door middel van een regelgevingshandeling een vergunning verlenen aan een auditor die onderdaan is van Canada of van een derde land indien de ELTE oordeelt dat aan de voorwaarden van de artikelen 4 en 6 tot en met 11 van Wet 3693/2008 is voldaan.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Presidentieel decreet 38/2010, Ministerieel besluit 165261/IA/2010 (Grieks staatsblad 2157/B)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om veterinaire diensten te verlenen, is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.
Sector:	Zakelijke dienstverlening alsmed gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
Subsector:	Verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 93123, CPC 93191
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 1666/1986
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor tandtechnici is de Griekse nationaliteit vereist.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 5607/1932, zoals gewijzigd bij de wetten 1963/1991 en 3918/2011
Omschrijving:	**Investeringen** Alleen natuurlijke personen die erkend apotheker zijn en door erkende apothekers opgerichte bedrijven mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen. Om een apotheek te exploiteren is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Basisonderwijs Middelbaar onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 682/1977, 284/1968, 2545/1940 en Presidentieel decreet 211/1994, zoals gewijzigd bij Presidentieel decreet 394/1997
Omschrijving:	**Investeringen** De eigenaars en de meerderheid van de leden van de raad van bestuur van particulier gefinancierde basisscholen en middelbare scholen en de leraren van particulier gefinancierde basisscholen en middelbare scholen moeten de nationaliteit van een lidstaat van de EU hebben.
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten voor hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 923
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Grondwet van de Helleense Republiek, art. 16, lid 5, en Wet 3549/2007
Omschrijving:	**Investeringen** Onderwijs op universitair niveau kan uitsluitend worden verstrekt door instellingen die volledig onafhankelijke publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid hebben. Wet 3696/2008 staat echter toe dat ingezetenen van de EU (natuurlijke of rechtspersonen) particuliere instellingen voor tertiair onderwijs oprichten die certificaten afgeven die niet zijn erkend als gelijkwaardig aan een universitair diploma.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 400/1970
Omschrijving:	**Financiële diensten** Het recht van vestiging strekt zich niet uit tot de oprichting van vertegenwoordigingskantoren of andere permanente vertegenwoordigingen van verzekeringsmaatschappijen, behalve wanneer dergelijke kantoren als agentschappen, filialen of maatschappelijke zetels worden gevestigd.

Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Diensten van toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Presidentieel decreet 38/2010, Ministerieel besluit 165261/IA/2010 (Grieks staatsblad 2157/B)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om diensten van toeristengidsen te verlenen is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetboek van publiek zeerecht (Decreet nr. 187/1973, zoals gewijzigd bij Presidentieel decreet nr. 11/2000, art. 5
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Om te kunnen worden ingeschreven in het register van Griekenland moet meer dan 50 % van de aandelen van een zeeschip in handen zijn van onderdanen van of ondernemingen uit een lidstaat van de EU of de EER. Het vaartuig moet vanuit Griekenland worden beheerd.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 745
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetboek van publiek zeerecht (Wetsbesluit nr. 187/1973)
Omschrijving:	**Investeringen** In havengebieden is een overheidsmonopolie ingesteld voor de behandeling van zeevracht.
Sector:	Wegvervoer
Subsector:	Aanbieders van goederenvervoer over de weg
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7123
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Verlening van vergunningen voor goederenvervoer over de weg: Griekse wet 3887/2010 (Grieks staatsblad A' 174), zoals gewijzigd bij art. 5 van Wet 4038/2012 (Grieks staatsblad A' 14) — Verordeningen (EG) nr. 1071/2009 en 1072/2009
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor ondernemers die goederenvervoer over de weg willen aanbieden, is een Griekse vergunning vereist. De vergunningen worden verleend op basis van niet-discriminerende voorwaarden, op voorwaarde van wederkerigheid. In Griekenland gevestigde vrachtvervoersondernemers mogen uitsluitend in Griekenland geregistreerde voertuigen gebruiken.

Voorbehouden van toepassing in Hongarije

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Regeringsbesluit nr. 251/2014 (X. 2.)
Omschrijving:	**Investeringen** De aankoop van onroerend goed door niet-ingezetenen is onderworpen aan een vergunning van de bevoegde administratieve autoriteit die verantwoordelijk is voor de geografische ligging van het onroerend goed.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet XI van 1998 inzake advocaten
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Hongaarse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie geldt een nationaliteits- en een ingezetenschapsvereiste. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen derhalve rechtskundige diensten op basis van het interne recht verlenen. Commerciële aanwezigheid moet de vorm aannemen van een personenvennootschap met een Hongaarse advocaat (*ügyvéd*) of een Hongaars advocatenkantoor (*ügyvédi iroda*). Voor buitenlandse advocaten is rechtskundige dienstverlening beperkt tot het verlenen van rechtskundig advies over het recht van het eigen land en internationaal recht, die moet plaatsvinden op basis van een samenwerkingsovereenkomst met een Hongaarse advocaat of een Hongaars advocatenkantoor.
Sector:	Rechtskundige diensten
Subsector:	Octrooigemachtigden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8613
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet XXXII van 1995 inzake octrooiadvocaten

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van diensten van octrooigemachtigden is ingezetenschap vereist voor niet-onderdanen van een lidstaat van de EER.
Sector:	Professionele diensten
Subsector:	Belastingconsulenten Diensten van architecten Ingenieurs Ingenieurs: geïntegreerde diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 863, CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet LVIII van 1996 betreffende de beroepsverenigingen van architecten en ingenieurs Wet XCII van 2003 betreffende de regels voor belastingheffing, Decreet nr. 26/2008 van het Ministerie van Financiën betreffende de verlening van vergunningen voor en de registratie van de activiteiten van belastingconsulenten
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van de volgende diensten, voor zover verleend door een natuurlijke persoon die zich op het grondgebied van Hongarije bevindt, is ingezetenschap vereist: a) diensten van belastingconsulenten; b) diensten van architecten; c) diensten van ingenieurs (alleen van toepassing op afgestudeerde stagiairs); en d) ingenieurs: geïntegreerde diensten.
Sector:	Professionele diensten
Subsector:	Landschapsarchitecten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8674
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet LVIII van 1996 betreffende de beroepsverenigingen van architecten en ingenieurs
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor personen die geen onderdaan van een lidstaat van de EER zijn, geldt een ingezetenschapsvereiste voor het verlenen van diensten in verband met landschapsarchitectuur. Het verlenen van diensten in verband met landschapsarchitectuur is dus alleen toegestaan voor dienstverleners die ingezetene van de EER zijn of daar zijn gevestigd.

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet CXXVII van 2012 betreffende de Hongaarse kamer van dierenartsen en de voorwaarden voor de verlening van veterinaire diensten
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van veterinaire diensten is lidmaatschap van de Hongaarse kamer van dierenartsen vereist. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER kunnen tot de kamer worden toegelaten. Voor vestigingsvergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: toestand van de arbeidsmarkt in de sector.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Advies op het gebied van bedrijfsbeheer — arbitrage en bemiddeling
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86602
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet LV van 2002 inzake bemiddeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het uitoefenen van bemiddelingsactiviteiten (zoals arbitrage en verzoening) is een vergunning in de vorm van toelating tot het register nodig die wordt afgegeven door de minister die bevoegd is voor het juridische systeem en die alleen mag worden verleend aan natuurlijke en rechtspersonen die ingezetene van Hongarije zijn of daar zijn gevestigd.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Vertaaldiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87905
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Besluit van de ministerraad nr. 24/1986 inzake officiële vertaling en vertolking

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Officiële vertalingen, officiële beëdigingen van vertalingen en gewaarmerkte kopieën van officiële documenten in vreemde talen mogen uitsluitend worden gemaakt door het Hongaarse Bureau voor vertaling en legalisatie (OFFI).
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet XCVIII van 2006 inzake de algemene bepalingen met betrekking tot de betrouwbare en economisch haalbare verstrekking van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen en inzake de distributie van geneesmiddelen
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de exploitatie van een apotheek is de nationaliteit van een EER-lidstaat vereist. Voor vestigingsvergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: geografische concentratie in het gebied.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 811, CPC 813
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen
Omschrijving:	**Financiële diensten** Buiten de EER gevestigde ondernemingen mogen alleen via hun Hongaarse filiaal financiële diensten of diensten in verband daarmee verlenen.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 811, CPC 813
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal

Maatregelen:	Wet CCXXXVII van 2013 op kredietinstellingen en financiële ondernemingen; Wet CXX van 2001 op de kapitaalmarkt
Omschrijving:	**Financiële diensten** Ten minste twee leden van de raad van bestuur van een kredietinstelling moeten ingezetenen zijn in de zin van de van toepassing zijnde deviezenwetgeving en sinds ten minste één jaar permanent ingezetenen van Hongarije zijn. Filialen van buiten de EER gevestigde beheermaatschappijen van beleggingsfondsen mogen geen Europese beleggingsfondsen beheren en mogen geen diensten op het gebied van vermogensbeheer verlenen aan particuliere pensioenfondsen.
Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Reisbureaus en reisorganisatoren Diensten van toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7471, CPC 7472
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet CLXIV van 2005 inzake handel, Regeringsbesluit nr. 213/1996 (XII.23.) betreffende de organisatie van reizen en de activiteiten van reisbureaus
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van grensoverschrijdende diensten van reisbureaus, reisorganisatoren en toeristengidsen is een vergunning van het Hongaarse Bureau voor handelsvergunningen vereist. Vergunningen zijn voorbehouden aan onderdanen van een lidstaat van de EER en aan rechtspersonen met zetel in de lidstaten van de EER.
Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet XLII van 2000 op de scheepvaart
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Om een vaartuig te kunnen laten registreren in Hongarije en onder de nationale vlag te mogen varen, moet het voor het grootste deel in EER-handen zijn. Nationaliteit van een lidstaat van de EER is vereist voor de kapitein en eerste officier van de schepen.

Voorbehouden van toepassing in Ierland

Sector:	Landbouw en jacht
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 1531
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Agriculture Produce (Cereals) Act, 1933
Omschrijving:	**Investeringen** Voor vestiging met betrekking tot activiteiten op het gebied van verwerking tot meel door Canadees ingezetenen is toestemming vereist.

Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Winning van steenkool en bruinkool Winning van turf Winning van metaalertsen Andere winning van delfstoffen Diensten in verband met de mijnbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISICrev 3.1 10, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14, CPC 883
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal en regionaal
Maatregelen:	Minerals Development Acts 1940 — 1999, Planning Acts and Environmental Regulations
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Een exploratievergunning geeft de houder ervan het recht op exploratie met het oog op specifieke mineralen. Alleen de houders van lopende vergunningen komen in aanmerking voor mijnbouwconcessies of -vergunningen van de staat waarmee die mineralen binnen de concessie of het vergunde gebied mogen worden gewonnen, ongeacht of de mineralen eigendom zijn van de staat of van particulieren.

Exploratie- en mijnbouwmaatschappijen die in Ierland actief zijn, moeten daar een aanwezigheid hebben. In het geval van de exploratie van mineralen moeten de bedrijven (zowel Ierse als buitenlandse) gedurende de looptijd van de werkzaamheden gebruikmaken van de diensten van een agent of een in Ierland ingezeten exploratiemanager. In het geval van mijnbouw moet de mijnbouwconcessie of -vergunning van de staat in handen zijn van een onderneming naar Iers recht, die krachtens haar oprichtingsakte in staat is om te voldoen aan de verschillende bedingingen van de concessie of vergunning.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Solicitors Acts 1954-2011
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Ierse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Advocaten in Ierland zijn onderverdeeld in twee categorieën: „solicitors" en „barristers". De Law Society of Ireland is de wettelijke beroepsorganisatie die de toelating van „solicitors" in Ierland regelt. De Honorable Society of King's Inns regelt de toelating van „barristers" in Ierland.

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Veterinary Practice Act 2005
Omschrijving:	Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten Alleen personenvennootschappen en natuurlijke personen hebben toegang.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen

	Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Mercantile Marine Act 1955, zoals gewijzigd bij de Merchant Shipping (Miscellaneous Provisions) Act 1998
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Buitenlandse investeerders die investeren in een rechtspersoon die is opgericht krachtens het recht van een lidstaat van de EU en daaraan onderworpen is en zijn maatschappelijke zetel in Ierland of in een andere lidstaat van de EU heeft, kunnen een schip laten registreren in het Ierse scheepsregister.

Voorbehouden van toepassing in Italië

Sector:	Diensten van uitgeverijen en drukkerijen
Subsector:	ISIC rev 3.1 221, ISIC rev 3.1 222
Bedrijfstakkenclassificatie:	Nationale behandeling Markttoegang
Type voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 416/1981, art. 1 (en latere wijzigingen)
Omschrijving:	**Investeringen** Voor zover Canada en zijn provincies en territoria toestaan dat onderdanen van en ondernemingen uit Italië deze activiteiten uitoefenen, staat Italië toe dat onderdanen van en ondernemingen uit Canada deze activiteiten onder dezelfde voorwaarden uitoefenen. Voor zover Canada en zijn provincies en territoria toestaan dat Italiaanse beleggers meer dan 49 procent van het kapitaal of de stemrechten in een Canadese uitgeverij bezitten, staat Italië onder dezelfde voorwaarden toe dat Canadese beleggers meer dan 49 procent van het kapitaal of de stemrechten in een Italiaanse uitgeverij bezitten.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten

Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Koninklijk besluit 1578/1933, art. 17 van de Wet op de advocatuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Italiaanse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot EU- en Italiaans recht te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders Auditdiensten Belastingconsulenten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220, CPC 863
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Audits:Wetsbesluit 58/1998, art. 155, 158 en 161 Decreet 99/1998 van de president van de republiek Wetsbesluit 39/2010, art. 2 Accountants, boekhouders en belastingen: Wetsbesluit 139/2005, Wet 248/2006
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van auditdiensten of diensten van belastingconsulenten is voor zelfstandige auditors of belastingconsulenten ingezetenschap in Italië vereist. Voor inschrijving in het beroepsregister, noodzakelijk voor het verlenen van diensten van accountants en boekhouders, gelden eisen in verband met ingezetenschap of plaats van de bedrijfszetel.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten van architecten Ingenieurs Diensten in verband met stedenbouwkundige planning en landschapsarchitectuur

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Koninklijk besluit 2537/1925, regelgeving betreffende het beroep van architect en ingenieur Wet 1395/1923 Decreet van de president van de republiek (D.P.R.) 328/2001
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor inschrijving in het beroepsregister, noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep, is ingezetenschap in Italië vereist.

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit C.P.S. 233/1946, artikelen 7-9 Decreet van de president van de republiek (DPR) 221/1950, lid 7
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor inschrijving in het beroepsregister, noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep, is ingezetenschap in Italië vereist.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Onderzoek en experimentele ontwikkeling op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen — psychologen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 852
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 56/1989 betreffende het beroep van psycholoog
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor inschrijving in het beroepsregister, noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep, is ingezetenschap in Italië vereist. Om het beroep uit te oefenen is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist, met uitzondering van buitenlandse beroepsbeoefenaren aan wie op basis van wederkerigheid toestemming kan worden verleend.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Ingenieurs: wetenschappelijke en technische adviezen Technische testen en toetsen Diensten in verband met landbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8675, CPC 8676, deel van CPC 881
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Geologen:Wet 112/1963, artikelen 2 en 5; D.P.R. 1403/1965, art. 1 Biologen en chemisch analisten: Wet 396/1967 betreffende het beroep van bioloog; Koninklijk besluit 842/1928 betreffende het beroep van chemisch analist Landbouwkundigen: Wet 3/1976 betreffende het beroep van landbouwkundige, „Periti agrari": Wet 434/1968, zoals gewijzigd bij Wet 54/1991
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor inschrijving in het register van geologen, noodzakelijk voor de beoefening van het beroep van landmeter en geoloog met het oog op het verlenen van diensten met betrekking tot de exploratie en de exploitatie van mijnen, enz. is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist, maar buitenlanders kunnen zich laten inschrijven op voorwaarde van wederkerigheid. Voor biologen, chemisch analisten, landbouwkundigen en „periti agrari" zijn ingezetenschap en inschrijving in het beroepsregister vereist. Onderdanen van derde landen kunnen zich laten inschrijven op voorwaarde van wederkerigheid.
Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Winning van steenkool en bruinkool Winning van turf Winning van ruwe aardolie en aardgas Winning van metaalertsen Andere winning van delfstoffen Ingenieurs: wetenschappelijke en technische adviezen Diensten in verband met de mijnbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISICrev 3.1 10, ISICrev 3.1 11, ISICrev 3.1 12, ISICrev 3.1 13, ISICrev 3.1 14, CPC 8675, CPC 883
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal en regionaal (voor exploratie)
Maatregelen:	Exploratie: Koninklijk besluit 1443/1927; Wetsbesluit 112/1998, art. 34

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor mijnen die eigendom zijn van de staat gelden specifieke regels voor exploratie en winning. Voorafgaand aan elke exploitatie-activiteit is een exploitatievergunning vereist („Permesso di Ricerca", art. 4 Koninklijk besluit 1443/1927). Deze vergunning heeft een looptijd, bevat de precieze grenzen van het terrein in kwestie en voor hetzelfde gebied kunnen exploratievergunningen aan verschillende personen of ondernemingen worden verleend (dit type vergunning is niet noodzakelijkerwijs exclusief). Voor de exploitatie van mineralen is een vergunning („concessione", art. 14) van de regionale autoriteit vereist.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Beveiligingsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de openbare veiligheid (TULPS) 773/1931, artikelen 133-141, Koninklijk besluit 635/1940, art. 257
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de noodzakelijke vergunning voor beveiligings- en bewakingsdiensten en waardetransporten is de nationaliteit van een lidstaat van de EU en ingezetenschap vereist.
Sector:	Distributiediensten
Subsector:	Handel in tabak
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 6222, deel van CPC 6310
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 184/2003 Wet 165/1962 Wet 3/2003 Wet 1293/1957 Wet 907/1942 Decreet van de president van de republiek (D.P.R.) 1074/1958
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de handel in en de verkoop van tabak is een vergunning vereist. De vergunning wordt verleend via openbare procedures. Voor de verlening van vergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: bevolking en geografische concentratie van bestaande verkooppunten. Voor tussenpersonen tussen groothandel en detailhandel en voor eigenaars van winkels (magazzini) is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.

Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 362/1991, artikelen 1, 4, 7 en 9 Wetsbesluit CPS 233/1946, artikelen 7-9 Decreet van de president van de republiek (D.P.R.) 221/1950, leden 3 en 7
Omschrijving:	**Investeringen** Om een apotheek te openen is een vergunning vereist; hiervoor wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: bevolking en geografische concentratie van bestaande apotheken. Nieuwe apotheken of opnieuw geopende apotheken worden toegestaan na afloop van een openbare aanbesteding. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EU die zijn ingeschreven in het register van de beroepsorganisatie van apothekers („albo") kunnen deelnemen aan dergelijke openbare aanbestedingen. De uitoefening van het beroep is alleen mogelijk voor natuurlijke personen die zijn ingeschreven in het register en voor rechtspersonen in de vorm van personenvennootschappen, waarbij iedere vennoot een geregistreerd apotheker moet zijn. Voor inschrijving in het beroepsregister van apothekers is de nationaliteit van een lidstaat van de EU of ingezetenschap alsmede de uitoefening van het beroep in Italië vereist. Buitenlanders die over de nodige kwalificaties beschikken, kunnen zich laten inschrijven als zij onderdanen zijn van een land waarmee Italië een bijzondere overeenkomst heeft waarin de uitoefening van het beroep wordt toegestaan onder voorwaarde van wederkerigheid (D. Lgsl. CPS 233/1946 artikelen. 7-9 en D.P.R. 221/1950, leden 3 en 7).

Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten voor hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 92
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Koninklijk besluit 1592/1933 (Wet op het middelbaar onderwijs) Wet 243/1991 (incidentele overheidsbijdrage voor particuliere universiteiten) Resolutie 20/2003 van het CNVSU (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) Decreet van de president van de republiek (DPR) 25/1998
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de opening van particulier gefinancierde universiteiten die erkende diploma's mogen uitreiken of erkende graden mogen toekennen op basis van een driejarig programma wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: bevolking en concentratie van bestaande instellingen. Alleen Italiaanse rechtspersonen kunnen toestemming krijgen om door de staat erkende diploma's uit te reiken.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 194/1942, art. 4 Wet 4/1999 betreffende het register
Omschrijving:	**Financiële diensten** Voor inschrijving in het register van actuarissen, noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep, is ingezetenschap in Italië vereist.

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 58/1998, artikelen 1, 19, 28, 30-33, 38, 69 en 80 Gezamenlijke verordening van de Italiaanse centrale bank en Consob van 22 februari 1998, artikelen 3 en 41 Verordening van de Italiaanse centrale bank van 25 januari 2005, titel V, hoofdstuk VII, deel II Consob-verordening 16190 van 29 oktober 2007, artikelen 17-21, 78-81, 91-111
Omschrijving:	**Financiële diensten** Om met een vestiging in Italië het effectenafwikkelingssysteem of de centrale depositodiensten voor effecten te mogen beheren, moet een onderneming naar Italiaans recht zijn opgericht (filialen niet toegestaan). Voor andere collectieve beleggingsfondsen dan overeenkomstig wetgeving van de EU geharmoniseerde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's), moet de beheerder of depositaris naar Italiaans recht of het recht van een andere lidstaat van de EU zijn opgericht en een filiaal in Italië hebben. Beheermaatschappijen van niet overeenkomstig EU-wetgeving geharmoniseerde icbe's moeten eveneens naar Italiaans recht zijn opgericht (filialen niet toegestaan). Alleen banken, verzekeringsmaatschappijen, beleggingsondernemingen en ondernemingen die overeenkomstig EU-wetgeving geharmoniseerde icbe's beheren en hun maatschappelijke zetel in de EU hebben, alsook naar Italiaans recht opgerichte icbe's, mogen de middelen van pensioenfondsen beheren. In geval van huis-aan-huis-verkoop moet gebruik worden gemaakt van de diensten van erkende verkopers van financiële producten die ingezetene zijn van een lidstaat van de EU. Vertegenwoordigingskantoren van tussenpersonen uit derde landen mogen geen activiteiten in verband met beleggingsdiensten verrichten, met inbegrip van transacties voor eigen rekening en voor rekening van cliënten en het plaatsen en het overnemen van financiële instrumenten (filiaal vereist).

Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Diensten van toeristengidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Regionaal
Maatregelen:	Wet 135/2001, artikelen 7.5 en 6 Wet 40/2007 (DL 7/2007)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om als professionele toeristengids op te treden moeten toeristengidsen uit niet-EU-landen een specifieke vergunning krijgen van de regio. Voor toeristengidsen uit EU-lidstaten is een dergelijke vergunning niet vereist. De vergunning wordt verleend aan toeristengidsen die kunnen aantonen over voldoende bekwaamheid en kennis te beschikken.

Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Rechtsgrondslag Koninklijk besluit nr. 327/1942 (gewijzigd bij Wet 222/2007), art. 143 en 221 (Scheepvaartwetboek)
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Niet-EU-ingezetenen kunnen geen meerderheidsbelang hebben in schepen onder Italiaanse vlag, noch zeggenschaps hebben over scheepvaartmaatschappijen die hun hoofdvestiging in Italië hebben.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 745
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetboek van zee- en binnenvaart Wet 84/1994 Ministerieel decreet 585/1995
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de behandeling van zeevracht wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen voor die ondernemingen, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding en potentiële werkgelegenheid.

Voorbehouden van toepassing in Letland

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet landhervorming in de steden van de Republiek Letland, ss. 20, 21 Wet grondprivatisering in plattelandsgebieden, s. 28
Omschrijving:	**Investeringen** Verwerving van grond in steden door onderdanen van Canada of van een derde land is toegestaan via in Letland of in andere lidstaten van de EU geregistreerde vennootschappen: a) indien meer dan 50 % van het aandelenkapitaal in handen is van onderdanen van de lidstaten van de EU, de Letse overheid of een gemeente, afzonderlijk of in totaal; b) indien meer dan 50 % van het aandelenkapitaal in handen is van natuurlijke personen en ondernemingen van derde landen waarmee Letland bilaterale overeenkomsten met betrekking tot de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen heeft gesloten en die vóór 31 december 1996 door het Letse parlement zijn goedgekeurd; c) indien meer dan 50 % van het aandelenkapitaal in handen is van natuurlijke personen en ondernemingen uit derde landen waarmee Letland na 31 december 1996 bilaterale overeenkomsten met betrekking tot de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen heeft gesloten, indien in deze overeenkomsten het recht van Letse natuurlijke personen en ondernemingen op de verwerving van grond in het betreffende derde land is vastgesteld;

d) indien meer dan 50 % van het aandelenkapitaal in handen is van de personen uit a) tot en met c) samen;

e) die openbare naamloze vennootschappen zijn, indien hun aandelen op de beurs genoteerd zijn.

Voor zover Canada en zijn provincies en territoria toestaan dat onderdanen van en ondernemingen uit Letland stedelijk onroerend goed kopen, staat Letland toe dat onderdanen van en ondernemingen uit Canada stedelijk onroerend goed in Letland kopen onder dezelfde voorwaarden als Letse onderdanen.

Sector:	Distributie en gezondheidszorg
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen Andere diensten van apothekers
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Geneesmiddelenwet, s. 38
Omschrijving:	**Investeringen** Om een zelfstandige apotheek te beginnen, moet een buitenlandse apotheker of apothekersassistent met een opleiding uit een land dat geen lidstaat is van de EU of de EER ten minste een jaar in een apotheek werken onder toezicht van een apotheker.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Strafproceswet, s. 79 Wet op de advocatuur van de Republiek Letland, s. 4
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor de praktijk als beëdigd advocaat of als assistent van een beëdigd advocaat, is de Letse nationaliteit vereist. Beëdigde advocaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en die zich hebben ingeschreven bij de Letse orde van beëdigde advocaten, hebben het recht om deel te nemen aan en te stemmen op de algemene vergadering van beëdigde advocaten.

Het verlenen van intenre rechtskundige diensten (diensten van een advocaat en juridische vertegenwoordiging in strafzaken) is in Letland overeenkomstig de wet alleen toegestaan aan:

a) een beëdigd advocaat of een assistent van een beëdigd advocaat met Letse nationaliteit; of

b) een onderdaan van een lidstaat van de EU die is erkend als advocaat in een van de lidstaten van de EU; of

c) een buitenlands advocaat, in het kader van een overeenkomst inzake juridische bijstand tussen Letland en het betrokken derde land.

Voor advocaten uit een lidstaat van de EU of voor buitenlandse advocaten gelden bijzondere eisen. Deelname aan gerechtelijke procedures in strafzaken is bijvoorbeeld alleen toegestaan in samenwerking met een advocaat van het Letse college van beëdigde advocaten.

Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op beëdigde auditors
Omschrijving:	**Investeringen** In een commerciële onderneming van beëdigde auditors mogen buitenlandse investeerders meer dan 50 % van de aandelen met stemrecht bezitten, indien zij gekwalificeerd zijn als beëdigde auditors of commerciële onderneming van beëdigde auditors, of als auditors of commerciële ondernemingen van auditors van lidstaten van de EU of de EER, die, overeenkomstig het recht van de betrokken lidstaat van de EU of de EER, het beroep van beëdigd auditor of onderneming van beëdigde auditors mogen uitoefenen zoals het is omschreven in de Letse wetgeving.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Drukkerijen en uitgeverijen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 88442
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de pers en andere massamedia, s. 8

Omschrijving:	**Investeringen** Alleen rechtspersonen naar Lets recht en natuurlijke personen uit Letland mogen massamedia oprichten en publiceren. Filialen zijn niet toegestaan.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet „Maritime Code”
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** De Letse vlag wordt alleen toegekend aan schepen die zijn geregistreerd in het scheepsregister van Letland, en deze vaartuigen moeten worden beheerd door een in de EU geregistreerde entiteit. Buitenlandse eigenaars die niet naar het recht van een EU-lidstaat zijn opgericht, kunnen vaartuigen in het scheepsregister laten registreren, op voorwaarde dat het technisch beheer van de schepen wordt uitgevoerd door een in Letland geregistreerd rechtspersoon op basis van een scheepsbeheerscontract.

Voorbehouden van toepassing in Litouwen

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal

Maatregelen:	Wet op de balie van de Republiek Litouwen van 18 maart 2004 nr. IX-2066, laatstelijk gewijzigd op 17 november 2011 nr. XI-1688 Wet van de Republiek Litouwen op het beroep van notaris van 15 september 1992 — nr. I-2882 (laatstelijk gewijzigd op 19 april 2012 — nr. X-1979)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen derhalve rechtskundige diensten op basis van het interne recht verlenen. Advocaten uit andere landen mogen uitsluitend ingevolge bilaterale overeenkomsten inzake rechtsbijstand als advocaat voor de rechtbank optreden.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake accountantscontrole van 15 juni 1999 nr. VIII -1227 (een nieuwe versie van 3 juli 2008 nr. X-1676)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Minstens 75 procent van de aandelen moet in handen zijn van auditors of auditondernemingen in de EU of de EER. Auditverslagen moeten worden opgesteld in samenwerking met een in Litouwen officieel erkend auditor. Vestiging is niet toegestaan in de vorm van een naamloze vennootschap (AB).
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Octrooigemachtigden
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 879
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal

Maatregelen:	Merkenwet van 10 oktober 2000 nr. VIII-1981 Modellenwet van 7 november 2002 nr. IX-1181 Octrooiwet van 18 januari 1994 nr. I-372 Wet van 16 juni 1998 betreffende de rechtsbescherming van topografieën van halfgeleiderproducten Verordening inzake octrooiadvocaten, goedgekeurd bij besluit nr. 362 van de regering van de Republiek Litouwen van 20 mei 1992 (laatstelijk gewijzigd op 8 november 2004 nr. 1410)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Onderdanen van derde landen (niet-lidstaten van de EU) mogen niet worden ingeschreven als octrooiadvocaten. Alleen octrooiadvocaten mogen in Litouwen diensten van octrooigemachtigden verlenen.
Sector:	Distributie
Subsector:	Distributie van pyrotechnische artikelen
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet betreffende het toezicht op pyrotechnische artikelen voor burgerdoeleinden (23 2004, nr. IX-2074)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de distributie van pyrotechnische artikelen is een vergunning vereist. Alleen in de EU gevestigde rechtspersonen kunnen een vergunning verkrijgen.
Sector:	Energie
Subsector:	Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen Diensten in verband met distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 713, CPC 887
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 10 oktober 2000 betreffende aardgas nr. VIII-1973
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Vestiging is vereist. Vergunningen voor transmissie en distributie van brandstoffen kunnen alleen worden verleend aan Litouwse rechtspersonen of filialen van buitenlandse rechtspersonen of andere in Litouwen gevestigde organisaties (dochterondernemingen). Dit voorbehoud is niet van toepassing op advies met betrekking tot de transmissie en distributie van brandstoffen voor een vast bedrag of op contractbasis.

Sector:	Energie
Subsector:	Transmissie en distributie van elektriciteit
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 401, CPC 887
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 20 juli 2000 betreffende elektriciteit nr. VIII-1881
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Vergunningen voor de transmissie, distributie en levering van elektriciteit en voor de organisatie van de handel in elektriciteit kunnen alleen worden verleend aan Litouwse rechtspersonen of filialen van buitenlandse rechtspersonen of andere in Litouwen gevestigde organisaties. Dit voorbehoud is niet van toepassing op advies met betrekking tot de transmissie en distributie van elektriciteit voor een vast bedrag of op contractbasis.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 12 september 1996 op de koopvaardij, nr. I-1513
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** De Litouwse vlag wordt alleen toegekend aan schepen die in het Litouwse register van zeeschepen zijn geregistreerd en die eigendom zijn van of gecharterd (rompbevrachting) worden door een Litouwse burger of een in Litouwen (naar Litouws recht) gevestigd bedrijf.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer per spoor

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 711
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 22 april 2004 inzake vervoer per spoor nr. IX-2152 zoals gewijzigd op 8 juni 2006 nr. X-653
Omschrijving:	**Investeringen** De exclusieve rechten voor het verlenen van diensten in verband met de doorvoer worden toegekend aan spoorwegondernemingen die eigendom zijn van de staat of waarvan 100 % van de aandelen in handen is van de staat.

Voorbehouden van toepassing in Luxemburg

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Loi du 16 décembre 2011 modifiant la loi du 10 août 1991 sur la profession d'avocat
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Luxemburgse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is de nationaliteit van een lidstaat van de EU en ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. De raad van de orde kan, op basis van wederkerigheid, afzien van het nationaliteitsvereiste voor een buitenlander. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het Luxemburgse recht te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal

Maatregelen:	Loi du 4 juillet 1973 concernant le régime de la pharmacie (annex a043) Règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annex a041) Règlement grand-ducal du 11 février 2002 modifiant le règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annex a017)
Omschrijving:	**Investeringen** Alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van 9 november 1990
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Buitenlandse investeerders die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de EU of die niet als vennootschap erkend zijn in de EU of daar hun hoofdzetel hebben, kunnen niet voor 50 % of meer eigenaar zijn van zeeschepen onder Luxemburgse vlag. Dit voorbehoud is niet van toepassing op een schip dat in rompbevrachting is gegeven aan een bevrachter die zou voldoen aan de bovenstaande eigendomsvereisten en daadwerkelijk gebruik maakt van het schip.

Voorbehouden van toepassing in Malta

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Immoveable Property (Acquisition By Non-Residents) Act (Cap. 246) Protocol nr. 6 van het EU-toetredingsverdrag inzake het verwerven van tweede woningen in Malta
Omschrijving:	**Investeringen** Personen die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de EU kunnen geen onroerend goed verwerven voor commerciële doeleinden. Bedrijven waarvan 25 % of meer van de aandeelhouders van buiten de EU zijn, moeten een vergunning verkrijgen van de bevoegde autoriteit (minister van Financiën) om onroerend goed voor commerciële of zakelijke doeleinden te kopen. De bevoegde autoriteit zal beslissen of de voorgestelde aankoop een nettovoordeel voor de Maltese economie vertegenwoordigt.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Code of Organisation and Civil Procedure (Cap. 12)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Maltese recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het Maltese recht te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen derhalve rechtskundige diensten op basis van het Maltese recht verlenen.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Pharmacy Licence Regulations (LN279/07) issued under the Medicines Act (Cap. 458)

Omschrijving:	**Investeringen** Apothekersvergunningen worden afgegeven onder specifieke beperkingen. Niemand mag in eenzelfde stad of dorp meer dan één vergunning hebben in zijn naam (Verordening 5(1) van de Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)), behalve wanneer er geen andere aanvragen voor die stad of dat dorp zijn (Verordening 5(2) van de Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)).
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten voor hoger onderwijs Diensten voor volwassenenonderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 923, CPC 924
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Legal Notice 296 of 2012
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Dienstverleners die particulier gefinancierd hoger of volwassenenonderwijs willen verlenen, moeten een vergunning verkrijgen van het Ministerie van Onderwijs en Werkgelegenheid. De beslissing of een vergunning wordt afgegeven, kan discretionair zijn.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 721, deel van 742, CPC 745, deel van CPC 749
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Gozo Passenger and Goods Service (Fares) Regulations (SL499.31) Exclusieve rechten worden toegekend via openbare aanbestedingen op basis van contracten
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Voor de verhuur van vaartuigen met bemanning is een vergunning vereist van Transport Malta voor schepen die uitsluitend in lokale wateren varen. Binnen de Maltese wateren gelden voor de commerciële vaart specifieke verplichtingen inzake openbare dienstverlening.

Wat de beperking met betrekking tot cabotage tussen Malta en Gozo betreft, worden exclusieve rechten verleend overeenkomstig een door de overheid verleende concessie. Deze exclusiviteit geldt alleen voor de route Malta-Gozo tussen de haven van Ċirkewwa en de haven van Marsamxetto (Malta) en de haven van Mġarr (Gozo) voor het vervoer van personen, voertuigen en goederen. De tarieven voor dergelijke diensten zijn bij wet geregeld door de Gozo Passenger and Goods Service (Fares) Regulations (SL499.31).

Voor ondersteunende diensten geldt een nationaliteitsvereiste.

Sector:	Vervoersdiensten
Subsector:	Andere vervoersdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Taxi Services Regulations (SL499.59)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Taxi's:er gelden beperkingen voor het aantal vergunningen. Karozzini (door paarden getrokken rijtuigen): er gelden beperkingen voor het aantal vergunningen.

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteit
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Enemalta Act (Cap. 272)
Omschrijving:	**Investeringen** EneMalta plc heeft een monopolie voor de levering van elektriciteit.

Voorbehouden van toepassing in Nederland

Sector:	Ondersteunende diensten voor alle vervoerswijzen
Subsector:	In- en uitklaring
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 748
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Algemene douanewet

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Of natuurlijke dan wel rechtspersonen worden toegelaten als douane-expediteur staat ter discretionaire beoordeling van de inspecteur, zoals bepaald in artikel 1, leden 3 en 9, van de Algemene douanewet. Douane-expediteurs die geen ingezetenen van Nederland zijn of daar niet zijn gevestigd, moeten zich in Nederland vestigen of daar een vaste inrichting vestigen alvorens zij werkzaamheden als erkend douane-expediteur mogen verrichten.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Advocatenwet
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Overeenkomstig artikel 2, onder c), en artikel 16, onder b), c), d), van de Advocatenwet mogen alleen lokaal ingeschreven advocaten de naam of de titel „advocaat" gebruiken. Alleen advocaten die zijn ingeschreven in het Nederlandse register mogen de titel „advocaat" gebruiken. In plaats van gebruik te maken van de volledige term „advocaat", moeten (niet-ingeschreven) buitenlandse advocaten in het kader van hun activiteiten in Nederland hun beroepsorganisatie uit hun land van herkomst vermelden.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Waarborgdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 893
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Waarborgwet 1986
Omschrijving:	**Investeringen** Om waarborgdiensten te mogen verlenen, is commerciële aanwezigheid in Nederland vereist. Het waarborgen van voorwerpen van edelmetaal is momenteel voorbehouden aan twee Nederlandse overheidsmonopolies.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 (WUD)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen hebben toegang.
Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Artikel 311, lid 1, onder b), van het Wetboek van Koophandel
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Een in Nederland geregistreerd zeeschip kan alleen eigendom zijn van: a) natuurlijke personen met de nationaliteit van een lidstaat van de EU, de EER of de Zwitserse Bondsstaat; b) ondernemingen of rechtspersonen naar het recht van een lidstaat van de EU, een van de landen, eilanden en gebieden in de zin van artikel 349, lid 1 tot en met 4, alsmede artikel 355, lid 5, onder c), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat; en c) natuurlijke personen, ondernemingen of andere juridische entiteiten dan de hierboven vermelde die als gevolg van een overeenkomst tussen de EU en een derde partij aanspraak kunnen maken op het Europese recht van vrije vestiging. De eigenaar moet zijn hoofdzetel of een dochteronderneming in Nederland hebben. Ten minste één natuurlijke persoon die zijn woonplaats in Nederland heeft, moet de verantwoordelijkheid voor het schip, de kapitein, bemanning en aanverwante zaken hebben, moet beslissingsbevoegdheid hebben en de bevoegdheid om de eigenaar te vertegenwoordigen. Het is niet mogelijk een zeeschip in te schrijven dat reeds als zeeschip of als binnenschip in een openbaar register of een vergelijkbaar buitenlands register is ingeschreven. Bij een verzoek om inschrijving moet de aanvrager een woonplaats in Nederland kiezen.

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteitsdistributie Transport van aardgas
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISICrev 3.1 040,CPC 71310
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Elektriciteitswet 1998 Gaswet
Omschrijving:	**Investeringen** De eigendom van het elektriciteitsnet en het netwerk van gasleidingen behoort uitsluitend toe aan de Nederlandse overheid (transmissiesystemen) en andere overheidsinstanties (distributienetten).

Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	Winning van ruwe aardolie en aardgas
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 10, ISIC rev 3.1 11, ISIC rev 3.1 12, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Mijnbouwwet
Omschrijving:	**Investeringen** De opsporing en winning van koolwaterstoffen in Nederland wordt altijd gezamenlijk uitgevoerd door een particuliere onderneming en een door de minister van Economische Zaken de aangewezen naamloze of besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. In de artikelen 81 en 82 van de Mijnbouwwet is vastgesteld dat alle aandelen van deze aangewezen vennootschap middellijk of onmiddellijk aan de Nederlandse staat moeten behoren.

Voorbehouden van toepassing in Polen

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van 24 maart 1920 betreffende de verwerving van onroerend goed door buitenlanders (Pools staatsblad van 2004, nr. 167, punt 1758, met latere wijzigingen)

Omschrijving:	**Investeringen** Voor de rechtstreekse en onrechtstreekse verwerving van onroerend door buitenlanders is een vergunning vereist. De vergunning wordt verleend bij administratief besluit van de minister van Binnenlandse Zaken, met instemming van de minister van Nationale Defensie, en, in het geval van een landbouwbedrijf, ook met instemming van de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling.
Sector:	Diensten van uitgeverijen en drukkerijen
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 221, ISIC rev 3.1 222
Type voorbehoud:	Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Perswet van 26 januari 1984, Pools staatsblad, nr. 5, punt 24, met latere wijzigingen
Omschrijving:	**Investeringen** Nationaliteitsvereiste voor de hoofdredacteur van kranten en tijdschriften.
Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Soorten vestiging
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van 2 juli 2004 betreffende de vrijheid van economische activiteit, artikelen 13.3 en 95. 1
Omschrijving:	**Investeringen** Een vertegenwoordigingskantoor mag alleen reclame- en promotieactiviteiten voor de vertegenwoordigde buitenlandse moederonderneming uitvoeren. Voor alle sectoren behalve rechtskundige diensten en gezondheidszorg geldt dat investeerders van buiten de EU uitsluitend economische activiteiten mogen uitoefenen als commanditaire vennootschap, commanditaire vennootschap op aandelen, vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of naamloze vennootschap, terwijl binnenlandse ondernemingen ook niet-commerciële vennootschapsvormen mogen hebben (vennootschap onder firma en vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid).
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van 5 juli 2002 betreffende de verlening van rechtsbijstand in de Republiek Polen door buitenlandse advocaten, art. 19
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Buitenlandse advocaten mogen zich uitsluitend vestigen als geregistreerde personenvennootschap, commanditaire vennootschap of commanditaire vennootschap op aandelen terwijl binnenlandse ondernemingen ook als civielrechtelijke vennootschap of maatschap mogen zijn gevestigd.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van 7 mei 2009 betreffende erkende auditors, auditbureaus en overheidstoezicht — Pools staatsblad nr. 77, punt 649, met latere wijzigingen
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Auditbureaus kunnen alleen worden opgericht onder bepaalde Poolse rechtsvormen.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van 21 december 1990 op het beroep van dierenarts en de kamers van dierenartsen
Omschrijving:	**Investeringen** Natuurlijke personen die zich op het grondgebied van Polen bevinden, moeten onderdaan zijn van een lidstaat van de EU om veterinaire diensten te mogen verlenen. Buitenlanders kunnen een vergunning aanvragen om het beroep van dierenarts uit te oefenen.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Vertalers en tolken

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87905
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet van 25 november 2004 betreffende het beroep van beëdigd vertaler of tolk (Pools staatsblad nr. 273, punt 2702), art. 2.1
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen kunnen beëdigd vertaler zijn.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake de verzekeringsactiviteit van 22 mei 2003 (Pools staatsblad 2003, nr. 124, punt 1151) Wet inzake verzekeringsbemiddeling van 22 mei 2003 (Pools staatsblad 2003, nr. 124, punt 1154), artikelen 16 en 31
Omschrijving:	**Financiële diensten** Verzekeringstussenpersonen moeten hun activiteiten verrichten via een lokale vennootschap (filialen niet toegestaan).
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor de luchtvaart
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 742
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Poolse wet inzake het luchtverkeer van 3 juli 2002, artikelen 174.2 en 174.3
Omschrijving:	**Investeringen** Naargelang van de grootte van de luchthaven mogen bepaalde categorieën van diensten met betrekking tot de opslag van diepgevroren of gekoelde goederen en bulkopslag van vloeistoffen of gassen op luchthavens al dan niet worden verleend. Het aantal aanbieders in elke luchthaven kan worden beperkt naargelang van de beschikbare ruimte; bij beperkingen om andere redenen moet het aantal dienstverleners ten minste twee bedragen. Voor luchthavendiensten is buitenlandse deelneming beperkt tot 49 %.

Sector:	Energie
Subsector:	Productie, vervoer en distributie van elektriciteit Opslag van vloeistoffen of gassen Diensten in verband met distributie van energie Groothandel of detailhandel in elektriciteit
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 040,CPC 63297, CPC 74220, CPC 887
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Energiewet van 10 april 1997, artikelen 32 en 33
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de volgende activiteiten is een vergunning uit hoofde van de Energiewet vereist: a) de productie van brandstoffen of energie, met uitzondering van: de productie van vaste of gasvormige brandstoffen; de productie van elektriciteit uit elektriciteitsbronnen waarbij de totale capaciteit uit niet-hernieuwbare bronnen niet meer dan 50 MW bedraagt; de cogeneratie van elektriciteit en warmte uit bronnen waarbij de totale capaciteit uit niet-hernieuwbare bronnen niet meer dan 5 MW bedraagt; de productie van warmte met behulp van bronnen met een totale capaciteit van niet meer dan 5 MW; b) de opslag van gasvormige brandstoffen in opslaginstallaties, het vloeibaar maken van aardgas en hervergassing van vloeibaar aardgas in LNG-installaties alsmede de opslag van vloeibare brandstoffen, met uitzondering van: de lokale opslag van vloeibaar gas in installaties met een capaciteit van minder dan 1 MJ/s en de opslag van vloeibare brandstoffen in de detailhandel; c) vervoer of distributie van brandstoffen of energie, met uitzondering van: de distributie van gasvormige brandstoffen via netwerken met een capaciteit van minder dan 1 MJ/s en het vervoer of de distributie van warmte indien de totale capaciteit in opdracht van klanten niet hoger is dan 5 MW; d) de handel in brandstoffen of energie, met uitzondering van: de handel in vaste brandstoffen; de handel in elektriciteit d.m.v. installaties met een spanning van minder dan 1 Kv die eigendom zijn van de klant; de handel in gasvormige brandstoffen indien de jaarlijkse omzet niet meer dan de tegenwaarde van 100 000 euro bedraagt; de handel in vloeibaar gas indien de jaarlijkse omzet niet meer dan 10 000 euro bedraagt; en de handel in gasvormige brandstoffen en elektriciteit op beurzen door makelaarskantoren die hun activiteiten uitvoeren op basis van de wet van 26 oktober 2000 betreffende commoditybeurzen, alsmede de handel in warmte indien de totale capaciteit in opdracht van de klanten niet meer dan 5 MW bedraagt. De omzetlimieten zijn niet van toepassing op de groothandel in gasvormige brandstoffen of vloeibaar gas of op de detailhandel in flessengas. De bevoegde autoriteit kan alleen een vergunning verlenen aan aanvragers die hun hoofdvestiging of verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat van de EU of de EER of de Zwitserse Bondsstaat hebben geregistreerd.

Voorbehouden van toepassing in Portugal

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten

Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 15/2005, artikelen 203, 194 Statuten van de Portugese balie (Estatuto da Ordem dos Advogados) en Wetsbesluit 229/2004, artikelen 5, 7-9 Wetsbesluit 88/2003, artikelen 77 en 102 Statuut van de beroepsvereniging voor solicitadores (Estatuto da Câmara dos Solicitadores), zoals gewijzigd bij Wet nr. 49/2004, bij Wet nr. 14/2006 en bij Wetsbesluit nr. 226/2008 Wet 78/2001, artikelen 31, 4. Verordening inzake gezins- en arbeidsbemiddeling (Verordening 282/2010) Wet 21/2007 inzake criminele bemiddeling, art. 12 Wet 32/2004, zoals gewijzigd bij Wetsbesluit nr. 282/2007 en Wet 34/2009 inzake het beroep van curator, onder meer de artikelen 3 en 5 Wetsbesluit 54/2004, art. 1 (Regime jurídico das sociedades de administradores de insolvência)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor het beoefenen van het Portugese recht is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. De erkenning van kwalificaties voor het beoefenen van het Portugese recht is onderworpen aan een wederkerigheidsvoorwaarde. Om rechtskundige diensten te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Alleen advocatenkantoren waarvan de aandelen uitsluitend in handen zijn van advocaten die tot de Portugese balie zijn toegelaten, mogen als zodanig in Portugal de rechtspraktijk beoefenen; toegang tot het beroep van „solicitadores" is voorbehouden aan onderdanen van een lidstaat van de EU.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Boekhoudkundige diensten Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 452/99, gewijzigd en opnieuw bekendgemaakt bij Wetsbesluit 310/2009 — Statuut van de Portugese openbare beroepsvereniging van accountants (Estatuto da Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas), artikelen 85, 87

	Wetsbesluit 487/99, gewijzigd en opnieuw bekendgemaakt bij Wetsbesluit 224/2008 — Statuut van de Portugese openbare beroepsvereniging van erkende auditors (Estatuto da Ordem dos Revisores Oficiais de Contas). Artikelen 95-97
Omschrijving:	**Investeringen** Boekhoudkundige diensten: alleen lokaal erkende accountants kunnen eigenaar zijn van een accountantskantoor. Boekhoudkundige diensten kunnen echter ook worden verstrekt door een rechtspersoon naar Portugees recht zonder dergelijke eigendomsbeperkingen, voor zover de eigenlijke boekhoudkundige diensten worden uitgevoerd door een lokaal erkende accountant.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Incassobureaus Kredietrapportage
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87901, CPC 87902
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 49/2004
Omschrijving:	**Investeringen** Voor het verlenen van diensten van incassobureaus en kredietrapportagediensten is de nationaliteit van een van de lidstaten van de EU vereist.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Gemachtigde inzake industriële eigendom
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 15/95, zoals gewijzigd bij Wet 17/2010, inzake gemachtigden inzake industriële eigendom, art. 2 Portaria 1200/2010, art. 5
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Gemachtigden inzake industriële eigendom moeten de nationaliteit van een lidstaat van de EER hebben.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 368/91 (Statuut van de beroepsvereniging voor diergeneeskunde)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om veterinaire diensten te verlenen is ingezetenschap vereist.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Bemiddeling in en beheer van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 821, CPC 822
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 211/2004 (artikelen 3 en 25), zoals gewijzigd en opnieuw bekendgemaakt bij Wetsbesluit 69/2011
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor natuurlijke personen is ingezetenschap in een lidstaat van de EER vereist. Voor rechtspersonen is oprichting naar het recht van een lidstaat van de EER vereist.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten in verband met landbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 88
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 119/92 Wet 47/2011 Wetsbesluit 183/98
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** De beroepen bioloog, chemisch analist en landbouwkundige zijn voorbehouden aan natuurlijke personen.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Beveiligingsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 34/2013 Verordening 273/2013
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Buitenlandse dienstverleners mogen geen beveiligingsdiensten op grensoverschrijdende basis verlenen. Er geldt een nationaliteitsvereiste voor gespecialiseerd personeel.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC631, CPC 632, andere dan CPC 6321, CPC 63297
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 21/2009 van 19 januari Verordeningen 417/2009 en 418/2009 van 16 april
Omschrijving:	**Investeringen** Er bestaat een specifieke regeling voor de oprichting van bepaalde kleinhandelszaken. Dit betreft handelszaken met een verkoopoppervlakte van meer dan 2 000 m^2, handelszaken die behoren tot een onderneming of een commerciële groep met een gecumuleerde verkoopoppervlakte van 30 000 m^2 of meer, of winkels met een brutovloeroppervlakte van 8 000 m^2 of meer. Micro-ondernemingen zijn uitgesloten. Belangrijkste criteria: bijdrage aan een verscheidenheid van het commerciële aanbod; beoordeling van de diensten die worden verleend aan de consument; kwaliteit van de werkgelegenheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen; integratie in het stedelijk milieu; en bijdrage aan eco-efficiëntie.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 307/2007, artikelen 9, 14, 15 Verordening 1430/2007

Omschrijving:	**Investeringen** Voor vestigingsvergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: geografische concentratie in het gebied. Wat betreft commerciële ondernemingen waarvan het kapitaal is verdeeld in aandelen, moeten deze aandelen op naam zijn. Niemand mag tegelijkertijd, rechtstreeks of onrechtstreeks, eigenaar zijn van meer dan vier apotheken of meer dan vier apotheken exploiteren of beheren.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Hoofdstuk I, deel VI, van Wetsbesluit 94-B/98, art. 34, nr. 6, 7
Omschrijving:	**Financiële diensten** Buitenlandse verzekeringsondernemingen die een filiaal in Portugal willen vestigen, moeten minstens vijf jaar praktijkervaring kunnen aantonen. De vestiging van rechtstreekse filialen is niet toegestaan voor verzekeringstussenpersonen, maar is voorbehouden aan ondernemingen die overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat van de EU zijn opgericht.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 12/2006, zoals gewijzigd bij Wetsbesluit 180/2007 Wetsbesluit 357-A/2007, Verordening 7/2007-R, zoals gewijzigd bij Verordening 2/2008-R Verordening 19/2008-R Verordening 8/2009
Omschrijving:	**Financiële diensten** Pensioenfondsen mogen uitsluitend worden beheerd door gespecialiseerde ondernemingen die met dat doel naar Portugees recht zijn opgericht, door verzekeringsondernemingen die in Portugal zijn gevestigd en een vergunning hebben om levensverzekeringen aan te bieden, of door entiteiten die in andere EU-lidstaten pensioenfondsen mogen beheren. De vestiging van rechtstreekse filialen vanuit niet-EU-landen is niet toegestaan.

Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5122, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 194/98 Wetsbesluit 197/98 Wetsbesluit 331/99
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Om een vaartuig in het nationale scheepsregister te kunnen laten registreren, moeten buitenlandse investeerders hun hoofdkantoor in Portugal hebben.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71222
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wetsbesluit 41/80 van 21 augustus
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Onderzoek naar de economische behoefte voor limousines. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen voor die ondernemingen, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële werkgelegenheid.

Voorbehouden van toepassing in Roemenië

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 312/2005 inzake de verwerving van grond door buitenlandse burgers en staatlozen, alsmede buitenlandse rechtspersonen
Omschrijving:	**Investeringen** Buitenlanders, staatlozen en andere rechtspersonen (andere dan onderdanen van een lidstaat van de EU en onderdanen van een lidstaat van de EER) kunnen eigendomsrechten ten aanzien van grond verwerven onder de voorwaarden geregeld in internationale verdragen, op basis van wederkerigheid. Buitenlanders, staatlozen en rechtspersonen kunnen geen eigendomsrechten ten aanzien van grond verwerven onder gunstiger voorwaarden dan die welke gelden voor de onderdanen van een lidstaat van de EU en voor rechtspersonen naar het recht van een lidstaat van de EU.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de advocatuur Wet inzake bemiddeling Wet op het notarisambt en de notariële activiteit
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Een buitenlandse advocaat kan het beroep van advocaat uitoefenen onder één van de volgens het nationale recht van hun keuze toegestane rechtsvormen, op niet-discriminerende basis. Deze rechtsvormen zijn beschreven in artikel 5, lid 1, van Wet 51/1995 (*individuele advocatenkantoren, geassocieerde advocatenkantoren, vennootschappen naar burgerlijk recht of vennootschappen naar burgerlijk recht met beperkte aansprakelijkheid*). Een buitenlandse advocaat mag geen mondelinge conclusies geven of schriftelijke conclusies indienen bij rechtbanken en andere rechterlijke instanties, behalve voor internationale arbitrage.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders

Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Noodverordening van de regering nr. 90/2008, en de latere wijzigingen daarvan, die uitvoering geeft aan de bepalingen van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijk voorgeschreven audits van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad.
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Wettelijk voorgeschreven audits van jaarrekeningen mogen alleen worden uitgevoerd door erkende auditors en auditbureaus die zijn erkend onder de voorwaarden van noodverordening nr. 90/2008.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 297/2004 inzake kapitaalmarkten CNVM-verordening nr. 2/2006 („Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare") inzake gereglementeerde markten en alternatieve handelssystemen
Omschrijving:	**Financiële diensten** Marktdeelnemers zijn Roemeense rechtspersonen die zijn opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap volgens de bepalingen van de wet op de ondernemingen. De alternatieve handelssystemen kunnen worden beheerd door een systeembeheerder die onder de hierboven beschreven voorwaarden is opgericht of door een door de CNVM erkende beleggingsonderneming.
Sector:	Visserij, vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5122, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Regeringsverordening nr. 42 van 28 augustus 1997 Ministerieel besluit nr. 1627/2006
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Het recht om onder de Roemeense vlag te varen wordt verleend: a) aan schepen die eigendom zijn van Roemeense natuurlijke of rechtspersonen; b) aan zeeschepen die eigendom zijn van natuurlijke personen die de nationaliteit van een lidstaat van de EU of een lidstaat van de Europese Economische Ruimte hebben of van rechtspersonen die in een lidstaat van de EU of de EER gevestigd zijn (daar hun hoofdzetel hebben); c) aan schepen die eigendom zijn van buitenlandse natuurlijke personen die hun woonplaats in Roemenië hebben, van Roemeense ingezetenen of van de Roemeense filialen van buitenlandse rechtspersonen, andere dan die genoemd onder b); en d) aan schepen die eigendom zijn van buitenlandse natuurlijke of rechtspersonen en onder rompbevrachting of via leasing aan Roemeense of buitenlandse natuurlijke personen of rechtspersonen worden uitgecharterd voor perioden van meer dan één jaar. Aan schepen van 20 jaar of ouder mag geen vergunning worden verleend om onder de Roemeense vlag te varen.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ander personenvervoer volgens dienstregeling Aanbieders van goederenvervoer over de weg Ander personenvervoer zonder dienstregeling
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	De Roemeense wet op het wegvervoer (Regeringsverordening nr. 27/2011)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Aanbieders van goederen- en personenvervoer over de weg mogen uitsluitend in Roemenië geregistreerde voertuigen gebruiken waarvan de eigendom en het gebruik voldoet aan de bepalingen van de regeringsverordening.

Voorbehouden van toepassing in de Slowaakse republiek

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten

Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 586/2003 op de advocatuur, art. 2, 12
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het Slowaakse recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor volledige toelating tot de balie is ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereist. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het Slowaakse recht te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen aldus rechtskundige diensten op basis van het Slowaakse recht verlenen.
Sector:	Winning van delfstoffen
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 10, ISIC rev 3.1 11, ISIC rev 3.1 12, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14, CPC 7131
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Mijnbouwwet 51/1988, art. 4a Wet 313/1999 op geologische activiteiten, art. 5
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de mijnbouw, activiteiten met betrekking tot de mijnbouw en geologische activiteiten is oprichting naar het recht van een lidstaat van de EU of de EER vereist (filialen niet toegestaan).
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal

Maatregelen:	Wet nr. 540/2007 betreffende auditors, artikelen 3, 4, 5
Omschrijving:	**Investeringen** Vergunningen voor het uitvoeren van audits in de Slowaakse Republiek kunnen uitsluitend worden verleend aan ondernemingen waarvan ten minste 60 % van het kapitaal of van de stemrechten in handen is van Slowaakse onderdanen of onderdanen van een lidstaat van de EU.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten van architecten Diensten in verband met stedenbouwkundige planning en landschapsarchitectuur Ingenieurs Ingenieurs: geïntegreerde diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 138/1992 betreffende architecten en ingenieurs, artikelen 3, 15, 15a, 17a, 18a
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Om deze diensten te mogen verlenen, moeten natuurlijke persoon die zich op het grondgebied van de Slowaakse Republiek bevinden, lid zijn van de Slowaakse kamer van architecten of de Slowaakse kamer van ingenieurs. Ingezetenschap in de Slowaakse Republiek is vereist voor dat lidmaatschap.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 442/2004 op particuliere dierenartsen, art. 2
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Verplicht lidmaatschap van de Slowaakse kamer van dierenartsen. Voor het lidmaatschap is ingezetenschap in de Slowaakse Republiek vereist. Alleen natuurlijke personen hebben toegang.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 140/1998 inzake geneesmiddelen en medische apparatuur, art. 35a Wet nr. 578/2004 inzake zorgverleners, medisch personeel en hun beroepsorganisatie
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor een vergunning om zich als apotheker te vestigen of een apotheek te openen voor de detailhandel in voor het grote publiek bestemde geneesmiddelen en bepaalde medische goederen is ingezetenschap vereist.
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten voor hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 92
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet nr. 131 van 21 februari 2002 inzake hoger onderwijs en inzake de wijziging en aanvulling van bepaalde wetten
Omschrijving:	**Investeringen** Vestiging in een lidstaat van de EU is vereist voor het aanvragen van toestemming van de staat om te kunnen optreden als met particuliere middelen gefinancierde instelling voor hoger onderwijs. Dit voorbehoud is niet van toepassing op secundair technisch en beroepsonderwijs.
Sector:	Milieuzorgdiensten
Subsector:	Verwerking en recycling van gebruikte batterijen en accu's, afvalolie, oude auto's en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 9402
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Afvalstoffenwet 223/2001
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de verwerking en recycling van gebruikte batterijen en accu's, afvalolie, oude auto's en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur is oprichting naar het recht van een lidstaat van de EU of de EER vereist (ingezetenschapsvereiste).
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Medische en tandheelkundige diensten en verloskundige diensten, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9312, CPC 9319
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationaal
Bestuursniveau:	Gezondheidszorg
Maatregelen:	Wet 576/2004 inzake medische behandelingen Wet 578/2004 inzake zorgverleners, medisch personeel en hun beroepsorganisatie
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** De diensten mogen alleen worden verricht door natuurlijke personen.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet 435/2000 betreffende de zeevaart, art. 10
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Om een vaartuig in de Slowaakse Republiek in het nationale scheepsregister te kunnen laten registreren, moeten rechtspersonen in de Slowaakse Republiek gevestigd zijn en moeten natuurlijke personen onderdaan zijn van de Slowaakse Republiek en daar hun vaste woonplaats hebben.

Voorbehouden van toepassing in Slovenië

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Zakon o odvetništvu (Neuradno prečiščeno besedilo-ZOdv-NPB2 Državnega Zbora RS z dne 21.5.2009 (Advocatenwet) niet-officiële geconsolideerde tekst van het Sloveens Parlement van 21.5.2009)
Omschrijving:	**Investeringen** Commerciële aanwezigheid voor door de Sloveense balie benoemde advocaten is beperkt tot individueel gevestigde advocaten, advocatenkantoren in de vorm van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of advocatenkantoren met onbeperkte aansprakelijkheid (personenvennootschap). De activiteiten van advocatenkantoren zijn beperkt tot het uitoefenen van het beroep van advocaat. Alleen advocaten mogen vennoot zijn in een advocatenkantoor.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Accountants en boekhouders Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Zakon o revidiranju (Zrev-2 Uradni list RS,št.65/2008),(Wet op de accountantscontrole — staatsblad van de Republiek Slovenië nr. 65/2008)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Commerciële aanwezigheid is vereist.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Bemiddeling in en beheer van onroerend goed
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 821, CPC 822
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet inzake bemiddeling in onroerend goed
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor zover Canada en zijn provincies en territoria toestaan dat onderdanen van en ondernemingen van Slovenië bemiddelingsdiensten in onroerend goed verlenen, staat Slovenië toe dat onderdanen van en ondernemingen van Canada bemiddelingsdiensten in onroerend goed verlenen onder dezelfde voorwaarden, mits zij voldoen aan de volgende eisen: gerechtigd zijn om in het land van herkomst als makelaar in onroerend goed op te treden, indiening van een verklaring van geen bezwaar of een uittreksel uit het strafregister en inschrijving in het register van makelaars in onroerend goed van het bevoegde (Sloveense) ministerie.

Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Apothekenwet (staatsblad van de Republiek Slovenië nr. 36/2004), artikelen 2, 6-8, 13-14 Geneesmiddelenwet (staatsblad van de Republiek Slovenië nr. 31/06, 45/08), artikelen 17, 21, 74, 79, 81
Omschrijving:	**Investeringen** Apotheken mogen hun activiteiten uitvoeren op basis van concessies die met goedkeuring van het Ministerie van Volksgezondheid, na voorafgaand advies van de kamer van apotheken en het instituut voor de ziektekostenverzekering van Slovenië, door de bevoegde administratieve instantie van een gemeente aan particuliere personen worden verleend.

Sector:	Onderwijs
Subsector:	Basisonderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de organisatie en financiering van het onderwijs (staatsblad van de Republiek Slovenië, nr. 12/1996) en de herzieningen daarvan, art. 40
Omschrijving:	**Investeringen** Particulier gefinancierde basisscholen kunnen alleen worden opgericht door Sloveense natuurlijke of rechtspersonen. De dienstverlener moet een statutaire zetel of filiaal vestigen.

Sector:	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
Subsector:	Menselijke gezondheidszorg
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 931
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de gezondheidszorg, staatsblad van de Republiek Slovenië nr. 23/2005, artikelen 1, 3, 62-64 Wet op onvruchtbaarheidsbehandelingen en biomedisch ondersteunde voortplanting, staatsblad van de Republiek Slovenië, nr.: 70/00, artikelen 15 en 16

Omschrijving:	**Investeringen** De volgende diensten zijn voorbehouden aan een staatsmonopolie: levering van bloed, bloedpreparaten, verwijdering en bewaring van menselijke organen voor transplantatie, medisch-sociale, hygiënische, epidemiologische en medisch-ecologische diensten, diensten inzake anatomische pathologie en biomedisch ondersteunde voortplanting.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op pensioenen en invaliditeitsverzekering (staatsblad van de Republiek Slovenië nr. 109/2006), art. 306
Omschrijving:	**Financiële diensten** Pensioenregelingen kunnen worden aangeboden door een pensioenbeleggingsfonds (dit is geen rechtspersoon en wordt dus beheerd door een verzekeringsmaatschappij, een bank of een pensioenverzekeraar), een pensioenverzekeraar of een verzekeringsmaatschappij. Bovendien kunnen pensioenregelingen ook worden aangeboden door aanbieders van pensioenregelingen die overeenkomstig de toepasselijke regelgeving van een lidstaat van de EU zijn gevestigd.
Sector:	Energiediensten
Subsector:	Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen Opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7131, deel van CPC 742
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Energetski zakon (Energiewet), staatsblad van de Republiek Slovenië nr. 27/07- geconsolideerde tekst, 70/80, 22/2010
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Een vergunning is vereist voor de productie, handel in en distributie van vloeibare brandstoffen, de verwerking van aardolie en aardolieproducten, het vervoer en de distributie van energie en brandstoffen via netwerken, de opslag van gasvormige, vloeibare en vaste brandstoffen, de levering van elektriciteit, gas of warmte, het exploiteren van de elektriciteits- of aardgasmarkt en vertegenwoordiging en bemiddeling inzake elektriciteits- en aardgasmarkten. Deze activiteiten zijn onderworpen aan registratie, waarvoor vestiging in Slovenië vereist is.
Sector:	Visserij Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij

Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen

Loodsdiensten en aan- en afmeren

Scheepsberging en vlot brengen van schepen

Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water

Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken

Bedrijfstakkenclassificatie: ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Verplichtingen

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Artikel 210 van het Zeevaartwetboek

Omschrijving: **Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer**

Niet commerciële zeeschepen mogen onder Sloveense vlag varen indien:

a) meer dan de helft van het schip eigendom is van burgers van de Republiek Slovenië, van onderdanen van een lidstaat van de EU of van rechtspersonen die hun hoofdzetel in Slovenië of een lidstaat van de EU hebben; of

b) meer dan de helft van het schip eigendom is van een niet-EU-ingezetene en de exploitant van het schip kan worden gekwalificeerd als een van de in het vorige punt omschreven personen, met instemming van de eigenaar van het schip

Indien de eigenaar of mede-eigenaar geen Sloveens staatsburger of rechtspersoon met hoofdzetel in Slovenië is, moet vóór de inschrijving van het schip een gemachtigde worden aangesteld voor de aanvaarding van de betekening en kennisgeving van gerechtelijke en administratieve dagvaardingen. Van de vergunning moet kennis worden gegeven aan de bevoegde autoriteit die belast is met het bijhouden van het register.

Nucleaire schepen kunnen niet worden ingeschreven.

Voorbehouden van toepassing in Spanje

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Koninklijk besluit 664/1999 van 23 april 1999 betreffende buitenlandse investeringen

Omschrijving: **Investeringen**

Voor buitenlandse investeringen in activiteiten die rechtstreeks betrekking hebben op investeringen in onroerend goed voor de diplomatieke missies door staten die geen lid zijn van de EU is een administratieve vergunning van de Spaanse ministerraad vereist, tenzij er sprake is van een wederzijdse liberaliseringsovereenkomst.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Estatuto General de la Abogacía Española, aprobado por Real Decreto 658/2001, art. 13.1[a]
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Alleen onderdanen van een lidstaat van de EER of de Zwitserse Bondsstaat kunnen worden toegelaten tot de balie en mogen derhalve rechtskundige diensten op basis van het interne recht verlenen. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, ook op niet-discriminerende basis.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Real Decreto Legislativo 1/2011 de 1 de julio por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Auditoria de Cuentas, arts. 8.1, 8.2.c, 9.2, 9.3,10.1
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Erkende auditors moeten de nationaliteit van een lidstaat van de EU hebben. Dit voorbehoud is niet van toepassing op de audits van ondernemingen van buiten de EU die op een Spaanse gereglementeerde markt zijn genoteerd.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Advocaten inzake intellectuele-eigendomsrechten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Ley 11/1986, de 20 de marzo, de Patentes de Invención y Modelos de utilidad, arts. 155-157
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Advocaten inzake industriële eigendomsrechten moeten de nationaliteit van een lidstaat van de EU hebben.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Real Decreto 1840/2000. Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española (Statuten van de Spaanse vereniging van dierenartsen), artikelen 62, 64
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Lidmaatschap van een beroepsvereniging is verplicht is en onderworpen aan een EU-nationaliteitsvereiste waarvoor ontheffing kan worden verleend door middel van een bilaterale professionele overeenkomst.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in tabaksproducten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63108
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Ley 13/1998 de 4 de Mayo de Ordenación del Mercado de Tabacos y Normativa Tributaria, art. 4
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Staatsmonopolie op de detailhandel in tabak. Voor vestiging is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.
Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Type voorbehoud:	Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (Wet 16/1997 van 25 april tot regeling van diensten in apotheken), artikelen 2, 3.1 Ley 29/2006, de 26 de julio, de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios, art. 2(5) (Wet 29/2006 van 26 juli tot regeling van de veiligheid en het verantwoorde gebruik van geneesmiddelen en medische goederen).
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen. Geen apotheker kan meer dan één vergunning verkrijgen. Voor vestigingsvergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: geografische concentratie in het gebied. De postorderverkoop van geneesmiddelen is verboden.
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Diensten voor hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 923
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Ley Orgánica 6/2001, de 21 de Diciembre, de Universidades. (Wet 6 / 2001 van 21 december inzake universiteiten), art. 4
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de opening van particulier gefinancierde universiteiten die erkende diploma's of graden afgeven, is een vergunning vereist; de procedure omvat het inwinnen van het advies van het Parlement. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht waarbij de belangrijkste criteria de omvang van de bevolking en de concentratie van bestaande instellingen zijn.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Real Decreto Legislativo 6/2004, de 29 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de ordenación y supervisión de los seguros privados(Wet inzake de regulering van en het toezicht op particuliere verzekeringen)
Omschrijving:	**Financiële diensten** Voordat een buitenlandse verzekeraar in Spanje een filiaal of agentschap kan vestigen met het oog op het aanbieden van bepaalde soorten verzekeringen, moet hij in zijn land van oorsprong al minstens vijf jaar over een vergunning voor het aanbieden van dezelfde soorten verzekeringen beschikken.

Sector: Toerisme en diensten in verband met reizen

Subsector: Diensten van toeristengidsen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 7472

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Regionaal (subfederaal)

Maatregelen:

Andalusië

Decreto 80/2010, de 30 de marzo, de simplificación de trámites administrativos y de modificación de diversos Decretos para su adaptación al Decreto-ley 3/2009, de 22 de diciembre, por el que se modifican diversas Leyes para la transposición en Andalucía de la Directiva relativa a los Servicios en el Mercado Interior, art 3.5

Aragon

Decreto 264/2007, de 23 de octubre, del Gobierno de Aragón, por el que se aprueba el Reglamento de Guías de Turismo, art. 13

Cantabrië

Decreto 51/2001, de 24 de julio, art. 4, por el que se modifica el Decreto 32/1997, de 25 de abril, por el que se aprueba el reglamento para el ejercicio de actividades turístico-informativas privadas

Castilla y León

Decreto 25/2000, de 10 de febrero, por el que se modifica el Decreto 101/1995, de 25 de mayo, por el que se regula la profesión de guía de turismo de la Comunidad Autónoma de Castilla y León.

Castilla la Mancha

Decreto 96/2006, de 17 de julio, de Ordenación de las Profesiones Turísticas.

Catalonië

Decreto Legislativo 3/2010, de 5 de octubre, para la adecuación de normas con rango de ley a la Directiva 2006/123/CE, del Parlamento y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior, art. 88.

Comunidad de Madrid

Decreto 84/2006, de 26 de octubre del Consejo de Gobierno, por el que se modifica el Decreto 47/1996, de 28 de Marzo.

Comunidad Valenciana

Decreto 90/2010, de 21 de mayo, del Consell, por el que se modifica el reglamento regulador de la profesión de guía de turismo en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, aprobado por el Decreto 62/1996, de 25 de marzo, del Consell.

Extremadura

Decreto 43/2000, de 22 de febrero, por el que se modifica el Decreto 12/1996, de 6 de febrero, por el que se aprueba el reglamento de la actividad profesional de Guía Turístico

Galicië

Decreto 42/2001, de 1 de febrero, de Refundición en materia de agencias de viajes, guias de turismo y turismo activo.

Balearen

Decreto 136/2000, de 22 de septiembre, por el cual se modifica el Decreto 112/1996, de 21 de junio, por el que se regula la habilitación de guía turístico en las Islas Baleares.

Canarische Eilanden

Decreto 13/2010, de 11 de febrero, por el que se regula el acceso y ejercicio de la profesión de guía de turismo en la Comunidad Autónoma de Canarias, art 5

La Rioja

Decreto 20/2000, de 28 de abril, de modificación del Decreto 27/1997, de 30 de abril, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guías de Turismo.

Navarra

Decreto 125/95, de 20 de mayo, por el que se regula la profesión de guias de turismo en Navarra.

Principado de Asturias

Decreto 59/2007, de 24 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guía de Turismo en el Principado de Asturias.

Región de Murcia

Decreto n.º 37/2011, de 8 de abril, por el que se modifican diversos decretos en materia de turismo para su adaptación a la ley 11/1997, de 12 de diciembre, de turismo de la Región de Murcia tras su modificación por la ley 12/2009, de 11 de diciembre, por la que se modifican diversas leyes para su adaptación a la directiva 2006/123/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior (los guías podrían ser extranjeros si tienen homologación de las titulaciones requeridas)

Omschrijving:

Grensoverschrijdende handel in diensten

Om diensten van toeristengidsen te verlenen is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist.

Sector:

Visserij, vervoer

Subsector:

Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij

Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen

Loodsdiensten en aan- en afmeren

Scheepsberging en vlot brengen van schepen

Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water

Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken

Bedrijfstakkenclassificatie:

ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Type voorbehoud:

Nationale behandeling

Markttoegang

Verplichtingen

Bestuursniveau:

Nationaal

Maatregelen:

Haven- en scheepvaartwet (Koninklijk wetsbesluit 2/2011), artikelen 251, 252, 253, en aanvullende beschikking 16e streepje, 4.a), alsook artikel 6 van Koninklijk besluit 1516/2007 inzake de wettelijke regeling van cabotage en de zeevaart in het openbaar belang

Omschrijving: **Investeringen en internationaal zeevervoer**

Voor registratie van een schip in het nationale register van Spanje en onder de nationale vlag te mogen varen, is vereist dat de eigenaar van dat schip of de persoon die het exclusieve bezit van dat schip heeft, de Spaanse nationaliteit heeft, in Spanje is gevestigd of is opgericht naar het recht van een andere lidstaat van de EU.

Voor inschrijving van een schip in het Bijzondere Register, moet de eigenaar van de onderneming gevestigd zijn op de Canarische Eilanden.

Voorbehouden van toepassing in Zweden

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Lag om utländska filialer m.m (Wet op buitenlandse filialen) (1992:160)

Aktiebolagslagen (Vennootschapswet) (2005:551),

Wet op coöperatieve economische verenigingen (1987: 667)

Wet betreffende de Europese economische samenwerkingsverbanden (1994:1927)

Omschrijving: **Investeringen**

Een buitenlandse onderneming die geen rechtspersoon heeft opgericht in Zweden of die zaken doet via een handelsagent, moet haar handelstransacties laten verlopen via een in Zweden geregistreerd filiaal met een onafhankelijke leiding en gescheiden rekeningen. De directeur en de vice-directeur (indien benoemd) van het filiaal moeten ingezetenen van de EER zijn. Niet in de EER ingezeten natuurlijke personen die commerciële activiteiten in Zweden verrichten, moeten een ingezetene als vertegenwoordiger aanwijzen die verantwoordelijk is voor de activiteiten in Zweden, en deze laten registreren. Voor de activiteiten in Zweden moeten afzonderlijke boekhoudingen worden bijgehouden. In individuele gevallen kan de bevoegde autoriteit vrijstelling verlenen van de filiaal- en ingezetenschapsvereisten. Bouwprojecten met een duur van minder dan een jaar die worden ondernomen door een buiten de EER gevestigde onderneming of een natuurlijke persoon die geen ingezetene van de EER is, zijn vrijgesteld van de verplichting een filiaal te vestigen of een in Zweden gevestigde vertegenwoordiger te aan te wijzen.

Zweedse vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid mogen worden opgericht door natuurlijke personen die ingezetene van de EER zijn, Zweedse rechtspersonen of volgens het recht van een EER-land opgerichte rechtspersonen die hun statutaire zetel, hoofdkantoor of hoofdvestiging binnen de EER hebben. Personenvennootschappen kunnen eveneens oprichters zijn, op voorwaarde dat alle eigenaren met onbeperkte persoonlijke aansprakelijkheid ingezetenen van de EER zijn. Oprichters van buiten de EER kunnen de bevoegde autoriteit om toestemming verzoeken.

	Wat besloten vennootschappen en coöperatieve verenigingen betreft, moet ten minste 50 % van de leden van de raad van bestuur, ten minste 50 % van de plaatsvervangende bestuursleden, de directeur, de vice-directeur en ten minste een van de gevolmachtigde personen (voor zover van toepassing) EER-ingezetene zijn. De bevoegde autoriteit kan vrijstelling verlenen van die vereiste. Indien geen van de vertegenwoordigers van de onderneming/vennootschap ingezetene van Zweden is, moet de raad van bestuur een ingezetene van Zweden aanwijzen en laten registeren die namens de onderneming of vennootschap officiële stukken mag ontvangen. Voor de oprichting van alle andere soorten rechtspersonen gelden overeenkomstige voorwaarden.
Sector:	Veehouderij
Subsector:	Rendierhouderij
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 014
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de rendierhouderij (1971:437), lid 1
Omschrijving:	**Investeringen** Uitsluitend Sami mogen eigendomsrechten bezitten en uitoefenen in verband met de rendierhouderij.
Sector:	Visserij en aquacultuur
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de zeevaart 1994/1009 Wet op de visserij (1993:787) Verordening inzake visserij, aquacultuur en de visindustrie (1994:1716) De visserijregelgeving van de Nationale Visserijraad (2004:25) Verordening inzake scheepsveiligheid (2003:438)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Beroepsvisserij is de visserij met een professionele visvergunning of visserij door buitenlandse vissers die in het bezit zijn van een specifieke vergunning voor beroepsvisserij in Zweedse territoriale wateren of in de Zweedse economische zone.

Een professionele visvergunning kan worden verleend aan vissers voor wie visserij essentieel is voor het levensonderhoud en waarbij er een band bestaat met de Zweedse visserijsector. Een band met de Zweedse visserijsector zou bijvoorbeeld bestaan als de vissers de helft van hun vangsten tijdens een kalenderjaar (in waarde) aanlanden in Zweden, als de helft van de visreizen vertrekt vanuit een Zweedse haven of als de helft van de vissers in de vloot hun woonplaats in Zweden hebben.

Voor vaartuigen van meer dan vijf meter is naast de visvergunning eveneens een scheepsvergunning vereist. Een vergunning wordt afgegeven indien, onder andere, het vaartuig in het nationale register is geregistreerd, het vaartuig een daadwerkelijke economische band met Zweden heeft, de vergunninghouder een visser is met een professionele visvergunning en indien de gezagvoerder van het vaartuig een visser is met een professionele visvergunning.

De gezagvoerder van een vissersvaartuig met een brutotonnage van meer dan 20 ton moet een onderdaan van een lidstaat van de EER zijn. Het Zweeds Vervoeragentschap kan vrijstellingen verlenen.

Schepen worden als Zweeds beschouwd en mogen onder de Zweedse vlag varen indien het schip voor meer dan de helft eigendom is van Zweedse onderdanen of Zweedse rechtspersonen. De overheid kan buitenlandse schepen toestemming verlenen om onder de Zweedse vlag te varen als hun activiteiten onder Zweeds zeggenschap vallen en de eigenaar kan aantonen dat hij zijn vaste woonplaats in Zweden heeft. Schepen die voor 50 % eigendom zijn van onderdanen van een lidstaat van de EER of van ondernemingen die hun statutaire zetel, hoofdkantoor of hoofdvestiging binnen de EER hebben, en vanuit Zweden worden gecontroleerd, mogen eveneens in het Zweedse register worden geregistreerd.

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Rechtskundige diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: Deel van CPC 861

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Rättegångsbalken (Zweeds Wetboek van procesrecht) (1942:740)
De op 29 augustus 2008 aangenomen gedragscode van de Zweedse balie

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Voor toelating tot de balie, die vereist is om de Zweedse titel „*Advokat*" te mogen gebruiken, is ingezetenschap in de EU, de EER, of de Zwitserse Bondsstaat vereist. De raad van bestuur van de Zweedse vereniging van advocaten kan vrijstellingen verlenen. Voor beoefening van het interne recht is toelating tot de balie niet vereist.

Een lid van de Zweedse vereniging van advocaten mag alleen in dienst worden genomen door een lid van de balie of een onderneming die de activiteiten van een lid van de balie verricht. Niettemin mag een lid van de balie in dienst zijn van een buitenlandse onderneming die de activiteiten van een advocaat verricht, mits die onderneming is gevestigd in een land van de EU, de EER, of in de Zwitserse Bondsstaat.

Leden die het beroep van advocaat in de vorm van een onderneming of een personenvennootschap uitoefenen, mogen geen andere doelstelling hebben en geen andere activiteiten uitoefenen dan het beroep van advocaat. Samenwerking met andere advocatenkantoren is toegestaan maar voor samenwerking met buitenlandse kantoren is toestemming van de raad van bestuur van de orde van advocaten vereist.

Alleen leden mogen rechtstreeks of onrechtstreeks, of via een vennootschap, het beroep van advocaat uitoefenen, aandelen bezitten van de onderneming of vennoot zijn. Alleen leden mogen lid of plaatsvervangend lid van de raad van bestuur, vice-directeur, gevolmachtigde ondertekenaar of secretaris van de onderneming of de personenvennootschap zijn.

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, andere dan boekhouders
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Revisorslagen (Wet betreffende auditors) (2001:883) Revisionslag (Wet op de accountantscontrole) (1999:1079) Aktiebolagslagen (Vennootschapswet) (2005:551) Lag om ekonomiska föreningar (Wet op coöperatieve economische verenigingen) (1987:667) Andere, waarin de voorwaarden om gebruik te maken van erkende auditors zijn geregeld
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen in Zweden erkende auditors, toegelaten auditors en geregistreerde auditkantoren mogen wettelijke audits uitvoeren bij bepaalde rechtspersonen, waaronder alle vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, en bij natuurlijke personen. Alleen in Zweden erkende auditors en erkende auditbureaus mogen aandeelhouder zijn van of vennoot zijn in ondernemingen die erkende audits uitvoeren (voor officiële doeleinden). Voor erkenning is ingezetenschap in de EER of de Zwitserse Bondsstaat vereist. De titels „erkend auditor" en „toegelaten auditor" mogen alleen worden gebruikt door auditors die zijn erkend of toegelaten in Zweden. Auditors van niet gecertificeerde en erkende coöperatieve verenigingen of bepaalde andere ondernemingen moeten ingezetenen van de EER zijn; in afzonderlijke gevallen kan de overheid of een door de overheid aangewezen instantie anders bepalen.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Verhuur of leasing van voertuigen zonder bedieningspersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 831
Type voorbehoud:	Nationale behandeling

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lag (1998:424) om biluthyrning (Wet op het huren en leasen van personenwagens)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Verhuurders en lessors van auto's en bepaalde terreinvoertuigen (terrängmotorfordon) zonder chauffeur die voor minder dan één jaar verhuurd of geleased zijn, zijn verplicht iemand te benoemen die ervoor verantwoordelijk is dat onder meer gewaarborgd wordt dat het contract in overeenstemming met de van toepassing zijnde regels is gesloten en dat de veiligheidsregels voor het wegverkeer worden nageleefd. Deze verantwoordelijke persoon moet in Zweden wonen.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Verhuur of lease zonder bedieningspersoneel Verhuur of lease van schepen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 83103
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Sjölagen (Wet op de zeevaart) (1994:1009), hoofdstuk 1, § 1
Omschrijving:	**Investeringen** Ingeval van buitenlandse eigenaren mag alleen onder Zweedse vlag worden gevaren wanneer kan worden aangetoond dat het Zweedse belang doorslaggevend is. Doorslaggevend Zweeds belang betekent dat een naar verhouding groot aandeel van het schip in Zweedse handen is en dat het schip vanuit Zweden wordt geëxploiteerd. Voor buitenlandse schepen kan een uitzondering op deze regel worden toegestaan wanneer die schepen via rompbevrachtingsovereenkomsten door Zweedse rechtspersonen worden gehuurd of geleased. Om in aanmerking te komen voor een vrijstelling moet de rompbevrachtingsovereenkomst worden overgelegd aan de Zweedse Nationale Dienst voor de Zeevaart en moet hieruit blijken dat de charteraar volledig verantwoordelijk is voor exploitatie en de bemanning van het geleasede of gehuurde schip. De looptijd van de overeenkomst moet ten minste één tot twee jaar bedragen.
Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Andere zakelijke dienstverlening
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87909
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op coöperatieve woningbouwverenigingen (1991: 614)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Het economisch plan voor een woningbouwvereniging moet worden gecertificeerd door twee personen. Deze personen moeten publiekelijk erkend zijn door autoriteiten in de EER.

Sector:	Andere zakelijke dienstverlening, n.e.g.
Subsector:	Pandjeshuizen
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 87909
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	WET OP PANDJESHUIZEN (1995:1000)
Omschrijving:	**Investeringen** Pandjeshuizen moeten worden opgericht in de vorm van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of als een filiaal.

Sector:	Distributiediensten
Subsector:	Detailhandel
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 631, deel van CPC 6322
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Alcoholwet (2010:1622)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Systembolaget AB heeft het overheidsmonopolie op de detailverkoop van alcohol, wijn en bier (met uitzondering van alcoholvrij bier). Alcoholische dranken zijn dranken met een alcoholgehalte van meer dan 2,25 volumepercenten. Voor bier ligt de grens bij een alcoholgehalte van meer dan 3,5 volumepercenten.

Sector:	Drukkerijen en uitgeverijen
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 22, CPC 88442
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op de persvrijheid (1949:105) Wet op de fundamentele vrijheid van mening (1991:1469) Wet op de verordeningen inzake de wet op de persvrijheid en de wet op de fundamentele vrijheid van meningsuiting (1991:1559)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Natuurlijke personen die eigenaar zijn van tijdschriften die in Zweden worden gedrukt en uitgegeven, moeten woonachtig zijn in Zweden of onderdaan zijn van een lidstaat van de EER. Eigenaren (rechtspersonen) van dergelijke tijdschriften moeten in de EER gevestigd zijn. Voor tijdschriften die in Zweden worden gedrukt en uitgegeven, en voor technische opnames, moet een verantwoordelijke uitgever worden aangewezen met woonplaats in Zweden.

Sector:	Milieuzorgdiensten
Subsector:	Bescherming van luchtkwaliteit en klimaat
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9404
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Voertuigenwet (2002:574)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen in Zweden gevestigde entiteiten of entiteiten die hun belangrijkste vestiging in Zweden hebben, komen in aanmerking voor accreditatie voor het uitvoeren van de controle van uitlaatgassen.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Lag om försäkringsförmedling (Wet op verzekeringsbemiddeling) (2005:405), hoofdstuk 3, § 2
Omschrijving:	**Financiële diensten** Niet naar Zweeds recht opgerichte verzekeringsbemiddelaars mogen zich alleen via een filiaal vestigen.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Wet op buitenlandse verzekeraars in Zweden (1998:293)
Omschrijving:	**Financiële diensten** Directe verzekeringen mogen enkel worden aangeboden via een verlener van verzekeringsdiensten die in Zweden een vergunning heeft verkregen, op voorwaarde dat de buitenlandse dienstverlener en de Zweedse verzekeringsmaatschappij tot dezelfde groep van ondernemingen behoren of een onderlinge samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten.
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Sparbankslagen (Wet inzake spaarkassen) (1987:619), hoofdstuk 2, § 1, deel 2
Omschrijving:	**Financiële diensten** De oprichter van een spaarbank moet een in een lidstaat van de EER ingezeten natuurlijke persoon zijn.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met uitzondering van visserij en aquacultuur maar met inbegrip van vervoer (personen en vracht) met zeeschepen Loodsdiensten en aan- en afmeren Scheepsberging en vlot brengen van schepen Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Verplichtingen
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Zeevaartwet (1994: 1009), Verordening inzake veiligheid van schepen (1994: 1009) Verordening inzake scheepsveiligheid (2003:438)
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Schepen worden als Zweeds beschouwd en mogen onder de Zweedse vlag varen indien meer dan de helft van de aandelen eigendom is van Zweedse onderdanen of Zweedse rechtspersonen. De overheid kan buitenlandse schepen toestemming verlenen om onder de Zweedse vlag te varen als hun activiteiten onder Zweeds zeggenschap vallen en de eigenaar kan aantonen dat hij zijn vaste woonplaats in Zweden heeft. Schepen waarvan 50 % of meer van de aandelen eigendom is van onderdanen van een lidstaat van de EER of van ondernemingen die hun statutaire zetel, hoofdkantoor of hoofdvestiging binnen de EER hebben, en vanuit Zweden worden gecontroleerd, mogen eveneens in het Zweedse register worden geregistreerd. De commandant van een handelsvaartuig of een traditioneel vaartuig moet een onderdaan van een lidstaat van de EER zijn. Het Zweeds Vervoeragentschap kan vrijstellingen verlenen. Een afzonderlijk Zweeds voorbehoud geldt voor vaartuigen die worden gebruikt voor de visserij en de aquacultuur.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer per spoor

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7111
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Järnvägslagen (Spoorwegwet) (2004:519), hoofdstuk 5, sectie 2c
Omschrijving:	**Investeringen** Het oppikken en afzetten van personen op de lijn tussen de stad Stockholm en de luchthaven Arlanda (waarbij Arlanda het beginpunt of de eindbestemming van de reis is) is tot één bedrijf beperkt. De exploitant van de lijn tussen Arlanda en Stockholm mag toestaan dat andere exploitanten de lijn gebruiken. Dit voorbehoud is niet van toepassing op het vervoer van personen tussen Arlanda en andere bestemmingen dan Stockholm.
Sector:	Vervoer
Subsector:	Exploitanten van goederen- en personenvervoer over de weg
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Yrkestrafiklag (2012:210) (Wet op het beroepsverkeer) Lag om vägtrafikregister (2001:558) (Wet op het wegverkeersregister) Yrkestrafikförordning (2012:237) (Regeringsbesluit inzake beroepsverkeer) Taxitrafiklag (2012:211) (Taxiwet) Taxitrafikförordning (2012:238) (Regeringsbesluit inzake taxi's)
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Een Zweedse vergunning is vereist voor transporteurs die wegvervoer willen aanbieden. Voor een taxivergunning is onder meer vereist dat de onderneming een natuurlijke persoon heeft benoemd die als vervoermanager optreedt (de facto een ingezetenschapsvereiste — zie het Zweedse voorbehoud ten aanzien van de soorten van vestiging). Voor vergunningen voor andere aanbieders van wegvervoer geldt onder andere dat de onderneming in de EU moet zijn gevestigd, dat de onderneming een vestiging in Zweden moet hebben en een in de EU ingezeten natuurlijke persoon heeft benoemd die als vervoermanager optreedt. Vergunningen worden verleend op basis van niet-discriminerende voorwaarden, hoewel aanbieders van goederenvervoer en personenvervoer over de weg in de regel alleen voertuigen mogen gebruiken die in het nationale wegverkeersregister zijn ingeschreven. In het buitenland geregistreerde voertuigen van natuurlijke of rechtspersonen die hun hoofdwoonplaats of -vestiging in het buitenland hebben en voor tijdelijk gebruik naar Zweden worden gebracht, mogen tijdelijk worden gebruikt in Zweden. „Tijdelijk gebruik" wordt door het Zweeds Vervoeragentschap in de regel gedefinieerd als niet meer dan een jaar.

Exploitanten van grensoverschrijdend goederen- en personenvervoer over de weg in het buitenland moeten beschikken over een vergunning voor dergelijke activiteiten die is afgegeven door de bevoegde instantie in het land waar zij zijn gevestigd. Bilaterale overeenkomsten inzake wegvervoer bevatten mogelijk nog bijkomende vereisten inzake grensoverschrijdende handel. Voor voertuigen waarop dergelijke bilaterale overeenkomsten niet van toepassing zijn, is ook een vergunning van het Zweeds Vervoeragentschap vereist.

Voorbehouden van toepassing in het Verenigd Koninkrijk

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Regionaal
Maatregelen:	Voor Engeland en Wales, de Solicitors Act 1974, de Administration of Justice Act 1985 en de Legal Services Act 2007 Voor Schotland, de Solicitors (Scotland) Act 1980 en de Legal Services (Scotland) Act 2010 Voor Noord-Ierland, de Solicitors (Northern Ireland) Order 1976 Bovendien vallen de door beroeps- en regelgevingsinstanties vastgestelde eisen onder de maatregelen die in elke jurisdictie van toepassing zijn.
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De bevoegde of beroeps- of regelgevingsinstantie kan ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) vereisen voor de verlening van een aantal diensten met betrekking tot het Brits binnenlands recht. Om rechtskundige diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een lidstaat van de EU te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in de vorm van een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Daarnaast kunnen in het nationale recht niet-discriminerende voorwaarden gelden inzake de organisatie van de toegestane rechtsvormen.

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	Veterinary Surgeons Act (1966)
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Alleen personenvennootschappen en natuurlijke personen hebben toegang.

Voor het verlenen van diergeneeskundige diensten is fysieke aanwezigheid vereist. Personen die in het VK diergeneeskundige diensten verlenen zonder dierenarts te zijn (en dus geen lid van het Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS)), maken zich krachtens de Veterinary Surgeons Act schuldig aan een strafbaar feit.

Sector: Energie

Subsector: Winning van aardolie en aardgas; diensten in verband met mijnbouw, aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen

Bedrijfstakkenclassificatie: ISIC rev 3.1 11,CPC 883,CPC 8675

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: Petroleum Act 1988

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

Voor het uitvoeren van exploratie- en productieactiviteiten op het continentale plat van het VK en voor het verlenen van diensten waarvoor directe toegang tot of de exploitatie van natuurlijke rijkdommen vereist is, is een vergunning vereist.

Dit voorbehoud is van toepassing op productievergunningen afgegeven met betrekking tot het continentale plat van het VK. Een onderneming moet een vestiging in het Verenigd Koninkrijk hebben om vergunninghouder te kunnen zijn. Dit betekent: a) aanwezigheid in het VK met personeel; b) inschrijving van een Britse vennootschap in het *Companies House* van het Verenigd Koninkrijk; of c) inschrijving van een Brits filiaal van een buitenlandse vennootschap in het *Companies House*. Deze verplichting geldt voor elke onderneming die een nieuwe vergunning aanvraagt en voor elke onderneming die via een sublicentie gebruik wil maken van een bestaande vergunning. Zij is van toepassing op alle vergunningen en op alle ondernemingen, ongeacht of het om exploitanten gaat of niet.

Om partij te zijn bij een vergunning voor een productieveld, moet een onderneming: a) als Britse onderneming in het *Companies House* zijn ingeschreven; of b) haar activiteiten vanuit een vaste handelsvestiging in het Verenigd Koninkrijk uitvoeren, zoals omschreven in sectie 148 van de Finance Act 2003 (waarin normaliter een aanwezigheid met personeel vereist is).

Sector: Visserij

Vervoer

Subsector: Elke commerciële activiteit die vanaf een zeeschip wordt uitgevoerd, met inbegrip van visserij, aquacultuur en diensten in verband met visserij

Vervoersdiensten (personen en vracht) door zeeschepen

Loodsdiensten en aan- en afmeren

Scheepsberging en vlot brengen van schepen

Andere ondersteunende diensten in verband met vervoer over water

Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken

Bedrijfstakkenclassificatie: ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	De Merchant Shipping (Registration of Ships) Regulations 1993 en de Merchant Shipping Act 1995
Omschrijving:	**Investeringen en internationaal zeevervoer** Voor de registratie van een schip onder de vlag van het Verenigd Koninkrijk, moet een meerderheidsbelang van het schip in handen zijn van gekwalificeerde personen. Tot dergelijke gekwalificeerde personen behoren onder meer: Britse burgers die ingezetenen van het Verenigd Koninkrijk zijn; Britse burgers die geen ingezetenen van het Verenigd Koninkrijk zijn indien een vertegenwoordiger met woonplaats in het Verenigd Koninkrijk is aangesteld; en ondernemingen naar het recht van het Verenigd Koninkrijk of de EER met vestiging in het VK of een aangestelde vertegenwoordiger in het Verenigd Koninkrijk.

BIJLAGE II

Algemene aantekeningen

Voorbehouden in verband met toekomstige maatregelen

1. De lijst van een partij in deze bijlage bevat, overeenkomstig de artikelen 8.15 (Voorbehouden en excepties), 9.7 (Voorbehouden), 14.4 (Voorbehouden), en, voor de Europese Unie, artikel 13.10 (Voorbehouden en excepties), de voorbehouden van die partij met betrekking tot specifieke sectoren, subsectoren of activiteiten waarvoor die partij bestaande maatregelen kan handhaven of nieuwe of strengere maatregelen kan vaststellen die niet in overeenstemming zijn met de verplichtingen die voortvloeien uit:

   a) artikel 8.6 (Nationale behandeling), artikel 9.3 (Nationale behandeling) of, voor de Europese Unie, artikel 13.3 (Nationale behandeling);

   b) artikel 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling), artikel 9.5 (Meestbegunstigingsbehandeling) of, voor de Europese Unie, artikel 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling);

   c) artikel 8.4 (Markttoegang), artikel 9.6 (Markttoegang) of, voor de Europese Unie, artikel 13.6 (Markttoegang);

   d) artikel 8.5 (Prestatie-eisen);

   e) artikel 8.8 (Hoger management en raden van bestuur) of, voor de Europese Unie, artikel 13.8 (Hoger management en raden van bestuur);

   f) voor de Europese Unie, artikel 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten); of

   g) artikel 14.3 (Verplichtingen).

2. De voorbehouden van een partij laten de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van de GATS onverlet.

3. Elk voorbehoud bevat de volgende elementen:

   a) „**Sector**" verwijst naar de algemene sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   b) „**Subsector**" verwijst naar de specifieke sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   c) „**Bedrijfstakkenclassificatie**" verwijst, waar van toepassing, naar de activiteit waarop het voorbehoud betrekking heeft overeenkomstig de CPC, ISIC rev 3.1 of zoals uitdrukkelijk anders beschreven in het voorbehoud van een partij;

   d) „**Type voorbehoud**" bepaalt de in punt 1 bedoelde verplichting waarvoor een voorbehoud wordt gemaakt;

   e) „**Omschrijving**" geeft de reikwijdte aan van de onder het voorbehoud vallende sector, subsector of activiteiten; en

   f) „**Bestaande maatregelen**", waarbij ten behoeve van de transparantie de bestaande maatregelen worden vermeld die gelden voor de onder het voorbehoud vallende sector, subsector of activiteiten.

4. Bij de interpretatie van een voorbehoud wordt met alle elementen van het voorbehoud rekening gehouden. Het element „**Omschrijving**" heeft voorrang op alle andere elementen.

5. Een voorbehoud op het niveau van de Europese Unie is zowel van toepassing op een maatregel van een lidstaat van de Europese Unie op nationaal niveau als op een maatregel van een overheid binnen een lidstaat van de Europese Unie, tenzij in het voorbehoud een lidstaat van de Europese Unie wordt uitgesloten. Een voorbehoud van Canada op nationaal overheidsniveau of van een lidstaat van de Europese Unie is van toepassing op een maatregel van een overheid op regionaal, provinciaal, territoriaal of lokaal niveau in het desbetreffende land.

6. Indien een partij een maatregel handhaaft waarin zij van een dienstverlener voor het mogen verlenen van diensten op haar grondgebied de voorwaarde stelt dat hij een natuurlijke persoon, burger, permanent ingezetene of ingezetene van haar grondgebied is, dan geldt een voorbehoud dat voor die maatregel is gemaakt ten aanzien van de grensoverschrijdende verlening van diensten, als een voorbehoud ten aanzien van investeringen, naargelang de reikwijdte van die maatregel.

7. Een voorbehoud ten aanzien van artikel 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten) met betrekking tot een maatregel waarin aan een dienstverlener de voorwaarde wordt gesteld dat hij een natuurlijke persoon, burger, permanent ingezetene of ingezetene van het grondgebied is om financiële diensten op dat grondgebied te mogen verlenen, geldt als een voorbehoud met betrekking tot de artikelen 13.3 (Nationale behandeling), 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling), 13.6 (Markttoegang) en 13.8 (Hoger management en raden van bestuur), naargelang de reikwijdte van die maatregel.

8. Voor de toepassing van deze bijlage, met inbegrip van de lijst van elk van beide partijen in deze bijlage, wordt verstaan onder:

   ISIC rev 3.1: de Internationale industriële standaardclassificatie (*International Standard Industrial Classification*) van alle takken van economische bedrijvigheid zoals bedoeld in de „Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers, Series M, Nº 4, *ISIC rev 3.1*, 2002".

9. De volgende afkortingen worden gebruikt in de lijst van de Europese Unie in deze bijlage:

   AT Oostenrijk

   BE België

   BG Bulgarije

   CY Cyprus

   CZ Tsjechië

   DE Duitsland

   DK Denemarken

   EU Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten

   ES Spanje

   EE Estland

   FI Finland

   FR Frankrijk

   EL Griekenland

   HR Kroatië

   HU Hongarije

   IE Ierland

   IT Italië

   LV Letland

   LT Litouwen

   LU Luxemburg

   MT Malta

   NL Nederland

   PL Polen

   PT Portugal

   RO Roemenië

   SK Slowakije

   SI Slovenië

   SE Zweden

   UK Verenigd Koninkrijk

Lijst van Canada

Voorbehouden van toepassing in Canada

(van toepassing in alle provincies en territoria)

Voorbehoud II-C-1

Sector:	Inheemse-bevolkingszaken
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven waarbij aan investeerders uit de Europese Unie en hun investeringen, of aan dienstverleners uit de Europese Unie rechten of voorkeursbehandelingen worden geweigerd, die aan inheemse bevolkingsgroepen worden toegekend.
Bestaande maatregelen:	*Constitution Act, 1982*, zijnde *Schedule B* bij de *Canada Act 1982* (U.K.), 1982, c. 11

Voorbehoud II-C-2

Sector:	Landbouw
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot regelingen voor het collectief in de handel brengen van landbouwproducten, met inbegrip van activiteiten zoals productie, prijsbepaling, aankoop, verkoop of elke andere activiteit die noodzakelijk is voor het verpakken van het product of het beschikbaar maken ervan op een bepaalde plaats of op een bepaald tijdstip met het oog op de verkoop voor consumptie of gebruik.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehoud II-C-3

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen**

1. British Columbia, New Brunswick, Nova Scotia, Nunavut, Prince Edward Island, Québec, de Northwest Territories en Yukon behouden zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot een onderneming uit Canada die een onder de overeenkomst vallende investering vormt, op grond waarvan vereist is dat 25 % van de leden van de raad van bestuur of van een comité daarvan, of een lager percentage, een bepaalde nationaliteit heeft. Een wijziging aan een maatregel als hierboven bedoeld, mag de maatregel, zoals deze onmiddellijk vóór de wijziging bestond, niet minder conform maken met de in hoofdstuk acht (Investeringen) neergelegde verplichtingen.
2. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven waarin wordt vereist dat 50 % van de leden van de raad van bestuur van een onderneming die een onder de overeenkomst vallende investering is, zijn normale woonplaats in Canada heeft. Aan een onderdaan van de Europese Unie die is aangesteld als lid van de raad van bestuur van een onderneming die een onder de overeenkomst vallende investering is, kan Canadees ingezetenschap worden toegekend overeenkomstig de Canadese wetgeving met betrekking tot de binnenkomst van buitenlanders. Een onderzoek naar de economische behoefte is evenwel niet vereist voor een onderdaan van de Europese Unie als het alleen om zijn aanstelling als lid van de raad van bestuur gaat.

Bestaande maatregelen:

Voorbehoud II-C-4

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Omschrijving: **Investeringen**

Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot ingezetenschapsvereisten betreffende de eigendom van grond aan de oceaankust, die geldt voor investeerders van de Europese Unie of hun investeringen.

Bestaande maatregelen:

Voorbehoud II-C-5

Sector: Visserij

Subsector: Visserij en diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 04, 882

Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot regelingen voor het collectief in de handel brengen en verhandelen van vis en schaal- en schelpdieren en het afgeven van vergunningen voor het vissen of daarmee samenhangende activiteiten, met inbegrip van de toegang van buitenlandse vissersvaartuigen tot de exclusieve economische zone van Canada, zijn territoriale wateren, binnenwateren of havens, en de gebruikmaking van daarmee samenhangende diensten. 2. Canada spant zich in vaartuigen die onder de vlag van een lidstaat van de Europese Unie varen in vergelijkbare situaties niet minder gunstig te behandelen dan vaartuigen die onder de vlag van een ander land varen.
Bestaande maatregelen:	*Fisheries Act,* R.S.C. 1985, c. F-14 *Coastal Fisheries Protection Act,* R.S.C. 1985, c. C-33 *Coastal Fisheries Protection Regulations,* C.R.C. 1978, c. 413 Commercial Fisheries Licensing Policy *Policy on Foreign Investment in the Canadian Fisheries Sector,* 1985 *Freshwater Fish Marketing Act,* R.S.C. 1985, c. F-13

Voorbehoud II-C-6

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Diensten in verband met effectenmarkten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8132
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de aankoop, verkoop of vervreemding anderszins door onderdanen van de Europese Unie van door de nationale of een lagere Canadese overheid uitgegeven obligaties, schatkistpromessen of andere schuldtitels.
Bestaande maatregelen:	*Financial Administration Act,* R.S.C. 1985, c. F-11

Voorbehoud II-C-7

Sector:	Levensmiddelen-, dranken- en geneesmiddelenindustrie
Subsector:	Winkels voor sterke dranken, wijn en bier
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 241, 242, 243, 62112, 62226, 63107

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Krachtens de *Importation of Intoxicating Liquors Act* heeft elke provinciale overheid het monopolie op de invoer van alcoholhoudende dranken op haar grondgebied.

Bestaande maatregelen: *Importation of Intoxicating Liquors Act*, R.S.C. 1985, c. I-3

Voorbehoud II-C-8

Sector: Minderhedenaangelegenheden

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven waarbij rechten of privileges worden toegekend aan een sociaal of economisch achtergestelde minderheid.

Bestaande maatregelen:

Voorbehoud II-C-9

Sector: Sociale diensten

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot openbare-ordehandhaving en penitentiaire diensten alsmede de volgende diensten voor zover het gaat om sociale diensten die voor publieke doeleinden worden vastgesteld of gehandhaafd: inkomenszekerheid of -verzekering, sociale zekerheid of sociale verzekering, maatschappelijk welzijn, openbaar onderwijs, openbare opleidingen, gezondheidszorg en kinderopvang.

Bestaande maatregelen:

Voorbehoud II-C-10

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van sociale diensten die niet anderszins onder zijn voorbehoud II-C-9 ten aanzien van sociale diensten vallen. 2. Dit voorbehoud kan niet worden uitgebreid tot de vaststelling van een nieuwe maatregel waarbij beperkingen worden opgelegd ten aanzien van de deelname van buitenlands kapitaal in de verlening van dergelijke sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehoud II-C-11

Sector:	Winning, zuivering en distributie van water
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Type voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de winning, zuivering en distributie van water.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehoud II-C-12

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 713
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de afgifte van certificaten voor het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen.

Bestaande maatregelen: *National Energy Board Act,* R.S.C. 1985, c. N-7

Voorbehoud II-C-13

Sector: Vervoer

Subsector: Verkoop en marketing van luchtvervoersdiensten zoals gedefinieerd in de artikelen 8.1 (Definities) en 9.1 (Definities)

Bedrijfstakkenclassificatie: Gedefinieerd in de artikelen 8.1 (Definities) en 9.1 (Definities)

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verkoop en marketing van luchtvervoersdiensten.
2. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud laat de rechten en verplichtingen van Canada uit hoofde van de *Luchtvervoerovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten*, gedaan te Brussel op 17 december 2009 en te Ottawa op 18 december 2009, onverlet.

Bestaande maatregelen:

Voorbehoud II-C-14

Sector: Vervoer

Subsector: Bouwwerkzaamheden voor waterwegen, havens, dammen en andere waterwerken
Vervoer door zee- of binnenvaartschepen
Ondersteunende en andere diensten voor vervoer over water
Elke andere mariene activiteit van commerciële aard die door of vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd zoals toegelicht in het onderstaande element „Omschrijving"

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 5133, 5223, 721, 722, 745, elke andere mariene activiteit van commerciële aard die door of vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd

Type voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Meestbegunstigingsbehandeling
Prestatie-eisen
Hoger management en raden van bestuur
Verplichtingen

Omschrijving: **Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer**

1. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot cabotagediensten in het zeevervoer of investeringen in dergelijke diensten, waaronder:

   a) het vervoer per vaartuig van goederen of personen tussen punten op het grondgebied van Canada of boven het continentale plat van Canada, rechtstreeks of via een plaats buiten Canada; maar wat de wateren boven het continentale plat van Canada betreft, geldt dit alleen voor het vervoer van goederen of personen met betrekking tot de exploratie, de exploitatie of het vervoer van de minerale of niet-levende natuurlijke rijkdommen van het continentale plat van Canada; en

   b) het uitvoeren met een vaartuig van andere mariene activiteiten van commerciële aard op het grondgebied van Canada en, wat de wateren boven het continentale plat betreft, van andere mariene activiteiten van commerciële aard met betrekking tot de exploratie, de exploitatie of het vervoer van de minerale of niet-levende natuurlijke rijkdommen van het continentale plat van Canada.

2. Dit voorbehoud houdt onder meer verband met beperkingen en voorwaarden voor dienstverleners die aan deze activiteiten mogen deelnemen, met criteria voor de afgifte van een tijdelijke cabotagevergunning aan buitenlandse vaartuigen en met beperkingen van het aantal cabotagevergunningen dat aan buitenlandse vaartuigen wordt afgegeven.

3. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud is onder meer van toepassing op mariene activiteiten van commerciële aard die door of vanaf een vaartuig worden uitgevoerd, waaronder feederdiensten en het verplaatsen van lege containers.

4. Dit voorbehoud is niet van toepassing op een maatregel met betrekking tot de investering in of het verlenen van de hierna vermelde mariene cabotagediensten vanaf een door een onderneming van de Europese Unie geëxploiteerd vaartuig, of vanaf een vaartuig dat wordt geëxploiteerd door een onderneming van een derde land ([1]) die eigendom is van of onder zeggenschap staat van een onderdaan van de Europese Unie indien dat vaartuig overeenkomstig de wet- en regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie is geregistreerd en onder de vlag van een lidstaat van de Europese Unie vaart:

   a) het gratis verplaatsen van eigen of geleasede lege containers;

   b) i) het ononderbroken vervoer van vracht voorafgaand aan en aansluitend op internationaal vrachtvervoer tussen de haven van Halifax en de haven van Montreal, en tussen de haven van Montreal en de haven van Halifax, met vaartuigen die zijn geregistreerd in het eerste (nationale) register zoals bedoeld in punt 1 van de bijlage bij Mededeling C(2004) 43 van de Commissie „Communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer"; en

      ii) het vervoer van vracht in containers voorafgaand aan en aansluitend op internationaal vrachtvervoer tussen de haven van Halifax en de haven van Montreal, en tussen de haven van Montreal en de haven van Halifax, als enkele reis over een internationaal tracé, met vaartuigen die zijn geregistreerd in het eerste (nationale) of in het tweede (internationale) register zoals bedoeld in de punten 1, 2 en 4, van de bijlage bij Mededeling C(2004) 43 van de Commissie „Communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer"; of

   c) baggerwerken.

Bestaande maatregelen: *Coasting Trade Act,* S.C. 1992, c. 31

Canada Shipping Act, 2001, S.C. 2001, c. 26

Customs Act, R.S.C. 1985 (2d Supp.), c. 1

Customs and Excise Offshore Application Act, R.S.C. 1985, c. C-53

([1]) Canada behoudt zich het recht voor om deze voordelen niet te verlenen aan ondernemingen uit de Verenigde Staten van Amerika.

Voorbehoud II-C-15

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer door zee- of binnenvaartschepen Ondersteunende diensten voor vervoer over water Elke andere mariene activiteit van commerciële aard die vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd in wateren van wederzijds belang
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 721, 722, 745, elke andere mariene activiteit van commerciële aard die vanaf een vaartuig wordt uitgevoerd
Type voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling Verplichtingen
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer** Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de implementatie van overeenkomsten, regelingen en andere formele of informele toezeggingen met andere landen in verband met maritieme activiteiten in wateren van wederzijds belang op gebieden zoals verontreinigingsbeheersing (waaronder dubbelewandverplichting voor alle olietankers), veilige scheepvaart, inspectienormen voor rijnaken, waterkwaliteit, loodsdiensten, berging, drugsbestrijding en maritieme communicatie.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehoud II-C-16

Sector:	Vervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 07
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het aantal of het type rechtspersonen dat transportinfrastructuur die eigendom is van Canada of waarover Canada zeggenschap heeft, beheert of exploiteert.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehoud II-C-17

Sector:	Vervoer
Subsector:	Alle subsectoren van de sector vervoer, met uitzondering van de volgende subsectoren: Maritieme diensten in verband met de opslag van containers

Maritieme diensten van scheepsagenten

Maritieme expediteursdiensten

Reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen

Geautomatiseerde boekingssystemen

Personen- en goederenvervoer per spoor

Onderhoud en reparatie van spoorwegmaterieel

Reparatie, n.e.g., van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers, voor een vast bedrag of op contractbasis

Onderhoud en reparatie van motorvoertuigen

Onderhoud en reparatie van motorfietsen en sneeuwscooters

Vrachtbehandeling in verband met het vervoer over land

Opslag in verband met het vervoer over land

Dienstverlening door bevrachtingsagentschap in verband met het vervoer over land

Andere vervoerondersteunende diensten in verband met het vervoer over land

Bedrijfstakkenclassificatie:

CPC 07, CPC 51, CPC 61, CPC 886 en alle andere commerciële activiteiten die worden uitgevoerd vanaf of met betrekking tot vaartuigen, luchtvaartuigen, motorvoertuigen of spoorwegmaterieel, andere dan:

CPC 6112

CPC 6122

CPC 7111

CPC 7112

CPC 741 (beperkt tot vervoer over land)

CPC 742 (beperkt tot vervoer over land)

CPC 7480 (beperkt tot vervoer over land)

CPC 7490 (beperkt tot vervoer over land)

CPC 8867

CPC 8868 (beperkt tot spoorwegmaterieel)

Diensten die verband houden met geautomatiseerde boekingssystemen zoals gedefinieerd in de artikelen 8.1 (Definities) en 9.1 (Definities)

Reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen zoals gedefinieerd in de artikelen 8.1 (Definities) en 9.1 (Definities)

Maritieme diensten in verband met de opslag van containers, maritieme diensten van scheepsagenten, maritieme expediteursdiensten zoals gedefinieerd in artikel 14.1 (Definities)

Type voorbehoud:

Markttoegang

Verplichtingen

Omschrijving:

Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationaal zeevervoer

Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de aanwijzing, oprichting, uitbreiding of exploitatie van monopolies of exclusieve dienstverleners in de vervoersector.

Bestaande maatregelen:

Voorbehoud II-C-18

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoerondersteunende activiteiten Grondafhandelingsdiensten zoals gedefinieerd in de artikelen 8.1 (Definities) en 9.1 (Definities)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 74, grondafhandelingsdiensten zoals gedefinieerd in de artikelen 8.1 (Definities) en 9.1 (Definities)
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** 1. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven ter beperking van het aantal aanbieders van bepaalde vervoerondersteunende activiteiten met betrekking tot: de afhandeling van passagiers en vracht (waaronder post) en het beheer van ondersteunende vervoermiddelen voor vervoermaatschappijen, op luchthavens, waar voornamelijk als gevolg van veiligheids- of beveiligingsoverwegingen sprake is van fysieke of operationele beperkingen. 2. Voor alle duidelijkheid: in het geval van grondafhandelingsdiensten laat dit voorbehoud de rechten en verplichtingen van Canada uit hoofde van de *Luchtvervoerovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten*, gedaan te Brussel op 17 december 2009 en te Ottawa op 18 december 2009, onverlet.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehoud II-C-19

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Technische testen en toetsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8676
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de wettelijk voorgeschreven controle en certificatie van vaartuigen namens Canada. 2. Voor alle duidelijkheid: alleen personen, classificatiebureaus of andere organisaties die daartoe door Canada zijn gemachtigd, mogen namens Canada de wettelijk voorgeschreven controles uitvoeren en Canadese maritieme documenten uitreiken voor in Canada geregistreerde vaartuigen en de uitrusting hiervan.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehoud II-C-20

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	

Bedrijfstakkenclassificatie:

Type voorbehoud: Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:

Investeringen

1. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven die een gedifferentieerde behandeling toekent uit hoofde van internationale bilaterale of multilaterale overeenkomsten die vóór 1 januari 1994 van kracht zijn geworden of zijn ondertekend.
2. Canada behoudt zich het recht voor om een maatregel vast te stellen of te handhaven die een gedifferentieerde behandeling toekent overeenkomstig een bestaande of toekomstige bilaterale of multilaterale overeenkomst met betrekking tot:
   a) de luchtvaart;
   b) de visserij; of
   c) maritieme aangelegenheden, waaronder berging.

Bestaande maatregelen:

Lijst van Canada

Voorbehouden van toepassing in Alberta

Voorbehoud II-PT-1

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang

Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Alberta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot loterijen, spelterminals, kansspelen, wedrennen, bingo's, casino's of soortgelijke activiteiten, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Alberta uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-2

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier)

Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 643, 88411

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Alberta behoudt zich het recht voor om maatregelen in bovenvermelde sector vast te stellen of te handhaven die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Alberta uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-3

Sector: Producten van de landbouw, de bosbouw en de visserij

Subsector: Bosbestand en verwerking

Producten van bosbouw en bosexploitatie

Diensten in verband met bosbouw en houtwinning

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 03, 8814

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Alberta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de productie, verwerking, afzet, ontginning en ontwikkeling van bosbestanden en daarvan afgeleide producten, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Alberta uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-4

Sector: Visserij

Subsector: Visserij

Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 04, 62224, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Alberta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de productie, verwerking en collectieve afzet van aquacultuurproducten, producten van de zee en visproducten, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Alberta uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-5

Sector: Energie

Subsector: Diensten in verband met energiedistributie

Vervoer via pijpleidingen

Productie, transmissie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water

Ruwe aardolie en aardgas

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120, 17, 713, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Alberta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot: i) de exploratie, de productie, de winning van ruwe aardolie of aardgas en verdere ontwikkeling in dit verband; ii) het verlenen van exclusieve rechten voor de exploitatie van een systeem voor distributie of vervoer, aanverwante diensten voor distributie en vervoer via pijpleidingen en over zee daaronder begrepen; en iii) de productie, het vervoer, de distributie, de voorziening en de in- en uitvoer van elektriciteit, die:

a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Alberta uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in British Columbia

Voorbehoud II-PT-6

Sector: Energie

Subsector: Productie, transmissie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water
Ruwe aardolie en aardgas
Aardgas en andere gasvormige koolwaterstoffen
Vervoer via pijpleidingen
Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 17, 120, 334, 713, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. British Columbia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot: i) de exploratie, de productie, de winning van ruwe aardolie of aardgas en verdere ontwikkeling in dit verband; ii) rechten voor de exploitatie van een systeem voor distributie of vervoer van ruwe aardolie of aardgas, aanverwante diensten voor distributie en vervoer via pijpleidingen en over zee daaronder begrepen; of iii) de productie, het vervoer, de distributie, de voorziening en de in- en uitvoer van elektriciteit, die:

   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

   b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

   c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van British Columbia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-7

Sector: Producten van de landbouw, de bosbouw en de visserij

Subsector: Producten van bosbouw en bosexploitatie

Diensten in verband met bosbouw en houtwinning

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 03, 8814

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. British Columbia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de productie, verwerking, afzet, ontginning en ontwikkeling van bosbestanden en daarvan afgeleide producten, met inbegrip van het verlenen van vergunningen, die:

a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van British Columbia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-8

Sector:	Visserij
Subsector:	Visserij Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 62224, 882
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. British Columbia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de productie, verwerking en collectieve afzet van aquacultuurproducten, producten van de zee of andere visproducten, die: a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van British Columbia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-9

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. British Columbia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verrichten en beheren van gokactiviteiten in de provincie, waaronder loterijen, kansspelen of spellen waarbij een combinatie van vaardigheid en geluk nodig is, evenals daarmee rechtstreeks verband houdende activiteiten, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
   d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van British Columbia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-10

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier)

Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. British Columbia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de invoer, de marketing, het vergunningenstelsel, de verkoop en de distributie van alcoholische dranken in de provincie, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners die een specifieke economische activiteit mogen verrichten, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

b) een beperking inhouden van de totale waarde van transacties of activa in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

c) een beperking inhouden van het totale aantal transacties of het totale volume van de output, uitgedrukt in bepaalde numerieke eenheden, in de vorm van een quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;

d) een beperking inhouden van het totale aantal natuurlijke personen dat in een subsector of in het kader van een onder deze overeenkomst vallende investering kan werken en dat nodig is voor en zich rechtstreeks bezighoudt met het uitvoeren van een economische activiteit, in de vorm van een numeriek quotum of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

e) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van British Columbia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in Manitoba

Voorbehoud II-PT-11

Sector: Visserij

Subsector: Vis en andere visserijproducten
Groothandel in visserijproducten
Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 04, 62224, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Manitoba behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Manitoba uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-12

Sector: Vervoer

Subsector: Vervoer via pijpleidingen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 713

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Manitoba behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Manitoba uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-13

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier)

Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Manitoba behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Manitoba uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-14

Sector: Energie

Subsector: Ruwe aardolie en aardgas

Elektrische energie

Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120, 171, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Manitoba behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Manitoba uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-15

Sector: Bosbouw

Subsector: Producten van bosbouw en bosexploitatie

Verwerking van bosbestanden

Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw

Vervaardiging van papier en papierwaren, op honorarium- of contractbasis

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 031, 321, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 88430, 88441

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Manitoba behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Manitoba uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-16

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang
Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Manitoba behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Manitoba uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in New Brunswick

Voorbehoud II-PT-17

Sector: Energie

Subsector: Elektrische energie
Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 17, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. New Brunswick behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de overdracht van hydraulische energie op het niveau van de provincie, de productie, het vervoer, de distributie en de uitvoer van elektriciteit en het onderhoud van elektrische installaties, met uitzondering van maatregelen ter beperking van de deelneming van buitenlands kapitaal, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van New Brunswick uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-18

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud:	Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. New Brunswick behoudt zich het recht voor om monopolies in te stellen of te handhaven in bovenvermelde subsectoren. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van New Brunswick uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	*Gaming Control Act*, S.N.B. 2008, c. G-1.5

Voorbehoud II-PT-19

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. New Brunswick behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van New Brunswick uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	*New Brunswick Liquor Corporation Act*, S.N.B. 1974, c. N-6.1

Voorbehouden van toepassing in Newfoundland en Labrador

Voorbehoud II-PT-20

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Producten van bosbouw en bosexploitatie Verwerking van bosbestanden Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw Vervaardiging van papier en papierwaren, op honorarium- of contractbasis

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 031, 321, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 88430, 88441

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Newfoundland en Labrador behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven in bovenvermelde subsectoren, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   b) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Newfoundland en Labrador uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-21

Sector: Visserij en jacht

Subsector:

Eetbare producten van dierlijke oorsprong, n.e.g.

Huiden en vellen van andere dieren, n.e.g., ongelooid (vers of geconserveerd, maar niet verder bewerkt)

Vis en andere visserijproducten

Ander vlees en eetbaar slachtafval, vers, gekoeld of bevroren (inclusief vlees van konijnen), uitgezonderd kikkerbilletjes

Dierlijke oliën en vetten, ruw en geraffineerd

Pelterijen, gelooid of anderszins bereid

Toebereide en geconserveerde vis

Handelsbemiddeling in voedingsmiddelen, dranken en tabak

Groothandel in visserijproducten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 0295, 02974, 04, 21129, 212, 2162, 2831, 62112, 62224, 8813, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Newfoundland en Labrador behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven in bovenvermelde subsectoren, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

b) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Newfoundland en Labrador uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-22

Sector: Energie

Subsector: Elektrische energie

Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 171, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Newfoundland en Labrador behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven in bovenvermelde subsectoren, die:

   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of

   b) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Newfoundland en Labrador uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-23

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang

Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Newfoundland en Labrador behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven in bovenvermelde subsectoren, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   b) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Newfoundland en Labrador uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-24

Sector: Vervoer

Subsector: Vervoer via pijpleidingen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 7131

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Newfoundland en Labrador behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven in bovenvermelde subsector, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   b) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Newfoundland en Labrador uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-25

Sector: Energie

Subsector: Ruwe aardolie en aardgas

Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Newfoundland en Labrador behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven in bovenvermelde subsectoren, die:
   a) een beperking inhouden van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
   b) een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Newfoundland en Labrador uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in de Northwest Territories

Voorbehoud II-PT-26

Sector: Zakelijke dienstverlening

Subsector: Diensten in verband met veehouderij

Diensten in verband met jacht

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 8812, 8813

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van de Northwest Territories uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval zij aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkopen of anderszins vervreemden.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-27

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier)

Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van de Northwest Territories uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval zij aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkopen of anderszins vervreemden.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-28

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Producten van bosbouw en bosexploitatie Pulp en karton Verwerking van bosbestanden Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw Vervaardiging van papier en papierwaren, op honorarium- of contractbasis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 321, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 88430, 88441
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van de Northwest Territories uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval zij aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkopen of anderszins vervreemden.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-29

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang
Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van de Northwest Territories uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval zij aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkopen of anderszins vervreemden.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-30

Sector: Energie

Subsector: Elektrische energie
Vervoer via pijpleidingen
Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 171, 713, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van de Northwest Territories uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval zij aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkopen of anderszins vervreemden.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-31

Sector: Ruwe aardolie en aardgas

Subsector: Ruwe aardolie en aardgas
Vervoer via pijpleidingen
Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de exploratie, de productie, de winning van ruwe aardolie of aardgas en verdere ontwikkeling in dit verband, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarbij exclusieve rechten worden verleend voor de exploitatie van een systeem voor distributie of vervoer, aanverwante diensten voor distributie en vervoer via pijpleidingen en over zee daaronder begrepen.
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van de Northwest Territories uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval zij aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkopen of anderszins vervreemden.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-32

Sector: Visserij

Subsector: Vis en andere visserijproducten

Groothandel in visserijproducten

Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 04, 62224, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. De Northwest Territories behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van de Northwest Territories uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval zij aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkopen of anderszins vervreemden.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-33

Sector: Vervoer

Subsector: Ander vervoer over land

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 7121, 71222

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De Northwest Territories behouden zich het recht voor om het verzorgen van stedelijk of interlokaal busvervoer te onderwerpen of te blijven onderwerpen aan een onderzoek naar de economische behoefte. De belangrijkste criteria zijn onder meer het onderzoek of de huidige dienstverlening toereikend is; marktomstandigheden waaronder uitbreiding van de dienstverlening vereist is; en de betekenis van nieuwkomers voor het openbaar nut, met inbegrip van de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening, en de geschiktheid, de bereidheid en het vermogen van de aanvrager om een behoorlijke dienstverlening te leveren.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in Nova Scotia

Voorbehoud II-PT-34

Sector: Bosbouw

Subsector: Producten van bosbouw en bosexploitatie

Verwerking van bosbestanden

Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw

Vervaardiging van papier en papierwaren, op honorarium- of contractbasis

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 031, 321, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 88430, 88441

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Nova Scotia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nova Scotia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-35

Sector: Visserij en jacht

Subsector: Eetbare producten van dierlijke oorsprong, n.e.g.

Huiden en vellen van andere dieren, n.e.g., ongelooid (vers of geconserveerd, maar niet verder bewerkt)

Vis en andere visserijproducten

Ander vlees en eetbaar slachtafval, vers, gekoeld of bevroren (inclusief vlees van konijnen), uitgezonderd kikkerbilletjes

Dierlijke oliën en vetten, ruw en geraffineerd

Pelterijen, gelooid of anderszins bereid

Toebereide en geconserveerde vis

Handelsbemiddeling in voedingsmiddelen, dranken en tabak

Groothandel in visserijproducten

Vervoer van bevroren of gekoelde goederen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 0295, 02974, 04, 21129, 212, 2162, 2831, 62112, 62224, deel van 71231, 8813, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Nova Scotia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nova Scotia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-36

Sector: Energie

Subsector: Elektrische energie

Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 17, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Nova Scotia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nova Scotia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-37

Sector:	Energie
Subsector:	Ruwe aardolie en aardgas Diensten in verband met energiedistributie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nova Scotia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nova Scotia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-38

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nova Scotia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nova Scotia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-39

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nova Scotia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nova Scotia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-40

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 713
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nova Scotia behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsector, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nova Scotia uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehouden van toepassing in Nunavut

Voorbehoud II-PT-41

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Diensten in verband met veehouderij Diensten in verband met jacht
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8812, 8813
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nunavut behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nunavut uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-42

Sector:	Alcoholische dranken
Subsector:	Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier) Bereiding van alcoholische dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nunavut behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Uit hoofde van de *Liquor Act* is Nunavut bevoegd tot de invoer, aankoop, productie, distributie, levering, marketing en verkoop van alcoholische dranken in Nunavut en tot het verrichten van deze activiteiten via een territoriaal monopolie. 3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nunavut uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen *Liquor Act,* R.S.N.W.T. 1988, c. L-9

Voorbehoud II-PT-43

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang
Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Nunavut behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsector, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nunavut uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-44

Sector: Visserij

Subsector: Vis en andere visserijproducten
Groothandel in visserijproducten
Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 04, 62224, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Nunavut behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nunavut uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-45

Sector:	Energie
Subsector:	Elektrische energie Distributie- en regelinstallaties voor elektriciteit Diensten in verband met energiedistributie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 171, 4621, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nunavut behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Uit hoofde van afdeling 5.1 van de *Qulliq Energy Corporation Act* handhaaft Nunavut een monopolie op de productie, opwekking, ontwikkeling, transmissie, distributie, levering, voorziening en uitvoer van elektriciteit en aanverwante diensten. 3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nunavut uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	*Qulliq Energy Corporation Act*, R.S.N.W.T. 1988, c. N-2

Voorbehoud II-PT-46

Sector:	Energie
Subsector:	Ruwe aardolie en aardgas Vervoer Diensten in verband met energiedistributie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 713, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nunavut behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Nunavut behoudt zich tevens het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de ontwikkeling in verband met olie en gas. 3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nunavut uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-47

Sector:	Vervoer
Subsector:	Goederenvervoer over zee
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7212
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Nunavut behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsector, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Nunavut uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-48

Sector:	Vervoer
Subsector:	Ander vervoer over land
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, 71222
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Nunavut behoudt zich het recht voor om het verzorgen van stedelijk of interlokaal busvervoer te onderwerpen of te blijven onderwerpen aan een onderzoek naar de economische behoefte. De belangrijkste criteria zijn onder meer het onderzoek of de huidige dienstverlening toereikend is; marktomstandigheden waaronder uitbreiding van de dienstverlening vereist is; en de betekenis van nieuwkomers voor het openbaar nut, met inbegrip van de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening, en de geschiktheid, de bereidheid en het vermogen van de aanvrager om een behoorlijke dienstverlening te leveren.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in Ontario

Voorbehoud II-PT-49

Sector:	Energie
Subsector:	Productie, transmissie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water Ruwe aardolie en aardgas

Aardgas en andere gasvormige koolwaterstoffen

Vervoer via pijpleidingen

Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 17, 120, 334, 713, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Ontario behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de exploratie, de productie, de opwekking, de winning, de in- en uitvoer, het vervoer, de transmissie, de distributie, de opslag, de verkoop, de detailhandel, de marketing, het behoud, het vraag-/afnamebeheer en de ontwikkeling met betrekking tot energie (met inbegrip van elektriciteit, aardgas en hernieuwbare energie), met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Ontario behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang door het verlenen van exclusieve rechten voor het eigendom of de exploitatie van een systeem voor transmissie of distributie of voor de productie, opwekking, opslag, verkoop, detailhandel of marketing van energie (met inbegrip van elektriciteit, aardgas en hernieuwbare energie).
3. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Ontario uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in Prince Edward Island

Voorbehoud II-PT-50

Sector: Visserij en aquacultuur

Subsector: Vis en andere visserijproducten

Groothandel in visserijproducten

Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 04, 62224, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Prince Edward Island behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Prince Edward Island uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-51

Sector:	Energie
Subsector:	Hernieuwbare energiesystemen Elektrische energie, olie en aardgas Diensten in verband met energiedistributie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 17, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Prince Edward Island behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Prince Edward Island uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-52

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Producten van bosbouw en bosexploitatie Verwerking van bosbestanden Diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw Vervaardiging van papier en papierwaren, op honorarium- of contractbasis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 321, 881 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel en 8814), 88430, 88441
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Prince Edward Island behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Prince Edward Island uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-53

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang

Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Prince Edward Island behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsector, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Prince Edward Island uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-54

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier)

Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Prince Edward Island behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in bovenvermelde subsectoren, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.

2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Prince Edward Island uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in Québec

Voorbehoud II-PT-55

Sector: Landbouw, visserij

Subsector:
Land- en tuinbouwproducten
Levende dieren en dierlijke producten
Vis en andere visserijproducten
Vlees, vis, vruchten, groenten, oliën en vetten
Zuivelproducten
Graanmalerijproducten, zetmeel en zetmeelproducten; andere voedingsmiddelen
Diensten in verband met landbouw
Diensten in verband met veehouderij
Diensten in verband met visserij

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 01, 02, 04, 21, 22, 23, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel), 8812, 882

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Québec behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de productie, overdracht van bezit of eigendom, verwerking en collectieve afzet van aquacultuurproducten, producten van de zee en visproducten, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Québec behoudt zich tevens het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de afgifte van vergunningen uit hoofde van de *Food Products Act*.
3. Deze maatregelen omvatten onder meer een toets van het openbaar belang en de bestudering van sociaaleconomische factoren.
4. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Québec uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Food Products Act, C.Q.L.R., c. P-29

An Act to regularize and provide for the development of local slaughterhouses, C.Q.L.R., c. R-19.1

An Act respecting the marketing of agricultural, food and fish products, C.Q.L.R. c. M-35.1

An Act respecting the marketing of marine products, C.Q.L.R., c. C-32.1

The Marine Products Processing Act, C.Q.L.R., c. T-11.01

Voorbehoud II-PT-56

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteit Diensten in verband met energiedistributie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 171, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Québec behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de productie, de vaststelling en wijziging van voorwaarden en tarieven, de transmissie, de voorziening, de distributie en de uitvoer van elektriciteit en het onderhoud van elektrische installaties, met uitzondering van maatregelen ter beperking van de deelneming van buitenlands kapitaal, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Québec behoudt zich het recht voor om voor de in het vorige punt vermelde activiteiten maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de overdracht en toekenning van gronden die tot het staatsdomein behoren en van roerende en onroerende zaken, en met betrekking tot alle energiesoorten en -bronnen waaruit elektriciteit kan worden geproduceerd.
3. Hydro-Québec is houder van exclusieve rechten op de productie, transmissie, distributie en uitvoer van elektriciteit. Québec behoudt zich het recht voor om de bevoegdheden en rechten van Hydro-Québec voor bovenvermelde activiteiten vast te stellen of te handhaven.
4. Deze maatregelen omvatten onder meer de bestudering van sociaaleconomische factoren.
5. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Québec uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Hydro-Québec Act, C.Q.L.R., c. H-5

An Act respecting the exportation of electric power, C.Q.L.R., c. E-23

An Act respecting the Régie de l'énergie, C.Q.L.R., c. R-6.01

An Act respecting municipal and private electric power systems, C.Q.L.R., c. S-41

Act respecting the Ministère des Ressources naturelles et de la Faune, C.Q.L.R., c. M-25.2

An Act respecting threatened or vulnerable species, C.Q.L.R., c. E-12.01

Loi sur la Coopérative régionale d'électricité de Saint-Jean-Baptiste de Rouville et abrogeant la Loi pour favoriser l'électrification rurale par l'entremise de coopératives d'électricité, L.Q. 1986, c. 21

Watercourses Act, C.Q.L.R., c. R-13

Voorbehoud II-PT-57

Sector:	Energie
Subsector:	Ruwe aardolie en aardgas Vervoer via pijpleidingen Diensten in verband met energiedistributie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 120, 713, 887
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Québec behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de exploitatie van systemen voor distributie van olie en gas en vervoer via pijpleidingen, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Québec behoudt zich tevens het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de ontwikkeling in verband met olie en gas. 3. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Québec uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	*An Act respecting the Régie de l'énergie*, C.Q.L.R., c. R-6.01 *Mining Act*, C.Q.L.R., c. M-13.1

Voorbehoud II-PT-58

Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Gokken en wedden
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96492
Type voorbehoud:	Markttoegang Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Québec behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van loterijen, loterijsystemen, speelautomaten, videoloterijterminals, kansspelen, wedrennen, gokhallen, bingo's, casino's, reclamewedstrijden, advies en implementatiediensten, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.

2. Een monopolie voor bovenvermelde activiteiten wordt of mag worden verleend aan de Société des loteries du Québec.
3. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Québec uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

An Act respecting the Société des loteries du Québec, C.Q.L.R., c. S-13.1

An Act respecting lotteries, publicity contests and amusement machines, C.Q.L.R., c. L-6

An Act respecting racing, C.Q.L.R., c. C-72.1

Voorbehoud II-PT-59

Sector: Producten van bosbouw en bosexploitatie

Subsector: Onbewerkt hout

Houtwaren en kurkwaren, vlechtwerk en mandenmakerswerk

Pulp, papier en papierwaren

Drukwerk en aanverwante artikelen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 031, 31, 32

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

1. Québec behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang in de bosbouwsector, met name maatregelen met betrekking tot de bosontwikkeling, de kap van bosbestanden en de daarvan afgeleide producten (biomassa en andere dan houtproducten daaronder begrepen), met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Québec behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de afzet of verwerking van bosbestanden en de daarvan afgeleide producten of van de markttoegang op het gebied van de bevoorrading van houtbewerkingsbedrijven, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
3. Deze maatregelen omvatten onder meer een toets van het openbaar belang en de bestudering van sociaaleconomische factoren.
4. Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Québec uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

An Act respecting the marketing of agricultural, food and fish products, C.Q.L.R., c. M-35.1

Forest Act, C.Q.L.R., c. F-4.1

Sustainable Forest Development Act, C.Q.L.R., c. A-18.1

An Act respecting the Ministère des Ressources naturelles et de la Faune, C.Q.L.R., c. M-25.2

Voorbehouden van toepassing in Saskatchewan

Voorbehoud II-PT-60

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang

Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Saskatchewan behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven ter beperking van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte.
2. Saskatchewan behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit in bovenvermelde subsectoren kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Saskatchewan uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-61

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier)

Bereiding van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 643

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Saskatchewan behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven ter beperking van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte.
2. Saskatchewan behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit in bovenvermelde subsectoren kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Saskatchewan uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-62

Sector: Energie

Subsector: Elektriciteit, stadsgas, stoom en warm water

Steenkoolgas, watergas, generatorgas en dergelijke gassen, andere dan aardgas en andere gasvormige koolwaterstoffen

Diensten in verband met energiedistributie

Elektrische energie

Generatorgas

Vervoer via pijpleidingen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 17, 713, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Saskatchewan behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven ter beperking van het aantal onder deze overeenkomst vallende investeringen of dienstverleners, in de vorm van een numeriek quotum, monopolie, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte.
2. Saskatchewan behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die een specifieke rechtsvorm van een entiteit of joint venture via welke een investeerder een economische activiteit in bovenvermelde subsectoren kan uitoefenen, vereisen dan wel in dit verband juist beperkingen opleggen.
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Saskatchewan uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehouden van toepassing in Yukon

Voorbehoud II-PT-63

Sector: Alcoholische dranken

Subsector: Handelsbemiddeling, groothandel, detailhandel (sterkedrank, wijn en bier, winkels voor sterkedrank, wijn en bier)

Bereiding en vervoer van alcoholische dranken

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 24 (andere dan 244), 62112, 62226, 63107, 7123 (andere dan 71231, 71232, 71233, 71234), 8841

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de reclame voor, de opslag, de bereiding, de distributie, het vervoer, de verkoop van en de handel in alcoholische dranken, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. De Yukon Liquor Corporation is de enige commerciële importeur van alcoholische dranken in Yukon. Fabrikanten van alcoholische dranken op het grondgebied mogen een detailhandelsverkooppunt in de productiefaciliteit exploiteren als vertegenwoordiger van de Yukon Liquor Corporation.
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-64

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Gokken en wedden

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Type voorbehoud: Markttoegang

Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van het bezit en de exploitatie van gok- en kansspelfaciliteiten, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Yukon behoudt zich het recht voor om de markttoegang op het gebied van loterijen, speelautomaten, videoloterijterminals, kansspelen, wedrennen, gokhallen, bingocasino's en promotionele prijsvragen te beperken, en om dergelijke activiteiten te verrichten, onder meer via een monopolie.
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-65

Sector: Energie

Subsector: Ruwe aardolie en aardgas

Vervoer via pijpleidingen

Diensten in verband met energiedistributie

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 120, 713, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van de exploratie, de productie, de winning van olie en gas en verdere ontwikkeling in dit verband, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarmee het exclusieve recht wordt verleend voor de exploitatie van een systeem voor distributie of vervoer van aardgas of olie, diensten voor distributie en vervoer van olie en aardgas via pijpleidingen en over zee daaronder begrepen.
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-66

Sector: Energie

Subsector: Productie, transmissie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water

Elektriciteit en aanverwante diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 17, 887

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van waterkracht, de productie, het vervoer, de distributie, de voorziening en de uitvoer van elektriciteit, het commerciële en industriële gebruik van water, en diensten in verband met energiedistributie, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Yukon mag elke installatie of alle waterkracht in eigendom of onder zeggenschap van Yukon voor operationele doeleinden ter beschikking stellen van de Yukon Development Corporation (of een dochteronderneming of opvolger).
3. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Voorbehoud II-PT-67

Sector:	Bosbouw
Subsector:	Producten van bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 531
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van activiteiten die verband houden met producten van bosbouw en bosexploitatie, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-68

Sector:	Bosbouw en landbouw
Subsector:	Diensten in verband met landbouw Diensten in verband met veehouderij Landbouwgrond, bos en andere beboste grond Pacht van en vergunningen voor kroonland Producten van bosbouw en bosexploitatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 03, 531, 8811 (andere dan verhuur van landbouwmaterieel met bedieningspersoneel), 8812
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van landbouwgrond, bosbestanden en beweidingsovereenkomsten, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-69

Sector:	Visserij
Subsector:	Vis en andere visserijproducten Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 04, 882
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van visserij, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-70

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Onderzoek en experimentele ontwikkeling op het gebied van de natuur- en de ingenieurswetenschappen Onderzoek en experimentele ontwikkeling op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen Interdisciplinair onderzoek en interdisciplinaire experimentele ontwikkeling
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 851, 852 (uitsluitend taalwetenschap en talen), 853
Type voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** 1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen. 2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.
Bestaande maatregelen	

Voorbehoud II-PT-71

Sector:	Zakelijke dienstverlening
Subsector:	Recycling, op honorarium- of contractbasis

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 88493

Type voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

1. Yukon behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die beperkingen inhouden van de markttoegang op het gebied van recycling, met uitzondering van maatregelen om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken, uitgedrukt als een maximumpercentage voor buitenlands aandeelhouderschap of de totale waarde van individuele of alle buitenlandse investeringen.
2. Dit voorbehoud doet geen afbreuk aan het recht van Yukon uit hoofde van voorbehoud I-C-2 van Canada om de deelneming van buitenlands kapitaal te beperken ingeval het aandelen of activa van een bestaande overheidsonderneming of een bestaande overheidsentiteit verkoopt of anderszins vervreemdt.

Bestaande maatregelen

Lijst van de EU-partij

Voorbehouden van toepassing in de Europese Unie

(van toepassing in alle lidstaten van de EU, tenzij anders aangegeven)

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen**

In alle lidstaten van de EU kunnen diensten die op nationaal of lokaal niveau als openbare nutsvoorzieningen worden beschouwd, voorbehouden zijn aan overheidsmonopolies of onderworpen zijn aan exclusieve rechten die zijn verleend aan particuliere exploitanten.

Openbare nutsvoorzieningen bestaan onder meer in de volgende sectoren: aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen, onderzoek en ontwikkeling (O&O) op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen, technische testen en toetsen; milieu; gezondheidszorg; vervoer en ondersteunende diensten bij alle vervoerswijzen. Exclusieve rechten betreffende deze diensten worden vaak verleend aan particuliere exploitanten, bijvoorbeeld exploitanten met een vergunning van openbare instanties, die aan specifieke verplichtingen aangaande dienstverlening moeten voldoen. Er kan geen gedetailleerde en volledige lijst per sector worden opgesteld omdat openbare nutsvoorzieningen vaak tevens op lagere niveaus dan het centrale niveau bestaan.

Dit voorbehoud geldt niet voor de telecommunicatie en voor diensten in verband met computers.

Bestaande maatregelen:

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:

Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van een bestaande of toekomstige bilaterale of multilaterale overeenkomst die

a) een interne markt voor diensten en investeringen creëert;

b) het recht van vestiging verleent; of

c) de onderlinge aanpassing van de wetgevingen in één of meer economische sectoren vereist.

Een interne markt voor diensten en vestiging betekent een ruimte zonder interne grenzen waarin het vrije verkeer van diensten, kapitaal en personen gegarandeerd is.

Onder het recht van vestiging wordt een verplichting verstaan om in substantie alle belemmeringen voor vestiging op te heffen tussen de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie door het van kracht worden van die overeenkomst. Het recht van vestiging houdt voor onderdanen van de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie het recht in om ondernemingen op te richten en te exploiteren onder dezelfde voorwaarden als die welke in de wetgeving van het land waar een dergelijke onderneming wordt gevestigd voor eigen onderdanen zijn vastgesteld.

Onder onderlinge aanpassing van de wetgevingen wordt verstaan:

a) de afstemming van de wetgeving van één of meer partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie op de wetgeving van de andere partij of partijen bij die overeenkomst; of

b) de opname van gemeenschappelijke wetgeving in de rechtsorde van de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie.

Een dergelijke afstemming of opname vindt pas plaats, en wordt pas geacht te hebben plaatsgevonden vanaf het ogenblik waarop deze is vastgesteld in de rechtsorde van de partij of partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie.

Bestaande maatregelen: Europese Economische Ruimte (EER)

Stabilisatieovereenkomsten

Bilaterale overeenkomsten tussen de EU en de Zwitserse Bondsstaat

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:

Investeringen

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die wat het recht van vestiging betreft aan personen of ondernemingen een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten tussen de volgende lidstaten van de EU: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK, en een van de volgende landen of vorstendommen: San Marino, Monaco, Andorra en Vaticaanstad.

Bestaande maatregelen:

Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Prestatie-eisen
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU behoudt zich het recht voor om, met name in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid en van visserijovereenkomsten met derde landen, maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de toegang tot en het gebruik van biologische hulpbronnen en visserijgronden die zich bevinden in maritieme wateren die onder de soevereiniteit of de jurisdictie van lidstaten van de EU vallen. De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven: a) tot regeling van de aanlanding in havens van de EU van vangsten in de subcontingenten die zijn toegewezen aan vaartuigen van Canada of van een derde land; b) tot vaststelling van een minimumgrootte die een onderneming moet hebben, met het oog op het behoud van zowel de ambachtelijke als de kustvisserij; of c) tot toekenning van een gedifferentieerde behandeling aan Canada of een derde land krachtens bestaande of toekomstige bilaterale visserijovereenkomsten. Een commerciële visvergunning die het recht verleent om in de territoriale wateren van een lidstaat van de EU te vissen, mag enkel worden afgegeven aan vaartuigen die onder de vlag van een lidstaat van de EU varen. De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de nationaliteit van de bemanning van een vissersvaartuig dat onder de vlag van een lidstaat van de EU vaart. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in BE, BG, DE, DK, ES, FI, FR, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK en UK.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Winning, zuivering en distributie van water
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 41
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven inzake activiteiten, inclusief diensten, met betrekking tot de winning, zuivering en distributie van water voor huishoudens en industriële, commerciële en andere gebruikers, met inbegrip van de levering van drinkwater, en waterbeheer.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Rechtskundige diensten Diensten van notarissen Diensten van gerechtsdeurwaarders
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861, deel van CPC 87902
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU, met uitzondering van SE, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verstrekking van rechtskundig advies, juridische machtiging en certificering door beoefenaars van juridische beroepen die met publieke taken zijn belast, zoals notarissen, gerechtsdeurwaarders of andere ambtenaren, en met betrekking tot diensten van deurwaarders die bij een officieel overheidsbesluit zijn benoemd.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Distributie en gezondheidszorg
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen en andere door apothekers verleende diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor alle lidstaten van de EU, met uitzondering van BE, BG, EE en IE, is postorderverkoop alleen mogelijk vanuit lidstaten van de EER, waardoor vestiging in een van deze landen vereist is voor de detailverkoop van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het publiek in de EU. In BG, DE en EE is de postorderverkoop van geneesmiddelen verboden. In IE is de postorderverkoop van geneesmiddelen waarvoor een recept vereist is, verboden. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in BE, FI, SE en SK.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Distributie en gezondheidszorg
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen en andere door apothekers verleende diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Soort voorbehoud:	Markttoegang

Omschrijving:	**Investeringen** De EU, met uitzondering van EL, IE, LT, LU, NL en UK, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die het aantal leveranciers beperken die op niet-discriminerende basis het recht hebben om in een specifieke lokale zone of specifiek lokaal gebied een bepaalde dienst te verlenen, teneinde in gebieden met een beperkte vraag overaanbod te voorkomen. Derhalve kan een onderzoek naar de economische behoefte worden verricht, waarbij rekening wordt gehouden met factoren zoals het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de vervoersinfrastructuur, de bevolkingsdichtheid en de geografische spreiding. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in AT, DE, ES, FI, FR, IT, LU, LV, MT, PT, SE en SI.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Overige zakelijke diensten (incassobureaus en kredietrapportage)
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87901, CPC 87902
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** De EU, met uitzondering van ES en SE, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten van incassobureaus en kredietrapportage.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Plaatsing van kantoorpersoneel en andere werknemers Diensten voor de terbeschikkingstelling van huishoudelijke hulp, andere arbeidskrachten voor handel en industrie, verpleegkundig en ander personeel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87202, CPC 87204, CPC 87205, CPC 87206, CPC 87209
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU, met uitzondering van BE, HU en SE, behoudt zich het recht voor hiervoor vestiging te eisen en de grensoverschrijdende dienstverlening voor de plaatsing van kantoorpersoneel en andere werknemers te verbieden. De EU, met uitzondering van HU en SE, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de terbeschikkingstelling van huishoudelijke hulp, andere arbeidskrachten voor handel en industrie, verpleegkundig en ander personeel. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI en SK.

Bestaande maatregelen:

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Opsporingsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87301
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU, met uitzondering van AT en SE, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van opsporingsdiensten. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden van toepassing in LT en PT.

Bestaande maatregelen:

Sector:	Zakelijke diensten Ondersteunende diensten voor zeevervoer en vervoer over binnenwateren, vervoer per spoor en luchtvervoer
Subsector:	Onderhoud en reparatie van schepen, spoorwegmaterieel en luchtvaartuigen en delen daarvan
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** De EU, met uitzondering van DE, EE en HU, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging of fysieke aanwezigheid op haar grondgebied vereisen en de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake onderhoud en reparatie van spoorwegmaterieel van buiten haar grondgebied verbieden. De EU, met uitzondering van CZ, EE, HU, LU en SK, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging of fysieke aanwezigheid op haar grondgebied vereisen en de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake onderhoud en reparatie van binnenschepen van buiten haar grondgebied verbieden. De EU, met uitzondering van EE, HU en LV, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging of fysieke aanwezigheid op haar grondgebied vereisen en de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake onderhoud en reparatie van zeeschepen van buiten haar grondgebied verbieden. Enkel door de EU gemachtigde erkende organisaties mogen namens lidstaten van de EU wettelijk voorgeschreven onderzoeken en certificaties van schepen verrichten. Vestiging kan vereist zijn. De EU, met uitzondering van AT, EE, HU, LV en PL, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging of fysieke aanwezigheid op haar grondgebied vereisen en de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake onderhoud (inclusief lijnonderhoud) en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan van buiten haar grondgebied verbieden.

Bestaande maatregelen:

Sector: Communicatiediensten

Subsector: Telecommunicatiediensten

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot omroepdiensten.

„Omroep" wordt gedefinieerd als de ononderbroken transmissieketen die vereist is voor de distributie van televisie- en radioprogrammasignalen naar het grote publiek. Het begrip omvat niet de contributielinks tussen exploitanten.

Bestaande maatregelen:

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 9619**,** CPC 963, CPC 964 anders dan CPC 96492

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU, met uitzondering van AT, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van bibliotheek-, archief-, museum- en andere cultuurdiensten. LT behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging van dienstverleners verplicht stellen en de grensoverschrijdende verlening van deze diensten beperken. In AT en LT kan voor het verlenen van deze diensten een vergunning of concessie vereist zijn.

CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI en SK behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van amusementsdiensten, inclusief theater-, concert-, circus- en discotheekdiensten.

Voorts behoudt de EU, met uitzondering van AT en SE, zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die voor de verlening van amusementsdiensten, inclusief theater-, concert-, circus- en discotheekdiensten, vestiging vereisen en de grensoverschrijdende verlening ervan beperken.

BG behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de volgende amusementsdiensten: circussen, pretparken en dergelijke attracties, ballrooms, discotheken en dansscholen, en andere amusementsdiensten.

EE behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot andere amusementsdiensten dan diensten in verband met bioscoopzalen.

LT en LV behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot alle amusementsdiensten behalve diensten in verband met bioscoopzalen.

BG, CY, CZ, EE, LV, MT, PL, RO en SK behouden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van sport- en andere recreatiediensten.

AT behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten van berggidsen en skischolen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Cultuur, sport en recreatie

Subsector: Loterijen en kansspelen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 96492

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Meestbegunstigingsbehandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU, met uitzondering van MT, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het aanbod van gokspelen, die erin bestaan dat geld wordt ingezet bij kansspelen, met inbegrip van loterijen, krasloten, gokken in casino's, goksalons of vergunninghoudende etablissementen, weddiensten, bingodiensten en gokdiensten die worden geëxploiteerd door en ten behoeve van liefdadigheidsinstellingen en organisaties zonder winstoogmerk.

Dit voorbehoud is niet van toepassing op vaardigheidsspelen, kansspelautomaten die geen prijzen uitkeren of dat alleen doen in de vorm van gratis spelletjes, en promotionele spelen die uitsluitend strekken tot het bevorderen van de verkoop van goederen of diensten die niet onder deze uitsluiting vallen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Onderwijs

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 92

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verstrekking van alle onderwijsdiensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen en die derhalve niet worden geacht uit particuliere middelen te worden gefinancierd.

De EU, met uitzondering van CZ, NL, SE en SK, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van uit particuliere middelen gefinancierde andere onderwijsdiensten, d.w.z. andere diensten dan die welke worden ingedeeld onder lager, middelbaar, hoger of volwassenenonderwijs.

Wanneer de verlening van uit particuliere middelen gefinancierde onderwijsdiensten door een buitenlandse dienstverlener is toegestaan, kan de participatie van particuliere marktdeelnemers in het onderwijsstelsel afhankelijk worden gesteld van concessies die op niet-discriminerende wijze worden verleend.

Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in AT, BG, CY, CZ, FI, FR, IT, MT, RO, SE, SI en SK.

Bestaande maatregelen:

Sector: Gezondheidszorg en sociale diensten

Subsector: Menselijke gezondheidszorg

Sociale diensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 931, met uitzondering van 9312, deel van 93191

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU, met uitzondering van HU, behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging of fysieke aanwezigheid van dienstverleners op haar grondgebied vereisen en de grensoverschrijdende verlening van gezondheidsdiensten van buiten haar grondgebied beperken.

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging of fysieke aanwezigheid van verleners van sociale diensten op hun grondgebied vereisen en die de grensoverschrijdende verlening van die diensten van buiten hun grondgebied beperken; hetzelfde geldt voor activiteiten of diensten die deel uitmaken van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid.

Dit voorbehoud geldt niet voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, waaronder de diensten die worden verstrekt door artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, die onder andere voorbehouden vallen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Gezondheidszorg

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 931 met uitzondering van 9312, deel van CPC 93191

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Prestatie-eisen

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van alle gezondheidsdiensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen en die derhalve niet worden geacht uit particuliere middelen te worden gefinancierd. De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot alle uit particuliere middelen gefinancierde gezondheidsdiensten, andere dan uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuis- en ambulancediensten, en intramurale gezondheidsdiensten, andere dan verpleging in een ziekenhuis. De participatie van particuliere marktdeelnemers in het netwerk van uit particuliere middelen gefinancierde gezondheidszorg kan afhankelijk worden gesteld van concessies die op niet-discriminerende basis worden verleend. Er kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande instellingen en de gevolgen daarvoor, de vervoersinfrastructuur, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding en potentiële nieuwe werkgelegenheid. Dit voorbehoud geldt niet voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten die worden verstrekt door artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, die onder andere voorbehouden vallen. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in AT, BE, BG, CY, CZ, FI, FR, MT, PL, SI, SK en UK.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Professionele dienstverlening in de gezondheidszorg: diensten van artsen en tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en psychologen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9312, deel van CPC 93191
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** In de EU, met uitzondering van BE, FI, NL en SE, is voor de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten van artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, psychologen, paramedisch personeel en psychologen, ingezetenschap vereist. Deze diensten mogen alleen worden verleend door natuurlijke personen die fysiek aanwezig zijn op het grondgebied van de EU. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in AT, BE, BG, FI, FR, MT, SK en UK.
Bestaande maatregelen:	Geen
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van alle sociale diensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen en die derhalve niet worden geacht uit particuliere middelen te worden gefinancierd, en met betrekking tot activiteiten of diensten die deel uitmaken van de publieke pensioenregeling of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid. De participatie van particuliere marktdeelnemers in het netwerk van uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten kan afhankelijk worden gesteld van concessies die op niet-discriminerende basis worden verleend. Er kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande instellingen en de gevolgen daarvoor, de vervoersinfrastructuur, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding en potentiële nieuwe werkgelegenheid. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in BE, CY, CZ, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, MT, PL, PT, RO, SI, SK en UK.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Financiële diensten** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die op niet-discriminerende basis vereisen dat andere financiële instellingen dan filialen bij de vestiging in een lidstaat van de EU een bepaalde rechtsvorm aannemen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bancaire en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Alleen bedrijven met statutaire zetel in de EU kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden. Voor het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen, met inbegrip van unit trusts en, indien zulks naar nationaal recht is toegestaan, beleggingsmaatschappijen, moet een gespecialiseerde beheermaatschappij worden opgericht met hoofdkantoor en statutaire zetel in dezelfde lidstaat van de EU.
Bestaande maatregelen:	Richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's)

Sector:	Luchtvervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor de luchtvaart
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een derde land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van een bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomst betreffende de volgende ondersteunende diensten voor de luchtvaart. a) verkoop en marketing van luchtvervoersdiensten; b) geautomatiseerde boekingssystemen (CRS); en c) andere ondersteunende diensten voor de luchtvaart zoals grondafhandeling en luchthavenbeheer. Wat het onderhoud en de reparatie van vliegtuigen en onderdelen betreft, behoudt de EU zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een derde land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige handelsovereenkomsten uit hoofde van artikel V van de GATS.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Luchtvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Hoger management en raden van bestuur Prestatie-eisen Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot luchtvaartdiensten of aanverwante diensten ter ondersteuning van luchtvervoersdiensten en andere diensten die door middel van luchtvervoer worden verleend, met uitzondering van de diensten bedoeld in artikel 8.2.2, onder a), i) tot en met v), wat de vestiging, verwerving of uitbreiding van een onder deze overeenkomst vallende investering betreft, voor zover die maatregelen niet zijn uitgesloten van de werkingssfeer van de afdelingen B en C van hoofdstuk acht (Investeringen).
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 722, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de registratie van binnenschepen om onder de vlag van een lidstaat van de EU te kunnen varen, en met betrekking tot de oprichting van een geregistreerde onderneming om een vloot te laten varen onder de vlag van de staat waar de onderneming gevestigd is. Dit voorbehoud heeft onder meer betrekking op de eis dat de onderneming moet zijn opgericht of haar hoofdkantoor moet hebben in de betrokken lidstaat van de EU, en op eisen inzake eigendom van het kapitaal en zeggenschap.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 722, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590 Elke andere handelsactiviteit die wordt verricht vanuit een schip
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Hoger management en raden van bestuur Verplichtingen
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationale zeevervoersdiensten** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de nationaliteit van de bemanningsleden van een zeeschip of binnenschip.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 72, CPC 745
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Meestbegunstigingsbehandeling Verplichtingen
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationale zeevervoersdiensten** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot nationale cabotage.

Behoudens de activiteiten die volgens de nationale wetgeving als cabotage kunnen worden beschouwd, omvat nationale cabotage het vervoer van passagiers of goederen tussen een haven of een plaats in een lidstaat van de EU en een andere haven of plaats in dezelfde lidstaat van de EU, met inbegrip van het continentaal plat zoals gedefinieerd in het Zeerechtverdrag van de Verenigde Naties, en verkeer dat vertrekt uit en aankomt in dezelfde haven of plaats in een lidstaat van de EU.

Voor alle duidelijkheid: dit voorbehoud is onder meer van toepassing op feederdiensten. Dit voorbehoud geldt niet voor Canadese scheepvaartondernemingen die op niet-commerciële basis eigen of gehuurde containers verplaatsen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Vervoer

Subsector: Vervoer over water:loods- en aan- en afmeerdiensten, duw- en sleepdiensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 7214, CPC 7224, CPC 7452

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot loods- en aan- en afmeerdiensten. Voor alle duidelijkheid: ongeacht de criteria die kunnen gelden voor de registratie van schepen in een lidstaat van de EU, behoudt de EU zich het recht voor om te bepalen dat alleen schepen die in de nationale registers van de lidstaten van de EU zijn ingeschreven, loods- en aan- en afmeerdiensten mogen verlenen.

In de EU, met uitzondering van LT en LV, mogen alleen vaartuigen die onder de vlag van een lidstaat van de EU varen, duw- en sleepdiensten verlenen.

In LT mogen alleen rechtspersonen uit Litouwen of rechtspersonen uit een lidstaat van de EU met een filiaal in Litouwen die beschikken over een certificaat dat is afgegeven door de Litouwse administratie voor maritieme veiligheid, loods-, aan- en afmeer- en duw- en sleepdiensten verlenen.

Bestaande maatregelen:

Sector: Vervoer

Subsector: Binnenvaart

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 722

Soort voorbehoud: Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een derde land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige overeenkomsten over de toegang tot binnenwateren (waaronder overeenkomsten inzake het Rijn-Main-Donau-kanaal) die verkeersrechten voorbehouden aan marktdeelnemers in de betrokken landen die voldoen aan nationaliteitsvereisten voor eigenaren.

Onderworpen aan regelingen voortvloeiende uit de Akte van Mannheim inzake de Rijnvaart. Dit deel van het voorbehoud geldt alleen voor de volgende lidstaten van de EU: BE, DE, FR en NL.

Bestaande maatregelen:

Sector: Vervoer

Subsector: Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 712

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De EU behoudt zich het recht voor vestiging te eisen en de grensoverschrijdende verlening van wegvervoersdiensten te beperken.

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die cabotage binnen een lidstaat van de EU door in een andere lidstaat van de EU gevestigde buitenlandse investeerders beperken.

Er kan een onderzoek naar de economische behoefte worden uitgevoerd met betrekking tot taxidiensten in de EU, met uitzondering van BE. Een eventueel onderzoek naar de economische behoefte betreft een beperking van het aantal dienstverleners. Belangrijkste criteria: de plaatselijke vraag als bedoeld in de toepasselijke wetgeving.

Voor passagiers- en goederenvervoer over de weg kunnen nationale aanvullende voorbehouden worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in AT, BE, BG, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, PT, RO, SE en SK.

Bestaande maatregelen: Verordening (EG) nr. 1071/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad

Verordening (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg.

Verordening (EG) nr. 1073/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de internationale markt voor touringcar- en autobusdiensten en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 561/2006

Sector: Vervoer

Subsector: Weg- en spoorvervoer

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 7111, CPC 7112, CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123

Soort voorbehoud: Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake internationaal goederenvervoer over de weg (inclusief gecombineerd vervoer — over de weg of per spoor) en personenvervoer, die zijn gesloten tussen de EU of de lidstaten van de EU en een derde land. Deze behandeling kan: a) het verlenen van de betrokken vervoersdiensten tussen de verdragsluitende partijen, dan wel over het grondgebied van de verdragsluitende partijen, voorbehouden aan of beperken tot voertuigen die in een van de verdragsluitende partijen zijn geregistreerd ([1]); of b) voor dergelijke voertuigen belastingvrijstelling verlenen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ruimtevaart Huur van ruimtevaartuigen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 733, deel van CPC 734
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot vervoersdiensten via de ruimte en de huur van ruimtevaartuigen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteits- en gastransmissiesystemen Transport van aardolie en gas via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, CPC 887 (m.u.v. adviseurs en consulenten)
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

([1]) Voor Oostenrijk heeft het gedeelte van de meestbegunstigingsbehandelingsvrijstelling inzake verkeersrechten betrekking op alle landen waarmee bilaterale overeenkomsten inzake vervoer over de weg of andere overeenkomsten inzake vervoer over de weg zijn gesloten of in de toekomst in overweging kunnen worden genomen.

Omschrijving:	**Investeringen** Wanneer een lidstaat van de EU toestaat dat een buitenlander eigenaar is van een transmissiesysteem voor elektriciteit of gas, of van pijpleidingen voor aardolie en gas, behoudt de EU zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot Canadese ondernemingen die onder zeggenschap staan van natuurlijke personen of ondernemingen uit een derde land die meer dan 5 procent van de EU-invoer van aardolie, aardgas of elektriciteit vertegenwoordigen, teneinde de energievoorziening van de EU als geheel of van een van de lidstaten van de EU veilig te stellen. Dit voorbehoud geldt niet voor advies- en consultancydiensten die worden verleend als diensten in verband met de distributie van energie. Dit voorbehoud geldt niet voor HU en LT (voor LT, uitsluitend CPC 7131) met betrekking tot het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, noch voor LV met betrekking tot diensten in verband met de distributie van energie, noch voor SI met betrekking tot diensten in verband met de distributie van gas. Nationale aanvullende voorbehouden kunnen worden gevonden in de lijsten van voorbehouden die gelden in BE, BG, CY, FI, FR, HU, LT, NL, PT, SI en SK.
Bestaande maatregelen:	Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG

Voorbehouden van toepassing in Oostenrijk

Sector:	Vervaardiging van kernbrandstof, elektriciteits-, gas- en watervoorziening
Subsector:	Productie van elektriciteit met kernenergie, verwerking van nucleair materiaal en kernbrandstof, vervoer en hantering van nucleair materiaal
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 233, ISIC rev 3.1 40
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Oostenrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerking, de distributie of het vervoer van nucleair materiaal en de opwekking van kernenergie.
Bestaande maatregelen:	Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (Federale Constitutionele Wet betreffende een kernvrij Oostenrijk), BGBl. I nr. 149/1999
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Plaatsing van kantoorpersoneel en andere werknemers Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87202, CPC 87203

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Oostenrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel en de vestiging van verleners van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel en andere werknemers.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Onderwijs
Subsector:	Hoger onderwijs Volwassenenonderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 923, CPC 924
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Oostenrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierd hoger onderwijs. Oostenrijk behoudt zich het recht voor om de grensoverschrijdende verstrekking van uit particuliere middelen gefinancierd volwassenenonderwijs via radio of televisie te verbieden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ambulances
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93192
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Oostenrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van uit particuliere middelen gefinancierde ambulancediensten.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in België

Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, 0502, CPC 882
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verrichten van zeevisserijactiviteiten is in België een visvergunning vereist. De eigenaar van een vaartuig met een visvergunning is een rechtspersoon of een natuurlijke persoon. De natuurlijke persoon moet bij de aanvraag van een visvergunning in België wonen. De rechtspersoon moet een binnenlandse onderneming zijn en de managers van de binnenlandse onderneming moeten de visserij bedrijven en in België wonen wanneer zij een visvergunning aanvragen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De grensoverschrijdende verlening van beveiligingsdiensten door een buitenlandse dienstverrichter is niet toegestaan. Voor leden van de raad van bestuur van ondernemingen die bewakings- en beveiligingsdiensten alsmede advies en opleiding inzake beveiliging verlenen, is de nationaliteit van een lidstaat van de EU vereist. De directieleden van ondernemingen die advies inzake bewaking en beveiliging verlenen, moeten ingezeten onderdanen van een lidstaat van de EU zijn.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Distributie
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211
Soort voorbehoud:	Markttoegang

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Postorderverkoop mag alleen worden verricht door voor het publiek toegankelijke apotheken, zodat voor de detailverkoop van geneesmiddelen vestiging in België vereist is.
Bestaande maatregelen:	Koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers Koninklijk besluit van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ambulances Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93192, CPC 93193
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** België behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Gezondheidsgerelateerde professionele diensten: diensten van artsen en tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, psychologen en dierenartsen.
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 85201, CPC 9312, deel van CPC 93191, CPC932
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** België behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van diensten van artsen, tandartsen en verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en dierenartsen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** België behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan diensten in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Vervoer
Subsector:	Vrachtbehandeling
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 741
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Vrachtbehandeling mag alleen worden verricht door geaccrediteerde werknemers, die mogen werken in bij koninklijk besluit aangewezen havengebieden.
Bestaande maatregelen:	Wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid. Koninklijk besluit van 12 januari 1973 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité van het havenbedrijf Koninklijk besluit van 4 september 1985 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Antwerpen) Koninklijk besluit van 29 januari 1986 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Gent) Koninklijk besluit van 10 juli 1986 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Zeebrugge) Koninklijk besluit van 1 maart 1989 houdende erkenning van een werkgeversorganisatie (Oostende) Koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid, zoals gewijzigd.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 71221
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** België behoudt zich het recht voor de beschikbaarheid van vergunningen voor het exploiteren van taxidiensten te beperken. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: bij wet is een maximumaantal vergunningen vastgesteld.

Voor het Vlaams Gewest: bij wet is een maximumaantal vergunningen in verhouding tot het aantal inwoners vastgesteld. Dit aantal kan worden aangepast, in welk geval de economische behoefte wordt onderzocht. Belangrijkste criteria: urbanisatiegraad, gemiddelde bezettingsgraad van bestaande taxi's.

Voor het Waals Gewest: bij wet is een maximumaantal vergunningen in verhouding tot het aantal inwoners vastgesteld. Dit aantal kan worden aangepast, in welk geval de economische behoefte wordt onderzocht. Belangrijkste criterium: gemiddelde bezettingsgraad van bestaande taxi's.

Bestaande maatregelen:

Sector: Energie

Subsector: Elektriciteitsproductie

Bedrijfstakkenclassificatie: ISIC rev 3.1 4010

Soort voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen**

Een individuele vergunning voor de productie van 25 MW elektriciteit vereist vestiging in de EU of in een andere staat waar een regeling geldt die vergelijkbaar is met die van Richtlijn 96/92/EG en met de economie waarvan de onderneming een effectief en bestendig verband heeft.

De offshore productie van elektriciteit op het offshore grondgebied van België is afhankelijk van een concessie en van de verplichting een joint venture te hebben met een onderneming uit een lidstaat van de EU of een buitenlandse onderneming uit een land met een regeling die vergelijkbaar is met die van richtlijn 2003/54/EG, met name wat de voorwaarden voor de vergunningverlening en de selectie betreft. Bovendien moet de onderneming haar hoofdbestuur of haar hoofdkantoor hebben in een lidstaat van de EU of in een land dat aan bovengenoemde criteria voldoet en met de economie waarvan zij een effectief en bestendig verband heeft.

Voor de aanleg van elektrische leidingen die de offshore productie aansluiten op het transmissienetwerk van Elia is een vergunning vereist, en de onderneming moet voldoen aan de hiervoor genoemde voorwaarden, met uitzondering van het vereiste inzake een joint venture.

Bestaande maatregelen: Koninklijk besluit van 11 oktober 2000 tot vaststelling van de criteria en de procedure voor toekenning van individuele vergunningen voorafgaand aan de aanleg van directe lijnen

Koninklijk besluit van 20 december 2000 betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht

Koninklijk besluit van 12 maart 2002 betreffende de nadere regels voor het leggen van elektriciteitskabels die in de territoriale zee of het nationaal grondgebied binnenkomen of die geplaatst of gebruikt worden in het kader van de exploratie van het continentaal plat, de exploitatie van de minerale rijkdommen en andere niet-levende rijkdommen daarvan of van de werkzaamheden van kunstmatige eilanden, installaties of inrichtingen die onder Belgische rechtsmacht vallen

Sector: Energie

Subsector: Diensten voor de transmissie van energie en de opslag van gas

Bedrijfstakkenclassificatie: ISIC rev 3.1 4010,CPC 71310, deel van CPC 742, CPC 887 (m.u.v. consulenten)

Soort voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** België behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de rechtsvormen en de behandeling van publieke of particuliere marktdeelnemers waaraan België exclusieve rechten heeft toegekend. Voor de transmissie van energie en voor de opslag van gas is vestiging in de EU vereist.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Energie
Subsector:	Energiedistributiediensten en diensten in verband met de distributie van energie
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 887 (m.u.v. consulenten)
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** België behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot energiedistributiediensten en diensten in verband met de distributie van energie.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Energie
Subsector:	Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7131
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het vervoer van aardgas en andere brandstoffen via pijpleidingen is een vergunning vereist. Een vergunning kan alleen worden verleend aan een natuurlijke of rechtspersoon die is gevestigd in een lidstaat van de EU (overeenkomstig art. 3 van het KB van 14 mei 2002). Wanneer de vergunning wordt aangevraagd door een onderneming: a) moet de onderneming zijn opgericht overeenkomstig de Belgische wetgeving, de wetgeving van een andere lidstaat van de EU of van een derde land dat zich ertoe heeft verbonden een regeling te handhaven die gelijkaardig is aan de gemeenschappelijke vereisten van Richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas; en b) moet de onderneming beschikken over een administratieve zetel, een hoofdvestiging of een maatschappelijke zetel binnen een lidstaat van de EU of een derde land dat zich ertoe heeft verbonden een regeling te handhaven die gelijkaardig is aan de gemeenschappelijke vereisten van Richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas, op voorwaarde dat de activiteit van deze vestiging of maatschappelijke zetel een effectief en bestendig verband heeft met de economie van het betrokken land.

Bestaande maatregelen:	Koninklijk besluit van 14 mei 2002 betreffende de vervoersvergunning voor gasachtige producten en andere door middel van leidingen.
Sector:	Energie
Subsector:	Groothandel in elektriciteit en gas
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 62271
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor de levering van elektriciteit door een tussenpersoon die in België gevestigde afnemers heeft die zijn aangesloten op het nationale net of op een directe lijn met een nominale spanning van meer dan 70 000 volt is een vergunning vereist. Een dergelijke vergunning kan alleen worden afgegeven aan een natuurlijke of rechtspersoon die is gevestigd in de EER. In het algemeen is voor de levering van aardgas aan in België gevestigde afnemers (dit zijn zowel distributiebedrijven als consumenten wier totale gecombineerde verbruik van gas uit alle leveringsbronnen minstens een miljoen kubieke meter per jaar bedraagt) een individuele vergunning van de minister vereist, behalve wanneer de leverancier een distributiebedrijf is dat zijn eigen distributienet gebruikt. Een dergelijke vergunning kan alleen worden afgegeven aan een natuurlijke of rechtspersoon die is gevestigd in een lidstaat van de EU.
Bestaande maatregelen:	Koninklijk besluit van 2 april 2003 betreffende de vergunningen voor de levering van elektriciteit door tussenpersonen en betreffende de gedragsregels die op hen van toepassing zijn Koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas
Sector:	Energie
Subsector:	Kernenergie
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 233, ISIC rev 3.1 40
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** België behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de productie, de verwerking of het vervoer van nucleair materiaal en de opwekking of distributie van energie uit kerncentrales.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Winning van delfstoffen, industrie en energie
Subsector:	Winning van delfstoffen, productie van geraffineerde aardolieproducten en splijtstoffen, elektriciteit, gas en warm water
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 10, ISIC rev 3.11110, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14, ISIC rev 3.1 232, deel van ISIC rev 3.1 4010, deel van ISIC rev 3.1 4020, deel van ISIC rev 3.1 4030

Soort voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Omschrijving: **Investeringen**
Met uitzondering van de winning van metaalertsen en andere delfstoffen, kan aan Canadese ondernemingen die onder zeggenschap staan van natuurlijke personen of ondernemingen uit een derde land dat meer dan 5 procent van de EU-invoer van aardolie, aardgas of elektriciteit voor zijn rekening neemt, worden verboden zeggenschap over die activiteit te verkrijgen.
Oprichting naar Belgisch recht is vereist (geen filialen).

Bestaande maatregelen:

Voorbehouden van toepassing in Bulgarije

Sector: Alle sectoren

Subsector: Verwerving van vastgoed

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Nationale behandeling

Omschrijving: **Investeringen**
Buitenlandse natuurlijke en buitenlandse rechtspersonen kunnen in Bulgarije geen grond verwerven (ook niet via een filiaal). Bulgaarse rechtspersonen met buitenlandse participatie kunnen geen landbouwgrond verwerven. Buitenlandse rechtspersonen en buitenlandse burgers die hun vaste verblijfplaats in het buitenland hebben, kunnen gebouwen en beperkte eigendomsrechten (gebruiksrecht, bouwrecht, recht van bovenbouw en erfdienstbaarheden) op onroerend goed verwerven. Buitenlandse burgers die hun vaste verblijfplaats in het buitenland hebben, buitenlandse rechtspersonen en vennootschappen met een buitenlands meerderheidsbelang kunnen in bepaalde, door de ministerraad aangewezen geografische regio's met toestemming onroerend goed verwerven.

Bestaande maatregelen: Grondwet van de Republiek Bulgarije, art. 22
Wet inzake de eigendom en het gebruik van landbouwgrond, art. 3
Wet inzake de bossen, art. 10

Sector: Alle andere sectoren dan winning van delfstoffen

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Maatregelen: Wet inzake staatseigendom
Wet inzake concessies
Wet inzake de privatisering en het toezicht na de privatisering

Omschrijving:	**Investeringen** Voor bepaalde economische activiteiten met betrekking tot de exploitatie of het gebruik van staats- of overheidseigendommen moet toestemming worden verleend krachtens de Wet inzake concessies. Handelsvennootschappen waarvan de staat of een gemeente meer dan 50 procent van het aandelenkapitaal bezit, kunnen geen transacties verrichten waarbij vaste activa van de vennootschap worden vervreemd en kunnen geen contracten afsluiten inzake het verwerven van deelnemingen, leasen, verrichten van gezamenlijke activiteiten, kredieten, waarborging van vorderingen en het aangaan van verbintenissen uit wisselbrieven, tenzij zulks wordt toegestaan door het privatiseringsagentschap of de gemeenteraad, afhankelijk van welke instantie bevoegd is. Dit voorbehoud geldt niet voor de winning van delfstoffen, waarvoor in bijlage I een afzonderlijk voorbehoud is geformuleerd.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De vangst van levende rijkdommen van de zee en de binnenwateren door vaartuigen in de mariene binnenwateren, de territoriale zee en de binnenwateren van Bulgarije wordt verricht door vaartuigen die onder Bulgaarse vlag varen. Een buitenlands schip mag in de exclusieve economische zone geen commerciële visserij bedrijven, behalve op basis van een overeenkomst tussen Bulgarije en de vlaggenstaat. Buitenlandse vissersschepen die door de exclusieve economische zone varen, mogen hun vistuig niet bedrijfsklaar houden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Energie
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 40, CPC 71310, deel van CPC 88
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de productie van elektriciteit en warmte, diensten in verband met de distributie van energie, en het vervoer per pijpleiding en de opslag van aardolie en aardgas, met inbegrip van doorvoer.
Bestaande maatregelen:	Wet inzake energie

Sector:	Vervaardiging van kernbrandstof, elektriciteits-, gas- en watervoorziening
Subsector:	Productie van elektriciteit met kernenergie Verwerking van nucleair materiaal en kernbrandstof Vervoer en behandeling van nucleair materiaal
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.123, ISIC rev 3.1 40
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerking van splijt- of fusiestoffen of grondstoffen waaruit deze kunnen worden vervaardigd en de handel daarin, het onderhoud en de reparatie van apparatuur en systemen in kerncentrales, het vervoer van dergelijke stoffen en van het afval dat ontstaat bij de verwerking ervan, het gebruik van ioniserende straling, en alle andere diensten die verband houden met het gebruik van kernenergie voor vreedzame doeleinden (waaronder ingenieurs- en adviesdiensten, software, enz.).
Bestaande maatregelen:	Wet inzake het veilige gebruik van kernenergie

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** In Bulgarije kan de volledige nationale behandeling wat de vestiging en exploitatie van ondernemingen en het verlenen van diensten betreft, alleen worden verleend aan ondernemingen die gevestigd zijn in landen waarmee preferentiële regelingen zijn of zullen worden gesloten en aan burgers van die landen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211 en CPC 86212 andere dan boekhouddiensten
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling
Maatregelen:	Wet inzake onafhankelijke financiële audits

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Een onafhankelijke financiële audit wordt verricht door geregistreerde auditors die lid zijn van het Instituut van registeraccountants. Onder voorbehoud van wederkerigheid registreert het Instituut van registeraccountants een auditorganisatie van Canada of een derde land wanneer deze bewijst dat: a) drie kwart van de leden van de beheersorganen en de geregistreerde auditors die voor rekening van de organisatie audits verrichten, voldoen aan eisen die gelijkwaardig zijn aan die welke gelden voor Bulgaarse auditors en zijn geslaagd voor de desbetreffende examens; b) de auditorganisatie onafhankelijke financiële audits verricht overeenkomstig de eisen van onafhankelijkheid en objectiviteit; en c) de auditorganisatie op haar website een jaarlijks transparantieverslag publiceert of aan andere gelijkwaardige voorschriften voor informatieverstrekking voldoet wanneer zij een audit van organisaties van openbaar belang verricht.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Veterinaire diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Maatregelen:	Wet inzake veterinaire praktijken
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** In Bulgarije kan een dierenartspraktijk worden opgericht door een natuurlijke of een rechtspersoon. Voor de uitoefening van de diergeneeskunde moet de betrokkene de nationaliteit van een lidstaat van de EU of de EER hebben; andere buitenlanders moeten in het bezit zijn van een permanente verblijfsvergunning (fysieke aanwezigheid is vereist).
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid is vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Distributie
Subsector:	Handel in chemische producten Handel in edele metalen en edelstenen Handel in geneesmiddelen, producten en voorwerpen voor medisch gebruik en geneeskrachtige stoffen Handel in tabak en tabaksproducten Handel in alcoholhoudende dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 621, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, deel van CPC 62272, CPC 62276, CPC 63108, deel van CPC 6329
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de handel in chemische producten, edele metalen en edelstenen, geneesmiddelen, geneeskrachtige stoffen en producten en voorwerpen voor medisch gebruik; tabak en tabaksproducten en alcoholische dranken. Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de diensten van makelaars in grondstoffen.

Bestaande maatregelen:	Wet inzake geneesmiddelen in de menselijke geneeskunde Wet inzake de activiteiten van diergeneeskundigen Wet inzake het verbod op chemische wapens en het toezicht op giftige chemische stoffen en de voorlopers ervan Wet inzake tabak en tabaksproducten
Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het grensoverschrijdende aanbod van uit particuliere middelen gefinancierd lager en middelbaar onderwijs. Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierd hoger onderwijs.
Bestaande maatregelen:	Wet inzake het openbaar onderwijs, art. 12 Wet inzake het hoger onderwijs, punt 4 van de aanvullende bepalingen Wet inzake beroepsopleiding en bijscholing, art. 22
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Goederenvervoer, voertuigen en aansprakelijkheid ten aanzien van in Bulgarije gelegen risico's mogen niet door buitenlandse verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd.
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Gezondheidsgerelateerde professionele diensten: diensten van artsen en tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en psychologen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9312, deel van CPC 9319
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Bulgarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten van artsen en tandartsen, verpleegkundigen, verloskundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen.
Bestaande maatregelen:	Wet inzake medische inrichtingen Wet inzake de beroepsorganisatie van verpleegkundigen, verloskundigen en soortgelijke medische specialisten
Sector:	Vervoer
Subsector:	Ondersteunende diensten voor het wegvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 744
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling
Maatregelen:	Wet inzake het wegvervoer, art. 6
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Vestiging is vereist.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer over water
Subsector:	Ondersteunende diensten voor het vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 741, deel van CPC 742
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor zover Canada en zijn provincies en territoria Bulgaarse dienstverleners toestaan vrachtbehandelings- en opslagdiensten in zee- en rivierhavens te verlenen, inclusief diensten in verband met containers en goederen in containers, zal Bulgarije Canadese dienstverleners onder dezelfde voorwaarden toestaan vrachtbehandelings- en opslagdiensten in zee- en rivierhavens te verlenen, inclusief diensten in verband met containers en goederen in containers.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Spoorvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7111, CPC 7112
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten zijn genomen, en die verkeersrechten en operationele voorwaarden regelen alsook de verlening van vervoersdiensten op het grondgebied van Bulgarije, Tsjechië en Slowakije en tussen de betrokken landen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Wegvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7111, CPC 7112
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten zijn genomen en die de verlening van dit soort vervoersdiensten voorbehouden of beperken en de voorwaarden daarvoor specificeren, inclusief doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen, op het grondgebied van Bulgarije of over de Bulgaarse grenzen heen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Exclusieve rechten of vergunningen voor personen- en vrachtvervoer kunnen alleen worden toegekend aan onderdanen van een lidstaat van de EU en aan rechtspersonen uit de EU die daar hun hoofdvestiging hebben. Oprichting van een onderneming is verplicht. Natuurlijke personen moeten de nationaliteit van een lidstaat van de EU hebben.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Kroatië

Sector:	Landbouw, jacht
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 011, ISIC rev 3.1 012, ISIC rev 3.1 013, ISIC rev 3.1 014, ISIC rev 3.1 015, CPC 8811, CPC 8812, CPC 8813 met uitzondering van adviseurs en consulenten
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Kroatië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de landbouw en de jacht.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Stedenbouw
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 8674
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Kroatië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake stedenbouwkundige planning.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87305
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Kroatië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verstrekken van beveiligingsadviezen en de verlening van bewakingsdiensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Overige zakelijke diensten
Subsector:	Vertalers en tolken
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87905
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Kroatië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van vertaal- en tolkdiensten met betrekking tot officiële documenten.
Bestaande maatregelen	
Sector:	Vervoersdiensten
Subsector:	Wegvervoersdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7111 en CPC 7112
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die worden toegepast overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten, en die het verlenen van vervoersdiensten voorbehouden aan of beperken tot de betrokken partijen en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Kroatië.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoersdiensten
Subsector:	Ondersteunende diensten voor alle vormen van vervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 741, CPC 742, CPC 743, CPC 744, CPC 745, CPC 746, CPC 749
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Kroatië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van andere ondersteunende diensten voor het vervoer dan dienstverlening door bevrachtingsagenten, diensten ter voorbereiding van vervoerdocumenten en vergunningsplichtige ondersteunende diensten voor het wegvervoer.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Cyprus

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Cyprus behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Cyprus behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Cyprus behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierd lager, middelbaar, hoger en volwassenenonderwijs.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ziekenhuizen Ambulances Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Cyprus behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Cyprus behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan diensten in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Energie
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 232, ISIC rev 3.1 4010, ISIC rev 3.1 4020, CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742 en CPC 887 (m.u.v. adviseurs en consulenten)
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Hoger management en raden van bestuur Prestatie-eisen
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Cyprus behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de grensoverschrijdende verlening van diensten voor de opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen en de detailhandel in stookolie en flessengas anders dan per postorder beperken en daarvoor vestiging vereisen. Cyprus behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten voor zover de investeerder onder zeggenschap staat van een natuurlijke persoon of een rechtspersoon uit een niet-EU-land dat goed is voor meer dan 5 procent van de EU-invoer van aardolie of aardgas, en tot de productie van gas, de distributie van gasvormige brandstoffen via leidingen voor eigen rekening, de productie, de transmissie en de distributie van elektriciteit, het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, diensten in verband met de distributie van elektriciteit en aardgas, met uitzondering van diensten van adviseurs en consulenten, diensten inzake de groothandel in elektriciteit, de detailhandel in motorbrandstoffen, elektriciteit en ander gas dan flessengas.
Bestaande maatregelen:	Wetten tot regeling van de elektriciteitsmarkt van 2003 tot 2008 (art. 34, lid 2, en art. 37) Wetten tot regeling van de gasmarkt van 2004 tot 2007 Wet inzake aardolie (pijpleidingen); hoofdstuk 273 van de Grondwet van de Republiek Cyprus Wet inzake aardolie L.64(I)/1975 Wetten inzake de specificaties voor aardolie en brandstoffen van 2003 tot 2009

Voorbehouden van toepassing in Tsjechië

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Vastgoeddiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 821, CPC 822
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Tsjechië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van vastgoeddiensten.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Veilingdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	deel van CPC 612, deel van CPC 621, deel van CPC 625, deel van 85990
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van veilingdiensten is in Tsjechië een vergunning vereist. Voor het verkrijgen van een vergunning (voor het verlenen van veilingdiensten in verband met vrijwillige openbare verkopen) moet een onderneming in Tsjechië zijn opgericht en moet een natuurlijke persoon een verblijfsvergunning hebben, en moet de vennootschap of de natuurlijke persoon zijn ingeschreven in het Tsjechische handelsregister.
Bestaande maatregelen:	Wet nr. 455/1991 Sb., inzake handelsvergunningen Wet nr. 26/2000 Sb., inzake openbare verkopen

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212 andere dan boekhouddiensten
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Enkel ondernemingen waarin ten minste 60 procent van het kapitaal of de stemrechten in handen is van staatsburgers van Tsjechië of van de lidstaten van de EU kunnen worden gemachtigd in Tsjechië audits te verrichten.
Bestaande maatregelen:	Wet nr. 93/2009 Sb. van 14 april 2009, inzake auditors

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Tsjechië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Tsjechië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de plaatsing van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Tsjechië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid is vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924
Soort voorbehoud:	Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** In Tsjechië moet de meerderheid van de leden van de Raad van bestuur van een instelling die uit particuliere middelen gefinancierde onderwijsdiensten verstrekt Tsjechische staatsburgers zijn.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ziekenhuizen Ambulances Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Tsjechië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis.
Bestaande maatregelen:	Wet nr. 372/2011 Sb., inzake gezondheidszorg en de voorwaarden voor de verstrekking ervan
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Gezondheidsgerelateerde professionele diensten: diensten van artsen en tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en psychologen Andere gezondheidsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9312, deel van CPC 9319
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Tsjechië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten die worden verstrekt door artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen, en andere gezonheidsgerelateerde diensten in verband met het hanteren van menselijk weefsel en menselijke organen en cellen die bestemd zijn voor gebruik bij de mens.
Bestaande maatregelen:	Wet nr. 296/2008 Sb., inzake de waarborging van de kwaliteit en veiligheid van menselijk weefsel en menselijke cellen bestemd voor gebruik bij de mens (wet inzake menselijke weefsels en cellen) Wet nr. 378/2007 Sb., inzake geneesmiddelen en tot wijziging van een aantal aanverwante wetten (wet inzake geneesmiddelen) Wet nr. 123/2000 Sb., inzake medische hulpmiddelen Wet nr. 285/2002 Sb., inzake het doneren, wegnemen en transplanteren van weefsels en organen en tot wijziging van bepaalde wetten (transplantatiewet)
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen** Tsjechië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen	
Sector:	Spoorvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7111, CPC 7112
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten zijn genomen, en die verkeersrechten en operationele voorwaarden regelen, alsook de verlening van vervoersdiensten op het grondgebied van Bulgarije, Tsjechië en Slowakije en tussen de betrokken landen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Wegvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die zijn genomen overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten, en die het verlenen van vervoersdiensten voorbehouden aan of beperken tot de betrokken verdragsluitende partijen en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Tsjechië.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Denemarken

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Deense, Zweedse en Finse maatregelen ter bevordering van de noordse samenwerking, zoals: a) financiële ondersteuning van projecten voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) (het Nordic Industrial Fund); b) financiering van haalbaarheidsstudies voor internationale projecten (het Nordic Fund for Project Exports), en c) financiële bijstand aan ondernemingen ([1]) die milieutechnologie gebruiken (de Nordic Environment Finance Corporation). Dit voorbehoud geldt onverminderd de uitsluiting van overheidsopdrachten door een partij, subsidies of overheidssteun voor de handel in diensten in artikel 8.15.5, onder a) en b), en artikel 9.2.2, onder f) en g).
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Niet-EU-ingezetenen kunnen geen eigenaar zijn van een derde of meer van de aandelen van een bedrijf dat zich in Denemarken bezighoudt met commerciële visserij. Niet-EU-ingezetenen kunnen uitsluitend via een volgens Deens recht opgerichte vennootschap eigenaar zijn van schepen die onder Deense vlag varen. Een vennootschap kan haar vaartuig slechts als een Deens vissersvaartuig registreren als ten minste twee derde van de eigenaren van de vennootschap geregistreerd zijn als vissers met een visvergunning A, of als twee derde van de aandelen van de vennootschap in handen is van een andere vennootschap die volledig in handen is van vissers met een vergunning A. Om een visvergunning A te verkrijgen moet een natuurlijke persoon twee jaar in Denemarken hebben gewoond voordat hij een vergunning aanvraagt, of de Deense nationaliteit bezitten. Deze beperkingen gelden niet voor personen in de EU of de lidstaten van de EER.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

([1]) Dit geldt voor Oost-Europese ondernemingen die met één of meer noordse ondernemingen samenwerken.

Soort voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**
Denemarken behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de bewaking van vliegvelden.
Voor het verlenen van beveiligingsdiensten in Denemarken is de Deense rechtspersoonlijkheid vereist.

Bestaande maatregelen:

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen

Soort voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Omschrijving: **Financiële diensten**
In Denemarken mogen geen personen of ondernemingen (met inbegrip van verzekeringsmaatschappijen) andere dan verzekeringsmaatschappijen die hiervoor vergunning hebben verkregen krachtens de Deense wetgeving of van de bevoegde Deense autoriteiten, bedrijfsmatig deelnemen aan de directe verzekering van personen die ingezetenen zijn van Denemarken en van Deense schepen of goederen in Denemarken.

Bestaande maatregelen:

Sector: Sociale diensten

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 933

Soort voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Prestatie-eisen
Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen**
Denemarken behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan diensten in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.

Bestaande maatregelen:

Voorbehouden van toepassing in Estland

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van vastgoed
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Enkel natuurlijke personen die Ests staatsburger of onderdaan van een lidstaat van de EER zijn, of rechtspersonen die zijn ingeschreven in het betrokken Estse register, kunnen vastgoed verwerven dat wordt gebruikt als opbrengst producerende grond, waaronder landbouw- of bosgrond, en alleen met toestemming van de provinciegouverneur. Dit voorbehoud is niet van toepassing op de verwerving van landbouw- of bosgrond voor de verlening van een dienst die krachtens deze overeenkomst is geliberaliseerd.
Bestaande maatregelen:	Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (Wet inzake beperkingen op de verwerving van vastgoed), hoofdstukken 2 en 3

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Estland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Estland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de plaatsing van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Estland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid is vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bancaire en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Voor de aanvaarding van deposito's is een vergunning van de Estse dienst financieel toezicht vereist, alsmede registratie als naamloze vennootschap, dochtermaatschappij of filiaal naar Ests recht.
Bestaande maatregelen:	Krediidiasutuste seadus (Wet inzake kredietinstellingen) § 20.6.

Sector:	Vervoer
Subsector:	Zeevervoer Wegvervoer Spoorvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 711, deel van CPC 712, deel van CPC 721
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Estland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan landen een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake internationaal wegvervoer (inclusief gecombineerd vervoer — over de weg of per spoor), waarbij het verlenen van vervoersdiensten naar, in, door of vanuit Estland naar de verdragsluitende partijen wordt voorbehouden aan of beperkt tot voertuigen die in de verdragsluitende partijen zijn geregistreerd, en waarbij voor dergelijke voertuigen belastingvrijstelling wordt verleend.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Finland

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Beperkingen op het recht voor natuurlijke personen die niet in het bezit zijn van het regionale burgerschap van Åland, en voor rechtspersonen, om op de Ålandeilanden onroerend goed aan te kopen en te bezitten zonder toestemming van de bevoegde autoriteiten van de Ålandeilanden. Beperkingen, voor natuurlijke personen die niet in het bezit zijn van het regionale burgerschap van Åland en voor rechtspersonen, van het recht van vestiging en het recht om economische activiteiten te verrichten zonder toestemming van de bevoegde autoriteiten van de Ålandeilanden.
Bestaande maatregelen:	Ahvenanmaan maanhankintalaki (Wet inzake de verwerving van grond in Åland) (3/1975), § 2 Ahvenanmaan itsehallintolaki (Wet inzake het zelfbestuur van Åland) (1144/1991), § 11
Sector:	Alle diensten
Subsector:	Elektronische identificatie
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor te eisen dat voor het verrichten van diensten voor elektronische identificatie vestiging in Finland of elders in de EER is vereist.
Bestaande maatregelen:	Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (Wet inzake sterke elektronische identificatie en elektronische handtekeningen) 617/2009
Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Deense, Zweedse en Finse maatregelen ter bevordering van de noordse samenwerking, zoals: a) financiële ondersteuning van O&O-projecten (het Nordic Industrial Fund); b) financiering van haalbaarheidsstudies voor internationale projecten (het Nordic Fund for Project Exports), en c) financiële bijstand aan ondernemingen ([1]) die milieutechnologie gebruiken (de Nordic Environment Finance Corporation). Dit voorbehoud geldt onverminderd de uitsluiting van overheidsopdrachten door een partij, subsidies of overheidssteun voor de handel in diensten in artikel 8.15.5, onder a) en b), en artikel 9.2.2, onder f) en g).
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervaardiging van kernbrandstof, elektriciteits-, gas- en watervoorziening
Subsector:	Productie van elektriciteit met kernenergie Verwerking van nucleair materiaal en kernbrandstof Vervoer en behandeling van nucleair materiaal
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1233, ISIC rev 3.1 40
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerking, de distributie of het vervoer van nucleair materiaal en de opwekking van kernenergie.
Bestaande maatregelen:	Ydinenergialaki (Wet inzake kernenergie) (990/1987)
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van kantoorpersoneel en andere werknemers Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Hoger management en raden van bestuur

([1]) Dit geldt voor Oost-Europese ondernemingen die met één of meer noordse ondernemingen samenwerken.

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de plaatsing van kantoorpersoneel en andere werknemers
Bestaande maatregelen:	Lakijulkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (Wet inzake de openbare werkgelegenheids- en ondernemingsdienst) (916/2012)
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** De grensoverschrijdende verlening van beveiligingsdiensten door een buitenlandse dienstverrichter is niet toegestaan. Vergunningen voor het aanbieden van beveiligingsdiensten mogen uitsluitend worden afgegeven aan in de EER woonachtige natuurlijke personen of aan in de EER gevestigde rechtspersonen.
Bestaande maatregelen:	Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (Wet inzake particuliere beveiligingsdiensten) 282/2002
Sector:	Handel
Subsector:	Handel in alcoholhoudende dranken
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 62112, CPC 62226, CPC 63107, CPC 8929
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de handel in alcoholhoudende dranken.
Bestaande maatregelen:	Alkoholilaki (Wet inzake alcohol) (1143/1994)
Sector:	Handel
Subsector:	Handel in geneesmiddelen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 62117, CPC 62251, CPC 63211, CPC 8929

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de handel in geneesmiddelen.
Bestaande maatregelen:	Lääkelaki (Wet inzake geneesmiddelen) (395/1987)
Sector:	Energie
Subsector:	Transmissie- en distributienetten en –systemen Invoer van en groothandel en detailhandel in elektriciteit Productie en distributie van gas, stoom en warm water
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 40, CPC 7131, CPC 887 (m.u.v. adviseurs en consulenten)
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur Prestatie-eisen
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot netwerken en systemen voor de transmissie en distributie van energie, stoom en warm water. Finland behoudt zich het recht voor om met het oog op de energiezekerheid de zeggenschap over of de eigendom van een terminal voor vloeibaar aardgas (LNG) (met inbegrip van die delen van de LNG-terminal gebruikt voor de opslag en hervergassing van LNG) door buitenlandse particulieren of ondernemingen te te verbieden. Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de invoer van en de groothandel en detailhandel in elektriciteit. Finland behoudt zich het recht voor om kwantitatieve beperkingen vast te stellen of te handhaven in de vorm van monopolies of exclusieve rechten voor de invoer van aardgas en voor de productie en distributie van stoom en warm water. Momenteel bestaan er natuurlijke monopolies en exclusieve rechten.
Bestaande maatregelen:	Maakaasumarkkinalaki (Wet inzake de aardgasmarkt) (508/2000) Sähkömarkkinalaki (Wet inzake de elektriciteitsmarkt) (386/1995)
Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierd lager, middelbaar, hoger en volwassenenonderwijs.
Bestaande maatregelen:	Perusopetuslaki (Wet inzake het basisonderwijs) (628/1998) Lukiolaki (Wet inzake het hoger middelbaar onderwijs) (629/1998) Laki ammatillisesta koulutuksesta (Wet inzake het beroepsonderwijs) (630/1998) Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (Wet inzake het beroepsonderwijs voor volwassenen) (631/1998) Ammattikorkeakoululaki (Wet inzake de hogere beroepsscholen) (351/2003) Yliopistolaki (Wet inzake de universiteiten) (558/2009)
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ziekenhuizen Ambulances Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis Andere menselijke gezondheidszorg
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193, CPC 93199
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuizen, ambulances, intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis, en andere gezondheidsdiensten.
Bestaande maatregelen:	Laki yksityisestä terveydenhuollosta (Wet inzake de particuliere gezondheidszorg) (152/1990)
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Gezondheidsgerelateerde beroepen:diensten van artsen en tandartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten en paramedici, en psychologen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9312, CPC 93191

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, ongeacht of zij uit publieke of particuliere middelen worden gefinancierd, met inbegrip van de diensten van artsen en tandartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en psychologen. Dit voorbehoud geldt niet voor diensten van verpleegkundigen.
Bestaande maatregelen:	Laki yksityisestä terveydenhuollosta (Wet inzake de particuliere gezondheidszorg) (152/1990)
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (Wet inzake particuliere sociale diensten) (922/2011).
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Financiële diensten** De diensten van verzekeringsmakelaar mogen alleen worden aangeboden door ondernemingen met een permanente vestiging in de EU. Alleen verzekeraars die een hoofdkantoor in de EU hebben of over een filiaal in Finland beschikken, mogen directe verzekeringen (waaronder medeverzekeringen) aanbieden.

Minstens de helft van de leden van de raad van bestuur en de raad van toezicht en de algemeen directeur van een verzekeringsmaatschappij die een wettelijke pensioenverzekering aanbiedt, moeten in de EER wonen, tenzij de bevoegde instantie ontheffing verleent. Buitenlandse verzekeraars kunnen in Finland geen vergunning verkrijgen voor de oprichting van een filiaal om wettelijke pensioenverzekeringen aan te bieden. Ten minste één auditor moet zijn vaste verblijfplaats in de EER hebben.

Voor andere verzekeringsmaatschappijen moeten ten minste één van de leden van de raad van bestuur en de raad van toezicht, en de algemeen directeur in de EER wonen. Ten minste één auditor moet zijn vaste verblijfplaats in de EER hebben.

De algemeen agent van een Canadese verzekeringsmaatschappij moet een ingezetene zijn van Finland, tenzij de onderneming haar hoofdkantoor in de EU heeft.

Bestaande maatregelen:

Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (Wet inzake buitenlandse verzekeringsmaatschappijen) (398/1995)

Vakuutusyhtiölaki (Wet inzake verzekeringsmaatschappijen) (521/2008)

Laki vakuutusedustuksesta (Wet inzake verzekeringsbemiddeling) (570/2005)

Laki työeläkevakuutusyhtiöistä (Wet inzake ondernemingen die wettelijke pensioenverzekeringen aanbieden) (354/1997)

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bancaire en andere financiële diensten

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud:

Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Omschrijving:

Financiële diensten

Ten minste één van de oprichters, één van de leden van de raad van bestuur en van de raad van toezicht, en de algemeen directeur van de verleners van bankdiensten en de persoon die gemachtigd is namens de kredietinstelling te ondertekenen moeten hun vaste verblijfplaats in de EER hebben. Ten minste één auditor moet zijn vaste verblijfplaats in de EER hebben.

Voor betalingsdiensten kan een vestigingsplaats of woonplaats in Finland vereist zijn.

Bestaande maatregelen:

Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (Wet inzake handelsbanken en andere kredietinstellingen in de vorm van een naamloze vennootschap) (1501/2001)

Säästöpankkilaki (1502/2001) (Wet inzake spaarkassen)

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001) (Wet inzake coöperatieve banken en andere coöperatieve kredietinstellingen)

Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978) (Wet inzake hypotheekverenigingen)

Maksulaitoslaki (297/2010) (Wet inzake betalingsinstellingen)

Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa (298/2010) (Wet inzake het functioneren van buitenlandse betalingsinstellingen in Finland)

Laki luottolaitostoiminnasta (Wet inzake kredietinstellingen) (121/2007)

Sector:	Vervoer
Subsector:	Passagiers- of goederenvervoer per spoor
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7111, CPC 7112
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot grensoverschrijdend spoorvervoer. Met betrekking tot de verlening van diensten voor reizigersvervoer per spoor, zijn thans exclusieve rechten verleend (aan VR Group, die voor 100 procent in handen is van de staat), tot 2017 in de agglomeratie Helsinki en tot 2019 elders, en deze kunnen worden verlengd.
Bestaande maatregelen:	Rautatielaki (Wet inzake de spoorwegen) (304/2011)

Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** De commerciële visserij mag alleen worden uitgeoefend door vaartuigen die onder Finse vlag varen. Er kunnen aanvullende voorschriften gelden, onder meer betreffende de eigendom van het schip en het bestaan van een voldoende band met de Finse visserijsector.
Bestaande maatregelen:	Merilaki (Wet inzake de zee) 674/1994 Kalastuslaki (Wet inzake de visserij) 286/1982 Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä (Wet betreffende de registratie van zeeschepen die actief zijn in de visserij en de aquacultuur) 690/2010

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor wegvervoersdiensten is een vergunning vereist; deze wordt niet verleend voor in het buitenland geregistreerde voertuigen.
Bestaande maatregelen:	Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (Wet inzake het commerciële wegvervoer) 693/2006 Ajoneuvolaki (Wet inzake motorvoertuigen) 1090/2002
Sector:	Vervoer
Subsector:	Zeevervoer Wegvervoer Spoorvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 711, deel van CPC 712, deel van CPC 721
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling Verplichtingen
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationale zeevervoersdiensten** Finland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan landen een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten die onder de vlag van een specifiek ander land varende schepen of in het buitenland geregistreerde voertuigen op basis van wederkerigheid vrijstellen van het algemene verbod op het aanbieden van cabotagevervoer (inclusief gecombineerd vervoer, weg en spoor) in Finland.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Frankrijk

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Soorten vestiging — Overeenkomstig artikel L151-1 en artikel R153-1 van het Monetair en financieel wetboek is voor de in artikel R153-2 van het Monetair en financieel wetboek genoemde buitenlandse investeringen in Frankrijk de voorafgaande toestemming van de minister van Economische Zaken vereist.
Bestaande maatregelen:	Monetair en financieel wetboek, artikelen L151-1, R153-1

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Maatregelen:	
Omschrijving:	**Investeringen** Soorten vestiging — Frankrijk behoudt zich het recht voor om buitenlandse participatie in recentelijk geprivatiseerde ondernemingen te beperken tot een bepaald deel van de uitgegeven aandelen, dat door de Franse regering van geval tot geval wordt vastgesteld. Wanneer een vestiging betrekking heeft op bepaalde commerciële, industriële of ambachtelijke activiteiten, is bijzondere toestemming vereist wanneer de algemeen directeur geen permanente verblijfsvergunning heeft.
Bestaande maatregelen	

Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Onderdanen van landen die geen lid zijn van de EU kunnen niet participeren in kwekerijen voor vis, schelpdieren of algen op Frans maritiem staatseigendom.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Frankrijk behoudt zich het recht voor het aantal verleners van diensten inzake de plaatsing van personeel te beperken. Voor deze diensten bestaat een staatsmonopolie. Frankrijk behoudt zich het recht voor vestiging te eisen en de grensoverschrijdende levering van diensten voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel te verbieden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De grensoverschrijdende verlening van beveiligingsdiensten door een buitenlandse dienstverlener is niet toegestaan. Nationaliteitsvereiste voor (algemeen) directeuren.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Risico's in verband met vervoer over land mogen uitsluitend door in de EU gevestigde verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd.
Bestaande maatregelen:	Artikel L 310-10 van de Code des assurances
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Laboratoriumonderzoeken en -proeven
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 9311
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Frankrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde diensten inzake laboratoriumonderzoeken en -proeven.
Bestaande maatregelen:	Artikelen L 6213-1 tot en met 6213-6 van de Code de la santé publique

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Frankrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.

Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Reisgidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Frankrijk behoudt zich het recht voor te eisen dat een persoon die op zijn grondgebied diensten als reisgids verleent, de nationaliteit van een lidstaat van de EU heeft.
Bestaande maatregelen:	Geen

Sector:	Nieuws- en persagentschappen
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 962
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** De participatie van buitenlanders in bestaande ondernemingen die publicaties in het Frans uitgeven, mag niet meer bedragen dan 20 % van het kapitaal van of de stemrechten in de onderneming. De vestiging van Canadese persagentschappen is onderworpen aan de voorwaarden die zijn vastgesteld in de nationale regelgeving. Voor de vestiging van persagentschappen door buitenlandse investeerders is wederkerigheid vereist.
Bestaande maatregelen:	Ordonnance nº 45-2646 du 2 novembre 1945 portant règlementation provisoire des agences de presse Loi nº 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteits- en gastransmissiesystemen Transport van olie en gas via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 401, ISIC rev 3.1 402, CPC 7131,CPC 887
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Frankrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot elektriciteits- en gastransmissiesystemen en het transport van olie en gas via pijpleidingen. Enkel bedrijven waarvan 100 procent van het kapitaal in handen is van de Franse staat, een andere overheidsinstantie of EDF mogen eigenaar zijn van elektriciteitstransmissie- of distributiesystemen en die exploiteren. Enkel bedrijven waarvan 100 procent van het kapitaal in handen is van de Franse staat, een andere overheidsinstantie of GDF-Suez mogen om redenen van nationale energiezekerheid eigenaar zijn van gastransmissie- of distributiesystemen en die exploiteren.
Bestaande maatregelen:	Loi n° 2004-803 du 9 août 2004 relative au service public de l'électricité et du gaz et aux entreprises électriques et gazières Loi n°2005-781 du 13 juillet 2005 Loi n°2000-108 du 10 février 2000
Sector:	Productie van elektriciteit
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 4010
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Frankrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de elektriciteitsproductie.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Fabricage, productie, verwerking, opwekking, distributie of vervoer van nucleair materiaal
Subsector:	Productie van elektriciteit met kernenergie Verwerking van nucleair materiaal en kernbrandstof Vervoer en behandeling van nucleair materiaal
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.112, ISIC rev 3.1 23, ISIC rev 3.1 40**,** ISIC rev 3.11200, ISIC rev 3.1 2330, deel van ISIC rev 3.1 4010

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** De fabricage, de productie, de verwerking, de opwekking, de distributie of het vervoer van nucleair materiaal moet voldoen aan de verplichtingen van de overeenkomst Euratom-Canada.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Verhuur of lease zonder bedieningspersoneel
Subsector:	Overige verhuur of lease zonder bedieningspersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 832
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Frankrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot overige vormen van verhuur of lease zonder bedieningspersoneel.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Buitenlandse investeerders mogen geen intercitybusdiensten verlenen.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Duitsland

Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, 0502, CPC 882

Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** De meerderheid van de aandelen moet in handen zijn van burgers van een lidstaat van de EU of van bedrijven die overeenkomstig de regels van de EU zijn opgericht en die hun hoofdvestiging in een lidstaat van de EU hebben. Het gebruik van de betrokken schepen moet geleid en gecontroleerd worden door personen die in Duitsland wonen. Om een visvergunning te krijgen, moeten alle vissersvaartuigen geregistreerd worden bij de betreffende kuststaten waarin de schepen hun thuishaven hebben.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Milieudiensten
Subsector:	Afvalbeheer: diensten inzake riolering, afvalverzameling en sanitaire voorzieningen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9401, CPC 9402, CPC 9403
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake afvalbeheer, met uitzondering van adviesdiensten, verbieden en daarvoor vestiging vereisen. Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven betreffende de aanwijzing, oprichting, uitbreiding of exploitatie van monopolies voor of exclusieve verleners van diensten inzake afvalbeheer.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Milieudiensten
Subsector:	Bodembeheer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 94060
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake bodembescherming en het beheer van verontreinigde bodems, met uitzondering van adviesdiensten, verbieden en daarvoor vestiging vereisen. Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven betreffende de aanwijzing, oprichting, uitbreiding of exploitatie van monopolies voor of exclusieve verleners van diensten inzake bodembeheer en -bescherming.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Polissen betreffende verplichte verzekering voor luchtvervoer kunnen alleen worden uitgegeven door een in de EU gevestigde dochteronderneming of een in Duitsland gevestigd filiaal.
Bestaande maatregelen:	§§ 105 e.v. van het Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG), inzonderheid § 105, lid 2, VAG: „Versicherungsunternehmen eines Drittstaates, die im Inland das Erst- oder Rückversicherungsgeschäft durch Mittelspersonen betreiben wollen, bedürfen der Erlaubnis."

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Een buitenlandse verzekeringsmaatschappij met een filiaal in Duitsland kan daar uitsluitend via dat filiaal verzekeringscontracten voor internationaal vervoer afsluiten.
Bestaande maatregelen:	§ 43, lid 2, van het Luftverkehrsgesetz (LuftVG) en § 105, lid 1, van de Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO)

Sector:	Overige zakelijke diensten
Subsector:	Arbeidsbemiddeling en personeelsvoorziening
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203, CPC 87204, CPC 87205, CPC 87206, CPC 87209
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de plaatsing van personeel. Duitsland behoudt zich het recht voor het aantal verleners van diensten inzake de plaatsing van personeel te beperken. Hiervoor wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criterium: situatie op en ontwikkeling van de arbeidsmarkt. Duitsland behoudt zich het recht voor een monopolie van het federale arbeidsbureau (Bundesagentur für Arbeit) in te voeren of te handhaven. Overeenkomstig § 292 van het Sociaal Wetboek III (*Drittes Buch Sozialgesetzbuch — SGB III*) kan het Bondsministerie van Arbeid en Sociale Zaken voor specifieke beroepen een verordening vaststellen inzake de plaatsing en werving van personeel van buiten de EU en de EER.

Bestaande maatregelen:	§ 292 van het Sociaal Wetboek III (Drittes Buch Sozialgesetzbuch)
Sector:	Gezondheidszorg en sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot zijn socialezekerheidsstelsel, waarin diensten kunnen worden verleend door verschillende ondernemingen of entiteiten waarbij sprake is van een zekere mate van concurrentie, zodat die diensten dus niet „uitsluitend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag verrichte diensten" zijn. Duitsland behoudt zich het recht voor om met betrekking tot de verlening van gezondheids- en sociale diensten in het kader van een bilaterale handelsovereenkomst een betere behandeling toe te kennen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen. Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot zijn socialezekerheidsstelsel, waarin diensten worden verleend door andere ondernemingen of entiteiten die met elkaar concurreren, zodat die diensten derhalve eventueel niet onder de definitie van „uitsluitend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag verrichte diensten" vallen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ziekenhuizen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93110

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Duitsland behoudt zich het recht voor de nationale eigendom van uit particuliere middelen gefinancierde en door de Duitse strijdkrachten geëxploiteerde ziekenhuizen te handhaven. Duitsland behoudt zich het recht voor andere belangrijke uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuizen te nationaliseren.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Amusement, inclusief theater, concerten en circussen Bibliotheken, archieven en musea en overige culturele diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 96 behalve CPC 962 en CPC 964, en audiovisuele diensten
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die het verlenen van grensoverschrijdende amusementsdiensten (behalve audiovisuele diensten die niet zijn geliberaliseerd op grond van deze overeenkomst), ongeacht hun wijze van productie, distributie of transmissie, verbieden en daarvoor vestiging vereisen. Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van bibliotheek-, archief-, museum- en andere cultuurdiensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Energie
Subsector:	Productie van elektriciteit met kernenergie Verwerking van nucleair materiaal en kernbrandstof Vervoer en behandeling van nucleair materiaal
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 120, ISIC rev 3.1 40, CPC 887
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerking of het vervoer van nucleair materiaal en de opwekking van kernenergie.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Verhuur en lease van schepen
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7213, CPC 7223, CPC 83103
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Het charteren van buitenlandse schepen door Duitse ingezetenen kan aan een wederkerigheidsvoorwaarde onderworpen zijn.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Overige diensten, niet elders ingedeeld
Subsector:	Begrafenissen, crematie en lijkbezorging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9703
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Duitsland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot begrafenissen, crematie en lijkbezorging. Alleen publiekrechtelijke rechtspersonen kunnen een begraafplaats openhouden. De oprichting en de exploitatie van begraafplaatsen en diensten in verband met begrafenissen zijn dienstverrichtingen van de overheid.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Griekenland

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Griekenland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Hongarije

Sector: Alle sectoren

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen**

Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerving van staatseigendom.

Bestaande maatregelen:

Sector: Alle sectoren

Subsector: Rechtspersonen

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Markttoegang

Maatregelen:

Omschrijving: **Investeringen**

Een commerciële aanwezigheid kan zijn: een besloten of naamloze vennootschap of een vertegenwoordiging. Behalve voor financiële diensten is een eerste vestiging in de vorm van een filiaal niet toegestaan.

Bestaande maatregelen:

Sector: Alle sectoren

Subsector: Verwerving van landbouwgrond

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Nationale behandeling

Markttoegang

Omschrijving: **Investeringen**

Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerving van landbouwgrond door buitenlandse rechtspersonen en niet in Hongarije wonende natuurlijke personen, onder meer wat de vergunningsprocedure voor de verwerving van landbouwgrond betreft.

Bestaande maatregelen: Wet CXXII van 2013 betreffende de handel in landbouw- en bosgrond

Wet CCXII van 2013 tot vaststelling van bepaalde voorschriften en overgangsregels in verband met Wet nr. CXXII van 2013 betreffende de handel in landbouw- en bosgrond

Sector:	Landbouw
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 011, ISIC rev 3.1 012, ISIC rev 3.1 013, ISIC rev 3.1 014, ISIC rev 3.1 015 m.u.v. adviseurs en consulenten
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot landbouwactiviteiten.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Boekhoudkundige en auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86220
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot grensoverschrijdende boekhoudkundige en auditdiensten.
Bestaande maatregelen:	Wet C van 2000, Wet LXXV van 2007

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Vastgoeddiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 821, CPC 822
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van vastgoeddiensten.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Diensten in verband met de industrie Diensten in verband met de distributie van energie

Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 884, CPC 887 m.u.v. adviseurs en consulenten
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten in verband met de distributie van energie en met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van diensten in verband met de industrie, met uitzondering van de diensten van adviseurs en consulenten in deze sectoren.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87304, CPC 87305
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor vervoer per gepantserde auto en bewakingsdiensten.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Kopiëren van teksten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87904
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Hongarije behoudt zich het recht voor om voor diensten inzake het kopiëren van teksten vestiging te vereisen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Omschrijving:	**Financiële diensten** Verzekeringsmaatschappijen die niet in de EU gevestigd zijn, mogen op het grondgebied van Hongarije slechts directe verzekeringen aanbieden via een in Hongarije geregistreerd filiaal.
Bestaande maatregelen:	Wet LX van 2003
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die voor de verleners van alle uit publieke middelen gefinancierde diensten inzake ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis, vestiging of fysieke aanwezigheid op zijn grondgebied vereisen en die de grensoverschrijdende verlening van die diensten vanuit het buitenland beperken.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Cultuur, sport en recreatie
Subsector:	Nieuws- en persagentschappen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 962
Soort voorbehoud:	Markttoegang

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de diensten van nieuws- en persagentschappen.
Bestaande maatregelen:	Geen
Sector:	Elektriciteitsproductie, gas- en watervoorziening
Subsector:	Productie van elektriciteit met kernenergie Verwerking van kernbrandstof
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.12330, deel van ISIC rev 3.1 4010
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Hongarije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerking van kernbrandstof en de productie van elektriciteit met kernenergie.
Bestaande maatregelen:	Wet CXVI van 1996 inzake kernenergie, Besluit nr. 72/2000 van de regering inzake kernenergie
Sector:	Energiediensten
Subsector:	Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7131
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor het verlenen van diensten inzake vervoer via pijpleidingen is vestiging vereist. Diensten kunnen worden verleend via een door de staat of de lokale overheid toegekend concessiecontract. De verlening van deze dienst is geregeld bij de Hongaarse wet inzake concessies.
Bestaande maatregelen:	Wet XVI van 1991 inzake concessies

Voorbehouden van toepassing in Ierland

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Ierland behoudt zich het recht voor vestiging te eisen en de grensoverschrijdende verlening van diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel te verbieden. Ierland behoudt zich het recht voor vestiging te eisen en de grensoverschrijdende verlening van diensten voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel te verbieden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Ierland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: passagiersvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, CPC 7122
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Onderzoek naar de economische behoefte voor intercitybussen. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid.
Bestaande maatregelen:	Wet van 2009 tot regeling van het openbaar vervoer

Voorbehouden van toepassing in Italië

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** De regering kan bepaalde bijzondere bevoegdheden uitoefenen in bedrijven die actief zijn op het gebied van defensie en nationale veiligheid, en met betrekking tot bepaalde activiteiten op het gebied van energie, vervoer en communicatie die van strategisch belang zijn. Dit heeft niet alleen betrekking op geprivatiseerde ondernemingen, maar op alle rechtspersonen die activiteiten uitoefenen die van strategisch belang worden geacht op het gebied van defensie en nationale veiligheid. Wanneer een risico van ernstige schade aan de wezenlijke belangen van defensie en nationale veiligheid bestaat, heeft de regering de volgende bijzondere bevoegdheden: a) zij kan specifieke voorwaarden voor de aankoop van aandelen vaststellen; b) zij kan haar veto uitspreken over de vaststelling van besluiten inzake bijzondere verrichtingen zoals overdracht, fusie, splitsing, of de verandering van activiteit; of c) zij kan de verwerving van aandelen weigeren wanneer de koper een niveau van participatie in het kapitaal nastreeft dat naar verwachting de defensie en de nationale veiligheid zal schade. Elk besluit, elke handeling en elke transactie (overdracht, fusie, splitsing, verandering van activiteit, beëindiging) inzake strategische activa op het gebied van energie, vervoer en communicatie wordt door het betrokken bedrijf meegedeeld aan het kabinet van de premier. Met name moet kennis worden gegeven van de verwerving door een natuurlijke of rechtspersoon van buiten de EU die deze persoon zeggenschap over de onderneming verleent. De premier kan de volgende bijzondere bevoegdheden uitoefenen: a) hij kan zijn veto uitspreken over elk besluit dat en elke handeling en elke transactie die een uitzonderlijk risico van ernstige schade voor het algemeen belang in verband met de veiligheid en de exploitatie van netwerken en diensten oplevert; b) hij kan specifieke voorwaarden opleggen met het oog op het algemeen belang; of c) hij kan een acquisitie weigeren in uitzonderlijke gevallen waarin een risico voor de wezenlijke belangen van de staat bestaat. De criteria om te beoordelen of een risico reëel of uitzonderlijk is, en de voorwaarden en procedures voor de uitoefening van de bijzondere bevoegdheden zijn vastgelegd in de wet.
Bestaande maatregelen:	Wet 56/2012 inzake bijzondere bevoegdheden in bedrijven die activiteiten ontplooien op het gebied van defensie en nationale veiligheid, energie, vervoer en communicatie Besluit van de premier DPCM 253 van 30.11.2012 tot vaststelling van de activiteiten van strategisch belang op het gebied van defensie en nationale veiligheid
Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De visserij in de Italiaanse territoriale wateren is voorbehouden aan schepen die onder Italiaanse vlag varen.
Bestaande maatregelen:	Koninklijk Besluit 327/1942 (gewijzigd bij Wet 222/2007), artikelen 143 en 221 (Scheepvaartwetboek)
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Italië behoudt zich het recht voor vestiging te eisen en de grensoverschrijdende levering van diensten voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel te verbieden. Italië behoudt zich het recht voor het aantal verleners van diensten inzake arbeidsbemiddeling en de plaatsing van kantoorpersoneel te beperken.
Bestaande maatregelen:	Wetsbesluit 276/2003, artikelen 4 en 5
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Lager onderwijs Middelbaar onderwijs Hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Italië behoudt zich het recht voor om vestiging te vereisen voor en beperkingen vast te stellen met betrekking tot het grensoverschrijdende aanbod van uit particuliere middelen gefinancierd lager en middelbaar onderwijs.
Bestaande maatregelen:	Koninklijk besluit 1592/1933 (Wet inzake het middelbaar onderwijs) Wet 243/1991 (Incidentele overheidsbijdrage voor particuliere universiteiten) Besluit 20/2003 van het CNVSU (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) Besluit van de president van de republiek (DPR) nr. 25/1998

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bancaire en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Italië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de activiteiten van „promotori di servizi finanziari".
Bestaande maatregelen:	Artikelen 91-111 van de Verordening van het Italiaanse beurscomité (Consob) inzake makelaars (nr. 16190 van 29 oktober 2007)

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Goederenvervoer, voertuigen en aansprakelijkheid ten aanzien van in Italië gelegen risico's mogen uitsluitend door in de EU gevestigde verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd, tenzij het gaat om internationaal vervoer voor import in Italië.
Bestaande maatregelen:	Art. 29 van het Wetboek particuliere verzekeringen (Wetsbesluit nr. 209 van 7 september 2005)

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Italië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die vestiging verplicht stellen en de grensoverschrijdende verlening van actuariële diensten beperken.
Bestaande maatregelen:	Wet 194/1942 inzake het beroep van actuaris

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Italië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	Wet 833/1978 inzake de instelling van het stelsel van openbare gezondheidszorg Wetsbesluit 502/1992 inzake de organisatie van en de discipline in de gezondheidszorg Wet 328/2000 inzake de hervorming van de sociale diensten
Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de economische behoefte voor limousines. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de economische behoefte voor intercitybussen. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de economische behoefte voor diensten inzake goederenvervoer. Belangrijkste criteria: lokale vraag.
Bestaande maatregelen:	Wetsbesluit 285/1992 (Wegcode en latere wijzigingen), art. 85 Wetsbesluit 395/2000, art. 8 (Personenvervoer over de weg) Wet 21/1992 (Kaderwet inzake openbaar personenvervoer over de weg zonder dienstregeling) Wet 218/2003, art. 1 (personenvervoer met gehuurde bussen met chauffeur) Wet 151/1981 (Kaderwet inzake plaatselijk openbaar vervoer)

Voorbehouden van toepassing in Letland

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van landbouwgrond
Bedrijfstakkenclassificatie:	

Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Letland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerving van landbouwgrond door onderdanen van Canada of een derde land, onder meer wat de vergunningsprocedure voor de verwerving van landbouwgrond betreft.
Bestaande maatregelen:	Wet inzake de privatisering van grond in plattelandsgebieden, ss. 28, 29, 30.
Sector:	Veterinaire diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 932
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Letland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van veterinaire diensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Letland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving, selectie en plaatsing van leidinggevend personeel, de plaatsing van personeel en de plaatsing van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Letland behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Voor passagiers- en vrachtvervoer is een vergunning vereist; deze wordt niet verleend voor in het buitenland geregistreerde voertuigen. Eenmaal gevestigd, moeten ondernemingen in Letland geregistreerde voertuigen gebruiken.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Litouwen

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen** Litouwen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot ondernemingen die van strategisch belang zijn voor de nationale veiligheid en waarvan de staat eigenaar moet zijn (deel van het kapitaal dat overeenkomstig de nationale veiligheidsbelangen in handen mag zijn van binnenlandse of buitenlandse natuurlijke personen, procedure en criteria voor de bepaling van de conformiteit van potentiële nationale investeerders en potentiële deelnemers in de onderneming, enz.).
Bestaande maatregelen:	Wet inzake ondernemingen en voorzieningen van strategisch belang voor de nationale veiligheid en andere ondernemingen die van belang zijn voor de nationale veiligheid van de Republiek Litouwen van 21 juli 2009 nr. XI-375.
Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Aankoop van grond
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Litouwen behoudt zich het recht voor om met betrekking tot het verwerven van grond maatregelen vast te stellen of te handhaven die in overeenstemming zijn met de verbintenissen die de EU is aangegaan in de Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten (GATS) en die van toepassing zijn in Litouwen. De procedure en de voorwaarden voor de verwerving van grond, en de beperkingen daarop, worden vastgesteld in de constitutionele wet, de wet inzake gronden en de wet inzake het verwerven van landbouwgrond. Plaatselijke overheden (gemeenten) en andere nationale entiteiten van leden van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie die in Litouwen economische activiteiten uitoefenen die in de Grondwet zijn gespecificeerd overeenkomstig de criteria van Europese en andere integratie waar Litouwen een aanvang mee heeft genomen, mogen in hun eigendom niet-landbouwgrond verwerven voor de bouw en de werking van gebouwen en faciliteiten die zij voor hun directe activiteiten nodig hebben.
Bestaande maatregelen:	Grondwet van de Republiek Litouwen Constitutionele wet van de Republiek Litouwen van 20 juni 1996 betreffende de tenuitvoerlegging van artikel 47, lid 3, van de Grondwet van de Republiek Litouwen, nr. I-1392, laatstelijk gewijzigd op 20 maart 2003, nr. IX-1381 Wet van 27 januari 2004 inzake gronden, nr. IX-1983 Wet van 24 april 2014 inzake het verwerven van landbouwgrond, nr. XII-854
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Rechtskundige diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 861

Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Advocaten uit andere landen mogen uitsluitend ingevolge bilaterale overeenkomsten inzake rechtsbijstand als advocaat voor de rechtbank optreden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Litouwen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving, selectie en plaatsing van leidinggevend personeel en voor de plaatsing van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Litouwen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Opsporingsdiensten

Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87301
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** In Litouwen heeft de staat een monopolie op opsporingsdiensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Toerisme en diensten in verband met reizen
Subsector:	Reisgidsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7472
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor zover Canada en de provincies en territoria ervan onderdanen van Litouwen toestaan gidsdiensten te verrichten, zal Litouwen onderdanen van Canada toestaan om onder dezelfde voorwaarden gidsdiensten te verlenen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Telecommunicatie
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Het overheidsbedrijf „Infostruktura" heeft exclusieve rechten om de volgende diensten te verlenen: datatransmissie via beveiligde overheidsnetwerken voor datatransmissie, toekenning van internetadressen eindigend op „gov.lt", certificering van elektronische kassa's.
Bestaande maatregelen:	Besluit nr. 756 van de regering van 28 mei 2002 inzake de goedkeuring van de standaardprocedure voor het vaststellen van prijzen en tarieven van goederen en diensten van monopolistische aard die worden geleverd door overheidsbedrijven en openbare instellingen die door ministeries, overheidsinstellingen en provinciegouverneurs zijn opgericht en met betrekking tot het werkgebied waarvan zij bevoegdheden uitoefenen.
Sector:	Bouwnijverheid
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 51
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 19 maart 1996 inzake de bouw, nr. I-1240

Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Het recht om documentatie inzake ontwerpen voor bouwwerken van uitzonderlijke betekenis op te stellen, wordt alleen verleend aan in Litouwen geregistreerde ontwerpbedrijven of aan buitenlandse ontwerpbedrijven die daarvoor goedkeuring hebben gekregen van een daartoe door de regering gemachtigde instelling. Het recht om technische activiteiten in de belangrijkste sectoren van de bouwnijverheid uit te oefenen, kan worden toegekend aan personen die geen Litouwer zijn en die daarvoor goedkeuring hebben gekregen van een door de regering van Litouwen gemachtigde instelling.
Bestaande maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 19 maart 1996 inzake de bouw, nr. I-1240
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Litouwen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verstrekking van alle sociale diensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt ontvangen en derhalve niet worden geacht particuliere financiering te ontvangen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bancaire en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Hoger management en raden van bestuur Nationale behandeling
Maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 30 maart 2004 inzake banken, nr. IX-2085 Wet van de Republiek Litouwen van 4 juli 2003 inzake instellingen voor collectieve belegging, nr. IX-1709 Wet van de Republiek Litouwen van 3 juni 1999 inzake vrijwillige aanvullende pensioenopbouw, nr. VIII-1212
Omschrijving:	**Financiële diensten** Voor het beheer van activa moet een gespecialiseerde beheermaatschappij worden opgericht (geen filialen). Alleen banken met statutaire zetel of een filiaal in Litouwen kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden. Alleen banken met statutaire zetel of een filiaal in Litouwen en met een vergunning om beleggingsdiensten in een lidstaat van de EU of van de EER aan te bieden, kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden. Ten minste één directeur van de bank moet Litouws spreken en permanent in Litouwen verblijven.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Energiediensten
Subsector:	Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7131
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Litouwen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen.
Bestaande maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 10 oktober 2000 inzake aardgas, nr. VIII-1973

Sector:	Energie
Subsector:	Opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 402, CPC 742
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Litouwen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot ondersteunende diensten voor het vervoer van andere goederen dan brandstoffen via pijpleidingen.
Bestaande maatregelen:	Wet van de Republiek Litouwen van 10 oktober 2000 inzake aardgas, nr. VIII-1973 (art. 10.8)

Sector:	Zakelijke diensten Ondersteunende diensten voor vervoer over zee en over binnenwateren, vervoer per spoor en vervoer door de lucht
Subsector:	Onderhoud en reparatie van schepen, spoorwegmaterieel en luchtvaartuigen en delen daarvan
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86764, CPC 86769, deel van CPC 8868
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** In Litouwen geldt voor diensten inzake het onderhoud en de reparatie van spoorwegmaterieel een staatsmonopolie.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Wegvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123

Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die zijn genomen overeenkomstig bilaterale overeenkomsten en die de bepalingen voor vervoersdiensten en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van bilaterale doorvoer en andere vergunningen voor vervoer naar, in, door en uit het grondgebied van Litouwen naar de betrokken verdragsluitende partijen, alsook wegenbelastingen en -heffingen.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Malta

Sector:	Visserij Aquacultuur Diensten in verband met visserij
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev. 3.1 0502, CPC 882
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Voor de registratie en vergunning van een vissersvaartuig moet de eigenaar, de kapitein of de gezagvoerder van het vissersvaartuig overeenkomstig de Wet inzake onroerende goederen (verwerving door niet-ingezetenen) woonachtig zijn in Malta.
Bestaande maatregelen:	Art. 5 van Verordening 425.07 inzake regels voor vissersvaartuigen

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Malta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Malta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de plaatsing van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Malta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Malta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierd lager, middelbaar, hoger en volwassenenonderwijs.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ziekenhuizen Ambulances Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen** Malta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Professionele dienstverlening in de gezondheidszorg: diensten van artsen en tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en psychologen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9312, deel van CPC 9319
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Dit voorbehoud geldt voor alle gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van de diensten die worden verleend door artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, paramedisch personeel en psychologen. In Malta mogen deze diensten alleen worden verleend door onderdanen van een lidstaat van de EU die daarvoor voorafgaande toestemming hebben ontvangen, waarvoor een onderzoek naar de economische behoefte vereist kan zijn.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Malta behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoersdiensten
Subsector:	Wegvervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Openbare busdiensten: het hele netwerk maakt het voorwerp uit van een concessie waarin een openbaredienstverplichting is opgenomen om tegemoet te komen aan de behoeften van bepaalde sociale groepen (zoals studenten en ouderen).
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Vervoer over water Ondersteunende diensten voor vervoer over water
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7213, CPC 7214, deel van 742, CPC 745, deel van CPC 749
Soort voorbehoud:	Markttoegang Verplichtingen
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationale zeevervoersdiensten** Er bestaan exclusieve rechten voor de maritieme verbinding van Malta met het Europese vasteland via Italië.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Nederland

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Nederland behoudt zich het recht voor vestiging te eisen en de grensoverschrijdende verlening van diensten voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel te verbieden.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Polen

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	

Bedrijfstakkenclassificatie:

Soort voorbehoud: Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

De preferentiële voorwaarden voor vestiging of grensoverschrijdende dienstverlening, waaronder eventueel de afschaffing of wijziging van bepaalde beperkingen die zijn vervat in de lijst van in Polen geldende voorbehouden, kunnen door handels- en scheepvaartverdragen worden uitgebreid.

Bestaande maatregelen:

Sector: Visserij

Aquacultuur

Diensten in verband met visserij

Subsector:

Bedrijfstakkenclassificatie: ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882

Soort voorbehoud: Meestbegunstigingsbehandeling

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**

Polen behoudt zich het recht voor maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan diensten en dienstverleners van een land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake visserij in de geografische visserijgebieden die onder de bevoegdheid van de betrokken landen vallen, overeenkomstig internationale praktijken en beleidsmaatregelen inzake instandhouding of visserijovereenkomsten, in het bijzonder in de Oostzee.

Bestaande maatregelen:

Sector: Zakelijke diensten

Subsector: Werving en selectie van leidinggevend personeel

Plaatsing van personeel

Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Soort voorbehoud: Markttoegang

Nationale behandeling

Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Polen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Polen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Polen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ambulances
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93192
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Polen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van ambulancediensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Polen behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Alle personen- en vrachtvervoer, behalve zeevervoer
Bedrijfstakkenclassificatie:	Deel van CPC 711, deel van CPC 712, deel van CPC 722
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Voor zover Canada en de provincies en territoria ervan het verlenen van vervoersdiensten in en door het grondgebied van Canada door Poolse personen- en vrachtvervoerders toestaan, zal Polen het verlenen van vervoersdiensten door Canadese passagiers- en vrachtvervoerders in en door het grondgebied van Polen onder dezelfde voorwaarden toestaan.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Portugal

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Portugal behoudt zich het recht voor om voor landen waar het Portugees de officiële taal is (Angola, Brazilië, Guinee-Bissau, Kaapverdië, Mozambique en Sao Tomé en Principe) af te zien van de nationaliteitsvoorwaarden voor de uitoefening van bepaalde activiteiten en beroepen door natuurlijke personen die diensten verlenen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212 andere dan boekhouddiensten

Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Portugal behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van auditdiensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Portugal behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Portugal behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** De grensoverschrijdende verlening van beveiligingsdiensten door een buitenlandse dienstverrichter is niet toegestaan. Nationaliteitsvereiste voor gespecialiseerd personeel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Opsporingsdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87301

Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** In Portugal heeft de staat een monopolie op opsporingsdiensten.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekering
Soort voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Lucht- en zeevervoer (goederen, luchtvaartuigen, schepen en aansprakelijkheid) mogen uitsluitend door in de EU gevestigde ondernemingen worden verzekerd. Enkel in de EU gevestigde personen of ondernemingen mogen in Portugal als tussenpersoon voor dit soort verzekeringen optreden.
Bestaande maatregelen:	Art. 7 van Wetsbesluit 94-B/98 en art. 7 van Wetsbesluit 144/2006

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Portugal behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Energie
Subsector:	Elektriciteit, aardgas, aardolie of aardolieproducten
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 232, ISIC rev 3.1 4010, ISIC rev 3.1 4020, CPC 7131, CPC 7422, CPC 887 (m.u.v. adviseurs en consulenten)
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Portugal behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de productie, de transmissie en de distributie van elektriciteit, de productie van gas, het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, de groothandel in elektriciteit, de detailhandel in elektriciteit en gas (niet in flessen), en diensten in verband met de distributie van elektriciteit en aardgas. Portugal behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van diensten inzake de opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen (aardgas). De transmissie en distributie van elektriciteit gebeurt via exclusieve openbaredienstconcessies. Concessies voor de transmissie, distributie en ondergrondse opslag van aardgas en voor de terminals voor de aanlanding, opslag en hervergassing van LNG worden na openbare aanbestedingen gegund via contracten. Deze concessies voor de elektriciteits- en gassector worden enkel toegekend aan vennootschappen wier hoofdkantoor en daadwerkelijke management zich in Portugal bevinden.
Bestaande maatregelen:	Wetsbesluit 230/2012 en Wetsbesluit 231/2012, 26 oktober — aardgas Wetsbesluit 215-A/2012 en Wetsbesluit 215-B/2012, 8 oktober — aardgas Wetsbesluit 31/2006, 15 februari — ruwe aardolie/aardolieproducten
Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Wat personenvervoer betreft, wordt een onderzoek uitgevoerd naar de economische behoefte voor limousinediensten. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Andere diensten
Subsector:	Begrafenissen, crematie en lijkbezorging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 97030
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Portugal behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot begrafenissen, crematie en lijkbezorging. Het particuliere beheer en de particuliere exploitatie van begraafplaatsen vindt plaats in het kader van een openbare concessie.

Bestaande maatregelen: Wetsbesluit 109/2010, 14 oktober 2010
Wet 13/2011, 29 april 2011

Voorbehouden van toepassing in Roemenië

Sector: Zakelijke diensten

Subsector: Onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 851, CPC 852, CPC 853

Soort voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling

Omschrijving: **Grensoverschrijdende handel in diensten**
Roemenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten.

Bestaande maatregelen: Verordening van de regering nr. 6/2011
Besluit van de minister van Onderwijs en Onderzoek nr. 3548/2006
Besluit van de regering nr. 134/2011

Sector: Zakelijke diensten

Subsector: Werving en selectie van leidinggevend personeel
Plaatsing van personeel
Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Soort voorbehoud: Markttoegang
Nationale behandeling
Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving: **Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten**
Roemenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel.
Roemenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel.

Bestaande maatregelen:

Sector: Zakelijke diensten

Subsector: Beveiliging

Bedrijfstakkenclassificatie: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Roemenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Roemenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierd lager, middelbaar, hoger en volwassenenonderwijs.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Roemenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Slowakije

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	Verwerving van vastgoed

Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen** Buitenlandse ondernemingen of natuurlijke personen mogen geen landbouw- of bosgronden verwerven buiten de bebouwde kom van een gemeente, noch bepaalde andere terreinen (bijv. natuurlijke hulpbronnen, meren, rivieren, openbare wegen, enz.).
Bestaande maatregelen:	Wet 202/1995 inzake deviezen, art. 19 Wet 229/1991 inzake wetten betreffende de aanpassing van de eigendomsverhoudingen met betrekking tot gronden
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Slowakije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Slowakije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Slowakije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923 andere dan CPC 92310, CPC 924
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** EER-ingezetenschap is vereist voor de verleners van andere uit particuliere middelen gefinancierde onderwijsdiensten dan postsecundair technisch en beroepsonderwijs. Er kan een onderzoek naar de economische behoefte worden verricht; het aantal scholen dat wordt opgericht kan door de plaatselijke autoriteiten worden beperkt. In Slowakije moet de meerderheid van de leden van de Raad van bestuur van een instelling die onderwijsdiensten verstrekt bestaan uit Slowaakse staatsburgers.
Bestaande maatregelen:	Wet 245/2008 inzake onderwijs Wet 131/2002 inzake universiteiten, art. 2, 47, 49a Wet 596/2003 inzake het overheidsbestuur in het onderwijs, art. 16
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ziekenhuizen Ambulances Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Slowakije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Slowakije behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Financiële diensten** Buitenlanders mogen een verzekeringsmaatschappij in de vorm van een naamloze vennootschap oprichten of via een filiaal met statutaire zetel in Slowakije verzekeringsactiviteiten verrichten. De toestemming daarvoor is onderworpen aan het oordeel van de toezichthoudende autoriteit.
Bestaande maatregelen:	Wet **8/2008** inzake het verzekeringswezen
Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bancaire en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Maatregelen:	Wet 566/2001 inzake effecten Wet 483/2001 inzake het bankwezen
Omschrijving:	**Financiële diensten** Investeringsdiensten kunnen in Slowakije worden verleend door beheersmaatschappijen met de rechtsvorm van een naamloze vennootschap met eigen vermogen (geen filialen).
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Energie
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 4010, ISIC rev 3.1 4020, ISIC rev 3.1 4030, CPC 7131

Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Een vergunning is vereist voor de productie, de transmissie en de distributie van elektriciteit, de productie van gas en de distributie van gasvormige brandstoffen, de productie en distributie van stoom en warm water, het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen, de groothandel en de detailhandel in elektriciteit, stoom en warm water, en diensten in verband met de distributie van energie. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht; de aanvraag kan alleen worden geweigerd als de markt verzadigd is. Een vergunning voor deze activiteiten kan alleen worden verleend aan een natuurlijke persoon die permanent in een lidstaat van de EU of de EER verblijft of aan een rechtspersoon die in de EU of de EER is gevestigd.
Bestaande maatregelen:	Wet 51/1988 inzake mijnbouw, art. 4a Wet 569/2007 inzake geologische activiteiten, art. 5 Wet 251/2012 inzake energie, art. 6 en 7 Wet 657/2004 inzake thermische energie, art. 5
Sector:	Vervoer Visserij Aquacultuur
Subsector:	Vervoer over water Diensten in verband met visserij
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 722
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** In Slowakije moeten buitenlandse investeerders hun hoofdkantoor in Slowakije hebben om een vergunning voor het verlenen van een dienst te kunnen aanvragen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Markttoegang

Omschrijving:	**Investeringen** Voor vrachtvervoer wordt een onderzoek naar de economische behoefte verricht. Belangrijkste criteria: plaatselijke vraag.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Spoorvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7111, CPC 7112
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten zijn genomen, en die verkeersrechten en operationele voorwaarden regelen, alsook de verlening van vervoersdiensten op het grondgebied van Bulgarije, Tsjechië en Slowakije en tussen de betrokken landen.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Wegvervoer
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Maatregelen die zijn genomen overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten, en die het verlenen van vervoersdiensten voorbehouden aan of beperken tot de betrokken verdragsluitende partijen en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten in, op, door en uit Slowakije.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Slovenië

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Slovenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verlening van diensten voor de plaatsing van kantoorpersoneel. Slovenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot diensten voor de werving en selectie van leidinggevend personeel en voor de terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Slovenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het verlenen van beveiligingsdiensten. Er kunnen vereisten inzake vergunningen en machtigingen gelden. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Onderwijs
Subsector:	Lager onderwijs Middelbaar onderwijs Hoger onderwijs
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 921, CPC 922, CPC 923
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Slovenië behoudt zich het recht voor om vestiging te vereisen voor en beperkingen vast te stellen met betrekking tot het grensoverschrijdende aanbod van uit particuliere middelen gefinancierd lager onderwijs. De meerderheid van de leden van de Raad van bestuur van een instelling die uit particuliere middelen gefinancierd middelbaar of hoger onderwijs verstrekt, moet de Sloveense nationaliteit hebben.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ambulances
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93192
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Slovenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ambulances.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Slovenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in Spanje

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Werving en selectie van leidinggevend personeel Plaatsing van personeel
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87201, CPC 87202
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Spanje behoudt zich het recht voor het aantal verleners van diensten inzake de werving en selectie van leidinggevend personeel te beperken. Spanje behoudt zich het recht voor het aantal verleners van diensten inzake de plaatsing van personeel te beperken.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Beveiliging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** De grensoverschrijdende verlening van beveiligingsdiensten door een buitenlandse dienstverlener is niet toegestaan. Uitsluitend toegang via Sociedades Anonimas, Sociedades de Responsabilidad Limitada, Sociedades Anonimas Laborales en Sociedades Cooperativas. Nationaliteitsvereiste voor gespecialiseerd personeel.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Omschrijving:	**Financiële diensten** Voor actuarissen is ingezetenschap vereist, of anders twee jaar ervaring.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Spanje behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Vervoer
Subsector:	Wegvervoer: personenvervoer, vrachtvervoer, internationaal goederenvervoer per vrachtwagen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 712
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Wat personenvervoer betreft, wordt voor onder CPC 7122 vallende diensten een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criterium: lokale vraag. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de economische behoefte voor intercitybussen. Belangrijkste criteria: het aantal bestaande ondernemingen en de gevolgen daarvoor, de bevolkingsdichtheid, de geografische spreiding, de gevolgen voor het verkeer en potentiële nieuwe werkgelegenheid.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Wegvervoer (vracht)
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7123
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** In Spanje kan een vergunning voor de vestiging van een commerciële aanwezigheid worden geweigerd aan dienstverleners uit landen die Spaanse dienstverleners geen effectieve markttoegang verlenen.
Bestaande maatregelen:	Ley 16/1987**, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres**

Voorbehouden van toepassing in Zweden

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Zweden behoudt zich het recht voor om voor oprichters, directieleden en leden van raden van bestuur discriminerende vereisten vast te stellen of te handhaven wanneer in het Zweedse recht nieuwe verenigings- of vennootschapsvormen worden opgenomen.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Alle sectoren
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Deense, Zweedse en Finse maatregelen ter bevordering van de noordse samenwerking, zoals: a) financiële ondersteuning van projecten voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) (het Nordic Industrial Fund); b) financiering van haalbaarheidsstudies voor internationale projecten (het Nordic Fund for Project Exports), en c) financiële bijstand aan ondernemingen ([1]) die milieutechnologie gebruiken (de Nordic Environment Finance Corporation). Dit voorbehoud geldt onverminderd de uitsluiting van overheidsopdrachten door een partij, subsidies of overheidssteun voor de handel in diensten in artikel 8.15.5, onder a) en b), en artikel 9.2.2, onder f) en g).
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Mijnen en groeven, elektriciteitsproductie, gas- en watervoorziening
Subsector:	Productie van elektriciteit met kernenergie Verwerking van kernbrandstof
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 1200, ISIC rev 3.1 2330, deel van ISIC rev 3.1 4010
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Zweden behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verwerking van kernbrandstof en de productie van elektriciteit met kernenergie.
Bestaande maatregelen:	Het Zweedse milieuwetboek (1998:808) Wet inzake activiteiten op het gebied van nucleaire technologie (1984:3)

Sector:	Handel
Subsector:	Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen en andere door apothekers verleende diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211

([1]) Dit geldt voor Oost-Europese ondernemingen die met één of meer noordse ondernemingen samenwerken.

Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Het Zweedse monopolie op de detailhandel in geneesmiddelen is op 1 juli 2009 opgegeven. Nu de openstelling van de markt van recente datum is en nieuwe wijzen van dienstverlening meebrengt, behoudt Zweden zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de detailhandel in geneesmiddelen en de levering van geneesmiddelen aan het grote publiek.
Bestaande maatregelen:	Wet inzake de handel in geneesmiddelen (2009:336) Verordening inzake de handel in geneesmiddelen (2009:659) Het Zweedse geneesmiddelenagentschap heeft nog andere verordeningen vastgesteld; nadere bijzonderheden dienaangaande zijn te vinden in (LVFS 2009:9 http://www.lakemedelsverket.se/upload/lvfs/LVFS_2009-9.pdf
Sector:	Onderwijs
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 92
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen en grensoverschrijdende handel in diensten** Zweden behoudt zich het recht voor maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot door de overheid erkende onderwijsdienstverleners. Dit voorbehoud geldt voor uit particuliere middelen gefinancierde onderwijsdienstverleners die een of andere vorm van overheidssteun ontvangen, bijvoorbeeld door de staat erkende onderwijsdienstverleners, onderwijsdienstverleners onder staatstoezicht en onderwijs dat recht geeft op studieondersteuning.
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Recyclage
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	ISIC rev 3.1 37
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Zweden behoudt zich het recht voor het aantal verleners van uit particuliere middelen gefinancierde recyclagediensten op lokaal bestuursniveau te beperken door het tot stand brengen of handhaven van monopolies of het op niet-discriminerende grondslag verlenen van een concessie of exclusieve rechten aan een of meer dienstverleners. De beperking van de markttoegang weerspiegelt de toepassing van het voorbehoud van de EU inzake openbare nutsvoorzieningen.

Bestaande maatregelen:	Het milieuwetboek (1998:808) SFS 1994:1205 Förordning (1994:1205) om producentansvar för returpapper SFS 2000:208 Förordning (2000:208) om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer SFS 2005:209 Förordning (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter SFS 1997:185 Förordning (1997:185) om producentansvar för förpackningar SFS 1994:1236 Förordning (1994:1236) om producentansvar för däck SFS 1993:1154 Förordning (1993:1154) om producentansvar för glasförpackningar och förpackningar av wellpapp SFS 2007:185 Förordning (2007:185) om producentansvar för bilar SFS 2007:193 Förordning (2007:193) om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor SFS 2006:1273 Förordning (2006:1273) om producentansvar för förpackningar SFS 2009:1031 Förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel
Sector:	Afvalbeheer
Subsector:	Beheer van huishoudelijk afval en van afval waarvoor producenten verantwoordelijk zijn
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9402
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** Zweden behoudt zich het recht voor het aantal verleners van uit particuliere middelen gefinancierde afvalbeheersdiensten op lokaal bestuursniveau te beperken door het tot stand brengen of handhaven van monopolies of het op niet-discriminerende grondslag verlenen van een concessie of exclusieve rechten aan een of meer dienstverleners. De beperking van de markttoegang weerspiegelt de toepassing van het voorbehoud van de EU met betrekking tot openbare nutsvoorzieningen.
Bestaande maatregelen:	Het milieuwetboek (1998:808) SFS 1994:1205 Förordning (1994:1205) om producentansvar för returpapper SFS 2000:208 Förordning (2000:208) om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer SFS 2005:209 Förordning (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter SFS 1997:185 Förordning (1997:185) om producentansvar för förpackningar SFS 1994:1236 Förordning (1994:1236) om producentansvar för däck SFS 1993:1154 Förordning (1993:1154) om producentansvar för glasförpackningar och förpackningar av wellpapp SFS 2007:185 Förordning (2007:185) om producentansvar för bilar SFS 2007:193 Förordning (2007:193) om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor SFS 2006:1273 Förordning (2006:1273) om producentansvar för förpackningar SFS 2009:1031 Förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel

Sector:	Zeevervoer
Subsector:	Cabotage
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 7211, CPC 7212
Soort voorbehoud:	Meestbegunstigingsbehandeling Verplichtingen
Omschrijving:	**Investeringen, grensoverschrijdende handel in diensten en internationale zeevervoersdiensten** Voor zover Canada en de provincies en territoria ervan onder Zweedse vlag varende schepen toelaten in Canada cabotageverkeer te verrichten, kunnen op basis van wederkerigheid maatregelen worden genomen opdat Canadese vaartuigen onder Canadese vlag in Zweden cabotage kunnen verrichten. Het specifieke doel van dit voorbehoud is afhankelijk van de inhoud van een eventuele toekomstige overeenkomst tussen Canada en Zweden.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Zakelijke diensten Ondersteunende diensten voor vervoer over land en per spoor
Subsector:	Onderhoud en reparatie van spoorweg- en wegvervoersmaterieel en delen daarvan
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 6112, CPC 6122, deel van CPC 8867, deel van CPC 8868
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** In Zweden wordt voor het onderhoud en de reparatie van spoorweg- en wegvervoersmaterieel een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd wanneer een investeerder zijn eigen terminalinfrastructuurfaciliteiten wil opzetten. Belangrijkste criteria: beschikbare ruimte en capaciteit.
Bestaande maatregelen:	Wet inzake de ruimtelijke ordening en de bouwsector (2010:900)

Sector:	Overige diensten, niet elders ingedeeld
Subsector:	Begrafenissen, crematie en lijkbezorging
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 9703
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Zweden behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot begrafenissen, crematie en lijkbezorging.
Bestaande maatregelen:	

Voorbehouden van toepassing in het Verenigd Koninkrijk

Sector:	Zakelijke diensten
Subsector:	Auditdiensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 86211, CPC 86212 andere dan boekhouddiensten
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Het Verenigd Koninkrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de grensoverschrijdende verlening van auditdiensten.
Bestaande maatregelen:	Vennootschapswet 2006

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Diensten van artsen
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93121, CPC 93122
Soort voorbehoud:	Markttoegang
Omschrijving:	**Investeringen** De vestiging van artsen in het kader van de National Health Service is afhankelijk van een bezettingsplan voor medisch personeel.
Bestaande maatregelen:	

Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Ambulances Intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 93192, CPC 93193
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur

Omschrijving:	**Investeringen** Het Verenigd Koninkrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Gezondheidszorg
Subsector:	Gezondheidsgerelateerde professionele diensten, met inbegrip van diensten van artsen en tandartsen en diensten van psychologen; diensten van verloskundigen Diensten van verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel Detailhandel in geneesmiddelen, medische en orthopedische goederen en andere door apothekers verleende diensten
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 63211, deel vanCPC 85201,CPC 9312, deel van CPC 93191
Soort voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Omschrijving:	**Grensoverschrijdende handel in diensten** Het Verenigd Koninkrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die de vestiging van dienstverleners verplicht stellen en de grensoverschrijdende verlening van gezonheidsgerelateerde diensten door dienstverleners die niet fysiek aanwezig zijn op het grondgebied van het Verenigd Koninkrijk beperken, met inbegrip van diensten van artsen en tandartsen en diensten van psychologen; diensten van verloskundigen; diensten van verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel; detailhandel in geneesmiddelen en in medische en orthopedische goederen en andere door apothekers verleende diensten
Bestaande maatregelen:	
Sector:	Sociale diensten
Subsector:	
Bedrijfstakkenclassificatie:	CPC 933
Soort voorbehoud:	Markttoegang Nationale behandeling Prestatie-eisen Hoger management en raden van bestuur
Omschrijving:	**Investeringen** Het Verenigd Koninkrijk behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot uit particuliere middelen gefinancierde sociale diensten, andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.
Bestaande maatregelen:	

BIJLAGE III

Lijst van Canada

Toelichtingen

1. De lijst van Canada in deze bijlage bevat:

   a) algemene aantekeningen ter beperking of verduidelijking van de verbintenissen van Canada met betrekking tot de onder b) en c) bedoelde verplichtingen;

   b) in afdeling A, de voorbehouden die Canada overeenkomstig de artikelen 13.10 (Voorbehouden en excepties), leden 1 en 2, heeft gemaakt ten aanzien van een bestaande maatregel die niet in overeenstemming is met de verplichtingen die voortvloeien uit:

      i) Artikel 13.3 (Nationale behandeling);

      ii) Artikel 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling);

      iii) Artikel 13.6 (Markttoegang);

      iv) Artikel 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten); of

      v) Artikel 13.8 (Hoger management en raden van bestuur);

   c) in afdeling B, de voorbehouden die Canada overeenkomstig artikel 13.10 (Voorbehouden en excepties), lid 3, heeft gemaakt met betrekking tot maatregelen die Canada kan vaststellen of handhaven en die niet in overeenstemming zijn met de verplichtingen uit hoofde van de artikelen 13.3 (Nationale behandeling), 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling), 13.6 (Markttoegang), 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten) of 13.8 (Hoger management en raden van bestuur).

2. Elk voorbehoud in afdeling A bevat de volgende elementen:

   a) „**Sector**" verwijst naar de algemene sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   b) „**Subsector**" verwijst naar de specifieke sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   c) „**Type voorbehoud**" bepaalt de in punt 1, onder b), bedoelde verplichting waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   d) „**Bestuursniveau**" geeft aan op welk bestuursniveau de maatregel waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt, wordt gehandhaafd;

   e) „**Maatregelen**" geeft de in voorkomend geval door het element „**Omschrijving**" nader bepaalde wet- en regelgeving of andere maatregelen aan waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt. Een maatregel die onder **„Maatregelen"** is vermeld:

      i) betreft de maatregel zoals gewijzigd, gehandhaafd of verlengd met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst; en

      ii) omvat een ondergeschikte maatregel die krachtens de maatregel is vastgesteld of wordt gehandhaafd en daarmee verenigbaar is; en

   f) „**Omschrijving**" vermeldt eventuele liberaliseringsverbintenissen op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst op grond van andere afdelingen van de lijst van Canada in deze bijlage, en de resterende niet-conforme aspecten van de bestaande maatregelen waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt.

3. Elk voorbehoud in afdeling B bevat de volgende elementen:

   a) „**Sector**" verwijst naar de algemene sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

   b) „**Subsector**" verwijst naar de specifieke sector waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

c) „**Type voorbehoud**" bepaalt de in punt 1, onder c), bedoelde verplichting waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt;

d) „**Bestuursniveau**" geeft aan op welk bestuursniveau de maatregel waarvoor het voorbehoud wordt gemaakt, wordt gehandhaafd; en

e) „**Omschrijving**" vermeldt de reikwijdte van de onder het voorbehoud vallende sector, subsector of activiteiten.

4. Bij de interpretatie van een voorbehoud uit afdeling A wordt met alle elementen van het voorbehoud rekening gehouden. Een voorbehoud moet worden geïnterpreteerd in het licht van de relevante bepalingen van het hoofdstuk ten aanzien waarvan het wordt gemaakt. Voor zover:

a) het element „**Maatregelen**" nader wordt bepaald met een specifieke verwijzing in het element „**Omschrijving**", heeft het aldus bepaalde element „**Maatregelen**" voorrang op alle andere elementen; en voor zover

b) het element „**Maatregelen**" niet op dergelijke wijze nader wordt bepaald, heeft het element „**Maatregelen**" voorrang op alle andere elementen, tenzij er tussen het element „**Maatregelen**" en de andere elementen in hun geheel beschouwd een dermate wezenlijke en aanzienlijke discrepantie bestaat dat het onredelijk zou zijn te besluiten dat het element „**Maatregelen**" voorrang moet hebben; in dat geval hebben de andere elementen voorrang voor zover het die discrepantie betreft.

5. Bij de interpretatie van een voorbehoud uit afdeling B wordt met alle elementen van het voorbehoud rekening gehouden. Het element „**Omschrijving**" heeft voorrang op alle andere elementen.

6. Indien Canada een maatregel handhaaft waarin het land van een dienstverlener voor het mogen verlenen van diensten op zijn grondgebied de voorwaarde stelt dat hij een natuurlijke persoon, burger, permanent ingezetene of ingezetene van zijn grondgebied is, dan geldt een voorbehoud dat voor die maatregel is gemaakt ten aanzien van de artikelen 13.3 (Nationale behandeling), 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling), 13.6 (Markttoegang), 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten) en 13.8 (Hoger management en raden van bestuur), als een voorbehoud ten aanzien van de artikelen 8.4 (Markttoegang), 8.5 (Prestatie-eisen), 8.6 (Nationale behandeling), 8.7 (Meestbegunstigingsbehandeling) en 8.8 (Hoger management en raden van bestuur), naargelang de reikwijdte van die maatregel.

7. Een voorbehoud ten aanzien van artikel 13.7 (Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten) met betrekking tot een maatregel waarin aan een dienstverlener de voorwaarde wordt gesteld dat hij een natuurlijke persoon, burger, permanent ingezetene of ingezetene van het grondgebied is om financiële diensten op dat grondgebied te mogen verlenen, geldt als een voorbehoud ten aanzien van de artikelen 13.3 (Nationale behandeling), 13.4 (Meestbegunstigingsbehandeling), 13.6 (Markttoegang) en 13.8 (Hoger management en raden van bestuur), naargelang de reikwijdte van die maatregel.

Algemene aantekeningen

1. De verbintenissen die in het kader van deze overeenkomst zijn aangegaan voor de in deze lijst genoemde subsectoren zijn onderworpen aan de in deze algemene aantekeningen en de in de onderstaande lijst neergelegde beperkingen en voorwaarden.

2. Als een maatregel in afdeling A of B als voorbehoud is opgenomen in de lijst, betekent dat niet dat die maatregel niet anderszins kan worden gerechtvaardigd als een overeenkomstig artikel 13.16 (Prudentiële uitzonderingsbepaling) om prudentiële redenen vastgestelde of gehandhaafde maatregel.

3. Ter verduidelijking van de verbintenis van Canada met betrekking tot artikel 13.6 (Markttoegang): rechtspersonen die financiële diensten verlenen en naar Canadees recht zijn opgericht, zijn onderworpen aan niet-discriminerende beperkingen wat de rechtsvorm betreft ([1]).

4. Artikel 13.10 (Voorbehouden en excepties), lid 1, onder c), is niet van toepassing op niet-conforme maatregelen met betrekking tot artikel 13.6 (Markttoegang), lid 1, onder b).

([1]) Personenvennootschappen en eenmanszaken met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid zijn bijvoorbeeld meestal geen aanvaardbare rechtsvormen voor financiële instellingen in Canada. Deze algemene aantekening is op zich niet bedoeld om de keuze van een investeerder uit de andere partij tussen het oprichten van een filiaal of een dochteronderneming te beïnvloeden of te beperken.

Lijst van Canada

AFDELING A

Voorbehouden van toepassing in Canada

(van toepassing in alle provincies en territoria)

Voorbehoud IIIA-C-1

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Alle
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Bank Act*, S.C. 1991, c. 46, ss. 159, 749 *Insurance Companies Act*, S.C. 1991, c. 47, ss. 167, 796 *Trust and Loan Companies Act*, S.C. 1991, c. 45, s. 163 *Foreign Institutions Subject to the Canadian Residency Requirements Regulations (Insurance Companies)*, S.O.R./2003-185 *Foreign Institutions Subject to the Canadian Residency Requirements Regulations (Trust and Loan Companies)*, S.O.R./2003-186 *Cooperative Credit Associations Act*, S.C. 1991, c. 48, s. 169

Omschrijving:

Ten minste de helft van de bestuurders van een door de federale overheid gereguleerde financiële instelling die een dochteronderneming is van een buitenlandse instelling, en de meerderheid van de bestuurders van andere door de federale overheid gereguleerde financiële instellingen moeten Canadese burgers zijn die hun normale verblijfplaats in Canada hebben, of permanent ingezetenen die hun normale verblijfplaats in Canada hebben ([1]).

Voorbehoud IIIA-C-2

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal
Maatregelen:	*Bank Act*, S.C. 1991, c. 46, s. 524

Omschrijving:

Om een bankfiliaal op te richten, moet een buitenlandse bank een bank zijn naar het recht van de jurisdictie waarin zij is opgericht.

Voorbehoud IIIA-C-3

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

([1]) Voor alle duidelijkheid: een naar federaal intern recht opgerichte holding wordt voor de toepassing van artikel 13.1 als een financiële instelling beschouwd.

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Bank Act,* S.C. 1991, c. 46, s. 540

Sales or Trades (Authorized Foreign Banks) Regulations, S.O.R./2000-52

Omschrijving:

Een kredietverlenend bankfiliaal mag in Canada alleen deposito's aanvaarden of op een andere wijze geld lenen door middel van een financieel instrument van, dan wel effecten waarborgen of wissels aanvaarden van een persoon die worden verkocht aan of verhandeld met:

a) een financiële instelling (met uitzondering van een buitenlandse bank); of

b) een buitenlandse bank die:

i) een bank is overeenkomstig het recht van de jurisdictie waarin zij is opgericht of een jurisdictie waarin zij actief is;

ii) financiële diensten verleent en een naam heeft waarin het woord „*bank*", „*banque*", „*banking*" of „*bancaire*" voorkomt; en

iii) als een bank of deposito-instelling wordt gereguleerd overeenkomstig het recht van de jurisdictie waarin zij is opgericht of een jurisdictie waarin zij actief is,

indien dat financieel instrument, die effecten of wissels vervolgens niet kunnen worden verkocht of verhandeld.

Voorbehoud IIIA-C-4

Sector: Financiële diensten

Subsector: Alle

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Trust and Loan Companies Act,* S.C. 1991, c. 45

Bank Act, S.C. 1991, c. 46

Cooperative Credit Associations Act, S.C. 1991, c. 48

Insurance Companies Act, S.C. 1991, c. 47

Omschrijving:

De federale wetgeving staat niet toe dat een trustmaatschappij (*trust company*), een kredietmaatschappij (*loan company*), een coöperatieve bank (*credit union*), of een vereniging voor onderlinge bijstand (*fraternal benefit society*) in Canada wordt opgericht via filialen van vennootschappen naar het recht van een ander land.

Voorbehoud IIIA-C-5

Sector: Financiële diensten

Subsector: Alle

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Maatregelen: *Bank Act,* S.C. 1991, c. 45, ss. 510, 522.16, 524

Insurance Companies Act, S.C. 1991, c. 47, ss. 574, 581

Omschrijving:

1. Een bankfiliaal moet rechtstreeks zijn opgericht onder een overeenkomstig de Canadese *Bank Act* erkende buitenlandse bank (een zgn. *authorised foreign bank*) die is opgericht naar het recht van de jurisdictie waarin die erkende buitenlandse bank hoofdzakelijk actief is.
2. Een buitenlandse entiteit die in Canada risico's mag verzekeren, moet rechtstreeks zijn opgericht onder een buitenlandse verzekeringsmaatschappij die is opgericht naar het recht van de jurisdictie waarin die buitenlandse verzekeringsmaatschappij, rechtstreeks of via een dochteronderneming, hoofdzakelijk actief is.

Voorbehouden van toepassing in Alberta

Voorbehoud IIIA-PT-1

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Directe verzekering, herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Alberta

Maatregelen: *Insurance Act*, R.S.A. 2000, c. I-13

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Alberta alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Alberta opgerichte vennootschap;
b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;
c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;
d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;
e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*);
f) verenigingen voor onderlinge bijstand (*fraternal societies*); of
g) gespecialiseerde makelaars (*special brokers*).

Voorbehoud IIIA-PT-2

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Directe verzekering, herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Alberta

Maatregelen: *Insurance Act*, R.S.A. 2000, c. I-13

Omschrijving:

Dochterondernemingen van buitenlandse verzekeringsmaatschappijen moeten door de federale overheid zijn toegestaan.

Voorbehoud IIIA-PT-3

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering Bemiddeling in verzekeringsovereenkomsten met betrekking tot het vervoer over zee, de commerciële luchtvaart, ruimtevaart en -vracht (satellieten inbegrepen), en met betrekking tot herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Insurance Act*, R.S.A. 2000, c. I-3

Omschrijving:

1. Voor het verzekeren van risico's in de provincie door een niet-erkend verzekeraar is kennisgeving aan de regelgevingsinstantie vereist en is aan de provincie een vergoeding van 50 % van de betaalde premie verschuldigd, tenzij een dergelijke verzekering via een in Alberta erkende gespecialiseerde makelaar wordt gesloten.
2. Voor alle duidelijkheid: een in Alberta erkende gespecialiseerde makelaar hoeft geen ingezetene van Alberta te zijn en een erkend verzekeraar hoeft geen commerciële aanwezigheid in Alberta te hebben.

Voorbehoud IIIA-PT-4

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen (*trust and loan companies*)
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Loan and Trust Corporations Act*, R.S.A. 2000, c. L-20 *Loan and Trust Corporations Regulation*, Alta. Reg. 171/1992

Omschrijving:

Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van Alberta te mogen optreden, moet de entiteit een rechtspersoon zijn waarop de *Loan and Trust Corporations Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-5

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Loan and Trust Corporations Act*, R.S.A. 2000, c. L-20 *Loan and Trust Corporations Regulation*, Alta. Reg. 171/1992

Omschrijving:

Ten minste drie kwart van de bestuurders van een trust- of kredietmaatschappij in Alberta moet zijn normale verblijfplaats in Canada hebben.

Voorbehoud IIIA-PT-6

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Coöperatieve banken (*credit unions* of *caisses populaires*) en verenigingen of groepen daarvan
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Credit Union Act,* R.S.A. 2000, c. C-32 *Credit Union Regulation,* Alta. Reg. 249/1989

Omschrijving:

Een coöperatieve bank moet naar het recht van Alberta zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-7

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raden van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Credit Union Act,* R.S.A. 2000, c. C-32 *Credit Union Regulation,* Alta. Reg. 249/1989

Omschrijving:

Bestuurders van coöperatieve banken in Alberta moeten Canadese burgers of permanent ingezetenen van Canada zijn en drie kwart van hen moet te allen tijde zijn normale verblijfplaats in Alberta hebben.

Voorbehoud IIIA-PT-8

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Advies- en ondersteunende financiële diensten
Type voorbehoud:	Markttoegang Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Securities Act,* R.S.A. 2000, c. S-4

Omschrijving:

Wanneer een adviseur in Alberta adviesdiensten verleent, moet dit via een commerciële aanwezigheid in Alberta gebeuren.

Voorbehoud IIIA-PT-9

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.A. 2000, c. S-4, s. 75

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars die geen ingezetenen van Alberta zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-10

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Alberta
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.A. 2000, c. S-4

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in British Columbia

Voorbehoud IIIA-PT-11

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Financial Institutions Act*, R.S.B.C. 1996, c. 141

Omschrijving:

Voor trustmaatschappijen, verzekeringsmaatschappijen en coöperatieve banken die naar het recht van de provincie zijn opgericht, geldt dat de meerderheid van de bestuurders zijn normale verblijfplaats in Canada moet hebben en ten minste één bestuurder zijn normale verblijfplaats in British Columbia moet hebben.

Voorbehoud IIIA-PT-12

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Financial Institutions Act,* R.S.B.C. 1996, c. 141, ss. 75-76

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in British Columbia alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van British Columbia opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging; of

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*).

Voorbehoud IIIA-PT-13

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Financial Institutions Act,* R.S.B.C. 1996, c. 141, ss. 48 t.e.m. 51 met betrekking tot trusts, verzekeringsmaatschappijen en holdings

Omschrijving:

Wanneer een persoon zeggenschap heeft of zal hebben over 10 % van de stemmen van een onderneming, is voor de oprichting, de verwerving van aandelen of de aanvraag van een vergunning voor bedrijfsuitoefening de goedkeuring van de commissie voor financiële instellingen (*financial institutions commission*) nodig.

Voorbehoud IIIA-PT-14

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Financial Services Act,* R.S.B.C. 1996, c. 141

Omschrijving:

Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in British Columbia vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-15

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Alle diensten in verband met het betalingsverkeer en de overmaking van geld — trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Financial Institutions Act,* R.S.B.C. 1996, c. 141, ss. 48 t.e.m. 51

Omschrijving:

Wanneer een persoon zeggenschap heeft of zal hebben over 10 % van de stemmen van een onderneming, is voor de oprichting, de verwerving van aandelen of de aanvraag van een vergunning voor bedrijfsuitoefening de goedkeuring van de commissie voor financiële instellingen (*financial institutions commission*) nodig.

Voorbehoud IIIA-PT-16

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Securities Act,* R.S.B.C. 1996, c. 418

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van British Columbia zijn en daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-17

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — British Columbia
Maatregelen:	*Securities Act,* R.S.B.C. 1996, c. 418 *National Instrument 81-102 Investment Funds,* B.C. Reg. 20/2000, Part 6

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien de subbewaarder een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Manitoba

Voorbehoud IIIA-PT-18

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Insurance Act*, C.C.S.M. c. 140

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Manitoba alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Manitoba opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*);

f) verenigingen voor onderlinge bijstand (*fraternal societies*); of

g) gespecialiseerde makelaars (*special brokers*).

Voorbehoud IIIA-PT-19

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Corporations Act,* C.C.S.M. c. C225

Omschrijving:

Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van Manitoba te mogen optreden, moet de entiteit een rechtspersoon zijn waarop *PART XXIV* van de *Corporations Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-20

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Corporations Act,* C.C.S.M. c. C225

Omschrijving:

Niet-ingezetenen kunnen een direct of indirect belang in ondernemingen onder Canadees zeggenschap verwerven van maximaal 10 % individueel en 25 % gezamenlijk.

Voorbehoud IIIA-PT-21

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Corporations Act,* C.C.S.M. c. C225, s. 346(1) & (2)

Omschrijving:

Een niet-ingezeten aandeelhouder kan niet stemmen of laten stemmen op basis van zijn aandelen, tenzij de niet-ingezetene als de aandeelhouder van die aandelen is geregistreerd.

Voorbehoud IIIA-PT-22

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Corporations Act,* C.C.S.M. c. C225, s. 321(6)

Omschrijving:

De meerderheid van de bestuurders van een naar het recht van de provincie opgerichte trust- of kredietmaatschappij moet ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-23

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Credit Unions and Caisses Populaires Act,* C.C.S.M. c. C301

Omschrijving:

1. Een coöperatieve bank moet naar het recht van Manitoba zijn opgericht.
2. Het doel van een *credit union* (coöperatieve bank) is om financiële diensten op coöperatieve basis aan te bieden aan haar leden, waarbij die diensten hoofdzakelijk geleid worden door of onder zeggenschap staan van ingezetenen van Manitoba. Het doel van een *caisse populaire* (coöperatieve bank) is om financiële diensten op coöperatieve basis in het Frans aan haar leden te verlenen, waarbij die diensten hoofdzakelijk geleid worden door of onder zeggenschap staan van Franstalige ingezetenen van Manitoba.
3. Een „ingezetene van Manitoba" is een persoon die het recht heeft om in Canada te zijn, die zijn woonplaats in Manitoba heeft en die gedurende ten minste zes maanden per jaar fysiek aanwezig is in Manitoba. In de Engelstalige versie van de *Credit Unions and Caisses Populaires Act* wordt onder de term *credit union* ook een *caisse populaire* verstaan en in de Franstalige versie wordt onder de term *caisse populaire* ook een *credit union* verstaan.

Voorbehoud IIIA-PT-24

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Credit Unions and Caisses Populaires Act,* C.C.S.M. c. C301

Omschrijving:

Een bestuurder van een coöperatieve bank moet ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-25

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Rechtspersonen die gemeenschapsobligaties uitgeven (*community bonds corporations*)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba
Maatregelen:	*The Agricultural Societies Act*, C.C.S.M. c. A30

Omschrijving:

Een bestuurder van een rechtspersoon die gemeenschapsobligaties uitgeeft (*community bonds corporation*), moet ingezetene van Manitoba zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-26

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Securities Act,* C.C.S.M. c. S50

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van Manitoba zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-27

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Handel in effecten en grondstoffenfutures alsmede advies- en ondersteunende financiële diensten — handelaars, makelaars, adviseurs

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Securities Act,* C.C.S.M. c. S50

Omschrijving:

1. Wanneer de aanvrager een vennootschap is, moet ten minste één functionaris of directeur voldoen aan de „normale verblijfplaats"-vereiste, en wanneer de aanvrager een personenvennootschap is, moet ten minste één individuele vennoot of één individueel lid voldoen aan de „normale verblijfplaats"-vereiste.
2. Krachtens de „normale verblijfplaats"-vereiste moet de aanvrager op de datum van de aanvraag zijn woonplaats in Manitoba hebben en gedurende ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan de datum van de aanvraag in Canada hebben gewoond, of hij moet ingeschreven zijn krachtens de effectenwetgeving van een andere Canadese jurisdictie waarin de aanvrager voor het laatst heeft gewoond en waarin hij sinds ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan de datum van de aanvraag was ingeschreven.

Voorbehoud IIIA-PT-28

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten: bewaarnemingsdiensten; handel in effecten en grondstoffenfutures — personen; handelaars en makelaars in effecten; handel in effecten en grondstoffenfutures; advies- en ondersteunende financiële diensten; handelaars, makelaars, adviseurs

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Securities Act,* C.C.S.M. c. S50

Omschrijving:

Een particulier die een aanvraag voor inschrijving indient, moet sinds ten minste één jaar vóór de aanvraag ingezetene van Canada zijn en op de datum van de aanvraag ingezetene zijn van de provincie waar hij zijn activiteiten wenst uit te voeren.

Voorbehoud IIIA-PT-29

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Securities Act,* C.C.S.M. c. S50

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in New Brunswick

Voorbehoud IIIA-PT-30

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Directe verzekering, herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — New Brunswick

Maatregelen: *Insurance Act,* R.S.N.B. 1973, c. I-12

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in New Brunswick alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van New Brunswick opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging; of

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*).

Voorbehoud IIIA-PT-31

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — New Brunswick

Maatregelen: *Loan and Trust Companies Act,* S.N.B. 1987, c. L-11.2

Omschrijving:

Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van New Brunswick te mogen optreden, moet de entiteit een rechtspersoon zijn waarop de *Loan and Trust Companies Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-32

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Loan and Trust Companies Act*, S.N.B. 1987, c. L-11.2

Omschrijving:

Ten minste twee bestuurders van een trust- of kredietmaatschappij moeten ingezetenen van New Brunswick zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-33

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Loan and Trust Companies Act*, S.N.B. 1987, c. L-11.2

Omschrijving:

De oprichting of registratie van een trust- of kredietmaatschappij in New Brunswick wordt geweigerd tenzij de autoriteiten overtuigd zijn van het algemeen belang en de voordelen van een bijkomende vennootschap.

Voorbehoud IIIA-PT-34

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Securities Act*, S.N.B. 2004, c. S-5.5

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van New Brunswick zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-35

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Credit Unions Act,* S.N.B. 1994, c. C-32.

Omschrijving:

Een coöperatieve bank moet naar het recht van New Brunswick zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-36

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Rechtspersonen die gemeenschapsobligaties uitgeven (community bonds corporations)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Securities Act,* S.N.B. 2004, c. S-5.5

Omschrijving:

Een bestuurder van een rechtspersoon die gemeenschapsobligaties uitgeeft (*community bonds corporation*), moet ingezetene van New Brunswick zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-37

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Securities Act,* S.N.B. 2004, c. S-5.5

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Newfoundland en Labrador

Voorbehoud IIIA-PT-38

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Insurance Adjusters, Agents and Brokers Act*, R.S.N.L. 1990, c. I-9

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Newfoundland en Labrador alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Newfoundland en Labrador opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*);

f) verenigingen voor onderlinge bijstand (*fraternal societies*);

g) gespecialiseerde makelaars (*special brokers*);

h) verenigingen voor onderlinge bijstand (*sororal societies*); of

i) onderlinge waarborgmaatschappijen (*mutual benefits societies*).

Voorbehoud IIIA-PT-39

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Insurance Companies Act*, R.S.N.L. 1990, c. I-10

Omschrijving:

Een verzekeraar die geen levensverzekeraar of herverzekeraar is, kan maximaal 25 % van het risico dat hij dekt herverzekeren bij een niet-ingezeten herverzekeraar.

Voorbehoud IIIA-PT-40

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen: *Corporations Act,* R.S.N.L. 1990, C-36
Trust and Loan Corporations Act, S.N.L. 2007, c. T-9.1

Omschrijving:
Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van Newfoundland en Labrador te mogen optreden, moet de entiteit een rechtspersoon zijn waarop de *Trust and Loan Corporations Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-41

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen: *Credit Union Act 2009,* S.N.L. 2009, c. C-37.2

Omschrijving:
Een coöperatieve bank moet naar het recht van Newfoundland en Labrador zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-42

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Handel in effecten

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Newfoundland en Labrador

Maatregelen: *Securities Act,* R.S.N.L. 1990, c. S-13

Omschrijving:
In een beperkt aantal gevallen kan de hoofdinspecteur effecten (*Superintendent of Securities*) de inschrijving weigeren:
a) aan een particulier, of
b) aan een persoon of onderneming,
indien die particulier of een bestuurder of functionaris van die persoon of onderneming niet gedurende ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan de datum van de aanvraag tot inschrijving ingezetene van Canada is geweest.

Voorbehoud IIIA-PT-43

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.L. 1990, c. S-13

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van Newfoundland en Labrador zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-44

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.L. 1990, c. S-13

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in de Northwest Territories

Voorbehoud IIIA-PT-45

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Northwest Territories
Maatregelen:	*Insurance Act*, R.S.N.W.T. 1988, c. I-4

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in de Northwest Territories alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van de Northwest Territories opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*); of

f) verenigingen voor onderlinge bijstand *(fraternal societies)*.

Voorbehoud IIIA-PT-46

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Northwest Territories
Maatregelen:	*Business Corporations Act*, S.N.W.T. (Nu) 1996, c. 19

Omschrijving:
In de Northwest Territories moet een trust- of kredietmaatschappij naar federaal of provinciaal recht zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-47

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Northwest Territories
Maatregelen:	*Credit Union Act*, R.S.N.W.T. (Nu) 1988, c. C-23

Omschrijving:
Een coöperatieve bank moet naar het recht van de Northwest Territories zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-48

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Territoriaal — Northwest Territories
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.W.T. (Nu) 1988, c. S-5

Omschrijving:
Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van de Northwest Territories zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-49

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Territoriaal — Northwest Territories

Maatregelen: *Securities Act*, S.N.W.T. 2008, c. 10

Omschrijving:
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Nova Scotia

Voorbehoud IIIA-PT-50

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Directe verzekering, herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Insurance Act*, R.S.N.S. 1989, c. 231
Licensing of Insurers Regulations, N.S. Reg. 142/90 of andere subsidiaire maatregelen die in het kader hiervan zijn getroffen

Omschrijving:
Verzekeringsdiensten mogen in Nova Scotia alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Nova Scotia opgerichte vennootschap;
b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;
c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;
d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;
e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*);
f) verenigingen voor onderlinge bijstand (*fraternal societies*);
g) gespecialiseerde makelaars (*special brokers*);
h) verenigingen voor onderlinge bijstand (*sororal societies*); of
i) onderlinge waarborgmaatschappijen (*mutual benefits societies*).

Voorbehoud IIIA-PT-51

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Bemiddeling in verzekeringsovereenkomsten met betrekking tot het vervoer over zee, de commerciële luchtvaart, ruimtevaart en -vracht (satellieten inbegrepen), en met betrekking tot herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Insurance Act*, R.S.N.S. 1989, c. 231

Omschrijving:
Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Nova Scotia vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-52

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Trust and Loan Companies Act*, S.N.S. 1991, c. 7 en alle subsidiaire maatregelen die in het kader hiervan zijn getroffen

Omschrijving:
De oprichting of registratie van een trust- of kredietmaatschappij in Nova Scotia zal worden geweigerd tenzij de autoriteiten overtuigd zijn van het algemeen belang en de voordelen van een bijkomende vennootschap.

Voorbehoud IIIA-PT-53

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Trust and Loan Companies Act*, S.N.S. 1991, c. 7 en alle subsidiaire maatregelen die in het kader hiervan zijn getroffen

Omschrijving:
Ten minste twee van de bestuurders van een provinciale onderneming moeten hun normale verblijfplaats in Nova Scotia hebben en de meerderheid van de bestuurders moet zijn normale verblijfplaats in Canada hebben.

Voorbehoud IIIA-PT-54

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Trust and Loan Companies Act*, S.N.S. 1991, c. 7

Omschrijving:

Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van Nova Scotia te mogen optreden, moet de entiteit een rechtspersoon zijn waarop de *Trust and Loan Companies Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-55

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Credit Union Act*, R.S.N.S. 1994, c. 4

Omschrijving:

Een directeur van een coöperatieve bank in Nova Scotia moet een Canadees burger zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-56

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Credit Union Act*, R.S.N.S. 1994, c. 4

Omschrijving:

Een coöperatieve bank moet naar het recht van Nova Scotia zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-57

Sector: Financiële diensten

Subsector: Diensten in verband met woninghypotheken

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Mortgage Brokers and Lenders Registration Act*, R.S.N.S. 1989, c. 291 en elke subsidiaire maatregel die in het kader hiervan is getroffen

Omschrijving:

Een hypotheekmakelaar moet naar het recht van Canada of Nova Scotia zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-58

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Diensten in verband met woninghypotheken
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Mortgage Brokers and Lenders Registration Act*, R.S.N.S. 1989, c. 291 en elke subsidiaire maatregel die in het kader hiervan is getroffen

Omschrijving:

Een hypotheekmakelaar moet ingezetene van Nova Scotia zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-59

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.S. 1989, c. 418

Omschrijving:

In een beperkt aantal gevallen kan de hoofdinspecteur effecten (*Superintendent of Securities*) de inschrijving in Nova Scotia weigeren:

a) aan een particulier, of

b) aan een persoon of onderneming,

indien die particulier of een bestuurder of functionaris van die persoon of onderneming niet gedurende ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan de datum van de aanvraag tot inschrijving ingezetene van Canada is geweest.

Voorbehoud IIIA-PT-60

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Advies- en ondersteunende financiële diensten en vermogensbeheer
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.S. 1989, c. 418

Omschrijving:

De onderneming moet worden beheerd door een ingezetene van Nova Scotia.

Voorbehoud IIIA-PT-61

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Advies- en ondersteunende financiële diensten
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.S. 1989, c. 418

Omschrijving:

Wanneer een adviseur in Nova Scotia adviesdiensten verleent, moet dit via een commerciële aanwezigheid in Nova Scotia gebeuren.

Voorbehoud IIIA-PT-62

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Nova Scotia
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.S. 1989, c. 418

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Nunavut

Voorbehoud IIIA-PT-63

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Nunavut
Maatregelen:	*Insurance Act*, R.S.A. 2000, c. I-3

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Nunavut alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Nunavut opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*); of

f) verenigingen voor onderlinge bijstand *(fraternal societies)*.

Voorbehoud IIIA-PT-64

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Territoriaal — Nunavut

Maatregelen: *Business Corporations Act*, S.N.W.T. 1996, c. 19

Omschrijving:
Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van Nunavut te mogen optreden, moet de entiteit een vennootschap zijn waarop de *Business Corporations Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-65

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Territoriaal — Nunavut

Maatregelen: *Credit Union Act*, R.S.N.W.T. (Nu) 1988, c. C-23

Omschrijving:
Een coöperatieve bank moet naar het recht van Nunavut zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-66

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Territoriaal — Nunavut

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.N.W.T. (Nu) 1998, c. 10

Omschrijving:
Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van Nunavut zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-67

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Territoriaal — Nunavut

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.N.W.T. (Nu.) 1988, c. S-5

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Ontario

Voorbehoud IIIA-PT-68

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Directe verzekering, herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Ontario

Maatregelen: *Insurance Act*, R.S.O. 1990, c. I.8, s. 42

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Ontario alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Ontario opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht; of

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*); of

f) verenigingen voor onderlinge bijstand *(fraternal societies)*.

Voorbehoud IIIA-PT-69

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten — ondersteunende diensten in verband met verzekeringen en pensioenfondsen

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Meestbegunstigingsbehandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Ontario

Maatregelen: *Insurance Act*, R.S.O. 1990, c. I.8, ss. 48 (3), 48 (7), 169(2)

Omschrijving:

Onderlinge verzekeringsmaatschappijen zijn onderworpen aan minder strenge kapitaalvereisten als zij lid zijn van het garantiefonds voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*Fire Mutuals Guarantee Fund*). Elke onderlinge verzekeringsmaatschappij kan lid zijn van het garantiefonds, maar lidmaatschap is onderworpen aan de goedkeuring van de hoofdinspecteur financiële diensten (*Superintendent of Financial Services*).

Voorbehoud IIIA-PT-70

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Insurance Act*, R.S.O. 1990, c. I.8, s. 54

Omschrijving:

Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Ontario vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-71

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Loan and Trust Corporations Act*, R.S.O. 1990, c. L.25, s. 31

Omschrijving:

Alleen een vennootschap die is opgericht uit hoofde van de federale *Trust and Loan Companies Act*, S.C. 1991, c. 45 kan een aanvraag indienen voor initiële registratie om haar activiteiten als kredietvennootschap (*loan corporation*) of trustvennootschap (*trust corporation*) in Ontario te mogen uitvoeren.

Voorbehoud IIIA-PT-72

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Credit Unions and Caisses Populaires Act, 1994*, S.O. 1994, c. 11, s. 332

Omschrijving:

Een coöperatieve bank moet naar het recht van Ontario zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-73

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Diensten in verband met financiële bemiddeling, andere dan verzekeringen en pensioenfondsen Coöperatieve banken

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Hoger management en raad van bestuur
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Credit Unions and Caisses Populaires Act, 1994*, S.O. 1994, c. 11, ss. 23, 91, 160, 332

Omschrijving:

Alleen natuurlijke personen die lid zijn van een coöperatieve bank, ten minste 18 jaar oud zijn en Canadees burger zijn of tot Canada zijn toegelaten voor permanent ingezetenschap en hun normale verblijfplaats in Canada hebben, komen in aanmerking om bestuurder van die coöperatieve bank te zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-74

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Ondersteunende diensten in verband met financiële bemiddeling, andere dan verzekeringen en pensioenfondsen Hypotheekmakelaars
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Mortgage Brokerages, Lenders and Administrators Act, 2006*, S.O. 2006, c. 29 *Mortgage Brokers and Agents: Licensing*, O. Reg. 409/07

Omschrijving:

Een hypotheekmakelaar of -agent (beide zijn beroepen die door natuurlijke personen worden uitgeoefend) moet ingezetene van Canada zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-75

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Ondersteunende diensten in verband met financiële bemiddeling, andere dan verzekeringen en pensioenfondsen Hypotheekmakelaars
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Mortgage Brokerages, Lenders and Administrators Act, 2006*, S.O. 2006, c. 29 *Mortgage Brokerages: Licensing*, O. Reg. 408/07 *Mortgage Administrators: Licensing*, O. Reg. 411/07

Omschrijving:

Een hypotheekmakelaar of een hypotheekbeheerder (bedrijven) moet een naar het recht van een Canadese jurisdictie opgerichte vennootschap zijn, een krachtens het recht van een Canadese jurisdictie opgerichte personenvennootschap of een eenmanszaak waarvan de eigenaar ingezetene van Canada is.

Voorbehoud IIIA-PT-76

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Commodity Futures Act*, R.S.O. 1990, c. C.20, ss. 22(1), 65 National Instrument 31-103 Registration, Exemptions and Ongoing Registrant National Instrument 33-109 Registration Requirements and Related Matters

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van Ontario zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-77

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.O. 1990, c. S.5, s. 143 National Instrument 31-103 Registration, Exemptions and Ongoing Registrant National Instrument 81-102 Mutual Funds

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Prince Edward Island

Voorbehoud IIIA-PT-78

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Insurance Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. I-4, ss. 24, 26(5), 324

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Prince Edward Island alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Prince Edward Island opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*); of

f) verenigingen voor onderlinge bijstand *(fraternal societies)*.

Voorbehoud IIIA-PT-79

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Insurance Act,* R.S.P.E.I. 1988, c. I-4

Omschrijving:

Dochterondernemingen van buitenlandse verzekeringsmaatschappijen in Prince Edward Island moeten door de federale overheid zijn toegestaan.

Voorbehoud IIIA-PT-80

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Trust and Fiduciary Companies Act,* R.S.P.E.I. 1988, c. T-7.1, ss. 26, 27 *Extra-provincial Corporations Registration Act,* R.S.P.E.I. 1988, c. E-14, s. 4

Omschrijving:

Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van Prince Edward Island te mogen optreden, moet de entiteit een rechtspersoon zijn waarop de *Trust and Fiduciary Companies Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-81

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan
Type voorbehoud:	Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Prince Edward Island

Maatregelen: *Credit Unions Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. C-29.1, ss. 2, 159

Omschrijving:

Een coöperatieve bank moet naar het recht van Prince Edward Island zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-82

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Provinciaal — Prince Edward Island

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. S-3.1

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van Prince Edward Island zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-83

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Provinciaal — Prince Edward Island

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. S-3.1

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Québec

Voorbehoud IIIA-PT-84

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act to amend the Act respecting „Québec Health Services" „Les Services de Santé du Québec" and respecting SSQ, Mutuelle de gestion and SSQ, Life Insurance Company Inc.*, S. Q. 1993, c. 107

Omschrijving:

Bij elke toewijzing of overdracht van stemgerechtigde aandelen van de verzekeringsmaatschappij „SSQ, Société d'assurance vie inc" of van de holding „Groupe SSQ inc" kan de minister, indien door de overdracht niet-ingezetenen zeggenschap over de onderneming krijgen, die ondernemingen verzoeken om aan te tonen dat de aandelen in eerste instantie werden aangeboden aan ingezetenen van Québec en daarna aan andere Canadese ingezetenen, maar dat geen bod of geen aanvaardbaar bod werd uitgebracht.

Voorbehoud IIIA-PT-85

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal -—Québec

Maatregelen: *An Act respecting the Caisse de dépôt et placement du Québec,* C.Q.L.R., c. C-2

Omschrijving:

Ten minste drie kwart van de leden van de raad van bestuur moet ingezetene van Québec zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-86

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Trust- en kredietmaatschappijen

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting insurance,* C.Q.L.R., c. A-32
An Act respecting trust companies and savings companies, C.Q.L.R., c. S-29.01

Omschrijving:

1. Drie kwart van de bestuurders van trustmaatschappijen en spaarbanken (*savings companies*) moet Canadees burger zijn.
2. De meerderheid van de bestuurders van verzekeringsmaatschappijen, onderlinge verzekeringsmaatschappijen, spaarbanken en trustmaatschappijen moet ingezetene van Québec zijn.
3. Niet-ingezetenen kunnen een direct of indirect belang in spaarfondsen of trustmaatschappijen onder Canadees zeggenschap verwerven van maximaal 10 % individueel en 25 % gezamenlijk.

Voorbehoud IIIA-PT-87

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act respecting insurance,* C.Q.L.R., c. A-32

Omschrijving:

1. Elke rechtspersoon die niet is opgericht naar het recht van Québec en zijn maatschappelijke zetel niet in Québec heeft, moet bij de aanvraag van een vergunning een hoofdvertegenwoordiger in Québec benoemen. Die vertegenwoordiger moet een bevoegd persoon en ingezetene van Québec zijn.
2. Elke rechtspersoon die niet is opgericht naar het recht van Québec heeft, met betrekking tot zijn activiteiten in Québec, dezelfde rechten en plichten als een naar het recht van Québec opgerichte verzekeringsmaatschappij of onderlinge maatschappij (*mutual association*), naargelang van het geval. Hij moet ook voldoen aan zijn oprichtingsakte, als die restrictiever is.

Voorbehoud IIIA-PT-88

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*An Act respecting insurance,* C.Q.L.R., c. A-32

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Québec alleen worden verleend via:

a) een naar de wetgeving van Québec opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap; of

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging.

Voorbehoud IIIA-PT-89

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Bemiddeling in verzekeringsovereenkomsten met betrekking tot het vervoer over zee, de commerciële luchtvaart, ruimtevaart en -vracht (satellieten inbegrepen), en met betrekking tot herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting the distribution of financial products and services,* C.Q.L.R., c. D-9.2

Omschrijving:
Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Québec vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-90

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting financial services cooperatives,* C.Q.L.R., c. C-67.3

Omschrijving:
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan moeten naar het recht van Québec zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-91

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Directe verzekeringsovereenkomsten met betrekking tot zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en -vracht (satellieten inbegrepen) en goederen in het internationale douanevervoer

Type voorbehoud: Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting Insurance,* C.Q.L.R., c. A-32

Omschrijving:
Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Québec vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-92

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Markttoegang
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting Insurance,* C.Q.L.R., c. A-32

Omschrijving:
Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Québec vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-93

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Regulation 31-103 respecting Registration Requirements, Exceptions and Ongoing Registrant Obligations,* C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 10 *Securities Act,* C.Q.L.R., c. V-1.1

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van Québec zijn en daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-94

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Québec
Maatregelen:	*Securities Act,* C.Q.L.R., c. V-1.1 *Regulation 31-103 respecting Registration Requirements, Exemptions and Ongoing Registrant Obligations,* C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 10 *Regulation 81-102 respecting Mutual Funds,* C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 39

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Saskatchewan

Voorbehoud IIIA-PT-95

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering, herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Saskatchewan Insurance Act,* R.S.S. 1978, c. S-26

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Saskatchewan alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Saskatchewan opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*); of

f) verenigingen voor onderlinge bijstand *(fraternal societies)*.

Voorbehoud IIIA-PT-96

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekering
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Saskatchewan Insurance Act*, R.S.S. 1978, c.S-26

Omschrijving:

Voor het verzekeren van risico's in de provincie door een niet-erkend verzekeraar is aan de provincie een vergoeding van 10 % van de premie verschuldigd.

Voorbehoud IIIA-PT-97

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*Trust and Loan Corporations Act, 1997*, S.S. 1997, c. T-22.2

Omschrijving:

In Saskatchewan moet een trust- of kredietmaatschappij naar federaal of provinciaal recht zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-98

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *Trust and Loan Corporations Act, 1997*, S.S. 1997, c. T-22.2

Omschrijving:
De individuele of collectieve financiële belangen in ondernemingen onder Canadees zeggenschap die zijn opgericht naar het recht van de provincie mogen maximaal 10 % van de aandelen bedragen.

Voorbehoud IIIA-PT-99

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Hoger management en raden van bestuur

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Credit Union Act, 1985*, S.S. 1984-85-86, c. C-45.1

Omschrijving:
Een directeur van een coöperatieve bank in Saskatchewan moet een Canadees burger zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-100

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Credit Union Act, 1985*, S.S. 1984-85-86, c. C-45.1

Omschrijving:
Een coöperatieve bank moet naar het recht van Saskatchewan zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-101

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Rechtspersonen die gemeenschapsobligaties uitgeven (community bonds corporations)

Type voorbehoud: Nationale behandeling

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Community Bonds Act*, S.S. 1990-91, c. C-16.1

Omschrijving:

Een bestuurder van een rechtspersoon die gemeenschapsobligaties uitgeeft (*community bonds corporation*), moet ingezetene van Saskatchewan zijn.

Voorbehoud IIIA-PT-102

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Securities Act, 1988*, S.S. 1988-89, c. S-42.2 *The Securities Commission (Adoption of National Instruments) Regulations*, R.R.S. c. S-42.2 Reg. 3

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van de provincie zijn of daar niet zijn ingeschreven, is inschrijving vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-103

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Advies- en ondersteunende financiële diensten
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Securities Act, 1988*, S.S. 1988-89, c. S-42.2

Omschrijving:

Wanneer een adviseur in Saskatchewan adviesdiensten verleent, moet hij hiervoor een commerciële aanwezigheid hebben en moet hij als adviseur in Saskatchewan zijn ingeschreven.

Voorbehoud IIIA-PT-104

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handelaars en makelaars in effecten
Type voorbehoud:	Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Securities Act, 1988*, S.S. 1988-89, c. S-42.2

Omschrijving:

Handelaars en makelaars in effecten moeten naar federaal, provinciaal of territoriaal recht zijn opgericht of worden voortgezet.

Voorbehoud IIIA-PT-105

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten

Bestuursniveau: Provinciaal — Saskatchewan

Maatregelen: *The Securities Act, 1988*, S.S. 1988-89, c. S-42.2
The Securities Commission (Adoption of National Instruments) Regulations, R.R.S. c. S-42.2 Reg. 3

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien de subbewaarder een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Yukon

Voorbehoud IIIA-PT-106

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Directe verzekering, herverzekering en retrocessie

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Territoriaal — Yukon

Maatregelen: *Insurance Act,* R.S.Y. 2002, c. 119

Omschrijving:

Verzekeringsdiensten mogen in Yukon alleen worden verleend via:

a) een naar het recht van Yukon opgerichte vennootschap;

b) een verzekeringsmaatschappij van buiten de provincie, dit wil zeggen een verzekeraar die krachtens of naar het recht van een andere Canadese jurisdictie is opgericht;

c) een door de federale overheid toegestaan filiaal van een buitenlandse vennootschap;

d) een krachtens de zgn. Lloyds-regeling opgerichte vereniging;

e) beurzen voor onderlinge verzekeringsmaatschappijen (*reciprocal insurance exchanges*); of

f) verenigingen voor onderlinge bijstand *(fraternal societies)*.

Voorbehoud IIIA-PT-107

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Directe verzekeringsovereenkomsten met betrekking tot zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en -vracht (satellieten inbegrepen) en goederen in het internationale douanevervoer
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Insurance Act,* R.S.Y. 2002, c. 119

Omschrijving:

Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Yukon vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-108

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Insurance Act,* R.S.Y. 2002, c. 119

Omschrijving:

Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Yukon vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-109

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten Bemiddeling in verzekeringsovereenkomsten met betrekking tot het vervoer over zee, de commerciële luchtvaart, ruimtevaart en -vracht (satellieten inbegrepen), en met betrekking tot herverzekering en retrocessie
Type voorbehoud:	Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Insurance Act,* R.S.Y. 2002, c. 119

Omschrijving:

Voor het verlenen van de diensten is een commerciële aanwezigheid in Yukon vereist.

Voorbehoud IIIA-PT-110

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Trust- en kredietmaatschappijen
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Business Corporations Act*, R.S.Y. 2002, c. 20

Omschrijving:

Om als trust- of kredietmaatschappij onder de regeling van Yukon te mogen optreden, moet de entiteit een rechtspersoon zijn waarop de *Business Corporations Act* van toepassing is.

Voorbehoud IIIA-PT-111

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Coöperatieve banken en verenigingen of groepen daarvan
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Business Corporations Act*, R.S.Y. 2002, c. 20

Omschrijving:

Een coöperatieve bank moet naar het recht van Yukon zijn opgericht.

Voorbehoud IIIA-PT-112

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handel in effecten en grondstoffenfutures — personen
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Business Corporations Act*, R.S.Y. 2002, c. 20

Omschrijving:

Om te mogen handelen via handelaars en makelaars die geen ingezetenen van Yukon zijn of daar niet zijn ingeschreven, moet een particulier of een bedrijf zich laten inschrijven.

Voorbehoud IIIA-PT-113

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handelaars en makelaars in effecten
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Securities Act*, S.Y. 2007, c. 16 *Business Corporations Act*, R.S.Y. 2002, c. 20

Omschrijving:

Handelaars en makelaars in effecten in Yukon moeten naar federaal, provinciaal of territoriaal recht zijn opgericht of worden voortgezet.

Voorbehoud IIIA-PT-114

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Handelen voor eigen rekening en voor rekening van cliënten: bewaarnemingsdiensten; handel in effecten en grondstoffenfutures — personen; handelaars en makelaars in effecten; handel in effecten en grondstoffenfutures; advies- en ondersteunende financiële diensten; handelaars, makelaars, adviseurs
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Business Corporations Act*, R.S.Y. 2002, c. 20

Omschrijving:

Een particulier die een aanvraag voor inschrijving indient, moet sinds ten minste één jaar vóór de aanvraag ingezetene van Canada zijn en op de datum van de aanvraag ingezetene zijn van de provincie waar hij zijn activiteiten wenst uit te voeren.

Voorbehoud IIIA-PT-115

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Business Corporations Act*, R.S.Y. 2002, c. 20

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

AFDELING B

Voorbehouden van toepassing in Canada

(van toepassing in alle provincies en territoria)

Voorbehoud IIIB-C-1

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Alle
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal

Omschrijving:

Canada behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarin wordt bepaald dat binnen de drie jaar nadat het aandelenkapitaal van een door de federale overheid gereguleerde financiële instelling de drempel van 1 miljard CAD heeft overschreden, 35 % van haar stemgerechtigde aandelen in handen moet zijn van een groot aantal verschillende aandeelhouders, op een beurs in Canada moet zijn genoteerd en daar verhandelbaar moet zijn.

Voorbehoud IIIB-C-2

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Alle
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Nationaal

Omschrijving:

1. Canada behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarbij ministeriële goedkeuring vereist is voor de verwerving door een (Canadese of buitenlandse) persoon van aandelen van een door de federale overheid gereguleerde financiële instelling die is opgericht overeenkomstig de *Bank Act*, S.C. 1991, c. 46, de *Insurance Companies Act*, S.C. 1991, c. 47, of de *Trust and Loan Companies Act*, S.C. 1991, c. 45, indien die persoon dan meer dan 10 % van de aandelen uit eenzelfde aandelenklasse in handen zou hebben.
2. Canada behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarin wordt bepaald dat geen enkele (Canadese of buitenlandse) persoon meer dan 20 % van de stemgerechtigde aandelen uit eenzelfde aandelenklasse of 30 % van de niet-stemgerechtigde aandelen uit eenzelfde aandelenklasse in handen mag hebben van:
   a) een bank of bankholding met een aandelenkapitaal van 12 miljard CAD of meer; of
   b) een door de federale overheid gereguleerde financiële instelling die is opgericht overeenkomstig de *Bank Act*, de *Insurance Companies Act* of de *Trust and Loan Companies Act* en waarvan op het ogenblik van de inwerkingtreding van de overeenkomst de aandelen in handen zijn van een groot aantal verschillende aandeelhouders ([1]) omdat dit vereist is, bijvoorbeeld omdat zij als binnenlandse systeemrelevante financiële instelling is aangewezen.
3. Niettegenstaande het bepaalde in punt 2, onder a), kan een financiële instelling uit de Europese Unie die als bank wordt gereguleerd in de Europese Unie, of een andere financiële instelling uit de Europese Unie die in de Europese Unie wordt gereguleerd en waarvan de aandelen verspreid zijn over een groot aantal verschillende aandeelhouders, zeggenschap blijven hebben over een bank of een bankholding als zij de zeggenschap had over die bank of bankholding op de dag waarop het aandelenkapitaal van die bank of bankholding de drempel heeft bereikt voor de vereiste om in handen te zijn van een groot aantal verschillende aandeelhouders en die zeggenschap sinds die dag is blijven uitoefenen.

Voorbehoud IIIB-C-3

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

([1]) Ten behoeve van punt 2, onder b), wordt een financiële instelling beschouwd als in handen te zijn van een groot aantal verschillende aandeelhouders op de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst: 1) indien zij op 17 juli 2014 in handen moest zijn van een groot aantal verschillende aandeelhouders; of 2) indien na 17 juli 2014 maar vóór de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst is vastgesteld dat de financiële instelling in handen moet komen van een groot aantal verschillende aandeelhouders en dat zij geen redelijke inspanningen heeft geleverd om hieraan vóór de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst te voldoen.

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Omschrijving:

1. Canada behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarbij een buitenlandse bank een dochteronderneming moet oprichten om retaildeposito's van minder dan 150 000 CAD te aanvaarden of aan te houden, tenzij de som van alle deposito's die worden aangehouden door een buitenlandse bank en die onder de grens van 150 000 CAD vallen, minder dan 1 % van de totale deposito's bedraagt of die deposito's afkomstig zijn van een ter zake kundige belegger (bijvoorbeeld de Canadese federale of provinciale overheden, buitenlandse overheden, internationale ontwikkelingsbanken waarvan Canada lid is, financiële instellingen, bepaalde pensioen- en gemeenschappelijke beleggingsfondsen en grote ondernemingen).
2. Canada behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarbij filialen van polyvalente banken met een brede waaier van diensten en filialen van kredietverlenende banken geen lid mogen worden van de *Canada Deposit Insurance Corporation*.

Voorbehoud IIIB-C-4

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Type voorbehoud: Nationale behandeling
Markttoegang

Bestuursniveau: Nationaal

Omschrijving:

Canada behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven waarbij filialen van buitenlandse kredietverlenende banken geen lid mogen worden van de *Canadian Payments Association*.

Voorbehouden van toepassing in Alberta

Voorbehoud IIIB-PT-1

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Alberta

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.A. 2000, c. S-4

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in British Columbia

Voorbehoud IIIB-PT-2

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — British Columbia

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.B.C. 1996, c. 418

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien de subbewaarder een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehoud IIIB-PT-3

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — British Columbia

Maatregelen: *Insurance Corporation Act*, R.S.B.C. 1996, c. 228
Exclusion Regulation, B.C. Reg. 153/73

Omschrijving:

In British Columbia worden motorvoertuigenverzekeringen aangeboden door een overheidsmonopolie.

Voorbehouden van toepassing in Manitoba

Voorbehoud IIIB-PT-4

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten
Motorvoertuigenverzekeringen

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *Manitoba Public Insurance Corporation Act*, C.C.S.M. c. P215

Omschrijving:

In Manitoba worden motorvoertuigenverzekeringen aangeboden door een overheidsmonopolie.

Voorbehoud IIIB-PT-5

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Manitoba

Maatregelen: *The Securities Act*, C.C.S.M. c. S50

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in New Brunswick

Voorbehoud IIIB-PT-6

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — New Brunswick
Maatregelen:	*Securities Act*, S.N.B. 2004, c. S-5.5

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Newfoundland en Labrador

Voorbehoud IIIB-PT-7

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Newfoundland en Labrador
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.N.L. 1990, c. S-13

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in de Northwest Territories

Voorbehoud IIIB-PT-8

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Northwest Territories

Maatregelen: *Securities Act*, S.N.W.T. 2008, c. 10

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Nova Scotia

Voorbehoud IIIB-PT-9

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Nova Scotia

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.N.S. 1989, c. 418

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Nunavut

Voorbehoud IIIB-PT-10

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Territoriaal — Nunavut

Maatregelen: *Securities Act*, R.S.N.W.T. (Nu.) 1988, c. S-5

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Ontario

Voorbehoud IIIB-PT-11

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten — ondersteunende diensten in verband met verzekeringen en pensioenfondsen

Type voorbehoud:	Nationale behandeling Meestbegunstigingsbehandeling Markttoegang Grensoverschrijdende verlening van financiële diensten
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Insurance Act*, R.S.O. 1990, c. I.8, ss. 54(1), 386(1), 386(2), 403 *Agents*, O. Reg. 347/04

Omschrijving:

Niet-ingezeten individuele verzekeringsagenten uit de Verenigde Staten van Amerika (uit alle staten van de Verenigde Staten van Amerika op basis van wederkerigheid) krijgen preferentiële toegang tot de verzekeringsmarkt van Ontario.

Voorbehoud IIIB-PT-12

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Ontario
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.O. 1990, c. S.5, s. 143 National Instrument 31-103 Registration, Exemptions and Ongoing Registrant National Instrument 81-102 Mutual Funds

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Prince Edward Island

Voorbehoud IIIB-PT-13

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen) Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Prince Edward Island
Maatregelen:	*Securities Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. -3.1

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Québec

Voorbehoud IIIB-PT-14

Sector: Financiële diensten

Subsector: Verzekeringen en aanverwante diensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *An Act respecting the Société de l'assurance automobile du Québec*, C.Q.L.R., c. S-11.011

Omschrijving:

In Québec worden autoverzekeringen, wat lichamelijk letsel of overlijden betreft, aangeboden door een overheidsmonopolie.

Voorbehoud IIIB-PT-15

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen:

Omschrijving:

Het aanvaarden van deposito's van openbare of semiopenbare instellingen en het beheer van pensioenfondsen en van openbare of semiopenbare instellingen is voorbehouden aan een overheidsmonopolie in Québec.

Voorbehoud IIIB-PT-16

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud: Markttoegang

Bestuursniveau: Provinciaal — Québec

Maatregelen: *Securities Act*, C.Q.L.R., c. V-1.1
Regulation 81-102 respecting Mutual Funds, C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 39

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehouden van toepassing in Saskatchewan

Voorbehoud IIIB-PT-17

Sector: Financiële diensten

Subsector: Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
Bewaarnemingsdiensten

Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Securities Act, 1988,* S.S. 1988-89, c. S-42.2
	The Securities Commission (Adoption of National Instruments) Regulations, R.R.S. c. S-42.2 Reg. 3

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien de subbewaarder een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

Voorbehoud IIIB-PT-18

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Verzekeringen en aanverwante diensten
Type voorbehoud:	Nationale behandeling
	Markttoegang
Bestuursniveau:	Provinciaal — Saskatchewan
Maatregelen:	*The Traffic Safety Act,* S.S. 2004, c. T-18.1
	The Automobile Accident Insurance Act, R.S.S. 1978, c. A-35

Omschrijving:

In Saskatchewan worden motorvoertuigenverzekeringen aangeboden door een overheidsmonopolie.

Voorbehouden van toepassing in Yukon

Voorbehoud IIIB-PT-19

Sector:	Financiële diensten
Subsector:	Bankdiensten en andere financiële diensten (behalve verzekeringen)
	Bewaarnemingsdiensten
Type voorbehoud:	Markttoegang
Bestuursniveau:	Territoriaal — Yukon
Maatregelen:	*Business Corporations Act,* R.S.Y. 2002, c. 20

Omschrijving:

Gemeenschappelijke beleggingsfondsen die effecten in Canada aanbieden, moeten gebruikmaken van een ingezeten bewaarder. Het is toegestaan gebruik te maken van een niet-ingezeten subbewaarder indien deze een aandelenkapitaal van ten minste 100 miljoen CAD heeft.

BESLUIT (EU) 2017/38 VAN DE RAAD

van 28 oktober 2016

betreffende de voorlopige toepassing van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 43, lid 2, artikel 91, artikel 100, lid 2, artikel 153, lid 2, artikel 192, lid 1, en artikel 207, lid 4, eerste alinea, in samenhang met artikel 218, lid 5,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Raad heeft de Commissie op 24 april 2009 gemachtigd onderhandelingen te openen over een Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) met Canada.

(2) Overeenkomstig Besluit (EU) 2017/37 ([1]) is de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds ([2]) (de „overeenkomst"), op 30 oktober 2016 ondertekend.

(3) Artikel 30.7, lid 3, van de overeenkomst voorziet in de mogelijkheid van voorlopige toepassing van de overeenkomst.

(4) Delen van de overeenkomst die onder de bevoegdheid van de Unie vallen, kunnen voorlopig worden toegepast, in afwachting van de voltooiing van de procedures voor de sluiting ervan.

(5) Krachtens artikel 218, lid 7, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie kan de Raad de Commissie machtigen om wijzigingen van bijlage 20-A bij de overeenkomst goed te keuren die overeenkomstig artikel 20.22 van de overeenkomst op aanbeveling van het Comité voor geografische aanduidingen voor de CETA moeten worden aangenomen door het Gemengd Comité voor de CETA, als beschreven in artikel 26.1 van de overeenkomst.

(6) Overeenkomstig artikel 30.6, lid 1, van de overeenkomst houdt de overeenkomst geen rechten of verplichtingen in die rechtstreeks voor de rechterlijke instanties van de Unie of van de lidstaten kunnen worden ingeroepen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. De Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds (de „overeenkomst"), wordt door de Unie voorlopig toegepast zoals bepaald in artikel 30.7, lid 3, ervan, in afwachting van de voltooiing van de procedures voor de sluiting ervan, en onder voorbehoud van de volgende punten:

a) enkel de volgende bepalingen van Hoofdstuk Acht van de overeenkomst (Investeringen) worden voorlopig toegepast, en enkel voor zover het gaat om directe buitenlandse investeringen:

— artikelen 8.1 tot en met 8.8;

— artikel 8.13;

— artikel 8.15, met uitzondering van lid 3, en

— artikel 8.16;

([1]) Besluit (EU) 2017/37 van de Raad van 28 oktober 2016 betreffende de ondertekening namens de Europese Unie van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds (zie bladzijde 1 van dit Publicatieblad).

([2]) Zie bladzijde 23 van dit Publicatieblad.

b) de volgende bepalingen van Hoofdstuk Dertien van de overeenkomst (Financiële diensten) worden niet voorlopig toegepast voor zover het gaat om beleggingen in effecten, de bescherming van investeringen of de beslechting van investeringsgeschillen tussen investeerders en staten:

— artikel 13.2, leden 3 en 4;

— artikel 13.3 en artikel 13.4;

— artikel 13.9, en

— artikel 13.21;

c) de volgende bepalingen van de overeenkomst worden niet voorlopig toegepast:

— artikel 20.12;

— artikel 27.3 en artikel 27.4, voor zover die artikelen betrekking hebben op administratieve procedures, toetsing en beroep op het niveau van de lidstaten;

— artikel 28.7, lid 7;

d) de voorlopige toepassing van de hoofdstukken 22, 23 en 24 eerbiedigt de bevoegdheidsverdeling tussen de Unie en de lidstaten.

2. Ter bepaling van de datum van voorlopige toepassing stelt de Raad de datum vast waarop de in artikel 30.7, lid 3, van de overeenkomst bedoelde kennisgeving naar Canada moet worden verzonden.

3. De datum vanaf welke de overeenkomst voorlopig wordt toegepast, zal door het secretariaat-generaal van de Raad worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 2

Voor de toepassing van artikel 20.22 van de overeenkomst worden wijzigingen van bijlage 20-A bij de overeenkomst door besluiten van het Gemengd Comité voor de CETA namens de Unie goedgekeurd door de Commissie.

Indien in het kader van het krachtens artikel 20.19, lid 1, van de overeenkomst uitgevoerde onderzoek van de geografische aanduidingen een bezwaar is ontvangen en geen overeenstemming kan worden bereikt tussen de belanghebbenden, stelt de Commissie haar standpunt vast overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 57, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1151/2012 van het Europees Parlement en de Raad [1].

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt vastgesteld.

Gedaan te Brussel, 28 oktober 2016.

Voor de Raad
De voorzitter
M. LAJČÁK

[1] Verordening (EU) nr. 1151/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 343 van 14.12.2012, blz. 1).

ISSN 1977-0758 (elektronische uitgave)
ISSN 1725-2598 (papieren uitgave)

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL